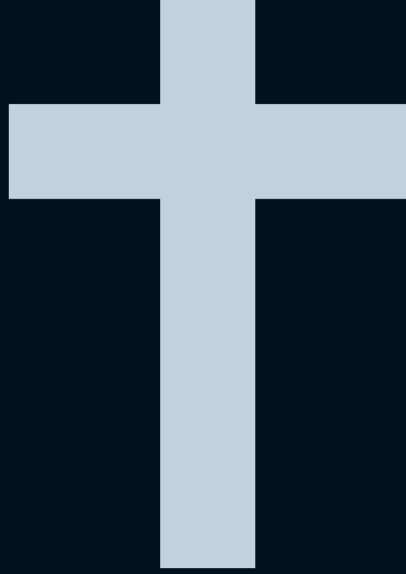

'Wɔsuslolue loluu
'sɛbhɛ

New Testament in Kouya

'W_Ususlolue loluu 'εbhε New Testament in Kouya

copyright © 2002 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Kouya

Translation by: Wycliffe Bible Translators

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Information sur le droit d'auteur

© 2002, Wycliffe Bible Translators, Inc. tous droits réservés.

Ce texte de traduction vous est rendu disponible sous termes du Creative Commons License: Attribution-Noncommercial- Pas de travaux dérivés. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) En outre, vous avez l'autorisation de mettre le texte sous différents formats de fichier, tant que vous ne changez pas le texte ou la ponctuation de la Bible.

Vous pouvez partager, copier, distribuer, transmettre et extraire des parties ou des citations de ce travail à condition que vous incluez l'information sur le droit d'auteur ci-dessus:

- Vous devez donner Attribution au travail.
- Vous ne devez pas vendre ce travail pour en tirer profit.
- Vous ne devez effectuer aucun travail dérivé qui puisse changer les mots ou la ponctuation en l'état des Saintes Ecritures.

Les autorisations au-delà du canevas de cette licence peuvent être disponibles si vous nous contactez au travers de votre demande.

Le Nouveau Testament

en Kouya

Copyright Information

© 2002, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Kouya

© 2002, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2015-03-17

Contents

Matie	1
Maliki	43
Luki	69
Zaan	117
Lenugbunya	150
Wlomu -nyuma	193
1 Kolenti -nyuma	212
2 Kolenti -nyuma	230
-Galasii -nyuma	242
Efizi -nyuma	249
Filipu -nyuma	255
Kolosu -nyuma	260
1 Tesaloniki -nyuma	264
2 Tesaloniki -nyuma	268
1 Timotee	270
2 Timotee	275
Titu	279
Filemō	282
Eblenya	284
'Zake	298
1 Pielu	303
2 Pielu	308
1 Zaan	311
2 Zaan	316
3 Zaan	317
Zudi	318
Zaan 'yiliwugbunya	320

Matie 'sebhε Sa Matie gbaa -Zezuu gbuzɔnu gbɔ

-Zezuu -gɔgbɔ Matie cɛlia, mɔ -wa. Nu, Matie mɔ -Zezuu *'bɔnɔnya kug-bua ɛ 'sɔɔ glaa -nyɛ yabhlo nya. Zuifu -yla Matie cɛlia wee 'sebhε ni. -Lagɔ ka 'cɔn ɔ -Bhasanyɔɔ tietiegbɔ wɛli wla, 'in -Lagɔgbɔ -falpanya ka -mɔɔ daa cɛli *'wɔsuslolue sɔaa 'sebhε 'wɔ. 'Sebhε ni 'wɔ, Matie slolua we Zuifu nu, -Zezu -wa -Lagɔɔ -Bhasanyɔ (Mɔ -wa Mesi).

*-Zezuu dukpasɔ
(Lk 3.23-28)*

¹ -Zezu Klisu dukpasu ηni nu: ɔɔ -Zezu *Klisi mia, ɔ dukpasa -wa *-Davidi, 'in *Ablaamu mia -Davidu dukpasa nya.

² Ablaamu gwalia Izaki.
Izaki gwalia Zakɔbɔ.

Zakɔbɔ gwalia Zuda -yɔ ɔ bhelia.

³ Zuda gwalia Pelesi -yɔ Zela, nu, wa 'nyaa -wa Tamaa.

Pelesi gwalia Eslamu.
Eslamu gwalia Alamɔ.

⁴ Alamɔ gwalia Aminadabɔ.
Aminadabɔ gwalia Naasɔn.

Naasɔn gwalia Salma.

⁵ Salma gwalia -Boazi, nu, ɔ 'nyaa -wa *Wlaabɔ.
-Boazi gwalia Obedi, nu, ɔ 'nyaa -wa Wluti.

Obedi gwalia -Zesee.

⁶ -Zesee gwalia nyɛmaa 'wlu-lapɔnyɔ -Davidi.
-Davidi gwalia *Salomɔɔ, Ulii 'ηwnɔ nya.

⁷ Salomɔɔ gwalia Wloboamu.
Wloboamu gwalia Abia.
Abia gwalia Aza.

⁸ Aza gwalia Zozafati.
Zozafati gwalia Zolamu.
Zolamu gwalia Oziasi.

⁹ Oziasi gwalia Yotamu.
Yotamu gwalia Akazi.
Akazi gwalia Ezekiasi.

¹⁰ Ezekiasi gwalia Manasee.

Manasee gwalia Amɔn.

Amɔn gwalia -Zoziasi.

¹¹ -Zoziasi gwalia Yekonia -yɔ ɔ bhelia.

We bhla wa kpa *Izlaɛlɛnyɛma, 'in wa yia wa Babilɔnɔ kwa.

¹² -Mɔbɔ 'bɔgbɔ, Yekonia gwalia Salatiɛli.

Salatiɛli gwalia Zolobabeli.

¹³ Zolobabeli gwalia Abiuduɔ.

Abiuduɔ gwalia Eliakimuɔ.

Eliakimu gwalia Azɔɔ.

¹⁴ Azɔɔ gwalia Sadɔkuɔ.

Sadɔku gwalia Akimuɔ.

Akimu gwalia Eliuduɔ.

¹⁵ Eliudu gwalia Elezaaɔ.

Elezaa gwalia Matanɔ.

Matan gwalia Zakɔbɔ.

¹⁶ Zakɔbɔ gwalia Maliii 'lowli *-Zezefɔ. Nu, Malii gwalia -Zezu wa laa Klisi, -mɔbɔ ji -wa -Lagɔɔ -Bhasanyɔ.

¹⁷ Nu, we 'ka Ablaamu -gɔ 'bhɔ, we 'ka -Davidi yli, dukpasɔ -zakpa kug-bua ɛ -mnɔa -wa. We 'ka -Davidi -gɔ 'bhɔ, we 'ka wa kpakpɛ yli, 'in wa 'ka wa Babilɔnɔ kwa, we nyini dukpasɔ -zakpa kug-bua ɛ -mnɔa. -Mɔbɔ 'bɔgbɔ, we 'ka wa Babilɔnɔ -kwakwɛ -gɔ 'bhɔ, we 'ka -Zezu Klisu gwali bhla nyini, we nyini dukpasɔ -zakpa kug-bua ɛ -mnɔa.

*Malii gwalia -Zezu
(Lk 2.1-21; -Gal 4.4)*

¹⁸ Nu, sanɛɛ wa gwalia -Zezu Klisi. Nu, ɔ 'nyaa -wa Malii, mɔ -yɔ -Zezefɔ 'kaa kɔkwali, wa 'nɔ -slɔ ladi dabhlo, 'in ɔ yia nɔkpɛ pla -Lagɔɔ Zuzu 'Pɔpaa 'tite nya. ¹⁹ Nu, -Zezefɔ mia, nyɛ tiku -wa. ɔ 'nɔ 'yɛbha ɔ 'ka Malii gbɔ dili -zejila 'wɔ. We 'dɛɛ 'gbɔ, bhoyi ɔ -yɔ ɔ yi yaa -dia zizewiemɔ. ²⁰ Da ɔ dli mia we -gɔ, 'in Jejitapɛɛ 'anzɔ yabhlo yia ɔ -gbe yi 'yɛlaa 'wɔ, 'in we nɛɛ:

«-Zezefɔ, -Davidu 'yuoyu, -in 'na lɔlɔ dli -nɔ, -in 'ka Malii kwa, nu, 'yu ɔ yia gwalia, -Lagɔɔ Zuzu 'Pɔpaa 'tite nya ɔ plaa nɔkpɛ. ²¹ Nu, nɔkpasuyɔ ɔ yia gwalia, 'in -in 'ka ɔ 'ηni zv -Zezu, 'in ɔ 'ka ɔ nyɛma gbɔnyuu 'wɔsa.»*

* 1:21 -Zezuu ji -wa nu, -Lagɔ saa nyɛma gbɔ 'wɔ.

22 -We Jejitape gbaa ɔ gbɔɔ -falipanyɔɔ ɲwe nya, we 'ka lenɔɔ 'gbu, we yi 'saa 'pli:

23 «Nu, 'yieslɔɲwɔyɔ -ɔ 'niɑ nukpasu -yi,
mɔ yia nukpasuyu gwalia,
'in wa 'ka ɔ 'ɲni zɔ Emanuɛli.»
-Mɔɔ ji -wa nu, -Lagɔ -yɔ -a 'sɔ mi.

24 ɔ ganɔa, sa Jejitapeɛ 'anzi gbaa, 'mɔ ɔ nɔa lɛ, 'in ɔ yia Malii ɔ 'dɛɛ -gbɛ bɛli. 25 ɔ -yɔ ɔ 'ni -budu 'wɔdi, 'in ɔ Malii yia ɔ nukpasuyu gwali, 'in -Zɛzɛfɔ yia -mɔɔ 'ɲni zɔ -Zɛzu.

2

Gboyilonya mɔia -Zezuu 'ɲni 'yilimania
(Lk 2.22-38)

1 -Zɛzu wa gwalia Betilɛmɔ, Zudee -dɔdɔ -gɔ, -zugba *Ewloɔɔ mi nyɔmaa 'wlulapɔɔ nya.

Tɔɔn, gboyilonya 'bhɔa 'yɔɔ 'wɔsɔɔɔda, 'in wa yia *-Zeluzalɛmɔ nyɔni. 2 Wa nɛɛ: «'Yu, -ɔ wa gwalia, 'in ɔ 'ka *Zuifɔɔ 'wlulapɔɔ, da ɔ mɔia? Nu, ɔ -zɛɛɛ ka 'wɔɔ 'yɔɔ 'wɔsɔɔɔda, 'in -a yia we -yɔyɔ, we 'dɛɛ 'gbu, -a yia yi -a 'ka ɔ 'ɲni 'yilimani.»

3 Nu, nyɔmaa 'wlulapɔɔɔ Ewloɔɔ 'nɔa we, 'in ɔ plɛ yia sumani, ɔ -yɔ -Zeluzalɛmɔ -nyɔma weee. 4 -Bha ɔ laa *-Lagɔɔɔɔɔɔɔɔ -cian we -yɔ -Lagɔɔ titee gwesanya, 'in da wa 'kaa -Lagɔɔ -Bhasanyɔ gwali, ɔ 'ka we yibheli. 5 Wa nɛɛ ɔ -ylɛɛ: «Nu, Betilɛmɔ, Zudee -dɔdɔ -gɔ, -bha wa gwalia ɔ. Nu, -we *-Lagɔɔɔɔɔ -falipanyɔɔ cɛɛɛ, mɔ ni:

6 «Amia, Betilɛmɔ, Zudee -dɔdɔ -gɔ -nyɔma,
amɔaa 'gbe 'ni 'kienyi -mi,
Zudeegbe 'kadɔ glaa.
Nyɔmaa 'Wlulapɔɔɔ yabhlo yia
amɔaa -gbɛ 'bhɔa,
mɔ 'kaa Izlaɛɛɛɛɛɛɛ -wa -wa na
nyɔma,
mɔ 'kaa wa 'yugali.» »

7 Tɔɔn, 'in Ewloɔɔ yia waa gboyilonya la zizewiemɔ, 'in ɔ yia wa layibha nu, labhla wa 'yɔ wee -zɛɛɛɛ -yɔa. 8 'In ɔ nɛɛ wa -ylɛɛ: «A mɔni, a -tali ɔ 'yuu da 'nanɔɔ, a -ka ɔ 'yɔ, a yi 'mi 'di

-sali, 'in, -ami, in 'ka -mɔ mɔni, in 'ka ɔ bɔbɔ.» -Bha ɔ tiea wa Betilɛmɔ.

9-10 Waa gboyilonya 'nɔa Ewloɔɔ wɛli, 'in wa yia 'yoo bhli. 'In -zɛɛɛɛ wa 'yɔ yaa 'yɔɔ 'wɔsɔɔɔda, wa yia we -yɔyɔ, 'in we yia wa 'mɔna 'wɔla. Wee -zɛɛɛɛ -gali wa 'yu, 'in da ɔ 'yu mɔia, we nyɔni -bha, 'in we yia 'yiligbe. 11 Da wa plaa -budu zɔ, 'in wa yia 'yu -yɔɔ 'nyaa Malii -yɔyɔ. Wa yia ɔ 'yu bɔbɔ, ɔ 'yu 'kukolu sibhlie nya. -Mɔɔ 'bɔgɔ, wa yia wa 'gba 'wɔkali, 'in 'ɲnimɔni wa cɛɛɛ ɔ, mɔ ni: -can klaa, *mili klaa, we -yɔ 'wli, 'mɔ wa 'nyɛa ɔ. 12 'Ylaa 'wɔ, -Lagɔ nɛɛ wa -yla nu, wa 'na 'plili Ewloɔɔɔ -gbɛ -ni. 'In wa yia 'yoo -putu 'wɔbhɔ, 'in wa yia wa -zɔɔ lɔmɔni.

-Zɛzɛfɔ mɔia Ezipɔɔ

13 Waa gboyilonya ka mɔni 'bhie, Jejitapeɛ 'anzi yabhlo yia -Zɛzɛfɔɔ -gbɛ yi 'yɔaa 'wɔ, 'in we nɛɛ ɔ -ylɛɛ: «Nu, Ewloɔɔ yia ɔ 'yuu da -tali, ɔ 'ka ɔ 'bha. We 'dɛɛ 'gbu, -sɔ 'wɔ, -in 'bhɔ ɔ 'yu -yɔ ɔ 'nyaa 'wɔ, -in -yɔ wa 'sɔ mɔni Ezipɔɔ -gwagwɛ nya. -In -tɔ -mɔ, bhla -we nya a 'kaa yi, -ami yia we an -yla gbaa.»

14 -Zɛzɛfɔ -sɔa 'wɔ, 'in ɔ yia 'yu -yɔ ɔ 'nyaa 'wɔbhɔ. Wa 'bhɔa -bha sabɔ, 15 'in wa yia Ezipɔɔ mɔni. Wa -di -mɔ la, 'in Ewloɔɔ yia tli. 'Sa -mɔɔ 'plia sa, 'in -we -Lagɔ gbaa ɔ gbɔɔ -falipanyɔɔ ɲwe nya, we 'ka gbɔzɔɔ -zɛ, ɔ nɛɛ: «In ka na 'yu la,
ɔ 'ka Ezipɔɔ 'bhɔ.»

Ewloɔɔ 'bhaa nukpasuyua Betilɛmɔ -dɔdɔ -gɔ

16 Da Ewloɔɔ 'yɔa nu, gboyilonya ka ɔ -dawli 'wɔɔ, 'in ɔ yia 'cɛ 'pa bhabha. -Bha ɔ tiea nyɔma wa 'ka Betilɛmɔ dɔdɔ -gɔ nukpasuyua 'bha. -Wa 'niɑ -zɔ 'sɔ yli, we -yɔ -wa kaa -zɔ 'sɔ, -maa wa mɔia 'bhaa. Nu, bhla -we nya -zɛɛɛɛ 'wɔa gboyilonya ka ɔ 'di -salu 'gbu ɔ yi 'saa nu. 17 Nu, -we *-Lagɔɔɔɔɔ -falipanyɔɔ Zelemi gbaa mɔ nɔa lɛ:

18 «-A ka 'wɔkpɔwɛli 'nɔ mɔ Wlamaa,
wa mi 'wɔkpɔda, wida wa mɔia.
*Wlasɛli -wa, ɔ 'yua ɔ mɔia wida,
ɔ 'ni ɲwɔnu wa 'ka ɔ bhɔbhɔe,
nu, ɔ 'yua ka tli.»

-Zezefu 'bhva Ezipotu
(Lk 2.39)

¹⁹ Da Ewlođu thia, -zugba -Zezefu mi Ezipotu, 'in Jejitapee 'anzi yabhlo yia ɔ -gbɛ yi 'ytaa 'wɔ, 'in we nɛɛ ɔ -yɫaɛ: ²⁰ «-Sɔ 'wɔ, -in 'bhu ɔɔ 'yu -yɔ ɔ 'nyaa 'wɔ, -in -yɔ wa 'sɔ mni *Izlaɛli -dɔdɔ -gɔ. Nu, -wa 'yibhaa wa 'ka ɔɔ yu 'bha, -maa ka tli.»

²¹ Tɔɔn, -Zezefu -sɔa 'wɔ, 'in ɔ yia ɔɔ 'yu -yɔ ɔ 'nyaa 'wɔbhu, 'in wa yia Izlaɛli -dɔdɔ -gɔ mni. ²² ɔ 'nɔa nu, Alikelausi mi Zuifɔɔ 'wlulapɪɪda ɔ dide Ewlođuɔɔ 'bɪgɔ, -bha ɔ nɔa nyanɔ ɔ 'ka Zudee mni. Mɔ ɔ 'kaa mni, ɔ 'yia -bha 'ytaa 'wɔ, 'in ɔ yia Galilee -dɔdɔ -gɔ mni. ²³ 'In 'gbe -we wa laa Nazaleti, 'in wa yia -bha ladi. Nu, 'sa we 'plia sa, 'in -we -Lagɔgbɔɔ -falɪpanya gbaa we 'ka gbɔzɔnɔ -zɛ. Wa nɛɛ:
«'Mɔ wa yia laa Nazaletiyu.»

3

**Zaan batizea nyima 'nyu nya*
(Mk 1.1-8; Lk 3.1-18; Zn 1.19-28)

¹ We bhla wa 'yia 'Zan *-Batisi -yɔ -mɔ da beblɛɛ Zudee -dɔdɔ -gɔ. ɔ 'kpɪa 'wɔ, ² ɔ nɛɛ: «A 'bhiti amɪaa dli, nu, -Lagɔɔ nyɪmaa 'wlulapɪɪe ka cɪpa.»

³ -Lagɔgbɔɔ -falɪpanyɔ *Ezaii nɛɛ zɪmɛ ɔ daa nu:
«Nyɪmɛ yabhlo 'kpɪa 'wɔ -mɔ da beblɛɛ, ɔ nɛɛ:

«Nu, a mnazi Nyɪmaa -Kanyɔɔ 'yloogblɔ -yɔ.»

A nu 'yoo tiklu ɔ 'yu.» »

⁴ Nu, ɔɔ *Zaan mi, ɔ 'wɔ -bana mi *-nyɔmɛɛ nyani nya, 'in ɔ -ɛɛsli mi nɪmɛɛ ku nya. Luɔ 'kpɪ -yɔ -gangan ɔ lia. ⁵ Zudee -dɔdɔ -gɔ -nyima klaa, -Zeluzalemɔ -nyima klaa, we -yɔ -wa 'bhva Zudeɛn nyu kwesi, ma yia Zaan -gbɛ. ⁶ Gbɔnyuu -we wa nɔa lɛ, 'mɔ wa gbaa -zejila 'wɔ, 'in ɔ batizea wa Zudeɛn nyu lu.

⁷ Zaan 'yia nu, *Falizinyima -yɔ *Sadusenyima mi ɔ -gbɛ yida, nu, -maa -zu 'wɔ, 'in ɔ nɛɛ wa -yɫaɛ: «Amɪa mi dɛ, 'mɔnɪmɛɛ -gnɔ a -mia! Nyɔɔ -sali aɪn 'di, 'in a pɔpali 'wlukɔɔn la nu, a mneni a 'ka -Lagɔɔ 'cɛ -we mi yida kwɛɛ 'tlaa? ⁸ A -slolu amɪaa

lɛnɔgbɔnya 'wɔ sazɔnɔ sa nu, a ka amɪaa dli 'bhiti. ⁹ A 'na gbalɪ amɪaa 'dɛ dli zɔ -nɪɛ: «Nu, Ablaamu mi -amɪaa dɔkpasa nyaa 'gbɔ -a ka gbɔwɔbhu.» Nu, in nɛɛ aɪn -yɫa, -Lagɔ mneni ɔ 'ka tɔkpanya ni, Ablaamuɔ 'yua -zɛli. ¹⁰ -Lagɔɔ 'nɛnɔ gbee 'yli -di sunyaa bhɔ -yɔ la pepe. Su weee -we'e 'paa 'bhue -zɔnɔnya ni, -dia ɔ yia we, ɔ 'ka we -kosu 'wɔ viteli. ¹¹ 'Nyu nya -amɪ na batizea aɪn, 'in wa 'ka we 'jiyibheli nu, a ka amɪaa dli 'bhiti. Nu, nyɪmɛ -ɔ yia 'mi 'bɪ yia, mɔ yia aɪn batizea Zuzu 'Pɔpa -yɔ -kosu nya. ɔ 'tɪtɛ -zi na -nɔ, in 'nɪ we 'klɔ -ka in 'ka ɔ -sakwla 'wɔbhu. ¹² ɔ ka ɔ bɔtɛ kwɛɛ, ɔ 'ka ɔ 'mnɔ 'wɔpɔ, ɔ 'ka we 'ya -yɔ we vavi -yɔsɪsali. 'In ɔ 'ka we 'ya -zɔnɔnya -gbagbɔ 'wɔ slu, 'bhie, ɔ 'ka we vavinya -kosu we'e nyumoa 'wɔ viteli.»

Zaan batizea -Zezu 'nyu nya
(Mk 1.9-11; Lk 3.21-22; Zn 1.29-34)

¹³ -Zezu 'bhva Galilee -dɔdɔ -gɔ, 'in ɔ yia Zudeɛn nyu -yɔ mni. ɔ nyɪa -mɔ, 'in ɔ yia Zaan kwesi bɛ, -mɔɔ 'ka ɔ batizee 'nyu nyaa 'gbɔ. ¹⁴ Zaan 'nɪ we ŋwɪnɪ, ɔ nɛɛ: «-Innya, we 'nɪ 'sa -mi. -Mi 'ka 'yaa 'mi batizee 'nyu nya, 'in -in yia yi, in 'ka -mi 'nyu nya batizee yi?»

¹⁵ -Zezu nɛɛ: «Nu, we mi -Lagɔ 'yu tiklu 'gbɔ, -a nu we lɛ.»

-Bha Zaan ŋwɪnɪ we -yɔ, 'in ɔ yia we lɛnɔ.

¹⁶ Zaan batizea -Zezu 'nyu nya, -Zezu mi 'nyu lu 'tlada, 'in ɔ yia -Lagɔɔ 'gbe -yɔyɪ ŋwɛ -kalida. 'In ɔ yia -Lagɔɔ Zuzu, -ɔ 'wɔba -kpakɔn, -yɔyɪ kwɪlida, 'in -mɔɔ yia ɔ -gɔ lasibhli. ¹⁷ 'In wa yia wɛli yabhlo, -we 'bhva -Lagɔɔ -gbɛ 'nɔ, we nɛɛ: «Na 'Yu ɔ -mi, in -kali ɔ zɛ, 'mɔ in 'nyɛa na dli weee yoo.»

4

**Kuzu ylaa -Zezu la*
(Mk 1.12-13; Lk 4.1-13)

¹ Tɔɔn, 'in -Lagɔɔ Zuzu yia -Zezu da beblɛɛ kwa, *Kuzu 'ka ɔ laylaa 'gbɔ. ² ɔ mi -mɔ da beblɛɛ, ɔ li -mɔ zli glɔ 'sɔ, sabɔ glɔ 'sɔ, -zugba ɔ ti lililu, 'in ŋwɔ yia ɔ -yɔkpa. ³ *Laylanyɔ bɛa ɔ kwesi, 'in we nɛɛ ɔ -yɫaɛ: «-In -ka -Lagɔɔ 'Yu nya

-mɪ 'piɛn, -in gba tɔkpanya nɪ -yla nɪ, we -zɛ 'floo.»

⁴ 'In ɔ nɛɛ: «We mɪ ɔɛlɪda *-Lagɔsɛbhɛ 'wɔɛ:

«We 'nɪ lililu -bhlogbɔɔ -gɔ nyumɛɛ 'yliyɔgagɛ tɪli, nɪ, wɛli -we -Lagɔ gbaa, 'in we nyɛ 'yaa ɔ 'yliyɔgagɛ.» »

⁵ Tɔɔn, 'in 'Kuzu yia ɔ -mɔwɔ -gbe -Zeluzalɛmɔ 'wɔkwa. We dia ɔ *-Lagɔbudu 'kadɔ 'wlu la, ⁶ 'in we nɛɛ: «-In -ka -Lagɔɔ 'Yu nya -mɪ 'piɛn, -blu 'wɔ -in 'ka lasibhli, nɪ, we mɪ ɔɛlɪda -Lagɔsɛbhɛ 'wɔɛ:

«-Lagɔ yia ɔ 'anzɪnya tiea -na 'gbɔ, 'in we 'ka we sɔnya -mɪ zɔ laslɔɔ, -na bhɔ yi tɔkpa gozoo 'gbɔ.» »

⁷ 'In ɔ nɛɛ: «We mɪ 'ya ɔɛlɪda -Lagɔsɛbhɛ 'wɔɛ:

«Nɪ, Jejitapɛ, ɔ -wa -na -Lagɔ, a 'na yɪlɪ ɔ la -nɪ.» »

⁸ -Bha 'Kuzu kwa 'yaa ɔ 'wɔpa -gɔgɔ 'kadɔ 'wlu. 'In we yia dɔdɔɔ 'ɲɪmɪnɪ -da weee -yɔ we 'ɲɪmɪnɪli -yɔ we 'tɪtɛ ɔ 'kɔslɔlu. ⁹ 'In we nɛɛ: «-In -ka 'mɪ 'yu 'kukolu 'sibhli, 'in -in -ka 'mɪ bɔbɔ, nɪ, -we weee mɪa da, 'in na nyɛa -mɪ we.»

¹⁰ 'In ɔ nɛɛ we -ylɛɛ: «Bɛ lɔ, 'Kuzu! We mɪ ɔɛlɪda -Lagɔsɛbhɛ 'wɔɛ:

«-In bɔbɔ Jejitapɛ, ɔ -wa -na -Lagɔ, 'in -in nɔ ɔ 'dɛbhlogbɔɔ -yla lubho.» »

¹¹ 'Kuzu 'bhɔa ɔ kwesi tɔɔn, 'in 'anzɪnya yia ɔ 'wɔsa.

-Zezu dia ɔ lubho gwe Galilee (Mk 1.14-15; Lk 4.14-15)

¹² -Mɔɔ 'bɪgɔ, -Zezu 'nɔa nɪ, wa ka Zaan -kasɔ 'wɔpa, 'in ɔ yia Galilee mɪ. ¹³ ɔ 'nɪ Nazalɛtɪ -tɔ, Kapɛnaumɔ ɔ -dia la. Nɪ, Kapɛnaumɔgbe mɪa Galilenyu kwesi, -we mɪa -mɔ Zabulɔn -yɔ Nɛfɔtalii -dɔdɔ -gɔ. ¹⁴ 'Mɔ ɔ nɔa lɛ, 'in -we -Lagɔgbɔɔ -falɪpanyɔ Ezaii gbaa, we 'ka gbɔzɔnɔ -zɛ, ɔ nɛɛ:

¹⁵ «Zabulɔn -yɔ Nɛfɔtali -nyɪma, nyɪma -wa mɪ 'nyuu -yɔ 'yloogblɔ, -mɔ Zudeɛn nyuu kakpe yabhlo lɔ, Galilee da 'lakpanya mɪ!

¹⁶ Nyɪma -wa mɪa nɪkpise 'wɔ, zɪ wa yia 'yia!

-Wa mɪa tɪtɪlee zuzu 'wɔ, zɪ yia wa -gbɛ 'tɪaa.»

¹⁷ -Bha -bhlokpɛdɛ, 'in ɔ yia -Lagɔgbɔ gbagbɛ bhli, ɔ nɛɛ: «A 'bhiti amɪaa dɪ, nɪ, -Lagɔɔ nyɪmaa 'wlulapɪɛ ka ɔpa.»

-Zezu laa ɔ 'bɪnɔnya -mɪnɔa (Mk 1.16-20; Lk 5.1-11)

¹⁸ 'Yɪ yabhlo nya, -Zezu mɪ Galilenyu kwesi nɔda, 'in ɔ yia bhelia 'sɔ -yɔyɪ, 'Simɔɔ (-mɔɔ -banɪnɪ -wa Pielɪ), we -yɔ ɔ bheli Andlee. Wa mɪ wa 'sowli 'nyu lɔ vitelida, nɪ, zibhibhanya wa -mɪa. ¹⁹ ɔ nɛɛ wa -yla: «A yi 'mɪ 'bɪ, sa a kpa zibhi, 'in 'ka 'sa aɪn nyɪmaa 'yilibɪlanɔnɔnya -zɛli, 'in a 'ka 'mɪ wa 'bɪ -la.»

²⁰ Tɔɔn, wa tɪa -bha wa 'sowli, 'in wa yia ɔ 'bɪ mɪ. ²¹ ɔ bɛa 'yu -sɛ, 'in ɔ yia *'Zake -yɔ ɔ bheli *Zaan 'yɪ, nɪ, Zebedee 'yua -wa. Wa -yɔ wa dide mɪ wa 'sowli mɪnɔɪda -mɔ 'glɔ 'wɔ, 'in -Zezu yia wa la, ²² 'in wa yia wa dide -yɔ ɔ 'glɔ -bha tɪ, 'in wa yia -Zezu 'bɪ mɪ.

²³ We bhla -Zezu 'plɪa Galilee -dɔdɔ weee -gɔ, -zugba ɔ slɔlua nyɪma gbɔ *-Lagɔbudunya zɔ, 'in ɔ gbaa *-Lagɔɔ nyɪmaa 'wlulapɪɛ -zɔnɔɔ gbɔ, gu weee -yɔ sɪasɪe weee, -we mɪa nyɪma -yɔ jipejipɛ nya. ²⁴ -Bha wa 'nɔa -Zezuu 'dɪ Siliɪ -dɔdɔ weee -gɔ. Nɪ, -wa mɪa sɪada weee, -wa kaa gu -yɔ klaa, -wa ka ku gloɔpa klaa, -wa zuzu 'nyuu mɪa 'wɔ klaa, -wa kaa nɛnɔn gu -yɔ klaa, we -yɔ zɔlaslɔnya, 'ma wa -laa -Zezu, 'in ɔ yia wa jipe. ²⁵ 'In nyɪmaa -zɔ yia -Zezu 'bɪ yi. Tɔɔba 'bhɔa Galilee, tɔɔba 'bhɔa 'Gbe Kug-bua -dɔdɔ -gɔ, tɔɔba 'bhɔa -Zeluzalɛmɔ, tɔɔba 'bhɔa Zudee -dɔdɔ -yɔ Zudeɛɛn kakpe yabhlo -gɔ.

5

-Zezu -slɔlua nyɪma gbɔ (Lk 6.20-23)

¹ Da -Zezu 'yɪa nyɪmaa -zɔ -yɔ, ɔ -gblaa -gɔgɔ yabhlo 'wlu, 'in ɔ yia -mɔ ladi. ɔ 'bɪnɔnya gbelia ɔ, ² 'in ɔ yia wa slɔlue bhli, ɔ nɛɛ:

³ «Nyɪma -wa'a laa wa 'dɛ nyɪma -Lagɔ 'yu,

- 'wotutue -dlɔɔ mi wa -nu nya,
-we ka gbu -wa, -Lagɔ pili wa 'wlu
la.
- 4-Wa mia wida,
'wotutue -dlɔɔ mi wa -nu nya,
-we ka gbu -wa, -Lagɔ yia wa
'kwayli 'paa.
- 5 Nyima -wa mia sa bhe,
'wotutue -dlɔɔ mi wa -nu nya,
-we ka gbu -wa, ma yia dudu
'wobhua 'bi -liliee saa.
- 6 Nyima -wa nyima tiklu -zeze tu mia
'bhada ŋwɔ 'bhisa,
'wotutue -dlɔɔ mi wa -nu nya,
-we ka gbu -wa, lɔa wa yia.
- 7 Nyima -wa yilia wa -lima nyazi,
'wotutue -dlɔɔ mi wa -nu nya,
-we ka gbu -wa, -Lagɔ yia wa
nyazi 'yilia.
- 8 Nyima -wa ka dli mia tiklu,
'wotutue -dlɔɔ mi wa -nu nya,
-we ka gbu -wa, -Lagɔ wa yia 'yia.
- 9 Nyima -wa bibelia nyima -yɔ,
'wotutue -dlɔɔ mi wa -nu nya,
-we ka gbu -wa, -Lagɔ yia wa laa ɔ
'yua.
- 10 Nyima -wa wa palia 'klyie 'wɔ,
wa mi nyima tiklu nyaa 'gbu,
'wotutue -dlɔɔ mi wa -nu nya,
-we ka gbu -wa, -Lagɔ pili wa 'wlu
la.
- 11 «Nu, wa -ka amiaa 'ŋni -nyumɔ,
wa -ka aɩn 'klyie 'wɔpali, wa -ka aɩn
yoyo gbu -gu la zulu na 'gbu, 'wotutue -
dlɔɔ mi amiaa -nu nya. 12 A li 'muna sa
duun, -we ka gbu -wa, -tnuu 'kadi a yia
'yia -Lagɔɔ -gbɛ. Nu, 'sa -bhlokpade wa
'palia -Lagɔgbuu -falpanya, -wa -galia
aɩn 'yu, 'klyie 'wɔ.

*-Zezu neɛ ɔ 'binanya mi zli -yɔ gumu
'bhisa*

(Mk 4.21, 9.50; Lk 8.16, 14.34-35)

13 «Nu, amia, duduɔɔ -nyimaa gumu
'bhisa a mia. Nu, gumu -ka 'nɔŋwe
'bhɔ, sa wa 'ka we namania? We 'ni
'masleɛn -lu yabhlogbɔɔ 'wɔku. Nu,
'pipee wa vitelia we, 'in nyuma nɔa we
-gu.

14 «Nu, amia, duduɔɔ -nyimaa zli
'bhisa a mia. 'Gbe wa zɔa -gɔgɔ 'wlu,
wa 'ni mnɛni wa 'ka we zize. 15 'In
wa -yɔ 'napɛ -ka yi, wa'a di we -solu

zɔ la. Yali wa dia we la, 'in we yia
nyima weee -gu la, we 'ni muu? 16 'Sa
-bhlokpade, amiaa zli 'kaa nyima 'yu
li, 'in wa 'ka amiaa lenugbu -zɔnu -yɔyi,
'in wa 'ka amiaa Dide -ɔ mia yali 'ŋni
-mnɛni.

-Zezu -yɔ -Lagɔ tite

17 «A 'na pɔpali dli zɔ la -ni, nu,
*Moizu tite -yɔ -Lagɔgbuu -falpanyaa
weli in yia lasaa -ni. In 'ni we lasasiee
'gbu yi. Yi in yia, 'in we 'ka gbuzɔnu -ze.

18 «In neɛ aɩn -yla gbuzɔnu sa nu,
dudu -yɔ yali 'ni -slɔ labhu, -Lagɔ titee
celilu 'ya 'kienyi -le 'na 'ka labhu, 'in
dudu 'kaa bhia. 19 We 'dɛɛ 'gbu, nyime -
ɔ mia 'kienyi -le, -wa -Lagɔ pilia 'wlu la
glaa, mɔ -wa nyime -ɔ'ɔ zɔa -Lagɔ tite
'kienyi -le 'nɔŋwe, 'in ɔ slɔlua ɔ -lima sa
wa'a zɔa we 'nɔŋwe. Nu, -ɔ slɔlua ɔ -
lima -Lagɔ tite 'nɔŋwezɔzɔe, mɔ -wa
kpasaa, nyima -wa -Lagɔ pilia 'wlu la
glaa. 20 In neɛ aɩn -yla: a zɔ -Lagɔ tite
'nɔŋwe. A -zi -Lagɔ titee gwesanya -yɔ
Falizinyima, we 'ni -muu, nyima -wa
-Lagɔ pilia 'wlu la, a 'na 'ka wa glaa -
mi.

A -yɔ amiaa bhelia suslolu 'wɔ

21 «A ka 'nu nu, wa neɛ amiaa
dukpasi -ylaɛ: «A 'na 'bhali nyime -ni.
Nu, -ɔ ka ɔ bheli 'bha, gbuwobhunya
'yu wa yia ɔ kwaa.» 22 Nu, in neɛ
aɩn -ylaɛ: -ɔ -ka ɔ bheli -yɔ 'ɛɛpali,
gbuwobhunya 'yu wa kwaa ɔ. -ɔ -
ka gba ɔ bheli -yla, -mɔɔ mi nyime -
kpaa nya, nyima kpasii 'yu wa kwaa
ɔ, 'in wa bhua ɔ -yɔgbu 'wɔ. -ɔ -ka
ɔ bheli -yla gba: «Nyɔgugu», ɔ ka we
'klɔ wa 'ka ɔ -kosu -we'e nyumoa 'wɔ
kwa. 23 We -ka nu, -na wlawlalu -
in mi -Lagɔ kwada 'slakagɔsalilu 'yu,
'in -in yi ligbe nu, -in -yɔ -na bheli 'sɔ
ka gbu, 24 -in ti -bha wee wlawlalu
'slakagɔsalilu 'yu, -in mnɛni, -in -yɔ -na
bheli 'ka gbu -bhia, 'bhie, -in 'ka wee
wlawlalu -Lagɔ -la.

25 «Nu, nyime -ka -mi gbu 'wluladi,
'in -in -yɔ ɔ 'sɔ 'ka gbuwobhunya 'yu
mnɛni -mi, -in -yɔ ɔ 'sɔ -bhia gbu slɔ,
da a mia -slɔ 'yloogbu. Nu, we 'ni -
muu, 'in ɔ kwaa -mi gbuwobhunya 'yu,
'in gbuwobhunya nyɛa -mi 'slɔja yoo,

'in wa paa -mɪ -kasɔ 'wɔ. ²⁶ In nɛɛ aɪn -yla gbuzɔnɔ sa: -in 'nɪ -sɔ ɔ tama 'wɔbhlolu -nɔ wla, -in 'na 'ka -mɔ 'tla.

-In -yɔ nyɪmɛ -putuu 'ɲwɔ 'na -dɪlɪ -budu 'wɔ -nɪ

²⁷ «A ka 'nɔ nɪ, wa nɛɛ: <-In -yɔ 'ɲwɔ -putu 'na -dɪlɪ -budu 'wɔ -nɪ.>* ²⁸ Nɪ, -amɪ, in nɛɛ aɪn -yla: nyɪmɛ -ka ɔ -libheyii 'ɲwɔ yla, 'in ɔ -budu 'wɔdɪ tɔ -ka ɔ 'bha, ɔ -yɔ ɔ ka -budu 'wɔdɪ ɔ dɪ zɔ.

²⁹ «We -ka nɪ, -na lilikwɛ -yɪya kwa -mɪ gbɔnyuu lɔ, -sa -bha we, viteli we 'pɪpɪ. We nanɪ 'yɪ -in 'ka -na kuu kibhe mnɔnɔ, we -zi wa 'ka -na ku weee viteli -kosu -we'e nyumoa 'wɔ. ³⁰ We -ka nɪ, -na lilikwɛ -sɔ kwa -mɪ gbɔnyuu lɔ, dɪ -bha we, viteli we 'pɪpɪ. We nanɪ 'yɪ -in 'ka -na 'lali yabhlo mnɔnɔ, we -zi -in 'ka -kosu -we'e nyumoa 'wɔpla -na -kpabhiɛ nya.

A 'na -salɪ 'ɲwɔ 'kwnɛ -nɪ
(Mt 9.9; Mk 10.11-12; Lk 6.18)

³¹ «Wa nɛɛ 'ya aɪn -ylɛ: <Nyɪmɛ -ɔ -ka ɔ 'ɲwɔ 'kwnɛ -sa, ɔ 'nyɛ ɔ 'kwnɛ -sa -sɛbhɛ yoo.> ³² 'In -amɪ, in nɛɛ aɪn -ylɛ: nyɪmɛ 'nɪ mnɛni ɔ 'ka ɔ 'ɲwɔ 'kwnɛ -sa, 'mɔ we 'nɪ ɔ mɔtnɪ kwɛ -kakɛ 'wɔbhu. Nɪ, nyɪmɛ -ka ɔ 'ɲwɔ 'kwnɛ -sa, ɔ gbɔnyuu lɔ -sulue -wa, -we ka gbɔ -wa, nɔkpasu -putu ɔ yia kwaa. 'In nyɪmɛ -mɔmɔ -ka 'kwnɛ -sa 'ɲwɔ kwa, gbɔnyuu ɔ nɔa lɛ.

A 'na bili -nɪ

³³ «A ka 'nɔ nɪ, wa nɛɛ amɪaa dɔkpasɪ -ylɛ: <-In 'na bili yoyo sa -nɪ. -We -in bia -Lagɔ 'yu, -in nɔ we lɛ.> ³⁴ Nɪ, -amɪ, in nɛɛ aɪn -ylɛ: a 'na bili 'mnumnu -nɪ. A 'na bili yalɪ -nɪ, nɪ, mɔ -wa -Lagɔ 'ɲnumnikpe. ³⁵ A 'na bili dɔdɔ -nɪ, mɔ -gɔ ɔ dɪa bhɔ la. A 'na bili -Zeluzalɛmɔ -nɪ, nɪ, mɔ -wa -Lagɔnyɪma weee 'wlulapɪlɪnyɔɔ gbe. ³⁶ -In 'na bili -na 'wlu -nɪ, nɪ, -in 'nɪ mnɛni -in 'ka -na 'wluo nyi -bhlogbɔɔ 'bhiti, we 'ka 'pɔpa -zɛ, we 'ka 'ylukpa -zɛ. ³⁷ We -ka <ɪn>, a gba <ɪn>, we -ka <-ɪnnya>, a gba <-ɪnnya>. -We -na yia we 'bɪgɔ zɔa, gbɔnyuuu didee -gbɛ we bhɔa.

A 'na nɔnɔ gbɔv 'lɛɛji lɛ -nɪ
(Lk 6.29-30)

³⁸ «A ka 'nɔ nɪ, wa nɛɛ: <'Yɪlɪ 'lɛɛji -wa yɪ, 'in glaa 'lɛɛji -wa gla.> ³⁹ Nɪ, -amɪ nɛɛ aɪn -yla: -ɔ nɔa -mɪ -yla gbɔ lɛ, -in 'na nɔnɔ we 'lɛɛji lɛ -nɪ. Nɪ, nyɪmɛ -ka -na lilikwɛ -yukwli 'kpa 'wɔsɔbha, -in 'bhiti we -gɔdɔ, ɔ 'ka -bha yabhlo 'pa. ⁴⁰ Nyɪmɛ -ka -mɪ gbɔwɔbhunya 'yu kwa, ɔ 'ka -na -bana 'wɔbhu, 'nyɛ ɔ 'yoo, ɔ 'ka -na -gɔslunaa 'wɔbhu. ⁴¹ -Laide -ka -mɪ 'gba 'wludɪ -in 'ka kilo -bhlo lɛnɔ, -in nɔ kilo 'sɔ lɛ. ⁴² Nyɪmɛ -ka -mɪ -lu -zɪlɪ, 'nyɛ we ɔ. Nyɪmɛ -ka -na -lu -bhoa yɪ, -in 'na palɪ ɔ -bhɪgɔ -nɪ.

A -kalɪ amɪaa tɔnyɪmaa zɛ
(Lk 6.27-28,32-36)

⁴³ «A ka 'nɔ nɪ: <-In -kalɪ -na -libheyii zɛ, 'in -na tɔnyɪmɛ mɪa, -in 'ka -mɔɔ 'wɔnyɛ.> ⁴⁴ Nɪ, -amɪ, in nɛɛ aɪn -yla: a -kalɪ amɪaa tɔnyɪmaa zɛ, 'in -wa palɪ aɪn 'kɪyɛ 'wɔ, a bhuhhoe -Lagɔ wa 'ɲnɪ nya. ⁴⁵ 'Bhie, a 'ka amɪaa Dide, -ɔ mɪa yalɪ 'yua -zɛ. Nɪ, -Lagɔ sɔlɔa ɔ 'yɪlɔ 'wɔ nyɪma -zɔnɔ -yɔ nyɪma 'nyii -gɔ, 'in -wa nɔa gbuzɔnɔ lɛ, we -yɔ -wa nɔa gbɔnyuu lɛ, 'in ɔ lɔalia wa -gɔ 'nyu.

⁴⁶ «-Wa -kalɪ amɪaa zɛ, we -ka -maa -bhloo 'dɛɛ zɛ a -kalɪ, a 'nɪ -lu yabhlogbɔɔ 'klɔ -ka -Lagɔ 'yu. Nɪ, *nɪsɔn -gwɛzɪsanyaa 'dɛbhɛ -gbolu, 'sa -bhlokpade wa nɔa. ⁴⁷ A -ka amɪaa bhɛliaa 'dɛkpɔa fɔsa nɪ, gbɔ 'kadɔ a nɔa -bha lɛ yɪ? Nɪ, -wa 'nɪa -Lagɔ -yɪ, 'sa -bhlokpade wa nɔa, we 'nɪ mɔv? ⁴⁸ We 'dɛɛ 'gbɔ, amɪa, a -mɪ tiklɪ sa amɪaa Dide -ɔ mɪa yalɪ mɪa tiklɪ 'bhisa.

6

Sa -a 'kaa bobabhanya 'nyɛ

¹ «A zɔ amɪaa 'dɛ 'yɪlyɔ, a 'na nɔnɔ amɪaa -Lagɔgbɔ lɛ -zejɪla 'wɔ, nyɪma 'ka aɪn 'yɪlaa 'gbɔ -nɪ. A -ka 'sa we nɔ, a 'na 'ka -tɔnɔ 'yɪ amɪaa Dide -ɔ mɪa yalɪ kwɛɛ.

² «-In -ka 'gwɛzi bobabhanya 'nyɛ, -in 'na bhɪlɪ we lɛglɛ nya -nɪ. Nɪ, 'sa wɛlɪ 'sɔ -nyɪma nɔa -mɔ -Lagɔbudunya

* 5:27 Glɛkɪwɛlɪ 'wɔ, we jɪ -wa nɪ, -wa kɔkwalia, wa -yɔ nyɪma -putu 'na -dɪlɪ -budu 'wɔ -nɪ.

zō, we -yō 'yloogblō, wa 'ka wa 'ηni -zōnō gbaa 'gbu. In nēē aīn -yla gbuzōnō saē: wa ka wa -tnōv 'yi 'gamv. ³ Nu, -mi, -in -ka -na 'gwezi bobabhanya 'nyē -na lilisō nya, -na kōpēsō 'na yibheli we 'ji -ni. ⁴ Sa -in wlaa -lu zizeda, -na Dide -Lagō, -ō yia we -yō, mō kwēē -na yia -na -tnōv 'yia.

Sa-a 'kaa-Lagō bhuhhoe
(Lk 11.2-4)

⁵ «A -ka -Lagō bhuhhoeda -mi, a 'na nōnō weli 'sō -nyūma 'bhisa -ni. Nu, wamīa, wa 'yibha wa 'ka 'yigbe, 'in wa 'ka -Lagō bhuhhoe -Lagōbudunya zō -yō 'yoo 'wogbelida. 'Mv wa nva lē, 'in nyūma weē 'ka wa -yōyi. In nēē aīn -yla gbuzōnō saē: wa ka wa -tnōv 'yi 'gamv. ⁶ Nu, -mi, -in -ka -Lagō bhuhhoea yi, -in pla -na -budu zō, -in kla we, 'in -in bhuhhoe -na Dide da wa'a 'yia -mi -yō. -In -ka 'sa nū, -na Dide -ō yia -mi -yō zizeda, mō yia -na -tnōv wlaa.

⁷ «A -ka -Lagō bhuhhoeda -mi, a 'na mnanī ηwē la -ni, nēē -wa 'nia -Lagō -yi. We mī wamīaa dlī zō nū, wa gbagbaweli duuun 'gbu -Lagō pulva wa yukwli. ⁸ A 'na nōnō wa 'bhisa -ni. Nu, a 'ni -slō -lu -zlah, -ō -yi amīaa -yōkpagbu.

⁹ «Sa a 'kaa -Lagō bhuhhoe mv ni:
←Amīaa Dide -ō mī yali,

wa zō -bha -na -mōwlv ηni.

¹⁰ -Na nyūmaa 'wlulapilē yi.

Nyūma nū -na dūmagbu lē dōdō -gv,

sa we mīa yali 'bhisa.

¹¹ 'Nyē -zēēn nōv lililu -ain.

¹² -Wa nva -ain gbōnyuu 'wluo,

sa -a tia wa -yōgbu 'wv,

-in ti 'sa -amīaa -yōgbu 'wv.

¹³ -In 'na kwali -ain laylagbu lv -ni.

-In -sa -ain gbōnyuuu dide kwēē.›

[Nu, nyūmaa 'wlulapilē klaa,

'tite klaa, we -yō 'ηnimnīe,

we -mi -na -nū nya, bhla weē nya.

*-Amēni.]

¹⁴ Nu, amīaa -lima -wa nva aīn -yla gbōnyuu lē, a -ka we 'wōti, amīaa Dide -ō mīa yali, 'in -ō tia amīaa -yōgbu 'wv.

¹⁵ 'In a 'ni wa -yōgbu 'wōti ni, amīaa

Dide -ō mīa yali, -ō 'na 'ka amīaa -yōgbu 'wōti.

Sa a 'kaa 'sun pla

¹⁶ «A -ka 'sun 'wv -mi, a 'na 'sulu 'klō weli 'sō -cian 'bhisa -ni. 'In wa nva wa 'klō 'fuakaa, 'in nyūma weē 'ka we 'jiyibheli nū, wa mī 'sun 'wv. In nēē aīn -yla gbuzōnō saē: wa ka wa -tnōv 'yi 'gamv. ¹⁷ Nu, -mi, -in -ka 'sun 'wv -mi, budo 'klō -yō, 'fla -na 'nyi, ¹⁸ nyūma yi we 'jiyibheli nū, -in mī 'sun 'wv. -Na Dide, -ō wa'a 'yia -yō, -mō -bhlogbō yia we 'jiyibhelia. -We -in nva zizeda lē, -na Dide, -ō yia we -yō, mō yia -na -tnōv wlaa.

'Nūmnūlu -zōnō
(Lk 12.33-34)

¹⁹ «'Nūmnūlu -we mīa dōdō -gv, da 'glī -yō ηwōnō nyūmōa we, 'in 'wienya wlaa -budu, 'in wa ylia we, a 'na dlī we -zlo dōdō -gv -ni. ²⁰ Nu, a dlī 'ηnimnūlu -Lagō -gbē la, da 'glī -yō ηwōnō 'na 'kaa we -nyūmō, 'in 'wienya 'na 'kaa we yli. ²¹ Nu, mō -na 'ηnimnūli mīa, -mō -na dlī mīa.

'Yli-wa kuu 'napē
(Lk 11.34-36)

²² «'Yli mī kuu 'napē nya. -Na 'yli -ka -yali, -na ku weē mī zli 'wv. ²³ Nu, -na 'yli -ka gu -yō -ka, -na ku weē mī nikpise 'wv. -We mīa -na zli nya, we -ka nikpise 'bhisa -mi, -zugba nikpise -dlugba -wa.

'Gwezi-yō -Lagō, a -sa -bha
(Lk 16.13)

²⁴ «Nyūmē 'ni mnēni -ō 'ka -cian 'sō -yla lubho nū. We -ka 'sa -mi, 'yabhlo -ō yia 'wōnyēa, 'in -ō 'ka 'yabhlo zekali. 'Yabhlo -yō -ō yia lanēa, 'in 'yabhlo 'ka -ō dōdōnyūmanī. A 'ni mnēni a 'ka -Lagō -yō 'gwezi -yla lubho nū dabōdō.

A 'na lolv dlī -ni
(Lk 12.22-31)

²⁵ «We 'dēē 'gbu, in nēē aīn -yla: a 'na lolv dlī amīaa 'yliyōgagīe -yō amīaa kuu 'gbu -ni. A 'na gbalī amīaa dlī zō -nūē: «Lēē -lu -a 'ka lia? Lēē -lu -a 'ka 'maa? -A yi 'naa 'yi -a 'ka 'wōplaa?› Nu, amīaa 'yliyōgagīe -zi lililu, 'in amīaa ku -zi 'naa, we 'ni mōv?

26 Nu, zia mia, we'e 'pa 'mnɔ, we'e -di we, 'in we'e bublu we -zlo -gbagbu 'wu. Nu, amiaa Dide -ɔ mia yali, mɔ nyɛa we lililu. Nu, amia, a 'yli a -zi 'zia, we 'ni mɔv? 27 Nyime yabhlogbɔɔ 'ni mneni ɔ 'ka ɔ 'yliyɔgagiee 'yli -gv palɔ ɔ dlilɔlɔve nya. 28 Lɛɛ -lu ka 'gbu a lu dli 'naa 'gbua? -Fliisuu -bu mia, a di we dli 'wu nu, we'e nu lubho, 'in we'e lɔa 'naa. 29 Nu, in nɛɛ aɩn -yla: *Salomɔɔɔ 'dɛɛ 'ɲimnie 'kadu 'wu, ɔ 'ni 'ylinanɔ -bana -bhlogbɔɔ 'yi suu -buɩnya nu 'yabhlo 'bhisa. 30 Su -we mia -zɛɛn kpaa, 'in wa 'kaa -kosu 'wu viteli cɩzi, we -ka nu, -Lagɔ ka we -bana -zɔnu 'nyɛ, -zugba -bana ɔ yia aɩn 'nyɛa, dli 'kienyi -zɔnya! 31 A 'na 'yibhali amiaa 'dɛ la dli -lɔlɔve nya -niɛ: <Lɛɛ -lu -a 'ka lia? Lɛɛ -lu -a 'ka 'maa? -A yi -bana 'yi -a 'ka 'wɔpla -bhaa?> 32 -Lu weee mia da, -wa talia we da, 'yli weee nya, nyima -wa 'nia -Lagɔ -yi, ma -wa. Amiaa Dide -ɔ mia yali, ɔ -yi we 'ji nu, -we mia dɛ, mɔ -wa amiaa -yɔkpagbu. 33 Tɩada, a 'tide -Lagɔ 'yi, ɔ 'ka aɩn 'wlulapɩli, 'in a 'ka gbu tiklu lɛnu. We 'bigu, -Lagɔ 'ka aɩn -lu weee -mɩni 'nyɛ. 34 Nu, a 'na lɔlɔ dli cɩzi gbɔv 'gbu -ni. Nu, cɩzi 'bhie, a 'ka cɩzi nu gbɔv 'wɔpla. Nu, -zɛɛn nuɔ siasie mia, we -tu 'sa, a 'na palɔ we 'yli -putuu -nu -gv -ni.»

7

A 'na 'bhulu nyimaa -yɔgbu 'wu -ni (Lk 6.37-38,41-42)

1 «A 'na 'bhulu nyimaa -yɔgbu 'wu -ni, -Lagɔ yi amiaa -yɔgbu 'wɔbhɩ. 2 Nu, sa a bhua nyimaa -yɔgbu 'wu, 'sa -Lagɔ yia amiaa -yɔgbu 'wɔbhɩ. -We a bhua 'wu, 'in a yibhɔlɔa nyima, 'mɔ -Lagɔ yia 'wɔbhɩ ɔ 'ka aɩn yibhɔlɔ.

3 «Buɛɛ gɔ -lɛ mia -na bheli 'yliya 'wu, 'mɔ -na yia -yɔ, 'in su -kibhe 'kadu -we mia -na 'yliya 'wu, -i 'in 'yi we -yɔ. Lɛɛ -lu ka 'gbua? 4 Su -kibhe 'kadu mɩ -na 'yliya 'wu, 'in -in nɛɛ -na bheli -yla: <Nwɩnu, in 'ka -mɩ buɛɛ gɔ 'yliya 'wɔsaa?> We 'ni 'ylinanɩ. We 'ni mɔv?

5 Welɩ 'sɔ -nyime, -in -sa -slɔ -na 'dɛ su -kibhe 'kadu 'yliya 'wu, -in 'ka layɩ 'bhie, -in 'ka buɛɛ gɔ -na bheli 'yliya 'wɔsa.

6 «A 'na 'nyɛni -Lagɔɔ -lu gwɩ yoo -ni, we 'ni -mɔv, 'in we bhitia la, 'in we mua aɩn. A 'na viteli amiaa -can gbua -bobo zɔ -ni, we 'ni -mɔv, 'in we nɔa we -gv.»

A bhuhoe amiaa Dide -ɔ mia yali (Lk 11.9-13)

7 «A -zla -lu, 'in wa 'ka we aɩn 'nyɛ. A -tali -luu da, 'in a 'ka we 'yi. A bhli -budu, 'in wa 'ka -bha -kali aɩn -yla.

8 Nu, -ɔ zlaa -lu, 'mɔ wa nyɛa we. -ɔ talia -luu da, mɔ yia we. -ɔ bhli -budu, mɔ -yla wa kalia -bha. 9 Amiaa 'yu -ka aɩn 'floo -zlali, a mneni a 'ka ɔ tukpa 'nyɛɛ? 10 'In ɔ -ka aɩn zibhi -zlali, a mneni a 'ka ɔ tibhe 'nyɛɛ? -Innya, we 'ni sa -mɩ. 11 Nu, amia -mama -wa nyima 'nyii, a -yi amiaa 'yua -li -zɔnu 'nyɛ sa. We -ka 'sa -mɩ, a -mɩ we -gv nu, amiaa Dide -ɔ mia yali, -wa -ka ɔ -lu -zlali, -lu -zɔnu ɔ yia wa 'nyɛa.

12 «-We a 'yibhaa nyima nu aɩn -yla lɛ, amia nu 'ya we wa -yla lɛ. Mɔ -wa Moizu tite -yɔ -Lagɔgbɔv -falɩpanyaa 'sebheɛ ji.

'Yoo 'sɔ (Lk 13.24)

13 «A plali klolo ɲweɛ poo 'wu. 'Yoo -we kwaa nyime tithe 'wu, we gbɔv 'ni -yɔ -kali, 'in we klolo ɲweɛ 'yilia 'wu la. 'In -wa bhli we 'yoo, wa -zu 'wu. 14 Nu, 'yoo -we kwaa nyime 'yliyɔgagie 'wu, we gbɔv -kali -yɔ. 'In we ɲweɛ mia poo. -Wa yia we -yɔ, wa 'ni 'wɔzu.

Suu 'bhue -yɔ wa yibhelia we (Lk 6.43-44)

15 «Nyima -wa laa wa 'dɛ -Lagɔgbɔv -falɩpanya, a zɔ amiaa 'dɛ 'yliyɔ wa gbɛgbɛɩn. Wa -ka yi, wa mɩ sa -dlɔɔ bhlabhle 'bhisa, 'in wa nukple mia, -mɔ 'wɩv -fliigwɩ -we mia vla 'wu. 16 Wa lɛnɔgbɔv -yɔ a yia wa yibhelia. Wa'a -sa *-dlɔya 'mɩɩwia 'wlu, 'in wa'a -sa magloo -kɔji 'wlu. 17 Nu, su -zɔnu weee mia, 'bhue -zɔnu we paa, 'in su 'nyuu mia, 'bhue 'nyuu we paa. 18 Su -zɔnu mia, we 'ni mneni we 'ka 'bhue 'nyuu 'pa. 'In su 'nyuu mia, we 'ni mneni we 'ka 'bhue -zɔnu 'pa. 19 Su weee nyidi, -we 'ni 'bhue -zɔnu 'pa, -di wa -dia we,

'in wa vitelia we -kosu 'wv. ²⁰ 'Sa a yia waa yocian yibhelia wa lenvgbv 'wv.

*-Zezuu nyima -zovv
(Lk 13.25-27)*

²¹ «-Wa gbaa da: <Na -Kanyo, na -Kanyo>, we 'ni wa 'de weee -Lagv yi 'sa 'wlulapua. Nu, -wa nva v dumagbv le, ma 'wlu v yia lapua. ²² Zli -Lagv yia nyimaa -yovgbv 'wvvhua, -bha nyima duun yia 'mi -yla gbaae: <-Amiaa -Kanyo! -Amiaa -Kanyo! Nu, -a ka -Lagovbv gba -na 'hni nya, -a ka zuzu 'nyii vu -na 'hni nya, 'in -a ka gwedigbv lenv -na 'hni nya, we 'ni mvv?> ²³ Tovv, -bha na yia wa -yla gbaa -zejila 'wvve: <In 'ni ain -yi 'mnumnu. Nyima 'nyii, a be lv!>

*-Budv 'svo gbov nine
(Lk 6.47-49)*

²⁴ «Nu, -we weee in gbaa de ni, -v -ka we yukwli pulv, 'in v 'ka we -gvgbv lenv, v 'wlv gbv yilonyo -v 'sobha v -budu tukpa -gv. ²⁵ Da 'nyu lva, 'nyu yea -bha, -pive 'kadv 'plia, wee -budu 'ni bhli. -We ka gbv -wa, wa ka we 'sobha tukpa -gv. ²⁶ Nu, nyime -v 'nva na weli, 'in v 'nia we -gvgbv lenv, v 'wlv nyovgv, -v 'sobhaa v -budu -bvse -gv. ²⁷ Da 'nyu lva, we yea -bha, 'in -pive 'kadv 'plia, 'in we yia we la bhli, 'in we yia -nyumv weee.»

²⁸ -Zezu bhia gbv ni gbagbie, 'in we yia nyima weee hwegaga -sobhalv. ²⁹ Nu, v 'ni wa gbv -slolu -Lagv titee gwesanya 'bhisa, se -we -Lagv 'nyea v, we nya v -slolua wa gbv.

8

*-Zezu puea *solvhanyo
(Mk 1.40-45; Lk 5.12-16)*

¹ Da -Zezu mia -gvgv kwlida, 'in nyimaa -zlo yia v 'bi yi. ² Tovv, *solvhanyo yabhlo bea v 'yu, 'in v yia 'kukolu 'sibhli, 'in v nee: «Na -kanyo, -na zukpa -wa: we -ka -mi dvdv nani, -in mneni -in 'ka 'mi jipe.»

³ -Zezu -gloa sv 'wv, v zia v kwv, * v nee: «We nani 'mi dvdv, -in 'pv!»

-Bha -bhlokpade *soli 'bhva v ku -yv, ⁴ 'in -Zezu nee v -yla: «-In -ka mni ni, -in 'na -sali we 'di nyime yabhlogbv -ni. Mni -na 'de *-Lagv v vnyo 'kvlslolua, 'in -we Moizi gbaa nu, nyime -v -ka 'pv v 'nyv -Lagv, -in wla we, 'in wa 'ka we 'jiyibheli nu, -in ka 'pv.»

*-Zezu puea 'slvjaa 'yugalinyo zoyu
(Lk 7.1-10)*

⁵ We bhla -Zezu plaa Kapenaumv gbe nvkple, 'in *Wlv -slvja gv gbuv 'yugalinyo yia v -gbe yi. Nu, v yia v zukpa 'pali, -mav 'ka v -yove. ⁶ V nee: «Na -kanyo, na zoyu ka gu -yv, v ka 'kli, v mi lapida -budv wev, v mi stada duun.»

⁷ -Zezu nee v -yla: «In mi yida, in 'ka v jipe.»

⁸ 'In 'slvjaa 'yugalinyo nee: «Na -kanyo, in 'ni we 'klv -ka, -in 'ka na -budu zv pla. Nu, gba weli yabhlo, 'in na zoyu 'ka 'pv. ⁹ Nu, -ami, in mi na -cian zv, 'in in pua 'slvja tava 'wlu la. In -ka 'yabhlo -yla gbae: <-In mni!> 'in v mnia. In -ka 'ya -bvdu -yla gbae: <-In yi!> 'in -mav yia. 'In in -ka na zolvhonyo -yla gbae: <-In nv -mni le!> 'in v nva we le.»

¹⁰ -Zezu 'nva we, 'in we yia v hwegaga -sobhalv, 'in v nee -wa mia v 'bi -yla: «In nee ain -yla gbvzv sae: nyime, -v zva sa di ni, in 'ni -slv we -kanyo 'yi Izraeli -dvduv 'debhie -gbolu -gv. ¹¹ In nee ain -yla: nyima -duun yia yia. Tava yia 'ylv 'wvslvda 'bhva, 'in tava yia 'ylv bhilida 'bhva. *-Lagv nyimaa 'wlulav gbe 'wv wa yia dvbv lia, wa -yv *Ablaamv klaa, *Izaki klaa, we -yv *Zakov. ¹² Nu, 'yua -wa 'wlu -Lagv 'ka 'yaa lapu, 'ma wa yia 'pipee vitelia, nikpise 'wv. -Mv wa yia wilia, 'in -mav wa yia gla 'wv lia.»

¹³ Tovv, -Zezu nee v 'slvjaa 'yugalinyo -yla: «Mni -budv wev. -We -na di mia -gv we ka lenv.»

-Bha -bhlokpade v zoyu 'pua.

*-Zezu puea gvzonya duun
(Mk 1.29-34; Lk 4.38-41)*

* **8:3** Zuivv -gbe, -v -ka soli -yv -ka, v 'ni mneni v 'ka nyime kwv, 'in v 'ni mneni v 'ka -Lagv v v mni.

14-Bha -Zezu mnia Pielu -budunwee. O nynthia-mo, 'in o yia Pielu 'nwnoo 'nyaa -yoyi lapida. -Mo ku -su. 15-Zezu zia o so kwe, 'in -pipe yia o ku zo 'plili. O soa 'wu, 'in o yia wa -yla pipie bhli.

16 Jibhe 'ka zo, 'in wa yia nyima duun -wa zuzu 'nyuu mia 'wu, o -gbe -la. O weli nya o vua zuzu 'nyii, 'in o jipea guzunya weee. 17 'Mu o nva le, 'in -we -Lagoo -falpanyo Ezaii gbaa we 'ka gbuo -ze:

«O ka -amiaa siaste 'wubhu, 'in o yia -ain gu -yosa.»

Nyima yibhaa wa 'ka -Zezu 'bi mni (Lk 9.57-62)

18 -Muu 'bigu, -Zezu 'yia nu, nyima duun mi o kwesi, 'in o nee o 'binonya -yla nu, wa mni 'nyuu kakpe -putu -gu. 19 -Lagoo titee gwesanyo yabhlo bea o -yo, 'in o nee: «-Slolunyo, da weee -na yia mnia, in mi -mi 'bi.»

20 'In -Zezu nee o -yla: «-Totonya ka 'bhoka, 'in zia kaa lulu. Nu, da *Nyimee 'Yu 'kaa ladili, -bha 'ni -mi.»

21 'In o 'binonyo yabhlo nee o -yla: «Nyimaa -Kanyo, -in 'nye 'mi 'yoo, in 'ka na dide 'bhlu mni 'bhie.»

22 -Zezu nee o -yla: «-In yi 'mi 'bi, -in 'tide tilitnya 'yi, wa 'ka wa tilitnya 'bhlu.»

-Zezu belia -pipe 'kadu zo (Mk 4.35-41; Lk 8.22-25)

23 -Zezu -bhoa 'glu 'wu, 'in o 'binonya yia o yoo kwa. 24 Toun, 'in -pipe 'kadu yia 'plipie bhli, 'in 'nyu -gbu yia 'glu 'wuslo, -zugba -Zezu mi 'yiaa 'wu. 25 O 'binonya bea o kwesi, wa ganoo o, 'in wa nee o -yla: «Nyimaa -Kanyo, -sa -ain gbu 'wu! -Amia thia!»

26 Toun, -Zezu nee wa -yla: «Dh 'kienyi -zunya, lee -lu ka 'gbu a nu 'sa nyanoo?»

Toun o soa 'wu, 'in o yia -pipe -yo 'nyu 'wluo 'kpli, 'in -bha yia 'woto blenyii.

27 Nwegaga -sobhalia wa 'de weee, 'in wa yia layibhalu -yibhalie: «O nyime mia da, 'nyu -yo -pipe zua o 'nonye, mo -nyime ni da?»

-Zezu jipea nyima 'so -wa kaa zuzu 'nyii 'wu (Mk 5.1-20; Lk 8.26-29)

28 We bhla -Zezu nynthia 'nyuu kakpe yabhlo -gu, -mo -wa Gadale -nyimaa dudu -gu, 'in nukpasia 'so yia gbawla nyidi 'tla, 'in wa yia o yoo yi. Waa nukpasia mia, zuzu 'nyii mi wa 'wu. 'Ce wa paa -bhabha, 'in wa bhitia nyima, we 'dee 'gbu nyima weee nva nyanoo, 'in wa'a 'plia -sleen wee 'yloogblu. 29 Toun wa 'kpa 'wu, wa nee: «-Mi, -Lagoo 'Yu, -naa lee -gbu pli -amiaa gbu 'wola? We bhla 'ni -slo nynthi, yi -in yia, -in 'ka -ain 'klyie 'wupa yi?»

30 Nu, wa kwesi, -boboo -zlo mi -bha lililuu datahda. 31 'In zuzu 'nyii yia o zukpa 'pali, we nee: «-In -ka gba -in 'ka -ain vu ni, -in kwa -ain -bobonya ni 'wu.»

32 -Zezu nee: «A mni.»

'In we yia waa nyima 'so 'wotla, 'in we yia -bobonya 'wopla. Toun, wee -bobonya yia -gogo kwli -gwagwie nya, we yia 'nyu lu slo, 'in we yia 'nyu lu tili -nya. 33 -Bha -boboo 'yliyozunya mnia 'gbe 'kadu nukple -gwagwie nya, 'in -we weee yia -bobonya -yo -wa kaa zuzu 'nyii 'wu, 'in wa yia -mo we 'di -sa. 34 Wee 'gbe nukpla -nyima weee 'tlaa, da -Zezu mia, 'in wa yia -mo mni. Wa 'yia o, 'in wa yia o bhuhhoe, 'in wa nee nu, o 'bhu wa dudu -gu.

9

-Zezu puea zolaslonyo (Mk 2.1-12; Lk 5.17-26)

1 -Zezu -bhoa 'glu 'wu, o -dia 'nyu 'wu, 'in o yia Kapenaumu lu mni. 2 'In nyima -yo zolaslonyo yia yi, -zugba o mi 'sowli 'wu. -Zezu 'yia nu, wa ka o dli -gu zu, 'in o nee o zolaslonyo -yla: «Na 'yu, -in 'temanu dli, in ka -na gbonyii 'woti.»

3 -Bha, -Lagoo titee gwesanya pupalia 'wlukoon lae: «Nu, nukpasu mia de, -Lagoo veta.»

4 'In -we wa pupalia 'wlukoon la, -Zezu yia we yibheli, 'in o nee: «Lee -lu ka 'gbu a pupali 'wlukoon la sa 'nyumee? 5 In 'ka gba: «In ka -na gbonyii 'woti,» -muu -kalia -yo yaayu, in 'ka gba: «-In -so 'wu, -in no,» -muu -kalia -yo yi? 6 A yibheli we 'ji nu,

Nyımεε 'Yu ka se dɔdɔ -gbɔ ɔ 'ka nyımaa gbɔnyii 'wɔtɪ.»

-Bha -Zezu gbaa ɔ zɔlaslonyɔ -ylae: «-Sɔ 'wɔ, 'bhu -na 'sɔwli 'wɔ, mni -na -budunwεε.»

⁷ Ɔɔ nyımε -sɔa 'wɔ, 'in ɔ yia -budunwεε mni. ⁸ Waa nyıma 'yia we -yɔ, 'in nyanɔ yia wa dli 'wɔ slo, 'in wa yia -Lagɔɔ 'ɲni -mni, nu, -Lagɔ ka nyıma 'tite 'nyε wa 'ka 'sasɔkpa -gbɔ lɛnɔ.

*-Zezu laa Matie
(Mk 2.13-17; Lk 5.27-32)*

⁹ 'Yi yabhlo nya -Zezu 'bhva -bhade, ɔ mɪ 'plida, 'in ɔ yia nyımε wa laa Matie -yɔyi, nu, ɔ -di 'gwεzisabudu zɔ la. Ɔ nεε ɔ -yla: «Yi 'mi 'bi.»

Matie -sɔa 'wɔ, 'in ɔ yia ɔ 'bi mni.

¹⁰ -Zezu -yɔ ɔ 'binɔnya mɪ lida Matie -budu zɔ, -zugba *nisɔn -gwεzisanya -yɔ gbɔnyuuu kwe -cian duun mɪ 'ya wa glaa. ¹¹ Falizinyıma 'yia we -yɔ, 'in wa nεε -Zezuu 'binɔnya -ylae: «Amıaa -Kanyɔ mɪa, lεε -lu ka 'gbɔ ɔ -yɔ nisɔn -gwεzisanya -yɔ gbɔnyuuu kwe -cian lia?»

¹² -Zezu 'nva we, ɔ nεε wa -yla: «Nyıma -wa -yaha, wa'a mni -dɔtlɔɔ -gbɔ. Nu, guzɔnya mni -dɔtlɔɔ -gbɔ. ¹³ -We -Lagɔweli nɪ gbaa, a mni a 'ka we 'jii datali, we nεε:

«-We in 'yibhaa mɔ -wa nu,
nyıma 'ka nyazɪdli -ka,
we 'ni 'slaka -saste.»

Nu, in 'ni nyıma tiklu laa yi, gbɔnyuu -lɛnɔnya in yia laa.»

*-Zezu -yɔ 'sun
(Mk 2.18-22; Lk 5.33-39)*

¹⁴ 'Zan -Batisu 'binɔnya bεa -Zezu kwesi, 'in wa yia ɔ layibhae: «Lεε -lu ka 'gbɔ, -amıa -yɔ Falizinyıma pla 'sun 'yli tɔba nya, 'in -nanɔɔ 'binɔnya'a nu we lεa?»

¹⁵ 'In -Zezu nεε wa -ylae: «Nu, 'ɲwnɔ kwa zli, ɔ 'lowlii 'talea mɪa, wa dli 'ni mɛni, gbɔzɔnɔ -wa yi? -Innya, yo -wa yo. Nu, 'yli yabhlo yia nynia, 'in wa saa wa 'ɲwnɔɔ 'lowli glaa. Nu, -mɔɔ zli wa plaa 'sun.

¹⁶ «Nu, -bana sva -ka yla nɪ, nyımε -ka we pipɛda -mɪ, ɔ'ɔ zɔ we ylada 'naa lolu. Ɔ -ka 'sa we nu, 'in 'naa lolu

gbizea -bana sva 'wɔ, 'in we ylada yilmanıa 'wɔla. ¹⁷ 'Sa -bhlokpade, wa'a palı nu lolu *bala sva 'wɔ. Wa -ka 'sa nu, 'in bala wɔa, 'in nu jitea. Nu, nu -lolu kaa bala lolu, 'in we 'dε 'sɔ gwɔlεa.»

*-Zezu puea 'ɲwnɔ yabhlo, 'in ɔ yia 'ɲwnɔyu yabhlo 'yliyɔgagie 'nyε
(Mk 5.21-43; Lk 8.40-56)*

¹⁸ Da -Zezu mɪa -slɔ gbɔ gbada, 'in Zuifɔɔ 'yugalınyɔ yabhlo yia yi. Ɔ 'sibhlia ɔ 'yu 'kukolu, 'in ɔ nεε: «-Na zukpa -wa, na 'ɲwnɔyu ka tli, we 'bi 'ni -slɔ 'wɔgwɔlε, nu, -in yi, -in 'ka ɔ sɔ -gbɔ lapali, 'in ɔ 'ka 'yliyɔgagie 'yi.»

¹⁹ -Zezu -sɔa 'wɔ, 'in ɔ -yɔ ɔ 'binɔnya yia -mɔɔ 'bi mni.

²⁰⁻²¹ -Bha 'ɲwnɔ yabhlo mɪ -bha, mɔ palıa kwe, we li -zɔ kugbua lε 'sɔ ɔ -yɔ. Ɔ nεε ɔ 'dεε dli zɔ: «In -ka ɔ -bana kwe -zizıe mneni, 'in na pva.»

We 'dεε 'gbɔ ɔ yia -Zezu lɔɔ 'plıı, 'in ɔ yia ɔ -banaa 'ɲwe kwezi. ²² -Zezu 'bhıtia la, ɔ 'yia ɔ 'ɲwnɔ -yɔ, 'in ɔ nεε: «Na 'yu, a 'temanı dli, amaa dli ka ain pue.» -Bha -bhlokpade ɔ 'pva.

²³ Tɔɔn, -Zezu nynia Zuifɔɔ 'yugalınyɔɔ -budunwεε, 'in ɔ yia -mɔ guzɔ -gɔfi -bhlınya -yɔyi, -zugba nyıma duun zizli -bha -gbɔ sɔ weee lɔ. ²⁴ Ɔ nεε: «A 'bhv -bha! Nu, ɔɔ 'ɲwnɔyu 'ni tli, 'yila 'wɔ ɔ mɪa.»

'In wa yia ɔ gla palı. ²⁵ Wa ka wa wleli weee 'bhie, -Zezu yia komi lɔɔ pla. Ɔ kpalia ɔɔ 'ɲwnɔyu sɔ -yɔ, 'in -mɔɔ yia 'wɔsɔ.

²⁶ We dı mnenia wee dɔdɔ weee -gbɔ la.

-Zezu puea 'lɔlɔnya 'sɔ

²⁷ -Zezu 'bhva -mɔ, ɔ mɪ 'yloogblo, 'in 'lɔlɔnya 'sɔ yia ɔ 'bi mni. Wa 'kpi'a 'wɔ, wa nεε: «-Davidu 'yuɔɔa, -in 'yılı -ain nyazıɔɔ!»

²⁸ Da ɔ plaa -budu zɔ, 'in 'lɔlɔnya 'sɔ yia ɔ kwesi bε, 'in ɔ nεε wa -ylae: «'Lee a zɔ dli nu, in mneni in 'ka we lɛnɔ?»

'In wa nεε: «Nyımaa -Kanyɔ, gbɔzɔnɔ -wa, -in mneni we.»

²⁹ Tɔɔn, -Zezu zıa wa 'yli kwe, 'in ɔ nεε: «Sa a zva dli, a 'yi 'sa we!»

³⁰ 'In wa 'yli yia -blo. -Zezu nɛɛ wa -yla 'klo 'ciɛɛ nya: «Nyime yabhlogbɔɔ 'na yibheli we 'ji -nɛ.»

³¹ Tɔɔn, wa mɔɔa, 'in wa yia -Zezuu 'di -sa wee dɔdɔ weee -gɔ.

-Zezu jipea bhobho yabhlo

³² Da wa mia mɔɔda, 'in wa yia -Zezu nyime yabhlo -la. Nu, ɔɔ nyime mia ni, ɔ 'ni gbagbie mneni, zuzu 'nyuu mi ɔ 'wɔɔ 'gbɔ. ³³ -Zezu vua wee zuzu, -bha -bhlokpade ɔɔ nyime gbaa. 'In -wa mia -bha, ηwɛgaga -sɔbhali wa, 'in wa nɛɛ: «Aya, -a 'ni -slo 'sasokpa -gbɔ -mɔnu da 'yi Izlaeli -dɔdɔ -gɔ.»

³⁴ Nu, Falizinyima mia, -maa nɛɛ: «Zuzu 'nyiii -kanyɔ 'nyɛa ɔ 'tite, 'in ɔ 'ka zuzu 'nyii vu!»

Nyima -zlo -laa -Zezu nyazi 'wɔ

³⁵ -Zezu 'plɔɔ -bha 'gbe 'kadɔ weee -yɔ 'gbe yua weee 'wɔ, ɔ plaa -Lagɔbudunya zɔ, 'in ɔ yia -mɔ nyima gbɔ -sloɔ. -Lagɔgbɔ -we gbaa -Lagɔ nyimaa 'wlɔlapɔɔgbɔ, 'mɔ ɔ gbaa wa -yla, 'in ɔ yia gu weee -yɔ siasie weee jipe. ³⁶ Nyimaa -zlo -wa mia siada, 'in wa dɔ 'nia mɛni, -wa 'wɔɔ bhlabhle -we 'ni 'yliyɔɔnyɔ -ka, ɔ 'yia wa -yɔ, 'in wa yia ɔ nyazi 'wɔɔ. ³⁷ 'In ɔ nɛɛ ɔ 'binɔnya -yla: «'Mɔ ka zalɔ duun, we kpa 'yli, 'in we -dɔɔnya 'ni 'wɔɔ. ³⁸ We 'gbɔ, a bhuhoe kpa -Kanyɔ ɔ 'ka lubhonɔnya yoo 'pa, wa 'ka wee -lu -di.»

10

-Zezuu tietienya kugbua lɛ 'sɔ (Mk 3.13-19; Lk 6.12-26)

¹ -Zezu laa ɔ 'binɔnya kugbua lɛ 'sɔ, 'in ɔ yia wa 'tite 'nyɛ wa 'ka zuzu 'nyii vu, 'in wa 'ka gu weee -yɔ ku zɔ -siasie weee jipe. ² ɔ tietienya kugbua lɛ 'sɔɔ ηni ni: tiada, 'Simɔɔ (-mɔɔ -banɔ -wa Pielɔ), we -yɔ ɔ bheli Andlee klaa, Zebedee 'yua *'Zake -yɔ ɔ bheli *Zaan klaa, ³ Filipɔ -yɔ Batlemii klaa, Toma -yɔ nisɔn -gwɛzisanyɔ Matie klaa, Alifee 'yu 'Zake -yɔ Tadee klaa, ⁴ 'gbee *'lopanyɔ 'Simɔɔ we -yɔ Zudasɔ Isikaliɔɔ, nyime ɔ wlaa -Zezu ɔ tɔnyima -yla.

-Zezu tiea ɔ 'binɔnya kugbua lɛ 'sɔ (Mk 6.7-13; Lk 3.1-6)

⁵⁻⁶ -Mɔɔ 'bɔɔ, -Zezu 'kaa ɔ 'binɔnya kugbua lɛ 'sɔ tie ɔ nɛɛ wa -ylaɛ: «Nu, nyima -wa 'nia Zuifɔ, a 'na mɔni wa dɔdɔ -gɔ -ni. A 'na mɔni 'ya Samalii -dɔdɔ 'gbe yabhlogbɔɔ 'wɔ -ni. Da a 'kaa mni ni, mɔ -wa Izlaelinyimaa -gbe, ma 'wɔɔ mɔmɔ -bhlabhle. ⁷ A -ka 'yloogblɔ -mi, a gbaɛ: -Lagɔɔ nyimaa 'wlɔlapɔɔ bhla ka cɔpa. ⁸ Guzɔnya mia, a jipe -maa. -Mama -ka tɔ, a 'nyɛ -maa 'yliyɔɔgagie. Sɔlbhanya mia, a pue -maa, 'in a vu zuzu 'nyuu. Bhe a 'yia wee 'tite, we 'dɛɛ 'gbɔ, a -sa nyima 'wɔ bhe. ⁹ A 'na 'bhulu -can klaa, 'gwɛzi klaa, we -yɔ tama yabhlogbɔɔ 'wɔ -ni. A 'na palɔ we amiaa pɔsi 'wɔ -ni. ¹⁰ A -ka mɔda -mi, *-bada klaa, -bana 'sɔɔ klaa, -sakwla klaa, we -yɔ kɔɔsu, a 'na 'bhulu we 'yabhlogbɔɔ 'wɔ -ni. Lubhonɔnyɔ mia, ɔ ka ɔ lililuu 'klo.»

¹¹ «Nu, a -ka 'gbe 'kadɔ -mɔmɔ 'wɔ nyini, a -ka 'gbe yua -mɔmɔ 'wɔ nyini, nyime ɔ 'kaa ain kpa 'nanɔɔ, a -talɔ ɔ da. A 'ni -slo wee 'gbe 'wɔbhɔ, a -di -bha la. ¹² -Budu -mɔmɔ ηwɛɛ a -ka nyini, a ηwna wa 'nyu la, 'in wa 'ka 'wɔtɔtɔe -dlɔɔ 'yi. ¹³ Wee -budunɔwɛɛ -nyima -ka amiaa 'lakpasu kpa, amiaa 'wɔtɔtɔe -dlɔɔ -tɔ wa -gɔ. 'In wa 'ni amiaa 'lakpasu kpa, a -yɔ amiaa 'wɔtɔtɔe -dlɔɔ 'pli.»

¹⁴ «Nu, -budu -mɔmɔ ηwɛɛ we -yɔ 'gbe -mɔmɔ 'wɔ, wa 'ni amiaa 'lakpasu kpa, wa 'ni ain yukwli pɔɔ, a gbɔɔ amiaa bhɔ -yɔ *-bhuhui, 'in a 'bhɔ -bha. ¹⁵ 'In nɛɛ ain -yla gbɔzɔnɔ sa nu, zɔ -Lagɔ yia nyimaa -yɔgbɔ 'wɔbhua, wee 'gbe -mɔnu nɔkpla -nyima yia sɔ bhabha, we 'ka *Sodɔmɔ -nyima -yɔ *-Gomɔɔ -nyima -nu 'wɔzi.»

-We 'kaa -Zezuu 'binɔnya yli (Mk 13.9-13; Lk 21.12-17)

¹⁶ «A pɔ yukwli: nu, bhlabhle 'bhisa na tiea ain -mɔ gbi glaa. We 'dɛɛ 'gbɔ a mna 'yli tibhe 'bhisa, 'in a 'ka mi -dlɔɔ -kpakɔn 'bhisa. ¹⁷ Nu, gbɔwɔbhunya 'yu wa yia ain kwaa, 'in wa 'ka ain selɔ -mɔ -Lagɔbudunya zɔ. We 'dɛɛ

'gbu, a zu amiaa 'de 'yliyɔ. 18 Na 'gbu, wa yia ain dɔdɔv 'wlulapɩnya -yɔ nyimaa 'wlulapɩnya 'yu kwaa. Nu, -maa -yɔ -wa 'nia Zuifɔ, wa 'yu a yia na gbɔdayɩnya -zɛa. 19 Wa -ka ain gbɔwɔbhunya 'yu kwa, a 'na lɔlɔ dli -ni, -we a 'kaa gba, 'in sa a 'kaa we gba mu ni: weli -we a 'kaa gba, we bhla a yia we. 20 Nu, wee weli mia, we'e 'bhɔ amiaa 'de dli zɔ, amiaa Dide -Lagɔ yia we wlaa ɔ Zuzuu gbɛgbɛɩn.

21 «Nu, bhelia yia wa bhelia wlaa wa 'ka wa 'bha, 'in 'sa -bhlokpade didea yia wa 'yua wlaa. Yua yia wa didea -yɔwɔsɔlɔa, 'in wa 'ka wa 'bha. 22 Amia, na 'gbu nyima weee yia ain 'wonyɛa. -ɔ ka dli -ka 'mɩ -gɔ -tu, 'in we 'ka we bhlooluda nyini, 'in -mɔɔ bhɔa gbɔ 'wɔ. 23 Wa -ka ain 'klyie 'wɔpalida -mɩ 'gbe yabhlo 'wɔ, a mɩ 'gbe -putu 'wɔ -gwagwie nya. In nɛɛ ain -yla gbɔzɔnɔ saɛ: a 'nɩ -slɔ *Izlaɛlu 'gbe weee 'wɔplile bhia, 'in Nyimɛɛ 'Yu 'kaa lɔyi.

24 «'Kpɩakpɩanyɔ yabhlogbɔɔ 'nɩ ɔ -slolunyɔ 'wɔzi, 'in gaylo yabhlogbɔɔ 'nɩ ɔ -kanyɔ 'wɔzi. 25 Nu, 'kpɩakpɩanyɔ -ka ɔ -slolunyɔ 'bhisa -mɩ, 'in gaylo 'ka ɔ -kanyɔ 'bhisa -mɩ, we -tu sa. Wa -ka -budunwɛɛ -kanyɔ vɛli, wa -ka ɔ 'ɛni zu *Belizebuli, ɔ -budunwɛɛ -nyima mia, -maa -nu yia -bha -zia!

-ɔ a 'kaa sɔ, mɔ ni (Lk 12.2-7)

26 «A 'na sɔlɔ nyima -ni. Nu, -lu weee mia zizada, zli 'klu we yia 'tlaa, 'in -we ka 'ji nyima 'nia -yi, 'ji wa yia we yibheliala. 27 -We in gbaa ain -yla nikpise 'wɔ, a gba we zli. -We in gbaa ain -yla ɛwunwɛda, a wɩzi we nyima weee -yla. 28 -Wa mneniala wa 'ka nyimɛɛ ku 'bha, 'in wa 'nia mneniala wa 'ka nyimɛɛ zuzu 'bha, a 'na sɔlɔ wa -ni. Nu, -Lagɔ mia, ɔ mneniala ɔ 'ka nyimɛɛ ku -yɔ ɔ zuzu 'bha -kosu 'wɔ, we 'gbu a sɔ ɔ.

29 «Nyimaa 'yilia 'wɔ, bhuyua 'nɩ -valɛ -ka. Tama -bhloo 'gbu wa paa we 'sɔ pɛlɔ. 'In -mɔv bhla, amiaa Dide 'nɩ -slɔ we ɛwun, we yabhlogbɔɔ ɔ bhli dɔdɔ. 30-31 Nu amia, a 'yli -Lagɔɔ 'yilia

'wɔ, a 'ka bhuyuaa -zlo 'wɔzi, nu, -Lagɔ -yi amiaa 'wluo nyii ɛwɛ. We 'dɛɛ 'gbu a 'na nɔnɔ nyanɔ -ni.

Nyimɛ -ɔ mia -Zezuu -nu nya mɔ ni (Lk 12.8-9)

32 «Nu, nyimɛ, -ɔ -ka gba ɔ mɩ na -nu nya -zejila 'wɔ, 'in na gbaa na Dide -ɔ mia yali 'yu nu, ɔ mɩ na 'bɩnɔnyɔ nya. 33 Nu, -ɔ yia na gbɔ kpɛlia -zejila 'wɔ, 'in -amɩ na kpɛlia ɔ gbɔ na Dide -ɔ mia yali 'yu.

-We -Zezu -laa dɔdɔ -gɔ mu ni (Lk 12.51-53, 14.26-27)

34 «Nu, in 'nɩ 'wɔtɔtɔe -dlɔɔ -la dɔdɔ -gɔ. We 'nɩ -mɔv, in 'nɩ 'wɔtɔtɔe -dlɔɔ -la, nu, tu in -laa dɔdɔ -gɔ.

35 «Nu, 'yu -yɔ ɔ dide klaa, 'ɛwɔnyu -yɔ ɔ 'nyaa klaa, we -yɔ 'ɛwɔnyu -yɔ ɔ 'lowlii 'nyaa, 'yli in yia wa pɔpɔlia.

36 Nyimɛɛ -budunwɛɛ -nyima yia ɔ tɔnyima -zɛa.»

37 «Nyimɛ -ɔ -ka ɔ dide -yɔ ɔ 'nyaa 'yibha we 'ka 'mɩ -zi, ɔ 'nɩ mneniala ɔ 'ka na 'bɩnɔnyɔ -zɛ. 'In -ɔ -ka ɔ nɔkpasuyu -yɔ ɔ 'ɛwɔnyu 'yibha we 'ka 'mɩ -zi, ɔ 'nɩ mneniala ɔ 'ka na 'bɩnɔnyɔ -zɛ. 38 'In nyimɛ -ɔ 'nɩ ɔ sɩasiee *su 'wɔbhɩ, ɔ 'ka 'mɩ 'bɩ yi, ɔ 'nɩ mneniala ɔ 'ka na 'bɩnɔnyɔ -zɛ. 39 Nu, -ɔ -ka gba, ɔ 'ka ɔ 'dɛɛ 'yliyɔgagɛ 'yɩ ni, tlia ɔ yia. 'In -ɔ -ka ɔ 'dɛɛ 'yliyɔgagɛ wla na 'gbu, 'in -mɔɔ yia 'yliyɔgagɛ -we 'nia bhlooluda -ka.

-We -Lagɔ 'kaa nyima 'nyɛ (Mk 9.41)

40 «Nyimɛ -ɔ -ka ain kpa 'nanɔv, -amɩ ɔ kpa 'nanɔv. 'In nyimɛ -ɔ -ka 'mɩ kpa 'nanɔv, -ɔ tiea 'mɩ, 'mɔ ɔ kpa 'nanɔv.

41 Nyimɛ -ɔ -ka -Lagɔgbɔv -falɩpanyɔ kpa 'nanɔv, ɔ mɩ -Lagɔgbɔv -falɩpanyɔ nyaa 'gbu, -we -Lagɔ 'kaa ɔ gbɔv -falɩpanya 'nyɛ, 'yia ɔ yia we. 'In -ɔ -ka nyimɛ mia tiklu -Lagɔ 'yu kpa 'nanɔv, ɔ mɩ tiklu -Lagɔ 'yuu 'gbu, -we -Lagɔ 'kaa nyima tiklu 'nyɛ, 'yia ɔ yia we.

42 In nɛɛ ain -yla gbɔzɔnɔ sa nu, nyimɛ -ɔ -ka 'nyu -wɔtɔv 'kɔpɩ yabhlogbɔɔ 'nyɛnyɛyua nu 'yabhlo 'nyɛ, ɔ mɩ na 'bɩnɔnyɔ nyaa 'gbu, -Lagɔ yia we -tɩv -mɔɔ 'nyɛa.»

11

1 Da -Zezu bhia wee gbu gbagbie, o 'binanya kugbua le 'so -yla, 'in o yia -bha 'bhu. O mnia wee dudu -gub 'gbenya 'wu, o gbaa -mo -Lagobu, 'in o yia -mo nyima gbu -slolu.

*-Zezu gbaa 'Zan -Batisu gbu
(Lk 7.18-35)*

2 'Zan -Batisu mia, o mi -kaslo 'wu, 'in o yia -Zezu Klisu lenugbuu 'di 'nu. -Bha o tiea o 'binanya tolba, wa 'ka o layibhae: 3 «Nu, nyime o 'kaa yi, -a mia woda, 'mo -in -mia yi, yaayu, -a wu nyime -putuu?»

4 -Zezu nee: «Nu, -we a 'nua, -we a 'yia -yo, a mni, a -sali we Zaan ludi nya. 5 'Lobnya mi layida, 'tigitigunya mi noda 'nanuu, solibhanya ka 'pu. 'Sulonya mi 'noda, tithnya ka tithie lu 'wus. Wa mi -Lagobu gbada bobabhanya -yla. 6 Nyime o 'ni 'mi dli -gu -sa, 'wututue -dlao mi o -nu nya.»

7 Da Zaan 'binanya 'bhitia lu, 'in -Zezu yia Zaan gbu gbagbie bhli nyima duun -yla. O nee: «Lee -lu a mni ylaa da bebleea? Gblee -we -pue mia zukluda, mu -wa yi? -Innya! 8 'In lee -lu a mni -sleen -mo ylaa? Nyime o kaa -bana 'nanuu 'wu, mo -wa yi? Nu, nyima -wa kaa -bana -zono 'wu, nyimaa 'wlulapilinyoo -budunwee wa mia. 9 We -ka 'sa -mi, lee -lu a mni -mo ylaa tenyua? -Lagobuu -falpanyo -wa yi? In, in nee ain -yiae: o 'yli, o -zi -Lagobuu -falpanyoo 'degbolu. 10 Nu, -Lago nee o 'sebhie 'wu Zaan dae:

«Mi 'yu na paa na tietienyo yoo,
o 'ka -na 'yoo -yomnazi.»

11 In nee ain -yla gbuzono sae: nyima -wa 'nyuu gwalia, wa glaa, nyime o 'kaa 'yli, o 'ka 'Zan -Batisu -zi, -mo o kanyo 'ni -mi. We mi 'sa 'bhie, nyime o mia 'kienyi -le -Lagoo nyimaa 'wlulapilibe 'wu, -mo o 'yli o 'ka Zaan -zi. 12 We 'ka 'Zan -Batisu -Lagobu -gba bhla 'bhu we 'ka -zeen yli, *-Lagoo nyimaa 'wlulapilie mi 'yugbein mnida 'tite nya, 'in nyima 'tite bhua we 'wu. 13 We 'ka Zaan bhla nyini, -Lagobuu -falpanya weee -yo Moizu

tite weee, -Lagoo nyimaa 'wlulapilie gbu wa gbaa. 14 A -ka na weli 'wununu, oo *Elii o -Lagosebhe gbaa nu, yia o yia, Zaan -wa. 15 O -ka 'nunuu -yukwli 'wlu -ka, o 'nu we.

16 «Nyima -mama in 'ka desleen -nyima ni 'wupalia? Wa 'wlu sa 'yilaasi -wa -di -gblagbu 'wu la, -zugba tolba kpi 'wu wa -lima -yla, 17 'in wa gbae:

«A ka ain -yla -lili bhli,
a 'ni lite.

'In -a ka ain -yla guzobu bhli,
'in a 'ni -bhali!»

18 'Sa Zaan yia, o ka 'sun pla, o 'ni nu 'ma, 'in wa nee nu, o ka zuzu 'nyuu 'bu!

19 Nyime 'Yu yia, o mi lida, o mi 'mada, 'in wa nee: «A -tali, nyime mia de, liligbu -yo nomagbu o kaa. Nu, *nisun -gwezisanya -yo gbonyuuu kwe -cian, wa 'tale o -mia.» Nu, -Lagoo gbuyiloo lenugbunya -yo wa yibhelie we 'ji nu, we tiklu.»

*'Gbe -we 'nia -Zezuu gbu nyuu
(Lk 10.13-15)*

20 'Gbe -we 'wu o nua gwedigbu le, 'in wa 'nia wa dli 'bhiti, 'in o yia wa -yla gbu lapalie bhli: 21 «Kolazen -nyima, gbonyuu mi amiaa -nu nya! Betisaida -nyima, gbonyuu mi amiaa -nu nya! Nu, gwedigbu -Lago nua da le ain nyidi, we 'ka 'yaa 'mu o nu le Tili -yo Sidoon, -zugba wa ka wa dli 'bhiti pepe, 'in wa plaa -gbenaa 'wu, 'in wa slua 'tuto 'wluo, mu yia we slolua mnia. 22 We 'dee 'gbu in nee, zli -Lago yia nyimaa -yogbu 'wobhua, amiaa -nu o yia 'wobhua we 'ka Tili -yo Sidoon -nu 'wuzi.* 23 Amia, Kapenaumu -nyima, amiaa dli 'wu nu, 'wu a yia -soa yali yi? -Innya, we 'ni -muu, zo -Lago yia ain belia, tithnyaa dudu -gu. We -ka nu, gwedigbu in nua da ain nyidi le, mu nu Sodamu le, wa 'na 'ka 'yaa labhu, -zugba wa mi -zeen -bha. 24 We 'dee gbu in nee zli -Lago yia nyimaa -yogbu 'wobhua, amiaa -nu o yia 'wobhua we 'ka *Sodamu -nyimaa -nu 'wuzi.»

*A mni -Zezuu -gbe o 'ka ain 'gba 'wlu -sa
(Lk 10.21-22)*

* 11:22 Kapenaumu kwesi -gbe -wa Kolazen -yo Betisaida, 'in Sidoon -yo Tili mia, 'lakpa -gbe 'kadu -wa.

25-Muu 'bigu, 'in -Zezu nee: «Dide, -na 'hni na mnua, yali -yo duduu -Kanyo, in 'pa -mi fuo. -We ka gbu -wa, -lu -we -in zizea gbuylonya -yo 'ylimnanya kwee, 'mu -in -slolua 'nyenyeyua 'klu. 26 Gbuu -wa, Dide, -na 'de 'yibhaa we -mi 'sa.

27 «Nu, na Dide ka 'mi -lu weee 'nye. O Yu mia, we 'ni o Dide 'dehlogbo 'wobhu, nyime yabhlogbo 'ni o -yi. 'In o Dide mia, we 'ni o Yu 'wobhu, nyime yabhlogbo 'ni o -yi. Nu, nyima -wa o Yu -slolua o Dide, ma -yia o.

28 «A 'de weee kaa da 'gba 'kadu 'wlu, a yi na -gbe in 'ka ain nyapeda 'nye. 29 -We in 'bhua 'wu, amia 'bhu 'ya we 'wu, 'in in 'ka ain gbu -slolu. Nu, na dli -dlu, 'in 'in 'ylimani na 'de. -Bha a yia amiaa 'de 'wutu -dlu 'yia. 30 Sa na yia ain 'yugalia, we 'ni 'te, 'in 'gba na yia ain 'wlu dia we 'ni 'wuwu.»

12

*-Zezu -yo *Nyapeli (Mk 2.23-28; Lk 6.1-5)*

1 -Muu 'bigu, Zuifu *Nyapeli yabhlo nya, -Zezu 'plua blekpa, 'in hwo yia o 'binanya 'bha, 'in wa yia bleya 'kwa wa 'ka we li. 2 -We wa mia lenuda, Falizinyuma 'yia we -yo, 'in wa nee -Zezu -yla: «-Tali, -we -amiaa tite gbaa wa 'na nuu Nyapeli nya le -ni, 'mu -na 'binanya nua le!»

3 -Zezu nee wa -yla: «'Yi yabhlo nya, da hwo mia *-Davidi -yo o nanya 'bhada, -we o nua le, a 'ni -slu we zeli?»

4 'In o yia -Lago bububu zu pla, 'in 'floo -we wa 'nyea -Lago, 'in o -yo o nanya 'so yia we li. Nu, wee 'floo mia, -Lago tite nee wa 'ni mnene wa 'ka we li: *-Lagobubunya 'dekpa 'ka yaa we li. 5 We mi celida Moizu tite 'wu nu, Nyapeli nya, -Lagobubunya -ka lubho nu *-Lagobudu 'kadu z, -we wa 'na 'ka yaa lenu, a 'ni -slu we zeli nu, -Lago 'na 'ka wa -yagbu 'wobhu?»

6 Nu, -we mia -seli we -zi -Lagobudu 'kadu! 7 Nu, we mi celida -Lagosebhe 'wue:

<-We in 'yibhaa, mu -wa nu, nyima 'ka nyazidi -ka, we 'ni 'slaka -sase.>

«A -ka yaa we 'wulanu, a 'na 'ka yaa nyima -wa 'nia gbuynu lenu gbu -dli. 8 Nu, Nyime Yu mia, mo -wa Nyapeli -Kanyo.»

-Zezu jipea nyime Nyapeli nya (Mk 3.1-6; Lk 6.6-11)

9 -Zezu 'bhua -bha, 'in o yia *-Lagobudu zu mn. 10 Nu, nyime yabhlo mia -bha, o so ka 'ku. -Wa mia -bha, wa 'yibha wa 'ka -Zezu gbu 'wlu di. We 'de 'gbu wa yia o layibha: «-Amiaa tite nukpe, 'lee, nyime mnene o 'ka guzuno jipe Nyapeli nya?»

11 -Zezu nee: «Ain glaa, nyime yabhlo -ka bhlabhe -bhlo -ka ni, 'in we -ka 'wutu -bhoka 'wobhu Nyapeli nya ni, -mo o yia we -saa, we 'ni muu? 12 Nu, nyime mia, o 'ylilo -zi bhlabhe. We -ka 'sa -mi, nyime mnene o 'ka guzunu lenu Nyapeli nya amiaa tite 'wu.»

13 'In -Zezu nee -o ka so 'kua -yla: «-Glo -na so 'wu.» O -gloa we 'wu, 'in we yia 'pu, 'in we yia 'wutu we -libheyi 'bhisa. 14 Falizinyuma mia wa glaa, wa 'taa, 'in wa yia gbu zu mn, sa wa 'kaa -Zezu lasa, we -gu.

15 -Zezu 'nua we, 'in o yia -bha 'bhu.

-Lago lubhonnyo o -saa -bha

-Slee -Zezu mnua, 'in nyima duun yia o 'bi mn. O jipea guzunya weee, 16 'in o nee wa -yla 'klu 'cici nya nu, -o o -mia, wa 'na gba we -ni. 17 'Sa we 'plia sa, 'in -we -Lagobu -falpanyo Ezaii gbaa, we 'ka guzunu -ze. O nee:

18 «Nu, -Lago nee: <Na lubhonnyo in -saa -bha, mo ni. O ze in -kaha, 'mo in 'nyea na dli weee yoo.

'Mo na yia na Zuzu 'nyea. Sa in 'kaa nyuma -yagbu 'wobhu, we gbu o yia dudugu -nyima weee -yla lapaha.

19 O -yo nyime 'na 'ka kpe. 'In o 'na 'ka 'woku, 'in nyime yabhlogbo 'na 'ka o weli 'nu 'yloogbu.

20 Gblee -we mia 'wukwnada, o 'na 'ka we 'kate, 'napa -we ka mo 'nia layida -mi nanu, o 'na 'ka we nyumonu.

'Sa ɔ yia nua 'in nyuma 'ka na gbuzɔnu
gbu 'wɔŋwnu.

21 Dɔdɔgbu -nyuma weee yia ɔ dli
'wɔdia.» »

Nyuma velia -Zezu
(Mk 3.22-30; Lk 11.14-23)

22 Nu, 'lɔlɔ -bhobho yabhlo ɔ zuzu
'nyuu mia 'wɔ, 'mɔ wa -laa -Zezu. -
Zezu jipea ɔ, 'in ɔɔ bhobho yia gba, 'in
ɔ yia layi. 23 We -subhala nyuma weee
ŋwegaga, 'in wa nɛɛ: «ɔɔ mia da ni, 'lee
-Davidu 'yu ɔ -mia yi?»

24 Nu, Falizinyuma 'nua we, wa nɛɛ:
«ɔɔ nyime mia da ni, we 'ni zuzu 'nyiii
-kanyɔ Belizebuli 'nyɛ ɔ 'tite ni, ɔ 'ni
mneni ɔ 'ka zuzu 'nyii vu.»

25 -We wa pupalia 'wlukɔɔn la, -Zezu
-yi we, we 'gbu ɔ nɛɛ: «Dɔdɔ -we ka -
gu -nyuma -ka tɔgɔda -mi wa 'dekpɔa
nyidi, la wee dɔdɔ bhua. -Budu -bhlo
ŋwɛɛ -nyuma -yɔ 'gbe -bhlo 'wɔ -nyuma
-ka -yɔwɔsɔsɔlɔda -mi, we 'na 'ka -
gwɛ. 26 *-Saatan -ka -Saatan vu, we
'de -yɔ we -sɔlva 'wɔ, we -ka 'sa -mi, we
'na 'ka -gwɛ. 27 Amia nɛɛ Belizebuli
nyɛa 'mi see 'gbu, na vua zuzu 'nyii.
We -ka 'sa -mi, nyɔɔ 'nyɛ amiaa -lima
se, 'in wa vu zuzu 'nyii? We 'gbu,
amiaa -limaa 'debhiee lenɔgbu slolua
nu, -we a gbaa, yo -wa. 28 -We -wa
gbuzɔnu, mu ni: nu, -Lagɔɔ Zuzu 'tite
nya na vua zuzu 'nyii, -muɔ 'ji -wa nu, -
Lagɔɔ nyumaa 'wlulapɔle mi an nyidi.

29 «Nu, wa 'ni -slɔ latelɔnyɔ gbuan,
wa 'ni mneni wa 'ka ɔ -budu zɔ pla,
wa 'ka ɔ 'gba labhu. Wa -ka ɔ gbuan,
'bhie wa plaa ɔ -budu zɔ, 'in wa bhua
ɔ zɔzɔnu la.

30 «Nyime ɔ -yɔ 'mi 'ni -mi, na tɔnyɔ
-wa. Nyime ɔ -yɔ -saa 'mi 'wɔ -a 'ka
nyuma -yɔbɔbeli, nyumaa lamumninyɔ
ɔ -mia. 31 We 'deɛ 'gbu in nɛɛ an -
ylae: -Lagɔ yia gbonyuu weee -yɔ veli
weee 'wɔtia. Nu, nyime ɔ -ka -Lagɔɔ
Zuzu veli, -Lagɔ 'na 'ka ɔ -yɔgbu 'wɔti.

32 Nyɔɔ -ka *Nyimeɛ 'Yu daa gbonyuu
gbaa, -mɔɔ -yɔgbu -Lagɔ tia 'wɔ. Nu,
nyime -ka Zuzu 'Pɔpa daa gbonyuu
gbaa, we 'de yi desɛɛn -zɛɔɔ, we 'de yi
bhla -we mia yida nya -zɛɔɔ, -Lagɔ 'na
'ka ɔ -yɔgbu 'wɔti.

Su -yɔ we 'bhue
(Mt 2.16-17; Lk 6.44-45)

33 «Su -zɔnu paa 'bhue -zɔnu, 'in su
'nyuu paa 'bhue 'nyuu. Suu 'bhue -yɔ
wa yibhelia wee su. 34 Amia mia de,
'mɔnumɛ a -mia, a mneni a 'ka gbuzɔnu
gbaa? -Innya. -Lu -we yea nyumɛ dli
-zɔ, mu tlaa ɔ ŋwɛɛ. 35 Nyime -zɔnu
mia, ɔ gbuzɔnu mia ɔ dibhe 'wɔ, 'mu
ɔ wlelia. 'In nyime 'nyuu mia, ɔ gbu
'nyuu mia ɔ dibhe 'wɔ, 'mu ɔ wlelia.
36 In nɛɛ an -ylae: weli weee -we
nyuma yia gbaa, zli -Lagɔ yia nyumaa
-yɔgbu 'wɔbhua, we 'ji wa yia gbaa.
37 Nu, -na gbagbaweli -gu, -Lagɔ yia -
mi gbu dila. 'In we -gu -na yia gbu
'wɔtlaa.»

Nyuma yibhala -Zezu gwɛdigbu
(Mk 16.1-4; Mk 8.11-12; Lk
11.16,29-32)

38 Tɔɔn -Lagɔɔ titee gwesanya -yɔ
Falizinyuma nɛɛ -Zezu -yla: «-Slolunyɔ,
-in nu gwɛdigbu yabhlo le, 'in -a 'ka we
'jiyibheli zɔzɔnu sa nu, -Lagɔ tiea -mi.»

39 -Zezu nɛɛ: «Desɛɛn -nyuma mia,
nyuma 'nyii wa -mia, 'in wa'a zɔ -Lagɔ
dli -gu, 'in wa yibhala 'mi gwɛdigbu.
Gwɛdigbu yabhlogbɔɔ 'na 'ka wa -yla
lenɔ, 'mu we 'ni *Zonasu gbu -ze. 40 Nu,
Zonasu ka zli ta sabɔ ta li, zibhi nukple.
'Sa -bhlokpade Nyimeɛ 'Yu yia gwlu
zli ta sabɔ ta lia. 41 *Ninivo -nyuma
'nua *Zonasu weli, 'in wa yia wa dli
'bhiti. Nu, nyime ɔ -yilia ɔ -zia Zonasu,
ɔ mi da. We 'deɛ 'gbu, zli -Lagɔ yia
nyumaa -yɔgbu 'wɔbhua, 'in Ninivo -
nyuma sɔa 'wɔ desɛɛn -nyuma 'yu, 'in
wa dila -maa gbu. 42 Sebaa 'wlu-
lapɔlɔŋwɔɔ 'bhua dɔdɔɔ bhloluda, 'in
ɔ yia *Salomɔɔɔ gbuyilo weli yukwli
pɔlva yi. Nu, nyime ɔ -zia Salomɔɔ,
ɔ mi da. We 'deɛ 'gbu, zli -Lagɔ yia
nyumaa -yɔgbu 'wɔbhua, 'in ɔɔ 'ŋwɔɔ
sɔa 'wɔ desɛɛn -nyuma 'yu, 'in ɔ dila -
maa gbu.

Zuzu 'nyuu yia lɔ
(Lk 11.24-26)

43 «Nu, zuzu 'nyuu 'tlaa nyime
yabhlo 'wɔ, we mu, we yi, -mɔ yeyɛ
da, ladidaa datale nya, we 'ka ladi.

44 We 'nɪ da 'yɪ 'gbɔ, we nɛɛ we 'dɛ -yɫaɛ: «Na -budu we zɔ in 'bhɔa, -mɔ na bhitia lɔ.» We 'bhitia -mɔ lɔ, 'in we yia -bha wee -budu yɪ klo nya, -zugba we nɔkplɛ mɪ laylipeda, 'in -mɔ mɪ lamnazɪda. 45 Tɔɔn, zuzu 'nyii gbesɔ ka nɔkplɛ -nyua 'yɪ bhabha, -we -zia wemɔ, 'in we yia -mɔ 'bɔmɪ. 'In we -yɔ we 'sɔ yia wee -budu zɔ lɔyɪ, dabɔdɔ. 'In we yia -mɔ ladɪ duaa. -Slɛɛn, 'in zɔ nyɪmɛɛ -kwɪkwɪ yia 'yɪnyumanɪ, 'in we yia we tɪanɔ 'wɔzi. Deslɛɛn -nyuma -wa ka nɔkplɛ 'nyua 'yɪ, we 'sasɔkpa -gbɔ yia wa yɪa.»

-Zezuu zɔyɪli -nyuma -zɔnɔ
(Mk 3.31-35; Lk 8.19-21)

46 Da -Zezu mɪa nyuma -yɫa gbɔ gbada nɪ, 'in zɔ 'nyaa -yɔ zɔ bhelia yia yɪ, 'in wa yia -budunwɛɛ 'yɪligbe. Wa 'yɪbha wa 'ka zɔ -yɫa gbɔ gba. 47 'In nyɪmɛ yabhlo nɛɛ zɔ -yɫa: «-Na 'nyaa -yɔ -na -bhelia mɪ 'pipee, wa 'yɪbha wa 'ka -mɪ -yɫa gbɔ gba.»

48 -Zezu nɛɛ zɔ -yɫaɛ: «Nyɔɔ -wa na 'nyaa, nyɔɔ -wa na bhelia?»

49 zɔ 'bhua sɔ 'wɔ, 'in zɔ yia zɔ 'bɪnɔnya wa 'klɔslɔlu.

'In zɔ nɛɛ: «-Wa mɪa da nɪ, ma -wa na 'nyaa -yɔ na bhelia. 50 Nu, -zɔ nɔa na Dide -zɔ mɪa yalɪ dɔmagbɔ lɛ, mɔ -wa na bheli, mɔ -wa na bhɔlɔ, mɔ -wa na 'nyaa.»

13

'Mnɔpanyɔɔ gbɔɔ nine
(Mk 4.1-9; Lk 8.4-8)

1 Wee 'yɪ -bhlokpade nya, -Zezu 'tɫaa -budu zɔ, 'in zɔ yia 'nyuu -gɔgɔ -gɔ ladɪa mɪ. 2 Nyɪmaa -zɔ ka zɔ gbelii 'gbɔ, zɔ yia 'glɔ 'wɔbhɔ, 'in zɔ yia -mɔ ladɪ, -zugba nyɪmaa -zɔ mɪ 'nyuu -gɔgɔ -gɔ. 3 Gbɔɔ nine nya zɔ -slɔlua wa gbɔ duun, zɔ nɛɛ: «Nu, kpaapanyɔ yabhlo mɪa 'mnɔ 'paa. 4 zɔ mɪa wee 'mnɔ 'mnida, 'yaa -zakpa -bhlo yia 'yoo nwe -yɔ bhli, 'in 'zianya yia we li. 5 Tɔlɔa bhɪlɪa tɔkpa -dɔdɔ -gɔ, da bla 'nɪa -zu. Bla 'nɪ -bha -zuu 'gbɔ, we yia mɪ sa slɔ. 6 Nu, 'yɪlɔ -sɔa 'wɔ, we yia we -sie, 'in we yia yɛ, we somi 'nɪ -tlɔlɔ 'gbɔ. 7 We 'ya tɔlɔa sloa -kpɔga

gɫaa, 'in -kpɔga yia we -gɔ palɪ, 'in we yia we 'tuntnu. We 'nɪ 'ya yabhlogbɔɔ 'pa. 8 Tɔlɔa yia dɔdɔ -zɔnɔ -gɔ bhɪlɪ, 'in we yia zɔ. We lakpa tɔlɔa wɫa 'ya glɔ -bhlo 'ya kugbua, tɔlɔa wɫa 'ya glɔ ta, 'in tɔlɔa wɫa 'ya glɔ gbɔ. 9 -zɔ -ka 'nɔnɔ -yukwɪ 'wɫu -ka, zɔ 'nɔ we.»

-We ka 'gbɔ -Zezu paa gbɔɔ nine
(Mk 4.10-12; Lk 8.9-10)

10 zɔ 'bɪnɔnya bɛa zɔ kwesi, 'in wa yia zɔ layɪbha: «Lɛɛ -lu ka 'gbɔ -na slɔlu wa gbɔɔ nine -papɛ nya?»

11 zɔ nɛɛ wa -yɫa: «-Lagɔ ka zɔ nyɪmaa 'wlulapɪgbɔ mɪa zizeda aɪn 'klɔslɔlu, nu, zɔ 'nɪ we wamɪa 'klɔslɔlu. 12 Nu, -lukanyɔ mɪa, zɔ -nɔ wa yia -gɔpalɪa, 'in we 'ka 'wɔzumanɪ. 'In nyɪmɛ -zɔ 'nɪa -lu duun -ka, we -sɛɛ mɪa zɔ kwɛɛ, kwɛɛ wa yia we zɔ -saa.

13 «We 'dɛɛ 'gbɔ na gbaa wa -yɫa gbɔɔ nine -papɛ nya. Wa -ka ylada -mɪ, wa'a 'yɪ la. Wa -ka yukwɪ pɔda -mɪ, wa'a 'nɔ. Nu, wa'a 'nɔ gbɔ yabhlogbɔɔ 'wɔla. 14 'Sa -we -Lagɔgbɔɔ -falɪpanyɔ Ezaii gbaa, we -zɛa gbɔzɔnɔ wa gbɛgbɛɪn, zɔ nɛɛ:

«Yukwɪ a yia pɔa 'nanɔ,

'in a 'na 'ka we 'wɔlanɔ.

Yɫaa a yia 'nanɔ,

'in a 'na 'ka -lu -yɔyɪ.

15 Nu, waa nyuma -manɪ 'wlukɔn ka 'wɔtɔ -dudluu.

Wa ka wa yukwɪ 'sumanɪ, wa ka wa 'yɪ 'mu,

wa yɪ layɪ, wa yɪ 'nɔ, wa yɪ gbɔ yɪbheli 'gbɔ,

wa yɪ wa dlɪ 'bhiti 'gbɔ, in yɪ wa gbɔ 'wɔsa.

'Sa -Lagɔ gbaa.»

16 Amɪa, amɪaa 'yɪ yɪ la, 'in amɪaa yukwɪ nɔa, 'wɔtɔtɔe -dlɔɔ mɪ amɪaa -nɔ nya. 17 In nɛɛ aɪn -yɫa gbɔzɔnɔ saɛ: -Lagɔgbɔɔ -falɪpanya -yɔ -Lagɔnyuma tɫɪlu -zɔ 'yɪbha -we a yia -yɔ, wa 'ka we -yɔyɪ, 'in wa 'nɪ we -yɔyɪ, -we a nɔa, wa 'ka we 'nɔ, 'in wa 'nɪ we 'nɔ.

'Mnɔpanyɔɔ gbɔɔ ninee 'ji
(Mk 4.13-20; Lk 8.11-15)

18 «We 'dɛɛ 'gbɔ, amɪa, a 'nɔ mnɔpanyɔɔ gbɔɔ ninee 'ji nɪ 'wɔla. 19 -Wa 'nɔa *-Lagɔɔ nyɪmaa 'wlulapɪɛe

weli, 'in wa'a 'nua we 'wula, wa 'wlv 'yoo ηwe -yɔ da 'mnɔ bhlia. *Gbonyuuu dide -ka yi, -we wa faa wa dli zɔ, 'in we saa -mɔ we. ²⁰ 'Sa -bhlokpade tɔlv mɪ -bha tɔkpa -dɔdɔ 'bhisa, da -Lagɔweli bhlia. 'In wa -ka we 'nɔ nɪ, 'in wa ηwnua we gbv 'mɔna nya, 'in wee 'mɔna'a -gwle. ²¹ Nu, wa 'nɪ ηwnu we 'ka somi fa wa dli zɔ. Waa nyuma mia, bhla -sele nya wa ηwnua we -yɔ, 'in wa -ka wa sialida -mi, wa -ka wa 'klyie 'wɔpalida -mi -Lagɔweli 'gbv, 'in wa saa -Lagɔweli dli -gv. ²² Tɔlv 'wlv 'ya 'mnɔya -we -wa -Lagɔweli -mɔ -kpɔga glaa. Wa 'nua wee weli, 'in dɔdɔ -gv dliɔve klaa, wa 'gwɛzi -we nania wa dɔdɔ, 'in we nua wa -dawli 'wɔ klaa, mɔ palida we -gv 'gbv, we'e tɔva. ²³ 'In nyuma tɔlv mia, -maa 'wlv wee 'mnɔya -we -wa -Lagɔweli -mɔ dɔdɔ -zɔnɔ -gv. Wa 'nua we, 'in wa yia we -yɔηwnu. Tɔn, wee weli -we mia wa 'wɔ, 'in we yia tɔn. We lakpa yabhlo wla 'ya glv -bhlo 'ya kugbua, we tɔlv 'ya glv ta, 'in we tɔlv wla 'ya glv gbv.»

-Petu 'nyuuu gbv nine

²⁴ -Zezu 'pa 'yaa wa -yla gbv nine yabhlo, ɔ nɛɛ: «-We -yɔ -Lagɔ nyumaa 'wlulapile 'wɔwlv, 'mɔ na yia da aɪn -yla gbaa. Nu, nyime yabhlo 'paa ɔ kpa 'mnɔ -zɔnɔ. ²⁵ -Muv 'bɪgv, sabɔ, da nyuma weee mia 'ylaa 'wɔ, ɔ tɔnyime yia, 'in ɔ yia -petuu 'ya glv wee 'mnɔ -kpa, 'in ɔ yia mɪ. ²⁶ Da wee 'mnɔ mia, 'in we mia zɔda, -zugba wee -petu mi 'ya -mɔ we nyidi.

²⁷ «Wee kpa -kanyɔ lubhonɔnya yia yi, 'in wa nɛɛ ɔ -ylaɛ: «-Amiaa -kanyɔ, 'lee, -in 'nɪ zlime da 'mnɔya -zɔnɔ 'paa? 'In da -petunya nɪ 'bhɔlv?»

²⁸ «ɔ nɛɛ wa -ylaɛ: «Na tɔnyime nua we le.»

«'In ɔ lubhonɔnya nɛɛ ɔ -yla: «Lee, -a mneni -a 'ka wee -petu 'tluu?»

²⁹ «ɔ nɛɛ: «-Innya, nu, a -ka wee -petu 'tluu yi, a mneni a 'ka 'mnɔ 'tlu -bha -bhlokpade. ³⁰ A 'tide we 'yi, we 'de 'sɔ 'ka 'ylimani. We -didi bhla -ka be, 'in in 'ka we -didi 'tɔlv nu, wa -di -slɔ -petu, wa gbvan we, 'in wa 'ka we sie.

-Muv 'bɪgv, wa 'ka 'mnɔ -di, 'in wa 'ka we na -gbagbɔ 'wɔkwa.» »

-Lagɔ nyumaa 'wlulapile gbv nine

(Mk 4.30-32; Lk 13.18-19)

³¹ -Zezu 'pa 'yaa wa -yla gbv nine yabhlo, ɔ nɛɛ: «-Lagɔ nyumaa 'wlulapile 'wlv su -we wa laa *mutadi, we 'ya. 'Mv nyime yabhlo 'bhua 'wɔ, 'in ɔ yia we glv ɔ kpa. ³² We 'kienyi we -zi dɔdɔ -gv su weee 'ya. Nu, we -ka mi, 'in we ylimani 'kadɔ, 'in we zɛa su -we -zia su weee 'wɔ. Nu, 'zianya yia we lɔlv 'sɔbhaa we 'klyia -nyidi.»

(Lk 13.20-21)

³³ -Zezu 'pa 'yaa wa -yla gbv nine yabhlo, ɔ nɛɛ: «-Lagɔ nyumaa 'wlulapile 'wlv *gɔɔ 'ηwnɔ yabhlo slua 'floo -bhɔbhɔ kilo glv -bhlo 'ya gbv lv, ɔ bhiti we, 'in we yia 'yli, mɔ.»

-We ka 'gbv -Zezu paa gbv nine

(Mk 4.33-34)

³⁴ Nu, gbv weee mia de, gbv nine -papie nya ɔ -slolua we nyumaa -zlo. We 'nɪ gbv nine -papie 'wɔbhv, ɔ ɔ -slolu nyuma gbv. ³⁵ 'Sa we 'plia sa, 'in -we -Lagɔgbv -falipanyɔ gbaa, we 'ka gbv zɔnɔ -zɛ, ɔ nɛɛ:

«Nu, gbv nine -papie nya na yia wa -yla gbv gbaa.

We 'ka dɔdɔ gwedida 'bhv, gbv -we -Lagɔ zizea, gbaa na yia we.»

³⁶ Tɔn, -Zezu 'bhua nyuma glaa, 'in ɔ yia -budunwee mɪ. ɔ plaa -budu zɔ, 'in ɔ 'binɔnya yia ɔ kwesi be, 'in wa nɛɛ ɔ -ylaɛ: «Gba -aɪn -yla kpa -petu 'nyuu nu gbv ninee 'ji.»

³⁷ ɔ nɛɛ wa -ylaɛ: «Nu, -ɔ 'paa 'mnɔya -zɔnɔ, Nyime Yu -wa. ³⁸ 'In kpa mia, mɔ -wa dɔdɔ -gv, 'in 'mnɔya -zɔnɔ mia, mɔ -wa nyuma -wa -Lagɔ pila 'wlu la. -Petu mia, mɔ -wa nyuma -wa gbonyuuu dide pila 'wlu la. ³⁹ ɔ tɔnyime -ɔ glv wee -petu, -Saatan -wa. We -didi bhla mia, -muv -wa dɔdɔ bhla da. We -didi nya mia, -muv -wa 'anzinya. ⁴⁰ Sa wa tluu -petu, 'in wa vitelia we -kosu 'wɔ, 'sa -bhlokpade we yia dɔdɔ -bhia bhla -mia. ⁴¹ ɔ Nyime Yu yia ɔnɔ 'anzinya yoo 'paa.

Nu, -wa kwaa wa -lima gbonyuu lu we -yɔ -wa ka de nva gbonyuu ɛ, we 'ka wa 'wɔgbizi, -wa -Lagɔ pilia 'wlu la glaa. ⁴² 'In we 'ka wa -kosu 'kadu 'wu viteli. -Mɔ wa wia, -mɔ wa lia gla 'wu. ⁴³ -Wa nva -Lagɔɔ dumagbu ɛ, ma yia lia 'ylo 'bhisa da wa Dide pilia nyima 'wlu la. -ɔ -ka 'nɔnu -yukwli 'wlu -ka, ɔ 'nu we.

Nyumnulu -we mia zizeda

⁴⁴ «-We -yɔ -Lagɔɔ nyimaa 'wlu-lapilie 'wɔwɔba mu -wa 'nyumnulu yabhlo -we mia zizeda kpa. 'Mu nyime yabhlo 'yia, 'in ɔ yia we zize lu. ɔ ple menɪ, 'in ɔ mɪa, ɔ yia ɔ -lu weee pelu 'pa ɔ 'ka wee kpa zɔ.

Tɔkpa -zɔnu -we ka -valɛ 'tɛa, we gbɔv nine

⁴⁵ «-We -yɔ -Lagɔɔ nyimaa 'wlu-lapilie 'wɔwɔba, mu -wa 'ya, -valɛpanyɔ ɔ mia tɔkpa -zɔnu -we ka -valɛ 'tɛaa datalida. ⁴⁶ ɔ 'yia wee 'ylinanu -tɔkpa, -we ka -valɛ 'tɛa -we -zia we -lima ni, ɔ mɪa, 'in ɔ yia ɔ -lu weee pelu 'pa ɔ 'ka we zɔ.

Zibhi -bha -sowlii gbɔv nine

⁴⁷ «-We -yɔ -Lagɔɔ nyimaa 'wlu-lapilie 'wɔwɔba, mu -wa 'ya, 'sowli -we wa viteli 'nyu lu, 'in we yi zibhii 'yli -bhlo -bhlo kpa. ⁴⁸ We yea, 'in zibhibhanya yia we 'nyu lu gbize, 'in wa yia we 'nyu -gɔgɔ -gɔ ladi, wa 'ka zibhi 'wɔgbizi. We zɔzɔnu wa gbizɪa 'wu, -mɔ wa slua wa -cɪcɛ 'wu, 'in -we 'nia 'ylinani, 'in wa yia we kwnɛɛ viteli. ⁴⁹ 'Sa -bhlokpade we yia -mia dɔdɔv bhia zli. Nyima -wa nva gbonyuu ɛ -yɔ -wa nva gbɔ -zɔnu ɛ, 'anzɪnya yia yia we 'ka wa -yɔsɪsali, ⁵⁰ 'in -wa nva gbonyuu ɛ, we 'ka -maa -kosu 'kadu 'wu viteli. -Mɔ wa yia wilia, -mɔ wa yia gla 'wu lia.»

Gbɔzɔnu sva -yɔ gbɔzɔnu lolu

⁵¹ -Zezu nɛɛ ɔ 'binɔnya -yla: «A ka we 'de weee 'wɔlanu?»

Wa nɛɛ: «In, -a ka we 'wɔlanu.»

⁵² Tɔnu, -Zezu nɛɛ wa -yla: «Nu, -Lagɔɔ titee gwesanyɔ ɔ yibhelia -Lagɔɔ nyimaa 'wlulapiligbu, ɔ 'wlu nu, -budunweɛ -kanyɔ yabhlo ɔ wleli

'nyumnulu sva -yɔ 'nyumnulu lolu, ɔ -luu lazɔda.»

-Zezuu -zɔɔ -nyima 'ni ɔ gbɔ -yɔnywu (Mk 6.1-6; Lk 4.16-30)

⁵³ -Zezu ka gbɔv nine -papie bhia 'bhie, ɔ yia -bhade 'bhɔ. ⁵⁴ 'Gbe -we 'wu ɔ 'ylimani, ɔ mɪa -mɔ, 'in ɔ yia nyima -slolu -mɔ -Lagɔbudu zɔ. -Wa weee mia -bha, 'in we yia wa nyewegaga -subhali. 'In wa nɛɛ: ⁵⁵ «ɔ nyime mia da ni, -budukonyɔ yu -wa, we 'ni muv? ɔ 'nyaa mia ni, Malii -wa. *'Zake klaa, *-Zɛzɛfu klaa, 'Simɔɔ klaa, we -yɔ Zudi, wa 'ni ɔ bheliaa? ⁵⁶ ɔ bhɔba mi -ain glaa. Aya! Mɔ ɔ -sali gwɛdigbu ɛnu sea?»

⁵⁷ We 'dɛɛ 'gbɔ, wa 'ni mneni wa 'ka ɔ dli -gɔ zɔ. Tɔnu, -Zezu nɛɛ wa -yla: «-Lagɔgbɔv -falɔpanyɔ -ka -mi, da weee wa zva -bha ɔ. Wa'a zɔ -bha ɔ, ɔ -zɔɔ we -yɔ ɔ -budunweɛ.»

⁵⁸ Nyima 'ni ɔ dli -gɔ zɔv 'gbɔ, ɔ 'ni -bha gwɛdigbu duun ɛnu.

14

Sa 'Zan -Batisi titlia 'wu la (Mk 6.14-29; Lk 9.7-9)

¹ We bhla, Galilee -dɔdɔv 'wlu-lapilinyɔ Ewloɔv 'nva -Zezuu 'di. ² ɔ nɛɛ ɔ zɔlubhononya -yla: «'Zan -Batisi -wa! Nu, mɔ -sɔa titlɪnya glaa 'wu, we 'dɛɛ 'gbɔ ɔ mnenia ɔ 'ka gwɛdigbu ɛnu.»

³⁻⁴ Nu, sa Zaan titligbu 'pia, mu mia da: Ewloɔv kwaa ɔ bheli Filipɔv 'nywɔ Ewloɔdi, 'in Zaan nɛɛ ɔ -yla: «Nu, we 'ni 'ylinani -Lagɔɔ tite 'wu, nyime 'ka ɔ 'dɛɛ bheli 'nywɔ glosa, 'in ɔ 'ka ɔ kwa.»

We 'dɛɛ 'gbɔ Ewloɔv yia nyima tie, wa 'ka ɔ kpa, wa 'ka ɔ gbɔan, 'in wa 'ka ɔ -kaslu 'wɔpa.

⁵ Ewloɔv 'yibha ɔ 'ka Zaan 'bha. Nu, ɔ mi Zuifu sɔda, -maa nɛɛ nu, Zaan mia, -Lagɔgbɔv -falɔpanyɔ -wa.

⁶ Nu, Ewloɔv gwahyɪlu 'feti nyina, 'in Ewloɔdiadu 'nywɔnyu yia -wa mia 'feti -gɔv 'yibadi lite. 'In ɔ yia Ewloɔv dɔdɔv namanɪ bhabha. ⁷ 'In ɔ yia bi, ɔ nɛɛ: «-We a yia 'mi -zlalia, yoo na yia we ain 'nyea.»

⁸ Ɔ 'nyaaa wɛli-gv ɔ nɛɛ: «-In 'nyɛ 'mɪ 'Zan -Batisu 'wlu yoo -plaa -gv.»

⁹ We wlaa Ewloɔv 'kɔayli la, nu, ɔ ka bi ɔ -limaa 'yibadu 'gbv, ɔ nɛɛ: «-We ɔ -zlalia 'mɪ, a 'nyɛ we ɔ yoo.»

¹⁰ 'In ɔ yia 'slɔjayu yabhlo tie -mɔ -kaslv 'wv, ɔ 'ka Zaan 'wlu -gv -di. ¹¹ 'In wa -yɔ ɔ 'wlu yia yi -plaa -gv. Wa 'nyɛa we ɔ 'ɲwɔnyu yoo, 'in -mɔɔ yia we ɔ 'nyaa yoo 'nyɛ. ¹² Tɔɔn, Zaaan 'binɔnya yia, 'in wa yia ɔ 'kwie 'bɔmni, 'in wa yia we 'bhɔka 'wɔfa, 'in wa yia we 'di -Zezu -salia mni.

-Zezu 'nyɛa nyɛmaa 'wlu glv -bhlo 'wlu gbu lililu

(Mk 6.30-44; Lk 9.10-17; Zn 6.1-14)

¹³ -Zezu 'nɔa we 'di, 'in ɔ yia 'glv 'wɔbho, ɔ -dia 'nyu 'wv, 'in ɔ yia da beblɛɛ mni, da nyɛmaa 'nia -mɪ, ɔ 'ka 'wɔnya.

Nyɛmaa -zlo 'nɔa we, wa 'tlaa wa 'gbe nɔkplɛ, 'in wa yia ɔ 'bɪ mni bhv -gv, 'nyu -gɔgɔ -gv yilie nya. ¹⁴ -Zezu 'tlaa 'glv 'wv, ɔ 'yia nyɛmaa -zlo -yɔ, 'in wa yia ɔ nyazi 'wɔla, 'in ɔ yia wa guzɔnya jipe.

¹⁵ Jibhe zɔa, ɔ 'binɔnya bea ɔ kwesi, 'in wa nɛɛ: «'Ylv ka -fla, 'in da tlɔlv la. We 'dɛɛ 'gbv, 'nyɛ wa 'yoo wa 'ka 'gbenya 'wv lililu zɔa mni.»

¹⁶ Ɔ nɛɛ wa -yla: «Wa 'na 'ka mni. Amiaa 'dɛ 'nyɛ wa lililu.»

¹⁷ 'In wa nɛɛ: «We 'nɪ 'floo gbu -yɔ zibhii 'ya 'sɔ 'wɔbhv, -a 'nɪ lililu kwɛɛ -ka.»

¹⁸ 'In ɔ nɛɛ: «A -yɔ we yi.»

¹⁹ -Mɔv 'bɪgv, ɔ nɛɛ nyɛmaa -zlo -yla nu, wa -di -petu -gv la. Tɔɔn, ɔ bhua wee 'floo gbu -yɔ zibhii 'ya 'sɔ 'wv, ɔ ylaa yali, 'in ɔ yia -Lagɔ fuo 'pa. 'Bhie, ɔ dlilia wee 'floo, ɔ 'nyɛa we ɔ 'binɔnya yoo, 'in -maa yia we nyɛmaa 'wɔladlili. ²⁰ Wa 'dɛ weee lia, 'in wa yia lv. We pnu -tva 'wv, -we nɛɛ -cɪɛ kugbua lɛ 'sɔ, 'in ɔ 'binɔnya -yɔ we yia mni.

²¹ Nyɛmaa -wa lia, wa nɛɛ nɔkpasiaa 'wlu glv -bhlo 'wlu gbu (5.000). Wa 'nɪ 'ɲwɔ -yɔ 'nyɛnyɛyua zɛli.

-Zezu nɔa 'nyu -gv
(Mk 6.45-52; Zn 6.15-21)

²² Tɔɔn, 'in -Zezu yia wa tie, wa -galɔ ɔ 'yu, wa 'ka 'nyuu kakpe -putu -gv mni, -zugba ɔ pa nyɛmaa wɛli. ²³ Ɔ 'paa wa wɛli, 'in ɔ yia -gɔgɔ 'wlu mni ɔ 'ka -Lagɔ bhuhhoe. Ɔ mɪ -bha ɔ 'dɛ -bhlo, 'in sabɔ yia be. ²⁴ Nu, 'glv ka -slɛɛn -gɔgɔ -yɔ la tlɔmanɪ. -Pɪpɛ mɪ wa 'klo -yɔ -gbɛɪn bhɔlvdaa 'gbv, 'nyuu -gbv gbu sloa 'glv 'wv.

²⁵ Tɪatɪa -kɔkɔ gboa, 'in -Zezu yia ɔ 'binɔnya 'bɪ mni 'nyu -gv -nɔnɔɛ nya. ²⁶ Wa 'yia da ɔ -yɔ -nɔda -mɔ 'nyu -gv, 'in wa yia nyanɔ nu, wa nɛɛ: «'Kuzu -wa!»

Wa mɪ nyanɔ nɔdaa 'gbv, wa yia 'wɔkpi. ²⁷ Tɔɔn, 'in ɔ nɛɛ wa -yla: «A 'na nɔnɔ nyanɔ -nɪ, -amɪ -wa, a palɔ dlɪ la.»

²⁸ 'In Pielɪ nɛɛ: «Na -Kanyɔ, we -ka -mɪ 'piɛɪn, 'nyɛ 'mɪ 'yoo, 'in 'ka 'nyu -gv nɔ, 'in 'ka -mɪ -yɔbe.»

²⁹ Ɔ nɛɛ ɔ -yla: «Yi!»

Pielɪ 'tlaa 'glv 'wv, 'in ɔ yia -Zezuu -gbɛ mni 'nyu -gv -nɔnɔɛ nya. ³⁰ Nu, ɔ 'yia -pɪpɛ mɪ 'plɪda, 'in ɔ yia nyanɔ nu, 'in ɔ yia 'nyu glu -plaphe bhli. Ɔ 'kpɪa 'wv, ɔ nɛɛ: «Na -Kanyɔ, kpa 'mɪ!»

³¹ -Bha -bhlokpade, -Zezu -gloa sɔ 'wv, 'in ɔ yia ɔ kpa, 'in ɔ nɛɛ: «Dɪ 'kienyi -zɔnyɔ, lɛɛ -lu ka 'gbv -na lv dha?»

³² Wa 'dɛ 'sɔ -bhɔa 'glv 'wv, 'in -pɪpɛ yia zɔbe. ³³ Tɔɔn, ɔ 'binɔnya -wa mɪa 'glv 'wv, 'in wa yia ɔ 'yu 'kukolu 'sibhli, wa 'ka ɔ 'ylimani, wa nɛɛ: «-Mɪ, -in mɪ -Lagɔɔ 'Yuu 'dɛbhie -gbolu nya!»

-Zezu jipea Zenezalɛɪ guzɔnya
(Mk 6.53-56)

³⁴ Wa -dia 'nyu 'wv, 'in wa yia Zenezalɛɪ -dɔdɔ -gv nɛɛ. ³⁵ -Bha nyɛmaa weee yia -Zezu yibheli, 'in ɔ 'di yia weee dɔdɔ weee -gv lamnɛni. Wa yia ɔ guzɔnya weee -la. ³⁶ 'In wa palɪa -Zezu zukpa nu, ɔ 'ka wa guzɔnya 'yoo 'nyɛ wa 'ka ɔ -banaa ɲwɛ kwɛzi. 'In -wa weee zɪa we kwɛ, -maa yia 'pv.

15

-Zezu -yɔ Zuifv tite
(Mk 7.1-13)

¹ Faliznyɛmaa -yɔ -Lagɔɔ titee gwe-sanya 'bhɔa -Zeluzalɛmɔ, 'in wa yia -Zezuu -gbɛ yi, 'in wa nɛɛ ɔ -ylaɛ: ² «-Na

'binanya mia, wa'a budo kwe -amiaa titee solo, 'in wa lia. Nu, -we -amiaa dukpası gbaa -a 'na nono le -ni, 'mu wa nva le. Lee -lu ka 'gbua?»

³ -Zezu nee wa -yla: «Amia mia da, amiaa bhasabhla gbuv 'gbu, a'a zva -Lagoo tite 'nonye. Lee -lu ka 'gbua?»

⁴ Nu, -Lagoo nee:

«Zu -na dide -yo -na 'nyaa 'nonye.»

Ɔ nee 'yae:

«Ɔ -ka o dide -yo o 'nyaa veli,

'bha wa 'bhaa o.»

⁵ 'In amia, a nee: nyime o -ka o dide -yo o 'nyaa -yla gba nu, -we o 'ka yaa wa 'nye, wa 'wosasi saa, o ka we -Lagoo 'nye, ⁶ oo nyime'e -sa o dide 'wu. 'Sa a nva, 'in a saa -Lagoweli la, amiaa bhasabhla gbuv 'gbu. ⁷ Weli 'so -nyima a -mia! -We Ezaii gbaa -benyi amiaa daa, gbuzonu -wa. Ɔ nee:

⁸ «Lagoo nee: waa nyima mia,

nyime la wa nnaa 'mi,

nu, wa dli 'ni 'mi -gu -mi.

⁹ Bhebhe wa ylimania 'mi.

Nu, tite wa slolua,

-we wa laa -Lagoo tite,

nyimaa -gbe we bhva.»

-We plalia nyima pvin, mu ni

(Mk 7.14-23)

¹⁰ -Muv 'bigu, -Zezu nee nyimaa -zlo -yla: «A be -seli, -we na yia gbaa, a 'ka we 'nu. ¹¹ Nu, -we plaa nyime nyime, we'e -plali o pvin. Nu, -we plalia nyime pvin ni, mu -wa we bhva nyime.»

¹² Toun, o 'binanya bea o -yo, 'in wa nee o -yla: «-In -yi we 'ji nu, weli -in gbaa de -bha, we ka Faliznyima 'wu 'fnv?»

¹³ Ɔ nee: «Su, -we na Dide, o mia -yali, 'nia fa ni, tlua wa yia we. ¹⁴ A 'tide wa 'yi nu, 'lonya wa -mia, 'in wa mia 'lonya 'yoo da -sloluda. Nu, 'lonyo -ka 'lonyoo su lakpa o 'ka o 'yoo da -slolu, 'in wa 'de 'so bhlilia 'bhuka 'wu.»

¹⁵ Pielı 'bhua weli 'wu, o nee: «Wee gbuv nine mia da ni, sa we 'ji mia?»

¹⁶ -Zezu nee: «Amia, a 'ni 'ya -sl -muv 'wulanuv? ¹⁷ Nu, -lu weee -we plalia nyime nyime, o nukple we plilia. -Muv

'bigu, 'in o plaa 'kwla -yo. A'a 'nu 'ya -muv 'wulaa? ¹⁸ Nu, -we tlaa nyime nyime, mu bhva o dli zo, 'in -we plalia nyime pvin, mu -wa. ¹⁹ Nu, 'wlukuv lapopalie 'nyuu bhva nyime dli zo. Toun, 'in nyima bhaa wa -lima, 'nyime -yo nyima -putu dia -budu 'wu,* wa kaa mutni kwe, wa ylia 'wie, wa tubhva yo, 'in wa saa wa -lima 'nyime. ²⁰ Nu, -we plalia nyime pvin mu mia de. Nu, nyime 'ni kwe budo tiklu o 'ka li, -muv o -plali nyime pvin.»

'Lakpanwo nyimaa -Zezuu gbv

(Mk 7.24-30)

²¹ -Muv 'bigu, -Zezu 'bhva -bha, 'in o yia Tili -yo Sidon -dudu -gu mu.

²² Kanaa -nyime yabhlo -dila -mo la, 'in o yia o -gbe mu, -zugba o wili o -yo: «-Davidi 'yoo, -in 'yili 'mi nyazoo! Na -Kanyo, zuzu 'nyuu ka na 'nyime yu kpa, o 'ni 'kwayli -ka.»

²³ -Zezu 'ni o -gu -sa. Ɔ 'binanya bea o -yo, 'in wa nee o -yla: «Vu o, we 'ni -muv, o mi -ain 'bi wiwie nya.»

²⁴ 'In -Zezu nee: «Izraelnyima -wa 'wlv bhabhle -we mu, wa 'dekpuaa 'gbu in yia yi.»

²⁵ Nu, oo 'nyime 'sibhli o 'yu 'kukolu, o nee: «Na -Kanyo, be 'mi -yo.»

²⁶ 'In o nee: «'Ylaasli -ka lida -mi, we 'ni tiklu -mi wa 'ka 'yiasli lililu zo -sa, wa 'ka we gwı zo viteli, we 'ni mu?»

²⁷ Ɔ o 'nyime nee: «Na -Kanyo, gbuzonu -wa. Nu, 'yiasli -ka lida -mi, 'in gwı -ka 'tabhle zo -mi, we lililu -we bhli, gwı lia we, we 'ni mu?»

²⁸ Ɔ nee: «Amaa dızoze 'yili 'le! -We a 'yibhaa, mu yia ain -yla lenva.»

-Bha -bhlokpade o 'yu 'pva.

-Zezu jipea guzunya -zlo

²⁹ -Muv 'bigu, -Zezu 'bhva -bha, o 'plilia Galilenyu kwesi, o -gbla -gogo 'wlu, 'in o yia -mo ladi. ³⁰ Toun, nyimaa -zlo -yo wa guzunya yia o -gbe yi. Tolva tıga, tolva'a 'yili la, tolva 'kua, tolva'a 'nu, 'in wa'a gba, we -yo guzunya duun -putu. 'In wa yia wa -Zezu -yo laslu, 'in o yia wa jipe. ³¹ Nyimaa -zlo 'yia nu, -wa mia bhobhonya, wa ka gba,

* **15:19** Gekweli 'wu, we ji -wa nu, -wa kokwalia, wa -yo nyima -putu dia -budu 'wu.

-wa 'kua, wa ka 'pu, -wa tigia, wa ka no 'nanuu, -wa 'loa, wa ka layi, we 'ni wa ηwegaga -subhali -se. 'In wa yia *Izlaeli -Lagoo 'ηni -mni.

-Zezu 'nyea nyima 'wlu glv -bhlo lililu

(Mk 8.1-10)

³²-Zezu laa o 'binonya, 'in o nee: «Nu, nyazi nyima ni laa 'mi 'wu. Wa 'yli ta ni, -zugba wa mi 'mi 'bi, 'in lililu ka bhia. Nu, wa 'ni -slu li, in -ka gba wa mni lu ni, wa mneni wa 'ka 'yloogblu bhli siaste kwεε.»

³³-Bha o 'binonya 'yibhaa o lae: «-A mia -flii 'pipi, da -a ka 'floo 'yli, 'in -a 'ka nyimaa -zlo ni 'nye, 'in wa 'ka li, 'in wa 'ka lba?»

³⁴-Zezu nee wa -yla: «'Floo zuma mi ain kwεεa?»

Wa nee: «'Floo gbeso, we -yo zibhi yua -sele.»

³⁵Toun, o nee nyimaa -zlo -yla nu, wa -di dudu la. ³⁶'Bhie, o 'bhua 'floo gbeso -yo zibhi 'wu, o 'paa -Lagoo fuo, 'in o yia we ladidi, 'in o yia we o 'binonya yoo 'nye, 'in -maa yia we nyimaa -zlo 'wuladlili. ³⁷Wa 'de weee lia, 'in wa yia lu. -We wa sialia, we nyini -cice gbeso, 'mu o 'binonya -yo we mnia. ³⁸Nu, -wa lia wa nyini nukpasiaa 'wlu glv -bhlo (4.000). Wa 'ni 'ηwni -yo 'nyenyeyua zeli. ³⁹Da -Zezu 'nyea wa 'yoo, 'in o yia 'glv 'wubho o 'ka Magadan -dudu -gv mni.

16

**Sadusenyima -yo Falizinyima 'yibhaha -Zezu gwedigbu*

(Mk 8.11-13; Lk 12.53-56)

¹*Sadusenyima -yo Falizinyima bea -Zezu -yo, wa 'ka o layla. Wa nee o -yla: «-In nu gwedigbu yabhlo le, 'in -a 'ka we 'jiyibheli nu, -Lagoo 'nyea -mi 'tite.»

²-Zezu nee wa -yla: «'Ylu -ka bhli, yali -ka lazamani a nee da nani 'yli.

³'In zlokpε 'ylo -ka 'woso, yali -ka lazamani, a nee 'nyu yia -zeen lba. A -ka yali yla, we -ka nu, 'nyu yi lba, 'in a yibhelia we 'ji. 'In -we mia -zeen 'plida, a 'ni mneni a 'ka we yla, 'in -we mia yida a 'ka we yibheli. ⁴Desleen -nyima ka 'nyii, 'in wa'a zu -Lagoo dli -gv. Wa

'yibha in nu wa -yla gwedigbu le, we 'ni *Zonasu gwedigbu 'wubhu, wa 'na 'ka gwedigbu yabhlogbo 'yi.»

Toun, o tia -bha wa, 'in o yia mni.

Falizinyima -yo Sadusenyimaa goo gbu

(Mk 8.13-21)

⁵O 'binonya mia 'nyu 'wudida, wa ka 'floo 'wudlu. ⁶Toun, -Zezu nee wa -yla: «A zu amiaa 'de 'yliyoo, a 'na 'tideli amiaa 'de 'yi Falizinyima -yo Sadusenyimaa 'floo *goo -yla -ni.»

⁷-Bha o 'binonya gbubgaha -yla: «Nu, 'floo 'ni -ain kwεε -mi, we 'gbu o yi 'saa gba.»

⁸-We mia wa dli zo, -Zezu yibhelia we 'ji, o nee wa -yla: «Dli 'kienyi -zunya, 'lee, leε -lu ka 'gbu a gbubgali -yla nu, a 'ni 'floo kwεε -kaa? ⁹A 'ni -slu we 'wulanu nu, 'floo gbu in dlilia nyimaa 'wlu glv -bhlo 'wlu gbu (5.000) 'wu laa? 'In -cice a 'bhua 'wu, a ka we 'wudlu? ¹⁰'In 'floo gbeso in dlilia nyimaa 'wlu glv -bhlo (4.000) 'wu la, 'in -cice a 'bhua 'wu, a ka we 'wudlu? ¹¹'In -ka ain -yla gba nu, a zu amiaa 'de 'yliyoo Sadusenyima -yo Falizinyimaa goo kwεε, in 'ni 'floo gbu gba, sa a 'nu we 'wu laa?»

¹²-Sleen, o 'binonya yibhelia we 'ji nu, -Zezu 'ni 'floo *goo gbu gba. Gbu -we Falizinyima -yo Sadusenyima slolua, 'mu o saa 'ηni.

Piel nee nu, -Zezu -wa -Lagoo -Bhasanyo

(Mk 8.27-30; Lk 9.18-21)

¹³-Zezu mnia Sezalee Filipo -dudu -gv, o nynia -mo, 'in o nee o 'binonya -yla: «'Lee, nyima nee *Nyimeε 'Yuu daa nyoo o -mia?»

¹⁴Wa nee: «Nyima tolba nee, 'Zan -Batisti -in -mia, 'in tolba nee, Elii -in -mia. 'In tolba nee 'ya nu, Zelemi -in -mia, -Lagoo -falipanyo -putu -in -mia.»

¹⁵'In o nee: «'In amia, a nee, nyoo in -mia?»

¹⁶Simoo Piel nee: «-Lagoo -Bhasanyo -in -mia, -in mi 'yliyoo -Lagoo 'Yu nya.»

¹⁷Toun, -Zezu nee o -yla: «'Simoo, Zonasu 'yu, -in -tu 'wu -dlu, nu, wee gbu mia, nyime 'ni -mi we -slolu.

Na Dide ɔ mia yali, mɔ -slolua -mɪ we. ¹⁸ Nu, -mɪ wa laa Pielɪ, we ji -wa tukpa. Wee tukpa -gɔ na yia na *Leglizɪ 'sobhaa. 'In tɪtɪhee 'dɛbhie -gboluu 'tɪtɛ 'na 'ka we -wɔ. ¹⁹ *-Lagɔɔ nyimaa 'wlulapɪlgbee -lakɪ na yia -mɪ yoo 'nyɛa. -We -na yia gbɔaan dɔdɔ -gɔ, gbɔaan wa yia we yali. 'In -we -na yia -bloa dɔdɔ -gɔ, -bloa wa yia we yali.»

²⁰ 'In ɔ nɛɛ wa -yla 'klɔ 'cɪcɪ nya: «A 'na gbalɪ nyimɛ yabhlogbɔɔ -yla, in mɪ -Lagɔɔ -Bhasanyɔ nya -nɪ.»

-Zezu nɛɛ tɪa ɔ yia, 'in ɔ 'ka tɪtɪnya glaa 'wɔsɔ

(Mk 8.31-9.1; Lk 9.22-27)

²¹ Nu, we 'ka -bha 'bhɔ, -Zezu gbaa -slɛɛn ɔ 'bɪnɔnya -yla sa tɪklɪ, ɔ'ɔ zize 'maslɛɛn gbɔ, ɔ nɛɛ: «We mɪ nu, in mɪ -Zeluzalɛmɔ, -mɔ Zuifɔv nyima kpasɪ klaa, *-Lagɔbɔbɔnyaa -cian klaa, we -yɔ -Lagɔɔ titee gwesanya, ma kwɛɛ na yia sia bhabha. Ma yia 'mɪ wlaa wa 'ka 'mɪ 'bha. 'In 'yɪ 'sɔ we tanɔ nya, tɪtɪnya glaa na yia 'wɔsɔa.»

²² Tɔɔn, 'in Pielɪ yia ɔ -glima lalɪ, 'in ɔ yia ɔ -yla gbɔ gba, ɔ nɛɛ: «Na -Kanyɔ, -Lagɔ 'na ŋwnunu we -nɪ. -Mɔv 'na nɔvɔ lɛ -nɪ.»

²³ -Zezu 'bhɪtia la, ɔ nɛɛ Pielɪ -yla: «*-Saatan, bɛ lɔ! 'Bhɔ 'mɪ kwesi. -In mɪ 'mɪ 'yoo -kolɔda. Nu, -'in pɔpalɪ 'wlukɔvɔn la -Lagɔ 'bhɪsa, nyima 'bhɪsa -na pɔpalɪ 'wlukɔvɔn la.»

²⁴ Tɔɔn, ɔ nɛɛ ɔ 'bɪnɔnya -yla: «Nyɔɔɔ nyɔɔ -ka gba ɔ 'ka 'mɪ 'bɪ nɔ, ɔ -sa ɔ 'dɛ dɪ, ɔ 'bhɔ ɔ stasɪee *su 'wɔ, 'in ɔ 'ka 'mɪ 'bɪ yɪ. ²⁵ Nu, nyɔɔɔ nyɔɔ -ka ɔ 'dɛɛ 'yɪiyɔgagɪe 'wɔgɔv nɪ, 'wɔ ɔ yia we bɔa. 'In ɔ -ka ɔ 'dɛɛ 'yɪiyɔgagɪe 'wɔbɔ na 'gbɔ, 'yɪiyɔgagɪe -we 'nɪa bhɪlɔluda -ka, 'mɔ -mɔɔ yia 'yɪa. ²⁶ Nu, nyimɛ -ka dɔdɔ -gɔv zɔvɔnɔ weɛ 'yɪ, 'in ɔ -ka ɔ 'yɪiyɔgagɪe 'wɔbɔ nɪ, lɛɛ -lu ɔ 'yɪ we 'wɔa? Nu, -lu yabhlogbɔɔ 'nɪ mneni we 'ka nyimɛɛ 'yɪiyɔgagɪe zɔ. ²⁷ Nu, Nyimɛɛ Yu yia yia ɔ Didee 'ŋmɪmɪɛɛ san 'wɔ, ɔ -yɔ ɔ 'anzɪnya 'sɔ. 'In -we nyima nɔa lɛ, we ŋwɛɛ ɔ yia wa 'pɛnɪa.

²⁸ In nɛɛ aɪn -yla gbɔvɔnɔ saɛ: amɪa -wa mia da -seli, aɪn glaa, nyima tɔlvɔ

ka Nyimɛɛ 'Yu 'yɪ yida, ɔ 'ka nyimɔ 'wlulapɪ, 'bhie wa 'kaa tɪ.»

17

-Zezuu 'bɪnɔnya ta 'yɪa ɔ 'tɪtɛ
(Mk 9.2-13; Lk 9.28-36)

¹ 'Yɪ gbu, we gbelibhɪlɔnɔ nya, -Zezu 'bhua Pielɪ klaa, *'Zake klaa, we -yɔ 'Zakee bheli *Zaan 'wɔ, 'in wa yia -gɔgɔ 'kadɔ 'wɪlɔ mɪ. -Mɔ wa -nyaa 'wɔ. ² -Mɔ, 'in ɔ 'klɔ yia 'bhɪti wa 'yɪliya 'wɔ, 'in we yia lɪ 'yɪlɔ 'bhɪsa, 'in ɔ -bana yia pɔmanɪ 'pɔɪnpɔɪn zɪ 'bhɪsa. ³ Tɔɔn, 'in wa yia Moizɪ -yɔ *Elii 'sɔ -yɔyɪ, -zugba wa -yɔ -Zezu sa 'dɪ. ⁴ -Bha Pielɪ gbaa -Zezu -ylaɛ: «Na -Kanyɔ, -amɪaa -seli -mɪmɪɛ nani 'yɪ! We -ka -mɪ dɔdɔ nani, palɔ yua ta na yia -seli 'sobhaa. -Na -nɔ -bhɪlɔ, Moizɪ -nɔ -bhɪlɔ, Elii -nɔ -bhɪlɔ.»

⁵ ɔ mɪ gbada, tɔɔn yalɔpɔpa -we lɪa, 'in we yia wa 'wɔwɛlɪ. 'In wɛlɪ yabhɪlɔ yia weɛ yalɔpɔpa nyɪdɪ 'tɪa, we nɛɛ: «-ɔ mia dɛ, na Yu -wa, in -kalɔ ɔ zɛ. 'Mɔ in 'nyɛa na dɪ weɛ yoo, a pɔlvɔ ɔ yukwɪ.»

⁶ ɔ 'bɪnɔnya 'nɔa weɛ wɛlɪ, nyano sloa wa 'wɔ, 'in wa yia 'klɔ lagbɪli. ⁷ -Zezu bɛa wa -yɔ, ɔ zɪa wa kwɛ, ɔ nɛɛ: «A -sɔ 'wɔ, a 'na nɔvɔ nyano -nɪ.» ⁸ Wa 'bhua 'klɔ 'wɔ, we 'nɪ -Zezu -bhɪlogbɔɔ 'wɔbhɔ, wa 'nɪ nyimɛ -putu -yɔyɪ.

⁹ Da wa mia weɛ -gɔgɔ kwɪlɪda, -Zezu zɔa wa 'dɪ, ɔ nɛɛ: «-We a 'yɪa da -yɔ nɪ, ɔɔ Nyimɛɛ 'Yu 'nɪ -slɔ tɪtɪnya glaa 'wɔsɔ, a 'na gbalɪ we nyimɛ yabhlogbɔɔ -yla -nɪ.»

¹⁰ Tɔɔn, -Zezuu 'bɪnɔnya yia ɔ layɪbha: «'Lee, lɛɛ -lu ka 'gbɔ -Lagɔɔ titee gwesanya gba nu, Elii 'kaa yɪ tɪaa?»

¹¹ ɔ nɛɛ: «Gbɔvɔnɔ -wa: Elii yia yia tɪa ɔ 'ka -lu weɛ we 'bɪ 'wɔla. ¹² Nu, in nɛɛ aɪn -yla: Elii ka yɪ pepe, 'in wa 'nɪ ɔ yɪbheli. Sa wa 'yɪbhaa, 'in wa yɪ 'saa ɔ nɔ. 'Sa -bhɪlɔkpɛɛ wa yia Nyimɛɛ 'Yu sɪalɪa.» ¹³ -Bha ɔ 'bɪnɔnya yɪbheliɪa we 'jɪ nu, 'Zan -Batisɪ gbɔ ɔ mia gbada.

-Zezu vua zuzu 'nyuuu 'tɪtɛ
(Mk 9.14-29; Lk 9.37-43)

¹⁴ -Bha -Zezu -yɔ ɔ 'bɪnɔnya nyimɛɛ nyimaa -zɪlɔ kwesi, nyimɛ yabhɪlɔ 'tɪa

-mɔ, ɔ 'sibhlia 'kukolu -Zezu 'yu, ɔ nɛɛ:
 15 «Na -Kanyɔ, na yu mia, -in 'yili ɔ
 nyazi. Nu, ɔ 'wlukɔɔn ka -nyumɔ. 'Yli
 tɔba nya, ɔ bhlilia -kosu 'wɔ, ɔ bhlilia
 'nyu lɔ. 16 In ka ɔ -na 'bɪnɔnya -la, wa
 'nɪ mneni wa 'ka ɔ jipe.»

17 -Zezu nɛɛ: «Dɛslɛn -nyɪma -wa'a
 zɔ dli, nyɪma 'nyii, 'yli zuma in -yɔ aɪn
 'sɔ 'ka lia? 'Yli zuma in 'ka amɪaa 'gba
 zɔ 'ylibeda -tɔa? A -yɔ ɔ 'sɔ yi -seli.»

18 -Zezu 'kpɪla wee zuzu 'nyuu
 'wluo, 'in we yia ɔɔ 'yu 'yitide, 'in ɔ yia
 'pɔ. 19 'Bhie, -Zezu -yɔ ɔ 'bɪnɔnya -nyaa
 'wɔ, wa bɛa ɔ kwesi, 'in wa nɛɛ: «Lɛɛ -
 lu ka 'gbɔ -amɪa 'nɪ mneni -a 'ka wee
 zuzu 'nyuu nɪ vua?»

20 -Zezu nɛɛ: «-We ka gbɔ -wa, amɪaa
 dlɪzɔvɛ 'kienyi. Nu, in nɛɛ aɪn -yla
 gbɔzɔnɔ sɛɛ: *mutadu 'ya -sɛ, amɪaa
 dli 'ka yaa we 'bhisa -mɪ, a -ka gba -
 gɔgɔ -yla, 'Bhɔ da, mɪnɪ mɔ, 'in we bhɔa
 -bha.» A mneni 'ya a 'ka -lu weee
 lɛnɔ. [21 'Sasokpa -zuzu 'nyii mia dɛ,
 we 'nɪ -Lagɔbhuhoe -yɔ 'sun -plaplie
 'wɔbhɔ, wa 'nɪ mneni wa 'ka we vu.]»

*-Zezu gba 'yaa ɔ tɪtɪgbɔ
 (Mk 9.30-32; Lk 9.43-45)*

22-23 'Yli yabhlo nya, -Zezu -yɔ ɔ
 'bɪnɔnya gbelia 'wlu -mɔ Galilee, 'in
 ɔ nɛɛ wa -yla: «ɔɔ Nyɪmɛɛ 'Yu wa yia
 nyɪma yoo 'nyɛa, wa 'ka ɔ 'bha. Nu,
 'yli 'sɔ, we tanɔ nya, ɔ yia tɪtɪnya glaa
 'wɔsɔa.» 'In wee gbɔ yia wa -gɔ 'wɔtɪ
 yuoo.

*-Zezu plɔba -Lagɔbudu 'kadɔvɔ
 'gwɛzi*

24 -Zezu -yɔ ɔ 'bɪnɔnya nɪnia
 Kapɛnaumɔ, *-Lagɔbudu 'kadɔvɔ nɪsɔn
 -gwɛzisanya bɛa Piɛli -yɔ, 'in wa yia ɔ
 layɪbhaɛ: «-Na -Kanyɔ mia, ɔɔ plɔvɔ -
 Lagɔbuduu 'gwɛzi -wa yi?»

25 Piɛli nɛɛ: «Plɔvɔ ɔ plɔvɔ we.»

Da Piɛli plaa -budu zɔ, -Zezu gbaa
 tɪa, ɔ nɛɛ: «'Simɔɔ, -mɪ nɛɛ lɛa? Da
 nyɪmaa 'yugalɪnya mia 'gwɛzi -sada
 nɪ, nyɔɔ plɔvɔ wea? Wa yua -wa yaayɪ,
 'lakpanya -wa yi?»

26 Piɛli nɛɛ: «'Lakpanya -wa.»

-Zezu nɛɛ: «We -ka 'sa -mɪ, wa 'yua'a
 plɔvɔ we. 27 Nu, -a 'nɪ 'yɪbha -a 'ka wa

nyeni. We 'dɛɛ 'gbɔ, mɪnɪ 'nyu -yɔ. -In -
 ka -mɔ nɪnɪ nɪ, -in 'pa -kɔ. Zibhii tɪanɔ
 -ka we 'wɔbhua yi nɪ, gbize we 'wɔ. -In
 -ka we kpa, 'bha we ŋwɛɛ. -Mɔ -na yia
 tama yabhlo 'yɪa, -we 'kaa in -yɔ -mɪ
 'sɔɔ nɔ -Lagɔbuduu 'gwɛzi plɔvɔ. 'Bhu
 we 'wɔ, 'in -in 'ka -amɪaa -nɔ plɔvɔ.»

18

*Nyɔɔ 'yli -Lagɔɔ 'yliya 'wɔa?
 (Mk 9.33-37; Lk 9.46-48)*

1 We bhla, -Zezuu 'bɪnɔnya bɛa ɔ
 kwesi, 'in wa yia ɔ layɪbha: «Nyɪma
 -wa -Lagɔ pɪla 'wlu la, nyɔɔ 'yli wa
 glaa?»

2 -Zezu laa 'yu yabhlo, 'in ɔ yia wa
 'yu ɔ 'ylibeli, 3 'in ɔ nɛɛ wa -yla: «In
 nɛɛ aɪn -yla gbɔzɔnɔ sɛɛ: a 'bhiti amɪaa
 'dɛ, 'in a 'ka 'ylaasli 'bhisa -mɪ. We 'nɪ
 -mɔvɔ, nyɪma -wa -Lagɔ pɪla 'wlu la, a
 'na 'ka wa glaa -mɪ.

4 «Nyɪmɛ -ɔ tɪa ɔ 'dɛ 'wɔ 'nyɛnyɛyu
 'bhisa, nu, nyɪma -wa -Lagɔ pɪla 'wlu
 la, mɔ -wa wa kpa. 5 'Yu -ɔ mia yu
 nɪ 'bhisa, nyɪmɛ -ɔ -ka ɔ kpa 'nanɔvɔ na
 'ŋɪnɪ nya, na 'dɛ ɔ kpa 'nanɔvɔ.

*Gbɔnyuu -lɛnɔnyaa -tnɔvɔ
 (Mk 9.42-44; Lk 17.1-2)*

6 «Nu, 'ylaasli -wa mia sa yu nɪ
 'bhisa, 'in wa zɔa 'mɪ dli -gɔ, -ɔ -ka
 wa 'yabhlogbɔɔ gbɔnyuu lɔkwa, we
 nanɪ 'yli -mɔɔ -nɔ nya wa 'ka -mɔɔ
 tɔkpa 'kadɔ -bli -yɔ gbɔanɪ, 'in wa 'ka
 ɔ 'nyu lɔ viteli. 7 Gbɔnyuu mɪ dɔdɔgɔ
 -nyɪmaa -nɔ nya, gbɔ -we kwaa nyɪma
 gbɔnyuu lɔvɔ 'gbɔ. Nu, gbɔ -we kwaa
 nyɪma gbɔnyuu lɔ, we mɪ la 'kɔmɔvɔ.
 Nu, nyɪmɛ -ɔ ka -gbɛ wee gbɔnyuu -
 ka 'bhɔ, gbɔnyuu mɪ ɔ -nɔ nya. 8 We
 -ka -na bhɔ -yɔ -na sɔ 'ka -mɪ gbɔnyuu
 lɔ kwa nɪ, -dɪ -bha we, 'pa we kwnɛɛ.
 We nanɪ 'yli -in 'ka 'yliyɔgagɪe -we 'nɪa
 bhloluda -ka 'yɪ sɔ -bhlo -yɔ bhɔ -bhlo
 nya, we -zi -in 'ka -kosu -we'e nyumoa
 'wɔ mɪnɪ sɔ 'sɔ -yɔ bhɔ 'sɔ nya. 9 We -
 ka -na yli 'ka -mɪ gbɔnyuu lɔ kwa, -sa
 -mɔ we, 'pa we kwnɛɛ. We nanɪ 'yli -
 in 'ka 'yliyɔgagɪe -we 'nɪa bhloluda -ka
 'yɪ 'yliya -bhlo nya, we -zi wa 'ka -mɪ
 -kosu -we'e nyumoa 'wɔ viteli 'yli 'sɔ
 nya.

*Bhlabhle -we mnāaa gbv nine
(Lk 15.3-7)*

¹⁰ «A zū amīaa 'dē 'yliyō 'yłaasli nū gbēgbēin, a 'na gbalī -nī nū, 'yłaasli glaa, 'yu -bhlo 'nī -lu yabhlogbōō nya -mī. Nū, 'yī weee nya, wa 'anzīnya mī -bha yalī. 'In na Dide -ō mīa yalī, mū 'yiligbea ē 'yu wa 'gbv. [¹¹ Nū, ē Nyūmē Yu mīa, -wa mnāa, 'ma ē yīa gbv 'wūsaa.]

¹² «Nū, a nēē lēa? Nyūmē yabhlo -ka bhlabhle glv gbu -ka, 'in we 'yabhlo 'ka mnā, we glv -mnva 'ya kugbua lē gbomnva ē tia -gōgō 'wlu, 'in ē mnīa we 'yabhlo dataīa. We 'nī mūv? ¹³ In nēē aīn -yīa gbuzōnv saē: ē -ka we 'yī, 'in we laa ē 'mūna 'wv, we -zī bhlabhle glv -mnva 'ya kugbua lē gbomnva -we -tva -bha. ¹⁴ Sa -bhlokpade amīaa Dide -ō mīa yalī, ē'ō ŋwnu waa 'yłaasli nū 'yabhlogbōō 'ka mnā.

-Na bheli -ka -mī gbv -yōkpālī

¹⁵ «-Na bheli -ka -mī gbv -yōkpālī, mnī ē 'yīa, 'in gbv ē nva lē, -in -yō ē 'sō 'ka 'wv -nya, -in 'ka we ē -yīa lapālī. ē -ka we ŋwnu nī, -zugba ē ka 'ya na bheli -zē. ¹⁶ ē 'nī we ŋwnu nī, -in 'bhū nyūmē -bhlo, nyūma 'sō 'wv, 'in sa -Lagōsēbhē gbaa nū, wa 'bhū gbv 'wv nyūma 'sō, nyūma ta 'yu, -in nū 'sa. ¹⁷ ē 'nī wa wēlī 'wōŋwnu nī, gba we -Lagōnyūma weee 'yu. 'In ē 'nī -maa 'wōŋwnu nī, -in 'bhū ē 'wv *nisōn -gwezisanya -yō nyūma -putu -wa 'nīa -Lagō -yī 'bhīsa.

A bhuhhoe -Lagō dabvdv

¹⁸ «In nēē aīn -yīa gbuzōnv sa nū, -we a yīa gbvan dūdū -gv, gbvan wa yīa we -mō yalī -Lagōō -gbē. 'In -we a yīa -bhloa yīa dūdū -gv, -bhloa wa yīa we -mō yalī -Lagōō -gbē.

¹⁹ «In nēē 'ya nū, amīa mīa dūdū -gv, aīn glaa, nyūma 'sō -ka wēlī bhī, wa -ka -lu -mūmv -zīa, na Dide -ō mīa yalī, 'nyēa ē yīa we aīn. ²⁰ Nū, da nyūma 'sō, nyūma ta -ka 'wlugbelī na 'ŋnī nya, in mī wa glaa.»

*Lubhononyō -ō 'nīa ē -libheyī -yōgbv
'wv, ē gbv nine*

²¹ Tōvn Pīelī bēa -Zēzū -yō, 'in ē yīa ē layībhaē: «Na -Kanyō, na bheli -ka 'mī gbv -yōkpālī, -zakpa zuma in 'ka ē -yōgbv 'wv? We nyīnī -zakpa gbesō -wa yī?»

²² -Zēzū nēē ē -yīa: «-Innya, in 'nī gba -zakpa gbesō. In nēē: glv ta 'ya kugbua -zakpa gbesō (70 x 7).* ²³ We 'dēē 'gbv, -we -yō -Lagōō nyūmaa 'wlulapīlīe 'wvwlva mū nī. ²⁴ Dūdūv 'wlulapīlīnyō yabhlo 'yībha ē -yō ē lubhononyā 'ka wa kpagbv zēlī. ē bhīa we zēlīe, ē lubhononyō yabhlo yīa, -mōō 'ka minīōn kpagbv 'wlu. ²⁵ ē nyūmē 'nī -lu yabhlogbōō kwēē -ka, ē 'ka weē kpagbv -sa. We 'dēē 'gbv ē -kanyō nēē ē 'ka ē pēlv 'pa, ē 'ka gaylō -zē, ē 'ŋwnō -yō ē 'yua klāa, we -yō ē -kakalu weee, 'in ē 'ka ē kpagbv -sa. ²⁶ 'In ē lubhononyō yīa ē -kanyō 'yu 'kukolū -kūlv, 'in ē nēē ē -yīa: «-Na zukpa -wa, -in nū dlītie lē na gbēgbēin, 'in in 'ka we 'dē weee 'pēnī.» ²⁷ 'In ē -kanyō yīa ē nyazī 'yīlī, 'in ē yīa we 'bī 'bhv.

²⁸ «ē lubhononyō 'tlaa, 'in ē -yō ē -libheyī yabhlo yīa gbēlī. -Mōō ka ēnv kpagbv 'kīenyī -lē 'wlu. ē yīa -mōō -blī 'wvblī, 'in ē yīa ē 'tuntnū, ē nēē: «-Sa na kpagbv.»

²⁹ «ē -libheyī bhīa ē gbv -yō, ē nēē: «-Na zukpa -wa, -in nū dlītie lē na gbēgbēin, 'in in 'ka we 'dē weee 'pēnī.»

³⁰ «ē 'nī we ŋwnu, 'in ē yīa ē -kaslv 'wvpa. Nū, -mōō 'nī -slō ē 'gwezi wla, -mōō 'na 'ka -mō 'tla. ³¹ Da ē -līmā -manī 'nva we, we 'nī wa -yōkpa -sē. 'In -maa yīa wa -kanyō we 'dī -salī. ³² Tōvn, 'in wa -kanyō yīa ē lubhononyō lā, 'in ē nēē ē -yīa: «Nyīkanyō, -in ka 'mī zukpa 'pālī we 'dēē 'gbv in yīa na kpagbv 'bī 'bhv. ³³ Sa in 'yīlīa -mī nyazī, we mī nū, -in 'yīlī yaa 'sa -na -libheyī nyazī.» ³⁴ ē -kanyō 'paa 'cē bhabha, 'in ē yīa ē lubhononyō -kaslv 'wvkwā, wa 'ka ē sīalī. ē 'nī -slō ē kpagbv -sa, ē 'na 'ka -mō 'tla.

³⁵ «Nū, 'sa we 'plīa -sa. 'Sa -bhlokpade, na Dide -ō mīa yalī yīa aīn -yīa nva, we -ka nū, aīn glaa nyūmē yabhlo 'nī ē -libheyī -yōgbv 'wv dīlī weee nya.»

* **18:22** We 'jī yabhlo -wa nū, -zakpa glv ta 'ya kugbua lē gbesō (77).

19

-Zezu gbaa 'ηwno kwnεε -sa gbu
(Mk 10.1-12)

¹ -Zezu bhia gbu ni gbagbie, o 'bhva Galilee, Zudee -dudu -we mia Zudeen nyu luv, 'in o yia -mo mni. ² Nyimaa -zlo mnia o 'bi, 'in o yia wa guzonya jipe.

³ Falizinyuma talva bea o -yo wa 'ka o layla, 'in wa yia o layibhae: «-Amiaa tite nukple, nukpasu mnenei o 'ka o 'ηwno kwnεε -sa gbu -kpuaa 'gbu?»

⁴ O nεε: «-We wa celia -Lagoweli 'wu, a 'ni -slo we zelu? Nu, -lu weee gwedida, 'in -Lago yia nukpasu -yo 'ηwno lala. ⁵ 'In o nεε:

«We 'dεε 'gbu -nukpasu yia o dide -yo o 'nyaa kwesi 'bhva,
'in o -yo o 'ηwno 'ka 'wosuslolu,
'in wa 'ka ku -bhlo -ze.»

⁶ -Sleen, wa 'ni 'masleen nyuma so, nu, nyime -bhlo wa -mia. We 'dεε 'gbu, -we -Lago -ka 'ylijjl, nyime 'na sisah we 'yli -ni.»

⁷ Falizinyuma nεε: «Nu, we -ka 'sa -mi, lεε -lu ka 'gbu Moizi gba nu, o -ka o 'ηwno kwnεε -sa, o 'nye -mo kwnεε -sa 'sebhe yooa? 'In o 'tide o 'yia?»

⁸ O nεε: «Amiaa yukwli -yo su-loo 'gbu, Moizi yia ain 'yoo 'nye a 'ka amiaa 'ηwni kwnεε -sa. Nu, we gwedida we 'ni 'sa -mi. ⁹ In nεε ain -yla: nu, nyime -ka o 'ηwno kwnεε -sa, -zugba -mo o 'ni nukpasu -putu nya -budu 'wudi, 'in o -ka 'ηwno -putu kwa, gbonyuu o nva -mo o -yla lε.»

¹⁰ O 'binonya nεε o -yla: «Nukpasu -yo 'ηwno gbu -ka 'sa -mi, we nani 'yli, nyime 'na kwali 'ηwno -ni.»

¹¹ O nεε wa -yla: «Nyima weee 'ni we kweyomnani. Nu, -wa -Lago 'nyea we 'tite, wa mnenei we kweyo. ¹² Nu, nyima -talva mia, wa'a kwa 'ηwni. -We ka gbu -wa, we 'ka wa gwal bhla 'bhv, wa 'ni we kweyomnani. 'In talva mia, wa'a kwa 'ηwni, wa ka wa lεlu 'gbu. Nu, talva'a kwa 'ηwni, -Lago nyimaa 'wlulapilhee 'gbu. Nu, nyime o -ka we 'wolanu, o 'nu we 'wu la.»

-Zezu ηwnaa 'ylaash 'nyu la
(Mk 10.13-16; Lk 18.15-17)

¹³ -Bha nyima kwaa -Zezu 'ylaash o 'ka wa kwε 'wluo lapali, 'in o 'ka -Lago bhuhhoe wa 'ηni nya. 'In o 'binonya yia wa vuvue bhli wa 'wluo kpilhe nya. ¹⁴ -Zezu nεε: «A 'tide wa 'yi wa 'ka na -gbe yi, a 'na -kulu wa 'yoo -ni. Nu, nyima -wa 'wlu -Lago yia lapila, waa 'ylaashu -sokpa -nyima -wa.» ¹⁵ O palia wa so 'wluo la, -muv 'bigu, 'in o yia -bha 'bhv.

Nyime o 'kaa -Zezu 'bi mni, o 'bhv o -lu weee 'bi
(Mk 10.17-31; Lk 18.18-30)

¹⁶ -Bha nyime yabhlo bea -Zezu kwesi, 'in o yia o layibha: «-Slolonyo, lεε -lu -zonu in 'ka lεnu, 'in in 'ka 'yliyogagie -we 'nia bhloluda -ka 'yia?»

¹⁷ -Zezu nεε o -yla: «-Lu -zonunya mia, lεε -lu ka 'gbu -na yibha 'mi we gbu laa? -Lago -bhlogbo mia nyime -zonu nya. Nu, -in 'ka 'yliyogagie 'yi, -in zu o *tite 'nuηwe.»

¹⁸ O nεε: «Tite -mumu we -maa?»

-Zezu nεε: «-In 'na 'bhali nyime -ni. -In -yo 'ηwno -putu 'na -dili -budu 'wu -ni.* -In 'na yili 'wie -ni. -In 'na zuo nyime yo -yo -ni. ¹⁹ -In zu -bha -na dide -yo -na 'nyaa, 'in -in -kali -na -libheyii ze -na 'de 'bhisa.»

²⁰ O nyimesloyu nεε o -yla: «In ka weee titenya weee 'nuηwe zu, 'in -mumu -tu 'wua?»

²¹ -Zezu nεε o -yla: «-In -ka gba -in 'ka tiklu -mi ni, -in 'pa -na zuzonu weee pelu, -in 'nye we -yo -gwēzi bob-abhanya, 'in -in 'ka 'ηnumnie 'yi -Lago -gbe. -In -ka we lεnu bhia, -in yi 'mi 'bi.»

²² O nyimesloyu 'nva we, 'in o yia lbbhiti, 'klv -susue nya, nu, 'ηnumnyo -wa.

²³ Toun, -Zezu nεε o 'binonya -yla: «In nεε ain -yla gbuzonu sae: 'ηnumnyo 'ka -Lago nyimaa 'wlu-lapilgbe 'wu mni, 'te we 'tea. ²⁴ In nεε ya ain -yla: 'ηnumnyo 'ka -Lago

* 19:18 Gekiweli 'wu, we ji -wa nu, -wa kokwalia, wa -yo nyima -putu 'na -dili -budu 'wu -ni.

nyimaa 'wlulapiligbe 'wɔpla, we -kali -yɔ we -zi *-nyɔmɛɛ seenu 'bhɔka 'wɔplɛ.»

²⁵ ɔ 'binɔnya 'nɔa we, 'in we yia wa -lɔɛli. 'In wa nɛɛ: «Aya! We -ka 'sa -mɪ, nyɔɔ -mɔmɔ 'ka gbɔ 'wɔbhɔa?»

²⁶ -Zezu ylaa wa tenyii, ɔ nɛɛ: «Nyimɛ 'nɪ we mneni. Nu, -Lagɔ mia, ɔ mneni ɔ 'ka -lu weee lɛnɔ.»

²⁷ Piɛli yia we 'bigɔpalɛ: «-Tali, -a ka -amɪaa -lu weee -bha ti, 'in -a yia -mɪ 'bi yi. Lɛɛ -lu -a 'ka we 'wɔ 'yia?»

²⁸ ɔ nɛɛ wa -yla: «In nɛɛ aɪn -yla gbɔzɔnɔ saɛ: dɔdɔ lolu yia yia, 'in *Nyimɛɛ 'Yu 'ka ɔ 'ɲimɲikpe -zɔnɔ -gɔ ladi, ɔ 'ka nyima 'wlulapili. We bhla, amɪa nyima kugbua lɛ sɔ nɔa 'mɪ 'bi, 'ɲimɲikpe -gɔ a yia ladia, a 'ka *Izlaɛli *zɔa kugbua lɛ 'sɔɔ -yɔgbɔ 'wɔbhɔ. ²⁹ -Wa weee tia -bha wa -budu klaa, wa bhelia klaa, wa bhɔɔa klaa, wa dide klaa, wa 'nyaa klaa, wa 'yua klaa, we -yɔ wa kpaɔ, na 'gbɔ, 'yia wa yia we -zakpa glɔ gbɔ, we -yɔ 'yliyɔgagɛ -we 'nia bhloluda -ka. ³⁰ Nyimaa dumadu -wa -gaa 'yu, lɔ -maa yia -gaa. 'In -wa -gaa lɔ, 'yu -maa yia -gaa.»

20

'Yliwɔ -lubhonɔnyaa gbɔvɔ nine

¹ «-We -yɔ -Lagɔɔ nyimaa 'wlulapilɛ 'wɔwɔa, mɔ nɪ: nu, kpaapanyɔ yabhlo -wa, zligɔ ɔ mɪa 'yliwɔ -lubhonɔnyaa dataɪa, wa 'ka ɔ *-dlɔkpaɔa lubho nɔ. ² ɔ -yɔ wa 'sɔ, 'in wa yia wɛli bhli, ɔ 'ka wa tama -bhlo 'nyɛ 'yɪ -bhlo, 'in ɔ yia wee kpaɔ wa kwa. ³ Zlɔkpa -yɔ 'tɪtɛ nya, ɔ 'tɪaa lɔ, 'in ɔ yia nyima tɔlɔa 'yɪ, -zugba wa slu lɔkɔ 'wɔ la sa bhe. ⁴ ɔ nɛɛ wa -yla: «Amɪa mɪa da nɪ, a mɪ na kpaɔa lubho nɔa, 'in -we mɪa tikli, 'in in 'ka we aɪn 'nyɛ.» ⁵ 'In wa yia mɪ.

«ɔɔ kpaapanyɔ 'tɪaa 'yɔ -gbagbɔ, we -yɔ jibheza yɔ nya, 'in ɔ yi 'yaa we -bhlokpade lɛnɔ. ⁶ Jibheza ɔ 'tɪaa, ɔ 'yɪ nyima, -zugba -maa mɪ 'ya lɔkɔ 'wɔ, ɔ nɛɛ wa -yla: «Lɛɛ -lu ka 'gbɔ a -dɪ -seli la bhe, 'in a 'nɪ -lu yabhlogbɔɔ lɛnɔda -mia?»

⁷ «Wa nɛɛ ɔ -yla: «Nyimɛ yabhlogbɔɔ 'nɪ -aɪn 'wɔbhɔ.»

«ɔ nɛɛ wa -yla: «A mɪ na kpaɔ.»

⁸ «Sabɔ bɛa, 'in ɔ nɛɛ ɔ lubhonɔnyaa 'yugalɔnyɔ -ylaɛ: «La -na 'yliwɔ -lubhonɔnyaa. -Wa in laa lɔgada, -in 'pɛnɪ -maa tia, 'in -wa in laa tia, -in 'ka -maa 'pɛnɪ lɔgada.» ⁹ -Wa ɔ 'bhua 'wɔ jibheza, -maa yia, 'in wa yia tama -bhlo 'yɪ. ¹⁰ -Wa ɔ 'bhua 'wɔ tia, -maa nɛɛ -maa 'dɛ dɪ zɔ nu, -maa -nɔ yia tama -bhlo 'wɔzia. Nu, tama -bhlo -maa 'yɪ 'yaa. ¹¹ Wa 'yɪa we, 'in wa yia ɔ -yɔ 'ɲwɔɲweni. ¹² Wa nɛɛ: «Nu, 'wɔbhlolɔ -nyima -wa nɔa lubho 'lɛli -bhlo nya klaa, -amɪa -mama nɔa lubho 'yɪ -bhlo 'yɔ 'klɔ klaa, -a 'dɛ weee 'pɛnɪgwɛzi mɪa -bhlo yɪ? We 'nɪ 'yɪlanɪ.»

¹³ «ɔɔ kpaapanyɔ nɛɛ wa yabhlo -yla: «Tale, in 'nɪ -mɪ -dawli 'wɔnɔ. -A 'dɛ 'sɔ ka yaa wɛli bhli, -in 'ka lubho nɔ tama -bhlo -nɔ nya, we 'nɪ mɔv?»

¹⁴ Nu, -in 'bhu -na 'gwɛzi 'wɔ, -in -yɔ we mɪ. We nanɪ 'mɪ dɔdɔ, in 'ka -we in 'nyɛa -mɪ, in 'ka we -ɔ yia 'wɔbhloluda 'nyɛ. ¹⁵ Na 'gwɛzi -wa. -We in 'yɪbhaa, in 'nɪ mneni in 'ka we nya we lɛnɔv? Yaayɪ na 'nanɪ 'gbɔ -na nɔa zenyi yɪ?»

¹⁶ «'Sa we mɪa sa, -wa -gaa lɔ, ma yia 'yu -gaa. 'In -wa -gaa 'yu, lɔ wa yia -gaa yia.»

-Zezu gbaɔ ɔ 'dɛɛ tɪtɪgbɔ -zakpa ta (Mk 10.32-34; Lk 18.31-34)

¹⁷ -Zezu mɪ -Zeluzalɛmɔ mɪnɪda, ɔ nɛɛ ɔ 'binɔnya kugbua lɛ 'sɔ -ylaɛ: «A bɛ -seli!» 'In da wa mɪa nɔda ɔ nɛɛ wa -yla: ¹⁸ «A -tali, -Zeluzalɛmɔ -a mɪa da mɪnɪda, -mɔ wa yia ɔɔ Nyimɛɛ 'Yu wɪaa -Lagɔbɔbɔnyaa -cɪan -yɔ -Lagɔɔ titee gwesanyaa kwɛɛ. Ma yia ɔ -yɔgbɔ 'wɔbhɔa, 'in wa 'ka gba wa 'bha ɔ. ¹⁹ 'In wa 'ka ɔ 'lakpanya, -wa 'nia -Lagɔ -yi, yoo 'nyɛ, -maa 'ka ɔ gla pali, -maa 'ka ɔ seli, 'in wa 'ka ɔ *su -gɔ lakɔlɔ. 'In 'yɪ 'sɔ we tanɔ nya, ɔ 'ka tɪtɪnya glaa 'wɔsɔ.»

-ɔ -ka gba ɔ 'ka nyimɛ 'kadɔ -zɛ, ɔ -zɛ ɔ -limaa zɔlubhonɔnyɔ (Mk 10.35-45)

²⁰ Tɔɔn, Zebedee 'ɲwɔnɔ -yɔ ɔ nɔkpasuyua 'sɔ yia -Zezu -yɔbɛ. 'In ɔ

yia ɔ 'yu 'wɔkwli, ɔ 'ka ɔ bhubhoe. -
Zezu nɛɛ ɔ -yla: «-A 'nv -mɔ yi?»

²¹ ɔ nɛɛ: «Nu, na 'yua sɔ ni, zli -in -
ka nyima 'wlulapilida -mi, -na zukpa
-wa, -in 'nyɛ wa 'yoo, yabhlo 'ka -na
lilisɔlv ladi, 'in yabhlo 'ka -na kɔpɛsɔlv
ladil.»

²² -Zezu nɛɛ wa -yla: «-We a zlalida
da 'mi, a 'ni we -yi. 'Lee, siastie -we zɔ
na yia 'yiligbea, a mneni a 'ka we zɔ
'yiligbee?»

Wa nɛɛ: «In, -a mneni we!»

²³ ɔ nɛɛ: «Cin, gbuzɔnv -wa. Sia a
yia 'mi 'bhisa. Nu, na lilisɔlv ladidie
mia, we 'ni -ami 'ka -bha we -sa. Wee
'bunya mia, -wa -yla na dide mnazia
we la, wa -nv -wa.»

²⁴ Wa -lima kugbua 'nva we, 'in wa
yia wa bhelia 'sɔ -yɔ 'ce 'pali. ²⁵ Tɔvn, -
Zezu yia wa 'dɛ weee la, ɔ nɛɛ: «A -yi
we 'ji nu, dɔdɔgv -nyimaa 'yugalinya
mia, -cian 'bhisa wa pilia nyima 'wlu
la. 'In wa nyima 'kadɪ sialia wa
zɔlubhonɔnya wa 'tite nya. ²⁶ Nu, ain
glaa, we 'na 'ka 'sa -mi. Nu, -ɔ -ka gba
ɔ 'ka nyime 'kadɪ -zɛ, ɔ -zɛ ɔ -limaa
zɔlubhonɔnyɔ. ²⁷ 'In ain glaa, -ɔ -ka
gba ɔ 'ka ɔ -lima 'yugali, ɔ -zɛ ɔ -limaa
gaylo. ²⁸ 'Sa -bhlokpade, ɔ Nyime 'Yu
'ni yi wa 'ka ɔ 'wɔsa. Nu, yi ɔ yia ɔ 'ka
nyima 'wɔsa, 'in ɔ 'ka tli, nyima duun
'wɔzitiee 'gbv.»

-Zezu bloa nyima 'sɔ 'yli
(Mk 10.46-52; Lk 18.35-43)

²⁹ Da wa 'bhva Zelikoo, 'in nyimaa
-zlo yia -Zezu 'bi mni. ³⁰ 'Lɔlvnya sɔ
-dia 'yoo nwe -yɔ la, wa 'nva nu, -
Zezu mi 'plida, 'in wa yia 'wɔkpi: «-
Amiaa -Kanyɔ, -Davidu 'yuɔɔ, -in 'yilɪ -
ain nyazivɔ!»

³¹ 'In nyima duun yia wa 'wluo
'kpilɪ, wa nɛɛ wa -yla: «A 'mu nwe -
nya!» Tɔvn, -bha -maa 'kpi 'wɔ 'titeɛ:
«-Amiaa -Kanyɔ, -Davidu 'yu, -in 'yilɪ -
ain nyazivɔ!»

³² -Zezu yia 'yiligbe, ɔ laa wa, 'in ɔ
nɛɛ: «-A 'nv -mɔ, lɛɛ -lu a 'yibha in nv
lɛ ain -ylaa?»

³³ Wa nɛɛ: «-Amiaa -Kanyɔ, -blo -
amiaa 'yli!» ³⁴ Wa -laa ɔ nyazi 'wɔ, 'in ɔ
yia wa 'yli kwɛ zi. -Bha -bhlokpade wa
'dɛsɔbhie 'yia la, 'in wa yia ɔ 'bi mni.

21

-Zezu mnia -Zeluzalemv
(Mk 11.1-12; Lk 10.28-40; Zn 12.12-
19)

¹ -Zezu -yɔ ɔ 'binɔnya 'sɔ, wa bɛa -
Zeluzalemv, wa nynia 'gbe -we wa laa
Betifaze, -we mia *Olivɔsunyaa -gɔgɔ
kwesi, -bha -Zezu tiea ɔ 'binɔnya 'sɔ.

² ɔ nɛɛ wa -yla: «'Gbe -we mia -mɛmɛ
ain 'yu, a mni -mɔ. A -ka -mɔ nyini,
tɔvn, -sokofalɪwɔnɔ a yia -mɔ 'yia, we
mi lubhu -jida, we 'yu mi we kwesi.
A -sa we lubhu, a -yɔ we 'dɛsɔbhie yi.

³ Wa -ka ain -yla gbv gba, a 'pali we
'bigvɛ: «-Amiaa -Kanyɔ 'yibha we.» -
Bha -bhlokpade wa yia we ain yoo
'nyɛa, a -yɔ we 'ka yi.»

⁴ 'Sa we 'plia sa, 'in -we -Lagɔgbv -
falɪpanyɔ gbaa we 'ka gbuzɔnv -zɛ.

⁵ «Nu, a gba *Siɔngbe 'wɔ -nyima -ylaɛ:
«A -talɪ, amiaa 'wlulapilinyɔ mi amiaa
-gbɛ yida.

ɔ'ɔ 'ylimani ɔ 'dɛ.

ɔ -di -sokofalɪwɔnɔ -gv la, nu,
-sokofalɪwɔnɔ -dɔgbv -wa.»

⁶ Tɔvn, ɔ 'binɔnya 'sɔ mnia, -we -
Zezu gbaa, 'mv wa nva lɛ. ⁷ Wa -laa
wee -sokofali -yɔ we 'yu -Zezuu -gbɛ,
'in wa yia wa 'naa we -gv slv, 'in ɔ yia
we -gv ladi. ⁸ Nyimaa -zlo slva wa 'naa
'yloogblv, tɔlv -dia saon, 'in wa yia we
'yloogblv lapali. ⁹ Nyima -wa nɔa ɔ 'yu
we -yɔ wa nɔa ɔ lɔv, wa 'dɛ weee 'kpi
'wɔ, wa nɛɛ:

«-A -mnini -Davidu 'yuu 'nɪ.

-ɔ mia Jejitapɛɛ 'nɪ nya yida,

-Lagɔ nɔwɔnɔ ɔ 'nyu la.

-Wa mia yali, wa -mnini -Lagɔɔ 'nɪ!»

¹⁰ -Zezu plaa -Zeluzalemv, 'in 'gbe
'wɔ -nyima weee yia gbugblolu. Wa
nɛɛ: «Mɔɔ -nyime ɔ -mia?»

¹¹ Tɔlv nɛɛ: «Galilee -dɔdɔ -gv,
Nazalɪtyu -Zezu -wa. Nu, -Lagɔgbv
-falɪpanyɔ ɔ -mia.»

-Zezu vva -valepanya -Lagɔbudu
'kadɪ nweɛ

(Mk 11.15-18; Lk 19.45-48; Zn 2.13-
22)

12 Nu, -Zezu mnia -Lagobudu 'kadu ηweε, 'in o yia -valepanya -yo -valezanya -bha vu. O yia 'gwezi -bhitinyaa 'tabhle labhli, we -yo -kpakon pelpanya kpenya. 13 'In o neε wa -yla:

«We mi celida -Lagosebhe 'wve:
<Na -budu mia, 'mu wa yia laa -Lagobhubhoe -budu.>
'In 'mu amia nua 'wienyaa zizada 'wu.»

14 'Lolonya -yo 'tigitigunya bea -Zezu -yo -mo -Lagobudu 'kadu ηweε, 'in o yia wa jipe. 15 -Lagobubonyaa -cian -yo -Lagoo titee gwesanya 'yia -Zezuu ηwegaga -subhali gbu -yo, 'in wa 'nua 'yilaasli 'wokpaweli -Lagobudu 'kadu ηweε: «-A -mnini -Davidu 'yuu 'ηni,» 'in wa yia 'ce 'pa.

16 Wa neε -Zezu -yla: «-We wa mia gbada, -'in 'nu wee?»

'In -Zezu neε: «In, 'nu na nu we wa. Nu, -we mia celida -Lagosebhe 'wu, a 'ni -slō we zelu? We neε:

<-Mi nua we le,
'in 'yilaasli -yo 'nyenyeyua mia -na 'ηni -mninida.> »

17 Toun -Zezu 'bhva wa -yo, o 'tlaa wee 'gbe 'wu, o mnia Betani, 'in o yia -mo -gu.

*-Zezu tia *figisu me -yo la
(Mk 11.12-14,20-24)*

18 Zli zlia, -Zezu mi -Zeluzalemu lumnida, 'in ηwo yia o 'bha. 19 O mi noda, 'in o yia *figisu -yoyi 'yoo ηwe -yo. O bea we kwesi, we kpu 'dekpa mia we 'wlu, 'in o neε figisu -yla: «-Mi 'na 'pali 'masleen 'bhue -ni!»

-Bha -bhlokpade wee figisu yea.
20 O 'binonya 'yia we -yo, 'in we yia wa ηwegaga -subhali, 'in wa yia o layibhaε: «Sa -momu wee su ye 'sa sa slua?»

21 -Zezu neε: «In neε ain -yla gbuzonu saε: a -ka dli zu, 'in a 'ni dli lu, -we in nua da figisu ni -yla le, a mneni a 'ka we lenu. A mneni a 'ka -gogō 'kadu -yla gba: -in 'bhv da, viteli -na 'de 'nyu lu, 'in we nua we le. 22 -We a zlia -Lago dli weee nya, 'yia a yia we.»

*Nyoo 'nye -Zezu sea?
(Mk 11.27-33; Lk 20.1-8)*

23 -Zezu mnia -Lagobudu 'kadu ηweε lu, 'in o yia nyuma gbu -slolu. -Lagobubonyaa -cian -yo Zuifoo nyuma kpası bea -Zezu -yo, 'in wa yia o layibhaε: «Se -momu nya -na nu gbunya ni lea? 'In nyoo 'nye -mi we lenu sea?»

24 -Zezu neε wa -yla: «Gbu go -bhlo na yi 'yaa ain layibhaa, a -ka we 'bigupalı 'bhie, 'in -o 'nyeε 'mi se, 'in na gbaa o 'ηni. 25 Nyoo tie Zaan o batizee nyuma, -Lago -wa yaayu, nyuma -wa yi?»

'In wa yia we -gu kpelhe bhli, 'in wa neε: 26 «-A -ka gba, <-Lago tiea o, 'in o yibhaa -ain laε: <Leε ka 'gbu a 'ni o weli 'wuhwnua?> -A -ka gba nu, nyime tiea o, 'in nyuma solva -ain -yo 'wu. Nu, wamia neε -Lagobu -falipanyo -wa.»

27 Toun wa neε -Zezu -yla: «-O tiea *Zaan, -a 'ni o -yi.»

'In -moε neε: «We -ka 'sa -mi, -o 'nyeε 'mi wee gbunya -minu lenu se, -ami 'na 'ka 'ya -moε -kanyoo 'ηni ain -yla gba.»

Nokpasuyua 'soε gbu nine

28 -Zezu neε: «Gbu nine -moni, sa a gba we daa? Nu, nyime yabhlo mia, o ka nokpasuyua 'so. O neε 'yabhlo -yla: <Na 'yu, -in mi -zeen -dlakpaa lubho nua.>

29 «-Moε neε: <In 'ni mnida -mi.> -Bha bea, oo 'yu yia dli 'bhiti, 'in o yia wee kpa mi.

30 «Toun, 'in o dide yia wee weli -bhlokpade gba o 'yu -putu -yla. 'In -moε neε: <-Ao, mnia na yia.> 'In -moε 'ni mi.

31 «Nu, waa 'yua 'so nyidi, nyoo nu o didee dumagbu lea?»

Wa neε: «O tianu -wa.»

Toun, -Zezu neε wa -yla: «In neε ain -yla gbuzonu saε: da -Lago yia nyuma 'wlulapııa, nisun -gwezisanya -yo 'naabızıwnı yia ain 'yugaha. 32 Nu, 'Zan -Batisı yia amıaa -gbe, 'in o yia ain 'yoo tiklu da -slolu, 'in a 'ni we -yohwnu. Nu, nisun -gwezisanya -yo 'naabızıwnı mia, -maa yia o 'wuhwnu. 'In a 'yia we -yo, -muu 'bigu a 'ni -slō dli 'bhiti, 'in a 'ka o 'wuhwnu.»

(Mk 12.1-12; Lk 20.9-19)

33 -Zezu nɛɛ: «A pɔlv gbɔv nine yabhlo ni yukwli. Nu, nyimɛ yabhlo 'paa -dlɔkpaa. Wee kpaa ɔ bibelia 'suo, 'in ɔ yia -dlɔyaa 'wɔnyazɔlu lɛnv. 'In da wa 'kaa 'yiligbe, 'in wa 'kaa kpaa -gɔtali, ɔ yia -mɔv 'subha. 'In ɔ yia we -gɔ -busalubhonɔnya lapali, 'in ɔ yia 'lakpa 'wɔ mni. 34 -Dlɔya -sasa bhla bɛa, 'in ɔ yia ɔ zɔlubhonɔnya tie ɔ -busalubhonɔnya 'bi, ɔ 'ka ɔnv kpaa -lu 'yi. 35 Waa -busalubhonɔnya kpaa ɔ tietienya, 'in wa yia 'yabhlo bhiti, 'yabhlo wa 'bhaa, 'in wa yia wa tanv gbɔkv 'wɔbhali. 36 -Mɔv 'bɔgv, ɔ yi 'yaa ɔ zɔlubhonɔnya tɔlv tie. -Maa -zu 'wɔ, -maa -zi wa tianv. Mv -bhlokpade waa -busalubhonɔnya nv 'yaa wa -yla lɛ. 37 -Mɔv 'bɔgv, ɔ yia ɔ 'dɛɛ 'yu tie, ɔ nɛɛ ɔ 'dɛ dli zɔ: «Na yu mia, 'mɔ wa yia 'nɔŋwe zva.»

38 «Nu, waa -busalubhonɔnya 'yia ɔɔ 'yu -yɔ, wa nɛɛ wa 'dɛ nyidi: «-ɔ 'kaa cɪ ɔɔ kpaaa -kanyɔ 'bi li, mɔ ni. -A mni ɔ 'bhaa, 'in -a 'ka ɔ 'bi li.» 39 Wa kpaa ɔ, 'in wa yia ɔ kpaa lɔv viteli, 'in wa yia ɔ 'bha.

40 «Nu, ɔɔ kpaaa -kanyɔ -ka yi, lɛɛ -lu ɔ 'ka waa -busalubhonɔnya nɔnv?»

41 Wa nɛɛ ɔ -yla: «Waa 'nyii -cian mia, 'nyii -sa ɔ yia wa 'bhaa. -Mɔv 'bɔgv, 'in ɔ palia -busalubhonɔnya -putu ɔ -dlɔkpaa -gɔ la, 'in we -didɪ bhla -ka bɛ, 'in ɔ yia ɔ kpaa -luu 'ya.»

42 Tɔvɔn -Zezu nɛɛ wa -yla: «-We mia -Lagɔsbhe 'wɔ celɪda, a 'ni -slɔ we zelu? We nɛɛ:

«Tɔkpa -we -budusubhanya -saa kwnɛɛ, mɔ -zɛa -buduu gwɪgwɪyli -tɔkpa -zɔnv.

-ɔ nva gbɔ ni lɛ, Jejitape -wa. 'In wee gbɔ mia, -a -ka we 'yi, 'in we namanɪa -amɪaa dli.»

43 «We 'dɛɛ 'gbɔ in nɛɛ aɪn -yla, -Lagɔ 'na 'ka 'maslɛɛn aɪn 'wlulapɪli, ɔ nyazɪdli nya. -Wa nva ɔ dɔmagbɔ lɛ, 'ma ɔ yia 'wlulapɪli. 44 Wee tɔkpa mia, nyɔɔ -ka we -gɔ bhlili, la ɔ wɔwɔlala. 'In -mɔmɔ -gɔ we -ka bhlili, ɔ tɔvɔ we saa.»

45 -Lagɔbubɔnyaa -cian -yɔ Falizɪnyɪma 'nva wee gbɔv nɪnɛnyɪ ni, 'in wa yia we 'jiyibheli ni, 'ma ɔ saa 'ŋni. 46 Wa

ka 'kli 'yi wa 'ka ɔ kpaa, 'in wa yia nyɪmaa -zlo sɔ. -We ka gbɔ -wa, -maa nɛɛ ni, -Lagɔgbɔv -falɪpanyɔ ɔ -mia.

22

'Nwɔkwafɛti (Lk 14.15-24)

1 -Zezu gbaa nyɪmaa -zlo -yla gbɔv nine -papɪɛ nya, ɔ nɛɛ: 2 «-We -yɔ *-Lagɔɔ nyɪmaa 'wlulapɪliɛ 'wɔwɔlvɔ mɔ ni: dɔdɔv 'wlulapɪlɪnyɔ yabhlo mia, ɔ yu kwaa 'ŋwɔv. 'In ɔ 'yɪbha ɔ 'ka we 'fɛti -sa. 3 ɔ laa nyɪma, ɔ tiea ɔ zɔlubhonɔnya wa 'wɔ wa 'ka yi, wa nɛɛ ni, wa 'ni yida -mi. 4 ɔ yi 'yaa tɔlv tie, ɔ nɛɛ: «-Wa in laa a gba wa -yla ni, in ka wa -yla pi. In ka na 'bhlinya -yɔ na 'kpɪ -ka -nɪma 'bha wa -yla. We 'dɛ weee mɪ -bha. Wa yi 'ŋwɔkwafɛti 'wɔ.»

5 «Nu, -wa ɔ laa, wa 'ni we -yɔŋwɔv. 'In wa yia wa dɔmagbɔ lɛnvɔ mni. Tɔlvɔ mniɔ kpaa, tɔlvɔ mniɔ -vale 'paa. 6 'In tɔlvɔ yia ɔ zɔlubhonɔnya kpaa, wa sialɪ wa, 'in wa yia wa 'bha.

7 «Nu, ɔɔ dɔdɔv 'wlulapɪlɪnyɔ yia 'cɛ 'pa, 'in ɔ yia ɔ 'slɔja tie, -wa 'bhaa da nyimɛ, wa 'ka wa 'bha, 'in wa 'ka wa 'gbe 'yili fa. 8 Tɔvɔn, ɔ nɛɛ ɔ zɔlubhonɔnya -yla: «'Nwɔkwafɛti -gɔ -lilili mɪ -bha. -Wa in laa, wa 'ni we 'klɔ -ka wa 'ka we li. 9 We 'dɛɛ 'gbɔ, a 'plɪli 'gbee 'yoo weee -gɔ, -wa a -ka 'yi, a la wa, wa 'ka yi.»

10 «Tɔvɔn, ɔ zɔlubhonɔnya yia 'yoo weee 'wɔplɪli, 'in wa yia wa 'dɛ weee 'wɔlɔgɔwɔlali. 'Sa wa laa nyɪma duun, 'in fɛti -budu yia ye. 11 Tɔvɔn, ɔɔ dɔdɔv 'wlulapɪlɪnyɔ plaa -mɔ ɔ 'ka -wa ɔ laa -gɔtali, 'in ɔ yia nyimɛ yabhlo 'yi -mɔv 'ni 'fɛti -gɔ -bana 'wɔpla. 12 'In ɔ nɛɛ ɔ -yla: «'Tale, -in 'ni 'fɛti -gɔ -bana 'wɔpla. Sa -in pɔplali -seli 'wɔlaa?» ɔ 'ni gbɔ -gɔ -sa.

13 «Tɔvɔn, ɔɔ 'wlulapɪlɪnyɔ nɛɛ ɔ zɔlubhonɔnya -yla: «A gbɔvan ɔ bhɔ -yɔ ɔ sɔ. A viteli ɔ 'pipee -mɔ nɪkpɪsɛ 'wɔ. Da wa wia, 'in wa lia gla 'wɔ.»

14 «Nu, -Lagɔ laa nyɪma duun, 'in -wa ɔ -saa -bha, -maa -sɛlɛ.»

*'Gwēzi plɔlɔ *Sezaa kwεε*
(Mk 12.13-17; Lk 20.20-26)

15 Falizinyima gbelia 'wlu, wa 'ka 'klɩ 'yɩ, 'in wa 'ka -Zezu -dawli 'wɔnɔ, 'in ɔ 'dεε gbagbaweli 'ka ɔ gbuan.
16 Falizinyima tiea wa 'binɔnya tɔlɔ -yɔ Ewloɔɔ nyima tɔlɔ -Zezuu -gbε. -Maa nεε ɔ -yla: «-Slolunyɔ, -a -yi we 'ji nu, gbɔzɔnɔ -na gbaa. 'In sa -Lagɔ 'yibhaa nyime nu, 'mɔ -na slolua tiklu. Nyime -ka 'yɩ, -nanɔ -gbε, we bhe, we 'dεε 'gbu, -i 'in sɔ nyime. 17 We -ka 'sa -mɩ, -in nεε lɛa? 'Lee, we mɩ tiklu -amaa tite nɔkplɛ, -a plɔlɔ *Sezaa kwεε *nisɔn -gwεzii?»

18 Nu, -Zezu yibhelia wa 'wlukɔɔn lapɔpali -gbu 'nyuu, 'in ɔ nεε wa -yla: «Weli 'sɔ -nyima, lεε -lu ka 'gbu a yla 'mɩ laa? 19 'Gwēzi -we a plɔlɔ Sezaa kwεε, a -slolu 'mɩ we 'klɩ.» 'In wa yia ɔ tama yabhlo yoo 'nyε. 20 'In ɔ nεε: «'Lee, nyɔɔ ka 'wlu -yɔ ɔ ηnɩ mɩ da we -gɔa?»

21 Wa nεε: «Sezaa -wa.»

-Bha ɔ gbaε: «-We -ka Sezaa -nɔ, a 'nyε we Sezaa yoo. 'In -we -ka -Lagɔɔ -nɔ, a 'nyε we -Lagɔ yoo.»

22 Wa 'nɔa wee weli, 'in we yia wa ηwεgaga -subhali, 'in wa yia ɔ -yɔbhɩ, 'in wa yia mɩ.

**Sadusenyima kpɛlia -Zezuu tɩtɩe -yɔ ɔ 'wɔsɔsɔee gbɔ -gɔ*
(Mk 12.18-27; Lk 20.27-40)

23 *Sadusenyima mɩ, wa nεε nu, tɩtɩnya 'nɩ mneni wa 'ka tɩtɩe lɔ 'wɔsɔ.

Wee 'yɩ -bhlokpade nya, waa Sadusenyima tɔlɔ bεa -Zezu kwesi.
24 Wa nεε ɔ -ylaε: «-Slolunyɔ, Moizɩ nεε: «Nu, nyime -ka tɩ, ɔ -yɔ ɔ 'ηwnɔ 'nɩ 'yu gwali, ɔ bheli kwa ɔ -dugbanɔ, 'in ɔ -yɔ ɔ 'ηwnɔ 'sɔ 'ka ɔ bheli zɔa lala 'in -mɔɔ 'ηnɩ 'ka dɔdɔ -gɔ -tɔ.»

25 «Nu, zɩmε -amaa -gbε nyime yabhlo ka nɔkpasuyua gbesɔ. Wa kpasa kwaa 'ηwnɔ, ɔ -yɔ ɔ 'nɩ gwali, 'in ɔ yia tɩ. 'Sa ɔ 'ηwnɔ -tɔa ɔ bheli -yɔ.

26 'Sa -bhlokpade we nɔa ɔ bheli 'sɔnɔ nya, ɔ bheli tanɔ nya, 'sa -bhlokpade we nɔa waa bhelia gbesɔ -nɔ nya.

27 Wa 'dε weee 'bɩgɔ, 'in ɔ 'ηwnɔ yi 'yaa tɩ.

28 «'Yɩ -we nya waa tɩtɩnya yia 'wɔsɔa, waa bhelia gbesɔ glaa, nyɔɔ ka 'ηwnɔ ɔ -mɩa? Nu, wa 'dε gbesɔ kwaa ɔ -bhlo -bhlo.»

29 ɔ nεε wa -yla: «Amaa 'dε a nɔa -dawli 'wɔ. -We ka gbɔ -wa, a 'nɩ -Lagɔεbhε -yɔ -Lagɔɔ 'tite -yi. 30 Nu, tɩtɩnya -ka 'wɔsɔ, nɔkpasia -yɔ 'ηwnɩ 'na 'ka kɔkwali. Nu, 'anzinya -we mɩ yali, we 'bhisa wa yia -tɔa. 31 'Lee, -we -Lagɔ gbaa aɩn -yla tɩtɩnyaa 'wɔsɔgbɔɔ daa, a 'nɩ -slɔ we zɛlu? ɔ nεε: 32 «-Amɩ -wa *Ablaamɔ -Lagɔ, *Izakɩ -Lagɔ, *Zakɔbɔɔ -Lagɔ.» 'In -Zezu yia we -gɔdɩε: «-Lagɔ mɩa, 'yɩyɔganyaa -Lagɔ -wa. ɔ 'nɩ tɩtɩnyaa -Lagɔ.»

33 Nyimaa -zlo 'nɔa we nɩ, 'in -we ɔ -slolua wa, 'in we yia wa ηwεgaga -subhali.

Tite weee 'kadɩ
(Mk 12.28-34; Lk 10.25-28)

34 Da Falizinyima 'nɔa nu, -Zezu ka Sadusenyima lu, -bha wa gbelia 'wlu.
35 Wa 'yabhlo mɩa, -Lagɔɔ titee gwe-sanyɔ mɔ. ɔ 'yibha ɔ 'ka -Zezu layla, 'in ɔ yia ɔ layibhaε: 36 «-Slolunyɔ, -amaa tite weee glaa, -mɔmɔ -wa we 'kadɩ?»

37 -Zezu nεε ɔ -yla: «'Jejitapε, -ɔ -wa -na -Lagɔ, -in -kali ɔ zε -na dɩ weee nya, -na zuzu weee nya, -na 'wlukɔɔn lapɔpali weee nya.» 38 Mɔ -wa we titee tianɔ. 'In we 'kadɩ we -mɩa. 39 'In we titee 'sɔnɔ -we mɩa we 'kadɩ -mɩnɩ 'bhisa, mɔ nɩ: «-In -kali -na -libheyɩ zε -na 'dε 'bhisa.» 40 Nu, Moizɩ *tite weee -yɔ -we weee -Lagɔgbɔɔ -falɩpanya -slolua, mɔ -gɔ wa -saa we.»

-Lagɔɔ -Bhasanyɔ, nyɔɔ ɔ -maa?
(Mk 12.35-37; Lk 20.41-44)

41 Falizinyima mɩ 'wlugbelida -bhlokpade, 'in -Zezu yia wa layibhaε:
42 «A nεε lɛa? -Lagɔɔ -Bhasanyɔ mɩa, nyɔɔ ka 'yu ɔ -mɩa?»

Wa nεε: «-Davidɩ yu -wa.»

43 ɔ nεε wa -yla: «-Lagɔɔ Zuzu 'sua -Davidɩ, 'in ɔ yia ɔ la «Na -Kanyɔ», lεε -lu ka 'gɔa? 44 Nu, -Davidɩ nεε: «'Jejitapε nεε na -Kanyɔ -yla: «-In -dɩ da la na lilisɔlɔ.

'In in 'ka -na tonyima -na bhv zɔ la-pali.» »

45 We -ka nu, -Davidi la ɔɔ -Lagɔɔ -Bhasanyɔ, <na -Kanyɔ>, ɔ 'ni mneni ɔ 'ka -Davidu 'yu -zɛ, we 'ni mɔv?»

46 -ɔ mnenia ɔ 'ka ɔ wɛlu 'bigɔpali, ɔ 'ni -mi. We 'bhv wee 'yli 'wɔ, nyime yabhlogbɔɔ'ɔ 'yibha -sɛɛn ɔ la.

23

A 'na nɔvɔ -Lagɔɔ titee gwesanya -yɔ Falizinyima 'bhisa -ni

(Mk 12.38-39; Lk 11.43-46, 20.45-46)

1-Mɔv 'bigɔ, -Zezu gbaa nyimaa -zlo -yɔ ɔ 'binɔnya -yla, ɔ nɛɛ: 2 «-Lagɔɔ titee gwesanya -yɔ Falizinyima mia Moizu 'bigɔ, wa 'ka ɔ titee 'ji gba. 3 We 'dɛɛ 'gbv a zɔ wa 'nɔɲwɛ. 'In -we weee wa yia gbaa, a 'ka we lɛnɔ. Nu, -we wa nɔa lɛ, a 'na nɔvɔ we lɛ -ni. Nu, -we wa slolua, wa 'dɛ'ɛ nɔ we -gɔgbv lɛ. 4 'Gba 'kadɔ wa nɔa lɛ, 'in wa dia we nyima 'wlu, 'in -zugba wa -kwitaya -bhlogbɔɔ'ɔ 'tlili we. 5 -We weee wa nɔa lɛ, -zejila 'wɔ wa nɔa we lɛ, nyima 'ka wa -yɔyu 'gbv. -Lagɔwɛli -kibhe wa gbuan wa 'klɔɔ, wa sɔ -yɔ, -tukpv 'kadɔ 'wɔ wa zɔa we. Wa -banaa ɲwe wa lɔa, 'in we tlomania. 6 -Lagɔbudu zɔ -yɔ 'fetinya -gɔ, 'yugbɛin ladidie wa 'yibhaa kpe -zɔnɔnya -gɔ. 7 Nyima -ka wa fɔsa -zejila 'wɔ, wa 'nɔɲwɛzɔvɛ nya, wa -ka wa la <*'Wlabi>, 'in we namania wa dɔdɔ.

8 «Nu, amia, a 'na ɲwnunu wa 'ka aɪn <Wlabi> la -ni. -We ka gbv -wa, bhe-lia a 'dɛkpɔa -mia, amiaa -Slolunyɔ -bhlogbɔɔ. 9 A 'na lali dɔdɔgbv -nyime yabhlogbɔɔ <Dide> -ni. Nu, amiaa Dide -bhlogbɔɔ, ɔ mi yali. 10 Amiaa 'dɛkpɔa nyidi, a 'na lali nyime <-Kanyɔ> -ni. Amiaa -Kanyɔ -bhlogbɔɔ, mɔ -wa -Lagɔɔ -Bhasanyɔ. 11 -ɔ 'kaa aɪn 'yugali, ɔ -mi amiaa zɔlubhɔnɔnyɔ nya.

12 «Nu, nyime -ɔ ylimania ɔ 'dɛ, zɔ -Lagɔ yia ɔ belia, 'in nyime -ɔ belia ɔ 'dɛ zɔ, 'ylimania -Lagɔ yia ɔ.»

(Mk 12.40; Lk 11.39-42,44,52, 20.47)

13 ɔ nɛɛ 'ya: «-Lagɔɔ titee gwesanya -yɔ Falizinyima, gbɔnyuu mi amiaa -nɔ nya! Wɛli 'sɔ -nyima a -mia. -We ka gbv -wa, -Lagɔɔ nyimaa 'wlulapiligbee 'yoo a kɪklalia. Amiaa 'dɛ'ɛ pla -mɔ, 'in -wa 'yibhaa wa 'ka -mɔ pla, 'in a kulɔa wa 'yoo.

[14 «-Lagɔɔ titee gwesanya -yɔ Falizinyima, gbɔnyuu mi amiaa -nɔ nya! Wɛli 'sɔ -nyima a -mia. -We ka gbv -wa, -dɔgbɔɲwɪ a saa -maa -lu weee kwɛɛ. 'In a bhubhoea -Lagɔ nyimaa 'yliya 'wɔ kpokpo, nyima tiklu 'bhisa. We 'gbv, -Lagɔ yia amiaa -yɔgbv 'wɔbhua, 'in amiaa -kaslv 'ka nyima tɔlvaa -nɔ 'wɔzi.]

15 «-Lagɔɔ titee gwesanya -yɔ Falizinyima, gbɔnyuu mi amiaa -nɔ nya! Wɛli 'sɔ -nyima a -mia! -We ka gbv -wa, dɔdɔ weee -yɔ 'nyu weee -gɔ a plɪlia, a 'ka nyime yabhlogbɔɔ 'yi, ɔ 'ka amiaa gbv -yɔɲwɪ. A -ka -mɔɔ 'yi, 'in amiaa lɛnɔgbv zɛlia -mɔɔ nyime 'nyuu. 'In -Lagɔ paa ɔ -kaslv 'wɔ, we 'ka amiaa -nɔ -zi -zakpa 'sɔ.

16 «Amia, nyimaa 'yoo daslolunya, a ka 'lɔ, gbɔnyuu mi amiaa -nɔ nya! A nɛɛ: <Nyime -ka -Lagɔbudu 'kadɔ bi, we mi bhe. 'In -ɔ -ka -Lagɔbudu 'kadɔv -can bi, we mi nu, ɔ nɔ we lɛ tɛin.> 17 -Sabhe 'wlukɔvɔn, 'lɔlɔnya! Nu, -Lagɔbudu 'yli we -zi -can, mɔ nɔa lɛ, 'in -can yia -lu tiklu -zɛ. A 'ni we 'ji -yii? 18 A nɛɛ 'yae: <Nyime -ka 'slakagɔsalɪlu bi, we bhe. Nu, nyime -ka wlawlalu -we mia 'slakagɔsalɪlu -gɔ bi, we mi nu, ɔ nɔ we lɛ tɛin.> 19 'Lɔlɔnya, nu, 'slakagɔsalɪlu 'yli we -zi wlawlalu. Mɔ nɔa lɛ, 'in wlawlalu yia -lu tiklu -zɛ, a 'ni we 'ji -yii? 20 Nu, nyime -ka 'slakagɔsalɪlu bi, 'slakagɔsalɪlu -yɔ -lu weee wa palia we -gɔ la, 'mɔ ɔ bia. 21 Nyime -ka -Lagɔbudu 'kadɔ bi, -Lagɔbudu -yɔ -Lagɔ, -ɔ -dia -mɔ la, 'ma ɔ bia. 22 Nyime -ka yali bi, -Lagɔɔ 'ɲimɪnikpe -yɔ -ɔ -dia we -gɔ la, 'ma ɔ bia.

23 «-Lagɔɔ titee gwesanya -yɔ Falizinyima, gbɔnyuu mi amiaa -nɔ nya! Wɛli 'sɔ -nyima a -mia! -We ka gbv -wa, -titikpɪ -we mɛnɪa: 'matɪ klaa, fɛnuwɪ klaa, we -yɔ kumɛ 'bhisa, we

kugbuaa -gɔ -bhlo -nɔ a bhua 'wɔ, 'mɔ a nyɛa -Lagɔ. -Zugba a tide -Lagɔ titee gbɔ 'kadɩ 'yi, -we -wa: <A -mɩ tikli, a -ka nyazɩdli, 'in a zɔ -Lagɔ dli -gɔ.> -We mia dɛ, 'mɔ a 'ka yaa lɛnɔ tia, 'in a 'na dlɔlɔ -luu kugbua -gɔ -bhlo -nɔ wlawhie 'wɔ -nɩ. ²⁴ Amia, nyɩmaa 'yoo daslolunya, a ka 'lɔ! Amiaa 'mama nyu a lloa 'wɔ, a 'ka -mɔ -knɩknɩ -saa 'gbɔ. Tɔn, 'in a mnaa *-nyɔmɛɛ, -glu!

²⁵ «-Lagɔ titee gwesanya -yɔ Falizinyɩma, gbɔnyuu mɩ amiaa -nɔ nya! Welɩ 'sɔ -nyɩma a -mia! -We ka gbɔ -wa, 'kɔpɔ -yɔ 'setu ku -yɔ a wɔlɔ, 'in -zugba 'wie -yliyie -yɔ 'nyii ye we.

²⁶ Falizinyɩmɛ, -in ka 'lɔ. Tɩada, -wɔlɔ -slɔ wee 'kɔpɔ nɔkplɛ we 'ka tikli -mɩ.

²⁷ «-Lagɔ titee gwesanya -yɔ Falizinyɩma, gbɔnyuu mɩ amiaa -nɔ nya! Welɩ 'sɔ -nyɩma a -mia! -We ka gbɔ -wa nɩ, -we -yɔ aɩn 'wɔwɔlɔ, mɔ -wa gbawla -we -yɔ wa 'paa pɛntlu 'pɔpa. We ku -yɔ mia, 'yli we nania. We nɔkplɛ mia, we mɩ yeda 'kɔa klaa, 'kwie klaa, we -yɔ zɛnzɛn -lu weee nya. ²⁸ Sa 'bhisa, nyɩma -ka aɩn 'yɩ nɩ, a mɩ tikli wa 'yɩya 'wɔ, 'in amiaa nɔkplɛ mia, yo mɩ -mɔ, 'in a 'nɩ tikli -mɩ.

(Lk 11.47-51)

²⁹ «-Lagɔ titee gwesanya -yɔ Falizinyɩma, gbɔnyuu mɩ amiaa -nɔ nya! Welɩ 'sɔ -nyɩma a -mia! -We ka gbɔ -wa, -Lagɔgbɔ -falɩpanya -yɔ nyɩma tikli gbawla a sobhaa, 'in a namania we 'yli. ³⁰ 'In a nɛɛ: <-A -ka yaa -amiaa dukpasɩ bhla 'wɔ, -a 'na 'ka yaa wa glaa -mɩ, -a 'ka -Lagɔgbɔ -falɩpanya lasa.> ³¹ 'Sa a bhua amiaa 'dɛɛ -yɔgbɔ 'wɔ. -Wa 'bhaa -Lagɔgbɔ -falɩpanya nɩ, wa 'yuaa 'dɛbhie -gbolu a -mia. ³² We -ka 'sa -mɩ, -we amiaa dukpasɩ dia gwe, a bhia we. ³³ Tibhɛnya, 'mɔnɩmɛɛ -gnɔ! Amiaa dli 'wɔ nɩ, a mneni a 'ka -Lagɔ amiaa -Kosu 'wɔpapie kwɛɛ 'tlaa? -Innya, a 'nɩ we mneni. ³⁴ We 'dɛɛ 'gbɔ, a pɔ yukwli. Nɩ, -Lagɔgbɔ -falɩpanya klaa, gbɔyilonya klaa, we -yɔ nyɩma -wa 'kaa aɩn gbɔ -slolu, 'ma na yia amiaa -gbɛ tiea. Tɔlɔ a yia 'bhaa, tɔlɔ a yia *su -gɔ lakulɔ, tɔlɔ a yia sɛlia -Lagɔbudunya zɔ, 'in a 'ka wa

'bɩ vu 'gbe -bhlo -bhlo 'wɔ. ³⁵ Gbɔ -we ka 'gbɔ in yia wa tie, mɔ -wa nɩ, -Lagɔ yia aɩn -kasɔ 'wɔpaa nyɩma tikli weee wa 'bhaa, wa 'gbɔ. Tɩada, wa 'bhaa *Abɛli, nyɩmɛ tikli. We bhialida -wa, Balasii 'yu Zakalii 'bhabhie. 'Mɔ wa 'bhaa -Lagɔ -mɔwɔlɔda -yɔ 'slakagɔsalɩ nyɩdɩ. ³⁶ In nɛɛ aɩn -yla gbɔzɔnɔ saɛ: -we weee mia daa 'gbɔ, -Lagɔ yia dɛslɛɛn -nyɩma -kasɔ 'wɔpaa.

-Zezu paha -Zeluzalɛmɔ -nyɩma -yla gbɔ la

(Lk 23.34-35)

³⁷ «-Zeluzalɛmɔ -nyɩma, -Zeluzalɛmɔ -nyɩma, amia -wa bhaa -Lagɔgbɔ -falɩpanya, 'in nyɩma -Lagɔ paa aɩn yoo, -wa bhaa wa gbɔku 'wɔ. Sa nyɩnɩ gɔgwɩlaha we 'yua 'wlu we -kapue zɔ, 'in we gbɩa we -gɔ la, in 'yibha in 'ka 'sa aɩn 'wɩgɩgwɩlali bhla weee nya, 'in a 'nɩ we -yɔnɩnɩ. ³⁸ We 'gbɔ, -Lagɔ yia amiaa -budu 'kadɩ sɔlɔ lapalɩha. ³⁹ In nɛɛ aɩn -ylaɛ: a 'na 'ka 'maslɛɛn 'mɩ 'yɩ, 'in bhla -we nya a 'kaa gba nɩ, <Nyɩmɛ -yɔ yia Nyɩmaa -Kanyɔɔ 'ɩnɩ nya, -Lagɔ 'ɩwɩna ɔ 'nyu la>, 'in we bhla 'kaa nyɩnɩ.»

24

-Zeluzalɛmɔgbɛ -wɔwɔlɔ -yɔ Nyɩmɛ 'Yuu yiyigbɔ

(Mk 13.1-2; Lk 21.5-6)

1 -Zezu 'tlaa -Lagɔbudu 'kadɩ zɔ, ɔ mia mɩɩda, 'in ɔ 'bɩnɔnya nɛɛ ɔ -yla: «Yla 'saa wee -budu nɩ wa!» ² -Zezu nɛɛ wa -yla: «A yɩ we -yɔ, we 'nɩ mɔv? In nɛɛ aɩn -yla gbɔzɔnɔ saɛ: tɔkpanya -mɩnɩ 'yabhlogbɔɔ 'na 'ka we -libheyi -gɔ -tɔ. Jitea we 'dɛ weee yia.»

(Mk 13.3-13; Lk 21.7-19)

³ ɔ -dia Olivɔsunyaa -gɔgɔ 'wlu la, da wa -nyaa 'wɔ, 'in ɔ 'bɩnɔnya yia ɔ kwesi bɛ, 'in wa yia ɔ layibha: «Lɛbhla -mɔv 'ka lɛnɔ? Lɛɛ -lu 'ka we -slolu nɩ, -na yiyibhla -yɔ dɔdɔ labhɔ bhla ka cipaa? Gba we -aɩn -yla.»

⁴ ɔ nɛɛ wa -yla: «A zɔ amiaa 'dɛ 'yɩyɩ, -mɔv yɩ 'wɔlɔ nɩ, wa nɔ aɩn -dawli 'wɔ. ⁵ Nɩ, nyɩma -duun yia na 'ɩnɩ -gɔ yia, 'in wa 'ka gbɛɛ: <-Amɩ -wa -Lagɔ -Bhasanyɔ!> 'In wa 'ka nyɩma duun -dawli 'wɔnɔ.

⁶ «A -ka 'nu nu, wa mi tuguda da -kwein, 'in a -ka 'nu nu, wa mi tuguda da 'pipi, a 'na nu nu nyanɔ -ni. We mi nu, we nu ɛ, -muɔ 'ni -slɔ dɔdɔɔ bhialida. ⁷ Tu yia laga dɔdɔ 'sɔ nyidi 'wɔsɔa. 'Gbe yabhlo yia we -libheyi -yɔwɔsɔɔba. Nwɔ yia yia da tɔɔba, 'in dɔdɔ 'ka zuklu. ⁸ Sa 'ɲwnɔ -ka gwalia yi ɔ sia, 'sa wee dɔdɔ bhiabhiɛ gwɛɛda yia -mia.

⁹ «We bhla kpaa wa yia ain, 'in wa 'ka ain 'klyie 'wɔpali, 'in wa 'ka ain 'bha. Na 'gbu, dɔdɔɔ -nyuma weee yia ain 'wɔnyɛa. ¹⁰ -Muɔ bhla tɔɔba yia 'mi dli -gv -saa, 'in wa 'ka wa -lima wla, wa 'ka wa kpa, 'in wa 'ka wa -lima 'wɔnyɛ. ¹¹ Nu, nyima duun yia yia, 'in wa 'ka gba nu, ma -wa -Lagɔgbu -falpanya. Yo -wa yo. 'In nyima duun wa yia -dawli 'wɔnɔa. ¹² Ylinyunogbu yia zu -mania. We 'dɛɛ 'gbu, nyimaa zɛkalidli yia -gɔdoɔ bhabha nyima duun dli zɔ. ¹³ Nu, nyimɛ -ɔ 'ni 'mi dli -gv -sa, 'in ɔ 'ka we bhloluda nyini, -Lagɔ yia ɔ gbu 'wɔsaa. ¹⁴ Nu, wɛli -zɔnɔ -we gbaa -Lagɔ nyimaa 'wlulapɛ gbu, 'mu wa yia gbaa dɔdɔ weee -gv, 'in nyima weee 'ka we 'nu. Tɔn, 'in dɔdɔɔ bhia bhla nyinia.

(Mk 13.14-23; Lk 21.20-24)

¹⁵ «Nu, -lu -we -Lagɔ 'nia 'yibha, 'in we saa -lu weee la, 'mu a yia 'yia -mɔ -Lagɔ -mɔwɔɔda. (Nyimɛ -ɔ -ka 'sɛbhɛ ni zɛli, ɔ 'nu we 'wɔla.) Nu, -Lagɔgbu -falpanya Danieli gbaa wee gbu. ¹⁶ Nu, nyima -wa -ka Zudee -dɔdɔ -gv -mi, wa -yɔ -gwagwɛ mni zizea -gɔgɔnya 'wlu. ¹⁷ Nyimɛ -ɔ -ka nyapɛda -mi 'pipeɛ, ɔ 'na mni ɔ -lu 'wɔbhua -budu zɔ -ni. ¹⁸ 'In -mɔmɔ -ka kpaa -mi, -mɔ 'na yili -mɔɔ -bana 'bɔ -zɔɔ -ni.

¹⁹ «Lɛɛ gbonyuu yi 'sa nɔkplabhue ɲwni -yɔ 'ɲwni -wa mia 'yua 'nyɛɛda ylia, wee 'ylɔnya -mni nya! ²⁰ Nu, -a bhuhoe -Lagɔ, we yi lɛnɔ ɲwɔtlɔyibhla, we -yɔ *Nyapɛyli nya. ²¹ Nu, we bhla mia, siasie 'kadɔ wa yia 'yia. 'Lee, -a -ka bhaa 'wɔ, we 'sasɔkpa -gbu ka -slɔ lɛnɔ, 'in ɛ we yia nɔa yi? -Innya, we 'na 'ka lɛnɔ. ²² -Lagɔ 'ni yaa wee 'yli -gɔsa, -zugba nyimɛ yabhlogɔɔ 'ni mneni ɔ 'ka 'pu.

Nu, ɔ nyima ɔ -saa -bha, wa 'gbu ɔ yia wee 'yli -gɔsa. ²³ Nu, nyimɛ -ka gba -Lagɔ -Bhasanyɔ mi -seli, 'in wa -ka gba nu, ɔ mi mɔ, a 'na zɔɔ we dli -gv -ni. ²⁴ Yocian yia yia, 'in wa 'ka gba nu, ma -wa -Lagɔ -Bhasanya, 'in tɔɔba 'ka gba nu, -Lagɔgbu -falpanya wa -mia. Gwɛdigbu -yɔ gbu 'kadɔ wa yia lɛnɔ. 'In -wa -Lagɔ -saa -bha, 'in wa 'ka wa -dawli 'wɔnɔ, 'in wa 'ni we mneni.

²⁵ «A pu yukwli in 'ka ain 'dizɔ. ²⁶ Nu, nyimɛ -ka gba: «ɔ mi da bɛblɛɛ», a 'na mni -mɔ -ni, 'in wa -ka gba: «ɔ mi zizeda da -putu», a 'na lali we gbɔzɔnɔ -ni. ²⁷ Sa 'nyu -ka 'yika 'pa, 'in we -nyumalu yali 'wɔɔɔɔ bhua 'yɔɔ 'wɔsɔɔda, 'in we nyinia 'yɔɔ bhililida, 'sa *Nyimɛɛ 'Yu yia yia. ²⁸ Da 'kwie -ka -mi, -bha -ɲwaaa -zɔɔ mia.

(Mk 13.24-27; Lk 21.25-28)

²⁹ «Tɔn, wee siasie 'ylɔnya nu 'bɔɔ,

«Nikpise yia kpaa,
'yɔ 'na 'ka 'pu.

Nikpise yia kpaa,
'cɔ 'na 'ka li.

Nikpise yia kpaa,
-zɛli yia yali 'bhua we 'ka bhli.

-Lu weee mia yali,
zuklua we yia.»

³⁰ «Tɔn, -we slɔɔa nu, ɔ Nyimɛɛ 'Yu mi yida, 'in nyima yia we -yɔ yali. Tɔn, 'in dɔdɔɔ -nyima weee wazɛa, 'in wa kɔɔ 'wɔ. -Slɛɛn, Nyimɛɛ 'Yu wa yia -yɔyia yida yalɔɔpa 'wɔ, 'tite -yɔ zli weee nya. ³¹ Nu, lɛglɛ 'kadɔ -ka gba, 'in ɔ paa ɔ 'anzɔnya yoo dɔdɔ weee -gv, -wa -Lagɔ -saa -bha 'gbe weee 'wɔ, we 'ka wa la.

(Mk 13.28-31; Lk 21.29-33)

³² «-We figɔsu slɔɔa, a 'nu we 'wɔla. We 'klyia -ka tlɔmanida -mi, 'in we -ka tɔɔda -mi, a yibheli we 'ji nu, 'nyu -lɔ bhla ka cɔpa. ³³ 'Sa -bhlokpɛɛ, a -ka 'sasɔkpa -gbu -mni lɛnɔda 'yi, a yibheli we 'ji nu, ɔ Nyimɛɛ 'Yuu yiyibhla ka cɔpa. ɔ 'ni -slɛɛn latlɔɔ. ³⁴ In nɛɛ ain -yla gbɔzɔnɔ saɛ: dɛslɛɛn -nyimaa 'dɛ weee 'na 'ka tli, 'in wee

gbunya -mını 'kaa lenu. ³⁵ Nu, la yalı -yo dudu yia 'bhua, na weli 'na 'ka labhu 'mnumnu.

(Mk 13.32-37; Lk 17.26-30,34-36)

³⁶ «Nu, nyime yabhlogbɔɔ 'ni wee siasiee bhla -yo we 'yli -yi. Yalu 'anzinya -yo -Lagɔɔ 'Yuu 'debhie, wa 'ni wee 'yli -yi. Nu, na Dide -bhlogbɔɔ -yia wee 'yli. ³⁷ -We 'plia *Nowee bhla, zli ɔɔ Nyimeε 'Yu yia yia, mu yia lenua. ³⁸ Da 'nyu 'kadu 'nia -slɔ nyima lasa, -zugba wa mi lida, wa mi 'mada, wa mi kukwalida, wa mi wa 'ɲwniyua yli zɔda. Tɔɔn, 'in Nowee yia batoo 'kadu 'wɔgbɔɔ. ³⁹ Zezeguda 'kaa wa lasaa yi, waa nyima 'ni gbu yabhlogbɔɔ 'wulanu. 'Sa -bhlokpade we yia -mia ɔɔ Nyimeε 'Yuu yiyizli.

⁴⁰ «Nyima 'sɔ -ka kpaɔ -mi, 'yabhlo wa yia 'wɔbhua, 'in wa 'ka -bha ɔ -libheyi ti. ⁴¹ 'Nwni 'sɔ -ka bhuda -mi, 'yabhlo wa yia 'wɔbhua, 'in wa 'ka -bha ɔ -libheyi ti. ⁴² We 'dɛɛ 'gbu, a -tu 'yliyɔgada. 'Yli -we nya amiaa -Kanyɔ 'kaa yi, a 'ni we -yi.

⁴³ «A yibheli we 'ji nu, bhla -we nya 'wienyɔ 'kaa -buduu -kanyɔɔ -gbɛ yi sabɔ, ɔ -ka we -yi, ɔ 'na 'ka 'yɔlaa ɲwɔ, 'in ɔ kulba ɔ 'yoo, -mɔɔ yi -budu zɔ pla. ⁴⁴ We 'dɛɛ 'gbu, a mnazi amiaa 'de la. Nu, bhla -we a 'nia -tɔɔ, we nya Nyimeε 'Yu yia yia.

Zɔlubhonɔnyɔ -zɔnv -yo zɔlubhonɔnyɔ 'nyuuu gbɔv nine

(Lk 12.41-48)

⁴⁵ «Zɔlubhonɔnyɔ, ɔ zɔvɔɔ -kanyɔ 'nɔɲwe, 'in ɔ -yia gbu, sa ɔ mia? Mɔ -wa, -ɔ, ɔ -kanyɔ tia ɔ -lima -yo, 'in lilibhla -ka bɛ, ɔ 'ka wa lililu 'nyɛ. ⁴⁶ ɔ -kanyɔ -ka lɔyi, ɔ -ka 'yi nu, -mɔɔ mi ɔ lubho nɔda, 'wɔtɔtɔɛ -dlɔɔ mi ɔ -nu nya. ⁴⁷ In nɛɛ aɪn -yɔla gbɔzɔnv saɛ: ɔ -kanyɔ yia -mɔɔ zɔzɔnv weee ɔ yoo 'nyɛa ɔ 'ka we 'yliyɔzɔ. ⁴⁸ We -ka nu, ɔ zɔlubhonɔnyɔɔ nɔkplɛ -nyu 'yli, 'in ɔ gbaa ɔ 'dɛɛ dli zɔɛ: «Na -kanyɔ yia -mɔ -gwɛa.» ⁴⁹ In ɔ bhliɔ ɔ -lima bhite, ɔ -yo nɔmanya 'sɔ lia, 'in wa maa. ⁵⁰ 'Yli -we nya ɔ 'nia ɔ -kanyɔ wɔda -mi, 'in bhla ɔ 'kaa yi, ɔ 'nia we -yi, we nya ɔ yia. ⁵¹ ɔ -kanyɔ yia ɔ vua, 'in sa -Lagɔ paa weli

'sɔ -nyuma -kasɔ 'wɔ, 'sa ɔ yia -mɔɔ -kasɔ 'wɔpaa, mɔ wa wilia, 'in wa lia gla 'wɔ.»

25

'Yiesia kugbuaa gbɔv nine

¹ «Nu, -we -yo -Lagɔɔ nyumaa 'wlu-lapɔɔ 'kaa 'wɔwɔ, mu ni: mu -wa 'yiesia kugbua. 'Nwnɔkwafetu zli, ma 'tɔla, wa 'ka 'ɲwnɔɔ 'lowli yoo mni. ²⁻⁴ Wa gbu 'nia 'ylimna, wa -yo wa 'napɛ mnia, wa 'ni wa 'napɛɛ 'nyu 'wɔbhɔ. Wa gbu -mama -yia gbu, -maa 'bhua -maa 'napɛ -yo -maa 'napɛɛ 'nyuu -tɔkpɔ 'sɔ 'wɔ. ⁵ ɔɔ 'ɲwnɔɔ 'lowli 'ni yida -mi -pa. 'In 'kɔa yia wa 'yli lawla. 'In wa yia 'yɔlaa ɲwɔ.

⁶ «Sabɔ -nyidi, 'in nyime yabhlo yia 'wɔkpɔ: «Lowli ka yiaɔ! A mni ɔ yooɔɔ!» ⁷ Tɔɔn, waa 'yiesia ganɔa, 'in wa yia wa 'napɛ lamnazi.

⁸ «-Wa 'nia 'ylimna, wa nɛɛ -wa -yia gbu -yɔla: «Amiaa 'napɛ mi nyumoda, a 'nyɛ -aɪn 'napɛɛ 'nyu.»

⁹ «-Wa -yia gbu, -maa nɛɛ wa -yɔla: «Innya, 'napɛɛ 'nyu 'ni 'wɔzu amiaa -nu -yo -amiaa -nu -yɔla. A mni we pɛlɔpanyaa -gbɛ, a 'ka amiaa -nu zɔ -bhlo.»

¹⁰ «Wa mnia 'napɛɛ 'nyu zɔa, wa -manɔ -mɔ, 'in 'ɲwnɔɔ 'lowli yia yi. -Wa mnazi wa -nu la, 'in wa -yo ɔɔ 'lowli yia 'fetu -budu zɔ pla. 'In wa yia -bha kla.

¹¹ «-Mɔv 'bɔgɔ, wa tɔɔba -manɔ yia yi, 'in wa nɛɛ: «Amiaa -kanyɔ, -amiaa -kanyɔ, -kali -bha, -a 'ka pla.»

¹² «ɔɔ 'lowli nɛɛ: «In nɛɛ aɪn -yɔla gbɔzɔnv sa: in 'ni aɪn -yi.» »

¹³ -Bha -Zezu bhliɔ we -gɔvɛ: «A -tu 'yliyɔgada, -we ka gbu -wa, a 'ni we 'yli -yi -bhlo, 'in a 'ni we bhla -yi.»

Zɔlubhonɔnyɔ taa gbɔv nine

(Lk 19.11-27)

¹⁴ «-We -yo *-Lagɔɔ nyumaa 'wlu-lapɔɔ 'wɔwɔba, mu -wa nyime yabhlo. Mɔ mia 'lakpa 'wɔ mniɔda, 'in ɔ yia ɔ zɔlubhonɔnyɔ la, ɔ 'ka wa ɔ 'ɲnimnulu yoo 'nyɛ, wa 'ka we 'yliyɔzɔ. ¹⁵ -We nyime yabhlo mnenia ɔ 'ka 'yliyɔzɔ, 'mu ɔ 'nyɛa ɔ. ɔ 'nyɛa yabhlo -can bi

gbu, wa 'sənu -can bi 'sə, 'in ə yia tanu -can bi -bhlo 'nyε. Tənu, 'in ə yia mni.

16 «-Ḷ 'yia -can bi gbu, ə titalia we -gula -valepapie nya, 'in ə yi 'yaa -can bi gbu we -gupaḶ. 17 'Sa -bhlokpade, -Ḷ 'yia -can bi 'sə, 'in -mə ə yi 'yaa -can bi 'sə we -gupaḶ. 18 -Ḷ 'yia -can bi -bhlo, ə mnia, ə yia 'bhoka 'bhlu, 'in ə yia -mə ə -kanyə ə -can zize.

19 «We 'bi -gwleə 'wə, 'in wa -kanyə yia yi ə 'ka ə -lu zeli wa nya. 20 -Ḷ 'yia -can bi gbu, ə beə ə kwesi, 'in ə yi 'yaa -mə -can bi gbu wleli. Ḷ neε: «Na -kanyə, -in ka 'mī -yə -can bi gbu ti, in 'ka we 'yliyəzv. In ka -can bi gbu 'yi 'ya, mṽ mia da.»

21 «Ḷ -kanyə neε ə -yla: «We nanı 'yli, -in mī zəlubhononyə -zənu nya, 'in -na zva 'mī 'nəḡwe. -In ka -lu -sele 'yi, 'in -in yia we 'yliyəzv tiklu, we 'deε 'gbu na nyεa -mī -lu duun, -in 'ka we 'yliyəzv. -In yi, in -yə -mī 'sə 'ka 'mṽna li.»

22 «-Ḷ 'yia -can bi 'sə, ə beə ə -kanyə -yə, 'in ə neε: «Na -kanyə, -in ka 'mī -yə -can bi 'sə ti, in 'ka we 'yliyəzv. Nu, in ka -can bi 'sə 'yi 'ya, nu, mṽ mia da.»

23 «Ḷ -kanyə neε ə -yla: «We nanı 'yli, -in mī zəlubhononyə -zənu nya, 'in -na zva 'mī 'nəḡwe. -In ka -lu -sele 'yi, 'in -in yia we 'yliyəzv tiklu, we 'deε 'gbu, na nyεa -mī -lu duun, -in 'ka we 'yliyəzv. -In yi, in -yə 'mī 'sə 'ka 'mṽna li.»

24 «-Ḷ 'yia -can bi -bhlo, ə beə ə -kanyə -yə, ə neε: «Na -kanyə, in -yi we 'ji nu, -in 'te, da -in 'nia -lu gwə, -mə -na kwaa we. 'In da -in 'nia 'mnə 'pa, -mə -na dia we. 25 In mī -mī sədaa 'gbu, in mnia, 'in in yia -na -can zize 'bhoka 'wə. Nu, wee -na -can ni.»

26 «Ḷ -kanyə neε: «Na zəlubhononyə, -na nəkple -nyu 'yli, 'ya -in 'yaa, -in -yi we 'ji nu, da in 'nia -lu gwə, -mə -na kwaa we, da in 'nia 'mnə 'pa, -mə -na dia we. 27 We -ka yaa 'sa -mī, -mṽmṽ ka 'gbu -in 'nī na 'gwezi bankı 'wəkwaa? 'In da in -ka yi, 'in in 'ka -mə we -sa, -zugba we ka -gṽ -bhoa?»

28 «Tənu, ə neε ə lubhononyə -yla: «A -sa wee -can bi -bhlo ə kwεε, 'in -ə kaa -can bi kugba, a 'ka we ə yoo 'nyε. 29 -Wa wee kaa -lu duun, wa -nu wa yia -gupaḶa, 'in wa -nu 'ka 'wəzumanı. Nu,

nyime -ə 'nia -lu duun -ka, we -sele mia ə kwεε, kwεε wa yia we ə -saa. 30 Ḷ zəlubhononyə -ə ka nəkple -nyua 'yli, -ə mia da ni, a viteli ə 'pipee, nikipise 'wə, mə wa wilia, 'in wa lia gla 'wə.»

31 «Ḷ Nyimeε Yu yia yia, dṽdṽ 'wlulapınyə ə 'tite nya, ə -yə ə 'anzi weee 'sə. -Bha ə yia ə 'ḡnumnikpe -gṽ ladıa, 'in ə 'ka nyima 'wlulapı.

32 Laga weee yia ə 'yu 'wlugbelia, 'in mə yia nyima -yəsısalıa. Sa nimeε 'yliyəzvonyə sısalıa bhlabhlenya -yə wlinya -yə, 33 'sa ə Nyimeε 'Yu yia bhlabhlenya lilikwesəlv zva, 'in ə 'ka wlinya kəpesəlv zə. 34 -Sleεn, ə nyımaa 'wlulapınyə yia gbaa -wa mia ə lilisəlv -yla: «Amıa, -mama na Dide palıa sə -zənu -gṽ la, a yi. A yi, dṽdṽ -lolu na Dide mnazıa la aın -yla, we 'ka dṽdṽ gwedıa 'bhv, a yi a 'ka we -gṽladı. 35 Nu, ḡwə ka 'mī 'bha, 'in a yia 'mī lililu 'nyε. 'In 'nyumatṽ yia 'mī 'bha, 'in a yia 'mī 'nyu 'nyε. In mī zimeε 'lakpayu nya, 'in a yia 'mī kpa sə 'sə nya. 36 In mī zimeε kpanṽ nya, 'in a yia 'mī 'naa ku 'wəgbalı. In ka zimeε gu -yə, 'in a yia 'mī 'yuo 'paa yi. In mī zimeε -kaslv 'wə, 'in a yia 'mī -yəbe.»

37 «'In -wa mia tiklu yia we 'biḡupaḶ ə -ylaε: «-Amıaa -Kanyə, nu, -in neε, ḡwə mī -mī 'bhada, 'in -a yia -mī lililu 'nyε, 'nyumatṽ mī -mī 'bhada, 'in -a yia -mī 'nyu 'nyε. 38 Da -a 'yılı -mī 'lakpayu nya, 'in -a yi -mī kpa sə 'sə nya? -In mī kpanṽ nya, 'in -a yi -mī 'naa ku 'wəgbalıa? 39 -In ka gu -yə, -in mī -kaslv 'wə, 'in -a yi -mī -yəbea? Labhla -a 'yi -mī, 'in -a yi we leṽa?»

40 «Nyımaa 'wlulapınyə yia gbaaε: «In neε aın -yla gbuzənu sa, -we a nṽa le na 'bısva bhelia -yla, na 'de -yla a nṽa we le.»

41 «Tənu, ə nyımaa 'wlulapınyə yia -wa mia ə kəpesəlv -yla gbaε: «Amıa -Lagə tia me -yə la, a be lv! Nu, -kosu -we'e nyumoa, -we -Lagə mnazıa la *'Kuzu -yə we 'anzınya -yla, a mni -mə. 42 ḡwə ka 'mī 'bha, 'in a 'nı 'mī lililu 'nyε. 'Nyumatṽ mī 'mī 'bhada, a 'nı 'mī 'nyu 'nyε. 43 In mia 'lakpayu nya, a 'nı 'mī kpa sə 'sə nya. In mia kpanṽ nya, a 'nı 'mī 'naa ku 'wəgbalı.»

42 «Tənu, ə nyımaa 'wlulapınyə yia -wa mia ə kəpesəlv -yla gbaε: «Amıa -Lagə tia me -yə la, a be lv! Nu, -kosu -we'e nyumoa, -we -Lagə mnazıa la *'Kuzu -yə we 'anzınya -yla, a mni -mə. 42 ḡwə ka 'mī 'bha, 'in a 'nı 'mī lililu 'nyε. 'Nyumatṽ mī 'mī 'bhada, a 'nı 'mī 'nyu 'nyε. 43 In mia 'lakpayu nya, a 'nı 'mī kpa sə 'sə nya. In mia kpanṽ nya, a 'nı 'mī 'naa ku 'wəgbalı.»

43 «Tənu, ə nyımaa 'wlulapınyə yia -wa mia ə kəpesəlv -yla gbaε: «Amıa -Lagə tia me -yə la, a be lv! Nu, -kosu -we'e nyumoa, -we -Lagə mnazıa la *'Kuzu -yə we 'anzınya -yla, a mni -mə. 42 ḡwə ka 'mī 'bha, 'in a 'nı 'mī lililu 'nyε. 'Nyumatṽ mī 'mī 'bhada, a 'nı 'mī 'nyu 'nyε. 43 In mia 'lakpayu nya, a 'nı 'mī kpa sə 'sə nya. In mia kpanṽ nya, a 'nı 'mī 'naa ku 'wəgbalı.»

44 «Tənu, ə nyımaa 'wlulapınyə yia -wa mia ə kəpesəlv -yla gbaε: «Amıa -Lagə tia me -yə la, a be lv! Nu, -kosu -we'e nyumoa, -we -Lagə mnazıa la *'Kuzu -yə we 'anzınya -yla, a mni -mə. 42 ḡwə ka 'mī 'bha, 'in a 'nı 'mī lililu 'nyε. 'Nyumatṽ mī 'mī 'bhada, a 'nı 'mī 'nyu 'nyε. 43 In mia 'lakpayu nya, a 'nı 'mī kpa sə 'sə nya. In mia kpanṽ nya, a 'nı 'mī 'naa ku 'wəgbalı.»

45 «Tənu, ə nyımaa 'wlulapınyə yia -wa mia ə kəpesəlv -yla gbaε: «Amıa -Lagə tia me -yə la, a be lv! Nu, -kosu -we'e nyumoa, -we -Lagə mnazıa la *'Kuzu -yə we 'anzınya -yla, a mni -mə. 42 ḡwə ka 'mī 'bha, 'in a 'nı 'mī lililu 'nyε. 'Nyumatṽ mī 'mī 'bhada, a 'nı 'mī 'nyu 'nyε. 43 In mia 'lakpayu nya, a 'nı 'mī kpa sə 'sə nya. In mia kpanṽ nya, a 'nı 'mī 'naa ku 'wəgbalı.»

44 «'In we 'bɪgɔ wa yia 'palia yiaɛ: <-Amiaa -Kanyɔ, nu, -in nɛɛ, ɲwɔ mɪ -mɪ 'bhada, 'nyumatɔ mɪ -mɪ 'bhada, -in mɪ 'lakpayu nya, -in mɪ kpanɔ nya, -in ka gu -yɔ, -in mɪ -kasɔ 'wɔ, 'in -a 'nɪ -mɪ -yɔbɛ. Labhla -a 'yɪ -mɪa? Labhla -a 'nɪ we lɛnɔa?»

45 «Ɔɔ nyɪmaa 'wlulapɪlɪnyɔ yia we 'bɪgɔpaliaɛ: <In nɛɛ aɪn -yla gbɔzɔnɔ saɛ: -we a 'nɪa lɛnɔ -wa mɪa -sɛsɛ -yla, -amɪ -yla a 'nɪa we lɛnɔ.»

46 «Nu, wamɪa, da wa paa wa -kasɔ 'wɔ, 'in we'e bhɪa, -mɔ wa mɪa. 'In -wa mɪa tɪklɪ, 'yliyɔgagɪe -we 'nɪa bhɪoluda -ka, 'mɔ wa yia 'yɪa.»

26

Zuifɔv 'yugalɪnya zɔa -Zezuu -yɔgbɔ
(Mk 14.1-2; Lk 22.1-2; Zn 11.45-53)

1-Zezu bhɪa gbɔ weɛ nɪ gbagbɛ, 'in ɔ nɛɛ ɔ 'bɪnɔnya -ylaɛ:

2 «A -yɪ we 'jɪ nu, *'Wɔzɪtɪylɪ 'fɛtɪ ka cɪpa, we -tɔ 'wɔ 'yɪ 'sɔ. Nu, ɔɔ Nyɪmɛɛ 'Yu, 'mɔ wa yia wlaa, wa 'ka ɔ *su -gɔ lakɔɔ.»

3 Nu, -Lagɔbɔbɔnyaa -cɪan -yɔ Zuifɔv nyɪma kpasɪ gbelɪa 'wlu *-Lagɔbɔbɔnyaa -kanyɔ 'kadɔ Kaifɔv -budɔɲwɛɛ, 4 'in wa yia wɛɪ -bhɪo bhɪ, wa 'ka -Zezu kpa 'wiemɪ, 'in wa 'ka ɔ 'bha. 5 Wa nɛɛ: «-A 'na kpali ɔ 'fɛtɪ 'yɪ nya -nɪ, we 'nɪ -mɔɔ, 'in nyɪma gbugblɔlua.»

*'Nɲwɔ yabhɪo slua -Zezuu 'wluo *-lasɪklɔ*
(Mk 14.3-9; Lk 7.36-50; Zn 12.1-8)

6 Da -Zezu mɪa Betani *sɔɪbhanyɔ 'Simɔɔɔ -budɔɲwɛɛ, 7 'in 'ɲwɔ yabhɪo yia ɔ -yɔbɛ. Ɔ ka -bhonyɪda kwɛɛ, *-lasɪklɔ -zɔnɔ, -we 'ka -valɛ 'tɛa, we mɪ we 'wɔ. -Zezu mɪa lɪda, 'in ɔ yia weɛ -lasɪklɔ ɔ 'wluo slɪ. 8 Ɔ 'bɪnɔnya 'yɪa we -yɔ, 'in wa yia 'cɛ 'pa, wa nɛɛ: «Lɛɛ -lu ka 'gbɔ ɔ nyumɔ 'sa sa wea? 9 A mnenɪ yaa a 'ka weɛ -lasɪklɔ -zɔnɔ pɛɔ 'pa, 'in a 'ka we 'gwɛzi bobabhanya yoo 'nyɛ.»

10 -Zezu yɪbhɪa we 'jɪ nu, wa ka 'cɛ 'pa, 'in ɔ nɛɛ: «Lɛɛ -lu ka 'gbɔ a sɪalɪ ɔɔ ɲwɔ nɪa? -We ɔ nɔa 'mɪ -yla

lɛ, gbɔzɔnɔ -wa. 11 Nu, bobabhanya -yɔ aɪn 'sɔ mɪ 'yɪ weɛ nya. Nu, -amɪ mɪa, we 'nɪ 'yɪ weɛ nya in mɪ aɪn glaa. 12 Na gbawlaa 'gbɔ ɔ yia weɛ -lasɪklɔ na 'wluo slɪ. 13 In nɛɛ aɪn -yla gbɔzɔnɔ saɛ: da wa yia -Lagɔgbɔ gba dɔdɔ weɛ -gɔ, -we ɲwɔ nɪ nɔa da lɛ, gbaa wa yia we, 'in ɔ lɛnɔgbɔ 'ka nyɪmaa dlɪ 'wɔ -tɔ.»

Zudasɪ 'yɪbha ɔ 'ka -Zezu wla
(Mk 14.10-11; Lk 22.3-6)

14 Tɔɔn, -Zezuu 'bɪnɔnya kugbua lɛ 'sɔ glaa nyɪmɛ yabhɪo wa laa Zudasɪ Isɪkaliɔtɔ, mɔ mɪa -Lagɔbɔbɔnyaa -cɪan -gbɛ, 15 'in ɔ nɛɛ: «'Lee, in -ka -Zezu wla nɪ, lɛɛ -lu a 'ka 'mɪ 'nyɛa?» 'In -maa yia ɔ tama glɔ -bhɪo 'ya kugbua 'nyɛ. 16 We 'bhɔ weɛ 'yɪ 'wɔ, sa ɔ 'kaa nɔ ɔ 'ka -Zezu wla, -bha ɔ bhɪa we 'yooɔ dataɪe.

-Zezu -yɔ ɔ wlawɪanyɔ lɪa
(Mk 14.12-21; Lk 22.7-14, 21-23; Zn 13.21-30)

17 Nu, Zuifɔv *'floo 'nɪa gɔɔ -yɔ -kaa 'fɛtɪ 'yɪ tɪanɔ nya, 'in ɔ 'bɪnɔnya yia ɔ layɪbha: «Mɔ -in 'yɪbha -a mɪnɪ -mɪ -yla 'Wɔzɪtɪylɪ 'fɛtɪ -gɔ -lɪlɪlɪ pɪa?»

18 -Zezu nɛɛ: «A mɪnɪ -zɔɔ nyɪmɛ nɪ -gbɛ, * a gba ɔ -yla: <-Amiaa -Kanyɔ nɛɛ: «Na bhɪa ka nɪnɪ. -Na -gbɛ na yia 'Wɔzɪtɪylɪ 'fɛtɪ -saa, in -yɔ na 'bɪnɔnya 'sɔ.» Ɔ » 19 -We ɔ gbaa wa -yla, 'mɔ wa nɔa lɛ, 'in wa yia weɛ 'fɛtɪ -gɔ -lɪlɪlɪ pɪ.

20 Jɪbhe zɔa, 'in -Zezu -yɔ ɔ 'bɪnɔnya yia ladɪ wa 'ka lɪ. 21 Da wa mɪa lɪda, 'in ɔ nɛɛ: «In nɛɛ aɪn -yla gbɔzɔnɔ sa nɪ, aɪn glaa, nyɪmɛ yabhɪo yia 'mɪ wlaa.»

22 'In we yia wa -yɔkpa, 'in wa yia ɔ layɪbhayɪbhɪe bhɪ -bhɪo -bhɪo: «Na -Kanyɔ, we 'nɪ -amɪ, we 'nɪ mɔɔ?»

23 Ɔ nɛɛ: «-Ɔ -yɔ 'mɪ 'sɔ -ka 'floo 'ɲwa zapɔ lɔ, mɔ -wa. 24 Gbɔzɔnɔ -wa: sa we mɪa cɛɪda -Lagɔsɛbhɛ 'wɔ ɔ daa, 'sa ɔɔ *Nyɪmɛɛ 'Yu yia mɪa. Nu, nyɪmɛ ɔ 'kaa ɔ wla, 'in wa 'ka ɔ 'bha, gbɔnyuu mɪ -mɔɔ -nɔ nya. Wa 'nɪ yaa -mɔɔ gwali, we nanɪ 'yɪ.»

25 Zudasɪ ɔ 'kaa -Zezu wla yia ɔ layɪbha: «Wlabɪ, we 'nɪ -amɪ, we 'nɪ mɔɔ?»

* 26:18 A zɛɪ Mk 14.13-15

-Zezu nɛɛ: «-Mɪ gbaa dɛ -mʊ!»

-Zezu -yɔ ɔ 'bɪnɔnya lia

(Mk 14.22-26; Lk 22.15-20; 1 Kol 11.23-26)

²⁶ Wa mɪa lida, 'in -Zezu yia 'floo 'wɔbhu. Ɔ 'paa -Lagɔ fuo, 'in ɔ yia we ladɪdlɪ. Ɔ dlilia we ɔ 'bɪnɔnya 'wɔla, 'in ɔ nɛɛ: «A 'bhu we 'wɔ a 'ka we li, na ku -wa.»

²⁷ -Mʊʊ 'bɪgʊ, 'in ɔ yia nʊ -kɔpʊ 'wɔbhu, ɔ 'paa -Lagɔ fuo, 'in ɔ yia we wa yoo 'nyɛ, ɔ nɛɛ: «A 'dɛ weee 'ma we. ²⁸ Nɪ, mʊ -wa na 'pɪɔn -we yia jitea nyima duuun 'gbʊ, 'in we 'ka -Lagɔ -yɔ nyima 'wɔsuslolu. ²⁹ Nɪ, gbʊzɔnʊ -wa, zɪ na Dide -ka dɔdʊ 'wlulapɪ, we zɪ na maa nʊ lolu. We 'nɪ -mʊʊ, we 'ka -zɛɛn 'wɔbhu, in 'na 'ka nʊ 'ma.»

³⁰ Wa bhlɪa -Lagɔ -lʊʊ 'bhie, wa yia 'tla, 'in wa yia *Olivʊsunyaa -gɔgɔ 'wlu mni.

-Zezu nɛɛ nɪ, Piɛli yia ɔ gbʊ kpɛlia

(Mk 14.27-31; Lk 22.31-34; Zn 13.36-38)

³¹ Tɔʊn, -Zezu nɛɛ wa -yla: «Nɪ, -zɛɛn sabɔɔ 'dɛbhie -gbolu, a 'dɛ weee yia 'mɪ 'bɪ 'bhua. Nɪ, we mɪ cɛlida -Lagɔsɛbhɛ 'wɔɛ:

«Bhlabhɛɛ 'yliyɔzɔnyɔ na yia 'bhaa, 'in bhlabhɛ 'ka lamnɔ.»

³² Nɪ, in -ka tɪ, in -ka 'wɔsɔ lʊ, Galilee na yia aɪn wɔlʊa mni.»

³³ 'In Piɛli nɛɛ ɔ -yla: «Nyima weee -ka -mɪ 'bɪ 'bhʊ, -amɪ 'na 'ka we lɛnʊ.»

³⁴ 'In -Zezu yia we 'bɪgʊpalɛ: «In nɛɛ -mɪ -yla gbʊzɔnʊ saɛ: -zɛɛn sabɔ mɪa, -na kpɛli na gbʊ 'wɔla -zakpa ta, -zugba -kʊkɔ 'nɪ -slɔ gbo.»

³⁵ Piɛli nɛɛ: «-Innya, we 'nɪ -mʊʊ, we -ka 'bha wa 'ka in -yɔ -mɪ 'sɔ 'bha, in 'na 'ka -na gbʊ kpɛli.»

'Sa -bhlokpɛɛ, wa 'dɛ weee gbaa wee wɛli -bhlo.

-Zezu bhuhhoea -Lagɔ Getisemanee
(Mk 14.32-42; Lk 22.39-46)

³⁶ -Zezu -yɔ ɔ 'bɪnɔnya 'sɔ, 'in wa yia da wa laa Getisemanee mni. -Bha ɔ gbaa wa -ylaɛ: «A -dɪ da la, in 'ka mɔ mni, in 'ka -Lagɔ bhuhhoe.»

³⁷ Ɔ -yɔ Piɛli -yɔ Zebedee 'yua 'sɔ klaa, 'in wa yia mni. -Bha ɔ -gʊ yia, 'in

'pɪɔn yia ɔ dɪ 'wɔ slo. ³⁸ 'In ɔ nɛɛ wa -ylaɛ: «Na dɪ sulo mɪ 'mɪ 'bhada, a -tʊ 'yliyɔgada, a -yɔ 'mɪ 'sɔ.»

³⁹ Ɔ bɛa 'yu -sɛ, 'in ɔ yia 'klʊ lagbli, 'in ɔ yia -Lagɔ bhuhhoe, ɔ nɛɛ: «Na Dide, -in -ka we 'yɪbha, -in vlalɪ 'mɪ siasɛ 'kadʊ -mɪnɪ gwe. Nɪ, we 'na -zɛli na dʊmagbʊ -nɪ, we -zɛ -na dʊmagbʊ.»

⁴⁰ 'In ɔ yia ɔ 'bɪnɔnyaa -gbɛ lʊyi, -zugba wa mɪ 'yɪlaa 'wɔ. Ɔ nɛɛ Piɛli -yla: «A 'nɪ mneni a 'ka 'yliyɔgada -tʊ 'lɛli -bhloo -kpʊa, a -yɔ 'mɪ 'sɔɔ?

⁴¹ A -tʊ 'yliyɔgada, a bhuhhoe -Lagɔ, a yi laylagbʊ lʊ bhlili. Nɪ, nyɪmɛɛ dɪ 'yɪbha we 'ka -lʊ -zɔnʊ lɛnʊ, 'in ku 'nɪ we mneni.»

⁴² Tɔʊn, ɔ 'bhʊ 'yaa wa -yɔ lʊ, 'in ɔ yia -Lagɔ bhuhhoe. Ɔ nɛɛ: «We -ka nɪ, 'yoo -putu 'nɪ -mɪ, siasia -yoo 'nɪ in 'ka bhli, -na dʊmagbʊ nʊ lɛ.»

⁴³ Ɔ yia lʊ, -zugba wa mɪ 'ya 'yɪlaa 'wɔ, wa 'yɪ ka 'wɔwɔmanu 'gbʊ. ⁴⁴ Ɔ 'bhua wa -yɔ lʊ, 'in ɔ yia 'yu bɛ, 'in ɔ tanʊ yia -Lagɔ bhuhhoe -zugba ɔ gbaa wee wɛli -bhlokpɛɛ.

⁴⁵ 'In ɔ yia ɔ 'bɪnɔnyaa -gbɛ yi lʊ, 'in ɔ nɛɛ wa -ylaɛ: «A mɪ 'yɪlaa 'wɔ -bhlokpɛɛ, nyapɛda a mɪa yɪ? Da wa 'kaa Nyɪmɛɛ 'Yu wla gbonyuu -lɛnʊnya -yla, we bhla ka nyini. ⁴⁶ A -sɔ 'wɔ, -a 'ka mni! A -talɪ, nyɪmɛ ɔ 'kaa 'mɪ wla, mɔ yia mɔ.»

-Zezu wa yia kpaa

(Mk 14.43-50; Lk 22.47-53; Zn 18.3-21)

⁴⁷ Da -Zezu mɪa gbada, wɛli mɪ ɔ ŋwɛɛ, tɔʊn Zudasɪ yia yi. Ɔ Zudasɪ mɪa, ɔ mɪ -Zezuu 'bɪnɔnya kugbua lɛ 'sɔ glaa. 'In ɔ -yɔ nyɪmaa -zlo yia yi, tʊgʊgbɛ -yɔ su kibhe nya kwɛɛ. Nɪ, -Lagɔbʊbɔnyaa -cɪan -yɔ nyɪma kpasɪ tiea wa. ⁴⁸ -Ɔ 'kaa ɔ wla, sa ɔ 'kaa ɔ wla, ɔ ka wa -yla we gba. Ɔ nɛɛ: «Nyɪmɛ in -ka gbɛli nɪ, mɔ -wa, a kpa ɔ.»

⁴⁹ Tɔʊn, ɔ bɛa -Zezu -yɔ, ɔ nɛɛ: «*Wlabi» ɔ fʊsasɛ nya, 'in ɔ yia ɔ gbɛli.

⁵⁰ -Zezu nɛɛ ɔ -ylaɛ: «'Tale, -we -in yia lɛnʊa, -in nʊ we lɛ slɪ.»

-Bha tɔlʊa bɛa -Zezu -yɔ, 'in wa yia ɔ kpa. ⁵¹ Nɪ, ɔ 'bɪnɔnyaa 'yabhlo -saa tʊgʊgbɛ tokpa 'wɔ, 'in ɔ yia we -Lagɔbʊbɔnyaa -kanyɔ 'kadʊʊ

zɔlubhonɔnyɔ 'pa, 'in we yia ɔ yukwli 'wlu -di. ⁵² Tɔɔn, -Zezu nɛɛ: «Fa -na -gble we 'bɪgɔ. Nu, ɔ -ka tɔgɔgble 'wɔbhɔ, tɔgɔgble 'yli ɔ mnɔnɪa. ⁵³ -In yibheli we 'ji nu, in mnɛni in 'ka na Dide bhuhhoe, -bha -bhlokpade, ɔ 'ka 'mɪ 'anzɪnyaa -zakpa kugbua lɛ 'sɔ yoo 'pa, we 'ka gɔ. ⁵⁴ We -ka 'sa -mɪ nɪ, sa -we mɪa cɛlɪda -Lagɔsɛbhɛ 'wɔ 'ka gbɔzɔnɔ -zɛa? Nu, we nɛɛ 'sa we yia 'plɪa.»

⁵⁵ -Zezu nɛɛ wa -yla: «'Wienyɔ in -mɪa, 'in a yia 'mɪ kpaɪ yi tɔgɔgble -yɔ su kibhe nya kwɛɛ -nya yi? -Innya! 'Yɪ weee nya, in mɪ ladɪda -Lagɔbudu 'kadɔ zɔ gbɔ -sloluda, 'in a 'nɪ 'mɪ kpa. ⁵⁶ Nu, 'sa we 'dɛ weee 'plɪa sa, 'in -Lagɔgbɔ -falɪpanyaa wɛlɪ -we mɪa cɛlɪda -Lagɔsɛbhɛ 'wɔ, we 'ka gbɔzɔnɔ -zɛ.» Tɔɔn, 'in ɔ 'bunɔnya yia -bha ɔ tɪ -gwagwɛ nya.

-Zezu wa kwaa gbɔwɔbhunya 'yu
(Mk 14.53-65; Lk 22.54-55,63-71; Zn 18.13-14,19-24)

⁵⁷ Wa kpaɪ ɔ, 'in wa yia ɔ -Lagɔbɔnyaa -kanyɔ 'kadɔ, ɔ wa laa Kaifɔ -gbe kwa. Da -Lagɔbɔnyaa -cian klaa, -Lagɔ titee gwesanya klaa, wa -yɔ nyɪma kpaɪ gbɛlɪa 'wlu. ⁵⁸ Piɛlɪ mɪ -Zezu 'bɪ, ɔ 'nɪ ɔ -yɔ cɪpa, 'in ɔ yia -Lagɔbɔnyaa -kanyɔ 'kadɔ -budɔnwɛ plalɪ, ɔ 'ka -bha 'yi.

⁵⁹ -Lagɔbɔnyaa -cian -yɔ gbɔwɔbhunya yɪa: «Nu, gbɔzɔnɔ -wa, -in mɪ wa weee tɪlɪa yoyogbɔ la -Zezu -yɔ, wa 'ka ɔ gbɔ 'wluladɪ, 'in wa 'ka ɔ 'bha, wa 'nɪ gbɔ yabhlogbɔ 'yi. ⁶⁰ Nyɪma -wa yia -Zezu yo -gɔ la zɔba, -maa -zu 'wɔ. Nu, nyɪmɛ ɔ 'kaa wɛlɪ gba -we -yɔ wa 'kaa -Zezu 'bha, -mɔɔ 'nɪ -mɪ. -Slɛɛn, nyɪma 'sɔ -sɔa 'wɔ wa nyɪdɪ, ⁶¹ 'in -maa nɛɛ: «-ɔ mɪa da nɪ, ɔ nɛɛ nu, ɔ mnɛni ɔ 'ka -Lagɔbudu 'kadɔ labhlɪ, 'in ɔ 'ka we 'sɔbha 'yli ta zɔ.»

⁶² -Lagɔbɔnyaa -kanyɔ 'kadɔ -sɔa 'wɔ, 'in ɔ nɛɛ -Zezu -ylɛ: «Nyɪma nɪ ka -mɪ gbɔ 'wluladɪ, -in 'nɪ mnɛni -in 'ka gbɔ -gɔ -saa?»

⁶³ -Zezu yia ɪwɛ -muda -tɔ. 'In -Lagɔbɔnyaa -kanyɔ 'kadɔ nɛɛ ɔ -ylɛ: «-In bi 'mɪ -yla, 'yliyɔga -Lagɔɔ ɪnɪ nya: 'lee, -Lagɔɔ -Bhasanyɔ, -Lagɔɔ 'Yu -in -mɪa yi?»

⁶⁴ -Zezu nɛɛ: «'Mɔ -in gbaɪ dɛ! In nɛɛ 'ya aɪn -yla nu, Nyɪmɛ Yu yia 'tɪtɛ -ka -Lagɔɔ lilisɔlv ladɪa. 'Yɪa a yia ɔ, yalɪpɔpa -gɔ -zugba ɔ -yɔ we kwli.»

⁶⁵ Tɔɔn, -Lagɔbɔnyaa -kanyɔ 'kadɔ yia ɔ 'naa yla 'cɛ nya, 'in ɔ nɛɛ: «-ɔ ka -Lagɔ vɛlɪ, a 'dɛ weee ka we 'nɔ. -A 'nɪ -slɛɛn gbɔdayɪnyɔɔ gbɔ -ka. ⁶⁶ 'In amɪa, a nɛɛ lɛa?»

Wa nɛɛ: «-ɔ -yɔgbɔ -wa, wa 'bha ɔ.»

⁶⁷ Tɔɔn, wa yia ɔ -dlɛ klɔɔ slɔ, 'in wa yia ɔ -kwli 'pa, -zugba tɔlvɪa sɔbhaɪ ɔ 'kpa yukwli, ⁶⁸ 'in wa nɛɛ: «-Lagɔɔ -Bhasanyɔ, nyɔɔ 'pa -mɪ -lua? -In gba ɔ 'ɪnɪ!»

Piɛlɪ kpɛlɪa -Zezuu gbɔ
(Mk 14.66-72; Lk 22.56-62; Zn 18.15-18,25-27)

⁶⁹ Nu, Piɛlɪ -dɪ -bha la, 'pipeɛ -budɔnwɛɛ, 'in -Lagɔbɔnyaa -kanyɔ 'kadɔ zɔlubhonɔnyɔ yabhlo yia ɔ -yɔbɛ, 'in ɔ nɛɛ ɔ -yla: «-Mɪ, -in -yɔ Galileyu -Zezu 'sɔ mɪ ya.»

⁷⁰ 'In ɔ yia nyɪma weee 'yibadɪ kpɛlɪ, ɔ nɛɛ: «-We a mɪa gbada, in 'nɪ we -yi!»

⁷¹ ɔ mɪa 'suoo klolo -yɔ, 'in zɔlubhonɔnyɔ yabhlo yia ɔ 'yi, 'in -mɔɔ nɛɛ nyɪma mɪa -bha -yla: «-ɔ mɪa dɛ nɪ, ɔ -yɔ Nazalɛtyu -Zezu 'sɔ mɪ.»

⁷² 'In Piɛlɪ yia we kpɛlɪ -tapa, ɔ nɛɛ bibie nyɛ: «In 'nɪ nyɪmɛ nɪ -yi!»

⁷³ -Bha bɛa -sɛ, -wa mɪa -bha, wa nɛɛ yɪa: «Nu, gbɔzɔnɔ -wa, -in mɪ wa glaa. -Na gbagbawɛlɪ -gɔ -a yibhelia we 'ji.»

⁷⁴ Tɔɔn, Piɛlɪ yia bi, ɔ nɛɛ: «In 'nɪ ɔɔ -nyɪmɛ nɪ -yi! In -ka yo 'tɔbhɔ, -Lagɔ 'pa 'mɪ -kasɔ 'wɔ!»

-Bha -bhlokpade -kɔkɔ gboɪ. ⁷⁵ 'In Piɛlɪ dlɪ yia -we -Zezu gbaɪ ɔ -yla -gɔ -bho: «Nu, -na kpɛlɪ na gbɔ 'wɔla -zakpa ta, -zugba -kɔkɔ 'nɪ -slɔ gbo.»

Piɛlɪ 'tlaa, 'in ɔ yia nyazɪwɛ wɪda -tɔ kpɔkpo.

27

-Zezu wa kwaa Pilatɪ 'yu
(Mk 15.1; Lk 23.1-2; Zn 12.28-32)

¹ Zlɔkpɛ -papa, -Lagɔbɔnyaa -cian -yɔ Zuifɔ nyɪma kpaɪ weee yia wɛlɪ bhli, wa 'ka -Zezu 'bha. ² Wa gbuan ɔ, *Wlɔmɔ -nyɪmɛ ɔ pilɪa Zudeɛ -dɔdɔ

'wlu la, wa laa Pilati, 'in wa yia ɔ -mɔɔ -gbɛ kwa. 'In wa yia ɔ -mɔɔ yoo 'nye.

Zudası tlia
(Lngb 1.18-19)

³ Zudası, ɔ wlaa -Zezu, ɔ 'yia nu, wa ka ɔ -yɔgbv 'wɔbhu wa 'ka ɔ 'bha, 'in ɔ dli yia ɔ zukpa -sa. 'In wee tama glv -bhlo 'ya kugbua mia, ɔ yia we -Lagɔbɔbɔnyaa -cian -yɔ Zuifv nyıma kpası yoo 'nyɛ lv. ⁴ ɔ nɛɛ: «Nyıme ɔ 'nıa gbɔnyuu yabhlogbɔɔ 'ji -yi, in ka ɔ wla wa 'ka ɔ 'bha, gbɔnyuu in nva lɛ.»

Wa nɛɛ ɔ -yla: «-Mvɔ 'nı -amıaa gbv. -Na 'dɛɛ gbv mv.»

⁵ Zudası vitelia wee 'gwɛzi -mɔ -Lagɔbudu 'kadv zɔ, ɔ mnia, 'in ɔ yia ɔ 'dɛ bızı. ⁶ -Lagɔbɔbɔnyaa -cian 'bhua wee 'gwɛzi la, 'in wa nɛɛ: «Wee 'gwɛzi mia da nı, nyımeɛ 'pıwɔn 'gwɛzi -wa, nu, -a 'nı mneni -a 'ka we -Lagɔbuduu 'kadv 'kesu 'wɔzv.»

⁷ Wa bhla wɛli, 'in wa yia wee 'gwɛzi labhu, 'in wa yia we nya nyid-abhlanyɔɔ kpaɔ zɔ, we 'ka 'lakpanyaa 'bhluluda -zɛ. ⁸ We 'dɛɛ 'gbv wa laa -zɛɛn ylı nya we «nyımeɛ 'pıwɔn kpaɔ». ⁹ Nu, -we -Lagɔgbv -falıpanyɔ Zelemi gbaa, mv nva lɛ.

«Nu, tama glv -bhlo 'ya kugbua, mv -wa -valɛ -we -gv *Izlaɛlı -ylaaslı bhla wɛli, wa 'ka ɔ 'wɔzɔlv.»

¹⁰ 'Mv wa 'bhua 'wɔ, 'in wa yia we nyidabhlanyɔɔ kpaɔ 'wɔzɔlv.

Sa na -Kanyɔ tiea 'mı, 'sa wa nva we lɛ.»

Pilati 'bhua -Zezuu -yɔgbv 'wv
(Mk 15.2-5; Lk 23.3-5; Zn 18.33-38)

¹¹ Wa 'yligbelia -Zezu Pilati 'yu, 'in -mɔɔ nɛɛ ɔ -yla: «'Lee, Zuifv 'wlu-lapılınıyɔ -in -mia yı?»

'In -Zezu nɛɛ ɔ -yla: «'Mv -in gbaa dɛ.»

¹² -Mvɔ 'bıgv, -Lagɔbɔbɔnyaa -cian -yɔ Zuifv nyıma kpası dılia ɔ gbv 'wlu la, ɔ 'nı gbv -gv -sa. ¹³ Tɔvɔn, Pilati nɛɛ ɔ -yla: «-We weee wa gbaa dɛ -na da nı, -ı 'in 'nv wee?»

¹⁴ -Zezu 'nı we 'yabhlogbɔɔ 'bıgvpaı, 'in we yia Pilati ıwɛgaga -subhalı.

Pilati nɛɛ nu, wa 'bha -Zezu
(Mk 15.6-15; Lk 23.13-25; Zn 18.39-19.16)

¹⁵ Nu, Zuifv *'Wɔzıtıylı 'fetı -ka nıni nı, ɔ nyımaa -zlo 'yıbhaa, 'mɔ Wlɔmv -dɔdɔv 'wlulapılınıyɔ saa -kaslv 'wv. ¹⁶ We bhla, nyıme ɔ nyıma weee -yia, wa laa -Zezu -Balabası, mɔ mıa -kaslv 'wv. ¹⁷ Da nyıma duun gbelia 'wlu Pilati -gbɛ, 'in ɔ yia wa layıbhaɛ: «Nyɔɔ a 'yıbha in 'tide 'yia? -Zezu -Balabası yaayı, -Zezu wa laa -Lagɔɔ -Bhasanyɔɔ?»

¹⁸ Nu, Pilati 'dɛ -yi we 'ji nu, zenyidlı nya wa wlaa ɔɔ -Zezu. ¹⁹ Pilati -dıa la, ɔ mı gbvɔbɔbhuda, 'in ɔ 'ıwɔnɔ yia ɔ wɛli yoo 'pa: «-In 'na plalı nyıme mıa nu gbv 'wv -nı. ɔ 'nı gbvnyuu lɛnv. Nu, -zɛɛn sabɔ mıa, -mɔ 'yła 'wv, in ka ɔ 'gbv -zıla 'yı.»

²⁰ *-Lagɔbɔbɔnyaa -cian -yɔ nyıma kpası sumanıa nyımaa -zlo -yɔla, wa 'ka gba nu, ɔ 'tide -Balabası 'yı, 'in ɔ 'ka -Zezu 'bha. ²¹ ɔ dɔdɔv 'wlulapılınıyɔ nɛɛ wa -yla: «Nu, nyıme yabhlo na yia 'yıtidea. 'Lee, wa 'dɛsɔbhie glaa, nyɔɔ in 'ka 'yıtidea?»

Wa nɛɛ: «-Balabası!»

²² Pilati nɛɛ: «We -ka 'sa -mı, -Zezu wa laa -Lagɔɔ -Bhasanyɔ, 'lee, lɛɛ -lu in 'ka ɔ nɔnvɔ?»

'In wa nɛɛ: «Kvıv ɔ *su -gv la!»

²³ Pilati nɛɛ: «Gbvnyuu -mɔmv ɔ nv lɛa?»

'In wa yia 'wɔkpı 'tıtɛ: «Kvıv ɔ su -gv la!»

²⁴ Da Pilati 'yia nu, -we ɔ mıa lɛnvda we bhe, 'in 'gbe mıa gbugbloluda bhabha, ɔ 'bhua 'nyu 'wv, ɔ budoa kwe nyıma weee 'yıbadı, 'in ɔ nɛɛ: «Nyıme nu tlıtlee 'gba 'nı 'mı 'wlu -mı. Amıaa 'dɛɛ gbv -wa!»

²⁵ Wa 'dɛ weee nɛɛ: «ɔ tlıtlee mıa, -amıaa -yɔ -amıaa 'ylaaslı 'wlu -gbv -wa!»

²⁶ Tɔvɔn, 'in Pilati yia -Balabası -kaslv 'wusa. 'In ɔ nɛɛ 'slıja -yla nu, wa selı -Zezu, 'in wa 'ka ɔ su -gv lakvıv.

'Slıja nyanıa -Zezu
(Mk 15.16-20; Zn 19.2-3)

²⁷ Pilati 'slıja kwaa -Zezu dɔdɔv 'wlulapılınıyɔɔ -budıwɛɛ. 'Slıja weee bıbea ɔ, ²⁸ 'in wa yia ɔ -bana 'wusa,

'in wa yia ɔ 'naa zalɔ 'wɔpla. ²⁹ Tɔn, wa maa 'wia -kloo, 'in wa yia we ɔ 'wluo -pla, 'in wa yia gblee ɔ lilisɔ 'wɔ zɔ. Wa 'sibhlia 'kukolu ɔ 'yu, 'in wa yia ɔ nyani. 'In wa nɛɛ: «Zuifvɔ 'wlulapilinyɔ, -na fɔv!»

³⁰ 'In wa yia ɔ -dle -gv slu. Wa 'bhua gblee 'wɔ, 'in wa yia we ɔ 'wluo 'pa. ³¹ Da wa bhia ɔ nyanie, 'in wa yia ɔ 'naa zalɔ 'wɔsa, 'in wa yia ɔ 'dɛɛ -bana ɔ 'wɔpla, 'in wa -yɔ ɔ yia mni wa 'ka ɔ su -gv lakɔlv.

-Zezu wa kɔlv su -gv la
(Mk 15.21-35; Lk 23.26-43; Zn 19.17-27)

³² Da wa 'tlaa 'gbe, 'in wa -yɔ Silɛnyu 'Simɔɔ yia gbeli. 'Sloja nɛɛ ɔ -yla -gla nya nu, ɔ 'bhu -Zezuu su 'wɔ. ³³ 'In wa yia da yabhlo wa laa zuifvɛli 'wɔ Gɔlvgota nyini, we ji -wa nu, 'wluu 'kɔaa da. ³⁴ -Bha 'sloja 'nyɛa -Zezu nu -we lv wa palia kalɔ -nyakpɔ. -Zezu 'yia we 'ɲwɛ, ɔ 'ni we 'ma. ³⁵ Wa yia ɔ su -gv lakɔlv, 'in wa yia -nigbi 'pa, -we wa 'kaa 'yi -bhlo -bhlo ɔ -bananya glaa 'gbv. ³⁶ Tɔn, wa yia -bha ladi, wa 'ka ɔ 'yliyɔzɔ.

³⁷ -We ka 'gbv wa yia ɔ 'bha, wa ka we celi, 'in wa yia we ɔ 'wɔlubitakɔlv:
-ɔ MIA DA

ZUIFVU 'WLULAPILINYɔ -ZEU -WA
³⁸ Wa ka 'ya 'wienya 'sɔ su -gv lakɔlv ɔ kwesi. 'Yabhlo mi ɔ lilisɔlv, 'in -gvɔɔ mia ɔ kɔpɛsɔlv. ³⁹ -Wa plia -bha, 'wlu wa bitea, 'in wa vɛlia -ɔ, ⁴⁰ wa nɛɛ: «-Mi, -mi gbaa -in 'ka -Lagɔbudu 'kadɔ -wlv, 'in -in 'ka we 'subha 'yli ta 'wɔ ni, -sa -na 'dɛ gbv 'wɔ. Nu, -in -ka -Lagɔɔ 'Yu nya -mi, -in 'bhv su -gv -in 'ka lasibhli.»

⁴¹ 'Sa -bhlokpade, -Lagɔbɔvɔnyaa -cian klaa, -Lagɔɔ titee gwesanya klaa, we -yɔ Zuifvɔ nyima kpasɔ nyania ɔ, wa nɛɛ: «ɔ ka nyima tɔlv pue, ⁴² ɔ 'ni -slɛɛn mneni ɔ 'ka ɔ 'dɛ pue. *Izlaeli 'Wlulapilinyɔ ɔ -mia yi? We -ka 'sa -mi, ɔ 'bhv su -gv ɔ 'ka lasibhli, 'in -a 'ka ɔ dli -gv zɔ. ⁴³ 'In ɔ nɛɛ: «In mi -Lagɔɔ 'Yu nya.» Nu, -de -Lagɔ yi ɲwɛnu, ɔ 'ka ɔ gbv 'wɔsa, -bha -a yia 'yia.»

⁴⁴ 'Sa -bhlokpade, 'wienya, -wa wa kɔlv su -gv la ɔ kwesi, -maa vɛlia ɔ.

-Zezuu tɔda
(Mk 15.33-41; Lk 23.44-49; Zn 19.28-30)

⁴⁵ 'Ylv 'ka -glɔnyidi nyinia yi, nikpise kpa dɔdɔ weee -gv, we li 'lɛli ta. ⁴⁶ We bhialida -Zezu 'kpia 'wɔ 'titɛɛ, ɔ nɛɛ: «Eli, Eli, lama sabakatani?» -Mɔv ji -wa nu: na -Lagɔ, na -Lagɔ, lɛɛ -lu ka 'gbv -in yi 'mi 'bi 'bhva?

⁴⁷ Nyuma tɔlv -wa mia -bha, -wa 'nva we, wa nɛɛ: «ɔ mi Elii lada!»

⁴⁸ Wa 'yabhlo 'bhua -fuu 'wɔ -gwagwie nya, ɔ faa we kalɔ nu lv, 'in ɔ yia we gblee 'yliya 'wɔ zɔ, 'in ɔ yia we ɔ ɲwɛ -yɔdi ɔ 'ka 'ma.

⁴⁹ Nu, wa tɔlv nɛɛ: «-In wɔ -slɔ. -De Elii yi yi -mɔɔ 'ka ɔ gbv 'wɔsa, -a 'ka -bha 'yi!»

⁵⁰ -Zezu yia 'wɔkpi lv 'titɛɛ, 'in ɔ yia tli. ⁵¹ -Bha -bhlokpade, 'naa bɔzia -Lagɔbudu 'kadɔ zɔ bhlia 'wɔylaylie we nyidi -mɔ yali tiklu, 'in we yia zɔ nyini. Dɔdɔ yia zuklu, 'in tukpanya yia 'wɔyla. ⁵² Gbawla yia ɲwɛ -kali, 'in -Lagɔnyuma tɔlv -wa tɔlv, 'in wa yia tɔlvnya glaa 'wɔsɔ. ⁵³ 'In wa yia wa gbawla 'wɔtla. Da -Zezu -sɔa tɔlvnya glaa 'wɔ, wa mnia -Zeluzalɛmɔ, 'in nyima duun yia wa 'yi.

⁵⁴ *Wlɔmɔ -sloja gbv gbuu 'yugalinyɔ -yɔ ɔ 'sloja, -wa mia -Zezu 'yliyɔzɔda, wa 'yia dɔdɔ zukluda we -yɔ -lu weee -we 'plia, 'in wa yia nyanɔ nu, wa nɛɛ: «-Lagɔɔ 'Yu ɔ -mia 'piɛn!»

⁵⁵ 'Njwɛ -duun mia -bha, -wa kwaa -Zezu yoo Galilee, 'in -wa pia ɔ -yla, wa 'yiligbe -mɔ 'pi, -zugba wa yla. ⁵⁶ Wa glaa, Magɔdala -ɲwɛnɔ Malii klaa, *'Zake -yɔ *-Zɛzɛfvɔ 'nyaa Malii klaa, we -yɔ Zebedeee 'yuaa 'nyaa mi -bha.

*Alimateyu *-Zɛzɛfv faa -Zezu gbawla 'wɔ*

(Mk 15.42-47; Lk 23.50-56; Zn 19.38-42)

⁵⁷ Jibhe mia zɔda, 'in Alimategbe 'wɔvɔ 'ɲɔmmɔnyɔ yabhlo wa laa *-Zɛzɛfv, 'in -mɔɔ yia yi. Nu, -mɔɔ mi -Zezuu 'bɔvɔnyɔ nya. ⁵⁸ ɔ mnia Pilatu -gbe, 'in ɔ yia -mɔɔ -Zezu 'kwie -zlali. Tɔn, Pilatu yia ɔ 'yoo 'nyɛ ɔ -yɔ we 'ka mni. ⁵⁹ ɔ 'bhua -Zezuu 'kwie 'wɔ, 'in

o yia we 'naa lolu -yo zu. ⁶⁰ 'Bhuka -we wa 'bhlua tukpa 'wv o 'dεε -yla, we nukple o faa wee 'kwie. We 'bıgv, o glipea tukpa -boklo 'kadu, o klaa gbawla ηwe, 'in o yia mni. ⁶¹ Magıdala -ηwno Malii -yo Malii -putu -di -bha gbawla 'yu la.

'Sloja -kva -Zezuu gbawla ηwe

⁶² Zlı -ka zlı, mv -wa *Nyapeyli. -Lagobobonyaa -cian -yo Falizinyuma yia Pilatu -gbe mni. ⁶³ Wa neε: «-Amıaa -kanyo, -we o yokanyo ni gbaa, -zugba o -ga 'yliy, -amıaa dli ka we -gv lasibhli. O neε: 'Ylı 'so, we tanu nya, na yia tltlnya glaa 'wvsoa.» ⁶⁴ We 'dεε 'gbv, -na zukpa -wa, tie -na 'sloja, wa 'ka o gbawla ηwekv tiklu 'yli ta. Wa -ka 'sa nu, o 'binonya 'ni mneni wa 'ka o 'kwie yli, 'in wa 'ka gba nu, o ka tltlnya glaa 'wvso. We 'ni -mvv, yo -mvmv wa yia tubhua, we -nyu 'yli we -zi tianv.»

⁶⁵ Pilatu neε: «'Sloja ni, sa a -ka we ηwekv mneni, a mni a 'ka 'sa we ηwekv.»

⁶⁶ Toun, wa yia mni wa 'ka gbawla ηwekv. Tukpa -we mia we ηweε, 'in wa yia we -yo 'pa, 'in wa yia -bha 'sloja 'yigbeli, wa ka we 'yliyozv.

28

-Zezu -saa tltlnya glaa 'wv

(Mk 16.1-11; Lk 24.1-12; Zn 20.1-10)

¹ Nyapeyli 'phia, dimasu zlvkpe -papa, Magıdala -ηwno Malii -yo Malii -putu yia gbawla -gv mni. ² Toun, 'in dudv yia zuklu sa -gigli. -We ka gbv -wa, Jejitapeε 'anzi 'bhva yalı, mv 'sibhlia la, we glipea tukpa -boklo 'kadu, 'in we yia we gbawla ηweε -sa, 'in we yia we -gv ladi. ³ Sa 'nyu 'kaa 'yika 'pa, 'sa we 'kv mia, 'in we 'wv -bana lia 'pain 'pain. ⁴ Waa 'sloja nva nyan, -zugba wa telia, 'in wa yia bhli tltlnya 'bhisa.

⁵ Nu, 'anzi neε 'ηwni -yla: «A 'na nvnv nyan -ni. In -yi we 'ji nu, -Zezu -o wa kulva *su -gv la, o da a mia -talıda. ⁶ O 'ni -seli -mi. Sa o gbaa, o ka tltlnya glaa 'wvso, o -ga 'yliy. A yi, da o

pia zlıme la, a 'ka -bha 'yi. ⁷ A mni -gwagwie nya, a 'tolv o 'binonya nu, o ka tltlnya glaa 'wvso, o ka ain 'yugalı Galilee. -Mo a yia o 'yia. Nu, 'mv in gbaa de ain -yla.»

⁸ Wa 'bhva gbawla -yo slvı, wa mı nyan, -nuda, -zugba 'mna 'kadu mı wa dli 'wv. 'In wa yia mni -gwagwie nya, wa 'ka -Zezuu 'binonya 'di -sali. ⁹ Toun, 'in -Zezu yia wa yoo yi, o neε wa -yla: «Ka 'yuo 'pa!» Wa bea o -yo, 'in wa yia o bhv lakpa, 'in wa yia o 'ylimanı. ¹⁰ 'In o neε wa -ylaε: «A 'na nvnv nyan -ni, a mni, a gba na bhelia -yla wa mni Galilee, -mo wa yia 'mi 'yia.»

'Di 'sloja -saa (Mt 27.62-66)

¹¹ Da waa 'ηwnı mia -slv 'yloogblv, 'sloja -wa -kva gbawla ηwe, 'in wa tolva yia 'gbe nukple lvmni. -We weε 'phia, 'mv wa gbaa -Lagobobonyaa -cian -yla. ¹² -Maa -yo nyıma kpası gbelia 'wlu, 'in wa yia weli -bhlo bhli. Wa 'nyea 'sloja 'gwezii -zlo, ¹³ 'in wa neε: «-We a 'kaa gba ni, mv ni da: 'Nu, sabo, da -a mia 'yła 'wv, 'in o 'binonya yia yi, 'in wa yia o 'kwie yli.» ¹⁴ Nu, o dudv 'wlulapınyo -ka we 'nv, -we -a 'kaa gba, -a -yi we. Gbv 'na 'ka ain yli.»

¹⁵ 'Sloja -yo wa 'gwezi mna, -we wa gbaa wa -yla, mv wa nva le. Weε 'di wa zva 'sloja, 'in we yia lamneni Zuıfv -gbe. -Zεen yli nya, wa mı -slv we gbada.

-Zezu -slolua o 'de o 'binonya 'kv

(Mk 16.14-18; Lk 24.36-49; Zn 20.19-23; Lngb 1.6-8)

¹⁶ O 'binonya kugbua le -bhlo mna Galilee, -gogv -we -Zezu -slolua wa 'kv, 'mv wa -gbla. ¹⁷ Wa 'yia -Zezu -yo, 'in wa yia o 'ηni -mnı. Nu, wa tolva lva dli. ¹⁸ -Zezu bea wa -yo, 'in o neε: «-Lagv ka 'mi 'tite weε 'nye yalı -yo dudv -gv. ¹⁹ A mni laga -dudv weε -gv, a -zeli -mo -nyıma na 'binonya. A batizee wa 'nyu nya, Dide klaa, 'Yu klaa, we -yo Zuzu 'Pupa, wa 'ηni nya. ²⁰ Tite weε in 'nyea ain, a -slolu wa we 'nvηwezv. A yibheli we 'ji nu, in -yo ain 'so mı 'yli weε nya, 'in dudv 'kaa labhv.»

Maliku 'sebhε Sa Maliki gbaa -Zezuu gbuzonu gbυ

Nu, nyima -wa cεla -Zezuu -gυgbυ, Maliki -wa wa tianυ. Ɔmɔ klaa, *Pɔlv klaa, we -yɔ Banabasi, ma nva lubho dabυdυ. Wa ka Maliku -gυgbυ cεli -Zezuu tietienyaa lenυgbunyaa 'sebhε 'wυ. Ɔ 'sebhε 'wυ, ɔ 'yibha ɔ 'ka tia -Lagonyima -Zezu -slolu, 'in -we ka 'gbυ we mɪ yaa nu, -Zezu tli tεin, ɔ 'ka we 'ji wa -yla gba.

-We 'kaa lenυ, 'mυ 'Zan *-Batisi gbaa

1 -Lagɔgbυ -we gbaa -Lagɔɔ 'Yu -Zezu *Klisu gbυ, we gwedida ni. 2 *-Lagɔgbυυ -falpanyɔ *Ezaii cεla ɔ 'sebhε 'wυε:

«Nu, -Lagɔ nεε:
«-Mɪ 'yu na paa na *tietienyɔ yoo ɔ 'ka -na 'yoo -yɔmnazi.»

3 Nyimε yabhlo 'kpia 'wυ -mɔ da beblεε, ɔ nεε:

«Nu, a mnazi Nyimaa -Kanyɔɔ 'yloogblυ -yɔ.

A nu 'yoo tiklu ɔ 'yu.» »

4 'Sa wa 'yia *Zaan -yɔ -mɔ da beblεε, -zugba ɔ batizee nyima 'nyu nya, ɔ kpi 'wυ nu, «A 'bhiti dli, a yi in 'ka aɪn batizee, 'in -Lagɔ 'ka amiaa gbunyii 'wυtli.»

5 Zudee -dυdυ -gυ -nyima weee -yɔ *-Zeluzalemυ -nyima weee yia Zaaan -gbε. Gbunyuu, -we wa nva lε, 'mυ wa gbaa -zejila 'wυ, 'in ɔ batizea wa, Zudeen nyu lv.

6 Nu, ɔɔ Zaan mia, ɔ 'wυ -bana mɪ *-nyɔmεε nyanɪ nya, 'in ɔ -cεsli mia nυmεε ku nya. Luυ 'kpi -yɔ -gangan ɔ lia. 7 Ɔ 'kpia 'wυ, ɔ nεε: «Nyimε ɔ yia 'mɪ 'bɪ yia, ɔ 'tite -zi na -nυ. In 'nɪ we 'klu -ka in 'ka 'wυkwli, 'in in 'ka ɔ -sakwlaa 'llukpe -blo. 8 'Nyu nya -amɪ na batizea aɪn. Mɔ yia aɪn batizea -Lagɔɔ Zuzu 'Pɔpa nya.»

Zaan batizea -Zezu (Mt 3.13-4.11; Lk 3.21-22, 4.1-13)

9 -Bha -bhlokpadε -Zezu 'bhva Nazaleti Galilee -dυdυ -gυ, 'in Zaan yia ɔ batizee Zudeen nyu lv. 10 -Zezu 'tlaa

'nyu lv, tɔn, ɔ yia -Lagɔɔ 'gbe -yɔyi ηwe -kalida. 'In -Lagɔɔ Zuzu ɔ 'wlvɔ -kpakun, -mɔɔ yia -Zezu -gυ lasibhli. 'In wa yia wεli yabhlo 'bhva -Lagɔɔ -gbε 'nυ, we nεε: 11 «Na 'Yu -in -mia, in -kali -na zε. -Mɪ in 'nyεa na dli weee yoo.»

12 Tɔn, -Lagɔɔ Zuzu yia -Zezu da beblεε 'sulu. 13 Ɔ li -mɔ 'yli glυ 'sɔ, 'in *-Saatan yia ɔ layla, -zugba -Zezu mɪ -mɔ -fliinima glaa, 'in 'anzɪnya yia ɔ 'wυsa.

-Zezu laa zibhibhanya -mnva (Mt 4.12; Lk 4.14-15, 5.1-11)

14 Wa ka Zaan -kaslv 'wυpa 'bhie, -Zezu yia Galilee -dυdυ -gυ mnɪ. Ɔ nynia -mɔ, 'in ɔ yia -Lagɔgbυ gbagbιε bhli. 15 Ɔ nεε: «'Yli -we -Lagɔ -saa -bha, we ka nyini. *-Lagɔɔ nyimaa 'wlulapili bhla ka cɪpa. A 'bhiti amiaa dli. A zυ -Lagɔgbυ dli -gυ.»

16 -Zezu mɪ Galilenyu kwesi 'plida, 'in ɔ yia 'Simɔɔ -yɔ ɔ bheli Andlee 'yi. Wa mɪ -bha wa 'sowli 'nyu lv vitelida. Nu, zibhibhanya wa -mia. 17 -Zezu nεε wa -ylae: «A yi 'mɪ 'bɪ, sa a kpaa zibhi, in 'ka 'sa aɪn nyimaa 'yilibanɔnɔnya -zεli, 'in a 'ka wa 'mɪ 'bila.» 18 Tɔn, wa tia -bha wa 'sowli, 'in wa yia ɔ 'bɪ mnɪ.

19 Ɔ bea 'yu -sε, 'in ɔ yia Zebedee -yɔ ɔ 'yua *'Zake -yɔ *Zaan -yɔyi, -zugba wa mɪ wa 'sowli mnazida, -mɔ 'glυ 'wυ. 20 Ɔ laa wa, 'in wa yia -bha wa dide -yɔ ɔ lubhonɔnya ti, -mɔ 'glυ 'wυ, 'in wa yia ɔ 'bɪ mnɪ.

-Zezu vua zuzu 'nyuu (Lk 4.31-37)

21 -Zezu -yɔ ɔ *'binɔnya mnia Kapenaumυ *Nyapεyli nya, 'in ɔ yia wa gbυ -slolu *-Lagɔbudu zɔ. 22 Ɔ gbagba wεli ka wa ηwegaga -subhali. Nu, ɔ 'nɪ wa gbυ -slolu -Lagɔɔ titee gwesanya 'bhisa, se -we -Lagɔ 'nyεa ɔ, we nya ɔ -slolua wa gbυ. 23 Tɔn, nyimε yabhlo, zuzu 'nyuu kpaa, 'mɔ wa 'yia -yɔ -mɔ -budu zɔ, 'in ɔ yia 'wυkpi. 24 Ɔ nεε: «-Mɪ, Nazaletiyu -Zezu, -naa lεε -gbυ pɪli na gbυ 'wυla? -Amiaa lasasεε 'gbυ -in yia yi yi? In -yi -mɪ ηwεε ηwεε: -Lagɔɔ -Mɔwlvnyɔ ɔ tiea, 'mɔ -in -mia.»

25 -Zezu yia we, we ηωεε labhali -gla nya: «'Mu ηωε! 'Bhu ɔ 'wɔ.»

26 Tɔɔn, 'in we yia ɔ lazuklu 'titeε, 'in we yia ɔ 'wɔtla 'wɔkpɔkpɛ nya.

27 Nηεgaga yia wa 'dε weεe sɔbha, 'in wa yia la 'yɔbhali yɔbhaliε: «Aya! Lεε gbu nɔ daa? Wεlɔ -lolu ɔ slolua nyɔma 'tite nya. Nu, ɔ pɔlɔ zuzu 'nyii 'wlu la, 'in we zɔa ɔ 'nɔηωε.»

28 -Bha -bhlokpade ɔ 'ηnɔ mnenia Galilee -dɔdɔ -gɔ la.

*-Zezu jipea guzɔnyaa -zlo
(Mt 8.14-17; Lk 4.38-41)*

29 Wa 'tlaa tɔɔn, ɔmɔ klaa, 'Zake klaa, we -yɔ Zaan, wa yia Andlee -yɔ 'Simɔɔɔ -buduηωεε mni. 30 Wa 'kaa -mɔ nyɔni, -zugba 'Simɔɔɔ 'ηwnɔɔ 'nyaa mɔ lapɔda. ɔ ku -su. Wa yia we -Zezu -yla gba sɔlɔ. 31 ɔ bea ɔ kwesi, 'in ɔ yia ɔ sɔ -yɔ ɔ 'wɔbhulu, 'in ɔ kusulo yia ɔ -gɔ 'bhɔ. 'Bhie, ɔ yia wa -yla pipie bhli.

32 Jibheza, da 'yɔ bhli, 'in wa yia guzɔnya -yɔ nyɔma -wa zuzu 'nyuu mɔ 'wɔ -Zezuu -gbe -la. 33 'In, -zɔɔ -nyɔma weεe yia -bha weεe -buduηωεε 'wɔlgbeli. 34 ɔ yia nyɔma, -wa kaa guu 'yɔ -bhlo -bhlo -yɔ jipe, 'in ɔ yia zuzu 'nyii duun vu. Nu, -ɔ ɔ -mɔ, zuzu 'nyii -yɔ we, we 'dεε 'gbɔ ɔ 'nɔ ηwnu we 'ka gba.

*-Zezu 'plɔla Galiledɔdɔ weεe -gɔ
(Lk 4.42-44)*

35 Zɔgɔ -papa, 'in -Zezu yia 'wɔsɔ, 'in ɔ yia -flii mni. -Mɔ ɔ bhuhoea -Lagɔ. 36 'Bhie, 'Simɔɔ -yɔ ɔ -lima yia ɔ 'yɔlibɔnɔɔ mni. 37 Wa 'yɔ ɔ, wa nεε ɔ -yla: «Nu, nyɔma weεe mɔ -mɔ -yɔ layɔbhada.»

38 ɔ nεε wa -yla: «-A mni 'ya da -putu, kwesi -gbenya 'wɔ, 'in 'ka -mεmε -Lagɔgbɔ gba. Nu, we 'gbɔ 'in yia yɔ.»

39 ɔ yia Galilee -dɔdɔ weεe -gɔ 'plɔlɔ, -zugba ɔ gba -Lagɔgbɔ -Lagɔbudunya zɔ, 'in ɔ vu zuzu 'nyii.

*-Zezu jipea *sɔlibhanyɔ
(Mt 8.1-4; Lk 5.12-16)*

40 -Bha *sɔlibhanyɔ -bhlo bea ɔ 'yu, 'in -mɔ yia 'kukolu 'sibhli. -Mɔ nεε: «-Na zukpa -wa. We -ka -mɔ dɔdɔ nani, -in mneni -in 'ka 'mɔ jipe.»

41 -Zezu 'yɔla ɔ nyazɔ, 'in ɔ yia ɔ kwezi, 'in ɔ nεε: «We nani 'mɔ dɔdɔ we 'ka -mɔ -yɔ 'bhɔ.» 42 Tɔɔn, 'in we yia ɔ -yɔ 'bhɔ, 'in ɔ yia 'pɔ. 43 -Bha ɔ gbaa ɔ -yla 'klɔ 'cɔcɔ nyaε: 44 «-In -ka mni nɔ, -in 'na -sali we 'dɔ nyɔmε yabhlogbɔɔ -nɔ. Mni -na 'dε *-Lagɔbɔbɔnyɔ 'klɔslolua. 'In, -we *Moizɔ gbaa nyɔmε -ɔ -ka 'pɔ -ɔ 'nyε -Lagɔ, -in wla we, wa 'ka we 'jɔyibheli nu, *sɔlɔ ka -mɔ ku 'wɔ 'bhɔ.»

45 ɔ nyɔmε mni, 'in ɔ yia we gba nyɔma weεe -yla. We 'dεε 'gbɔ -Zezu 'nɔ 'maslεεn mneni ɔ 'ka 'gbe nɔkpɔ pla. -Mɔ ɔ -dɔla -flii la, -zugba wa bhɔ da weεe, wa yɔ ɔ -gbe.

2

*-Zezu jipea zɔlaslonyɔ
(Mt 9.1-8; Lk 5.17-26)*

1 'Yɔ 'sɔlε 'plɔ, 'in -Zezu yia Kapernaumɔ lɔ yɔ. Wa ka 'nɔ nu, ɔ mɔ -budu zɔ. 2 Nyɔma duun yia -mɔ gbeli. Wa -zu 'wɔ -bhaa 'gbɔ, tɔlɔ 'nɔ mneni wa 'ka 'yɔlgbeda 'yɔ -bha -buduηωεε. 'In, -zugba ɔ gbaa wa -yla -Lagɔwεlɔ. 3 'In nyɔma -yɔ zɔlaslonyɔ yia yɔ. ɔ mɔ nyɔma -mni kweεε 'sowli 'wɔ. 4 Nyɔma -zu 'wɔsɔ 'gbɔ, wa 'nɔ mneni wa 'ka ɔ -Zezu 'klɔslolu. We 'dεε 'gbɔ wa -gblaa -budu 'wlu, wa 'fitea -bha, 'in wa yia -bha ɔ zɔlaslonyɔ -lali, -zugba ɔ mɔ 'sowli 'wɔ. 5 -Zezu 'yɔ nu, wa ka ɔ dɔ -gɔ zɔ, ɔ nεε ɔ zɔlaslonyɔ -yla: «Na 'yu, 'in ka -na gbɔnyii 'wɔtɔ.»

6 -Lagɔ titeε gwesanya tɔlɔ -dɔ -bha la, -maa nεε -maa 'dεε dɔ zɔε: 7 «Lεε -lu ka 'gbɔ nyɔmε -mni gba 'sa sa? -Lagɔ ɔ vεlɔ. -Lagɔ -bhlogbɔɔ mnenia ɔ 'ka nyɔmεε gbɔnyii 'wɔtɔ. We 'nɔ mni?»

8 'In gbɔ -we mɔ wa 'wɔlɔkɔn, -Zezu yibhelia we, 'in ɔ nεε wa -ylaε: «Lεε -lu ka 'gbɔ a pɔpali sa dɔ laa? 9 'In 'ka gba: «In ka -na gbɔnyii 'wɔtɔ», -mni -kalia -yɔ yaayɔ, 'in 'ka gba: «-Sɔ 'wɔ, 'bhu -na 'sowli 'wɔ, mni -buduηωεε» -mni -kalia -yɔ yɔ? 10 A yibheli we 'ji nu, ɔ *Nyɔmεε 'Yu ka se dɔdɔ -gɔ, ɔ 'ka nyɔmaa gbɔnyii 'wɔtɔ.» 11 -Bha ɔ gbaa ɔ zɔlaslonyɔ -yla: «-Sɔ 'wɔ, -in 'bhu -na 'sowli 'wɔ, mni -buduηωεε.»

12 Tɔɔn, nyuma weee mi ɔ ylada, 'in ɔ yia 'wɔsɔ. ɔ 'bhua ɔ 'sowli 'wɔ, 'in ɔ yia mni. We subhala nyuma ηwegaga, 'in wa yia -Lagɔɔ 'ηni -mni, wa nɛɛ: «-A -ka bhaa 'wɔ, -a 'ni -slɔ 'sasokpa -gbu -mni da 'yi.»

-Zezu laa Levii (Mt 9.9-13; Lk 5.27-32)

13 -Zezu mni lu, -mɔ 'nyu kwesi, 'in nyimaa -zlo yia ɔ 'bi yi, -zugba ɔ slolua wa gbu. 14 ɔ mi 'plida, 'in ɔ yia Alifeee 'yu Levii -yɔyi, -mɔɔ -di 'gwɛzisabudu zɔ la. 'In ɔ nɛɛ ɔ -ylaɛ: «Yi 'mi 'bi.» *Levii -sɔa 'wɔ, 'in ɔ yia ɔ 'bi mni.

15 -Zezu -yɔ ɔ 'binɔnya mi lida *Leviii -budu zɔ, -zugba *nison -gwɛzisanya -yɔ gbonyuuu kwɛ -cian tɔba mi 'ya wa glaa. Nu, -maa -zu 'wɔ, 'in wa mia ɔ 'bi. 16 -Lagɔɔ titee gwesanya 'yia -Zezu -yɔ nison -gwɛzisanya -yɔ gbonyuuu kwɛ -cian nya lida, 'in wa nɛɛ ɔ 'binɔnya -yla: «Lɛɛ -lu ka 'gbu ɔ -yɔ nison -gwɛzisanya -yɔ gbonyuuu kwɛ -cian lia?»

17 ɔ 'nua we, ɔ nɛɛ wa -yla: «Nyuma -wa -yaha, wa'a mni -dɔtlɔɔ -gu. Nu, guzɔnya mni -dɔtlɔɔ -gu. Nu, in 'ni nyima tiklu laa yi, gbokpɔa -nyima in yia laa.»

-Zezu -yɔ 'sun (Mt 9.4-17; Lk 5.33-39)

18 Zaaan 'binɔnya -yɔ *Falizinyima mi 'sun 'wɔ, 'in wa yia -Zezu layibhaa mni. Wa nɛɛ ɔ -yla: «Lɛɛ -lu ka 'gbu Zaaan 'binɔnya -yɔ Falizinyima mi 'sun 'wɔ, 'in -nanɔɔ 'binɔnya 'ni 'sun 'wɔ -mia?»

19 -Zezu yia we 'biɔpalɛ: «Nwɔɔ kwa zli, ɔ 'lowlii -lima mneni wa 'ka lililu ti ɔ 'lowlii 'yibadi? -Innya, we 'ni 'sa -mi. ɔ 'lowli -ka -bha -mi, wa 'ni mneni wa 'ka 'sun pla. 20 Nu, 'yɛ yabhlo yia nynia, 'in wa saa wa 'ηwɔɔ 'lowli glaa. -Mɔ zli wa plaa 'sun.

21 «Nu, -bana sɔa -ka yla ni, nyimɛ -ka we pipɛda -mi, ɔɔ zɔ we ylada 'naa lolu. ɔ -ka 'sa we nu, 'in 'naa lolu gbizea -bana sɔa 'wɔ, 'in we ylada ylimania 'wɔla.

22 «Nu, wa'a pali nu lolu *bala sɔa 'wɔ. Wa -ka 'sa nu, 'in nu lolu wlaa wee

bala, 'in we 'dɛ 'sɔ nyumoa. Nu, nu -lolu kaa bala lolu.»

-Zezu -yɔ Nyapɛyli (Mt 12.1-8; Lk 6.1-5)

23 *Zuifɔɔ Nyapɛyli yabhlo nya, -Zezu mi blekpa 'plida, 'in ɔ 'binɔnya yia bleya -kwakwie bhli 'yooηwe -yɔ.

24 -Bha Falizinyima gbaa ɔ -yla: «-We -amɛaa tite gbaa wa 'na nɔɔ Nyapɛyli nya lɛ -ni, lɛɛ -lu ka 'gbu -na 'binɔnya nu we lɛa?»

25 ɔ nɛɛ: «Da *-Davidi 'nia -lu -ka, 'in ηwɔ mia ɔ -yɔ ɔ nɔɔnya 'bhada, -we ɔ nua lɛ, a 'ni -slɔ we zɛli?»

26 *-Lagɔɔbɔnyaa -kanyɔ 'kadu Abiataa bhla, 'sa -Davidi plaa -Lagɔɔ bɔbɔbudu zɔ, 'in 'floo wa 'nyɛa -Lagɔ, wee 'floo mia ni, -Lagɔɔbɔnyaa 'dɛkpɔa 'ka yaa we li, 'in -Davidi yia we li, 'in ɔ yia ɔ nɔɔnyaa -nu wla.

27 «-Lagɔ zɔa nyuma Nyapɛyli, wa zɔzɔnɔɔ 'gbu ɔ yia we lala, we 'ni Nyapɛyli 'dɛkpɔaa 'nɔηwezɔzɔee gbu.

28 We 'dɛɛ 'gbu, Nyimɛɛ Yu mia, mɔ -wa Nyapɛyli -Kanyɔ.»

3

Nyimɛ -ɔ ka sɔ 'kua (Mt 12.9-14; Lk 6.6-11)

1 -Zezu yia -Lagɔɔbudu zɔ pla lu, -zugba nɔkpasu -ɔ ka sɔ 'kua ɔ mi -mɔ. 2 -Wa mia -bha, -zugba wa wɔ 'saa -Zezu tenyii, -de ɔ yi nyimɛ jipe Nyapɛyli nya, 'in wa 'ka sa ɔɔ zɔa titee 'nɔηwe, wa 'ka we gbu ɔ 'wlu di. 3 ɔ nɛɛ -ɔ ka sɔ 'kua -ylaɛ: «-Sɔ 'wɔ nyuma weee -zejila 'wɔ.»

4 Tɔɔn, ɔ yia wa layibha: «Sa tite gbaa? We nɛɛ wa nu gbu -zɔnɔ lɛ Nyapɛyli nya yaayɛ, wa nu gbu 'nyuu lɛɛ? Wa pue nyimɛ yaayɛ, wa 'bha nyimɛɛ?»

'In -bha yia 'wɔtɔ bhlenyii. 5 Waa nyimaa nɔkplɛɛ 'ylinyunoo 'gbu -Zezuu dli yia 'wɔsɔ, -zugba ɔ ylaa wa 'cɛ dli nya. 'In ɔ nɛɛ -ɔ ka sɔ 'kua -yla: «-Glo -na sɔ 'wɔ.» ɔ -gloa ɔ sɔ 'wɔ, 'in we yia 'pɔ. 6 Falizinyima 'tlaa, wa -yɔ *Ewloɔɔ nyuma yia yɛ pla, wa yia gbu zɔ. Nu, wa 'ka 'kli 'yi, wa 'ka ɔ 'bha.

Nyimaa -zlo yia -Zezu 'bi

⁷ -Zezu yia 'nyuu ηwe -yɔ mni, ɔ -yɔ ɔ 'binanya 'sɔ. Nyimaa -zlo yia ɔ 'bi, Galilee klaa, Zudee klaa, we -yɔ Idumee dɔdɔ -gɔ wa 'bhua. ⁸ Tɔlva 'bhua -Zeluzalem, tɔlva 'bhua Idumee -dɔdɔ -gɔ, dɔdɔ -we mia Zudeen nyu luu, tɔlva 'bhua we -gɔ, tɔlva 'bhu 'yaa Tili -yɔ Sidɔɔn kwesi gbe 'wu. Nu, wa 'nua ɔ lenogbu, 'in wa yia ɔ -gbe yi. ⁹ ɔ nɛɛ ɔ 'binanya -yla: «A mnazi 'glɔ yabhlo la 'mi -yla. Nu, nyimaa -zlo yi 'mi ninɛni.»

¹⁰ Nu, ɔ ka nyima duun jipe, we 'dɛɛ 'gbɔ -wa kaa gu -yɔ, 'in wa suslua wa 'ka ɔ kwɛzi. ¹¹ 'In zuzu 'nyii -ka ɔ 'yi, 'in we kwlia 'wu ɔ 'yu, 'in we kpia 'wu: «Nu, -Lagɔɔ 'Yu -in -mia.» ¹² 'In ɔ gbaa we -yla 'klɔ 'cici nya nu, -ɔ ɔ -mia, we 'na gbalɔ we -ni.

-Zezu -saa -bha ɔ 'binanya kugbua lɛ 'sɔ
(Mt 10.1-4; Lk 6.12-16)

¹³ -Muu 'bigɔ, 'in -Zezu yia -gɔgɔ 'wlu mni, 'in nyima ɔ 'yibhaa, ɔ yia wa la. 'In -maa yia ɔ -gbe mni. ¹⁴ 'In ɔ yia -bha nyima kugbua lɛ 'sɔ -sa, 'in ɔ yia -maa tie, -maa 'ka -Lagɔgbu gba. ¹⁵ 'In ɔ yia wa 'tite 'nye wa 'ka zuzu 'nyii vu. ¹⁶ Waa nyima kugbua lɛ 'sɔ, ɔ -saa -bha, wa ηni ni: 'Simɔɔ, -mɔɔ -banɔi ɔ zua Pielɔ, klaa, ¹⁷ Zebedee 'yu 'Zake -yɔ -mɔɔ 'bisva -bheli wa laa Zaan klaa, -maa -banɔi ɔ zua Boanɛzɛsi, -mɔɔ ji -wa nyima -wa 'wlu -dɛ, we -yɔ ¹⁸ Andlee klaa, Filipu klaa, Batlemii klaa, Matie klaa, Toma klaa, Alifee 'yu 'Zake klaa, Tadee klaa, 'gbee *lɔpanyɔ 'Simɔɔ klaa, ¹⁹ we -yɔ Zudasɔ Isikalioɔ, nyime -ɔ wlaa -Zezu, 'in wa yia ɔ 'bha.

-Zezuu nyima yia ɔ 'bi

²⁰ 'In wa yia -buduηweɛ mni lu. Nyima duun yi 'yaa wa -gbe yi, we 'dɛɛ 'gbɔ wa 'ni mneni wa 'ka li. ²¹ ɔ nyima 'nua da we, wa nɛɛ nu, -Zezu 'wlukɔɔn ka -nyumɔ. 'In wa yia ɔ 'bi yi.

-Lagɔɔ titee gwesanya dilɔ -Zezu gbɔ
(Mt 12.22-32; Lk 11.14-23, 12.10)

²² -Lagɔɔ titee gwesanya, -wa 'bhua -Zeluzalem, wa nɛɛ: «*Belizebuli ka -Zezu kpa, wee zuzu 'nyiii -kanyɔɔ 'tite nya ɔ vua zuzu 'nyii.»

²³ -Zezu yia wa la, ɔ nɛɛ wa -yla gbɔɔ nine -papie nya: «Sa -Saatan 'ka we 'dɛ vua? ²⁴ Dɔdɔ -we ka -gɔ -nyima -ka tɔgɔda -mi wa 'dɛkpɔa nyidi, la wee dɔdɔ bhua. ²⁵ 'In -budu -bhlo ηweɛ -nyima -ka -yɔwɔsɔsɔlɔda -mi, we 'na 'ka -gwɛ. ²⁶ 'In -Saatan -ka we 'dɛ -yɔwɔsɔlɔ, -zugba we ka we 'dɛ 'wɔdi, we 'na 'ka -gwɛ, we -nɔ ka -mɔ bhia.

²⁷ «Nu, wa 'ni -slɔ nyime 'tite gbɔan, wa 'ni mneni wa 'ka ɔ -budu zɔ pla, wa 'ka ɔ 'gba labhu. Wa -ka ɔ gbɔan 'bhie wa plaa ɔ -budu zɔ, 'in wa bhua ɔ 'gba la.

²⁸ «In nɛɛ aɔn -yla gbɔzɔnɔ saɛ: gbɔnyuu weɛ klaa, velilinya klaa, -Lagɔ yia we 'wɔtia. ²⁹ Nu, nyime -ka Zuzu 'Pɔpa veli, -Lagɔ 'na 'ka ɔ -yɔgbu 'wɔti. Gbɔnyuu -we 'nia bhloluda -ka, 'mɔ ɔ nua lɛ.»

³⁰ -We ka 'gbɔ ɔ yi 'saa gbɔ ni gba, mɔ -wa nu: wa nɛɛ 'ya, zuzu 'nyuu ka -Zezu kpa.

-Zezuu nyima -zɔnɔ

(Mt 12.46-50; Lk 8.19-21)

³¹ -Zezuu 'nyaa -yɔ ɔ 'bisvayua yia ɔ 'bi. Wa yia -buduηweɛ 'yiligbe, 'in wa yia nyime tie, -mɔɔ 'ka ɔ la. ³² Nu, nyima duun ka ɔ gbɛli, wa -di -bha la. 'In -maa nɛɛ ɔ -ylaɛ: «-Tali, nu, -na 'nyaa -yɔ -na bhelia 'yiligbe 'pipee, wa mi -mi lada.»

³³ ɔ nɛɛ wa -yla: «Nyɔɔ -wa na 'nyaa -yɔ na bheliaa?»

³⁴ ɔ ylaa -wa -dia ɔ -yɔ la, ɔ nɛɛ: «-Wa mia da ni, ma -wa na 'nyaa -yɔ na bhelia. ³⁵ Nu, nyime -ɔ nua -Lagɔɔ dumagbu lɛ, mɔ -wa na 'nyaa, mɔ -wa na bheli, mɔ -wa na bhɔlɔ.»

4

'Mnɔpanyɔ -yɔ dɔdɔ

(Mt 13.1-9; Lk 8.4-8)

¹ -Zezu bhelia nyima slɔlue 'ya lu -mɔ 'nyu kwesi, 'in nyimaa -zlo yia ɔ -gbe mni. We 'dɛɛ 'gbɔ ɔ yia 'glɔ 'wɔgbɔla, 'in ɔ yia -mɔ ladi 'nyu -gɔ, -zugba nyimaa -zlo mi 'nyuu -gɔgɔ -gɔ.

2 Gbuv nine -papie nya o -slolua wa gbu duun. O mia wa -sloluda, o nɛɛ:
 3 «A pu yukwli. Nu, kpaapanyo yabhlo mnia 'mnɔ 'paa. 4 O mia 'mnɔ 'mnida, 'in we 'yaa -zakpa -bhlo yia 'yoo nwe -yo bhli, 'in 'zianya yia we li. 5 Tɔba bhlilia tokpa -dɔdɔ -gv, da bla 'mia -zu. Bla 'ni -bha -zuu 'gbu, we yia mi sa sɔv. 6 'Ylɔ 'pɔa, we yia we -sie, 'in we yia ye, we somi 'ni -tlɔɔv 'gbu. 7 -Zakpa -bhlo sloa -kpɔga glaa, 'in -kpɔga yia we -gv palɔ, 'in we yia we 'tuntnu. We 'ni 'ya yabhlogbɔɔ 'pa. 8 Tɔba yia dɔdɔ -zɔv -gv bhlili, 'in -mɔv yia mi, 'in we yia 'ylimani, 'in we yia zɔ. We lakpa tɔba wla 'ya glɔ -bhlo 'ya kugbua, tɔba wla 'ya glɔ ta, 'in tɔba wla 'ya glɔ gbu.»

9 «-O -ka 'nɔv -yukwli 'wlu -ka, o 'nɔ we.»

*-We ka 'gbu -Zezu paa gbuv nine
(Mt 13.10-17; Lk 8.9-10)*

10 Da nyima duun mnɔa -Zezu -yɔla, -wa -tɔa -bha, 'in wa yia o gbeli we -yo o 'bɔnɔnya kugbua lɛ 'sɔ, -maa yia wee gbuv ninee 'ji layibha.

11 O nɛɛ wa -yla: «-Lagɔ ka aɔn o nyimaa 'wlulapilɔgbu -we mia zizada 'klɔslolu. Nu, wa tɔba -wa'a nua -Lagɔɔ dɔmagbu lɛ, gbu weee -maa nua gbuv nine sɔv. 12 We 'dɛɛ 'gbu:

'In wa -ka ylada -mi,
 wa'a 'yi la.

Wa -ka yukwli pɔda -mi,
 wa'a 'nɔ we 'wɔla.

We 'ni yaa 'sa -mi ni,
 'in wa 'bhitia wa dli,
 'in -Lagɔ tia wa -yɔgbu 'wɔ.» »

13 'In o yia wa layibhaɛ: «A 'ni gbuv nine -mɔni 'wɔlanɔ 'lee, sa a 'ka we tɔba 'wɔlanɔ?»

*'Mnɔpanyɔ gbuv ninee 'ji
(Mt 13.18-23; Lk 8.11-15)*

-Zezu nɛɛ 'yaɛ: 14 «'Mnɔya -we kpaapanyo 'paa, we 'wɔ -Lagɔwɛli. 15 Nyima tɔba 'wɔ 'yoo nwe -yo, da -Lagɔwɛli bhli. Wa -ka we 'nɔ tɔv, 'in -Saatan yia, 'in we saa -mɔ -Lagɔwɛli wa faa wa dli zɔ. 16 'Sa -bhlokpade tɔba mia tokpa -dɔdɔ 'bhisa, da -Lagɔwɛli bhli. -Maa -ka we 'nɔ, 'in -maa nɔwɔnua we gbu 'mɔna nya. 'In wee 'mɔna, we'e -gwɛ. 17 Nu, wee

wɛli fa somi -mɔ wa dli zɔ. Waa nyima mia, bhli -sɛɛ nya wa nɔwɔnua we -yo. 'In wa -ka wa sɔlɔda -mi, wa -ka wa 'kɔyɛ 'wɔpalɔda -mi -Lagɔwɛli 'gbu, 'in wa saa -Lagɔwɛli dli -gv. 18 'In tɔba mi -kpɔga 'bhisa, -we glaa -Lagɔwɛli 'mnia. Wa -ka we 'nɔ, 19 dɔdɔ -gv dliɔve klaa, wa 'gwɛzi wa -dawli 'wɔnɔvɔve klaa, we -yo wa dliwɔnyɔnɔ, mɔnya palɔda -Lagɔwɛli -gv, 'in we'e tɔva. 20 'In tɔba 'wɔ dɔdɔ -zɔv, da -Lagɔwɛli bhli. Ma 'nua -Lagɔwɛli, 'in wa yia we -yɔnɔwɔ, 'in wee wɛli -we mia wa 'wɔ, 'in we yia tɔv. We lakpa yabhlo wla glɔ -bhlo 'ya kugbua, 'yabhlo glɔ ta, 'in lakpa yabhlo wla glɔ gbu.»

*'Napɛɛ gbuv nine
(Lk 8.16-18)*

21 -Zezu nɛɛ wa -yla: «Nu, wa -yo 'napɛ -ka yi ni, 'lii zɔ wa faa we yi? -Solu zɔ wa faa we yi? -Innya: yali wa dia we la, we 'ni mɔv? 22 Nu, -lu -we mia zizada, zli 'klɔ we yia 'tlaa. 'In -lu -we mia nikpise 'wɔ, -yo wa yia we 'yia. 23 -O -ka 'nɔv -yukwli 'wlu -ka, o 'nɔ we.»

24-25 'In o yi 'yaa we 'bɔɔpalɛɛ: «-We a 'nua da ni, a zɔv we dli zɔ la. -We a bhua 'wɔ, 'in a yibhɔlɔ nyima, 'mɔ -Lagɔ yia 'wɔbhua o 'ka aɔn yibhɔlɔ. Nu, -lukanyo mia, o -nɔ wa yia -gɔpalɔ, 'in we 'ka 'wɔzumanɔ. 'In nyimɛ -o 'nia -lu duun -ka, we -sɛɛ mia o kwɛɛ, kwɛɛ wa yia we o -saa.»

'Mnɔ gbuv nine

26 -Zezu nɛɛ wa -yla: «-We -yo -Lagɔɔ nyimaa 'wlulapilɛ 'wɔwɔba, mɔ ni: nyimɛ yabhlo 'paa 'mnɔ o kpa. 27 O yi ylaa 'wɔ -mi sabɔo, o yi 'yliyɔga zɔo, mi we mi, 'in we ylimani. 'In sa we mimnia 'wɔla, -zugba we ylimani, we naci 'ni o dli zɔ -mi.

28 «Nu, dɔdɔ zɔlɔa 'mnɔ. Tiatia, we kpɔ tlaa. We kpɔ -ka 'tla 'bhie, we lakpa tlaa. We lakpa -ka 'tla 'bhie, we zalia. 29 We -ka zali, 'in wa dia we -bhleka nya. -We ka gbu -wa, we -didi bhla ka nyini.»

**-Lagoo nyimaa 'wlulapiliee gbuu nine*

(Mt 13.31-32; Lk 13.18-19)

³⁰ -Zezu neε 'yae: «In 'ka ain -yla gbuu nine yabhlo 'pa 'ya. Leε -lu -a 'ka -Lagoo nyimaa 'wlulapiliee 'wopalia? Gbuu nine -mumu nya -a 'ka wee gbua? ³¹ We 'wlu su wa laa *mutadi, we 'ya. Wa -ka we 'pada -mi, we 'kienyi, we -zi dudv -gυ su weε 'ya. ³² Wa -ka we glv ni, 'in we mia. We -ka 'ylimani 'kadu, 'in we zia su weε 'wv, we paa 'klyi 'kadi, 'in 'zianya dia we zuzu 'wv la.»

Sa-Zezu gbaa nyima -yla

³³ Weε gbua nine nu 'wvwlv nya -Zezu gbaa wa -yla -Lagv. Sa wa 'kaa we 'wvlanv. ³⁴ We 'ni gbua nine -papie 'wvbhv, v'v gba gbv bhe. Nu, v 'de -bhlo -yv v 'binanya -ka ladida -mi, 'in v gbaa we 'ji weε wa -yla.

-Zezu belia -pape 'kadv zv

(Mt 8.23-27; Lk 8.22-25)

³⁵ Weε 'yli -bhlokpadeε jibheza, -Zezu neε v 'binanya -yla: «-A 'plli 'nyuu kakpe -putu -gv.»

³⁶ Wa 'bhva nyima duun glaa, 'in -Zezu -yv v 'binanya yia 'glv 'wvoho. Da v -dia la, 'glv tlvba mi v kwesi. ³⁷ Tavn, -pape 'kadv yia 'plilie bhli, 'in 'nyuu -gbvgbv yia 'glv 'wvsvlo, -zugba we yeli we. ³⁸ -Zezu -mav pi 'glv lvgbein la. V 'wlu mi -sumu -gv. V mi 'yila 'wv. 'In v 'binanya yia v ganv, wa neε v -yla: «-Amiaa -Kanyv, -amia tlia! We'e -la -mi -sian 'wv?»

³⁹ V -saa 'wv tavn, 'in v yia -pape 'wluo 'kpili, 'in v neε 'nyu -yla: «'Yligbe! Be zv!» Tavn, -pape yia zvbe, 'in 'nyu -gv yia 'wvsv blenyii. ⁴⁰ V neε wa -yla: «-Mumu ka 'gbv a nv 'sa nyanva? A 'ni -sv 'mi dli -gv zv -wa yi?»

⁴¹ Tavn, nyanv 'kadv yia wa dli 'wv slo. 'In wa yia laybhali -yibhalie: «Mav -nyime v -mav -mi, 'in 'nyu -yv -pape zv v 'nvwea?»

5

-Zezu vaa zuzu 'nyii

(Mt 8.28-34; Lk 8.26-39)

¹ 'In -Zezu -yv v 'binanya yia Galilenyuu kakpe -putu -gv nyini, Zelazi -nyimaa dudv -gv. ² V 'bhva 'glv 'wv, 'in v yia lasibhli. Nvokpasu yabhlo 'tlaa gbawla nyidi, 'in v yia v -yvi. Nu, v nyime mia, zuzu 'nyuu mi v 'wv. ³ Gbawla -gv v gva. Nu, wa 'ni -sleεn mnene wa 'ka v gbvan, wa 'de yi neε -llukpe 'wvohu. ⁴ Wa ka bha v sv -yv -pekleε zv, wa yia v bhv gbvan neε -llukpe nya, v yia neε -llukpe -di, 'in v yia -pekleε -nyumv. Nyime 'ni -sleεn v kweyvnneni. ⁵ Sabvoo, zlvoo, 'yli weε nya, v mi -mv -gvanya 'wlu, -mv gbawla -gv 'wvkvda, -zugba v nv v 'de le tokpa nya.

⁶ V 'yia -Zezu -yv -mv 'pi, v mnia v -gbe -gwagwie nya, 'in v yia v 'yu 'kukolu 'sibhli. ⁷⁻⁸ -Zezu neε v -yla: «Zuzu 'nyuu, 'tide v 'yi!»

'In v yia 'wvkv 'titeε: «-Zezu, Yali -Lagv 'Yu, -naa leε -gbv pli na gbv 'wvla? -Na zukpa -wa, 'na pali 'mi 'klyie 'wv -ni, -Lagv 'ηni nya.»

⁹ 'In -Zezu yia v laybha: «'Lee, sa wa la -na 'ηnia?»

'In we yia we 'bivpalie: «Na 'ηni wa laa <Sbvjaa -zlv.> Nu, -a -zu 'wv.»

¹⁰ We yia v zukpa 'pali bhabha nu, v 'na vulu we dudv ni -gv -ni. ¹¹ -Zugba -boboo -zlv mi -bha lililuu datalida, -gv gv 'klv -yv. ¹² 'In zuzu 'nyii yia -Zezu zukpa 'pali, we neε v -yla: «Nu, kwa -ain -bobonya mia ni 'wv. 'Nyε -ain 'yoo -a 'ka we 'wvpla.»

¹³ V yia we 'yoo 'nyε. Tavn, weε zuzu 'nyii 'tlaa v nvokpasu 'wv, 'in we yia -bobonya 'wvpla. We kwlia -gv gv -gwagwie nya, 'in we yia 'nyu lv slo, 'in 'nyu yia we 'bha.

Nu, weε -bobo ηweε mnene we 'ka -bobo 'wlu kugbua nyini. ¹⁴ Tavn, -boboo 'yliyavnya yia -gwa. Gbv -we yia wa, 'in wa yia we gba kvdanya -yv 'gbe 'kadi nvkple. 'In we 'di yia da weε nyini. Nyima yia -bha 'yia mnii. ¹⁵ Wa nyina -Zezu kwesi, nyime -v kaa zuzu 'nyii duun 'wv wa 'yia -mv -yv, -zugba -mv -di -bha la, -bana nya 'wv, 'in -mv 'wlvsv ka ladolu, 'in wa yia nyanv nv. ¹⁶ 'In gbv yia zuzu

'nyii 'wɔkanyɔ -yɔ -bobonya, nyɪma -wa 'yia -bha, 'in wa yia we 'dɪ -sa. ¹⁷ Wa yia -Zezu bhuhhoe nu, ɔ 'bhɔ wa dɔdɔ -gɔ.

¹⁸ Da -Zezu mia 'glɔ 'wɔgblada, nyɪmɛ zuzu 'nyuu kpaɔ, ɔ yia ɔ zukpa 'pali nu, ɔ -yɔ ɔ 'sɔ 'ka -tu. ¹⁹ -Zezu 'nɪ we ŋwnu, 'in ɔ nɛɛ ɔ -yla: «Mni -na -buduŋwɛɛ, -na nyɪmaa -gbɛ, 'in -we weee Nyɪmaa -Kanyɔ nɔa -mɪ -yla lɛ nyazɪdlɪ nya, -in 'ka we 'dɪ wa -sali.» ²⁰ 'In ɔ yia mni. -We weee -Zezu nɔa ɔ -yla lɛ, ɔ yia we 'dɪ -sa 'Gbe Kugbua -dɔdɔ -gɔ, 'in we yia wa 'dɛ weee ŋwɛgaga -sɔbhali.

'Ŋwnɔ yabhlo -yɔ -Zalusu 'ŋwnɔyuu gbɔ

(Mt 9.18-26; Lk 8.40-56)

²¹ -Zezu mni 'nyuu kakpe yabhlo -gɔ 'glɔ nya, 'in nyɪma duun yia 'wlugbeli ɔ kwesi 'nyuu -gɔgɔ -gɔ. ²² -Bha *Lagɔbuduu -kanyɔ yabhlo yia, 'mɔ wa laa -Zalusu. ɔ 'yia -Zezu, 'in ɔ yia -mɔɔ bhɔ -yɔ bhlili, ²³ 'in ɔ yia ɔ bhuhhoe bhabha: «Nu, -na zukpa -wa. Na 'ŋwnɔyulɛ mɪ tɪda. Yi, -in 'ka ɔ sɔ -gulapali, ɔ 'ka 'pɔ, ɔ 'ka 'yliyɔgagɛ 'yɪ.»

²⁴ 'In -Zezu -yɔ ɔ 'sɔ yia mni. Nyɪmaa -zlo kwaa ɔ yoo, ninɛni wa ninɛni ɔ.

²⁵ Nu, 'ŋwnɔ yabhlo mɪ wa glaa, -mɔɔ kwɛpalɛ li -zɔ kugbua lɛ 'sɔ -mɔɔ -yɔ. ²⁶ -Dɔtlɔɔ -zlo jipea ɔ, wa yia ɔ siali. ɔ ka ɔ 'gwɛzi weee -nyumɔ, ɔ 'nɪ 'pɔ. -Zugba we -yɔ ɔ sialɛ mni. ²⁷⁻²⁸ ɔ 'nɔa -Zezuu 'dɪ ni, 'in ɔ nɛɛ ɔ 'dɛ dlɪ zɔɛ: «In -ka ɔ -bana kwɛzi, in mneni in 'ka 'pɔ.»

ɔ 'plɪa nyɪma nyɪdɪ -Zezu lɔɔ, 'in ɔ yia ɔ -bana kwɛzi. ²⁹ -Bha -bhlokpade ɔ 'pɔn yia 'wɔkani, 'in ɔ yia we 'jiyibheli nu, ɔ ka 'pɔ.

³⁰ -Zezu yibhelia we 'ji nu, ɔ 'tɪtɛ ka lubho nɔ, 'in ɔ yia labhiti -mɔ nyɪma nyɪdɪ, 'in ɔ yia layɪbhaɛ: «Nyɔɔ zi na -bana kwɛa?»

³¹ 'In ɔ 'bɪnɔnya yia we 'bɪgɔpalɛ: «Aya! Nyɪmaa -zlo mia da -mɪ ninɛni da ni, 'lee sa -na yɪbha la nu, nyɔɔ zi -mɪ kwɛa?»

³² ɔ yia ɔ 'dɛ -yɔ latitali. Nyɪmɛ -ɔ nɔa we lɛ, ɔ 'ka ɔ 'yɪ. ³³ ɔ 'ŋwnɔ ka nyanɔ nɔ, -zugba ɔ telɪa. -We yɪa ɔ, -mɔɔ ka

we 'jiyibheli 'gbɔ, 'in ɔ yia -mɔɔ bhɔ -yɔ bhlili, 'in ɔ yia we 'bɪgɔ 'plɪa -mɔɔ -yla. ³⁴ -Zezu nɛɛ ɔ -ylaɛ: «Na 'yu, amaa dlɪ ka aɪn pue. A mni, 'wɔtɔtɔe -dlɔɔ -yɔ aɪn 'sɔ -mɪ! Amaa gu bhɪaɔɔ!»

³⁵ Da -Zezu mia gbɔ -mni gbada, nyɪma 'bhɔa -Zalusu -buduŋwɛɛ, wa yia, wa nɛɛ ɔ -ylaɛ: «-In 'na siali Nyɪmaa -Kanyɔ -ni, -na 'ŋwnɔyuu ka tɪ.»

³⁶ 'In wɛli, wa mia gbada, -Zezu yia we yukwli -gɔlasali, 'in ɔ nɛɛ -Zalusu -ylaɛ: «-In 'na nɔnɔ nyanɔ -ni, -in zɔ dlɪ!»

³⁷ We 'nɪ Piɛli -yɔ *'Zake -yɔ ɔ bheli *Zaan 'wɔbhɔ, ɔ 'nɪ ŋwnu nyɪmɛ -putu 'ka wa yoo kwa. ³⁸ Wa nyɪa -Lagɔbuduu -kanyɔɔ -buduŋwɛɛ, 'in ɔ yia nyɪmaa -zlo -yɔyɪ -gɔzɪzɪda sɔ weee lɔ, wie -yɔ 'wɔkpɪkpɪɛ nya. ³⁹ ɔ plaa -budu zɔ, 'in ɔ nɛɛ wa -yla: «Lɛɛ -lu ka 'gbɔ a gbugblolu -nya? Lɛɛ -lu ka 'gbɔ a wi -nya? ɔ 'nɪ tɪ, 'yɪlaa 'wɔ ɔ mia.» ⁴⁰ 'In wa yia ɔ gla pali.

-Bha ɔ wlelia wa 'dɛ weee. -Slɛɛn, ɔmɔ klaa, 'ŋwnɔyuu dide klaa, ɔ 'nyaa klaa, we -yɔ ɔ 'bɪnɔnya ta, 'in wa yia komi lɔɔ mni, mɔ 'ŋwnɔyuu pɪa la. ⁴¹ 'In ɔ yia ɔ sɔ lakpa, 'in ɔ nɛɛ ɔ -yla: «Talita kumi.» (We ji -wa nu: «'Yieslɔŋwnɔyuu, in nɛɛ aɪn -ylaɛ, a -sɔ 'wɔ.») ⁴² Tɔɔn, ɔɔ 'ŋwnɔyuu yia 'wɔsɔ, 'in ɔ yia nɔ. We yia wa ŋwɛgaga -sɔbhali. Nu, ɔ ka -zɔ kugbua lɛ 'sɔ. ⁴³ -Zezu nɛɛ wa -yla 'klɔ 'cɪcɪ nya: «A 'na gbali we nyɪmɛ yabhlogbɔɔ -yla -ni. A 'nyɛ ɔ lililu, ɔ 'ka li.»

6

-Zezuu -zɔɔ -nyɪma 'nɪ ɔ gbɔ ŋwnu (Mt 13.53-58; Lk 4.16-30)

¹ -Zezu 'bhɔa -bhɛɛ, 'in ɔ -yɔ ɔ 'bɪnɔnya 'sɔ yia ɔ -zɔɔ mni. ²⁻³ Wa *Nyapɛylɪ nya, 'in -Zezu yia wa -Lagɔbudu zɔ mni, 'in ɔ yia -mɔ gbɔ -slolu. Nyɪma, -wa ɔ mia -sloluda, we -sɔbhali wa ŋwɛgaga, 'in wa nɛɛ: «ɔɔ mia dɛ ni, ɔ 'nɪ Maliii yuu? 'Lee, ɔ 'nɪ 'Zake klaa, Zozee klaa, Zudɪ klaa, we -yɔ 'Simɔɔɔ bheli? ɔ bhɔlɔa 'nɪ da -aɪn glaa -mɪ? ɔɔ mia dɛ ni, -budukonyɔ -wa. Wee gbɔ mia dɛ ni, da ɔ sali wea?»

Gboyilo -mumu -Lago 'nyε amɔ, ɔ 'ka -ain -slolua? Nyɔɔ 'nyε ɔ 'tite, 'in ɔ nu gwedigbu ni lea?»

We 'dεε 'gbu, wa 'ni ɔ weli 'wɔɲwɔ. 4 'In ɔ nεε wa -ylaε: «-Lagɔgbu -falpanyɔ -ka -mi, da weee -bha wa zua ɔ. Nu, wa'a zu -bha ɔ ɔ -zɔɔ, ɔ zuayli we -yɔ ɔ -buduɲwεε.»

5 We 'ni, ɔ ka nyuma -bhlo -bhlo jipe, wa sɔ -gu lapalie nya 'wɔbhɔ, ɔ 'ni mneni ɔ 'ka gwedigbu lenɔ, 6 'in ɔ nεε: «Aya! In 'ni -slɔ 'sasukpa -nyuma, -wa'a zua -Lago dli -gu, 'yi.»

-Zezu tiea ɔ 'binɔnya kugbua le 'sɔ (Mt 10.5-15; Lk 9.1-6)

-Muu 'bigu, 'in -Zezu yia kwesi -gbenya 'wɔplili nyuma gbuslolue nya. 7 ɔ laa ɔ 'binɔnya kugbua le 'sɔ, ɔ 'ka wa tie 'sɔ 'sɔ, 'in ɔ yia wa 'tite 'nyε, wa 'ka zuzu 'nyii vu. 8-9 ɔ nεε wa -yla: «We 'ni kɔɔsu -bhlogbɔɔ 'wɔbhɔ, a 'na 'bhulu -lu yabhlogbɔɔ 'wɔ -ni. A 'na 'bhulu 'floo 'wɔ -ni. A 'na 'bhulu *-bada 'wɔ -ni. A 'na 'bhulu 'gwεzi 'wɔ -ni. Nu, a -pla -sakwla bhɔ 'wɔ, a -yɔ -banaa 'sɔnu 'na mnini -ni.

10 «A -ka 'gbe -mumu 'wɔ nyini, -budu -we ka ɲwεε a -ka ladi, a -gu -bha. 'Yi -we nya a 'ni -slɔ 'wɔsɔ, a 'na 'bhulu -bha -ni. 11 'In da -mumu wa 'ni amiaa 'lakpasu kpa, wa 'ni ain yukwli pɔlu, a gbɔtɔ amiaa bhɔ -yɔ *-bhubhui, 'in nyuma 'ka we 'jiyibheli nu, wa 'ni -Lagɔgbu -yɔɲwɔ.»

12 Wa mnia, 'in wa nεε nyuma -yla nu, wa 'bhiti wa dli. 13 -Zugba wa vua zuzu 'nyiii -zlo, 'in wa slua guzɔnya duun 'kpi 'wluo, 'in -maa pva.

Ewloɔv wlaa Zaan wa 'ka ɔ 'bha (Mt 14.1-12; Lk 9.7-9)

14 -Zezuu 'ɲmi mnenia da weee la, 'in dɔdɔv 'wlulapilinyɔ *Ewloɔv yia we 'nu. ɔ nεε: «'Zan -Batisu -wa. Nu, mɔ -sɔa 'wɔ tɪtlɪnya glaa. We 'dεε 'gbu ɔ mneni ɔ 'ka gwedigbu lenɔ.»

15 Nyuma tɔlva nεε: «*Elii -wa.» 'In tɔlva nεε: «-Lagɔgbu -falpanyɔ -wa, bhlasabhla -Lagɔgbu -falpanyaa 'yabhlo 'bhisa.»

16 Nu, Ewloɔv 'nva we, 'in ɔ nεε: «Zaan -wa. -Ami wlaa ɔ, 'in wa yi bhaa

ɔ 'wlu -gu -di. Mɔ -sɔa tɪtlɪnya glaa 'wɔ.»

17-20 Nu, Ewloɔv mia, ɔ ka bha ɔ bheli Filipɔv 'ɲwɔɔ Ewloɔdiadi -mɔɔ -glosa, 'in ɔ yia -mɔɔ kwa. 'In Zaan nεε ɔ -yla: «Nu, we 'ni 'ylinani -Lagɔɔ tite 'wɔ, nyime 'ka ɔ 'dεε bhelii 'ɲwɔɔ kwa.» -Bha Ewloɔdiadi 'paa 'cε. ɔ 'yibha ɔ 'ka Zaan 'bha. Nu, Ewloɔv sɔa Zaan, 'in ɔ -yi we 'ji nu, -Lagɔnyime tiklu -wa. 'In Zaan -ka gbada -mi, we nanɪ Ewloɔv dɔdɔv, 'in we bhitia ɔ 'wlukɔvɔn. We 'dεε 'gbu Ewloɔv 'yibha ɔ 'ka Zaan 'wɔgbu. 'In ɔ yia ɔ gbuan, ɔ yia ɔ -kaslu 'wɔpa Ewloɔdiadi yi ɔ 'bhaa 'gbu.

21 Nu, 'yɪ yabhlo nya, 'in Ewloɔdiadi yia -jɔlv 'yi. We zli mia, Ewloɔv gwahyɪ -wa. 'In ɔ yia 'gbee -cian klaa, 'slɔjaa nyuma 'kadɪ klaa, we -yɔ Galilee -nyuma kpasɪ la, wa 'ka 'feti -sa. 22 Ewloɔdiadi 'ɲwɔnyu plaa, 'in ɔ yia litε, 'in ɔ yia wa dɔdɔv namanɪ. -Bha ɔ dɔdɔv 'wlulapilinyɔ Ewloɔv gbaa ɔ -yla: «Nu, -we a -ka 'yibha, a -zɪlɪ 'mi we, 'in in 'ka we ain 'nyε.» 23 'In ɔ yia ɔ -yla biε: «Nu, -lu weee a yia 'mi -zɪlɪ, yoo na nyεa we ain. We yi na dɔdɔv kibhe -zεɔɔ, 'nyεa na yia we ain.»

24 ɔɔ 'ɲwɔnyu 'tɪlaa, 'in ɔ yia ɔ 'nyaa layibha: «Lεε -lu in 'ka ɔ -zɪlɪ?»

'In -mɔɔ nεε: «A -zɪlɪ ɔ 'Zan -Batisu 'wlu.»

25 ɔɔ 'ɲwɔnyu mnia lv -gwagwie nya, 'in ɔ nεε Ewloɔv -yla: «-We in 'yibhaa ni, mv -wa 'Zan -Batisu 'wlu. -In -la dεslεεn 'mi we -plaa -gu.»

26 We wlaa ɔ 'kwayli la, ɔ ka bi ɔ -limaa 'yibadu 'gbu, ɔ 'ni mneni ɔ 'ka gba nu, ɔ 'nia we ɲwɔnu. 27 ɔ yia 'slɔjayu yabhlo la, ɔ nεε ɔ -yla: «Mni, -in -di -bha 'Zan -Batisu 'wlu, -in -yɔ we yi.»

28 ɔ mnia -kaslu 'wɔ, ɔ yia Zaaan 'wlu -bha -di, 'in ɔ yia we -plaa -gu ladi, 'in ɔ -yɔ we yia yi. ɔ 'nyεa we ɔɔ 'ɲwɔnyu yoo, 'in -mɔɔ yia -mɔɔ 'nyaa we kwa.

29 Zaaan 'binɔnya 'nva we 'di, 'in wa yia ɔ 'kwie 'bumni, wa 'ka we gbawla 'wɔfa.

-Zezu 'nyεa nɔkpasia 'wlu glv -bhlo 'wlu gbu lililu (Mt 14.13-21; Lk 9.10-17; Zn 6.1-14)

³⁰ -Zezuu tietienya yia lb, 'in wa -yɔ ɔ 'sɔ yia 'wlugbeli. Gbu weee wa nva lɛ, -we wa -slolua nyima, 'in wa yia we 'di ɔ -sali. ³¹ Nyimaa -zlo, -wa yia, -wa mnia, wa 'gbu, -Zezu -yɔ ɔ 'binɔnya 'ni mneni wa 'ka li. ³² We 'gbu ɔ nɛɛ ɔ 'binɔnya -yla: «-A mni da mia blenyii, -a 'ka -mɔ ladi.»

'In wa 'dɛkpa yia 'glv 'wv -bho, 'in da nyuma 'nia -mi, wa yia -mɔ mni. ³³ Nyima duun 'yia da wa -yɔ mnida, 'in wa yia wa yibheli. 'In 'gbe weee 'wv -nyima yia ɔ 'yu zili bhv -gv -gwagwie nya.

³⁴ -Zezu 'tlaa 'glv 'wv, 'in ɔ yia nyimaa -zlo -yɔyi. Wa 'wlv bhlabhle -we 'ni 'yliyɔzɔnyɔ -ka. We 'gbu wa laa ɔ nyazi 'wv, 'in ɔ yia wa gbu duun -slolu.

³⁵ Jibhe zɔa, ɔ 'binɔnya bea ɔ kwesi, 'in wa nɛɛ ɔ -yla: «Da -mni -tlv la, 'in 'ylv ka -fla. ³⁶ Gba wa -yla, wa mni kɔdanya -yɔ 'gbenya mia da -ain kwesi 'wv, wa 'ka wa 'dɛɛ lililu zɔ.»

³⁷ ɔ nɛɛ wa -ylaɛ: «Amiaa 'dɛ 'nyɛ wa lililu!»

Wa nɛɛ: «'Cv gbetaa lubho -gwɛzi 'ni mneni we 'ka wa 'floo zɔ.»

³⁸ 'In ɔ nɛɛ wa -yla: «'Floo zuma mi ain kwɛɛa? A mni a 'ka we zɛli.»

Wa zɛlia we, 'in wa nɛɛ ɔ -yla: «Nu, 'floo gbu -yɔ zibhii 'ya sɔ mia -bha.»

³⁹ -Bha ɔ gbaa wa -yla, -maa 'tvlv nyima nu, wa -di la -zlo nɔwɛɛ -petu kɔli -gv. ⁴⁰ 'In wa yia -zlo nɔwɛɛ ladi. -Zlo yabhlo ka nyima 'wv glv gbu, 'in tɔlv ka 'wv glv 'sɔ 'ya kugbua. ⁴¹ -Zezu 'bhua wee 'floo gbu -yɔ zibhii 'ya 'sɔ 'wv, ɔ ylaa yali, ɔ 'paa -Lagɔ fuo, ɔ didlia wee 'floo la, 'in ɔ yia we ɔ 'binɔnya yoo 'nyɛ, wa 'ka we nyima 'wv ladi. 'Sa -bhlokpade ɔ dlilia nyima weee zibhi 'wv la. ⁴² Wa 'dɛ weee lia, 'in wa yia lb. ⁴³ 'Floo pnu -yɔ zibhi -we wa sialia, we nyini -cicɛ kugbua lɛ 'sɔ. ⁴⁴ Nyima -wa lia, wa nukpasia mia wa glaa, wa nyini nyimaa 'wlu glv bhlo 'wlu gbu (5.000).

-Zezu nɔa 'nyu -gv

(Mt 14.22,32; Zn 6.15,21)

⁴⁵ Tɔɔn, -Zezu nɛɛ ɔ 'binɔnya -yla: «A -bho 'glv 'wv, a -gali 'mi 'yu -mɔ Betisaida mnida. 'In in 'ka waa nyima

weli 'pa.» ⁴⁶ Wa 'bhobhloa -yɔ, 'in ɔ yia -gɔgɔ 'wlu mni, ɔ 'ka -Lagɔ bhobhoe.

⁴⁷ -Kwitatokpa ylumania la, -zugba -Zezuu 'binɔnya mi -mɔ 'nyu -nyidi 'glv 'wv, 'in ɔ mɔ mia dɔdɔ, ɔ 'dɛ -bhlo. ⁴⁸ -Zezu 'yia nu, -maa mi siada, -pɛpɛ mi wa 'klv -yɔ -gbɛin bhulvda, 'in 'glv -papɛ kali -yɔ, tiatia -kɔkɔ gboa, 'in ɔ yia wa 'bi mni 'nyu -gv -nɔnɔe nya, ɔ 'ka wa -gv yli. ⁴⁹⁻⁵⁰ Wa 'yia ɔ -yɔ nɔda -mɔ 'nyu -gv, wamia nɛɛ 'sa 'kuzu -wa. Wa 'dɛ weee 'yia ɔ -yɔ, 'in wa yia nyanɔ nu. Wa 'kpia 'wv, -Zezu nɛɛ: «A 'na nɔnɔ nyanɔ -ni, -ami -wa, a pali dlila.»

⁵¹ 'In ɔ yia wa lb -bho -mɔ 'glv 'wv, 'in -pɛpɛ yia zɔbɛ. Wee gbu 'ni wa nɔwɛgaga -subhali -sɛ. ⁵² Nu, wa yukwli -yɔ 'tɛlaa 'gbu, -Zezu 'nyɛa nyimaa -zlo lililu gwɛdi sa, wa 'ni ɔ 'tite yibheli.

⁵³ -Zezu -yɔ ɔ 'binɔnya -dia 'nyu 'wv, wa nyinia Zenezalɛti -dɔdɔ -gv, -mɔ wa jia 'glv lubhu. ⁵⁴ Wa mi 'glv 'wv la -sibhlida, 'in nyima yia -Zezu yibheli. ⁵⁵ Wa -yɔ 'pulo -pulue mi 'gbe weee 'wv 'plivda, 'in da wa -ka 'nu nu, -Zezu mi -bha, 'in wa mnia -mɔ, wa -yɔ wa guzunya 'sɔ, -zugba -maa mi 'sowli 'wv. ⁵⁶ Da ɔ -ka mni, 'in wa laa ɔ guzunya. We yi kɔda -zɛoo, we yi -zɔɔ -zɛoo, we yi 'gbe 'kadv 'wv -zɛoo, 'in wa palia wa guzunya -zejila 'wv la. 'In wa palia -Zezu zukpa nu, ɔ 'ka wa guzunya 'yoo 'nyɛ wa 'ka ɔ -banaa nɔwɛ kwɛzi. 'In -wa weee zia we kwɛ, -maa yia 'pv.

7

-Zezu -yɔ Zuifv tite

(Mt 15.1-9)

¹⁻⁴ Bha Zuifv -yɔ Falizinyimaa -gbɛ, wa 'ni -slɔ kwɛ budo 'nanv, wa'a li. Nu, wa dukpasu tite -wa, 'mv wa zva 'nɔnɔwɛ. Nu, wa -ka lɔkɔ 'wobhu, wa 'ni -slɔ budo, wa'a li. Tite tɔlv wa dukpasu tia wa -yɔ, 'in wa zv 'yaa -mv 'nɔnɔwɛ. Sa 'bhisa, nyidanya klaa, -tukponya klaa, we -yɔ 'wumanu -kɔponyaa 'wv lawɔlvɛ.

'Yli yabhlo nya, Falizinyima -yɔ -Lagɔ titee gwesanya 'bhua -Zeluzalɛmɔ, 'in wa yia -Zezuu -gbɛ 'wugbeli. -Bha wa 'yia nu, ɔ 'binɔnya

tɔlva mɪ kwɛ pɔɪn lilida. Nu, -maa 'nɪ kwɛ budo. ⁵ Wa nɛɛ -Zezu -ylaɛ: «-Na 'bɪnɔnya lilia kwɛ pɔɪn. Wa 'nɪ -amɪaa dukpasu tite 'nɔɲwɛ zɔ. Lɛɛ -lu ka 'gbu wa yi 'sa nɔa?»

⁶ ɔ yia we 'bɪgɔpaliɛ: «Weli 'sɔ -nyuma! -We -Lagɔgbu -falɪpanyɔ Ezaii cɛlia ɔ 'sɛbhe 'wɔ, gbuzɔnɔ -wa: <Waa nyuma mɪa, ɲwɛɛ la wa nnania 'mɪ,

nu, wa dli 'nɪ 'mɪ -gɔ -mɪ.

⁷ Bhebhe wa ylimania 'mɪ.

Nu, tite wa slolua,

'in wa laa -Lagɔɔ tite,
nyumaa 'dɛkpɔaa -gbɛ we 'bhɔa.»

⁸ Nu, a ka -slɛɛn -Lagɔɔ dɔmagbu 'yitide, 'in a nɔa nyumaa dɔmagbu lɛ.»

⁹ ɔ nɛɛ 'ya wa -ylaɛ: «A mna 'yli! A 'yɪbha a 'ka amɪaa dukpasu tite 'nɔɲwɛ zɔɔ 'gbu, a yia -Lagɔɔ tite 'yitide. ¹⁰ Moizi nɛɛ:

<Zɔ -na dide -yɔ -na 'nyaa 'nɔɲwɛ.»

'In:

<ɔ -ka ɔ dide -yɔ ɔ 'nyaa vɛli,

'bha wa bhaa ɔ.»

¹¹ 'In amɪa, a nɛɛ: nyumɛ -ɔ -ka ɔ dide -yɔ ɔ 'nyaa -yla gba nu, <-We in 'ka yaa aɪn 'nyɛ, mɔ -wa «Kɔlɔban» > (we ji -wa ɔ ka we -Lagɔ 'nyɛ), ¹² amɪa 'nyɛa ɔ 'yoo, ɔ'ɔ nɔ -slɛɛn -lu yabhlogbɔɔ lɛ ɔ dide -yɔ ɔ 'nyaa 'sɔ -yla. ¹³ A -ka 'sa nɔda -mɪ nɪ, 'in a saa -Lagɔwɛli la, amɪaa bhlasabhla gbɔɔ 'gbu. 'In a nɔa we 'gbu 'sasɔkpa -gbu duun tɔlva lɛ.»

*-We plalia nyumɛ pɔɪn mɔ nu
(Mt 15.10-20)*

¹⁴ -Mɔɔ 'bɪgɔ, 'in -Zezu yia nyumaa -zlo la, 'in ɔ nɛɛ wa -ylaɛ: «A pɔ yukwli, -we na yia gbaa a 'ka we 'nɔ. ¹⁵ Lililu nyumɛ lia nɪ, we'e -plali ɔ pɔɪn. Nu, gbɔ -we ɔ gbaa, -we 'bhɔa ɔ dli zɔ, mɔ plalia ɔ pɔɪn. [¹⁶ -ɔ -ka 'nɔnɔ -yukwli 'wlu -ka, ɔ 'nɔ we.]»

¹⁷ Da -Zezu 'bhɔa nyuma glaa, ɔ plaa -budu zɔ, 'in ɔ 'bɪnɔnya yia ɔ wee gbɔɔ ninee 'ji layɪbha. ¹⁸ 'In ɔ nɛɛ wa -ylaɛ: «Amɪa'a 'nɔ 'ya -mɔɔ 'wɔlaa? A yibheli we 'ji nu, -lu -we nyumɛ lia, we'e -plali ɔ pɔɪn. ¹⁹ Nu, wee lililu mɪa, we'e mɪ ɔ dibhe 'wɔ, ɔ nɔkplɛ we mɪa. -Mɔɔ

'bɪgɔ, 'in ɔ plaa 'kwla -yɔ.» -Bha ɔ gbaa nu, wa mneni wa 'ka lililu wee li.

²⁰ 'In ɔ nɛɛ 'yaɛ: «Wee -lu -we bhɔa nyumɛ dli zɔ, mɔ plalia ɔ pɔɪn. ²¹ Wee -lu -we bhɔa nyuma 'wɔ, -mɔ wa dli zɔ, mɔ -wa nu: wa pɔpali 'wlukɔɔn la 'nyumɛɛ, wa ka mɔtnɪ kwɛ, wa yli 'wie, wa bha nyumɛ, ²² 'in 'ɲwnɪ -yɔ nyuma -putu dia -budu 'wɔ.* Wa 'yɪbha wa 'ka -gɔgali. Gbɔnyuu wa nɔa lɛ, wa -lima wa nɔa -dawli 'wɔ. Wa'a zɔ tite 'nɔɲwɛ. Wa ka zenyi, 'in wa saa nyumɛ 'ɲnɪ. Wa ylimania wa 'dɛ, wa 'wlukɔɔn ka -nyumɔ. ²³ Wee gbɔnyii mɪa dɛ, mɔ tlaa nyumɛɛ dli zɔ, 'in mɔ plalia ɔ pɔɪn.»

*'Lakpaɲwɔ ɲwnua -Zezuu gbɔ
(Mt 15.21-28)*

²⁴ Da -Zezu 'bhɔa -bha, 'in ɔ yia Tili -dɔdɔ -gɔ mɪ, -mɔ ɔ plaa -budu zɔ. ɔ 'nɪ 'yɪbha nu, nyumɛ 'yɪ ɔ, 'in ɔ 'nɪ mneni ɔ 'ka zize. ²⁵⁻²⁶ Nu, ɔ plaa -budu zɔ, tɔɔn, 'ɲwnɔ yabhlo yia ɔ -gbɛ yi. ɔ ɲwnɔ mɪa, 'lakpaɲwɔ -wa: Silii -dɔdɔ yabhlo wa laa Fenisi, -mɔ wa gwalia ɔ. Nu, ɔ ka 'ɲwnɔyɪ, 'mɔ zuzu 'nyuu kpaa. 'In ɔ ɲwnɔ yia -Zezu -yɔbɛ, 'in ɔ yia ɔ bhɔ -yɔ bhilili, ɔ nɛɛ: «-Na zukpa -wa, zuzu 'nyuu -we kpaa na 'yɪ nɪ, -in vu we.»

²⁷ ɔ nɛɛ ɔ -yla: «'Ylaasli -ka lida -mɪ, we 'nɪ tɪkli -mɪ wa 'ka 'yilaasli lililu zɔsa wa 'ka we gwɪ zɔ viteli, we 'nɪ mɔɔ?»

²⁸ ɔ ɲwnɔ nɛɛ ɔ -yla: «Na -Kanyɔ, gbuzɔnɔ -wa. Nu, gwɪ -ka 'tabhle zɔ -mɪ, 'in 'yilaasli -ka lida -mɪ, wee lililu -we bhli, gwɪ lia we. We 'nɪ mɔɔ?»

²⁹ ɔ nɛɛ: «-We a gbaa, gbuzɔnɔ -wa. We 'gbu a 'bhiti lɔ. Nu, zuzu 'nyuu -we kpaa amaa 'yɪ, in ka we vu.»

³⁰ ɔ mɪa lɔ, ɔ nɲnia ɔ -buduɲwɛɛ, -zugba ɔ 'yɪ pɪ lii -gɔ la, zuzu 'nyuu ka ɔ 'yitide.

-Zezu jipea bhobho

³¹ -Zezu 'bhɔa Tili -dɔdɔ -gɔ, ɔ -dia Sidɔɔn -yɔ 'Gbe Kugbua -dɔdɔ 'wɔ, 'in ɔ yia Galilenyu kwesi lɔyɪ. ³² Nyumɛ -ɔ'ɔ 'nɔa, 'in -ɔ'ɔ gbaa, -bha wa -yɔ ɔ yia,

* 7:22 Glɛkɪwɛli 'wɔ, we ji -wa nu, -wa kɔkwalia, wa -yɔ nyuma -putu dia -budu 'wɔ.

'in wa nɛɛ ɔ -ylaɛ: «-Na zukpa -wa, pali ɔ -na sɔ -gɔ la ɔ 'ka 'pɔ.»

33 -Zezu -yɔ ɔ 'sɔ 'bhɔa nyɪma glaa, 'in ɔ yia ɔɔ guzɔnyɔɔ yukwlii 'yoo 'wɔ -kwɛtɪya fa. -Bha -Zezu tlia -dlɛ ɔ -kwɛtɪya -yɔ, 'in ɔ yia ɔ mɔ kwɛzi. 34 Tɔɔn, 'in ɔ yia yali yla, 'in ɔ yia -nyii slu, 'in ɔ nɛɛ ɔɔ guzɔnyɔ -yla: «Efata», -mɔɔ ji -wa nu: «-In -kali.»

35 -Bha -bhlokpade ɔ 'pɔa, 'in ɔ yia gba, 'in ɔ yia 'nɔ. 36 -Zezu nɛɛ waa nyɪma -yla: «A 'na gbalɪ we nyɪmɛ yabhlogbɔɔ -yla -nɪ.»

'In sa ɔɔ -Zezu zɔa wa 'dɪ, nɪ, wa'a gbalɪ we -nɪ, wa 'nɪ 'sa nɔ. 37 'In wa -yɔ we gbagbɛ yia da weee mɪ. Nwɛgaga ka wa -sɔbhali, 'in wa nɛɛ: «Aya! ɔ lɛnɔlu weee mɪa 'yɪ we nana. -Wa'a 'nɔaoo, 'in -maa nɔa, -wa'a gbaaoo, 'in -maa gbaa!»

8

-Zezu 'nyɛa nyɪma 'wlu glɔ -bhlo lililu (Mt 15.32-39)

1 We bhla, 'in nyɪma duun yi 'yaa -Zezu 'bɪ yi. Lililu 'nɪ -mɪ. -Bha -Zezu laa ɔ 'bɪnɔnya, 'in ɔ nɛɛ wa -ylaɛ: 2 «Nɪ, nyazi nyɪma nɪ laa 'mɪ 'wɔ. Wa 'yɪ ta nɪ -zugba wa mɪ 'mɪ 'bɪ, 'in lililu ka bhia. 3 Wa 'nɪ -slɔ li. In -ka gba, wa mɪ lɔ nɪ, wa mneni wa 'ka 'yloogblɔ bhilili. Nɪ, tɔɔba 'bhɔda -tlɔɔ la.»

4 ɔ 'bɪnɔnya yia we 'bɪgɔpalɛ: «Aya! -Amɪa -flii 'pɪpɪ, da -a 'ka 'floo 'yɪ -a 'ka wa 'nyɛ, 'in wa 'ka lɔa?»

5 ɔ nɛɛ: «'Floo zuma mɪ aɪn kwɛɛa?» -Maa nɛɛ: «'Floo gbesɔ.»

6 'In ɔ nɛɛ nyɪma -yla: «A -dɪ dɔdɔ la.»

ɔ 'bhua wee 'floo 'wɔ, ɔ 'paa -Lagɔ fuo, 'in ɔ yia we ladɪdɪ. ɔ 'nyɛa we ɔ 'bɪnɔnya yoo, 'in -maa yia we nyɪma 'wɔladlili. 7 Zibhi yua tɔɔba mɪa -bha, ɔ 'bhua we 'wɔ, 'in ɔ yia we -Lagɔ kwɛɛ zɔ. ɔ 'nyɛa we ɔ 'bɪnɔnya yoo, -maa yia we nyɪma 'wɔladlili. 8 Wa lia, 'in wa yia lɔ. -We wa sɪalɪa, we yia -cɪcɛ gbesɔ ye. 9 Nɪ, -wa lia, wa mneni wa 'ka nyɪma 'wlu glɔ -bhlo (4.000) nyɪni.

Falizinyɪma ylaa -Zezu la (Mt 16.1-4)

10 -Zezu 'nyɛa wa 'yoo tɔɔn, ɔ yia 'glɔ 'wɔbhɔ ɔ -yɔ ɔ 'bɪnɔnya 'sɔ, 'in wa yia Dalɪmanuta -dɔdɔ -gɔ mɪ.

11 Falizinyɪma yia, 'in wa yia -Zezu kpɛli, wa nɛɛ ɔ -ylaɛ: «-In nɔ gwɛdigbɔ yabhlo lɛ, 'in -a 'ka we 'jɪyibheli nɪ, -na 'tɪtɛ mɪa, -Lagɔ 'nyɛa -mɪ we.»

12 -Zezu yia nyɔ laslu, 'in ɔ nɛɛ: «Lɛɛ -lu ka 'gbɔ amɪa dɛslɛɛn -nyɪma 'yɪbha 'sa gwɛdigbɔa? In nɛɛ aɪn -yla gbɔzɔnɔ sɛɛ: waa -manɪ 'na 'ka gwɛdigbɔ yabhlogbɔɔ 'yɪ.»

-Zezuu 'bɪnɔnya 'nɪ ɔ 'tɪtɛ 'wɔlanɔ (Mt 16.5-12)

13 -Zezu yia -bha wa tɪ. ɔ -yɔ ɔ 'bɪnɔnya 'sɔ, wa yia 'glɔ 'wɔ -gbɪa, 'in wa yia 'nyuu kakpe yabhlo -gɔ mɪ. 14 ɔ 'bɪnɔnya ka dɔɔ, wa 'nɪ lililu 'wɔbhɔ. 'Floo yabhlo -tɔa -mɔ 'glɔ 'wɔ, mɔ -bhlogbɔɔ -tɔa wa kwɛɛ. 15 -Zezu yia wa gbɔ -yla lapalɪ: «A zɔ amɪa 'dɛ 'yɪliyɔ. A 'na 'tideli amɪa 'dɛ 'yɪ Falizinyɪmaa 'flooɔ *gɔɔ -yɔ Ewɔlodɔɔ nyɪmaa -nɔ -yla -nɪ.»

16 -Bha ɔ 'bɪnɔnya gbɔgbalɪa -yla: «Nɪ, 'floo 'nɪ -aɪn kwɛɛ -mɪ. We 'gbɔ ɔ yi 'saa gba.»

17 -Zezu yibhelia we 'jɪ, 'in ɔ nɛɛ wa -ylaɛ: «Lɛɛ -lu ka 'gbɔ a gba 'sa? A 'nɪ 'floo 'wɔbhɔ -wa yɪ? A 'nɪ -slɔ we 'wɔlanɔɔ? Amɪa yukwli -yɔ 'tɛa la yɪ?

18 A ka 'yɪ 'klɔ -yɔ, 'in a'a 'yɪ la. A ka yukwli, 'in a'a 'nɔ. Amɪa dɔɔ -bho we -gɔ. 19 Nɪ, in ka zɪmɛ 'floo gbɔ nyɪmaa 'wlu glɔ -bhlo 'wlu gbɔ (5.000) 'wɔladlili. -Cɪcɛ yeye -nɔ zuma -tɔ zɪmɛ 'wɔa?»

Wa nɛɛ: «-Cɪcɛ kugbua lɛ 'sɔ.»

20 'In ɔ nɛɛ: «In dlili 'yaa 'floo gbesɔ nyɪmaa 'wlu glɔ -bhlo (4.000) 'wɔla naa?»

Wa nɛɛ: «-Cɪcɛ gbesɔ.»

21 ɔ nɛɛ wa -yla: «Aya! A 'nɪ -slɔ we 'wɔlanɔɔ?»

-Zezu jipea 'lɔlɔnyɔ

22 -Zezu -yɔ ɔ 'bɪnɔnya nyɪnia Betsaida, 'in wa yia ɔ 'lɔlɔnyɔ -la. Zukpa wa pali ɔ zukpa nɪ, ɔ zɪ -mɔɔ kwɛ. 23 -Zezu kpaɔ ɔ sɔ la, 'in ɔ -yɔ ɔ 'sɔ yia 'gbe lɔɔ mɪ. -Mɔɔ 'bɪgɔ, 'in ɔ yia ɔ

-dle 'yli -gv tli, 'in o yia o so -gv lapali. O nEE o -ylaE: «-Na yi -lu yabhlo -yoo?»

24 O -bloa 'yli, o nEE: «Nyuma na yia -yo, wa 'wlv sunya. Nu, wa mi noda.»

25 -Zezu palia o 'yli -gv so la 'ya, 'in o 'yli yia -blo, 'in o yia layi 'vayu. 26 O nEE o -yla: «Mni -na -budunweE. -In 'na plali -zoo -ni.»

Piel nEE nu, -Zezu -wa -Lagoo - Bhasanyo

(Mt 16.13-20; Lk 9.18-20)

27 -Zezu -yo o 'binonya mnia 'gbenya -we mia Sezalee Filipu kwesi nokple. Wa mi 'yloogblo noda, 'in -Zezu yia wa layibha: «'Lee, nyoo nyuma palu 'mi 'wua?»

28 Wa 'palia we 'bigu, wa nEE: «Nyuma nEE nu, 'Zan -Batisi -in -mia. Tolva nEE, Elii -in -mia, 'in tolva nEE 'yae, bhlasabhla -Lagoo -falipanyaa 'yabhlo -in -mia.»

29 O nEE wa -ylaE: «'In amia, a nEE, nyoo in -mia?»

'In Piel nEE: «-Lagoo -Bhasanyo -in -mia.»

30 -Zezu nEE: «A 'na gbalu we nyime yabhlogboo -yla -ni.»

-Zezu gbaa o 'dEE tltlgbu (Mt 16.21-28; Lk 9.22-27)

31 Nu, -Zezu bhlia o 'binonya gbusloluE, o nEE wa -yla: «We mi nu, oo *NyimeE 'Yu sia bhabha. Nu, Zuifuu nyima kpasu klaa, *-Lagoo binonyaa -cian klaa, we -yo -Lagoo titee gwe-sanya yia o kwnEE -saa. 'Bhaa wa yia o, 'in 'yli 'so, we tanu nya, tltlunya glaa o yia 'wusaa.»

32 'Sa o gbaa we sa bebleE, 'in Piel yia o -glima lali, 'in o nEE o -yla: «-In 'na gbalu 'sa -ni.» 33 -Zezu 'bhitia la, o ylaa o 'binonya, 'in o nEE o -yla 'klv 'cici nya: «*-Saatan, be lu! 'Bhu 'mi kwesi. Nu, -i'in pupali 'wlukoon la -Lago 'bhisa, nyuma 'bhisa -na pupalia 'wlukoon la.»

34 O laa nyima -yo o 'binonya, 'in o nEE wa -ylaE: «Nyoo nyoo -ka gba o 'ka 'mi 'bi no, o -sa o 'de dli, o 'bhu o siasiee *su 'wv, 'in o 'ka 'mi 'bi yi. 35 Nu, nyoo nyoo -ka o 'dEE 'yliyogagie 'wvgn, 'wv o yia we baa. 'In -o -ka o 'dEE 'yliyogagie 'wvoo -Lagoo -yo na 'gbu,

'yliyogagie -we 'nia bhloluda -ka, 'mv -moo yia 'yia. 36 Nu, nyime -ka dudv -gvv zovovv weee 'yi, 'in o -ka o 'yliyogagie 'wvoo ni, lEE -lu o 'yi we 'wva? 37 Nu, -lu yabhlogboo 'ni mneni we 'ka nyimeE 'yliyogagie zo. 38 Nu, NyimeE Yu yia yia o Didee 'hnumniee san 'wv, o -yo o -mowlv -anzinya 'so, -wa nva -Lagoo dumagbu lEE -gbe. Nu, desleen -nyuma, -wa 'nia tiklu -mi, 'in wa nva gbonyuu lE, wa glaa, -o -ka in -yo na weli zv nu, -ami, zli in -ka yi ni, 'in na nu 'yaa ovv zv.»

9

1 O nEE wa -yla: «Nu, in nEE ain -yla gbvovv saE: amia -wa mia da -seli, ain glaa, tolva ka *-Lagoo nyimaa 'wlulapilie 'yi yida 'tite nya, 'bhie, wa 'kaa tli.»

-Zezu 'binonya ta 'yia o 'tite (Mt 17.1-13; Lk 9.28-36)

2 'Yli gbu 'plia, we gbelibhlonu nya, -Zezu laa Piel klaa, *'Zake klaa, we -yo *Zaan, 'in wa 'de -mnva 'bhie yia -gogo 'kadv 'wlu mni. -Mo o 'klv 'bhitia wa 'yliya 'wv. 3 'In o 'wv -bana yia pomanu tenyii. Li we lia. Nyime -o 'kaa 'sa -bana pomanu dudv -gv, -moo -kanyo 'ni -mi. 4 -Bha wa 'yia Moizu -yo Elii 'so -yo, -zugba -maa -yo -Zezu mi 'di -sada. 5-6 'In nyanu yia wa dli 'wv slo. Weli -we Piel 'kaa gba, o 'ni we -yi. -Bha o gbaE: «*Wlabi, -amiaa -seli -mumie nanu 'yli! Palu yua ta -a yia 'sobha, -na -nu -bhlo, Moizu -nu -bhlo, Elii -nu -bhlo.»

7 -Bha yalipupa weli wa 'wv, 'in weli yabhlo yia wee yalipupa nyidi 'tla, we nEE: «-O mia de, na Yu -wa, in -kali o ze. A pulo o yukwli.»

8 Toun, 'in -Zezu 'binonya yia latitali, we 'ni -Zezu 'wvohv, wa'a 'yi nyime yabhlogboo -yo.

9 Wa mia -gogo kwilida, 'in -Zezu nEE wa -yla: «-We a 'yia da ni, nu, oo NyimeE 'Yu 'ni -slv tltlunya glaa 'wvoo, a 'na gbalu we nyime yabhlogboo -yla -ni.»

10 Weli -we -Zezu gbaa wa -yla, wa ka we 'nohwe zv. 'In wa yibhalia -yibhalia la: nu, o nEE: «Nyime 'ka tltlunya glaa 'wvoo. Sa -muv 'ji mia?»

11 'In wa yia ɔ layibha: «'Lee, lee -lu ka 'gbu -Lagoo titee gwesanya gba nu, *Elii 'kaa yi tiaa?»

12 ɔ nɛɛ: «Gbuzonu -wa: Elii 'kaa yi tia ɔ 'ka -lu weee we 'bi 'wu la. We mi celida *-Lagosebhe 'wu, nu, ɔ Nyimeɛ Yu yia sia bhabha, 'in wa 'ka ɔ veli. -We ka 'gbu we mia celida, a -yi we 'jii?

13 'In in nɛɛ ain -yla: Elii ka yi pepe. 'In sa wa 'yibhaa, 'sa wa sialia ɔ. Sa we mia -benyi celida -Lagosebhe 'wu, 'sa we 'plia.»

*-Zezu vua zuzu 'nyuu
(Mt 17.14-21; Lk 9.37-43)*

14 -Zezu klaa, Piel klaa, 'Zakee klaa, Zaan klaa, da wa nynia wa -lima -gbe, wa -talia -mɔ, -zugba nyimaa -zlo ka -maa gbeli. -Lagoo titee gwesanya mi wa glaa. Wa -yo wa 'so mi gbu gbada.

15 Wa 'yia -Zezu, toun wa yia nwe -ga, 'in wa yia ɔ -gbe mi -gwagwie nya, wa 'ka ɔ fusa.

16 -Zezu yia ɔ 'binonya layibha: «-A 'nu -seli? Lee gbu a gbaa?»

17-18 Nyime yabhlo 'palia we 'bigbe: «-Slolunyɔ, -mi in -laa na 'yu. Nu, zuzu 'nyuu ka ɔ kpa. We ka ɔ weli 'wobhu, ɔ ɔ gba. Da we -ka ɔ kpali, la we bhli ɔ. 'Fufli tlaa ɔ nweɛ, ɔ lia gla 'wu, 'in ɔ slelia. In ka -na 'binonya bhuhoe, wa 'ka wee zuzu 'nyuu vu. Wa 'ni we mneni.»

19 -Zezu nɛɛ wa -yla: «Desleen -nyima, -wa'a zu dli, 'yli zuma in -yo ain 'so 'ka lia? 'Yli zuma in 'ka amiaa 'gba ɔ 'yigbeda -tva? A -yo ɔ 'yu 'so yi.»

20 'In wa -yo ɔ yia yi. Da ɔ 'yia -Zezu, 'in wee zuzu 'nyuu yia ɔ lazuklu 'titeɛ, 'in ɔ yia bhli, -zugba ɔ glipe, 'fufli tla ɔ nweɛ. 21 -Zezu yia ɔ dide layibha: «We dia gwe, we -zu zuma nia?»

ɔ dide nɛɛ: «ɔ mi -sele, 'in we yia gwedi. 22 We 'ka ɔ 'bhaa 'gbu, 'yli talva zli, 'in we paa ɔ -kosu 'wu, 'in we paa ɔ 'nyu lu. Nu, -in -ka mneni -in 'ka -ain 'wusa, 'yili -ain nyazi. Be -ain -yo.»

-Zezu nɛɛ: 23 «Lee -lu 'ka 'gbu -na gba nu, -in -ka we mnena? -ɔ zu -Lagoo dli -gu, ɔ mneni ɔ 'ka -lu weee lenu.»

24 -Bha ɔ 'yuu dide 'kpa 'wu, ɔ nɛɛ: «In ka dli -sele -Lagoo gbegein, -sa 'mi 'wu, 'in in 'ka dli zu weee.»

25 -Zezu 'yia nu, nyimaa -zlo mi ɔ -gbe yida, 'in ɔ yia wee zuzu 'nyuu 'wluo 'kpali: «-Mi zuzu 'nyuu, -mi nva we le, 'in nyime'e gbaa, in ɔ ɔ 'nva. In nɛɛ: 'tide ɔ 'yi. -In 'na kpali 'masleen ɔ -ni.»

26 We zuklua ɔ 'yu la 'titeɛ, 'in we yia ɔ 'yitide 'wɔkpɔkpɛ nya, 'in ɔ yia lapi 'kwie 'bhisa. We 'gbu talva nɛɛ: «ɔ ka tli.»

27 -Zezu yia ɔ so -yo ɔ 'wobhulu. ɔ -soa 'wu, 'in ɔ yia 'yigbe.

28 -Zezu -yo ɔ 'binonya plaa -budu zo, 'in wa yia ɔ layibha: «Wee zuzu 'nyuu mia de ni, lee -lu ka 'gbu -a yi we vuvue sialia?»

29 ɔ nɛɛ wa -ylaɛ: «'Sasokpa -zuzu 'nyii mia de ni, we 'ni -Lagoo bhuhoe -bhlogbo ɔ 'wobhu, wa 'ni mneni wa 'ka -mu vu.»

30 Wa 'bhva -bha, 'in wa yia Galilee -dɔdɔ -gu 'plli. -Zezu 'yibha wa 'na yibheli ɔ da -ni. 31 ɔ -slolua ɔ 'binonya gbu, ɔ nɛɛ: «ɔ Nyimeɛ 'Yu wa yia nyima yoo 'nyea, 'in wa 'ka ɔ 'bha. 'Yli 'so, we tanu nya ɔ yia titlanya glaa 'wɔsoa.»

32 Nu, -we -Zezu gbaa, ɔ 'binonya'a 'nu we 'wola. Wa mi nyanɔ nɔdaa 'gbu wa 'ni ɔ layibha.

Sa nyime 'ka nu, 'in ɔ 'ka -mi tiklu -Lagoo yua?

33 Wa nynia Kapenaumu, wa plaa -budu zo, 'in -Zezu yia wa layibha: «Moo -di a -sa yaa 'yloogblva?» 34 'In wa -gu yia lasubha. -We ka gbu -wa, wa mia nɔda, 'in wa yia layibhali -yibhali: «'Lee, nyoo 'yli -ain glaa?»

35 ɔ yia ladi, 'in ɔ nɛɛ ɔ 'binonya -yla: «A be -seli. Nu, -ɔ -ka gba ɔ 'ka amiaa kpa -ze, ɔ -ze nyima weee 'bisayu, 'in ɔ 'ka wa zolubho nu.»

36 ɔ 'bhva 'yu yabhlo 'wu, 'in ɔ -yo ɔ 'so yia ɔ 'binonya nyidi ladi, ɔ gblelia -moo, 'in ɔ yia -moo ɔ bhv -gu ladi. ɔ nɛɛ:

37 «'Yu -ɔ mia yu ni 'bhisa, nyime -ɔ -ka ɔ kpa 'nanuu na 'nɔ nya, na 'de ɔ kpa 'nanuu. -ɔ -ka 'mi kpa 'nanuu, we 'ni na 'de ɔ kpa 'nanuu, nu, -ɔ tiea 'mi, 'mo ɔ kpa 'nanuu.»

38 Zaan nɛɛ -Zezu -yla: «Na -Slolunyɔ, -a ka nyime yabhlo 'yi, ɔ 'ni -ain glaa -nyime, -zugba ɔ vua zuzu

'nyuu -na 'ηni nya. Ɔ 'ni -ain glaa -mu 'gbv, -a yia ɔ 'yligbeli.»

³⁹ -Zezu nɛɛ: «-Innya, a 'na 'yligbeli ɔ -ni. 'Lee, -ɔ -ka gwɛdigbu lɛnu na 'ηni nya, ɔ mneni ɔ 'ka 'mi vɛlu? -Innya. ⁴⁰ Nu, nyime -ɔ 'ni -amɔaa tɔnyɔ, ɔ -yɔ -ain 'sɔ mi.

⁴¹ «Nu, in nɛɛ ain -yla gbuzɔnu saɛ: nyime -ɔ -ka ain 'nyu 'nye -Lagɔɔ -Bhasanyɔɔ 'ηni nya, -Lagɔ yia ɔ -tɔnu 'nyɛa. ⁴² 'Ylaashi -wa mia sa yu ni 'bhisa, 'in wa zua 'mi dɔ -gbv, -ɔ -ka wa 'yabhlogbɔɔ gbonyuu lukwa, we nanɔ 'yili -mɔɔ -nu nya, wa 'ka ɔ tukpa 'kadu -bli -yɔ gbuanɔ, 'in wa 'ka ɔ 'nyu lu viteli. ⁴³ We -ka -na sɔ 'ka -mi gbonyuu lu kwa ni, -dɔ -bha we. We nanɔ 'yili -in 'ka 'yliyɔgagie -we 'nia bhloluda -ka 'yi, sɔ -bhlo nya, we -zi -in 'ka -kosu -we'e nyumoa 'wɔ mni sɔ 'sɔ nya. [⁴⁴ -Mɛmɛ mia, «nɔnya -we lia nyumɛɛ yicɛ we'e tɔ, 'in -kosu'u nyumo -mɔ -gba.»]

⁴⁵ «'In we -ka -na bhv 'ka -mi gbonyuu lu kwa ni, -dɔ -bha we. We nanɔ 'yili -in 'ka 'yliyɔgagie 'yi 'tigie nya, we -zi wa 'ka -mi -kosu -we'e nyumoa 'wɔ viteli -na bhv 'sɔ nya. [⁴⁶ -Mɛmɛ mia, «nɔnya -we lia nyumɛɛ yicɛ we'e tɔ, 'in -kosu'u nyumo -mɔ -gba.»]

⁴⁷⁻⁴⁸ «We -ka -na yili 'ka -mi gbonyuu lu kwa, -in -sa -mɔ we. We nanɔ 'yili -in 'ka -Lagɔɔ nyɔmaa 'wlulapɔlgbe 'wɔ mni 'yiliya -bhlo nya, we -zi wa 'ka -mi -kosu -we'e nyumoa 'wɔ viteli, da nɔ lia yicɛ 'yili weee nya, 'yili 'sɔ nya.

⁴⁹ «Sa wa palɔ gumu lililu -yɔ, 'sa -bhlokpade -Lagɔ yia nyɔma -gbv -kosu slua. ⁵⁰ Gumu nanɔ 'yili. Mɛni we mɛni. We 'ni -slɛɛn mɛni ni, wa 'ni mneni wa 'ka we mɛni we -yɔ zu. Nu, amɔaa, a mi gumu 'bhisa, a -tu 'wɔ -dlɔɔ.»

10

*-Zezu gbaa 'ηwnɔ kwnɛɛ -sa gbv
(Mt 19.1-12; Lk 16.18)*

¹ -Zezu -yɔ ɔ 'binɔnya 'sɔ mni Zudee -dɔdɔ -gbv, 'in wa yia Zudeɛn nyu 'wɔdɔ. Nyumaa -zlo yia ɔ kwesi yi lu. Sa ɔ nɔ 'yili weee nya, 'sa ɔ bhli 'yaa wa slolue lu.

² Falizinyima yia ɔ kwesi bɛ, wa 'ka ɔ layla. 'In wa yia ɔ layɔbhaɛ: «'Lee, -amɔaa tite nukplɛ, nukpasu mneni ɔ 'ka ɔ 'ηwnɔ kwnɛɛ -saa?»

³ Ɔ nɛɛ: «'Lee, tite -mɔmɔ Moizɔ 'nye ain a?»

⁴ Wa nɛɛ: «Moizɔ cɛlia nu, nyime -ka gba ɔ 'ka ɔ 'ηwnɔ kwnɛɛ -sa, ɔ cɛli wee gbv 'sɛbhɛ -gbv, 'bhie ɔ 'ka ɔ kwnɛɛ -sa.»

⁵ 'In -Zezu nɛɛ wa -yla: «Amɔaa yukwli -yɔ suloo 'gbv, 'in Moizɔ yia 'mɔ tite ni palɔ. ⁶ -Lu weee gwedɔda, <'In -Lagɔ yia nukpasu -yɔ 'ηwnɔ lala.>

⁷ <We 'dɛɛ 'gbv, nukpasu yia ɔ dide -yɔ ɔ 'nyaa -yɔbhva,

'in ɔ -yɔ ɔ 'ηwnɔ 'ka 'wɔsuslolu,

⁸ 'In wa 'ka ku -bhlo -zɛ.>

-Slɛɛn, wa 'ni 'maslɛɛn nyɔma sɔ, nu, nyime -bhlo wa -mia. ⁹ We 'dɛɛ 'gbv, -we -Lagɔ -ka 'ylijɔli, nyime 'na sisali we 'yili -ni.»

¹⁰ Wa plaa -budu zɔ, 'in ɔ 'binɔnya yia ɔ wee gbv ni 'ji layɔbha. ¹¹ Ɔ nɛɛ wa -yla: «Nu, nyime -ɔ -ka ɔ 'ηwnɔ kwnɛɛ -sa, ɔ -ka 'ηwnɔ -putu kwa, gbonyuu ɔ nɔa ɔ 'ηwnɔ tianɔ -yla lɛ. ¹² 'Sa -bhlokpade, 'ηwnɔ -ka ɔ 'lowli -gɔbhv, 'in ɔ -ka nukpasu -putu kwa, gbonyuu ɔ nɔa lɛ.»

*-Zezu ηwnaa 'yilaashi 'nyu la
(Mt 19.13-15; Lk 18.15-17)*

¹³ Nyɔma mi -Zezuu -gbɛ 'yilaashi kwada, ɔ 'ka wa 'nyulanɔna wa kwɛ -gbv lapaliɛ nya, 'in ɔ 'binɔnya yia wa vuvue bhli wa 'wluo kpilɛ nya. ¹⁴ -Zezu 'yia wa -yɔ, 'in we yia ɔ -yɔkpa. 'In ɔ nɛɛ ɔ 'binɔnya -yla: «A 'tide 'yilaashi 'yi wa 'ka na -gbɛ yi, a 'na -kolu wa 'yoo -ni. Nu, nyɔma mia sa 'yilaashi ni 'bhisa, -Lagɔɔ nyɔmaa 'wlulapilɛ mi -maa -nu nya. ¹⁵ In nɛɛ ain -yla gbuzɔnu saɛ: nyime, -ɔ 'ni -Lagɔɔ nyɔmaa 'wlulapɔlgbe -yɔηwnu 'yislɔkpilɛ 'bhisa, ɔ 'na 'ka -Lagɔɔ -gbɛ pla.» ¹⁶ Ɔ 'bhua wa 'wɔ, ɔ yia wa sɔ 'wluo lapali, 'in ɔ yia wa 'nyulanɔna.

*Nyime -ɔ 'kaa -Zezu 'bi mni ɔ 'bhv ɔ -lu weee 'bi
(Mt 19.16-30; Lk 18.18-30)*

¹⁷ Nu, -Zezu mi mniɔda, 'in nyime yabhlo yia ɔ 'biɔwalɔ, 'in ɔ yia 'kukolu

'sibhli ɔ 'yu, 'in ɔ nɛɛ ɔ -yla: «Na -slolunyɔ -zɔnɔ, sa in 'ka nɔ, zli in -ka tli, 'in in 'ka -Lagɔ kwɛɛ 'yliyɔgagie -we 'nia bhloluda -ka 'yia?»

18 -Zezu nɛɛ ɔ -yla: «-Mumɔ ka 'gbɔ -na la 'mi nyime -zɔnɔ? We 'ni -Lagɔɔ 'debhlogbɔɔ 'wɔbhɔ, nyime -zɔnɔ 'ni -mi. 19 Nu, -na 'de -yi -Lagɔɔ *titenya:

<In 'na 'bhalɔ nyime -ni.
-In -yɔ 'ɲwɔɔ -putu 'na -dɪli -budu 'wɔ -ni.*

-In 'na yilili 'wie -ni.
-In 'na zɔlɔ nyime yo -yɔ -ni.
-In 'na lili nyima 'wlu -dawli nya -ni.
-In zɔ -bha -na dide -yɔ -na 'nyaa.» »

20 ɔ nɛɛ: «-Slolunyɔ, in mi nyimeslɔ nya, 'in in yia tite -mɪni 'nɔɲwɛzɔzɔɛ bhli.»

21 -Zezu ylaa ɔ zɛkalɪdli nya, 'in ɔ nɛɛ ɔ -yla: «-Lu yabhlo -tɔa 'wɔ, -in 'ni -slɔ -mɔɔ lɛnɔ. Mni, -in 'pa -na -kakali weee pɛlɔ, -in 'nyɛ we 'gwezi bobabhanya yoo, 'in -in 'ka 'ɲnumɪɛ 'yi -Lagɔɔ -gbɛ. -In -ka we lɛnɔɛ bhia, -in yi 'mi 'bi.»

22 ɔ 'nɔa wee wɛli ni, 'in 'kɔa yia ɔ 'yili lawla, 'in ɔ yia lɔbhiti 'klɔ -susue nya. Nu, 'ɲnumɪnyɔ -wa.

23 -Zezu ylaa ɔ 'bɪnɔnya -wa gbelia ɔ, 'in ɔ nɛɛ wa -yla: «'Nnumɪnya 'ka -Lagɔɔ nyimaa 'wlulapɪlgbe 'wɔ pla -yɔ we -kaha.»

24 Wee wɛli yia -Zezu 'bɪnɔnya ɲwɛgaga -sɔbhali. 'In ɔ nɛɛ 'ya wa -yla: «Na 'yua, nyime 'ka *-Lagɔɔ nyimaa 'wlulapɪlgbe 'wɔ pla, we 'ni 'tɛ -sɛ. 25 'Nnumɪnyɔ 'ka -Lagɔɔ nyimaa 'wlulapɪlgbe 'wɔ pla, we -kali -yɔ we -zi *-nyɔmɛɛ seenu 'bhɔka 'wɔplɪɛ.»

26 We yia ɔ 'bɪnɔnya -lɔɛli. Wa nɛɛ: «Aya! We -ka 'sa -mi, nyɔɔ -mɔmɔ 'ka gbɔ 'wɔbhɔa?»

27 -Zezu ylaa wa, 'in ɔ nɛɛ: «Nyime 'ni we mneni, nu, -Lagɔ mneni we. -Lagɔ mia, ɔ mneni ɔ 'ka -lu weee lɛnɔ.»

28 -Bha Pielɔ gbaa: «-Tali, -a ka -amɪaa -lu weee -bha ti, 'in -a yia -mi 'bi yi.»

29-30 -Zezu 'palɪa we 'biɔ, ɔ nɛɛ: «Nu, in nɛɛ aɪn -yla gbɔzɔnɔ saɛ: nyime ɔ -ka ɔ -lu weee -bha ti na 'gbɔ, 'in ɔ 'ka

-Lagɔgbɔ gba, we 'lɛɛji -mɔɔ yia 'yia -zakpa glɔ gbɔ. -ɔ -ka ɔ -budu klaa, ɔ bhelia klaa, ɔ bhɔlɔa klaa, ɔ 'nyaa klaa, ɔ dide klaa, ɔ 'yua klaa, we -yɔ ɔ kpa -bha ti, bhla -we 'wɔ -a mia da -budunya klaa, bhelia klaa, bhɔlɔa klaa, 'nyaanya klaa, didea klaa, 'yua klaa, we -yɔ kpaanya ɔ yia 'yia, -zugba nyima sɪali ɔ. 'In bhla -we yia yia, we nya ɔ yia 'yliyɔgagie -we 'nia bhloluda -ka.

31 «Nyimaa dumadu -wa -gaa 'yu, lɔ -maa yia -gaa. 'In -wa -gaa lɔ, 'yu -maa yia -gaa.»

*-Zezu gbaa ɔ tɪtlɪgbɔ
(Mt 20.17-19; Lk 18.31-34)*

32 -Zezu -yɔ ɔ 'bɪnɔnya 'sɔ, wa mia -Zeluzalɛmɔ mɪnɪda, -Zezu -galɔ wa 'yu 'yloogblɔ, -zugba ɔ 'bɪnɔnya lɔ dli. -Wa mia wa 'bi, -maa mi 'ya nyanɔ nɔda. ɔ nɛɛ ɔ 'bɪnɔnya kugbua lɛ 'sɔ -yla: «A bɛ -seli.»

'In -we 'kaa lɛnɔ, ɔ yia we wa -yla gba. 33 ɔ nɛɛ: «A -tali, -Zeluzalɛmɔ -a mɪnɪ da. Nu, -mɔ wa yia ɔɔ Nyimeɛ 'Yu wlaa. -Lagɔbɔbɔnyaa -cian -yɔ -Lagɔɔ titee gwesanya kwɛɛ wa yia ɔ pɛlɔ 'paa. 'In wa 'ka ɔ gbɔ 'wluladili, 'in wa 'ka wɛli -bhlo bhli wa 'ka ɔ 'bha. 'In 'lakpanya -wa 'nia -Lagɔ -yi, wa 'ka ɔ -maa yoo 'nyɛ. 34 -Maa yia ɔ gla palɪa, -maa yia ɔ -dlɛ -gɔ slua, -maa yia ɔ selɪa, 'in -maa 'ka ɔ 'bha. 'Yli 'sɔ, we tanɔ nya, 'in ɔ 'ka gbawla 'wɔtla.»

*-ɔ -ka gba, ɔ 'ka nyime 'kadɔ -zɛ, ɔ -zɛ ɔ -limaa zɔyu
(Mt 20.20-28)*

35 We 'biɔ, Zebedee 'yua *'Zake -yɔ Zaan yia -Zezu -yɔbɛ, 'in wa nɛɛ ɔ -yla: «-Amɪaa -Slolunyɔ, -we -a yia -mi -zlalɪa, -a 'yibha -in nɔ we lɛ.»

36 ɔ nɛɛ wa -yla: «Lɛɛ -lu a 'yibhaa in nɔ aɪn -yla lɛa?»

37 Wa nɛɛ: «Da nyima weee -ka we 'jiyibheli nu, -in pilɔ nyima 'wlu la, 'nyɛ -aɪn 'yoo -a 'ka -mi kwesi ladɪ. 'Yabhlo 'ka -na lilisɔlɔ ladɪ, 'in 'yabhlo 'ka -na kɔpɛsɔlɔ ladɪ.»

38 ɔ nɛɛ wa -yla: «Nu, -we a -zlalɪa 'mi, a 'ni we -yi. 'Lee, sɪasɪɛ -we zɔ

* 10:19 Glɛkwɛli 'wɔ, we ji -wa nu, -wa kokwalia, wa -yɔ nyima -putu 'na -dɪli -budu 'wɔ -ni.

na yia 'yiligbea, a mneni a 'ka we zo 'yiligbee? Yaayu batizea wa yia 'mi siasie lu, a mneni a 'ka ηwnu wa 'ka 'sa ain batizee?»

³⁹ 'In wa nee o -yla: «In, -a mneni we.»

-Zezu yia we 'bigupalie: «Gbuzonu -wa. Sia a yia 'mi 'bhisa. Siasie -we lu wa yia 'mi batizea, we lu wa yia ain batizea. ⁴⁰ Nu, we -ka na lilisolu -yo na kapesolu ladide, -ami 'ni mneni in 'ka we wla. Nu, wee ladida mia, -Lago ka we lamnazi nyima tolbaa -nu nya. Nu, ma yia -bha ladia.»

⁴¹ Wa -lima kugbua 'nva we, 'in wa yia wa -yo 'ce 'pali. ⁴² -Zezu yia wa 'de weee la, 'in o nee wa -ylae: «Nu, dudugu -nyimaa 'wlulapunya mia, wa 'tite nya wa sialia wa zolubhonunya.

⁴³ Ain glaa, we 'na -mini 'sa -ni. -o -ka gba o 'ka nyime 'kadu -ze, o -ze o -limaa zolubhonunya. ⁴⁴ 'In ain glaa, -o -ka gba o 'ka nyima 'yugali, o -ze o -limaa gaylo. ⁴⁵ Nu, oo *Nyimee 'Yu 'ni yi wa 'ka o 'wusa. Yi o yia o 'ka nyima 'wusa, 'in o 'ka tli nyima duun 'wuzitree 'gbu.»

*-Zezu-bloa 'lalnonyo 'yli
(Mt 20.29-34; Lk 18.35-43)*

⁴⁶ -Zezu -yo o 'binonya nynia Zelikoo, wa mi wee 'gbe 'tlada, 'in nyima duun yia wa 'bi yi. 'Lalnonyo yabhlo wa laa Batimee, Timeee 'yu nya, o -di 'yoo ηwe -yo la. Nu, -zlazlanyo -wa. ⁴⁷ 'In nva nu, Nazalatyu -Zezu mi 'plida, 'in o yia 'wukpi, o nee: «*-Davidu 'yu -Zezuoo, -in 'yili 'mi nyazioo!»

⁴⁸ 'In nyima duun yia o 'wluo 'kpili. Wa nee o -yla: «'Mu ηwe!»

-Mvu bhla omo 'kpia 'wv 'titee: «-Davidu 'yuoo, -in 'yili 'mi nyazioo.»

⁴⁹ Toun, -Zezu yia 'yiligbe, 'in o nee: «A la o.»

'In wa yia o la, -zugba wa gba o -yla: «-Na 'yuo. -In -so wv, o mi -mi lada.»

⁵⁰ 'Lalnonyo vitelia o 'naa, 'in o yia 'wvso -gwagwie nya, o yia -Zezu -yobe.

⁵¹ 'In -Zezu yia o layibha: «Lee -lu -in 'yibha in nu -mi -yla lea?»

'In o nee: «*Wlabi, -in -blo na 'yli, in 'ka layi lu.»

⁵² O nee: «'Bhiti lu, -na dlizove ka -mi pue.» Toun, o 'yli yia -blo, 'in o yia -Zezu 'bi mni.

11

*-Zezu mnia -Zeluzalemv
(Mt 21.1-11; Lk 19.28-40)*

¹ -Zezu -yo o 'binonya cipaa -Zeluzalemv -yo, -mo Betifaze -yo Betani kwesi, 'in wa yia *Olivosunyaa -gogo yli, -bha -Zezu tiea o 'binonya 'so,

² 'in o nee wa -ylae: «'Gbe -we mia -memee ain 'yu, a mni -mo. Nu, lebhla a 'ka -mo nyini, -sokofali -dogbu yabhlo a yia -bha ylia lubhu -jida. Wee -sokofali mia, nyime yabhlogboo 'ni -slo we -gu ladi. A -sa we lubhu, a -yo we yi. ³ Nu, wa -ka ain layibha: lee -lu ka 'gbu a nu 'sa? A gba wa -ylae: -amiaa -kanyo 'yibha o 'ka we -gu ladi, nu, desleen o laa we lu.»

⁴ Wa mnia, 'in wa yia -sokofali -dogbu yabhlo 'yi lubhu -jida -bha 'yooo ηwe -yo -bha 'pipee -budu yabhloo ηwe -yo. 'In wa yia we lubhu -sa. ⁵ Nyima mia -bha, wa nee: «Lee -lu ka 'gbu a sa wee -sokofali lubhua?»

⁶ 'In sa -Zezu zva wa 'di, 'in wa yi 'saa gba. 'In wa yia wa kwe -yo -sa, 'in wa yia mni. ⁷ Wa -laa wee -sokofali -dogbu -Zezu, wa slva wa 'naa we -gu, 'in o yia we -gu ladi. ⁸ Tolva slva wa 'naa 'yloogblo, 'in tolva -dia suu kpi -mo kpaa, 'in -maa yia we 'yloogblo laslu. ⁹ Nyima noa o 'yu we -yo -wa noa o luv, wa 'de weee 'kpia 'wv, wa nee: «-A -mnini -Lagoo 'ηni.

-o mia Jejitapee 'ηni nya yida, -Lago ηwna o 'nyu la.

¹⁰ Nyime -o mia yida, o 'ka -ain 'wlulapili -Davidu 'bigu, -Lago 'pali 'sa o so -zonu -gu la.

-Wa mia yali, wa -mnini -Lagoo 'ηni.»

¹¹ -Zezu plaa -Zeluzalemv, 'in o yia *-Lagobudu 'kadu zo mni, 'in o yia da weee yla. Jibhe zaa, we 'gbu o -yo o 'binonya kugbua le 'so yia Betani mni.

*-Zezu bhla *figisu gwεε
(Mt 21.18-19)*

¹² Zli zlia, -Zezu mi Betani 'bhoda, 'in ηwo yia o 'bha. ¹³ Toun, o yia *figisu

-we kaa kpi 'wlu -yoyi -mɔ 'yu, 'in ɔ yia we -yɔ bɛ, -de ɔ yi we 'bhue 'wlu 'yu. ɔ 'ka -bha nyini, we kpi 'dɛkpa mia we 'wlu. Nu, we 'bhue -pa bhla 'ni -slɔ nyini. 14 -Bha ɔ gbaa wee su -yla: «-Mɪ 'i 'pali -slɛɛn 'bhue -ni.»

In ɔ 'binɔnya yia we 'nu.

-Zezu vua -valepanya (Mt 21.12-17; Lk 19.45-48)

15 Wa nyina -Zeluzalem, tɔn -Zezu yia -Lagɔbudu 'kadɔ nweɛ mni. -Wa mia -bha, -valepanya -yɔ -lizɔnya, 'in -Zezu yia wa vuvue bhli. ɔ yia 'gwɛzi -bhityaa 'tabhle -yɔ -kpakɔn pelɔpanyaa kpenya labhli. 16 ɔ 'ni nwnu nyime yabhlogbɔɔ -yɔ -lu 'ka -Lagɔbudu 'kadɔ nweɛ 'plɪ. 17 ɔ -slɔlua wa gbɔ, ɔ nɛɛ:

«We mi ɛɛɛɛ -Lagɔɛbhɛ 'wɔɛ: <Na -budu mia, 'mɔ wa yia laa dɔdɔgbɔ -nyima weee -Lagɔ bhuhhoe -budu.>

'In 'mɔ amia nva 'wienyaa zizeda 'wɔ.»

18 -Lagɔbɔnyaa -ɔɔɔn -yɔ -Lagɔɔ titee gwesanya 'nva ɔ 'di, 'in wa yia nyanɔ nu, -we ka gbɔ -wa, ɔ gbagbawɛɪ ka nyima duun nweɛgaga -subhali. We 'dɛɛ 'gbɔ wa mia 'klɪ 'yɪda wa 'ka ɔ 'bha.

19 Jibhe zɔa, 'in -Zezu -yɔ ɔ 'binɔnya yia 'gbe nɔkplɛ 'bhɔ, 'in wa yia mni.

-Zezu -yɔ tlɪtlɪ -figisu (Mt 21.20-22)

20 Zlɪ zlia, wa mi 'yloogblɔ 'plɪda, 'in -Zezuu 'binɔnya yia wee figisu -yoyi, -zugba we ka ye weee. 21 -We -Zezu gbaa, Pielɪ dli 'sibhliɪ we -gɔ la, ɔ nɛɛ: «Wlabi, -in yla figisu -in bhliɪ dɛ gwɛzɛ, we ka ye.»

22 -Zezu nɛɛ wa -yla: «A zɔ -Lagɔ dli -gɔ. 23 In nɛɛ aɪn -yla gbɔzɔnɔ sɛɛ: nyime -ka -gɔgɔ -yla gba: <'Bhɔ da, viteli -na 'dɛ 'nyu lɔ,> 'in ɔ dli 'ka -we ɔ gbaa da lɛnvee -gɔ -mi, 'in ɔ 'ni dli lɔ, 'in we nva lɛ. 24 We 'dɛɛ 'gbɔ in nɛɛ aɪn -yla, -we weee a yia -Lagɔ -zlalia yia bhuhhoe nya, a zɔ we dli -gɔ nu, 'yia a yia we, 'in -Lagɔ 'ka we aɪn 'nye.

25 «Nu, a -ka -Lagɔ bhuhhoeda -mi, 'in nyime yabhloo gbɔ -ka aɪn dli -mi,

a tɪ ɔ -yɔgbɔ 'wɔ, 'in amiaa Dide -ɔ mia yali, ɔ 'ka amiaa gbɔnyuu 'wɔti. [26 A 'ni nyimeɛ -yɔgbɔ 'wɔti, amiaa Dide -ɔ mia yali, ɔ 'na 'ka amiaa -yɔgbɔ 'wɔti.]»

Mɔ -Zezuu 'titɛ bhua? (Mt 21.23-27; Lk 20.1-8)

27 -Zezu -yɔ ɔ 'binɔnya mni 'yaa -mɔ -Zeluzalem lɔ. Wa mi -zieda -mɔ -Lagɔbudu 'kadɔ nweɛ, 'in -Lagɔbɔnyaa -ɔɔɔn klaa, -Lagɔɔ titee gwesanya klaa, we -yɔ Zuifɔ nyima kpaɪ, wa yia -Zezu -yɔ bɛ. 28 Wa yia ɔ layibha: «Se -mɔmɔ nya -na nu gbɔnya ni lɛa? 'In nyɔɔ 'nye -mi we lɛnɔ sea?»

29 ɔ nɛɛ wa -ylaɛ: «Gbɔɔ gɔ -bhlo na yia aɪn layibhaa, a -ka we 'bɪgɔpali 'bhie, -ɔ 'nyɛa 'mi se, 'in na gbaa ɔ 'nɪ. 30 Nyɔɔ tie *Zaan ɔ batizee nyima, -Lagɔ -wa yaayɪ, nyima -wa yi? A gba 'mi -yla we.»

31 'In wa yia we -gɔ kpɛɪɛ bhli, 'in wa nɛɛ: «-A -ka gba, <-Lagɔ tiea ɔ,> 'in ɔ yibhaa -aɪn lɛɛ: <Lɛɛ ka 'gbɔ a 'ni ɔ wɛɪ 'wɔnɔwɔnua?» »

32 Wa mi nyima sɔda, nu, -maa nɛɛ Zaan mia -Lagɔgbɔɔ -falɔpanyɔ -wa. We 'dɛɛ 'gbɔ wa 'ni mnɛni wa 'ka gba nu, nyima tiea ɔ.

33 We 'dɛɛ 'gbɔ, wa nɛɛ -Zezu -yla: «-ɔ tiea Zaan, -a 'ni ɔ -yi.»

'In -Zezu nɛɛ: «We -ka 'sa -mi, -ɔ 'nyɛa 'mi wee gbɔnya -mɪnu lɛnɔ se, -amɪ 'na 'ka 'ya -mɔɔ -kanyɔɔ 'nɪ aɪn -yla gba.»

12

-Zezu 'paa gbɔɔ nine ɔ -yɔwɔsɔɔnya -yla

(Mt 21.33-46; Lk 20.9-19)

1 -Mɔɔ 'bɪgɔ, 'in -Zezu yia wa -yla gbɔ gbagbɛ bhli gbɔɔ nine -papɛ nya: «Nu, nyime yabhlo 'paa *-dlɔkpaɪ. Wee kpaɪ mia, 'mɔ ɔ bibelia 'suɔ. ɔ nva *-dlɔyaa 'wɔnyazɔlu lɛ, 'in ɔ yia kpaagɔtalɪ -gbagbɔ 'subhaa. ɔ 'bhua -busalubhonɔnya 'wɔ, -zugba -maa lo wee kpaɪ. 'In ɔ yia 'lakpa 'wɔ mni.

2 «Tɔɔn, -dlɔya -sa bhli 'ka bɛ, 'in ɔ yia ɔ zɔlubhonɔnyɔ yabhlo tie waa -busalubhonɔnya 'bɪ, wa 'ka ɔ -nu wla.

3 Wa sloa -mɔɔ 'wluo, wa bhɪɪɪ -mɔɔ,

'in wa yia -moo vu kwe klo nya. ⁴ Ɔo -dlɔkpa -kanyo yi 'yaa ɔ zɔlubhononyo -putu tie. -Moo mnia, -moo wa bhitiia 'wluo, 'in wa yia -moo vɛli. ⁵ Ɔo kpa -kanyo yi 'yaa nyimaa tanu tie, 'in wa yia -moo 'bha. 'Sa ɔ tiea nyimaa -zlo, tɔlva wa bhitiia, 'in wa yia tɔlva 'bha.

⁶ «Nyime -bhlogboɔ -tua ɔ kwesi, mo -wa ɔ 'yu -ɔ -ka ze ɔ -kalia. -Moo ɔ tiea wa -gbɛ lɔgada, -zugba ɔ pɔpalia dli la nu, -moo wa yia 'nuɔwe zɔa. ⁷ -Bha waa -busalubhononya gbɔgbalia -ylaɛ: <-Ɔ 'kaa ci ɔ kpa -kanyo 'bi li, mo nu. -A mni ɔ 'bhaa, 'in wee kpa 'ka -amiaa -nu -ze.> ⁸ Wa sloa ɔ 'wluo. Wa 'bhaa ɔ, 'in wa yia ɔ 'kwie viteli kpa lɔv.

⁹ «'Lee, sa ɔ kpa -kanyo 'ka nua? Ɔ 'de yia yia, ɔ 'ka nyima tie, wa 'ka waa -busalubhononya 'bha, 'in ɔ 'ka kpa nyima -putu yoo 'nye.

¹⁰ «-We mia -Lagɔɛbhɛ 'wu cɛlida, a 'ni -slo we zɛlu? We nɛɛ: <Tɔkpa, -we -budusubhanya -saa kwnɛɛ,

mu -zɛa gwɔgwɔyli -tɔkpa -zɔnu.

¹¹ -Ɔ nua gbɔ nu lɛ, Jejitape -wa.

'In wee gbɔ mia, -a -ka we 'yi, 'in we namania -amiaa dli.> »

¹² Wee gbɔv nine mia, Zuifɔv 'yugalinya -yi we 'ji nu, ma -yo -Zezu -saa we. Wa ka 'kli 'yi, wa 'ka ɔ kpa. Nu, nyimaa -zlo wa mia sɔdaa 'gbɔ, wa yia ɔ -yo 'bhɔ, 'in ɔ yia mni.

*'Gwezi plɔvɛ *Sezaa kweɛ
(Mt 22.15-22; Lk 20.20-26)*

¹³ Falizinyima tɔlva -yo Ewloɔv nyima, 'ma wa tiea -Zezu -gbɛ, wa 'ka ɔ zɔ bhli, 'in ɔ 'dɛɛ gbagbawɛli 'ka ɔ gbɔan. ¹⁴ Wa yia, 'in wa nɛɛ ɔ -yla: «-Amiaa -Slolunyɔ, -a -yi we 'ji nu, -we -na gbaa, gbɔzɔnu -wa. -I'in sɔ gbɔv 'yli, 'in -i'in sɔ nyime 'ylilo -ɔweɛ. Nu, sa -Lagɔ 'yibhaa nyime -mi, 'mu -na slolua gbɔzɔnu sa. We mi tiklu nu, -amiaa tite nokplɛ, -a plɔvɛ *Sezaa kweɛ *nisɔn -gwezi? -A plɔvɛ we yaayu, -a 'na plɔvɛ we -nu?»

¹⁵ -Zezu -yi we 'ji nu, wa gbagbawɛli -yo wa 'wlukɔvɔn la pɔpali 'ni -mi -bhlo. Ɔ nɛɛ wa -yla: «Lɛɛ -lu ka 'gbɔ a bhli 'mi zɔa? A -la 'mi *Wlɔmvɔ -tama yabhlo, in 'ka we 'yl.» ¹⁶ Wa 'nyɛa ɔ

tama yabhlo yoo, 'in ɔ yia wa layibha: «'Lee, nyɔɔ ka 'wlu -yo ɔ ɔni mi da we -gɔa?»

'In wa nɛɛ ɔ -yla: «Sezaa -wa.»

¹⁷ -Bha ɔ gbaa wa -yla: «-We -ka Sezaa -nu, a 'nye we Sezaa yoo, 'in -we -ka -Lagɔɔ -nu, a 'nye we -Lagɔ yoo.»

'In ɔ gbɔv 'biɔpali wɛli yia wa ɔweɛgaga -subhali.

**Sadusenyima kpɛlia tɔlɔnyaa
tɔlɔ lv 'wɔsɔgbɔ
(Mt 22.23-33; Lk 20.27-40)*

¹⁸ *Sadusenyima mia, wa nɛɛ nu, tɔlɔnyaa 'ni mneni wa 'ka tɔlɔ lv 'wɔsɔ.

Wa tɔlva yia -Zezu -gbɛ, 'in wa nɛɛ ɔ -ylaɛ: ¹⁹ «-Slolunyɔ, -we mia cɛlida Moizu tite 'wu, mu mia da. Nu, nyime -ka 'ɔwɔ kwa, ɔ -yo ɔ 'ni gwali, ɔ -ka tli, ɔ ɔwɔ -tua ɔ 'biɔv, ɔ bheli kwaa ɔ, 'in ɔ -yo ɔ ɔwɔ 'sɔ 'ka ɔ bheli zɔa lala, 'in -moo 'ɔni 'ka dɔdɔ -gɔ -tu. ²⁰ Sa 'bhisa, nyime yabhlo ka nokpasuyua gbesɔ, 'in wa kpa yia 'ɔwɔ kwa. Ɔ -yo ɔ 'ni gwali, 'in ɔ yia tli. ²¹ Wa 'sɔv kwaa ɔ bheli -dɔgbɔwɔ, -moo -yo ɔ 'ni gwali, 'in -moo yi 'yaa tli. Ɔ ɔwɔ -bhlokpade yia waa bheliaa tanu kwa. ²² 'Sa wa 'de gbesɔ kwaa ɔ ɔwɔ -bhlo -bhlo, wa -yo ɔ 'ni gwali, 'in wa yia tli. Wa 'biɔv, ɔ ɔwɔ yi 'yaa tli.

²³ «'Lee, 'yli -we nya tɔlɔnyaa yia 'wɔsɔ, nyɔɔ ka 'ɔwɔ ɔ -maa? Nu, wa 'de gbesɔ kwaa ɔ -bhlo -bhlo.»

²⁴ -Zezu nɛɛ wa -yla: «A ka 'yoo mɔv, -we ka gbɔ -wa, a 'ni -Lagɔɛbhɛ -yi, 'in a 'ni -Lagɔɔ 'tite -yi. ²⁵ Tɔlɔnyaa -ka 'wɔsɔ, nokpasia -yo 'ɔwɔ 'na 'ka kɔkwali, nu, 'anzinya -we mia yali, we 'bhisa wa yia -tua. ²⁶ 'Lee, we -ka tɔlɔnyaa 'wɔsɔgbɔ, -we mia cɛlida Moizu 'sɛbhɛ 'wu, a 'ni -slo we zɛlu? Da misagɔsu pilɛɛ -bhɔa 'yli, 'in -Lagɔ nɛɛ Moizu -ylaɛ: <-Ami -wa *Abalamvɔ -Lagɔ, *Izaku -Lagɔ, *Zakɔvɔv -Lagɔ.>

» ²⁷ 'In -Zezu yia we -gɔdiɛ: «-Lagɔ mia, 'yliyɔganyaa -Lagɔ ɔ -mia. Ɔ 'ni tɔlɔnyaa -Lagɔ. A ka mɔv bhabha.»

-Lagoo titee gwesanyo yabhlo gbaa gbuzonu

(Mt 22.34-40; Lk 10.25-28)

28 Wa mi -Zezu laylada, 'in -Lagoo titee gwesanyo yabhlo yia we 'nu. O 'yia nu, -Zezu mi wa weli 'bigupalida 'nanuu, o bea o -yo, 'in o yia o layibhae: «-Lagoo tite weee glaa, -mumu -wa we 'kadva?»

29 -Zezu yia we 'bigupalie: «Tite weee glaa, -we -wa we 'kadu mu mia da: «*Izlaelnyuma, a pu yukwli. Nu, Jejitape mia, -amiaa -Lago -wa, o -bhlogboo. 30 Jejitape, -o -wa -na -Lago, -in -kali o ze -na dli weee nya, -na zuzu weee nya, -na 'wlukoon lapupalie weee nya, -na 'tite weee nya.» 31 Wee titee 'sonu ni: «-In -kali -na -libheyii ze -na 'de 'bhisa.» Tite, -we 'kaa tite so ni 'wuzi, we 'ni -mi.»

32 Oo titee gwesanyo nee: «Gbuzonu -wa. -Lago -bhlogboo, o 'ni 'so -mi.

33 Nyime -ka -Lagoo zekali o dli weee nya, o 'wlukoon lapupalie weee nya, o 'tite weee nya, o 'de weee nya, 'in o -ka o -limaa zekali o 'de 'bhisa, -moo nani 'yli we -zi 'slaka weee, we -zi nyime 'ka wlawlalu sie -Lago -yla.»

34 O 'paha we 'bigu gbuyilo nya, -Zezu 'yia we -yo, 'in o nee o -yla: «-Lagoo -na 'wlulapilie 'ni -sleen latlolu.»

-Muu 'bigu, nyime, -o 'kaa 'tite 'yio -yo -Zezu 'ka kpeli, -moo 'ni 'yie.

-Lagoo -Bhasanyo: nyoo o -mia?

(Mt 22.41-46; Lk 20.41-44)

35 -Zezu mi nyuma gbusloluda -Lagobudu 'kadu njwee, 'in o nee: «Waa -Lagoo titee gwesanya nee nu, -Lagoo -Bhasanyo mia, -Davidu yu -wa. Lee -lu ka 'gbu wa yi 'sa gbaa? 36 Nu, -Davidu 'debbie -gbolu, -o Zuzu 'Popa 'nyea 'tite, o nee:

«Jejitape nee na -Kanyo -yla: «-In -di da la na lilisolu. 'In in 'ka -na tonyuma -na bhu zo lapali.» »

37 Nu, -Davidu 'de -ka oo -Lagoo -Bhasanyo la «na -Kanyo», sa o mnenei o 'ka o 'yu -zea?»

(Mt 23.1-12; Lk 20.45-47)

Nyuma -zlo mia -bha, 'in o gbagbaweli yia wa 'muna 'wola. 38 O

mia wa -sloluda, o nee: «A zu amiaa 'de 'yliyoo -Lagoo titee gwesanyaa gbegbein. Wa 'yibha tlulo -bana 'kadu 'woplalie, -zugba wa zie we nya. Wa 'yibha wa -sa wa fu wa 'nunjwezuzue nya -zejila 'wu. 39 -Lagobudu zo -yo 'fetinya -gu, 'yugbein ladidie wa 'yibhaa kpe -zonunya -gu. 40 -Dugbanwuni wa saa -maa -lu weee kwee. 'In wa bhuhoea -Lago nyuma 'yilia 'wu kpokpo, nyuma tiklu 'bhisa. We 'gbu, -Lago yia wa -yogbu 'wubhu, 'in wanuu -kaslu 'ka nyuma talvaa -nu 'wuzi.»

-Lagoo 'nyenyie -zonu

(Lk 21.1-4)

41 -Zezu -di 'gwezii -gbo kwesi la, -zugba o yla nyuma -maa pali -mo 'gwezi -dolu -gu. Nu, 'njumnyaa -zlo palia -mo 'gwezi duun. 42 Bobabha -dugbanwuno yabhlo yia, o pali -mo tamayua 'so -we 'nia -vale -ka.

43 -Bha -Zezu gbaa o 'bunonya -yla: «In nee ain -yla gbuzonu sae: bobabha -dugbanwuno mia de ni, 'gwezi o wlaa de, we -zi nyuma weee -nu 'wu.

44 'Njumnyaa mia, 'gwezi -we wa gbu 'nia 'wu -mi, 'mu wa wlaa. Nu, oo njwono mia, o boba 'wu, 'gwezi -we o 'kaa lili, 'mu o wlaa.»

13

-We slolua duduu bha bhla, mu ni

1 -Zezu 'tlaa -Lagobudu 'kadu zo, 'in o 'bunonyo yabhlo nee o -ylae: «Na -Slolunyoo: yi 'saa wa, tukpa -zonu, we -budu nani 'yli 'le!»

2 'In o yia we 'bigupalie: «Gbuzonu -wa, tukpanya -na yia de -yo -guladidida, we 'yabhlogboo 'na 'ka we -libheyi -gu -tu. Jitea we 'de weee yia.»

3 Wa mnua Olivusunyaa -gogo 'wlu, -mo wa -dia la, -zugba wa yla -Lagobudu 'kadu. Da wa -nyaa 'wu, Pielu klaa, 'Zake klaa, Zaan klaa, we -yo Andlee, 'in wa yia o layibha: 4 «Lebhla -moo 'ka lenva? 'In lee -lu 'ka we -ain -slolu, nu, we bhla ka cipaa?»

(Mt 24.4-14; Lk 21.8-19)

5 O nee wa -yla: «A zu amiaa 'de 'yliyoo, -moo yi 'wlu nu, wa nu ain -dawli 'wu. 6 Nyuma -duun yia na 'jni

-gu yia, 'in wa 'ka gbae: <-Ami -wa -Lagoo -Bhasanyo!> 'in wa 'ka nyima duun -dawli 'wono.

⁷ «A -ka 'nu nu, wa mi tugoda da -kwein, 'in a -ka 'nu nu, wa mi tugoda da 'pipi, a 'na nono nyanoo -ni. We mi nu, we nu le, -moo 'ni -slo dudu bhialida. ⁸ Tu yia laga 'so nyidi 'wosaa. 'In nyimaa 'wlulapilinyo yabhlo 'ka nyimaa 'wlulapilinyo -gudu -yowosobu. Dudu yia zuklua da toba, 'in nwo 'ka yi. Sa 'nwonoo -ka gwalia yi o sia, 'sa wee dudu bhiabhiie gwedida yia -mia.

⁹ «Amia mia de, a zu amiaa 'de 'yliyoo. Gbwoobhunya 'yu wa yia ain kwaa. Bhitia wa yia ain -Lagobudunya zo. Dudu 'wlulapilinya -yo nyimaa 'wlulapilinya 'yu wa yia ain laa na 'gbu, 'in na gbodayinya a yia -zea wa 'yu. ¹⁰ Tiada, -Lagobu wa yia gbaa 'lakpanya weee -yla. ¹¹ Wa -ka ain gbwoobhunya 'yu kwa, a 'na lolo dli -ni, -we a 'kaa gbaa 'gbu. -Moo bhla, weli -we a 'kaa gba, -Lago yia we ain nwee zua. We'e 'bhu amiaa 'de 'wlukoon, Zuzu 'Popa wlaa we.

¹² «Nyime yia o bheli wlaa wa 'ka o 'bha. 'Sa -bhlokpade, dide yia o 'yu wlaa. 'Yua yia wa didea -yowosolua wa 'ka wa 'bha. ¹³ Na 'gbu, nyima weee yia ain 'wonyea. Nyime o 'ni 'mi dli -gu -sa, 'in o 'ka we bhloluda nyini, -Lago yia o gbu 'wosaa.

(Mt 24.15-31; Lk 17.23-24, 21.20-28)

¹⁴ «Nyime o -ka 'sebhie ni zeli, o 'nu we 'wola. Nu, -lu -Lago 'nia 'yibha, 'in -we saa -lu weee la, o -ka we -yoyi ladida, da we 'na 'ka yaa -mi, o -ka 'sebhie ni zeli, o 'nu we 'wola. Nyima -wa -ka Zudee -dudu -gu -mi, wa -yo -gwagwie mni zizea -gogonya 'wlu. ¹⁵ Nyime, o -ka nyapada -mi 'pipee, o 'na mni o -lu 'wobhua -budu zo -ni. ¹⁶ 'In -momo -ka kpa -mi, -moo 'na yili -moo -bana 'bhu -zoo -ni. ¹⁷ Lee gbonyuu yi 'sa nukplabhue nwon -yo 'nwon -wa mia 'yua 'nyenida yia, wee 'yinya -mni nya! ¹⁸ A bhuhoe -Lago, we yi leno nwo tloyibhla. ¹⁹ We bhla mia, siasie 'kadu wa yia 'yia. 'Lee, -a -ka 'bhaa 'wlu, we 'sasokpa -nu ka -slo

leno? 'In le we yia nua yi? -Innya, we 'na 'ka leno.

²⁰ «-Lago 'ni yaa wee 'yli -gusa, -zugba nyime yabhlogboo 'ni mneni o 'ka we kwee -di. Nu, nyima o -saa -bha, wa 'gbu o yia wee 'yli -gusaa. ²¹ Wa -ka gba nu, -Lagoo -Bhasanyo mi -seli, 'in wa -ka gba nu, o mi mo, a 'na lali we gbuzono -ni. ²² Yocian yia yia, wa 'ka gba, nu, ma -wa -Lagobu -falipanya -yo o -Bhasanya. Gwedigbu -yo gbu 'kadu wa yia leno, 'in -wa -Lago -saa -bha, wa 'ka wa -dawli nu. Nu, wa 'na 'ka we mneni. ²³ 'Mo in gbaa da ain -yla 'gamu. Nu, amia mia de, a zu amiaa 'de 'yliyoo.»

²⁴⁻²⁵ 'In -Zezu nee:

«We bhla, wee siasiee 'bigu,
<Nikpise yia kpa,
'ylo 'na 'ka 'pu.
Nikpise yia kpa,
'cu 'na 'ka li.
Nikpise yia kpa,
-zeli yia yali 'bhua we 'ka bhli.
-Lu weee mia yali, zuklua we yia.»

(Mt 24.32-35; Lk 21.29-33)

²⁶ «-Moo 'bigu wa yia o Nyime 'Yu -yoyi yida -mo yalipapa 'wu, 'tite -yo zli weee nya. ²⁷ -Bha o yia 'anzunya yoo 'paa, dudu weee -gu. 'In, -wa -Lago -saa -bha 'gbe weee 'wu, wa 'ka wa la.

²⁸ «-We figisu lolua ain, a 'nu we 'wola. We 'kliya -ka thomanida -mi, 'in we -ka topoda -mi, a -yi we 'ji nu, 'nyu -lua bhla ka cipa. ²⁹ 'Sa -bhlokpade a -ka 'sasokpa -gbu -mni 'yi leno, a yibheli we 'ji nu, o *Nyime 'Yu ka cipa, o 'ni -sleen latlolu.

³⁰ «In nee ain -yla gbuzono sae: desleen -nyimaa 'de weee 'na 'ka ti, 'in wee gbunya -mni 'kaa leno. ³¹ Yali -yo dudu mia, la we yia 'bhua, nu, na weli 'na 'ka labhu 'mnumnu. ³² Nyime yabhlogboo 'ni wee siasiee bhla -yo we 'yli -yi. Yali -anzunya -yo -Lago 'Yuu 'debhie 'ni wee 'yli -yi. Nu, na Dide -bhlogboo -yia we 'yli.

³³ «We 'de 'gbu, a zu amiaa 'de 'yliyoo. A -tu 'yliyogada. 'Yli -we nya gbu ni 'kaa leno, a 'ni we -yi. ³⁴ We 'wlu sae, nyime yabhlo o mi 'lakpa 'wu mni. O 'kaa mni, o yia o zo -nyima lubho

'wɔladlili. 'In ɔ nɛɛ kloloo ŋwɛkɔnyɔ - yla: «In 'na ŋwɔnu 'yɫaa -ni.» 35 We 'dɛɛ 'gbu, a -tu 'yɫiyɔgada, a 'na ŋwɔnu 'yɫaa -ni. Bɪla -we nya -buduu -kanyɔ 'kaa yi, -de jibhezaoo, -de sabɔoo, -de zɪgɔoo, -de zɪkprɛoo, a 'ni we -yi. 36 ɔ -ka aɪn 'tlali, ɔ 'na yɫi aɪn yɫaa ŋwɔda -ni. 37 -We in mɪa da aɪn -yɫa gbada, mu na gbaa nyɪma weee -yɫa. A -tu 'yɫiyɔgada.»

14

Zuifvɔ -cian zva -Zezuu -yɔgbv
(Mt 26.1-5; Lk 22.1-2; Zn 11.45-53)

1 Nu, we -tu 'wɔ 'yɫi 'sɔ *'Wɔzɪtyɫu 'fɛti -yɔ Zuifvɔ 'floo 'niɔ *gɔɔ -yɔ -kaa 'fɛti 'ka nɪni. -Lagɔbɔbɔnyaa -cian -yɔ -Lagɔɔ titee gwesanya yia -Zezuu -yɔyɫi pla wa 'ka ɔ kpa -dawli nya, 'in wa 'ka ɔ 'bha. 2 Wa nɛɛ: «A 'na kpali ɔ 'fɛti 'yɫi nya -ni. We 'ni -mɔv, 'in 'gbe gbugblɔua.»

*'Nwnɔ yabhlo slua -Zezu 'wluo * -lasiklɔ*
(Mt 26.6-13; Zn 12.1-8)

3 -Zezu mɪa Betani, sɔlibhanyɔ 'Simɔɔɔ -budu zɔ, da ɔ mɪa lida, 'in 'ŋwnɔ yabhlo yia -mɔ pla. ɔ 'ŋwnɔ, ɔ ka -bhonyida kwɛɛ. *-Lasiklɔ -zɔnu, -we ka -valɛ 'tɛa, we mɪ we 'wɔ. ɔ -diɔ wee -bhonyida -bli ŋwɛɛ, 'in ɔ yia wee -lasiklɔ -Zezuu 'wluo slu.* 4 Nyɪma tɔlvɔ mɪa -bha, 'in -maa yia 'cɛ 'pa, -zugba wa 'yɫbhalɪ yɫbhalɪ la: «Lɛɛ -lu ka 'gbu ɔ nyumɔ -lasiklɔ niɔ? 5 Wa mneni yaa wa 'ka we pɛlv 'pa 'gwɛzi duun lv, -we nyɪmɛ 'kaa 'yɫi -zɔ ŋwɛɛ, 'in wa 'ka we bobabhanya 'nyɛ.»

'In wa yia ɔ 'ŋwnɔ -yɔ 'cɛpali. 6 -Zezu nɛɛ wa -yɫa: «Lɛɛ -lu ka 'gbu a sialɪ ɔa? A 'tide ɔ 'yi. -We ɔ nuɔ 'mɪ -yɫa lɛ, gbv -zɔnu -wa. 7 Nu, bobabhanya mɪ aɪn glaa 'yɫi weee nya. Da a -ka 'yɫbhalɪ, a mneni a 'ka wa 'nanɪ 'wɔnu. Nu, -amɪ mɪa, in 'ni aɪn glaa -mɪ 'yɫi weee nya. 8 -We ɔ mnenia, 'mɔ ɔ nuɔ 'mɪ -yɫa lɛ. Nu, -lasiklɔ ɔ tɫia 'mɪ -yɔ gbawɫaa 'gbv 'gamv. 9 In nɛɛ aɪn -yɫa gbvzɔnu saɛ: da wa yia -Lagɔgbv gbaa dɔdɔv weee -gv,

-we ŋwnɔ ni nuɔ da lɛ, gbaa wa yia we, 'in ɔ lɛnɔgbv 'ka nyɪmaa dɫi 'wɔ -tv.»

Zudasɪ 'yɫbha ɔ 'ka -Zezu wɫa
(Mt 26.14-16; Lk 22.3-6)

10 -Zezuu 'bɪnɔnya kugbua lɛ 'sɔ glaa, nyɪmɛ yabhlo, wa laa Zudasɪ Isikaliɔtv, mɔ mɪa -Lagɔbɔbɔnyaa -cian -gbɛ, ɔ 'ka -Zezu wɫa. 11 Wa 'nuɔ we, 'in we yia wa 'mɔna 'wɔla. 'In wa nɛɛ ɔ -yɫa: «'Gwɛzi -a yia -mɪ 'nyɛa.» Sa ɔ 'kaa nu ɔ 'ka -Zezu wɫa, -bha ɔ bhɫia we 'yooɔ dataɫe.

-Zezuu 'bɪnɔnya pia 'Wɔzɪtyɫu 'fɛti -gv -lililu

(Mt 26.17-25; Lk 22.7-14; Zn 13.21-30)

12 'Floo 'niɔ gɔɔ -yɔ -kaa 'fɛti ka nɪni. We 'yɫu tɪanv -we nya wa bhaa *'bhlabhɫɛyua 'Wɔzɪtyɫu 'fɛti -gv -lililu nya, wee 'yɫi nya -Zezuu 'bɪnɔnya 'yɫbhaa ɔ laɛ: «Mɔ -in 'yɫbha -a mɪ -mɪ -yɫa 'Wɔzɪtyɫu 'fɛti -gv -lililu pia?»

13 -Zezu tiea ɔ 'bɪnɔnya 'sɔ, 'in ɔ nɛɛ wa -yɫa: «A mɪ -zɔɔ. A -ka -mɔ nɪni, nyɪmɛ ɔ 'nyunyida mɪa 'wlu, a -yɔ ɔ yia 'wɔgbelia, a mɪ ɔ 'bi. 14 ɔ -ka -budu -mɔmv zɔ pla, a gba wee -buduu -kanyɔ -yɫa: «Amɪaa -Kanyɔ nɛɛ, «'Lee, -buduu 'yu -we zɔ -a 'kaa -amɪaa 'Wɔzɪtyɫu 'fɛti -gv -lililu li ni, mɔ we mɪa?» » 15 'In ɔ slɔlua aɪn -buduu 'yu 'kadɔv yabhlo 'klv, -mɔ -budu 'wlu, -we zɔ -guladi -li -zɔnu mɪa. -Mɔ a 'kaa -amɪaa 'Wɔzɪtyɫu 'fɛti -gv -lililu pili.»

16 Wa mɪa, wa nɪnia -zɔɔ, 'in sa -Zezu gbaa wa -yɫa, 'in wa yi 'saa we yɫi. 'In wa yia wa 'fɛti -gv -lililu pi.

-Zezu -yɔ ɔ wɫawɫanyɔ lia

(Mt 26.20-25; Lk 22.14; Zn 13.21-30)

17 Jibhe zɔa, 'in -Zezu -yɔ ɔ 'bɪnɔnya kugbua lɛ 'sɔ yia yi. 18 Da wa mɪa lida 'tabhle -gv, -Zezu nɛɛ: «In nɛɛ aɪn -yɫa gbvzɔnu saɛ: aɪn glaa, nyɪmɛ yabhlo in -yɔ ɔ mɪa da lida ni, mɔ yia 'mɪ wɫaa.»

19 Tɔɔn, wa plɛ sumania, 'in wa yia ɔ layɫbha -bhlo -bhlo. «We 'ni -amɪ, we 'ni mɔv?»

* 14:3 Wee -lasiklɔɔ -bhonyida mɪa, tɔkpa wa laa alibatɫi, mu nya wa nuɔ we lɛ. Wee -lasiklɔ, wa laa nahɫi.

20 Ɔ nɛɛ wa -yla: «Amia kugbua lɛ 'sɔ glaa nyimɛ yabhlo -wa. In -yɔ ɔ 'sɔ mɪ 'floo 'ɲwada zapu -bhlo lɔ. 21 Gbuzɔnu -wa: sa we mia cɛlida -Lagɔsɛbhɛ 'wɔ ɔ daa, 'sa ɔɔ Nyimɛɛ 'Yu yia mɪa. Nu, nyimɛ ɔ 'kaa ɔ wla, 'in wa 'ka ɔ 'bha, gbɔnyuu mɪ -mɔɔ -nɔ nya. Wa 'nɪ yaa -mɔɔ gwali, we nanɪ 'yli.»

-Zezu -yɔ ɔ 'binɔnya lia
(Mt 26.26-30; Lk 22.15-20; 1 Kol 11.23-25)

22 Wa mia lida, 'in -Zezu yia 'floo 'wɔbhɔ. Ɔ 'paa -Lagɔ fuo, 'in ɔ yia we ladɪdlɪ. Ɔ dlilia we ɔ 'binɔnya 'wɔla, 'in ɔ nɛɛ: «A 'bhu we 'wɔ, na ku -wa.»

23 -Mɔɔ 'bɪgɔ, 'in ɔ yia nu -kɔpu 'wɔbhɔ, ɔ 'paa -Lagɔ fuo, 'in ɔ yia we wa yoo 'nyɛ -bhlo -bhlo, 'in wa 'dɛ weɛ yia we 'ma. Ɔ nɛɛ:

24 «-We mia da nɪ, mɔ -wa na 'pɪɔn -we yia jitea nyima duuun 'gbɔ, 'in we 'ka -Lagɔ -yɔ nyima 'sɔ 'wɔsuslolu.

25 Nu, in nɛɛ aɪn -yla gbuzɔnu saɛ: zɪ -Lagɔ -ka dɔdɔ 'wlulapɪ, we zɪ na maa nu lolu. We 'ylɪ 'nɪ -slɔ nyɪ, in 'na 'ka nu 'ma.»

26 Wa bhla -Lagɔ -lɔɔ 'bhie, wa yia 'tla, 'in wa yia *Olivɔsunyaa -gɔgɔ 'wlu mɪ.

-Zezu nɛɛ nu, Piɛli yia ɔ gbɔ kpɛlia
(Mt 26.31-35; Lk 22.31-34; Zn 13.36-38)

27 -Zezu nɛɛ wa -yla: «'Bɪ a yia 'mɪ 'bhɔa. Nu, we mɪ cɛlida -Lagɔsɛbhɛ 'wɔ:

«Bhlabhɛɛ 'yliyɔɔnyɔ na yia 'bhaa, 'in bhlabhɛnyɔ 'ka lamnɔ.»

28 Nu, in -ka tɪ, in -ka 'wɔsɔ lɔ, Galilee na yia aɪn wɔlɔa mɪa.»

29 Piɛli nɛɛ ɔ -yla: «Nyima weɛ -ka -mɪ 'bɪ 'bhɔ, -amɪ 'na 'ka we lɛnɔ.»

30 'In -Zezu yia we 'bɪgɔpɛɛ: «In nɛɛ aɪn -yla gbuzɔnu saɛ: -zɛɛn sabɔ mia, -na kpɛli na gbɔ 'wɔla -zakpa ta, -zugba -kɔkɔ 'nɪ -slɔ -zakpa 'sɔnu gbɔ.»

31 Piɛli nɛɛ -bhlokpɛɛ: «-Innya, we 'nɪ -mɔɔ! We -ka 'bha wa 'ka -in -yɔ 'mɪ 'sɔ 'bha, in 'na 'ka -na gbɔ kpɛli.»

Tɔɔn, wa 'dɛ weɛ yia weɛ wɛli -bhlo gba.

-Zezu bhuhhoea -Lagɔ Getisemanee
(Mt 26.36-46; Lk 22.39-46)

32 -Mɔɔ 'bɪgɔ, -Zezu -yɔ ɔ 'binɔnya 'sɔ nynia Getisemanee, 'in ɔ nɛɛ wa -yla: «A -dɪ dɛ la. In 'ka -Lagɔ bhuhhoe.»

33 Ɔ -yɔ Piɛli klaa, *Zake klaa, we -yɔ *Zaan, wa yia mɪ. -Bha ɔ -gɔ yia, 'in 'pɪɔn yia ɔ dlɪ 'wɔ slo. 34 Ɔ nɛɛ wa -ylaɛ: «Na dlɪ ka sumanɪ bhabha. A -tɔ -seli, a -tɔ 'yliyɔgada.»

35-36 Ɔ bɛa 'yu -sɛ, ɔ -gblia dɔdɔ la, 'in ɔ yia -Lagɔ bhuhhoe, ɔ nɛɛ: «*Aba! Dide! -In mneni -in 'ka -lu weɛ lɛnɔ. -In -ka we 'yɪbha nɪ, -in vlalɪ 'mɪ siasɛ 'kadɔ -mɪnɪ gwe. Nu, we 'na -zɛli na dɔmagbɔ -nɪ: we -zɛ -na dɔmagbɔ.»

37 Ɔ yia ɔ 'binɔnyaa -gɛ lɔ, -zugba wa mɪ 'yɪlaa 'wɔ. Ɔ nɛɛ Simɔ Piɛli -yla: «'Yɪlaa -na 'ɲwɔa yɪ? -In 'nɪ mneni -in 'ka 'yliyɔgada -tɔ 'lɛli -bhloo -kpɔaa?

38 A -tɔ 'yliyɔgada, a bhuhhoe -Lagɔ, a yɪ laylagbɔ lɔ bhlili. Nu, nyimɛ dlɪ 'yɪbha we 'ka -lu -zɔnu lɛnɔ, 'in ɔ ku 'nɪ we mneni.»

39 Tɔɔn, ɔ 'bhɔ 'yaa wa -yɔ lɔ, 'in ɔ yia -Lagɔ bhuhhoe wɛli -bhlokpɛɛ nya.

40 Ɔ yia lɔ, -zugba wa mɪ 'ya 'yɪlaa 'wɔ, wa 'yli ka 'wɔwɔmanɪ 'gbɔ. Wɛli -we wa 'kaa ɔ -yla gba, we 'nɪ -mɪ.

41 Ɔ yia lɔ -zakpa tanɔ nya, ɔ nɛɛ wa -ylaɛ: «A mɪ 'yɪlaa 'wɔ -bhlokpɛɛ, nyapɛda a mia yɪ? We -tɔ 'sa. Da wa 'kaa Nyimɛɛ 'Yu wla gbɔnyuu -lɛnɔnya -yla, we bhla ka nyɪ. 42 A -sɔ 'wɔ, -a 'ka mɪ. A -talɪ, nyimɛ ɔ 'kaa 'mɪ wla, mɔ yia mɔ.»

-Zezu wa yia kpaa
(Mt 26.47-56; Lk 22.47-53; Zn 18.3-12)

43 Da -Zezu mia gbada, wɛli mɪ ɔ 'ɲwɛɛ, tɔɔn Zudasɪ yia yɪ. Ɔɔ Zudasɪ mia, ɔ mɪ -Zezuu 'binɔnya kugbua lɛ 'sɔ glaa. 'In ɔ -yɔ nyimaa -zlo yia yɪ, tɔgɔgblɛ -yɔ su kibhe nya kwɛɛ. Nu, -Lagɔbɔbɔnyaa -cɪan klaa, -Lagɔɔ titee gwesanya klaa, we -yɔ nyima kpasi, ma tiea wa. 44 Zudasɪ, ɔ 'kaa -Zezu wla, sa ɔ 'kaa ɔ wla, ɔ ka we wa -yla gba. Ɔ nɛɛ: «Nyimɛ in -ka gbleli nɪ, mɔ -wa. Akpa ɔ, a -yɔ ɔ 'sɔ mɪ, a zɔ ɔ 'yliyɔ 'nanɔ.»

45 Zudasɪ nynia -Zezu kwesi, 'in ɔ nɛɛ: «*Wlabi.» 'In ɔ yia ɔ gbleli. 46 -Bha wa yibhelia -Zezu, 'in wa yia ɔ

kpa. ⁴⁷ Ɔ 'binonyo yabhlo -saa tɔgɔgble tɔkpa 'wɔ tɔɔn, ɔ yia *-Lagɔbubonyaa -kanyo 'kaduɔ zɔlubhononyo yabhlo yukwli 'wlu -di.

⁴⁸ -Zezu nɛɛ wa -yla: «'Wienyo in -mia, 'in a yia 'mi kpaɔ yi tɔgɔgble -yo su kibhe nya kwɛɛ -nya yi? ⁴⁹ -Innya, 'yli weee nya, in mi aɔn glaa gbɔ -sloluda -mɔ -Lagɔbudu 'kaduɔ zɔ, 'in a 'ni 'mi kpa. Sanɛɛ a kpaɔ 'mi, 'in -we mia cɛlida -Lagɔsɛbhɛ 'wɔ, we 'ka gbɔzɔnɔ -zɛɛ 'gbɔ.»

⁵⁰ Tɔɔn, 'in ɔ 'binonya yia -bha ɔ ti -gwagwie nya. ⁵¹⁻⁵² Nyimeslɔyɔ yabhlo yia ɔ 'bi, ɔ ka 'naa -bhlogbɔɔ -gɔ. Wa kpaɔ wee 'naa, 'in ɔ yia we wa kwɛɛ ti, 'in ɔ yia -gwa kpanɔ nya.

-Zezu wa kwaa gbɔwɔbhunya 'kaduɔ yu

(Mt 26.57-68; Lk 22.54-55,63-71; Zn 18.13-14,19-24)

⁵³ Wa yia -Zezu -Lagɔbubonyaa -kanyo 'kaduɔ -gbɛ kwa. Da -Lagɔbubonyaa -cian klɛɛ, nyima kpasɔ klɛɛ, we -yo -Lagɔɔ titee gwe-sanya weee, wa gbɛlia 'wɔ. ⁵⁴ Piɛli mi -Zezu 'bi, ɔ 'ni ɔ -yo cɔpa. Ɔ plalia -Lagɔbubonyaa -kanyo 'kaduɔ -budunwɛɛ, 'in ɔ yia -kosu -yo ladi, ɔ -yo 'slɔja 'sɔ.

⁵⁵ -Lagɔbubonyaa -cian -yo gbɔwɔbhunya weee titalia -Zezu -yo la wa 'ka ɔ gbɔ -dili, 'in wa 'ka ɔ 'bha, wa 'ni gbɔ yabhlogbɔɔ 'yi. ⁵⁶ Nyima -duun zɔlɔɔ ɔ yo -yo, 'in -maa wɛli 'ni bhli -bhlo.

⁵⁷ Tɔlɔɔ -sɔɔ 'wɔ, -maa diliɔ ɔ yo gbɔ 'wlu la, 'in -maa nɛɛ: ⁵⁸ «Gbɔ ɔ gbaɔ, -a ka we 'nɔ. Ɔ nɛɛ nu, -Lagɔbudu 'kaduɔ, -we nyima 'subhaɔ da ni, -wɔɔɔ ɔ yia we. 'In 'yli ta zɔ we -putu -we nyimɛɛ sɔ 'nia 'tɛli, ɔ 'ka -mɔɔ 'subha.» ⁵⁹ Wee gbɔ ni -gɔ, wa'a gba wɛli -bhlo.

⁶⁰ -Lagɔbubonyaa -kanyo 'kaduɔ -sɔɔ 'wɔ wa nyidi, 'in ɔ yia -Zezu layibha: «Nyima ni mi -mi gbɔ 'wluladilida. -In 'ni mnɛni -in 'ka we -gɔ -saa?» ⁶¹ -Zezu 'ni nɔwɛ gba. Ɔ -sɔ yaa 'wɔ, 'in ɔ yia ɔ layibha: «'Lee, -Lagɔɔ -Bhasanyo -in -mia yi? -Lagɔ ka 'nɛni -a mnɛni, ɔ 'Yu -in -mia yi?»

⁶² -Zezu yia we 'biɔɔpalɔ: «Cun, 'mɔ in -mia. Nyimɛɛ Yu yia 'tite -ka -Lagɔɔ lilisɔlɔ ladi. 'Yia a yia ɔ yalɔɔpa -gɔ we nya kwɛli.»

⁶³⁻⁶⁴ -Lagɔbubonyaa -kanyo 'kaduɔ yia ɔ 'naa yla 'cɛ nya. Ɔ nɛɛ: «Ɔ ka -Lagɔ vɛli, a 'dɛ weee ka we 'nɔ. -A 'ni -slɛɛn gbɔdayinyoɔ gbɔ -ka.»

Ɔ nɛɛ wa -yla: «Amia nɛɛ lɛa?»

Wa nɛɛ: «Ɔ ka gbɔnyuu lɛnɔ.»

-Zugba wa kpaɔ 'wɔ: «A 'bha ɔ! A 'bha ɔ! A 'bha ɔ! A 'bha ɔ!»

⁶⁵ Nyima tɔlɔɔ slua ɔ -dle -gɔ. Wa -gbɛlia ɔ 'naa 'yli -gɔ, 'in wa yia ɔ bhiti -kwɛli nya, wa nɛɛ ɔ -yla: «Nyoo 'pa -mi -lua? -In gba ɔ 'nɛni!» 'In 'slɔja yia ɔ 'kpa yukwli 'wɔ subha.

Piɛli kpɛlia -Zezuu -gɔgbɔ
(Mt 26.69-75; Lk 22.56-62; Zn 18.15-18,25-27)

⁶⁶⁻⁶⁷ Nu, da Piɛli mia 'wɔlɔɔda -mɔ wee -budunwɛɛ, 'in -Lagɔbubonyaa -kanyo 'kaduɔ zɔlubhononyoɔ yia yi. Ɔ 'yia Piɛli, 'in ɔ yia ɔ yla tenyii, 'in ɔ nɛɛ ɔ -yla: «-Mi mia da, -in -yo Nazalɛtiyu -Zezu 'sɔ mi -benyi.»

⁶⁸ Piɛli nɛɛ: «Yo -wa yo, in 'ni ɔ -yi. -We a gbaɔ dɛ ni, 'in 'nɔ we 'wɔla.»

Tɔɔn, 'in ɔ yia 'wɔsɔ, ɔ yia klolo nɔwɛɛ 'yiligbe. 'In -kɔkɔ yia gbo. ⁶⁹ Ɔ 'nɔwɛɛ 'yi 'yaa ɔ, -wa mia -bha, ɔ nɛɛ wa -yla: «Ɔɔ nyakpasu mia da ni, ɔ mi waa nyima ni glaa.»

⁷⁰ Piɛli nɛɛ: «Yo -wa yo.»

Tɔɔn, -wa mia -bha, wa nɛɛ Piɛli -yla: «Gbɔzɔnɔ -wa, -in mi wa glaa. Nu, Galilee -nyimɛɛ -in -mia.»

⁷¹ 'In Piɛli yia bi, ɔ nɛɛ: «Nyimɛɛ a saa dɛ 'nɛni, in 'ni ɔ -yi, in -ka yo 'tubhu, -Lagɔ 'pa 'mi -kasɔ 'wɔ!»

⁷² -Bha -bhlokpade, -kɔkɔ yia -zakpaa 'sɔnɔ gbo, 'in Piɛli dli yia -Zezuu wɛli -gɔ -bho, nu, ɔ kpɛli -Zezu gbɔ 'wɔla -zakpa ta, -zugba -kɔkɔ 'ni -slɔ -zakpaa 'sɔnɔ gbo. 'In Piɛli yia wie bhli.

15

Pilati 'bhua -Zezuu -yɔgbɔ 'wɔ
(Mt 27.1-2, 11-14; Lk 23.1-5; Zn 18.28-38)

1 Zlɔkpe -papa, *-Lagɔbɔbɔnyaa -cian klaa, nyima kpasɪ klaa, we -yɔ -Lagɔ titee gwesanya, waa gbɔwɔbhunya weee, ma bhlaa wɛli -bhlo. Wa gbɔan -Zezu, *Wlɔmɔ -nyimɛ ɔ pɪlɪa Zudee -dɔdɔ 'wlu la, wa laa Pilatɪ, 'in wa yia ɔ -mɔɔ -gbɛ kwa, 'in wa yia ɔ -mɔɔ yoo 'nyɛ.

2 -Bha Pilatɪ 'yɪbhaa ɔ la: «'Lee, Zuifɔv 'wlulapɪlɪnyɔ -in -mɪa yɪ?»

-Zezu nɛɛ ɔ -yla: «'Mɔ -in gbaa dɛ.»

3 -Lagɔbɔbɔnyaa -cian dɪlɪa -Zezu gbɔ duun 'wlu la. 4 'In Pilatɪ yia ɔ -zakpa 'sɔnɔ layɪbha: «'Lee, gbɔv -zlo wa dɪlɪa dɛ -mɪ 'wlu la nɪ, -na nɔ we, 'in -i' in -sa we -gɔv?»

5 -Zezu 'nɪ we 'yabhlogbɔɔ 'bɪgɔpali, 'in wa yia Pilatɪ ŋwɛgaga -sɔbhali.

6 Nu, Zuifɔv 'fɛtɪ -ka nɪnɪ nɪ, -kasɔnyimɛ ɔ nyimaa -zlo 'yɪbhaa, mɔ Pilatɪ tidea 'yɪ. 7 -Mɔ wee -kasɔ 'wɔ, nyimɛ yabhlo wa laa -Balabasɪ -yɔ ɔ -lima mɪ -mɔ. Ma -yɔ dɔdɔv 'wlulapɪlɪnya gɔ bhaa tɔ, 'in wa yia nyimɛ 'bha. 8 -Bha wa gbaa Pilatɪ -yla: «-We -na nɔ bhaa 'fɛtɪ 'yɪ nɪa lɛ, -in nɔ we lɛ.»

9 Pilatɪ nɛɛ wa -ylaɛ: «Zuifɔv 'wlulapɪlɪnyɔ mɪa, 'mɔ in 'kaa 'yitide yɪ?»

10 Pilatɪ 'dɛ -yɪ we 'jɪ nu, zenyidɪ nya -Lagɔbɔbɔnyaa -cian wlaa -Zezu.

11 Ma zɔlɔa nyima ŋwɛ nu, wa sumanɪ we 'wɔ Pilatɪ 'ka -Balabasɪ -kasɔ 'wɔsa.

12 -Bha Pilatɪ gbaɛ: «'Lee, Zuifɔv 'wlulapɪlɪnyɔ mɪa dɛ nɪ, lɛɛ -lu in 'ka ɔ nonɔa?»

13 Wa 'kpɪa 'wɔ, wa nɛɛ: «Kɔlɔ ɔ *su -gɔ la!»

14 Pilatɪ nɛɛ: «Gbɔnyuu -mɔmɔ ɔ nɔ lɛa?»

'In wa yia 'wɔkpɪ 'titɛɛ: «Kɔlɔ ɔ su -gɔ la!»

15 Nu, Pilatɪ 'yɪbha ɔ 'ka nyimaa -zloo dɔmagbɔ lɛnɔ, we 'dɛɛ 'gbɔ ɔ yia -Balabasɪ 'yitide. Tɔɔn, ɔ nɛɛ 'sɔlɔja -yla: «A sɛli -Zezu.» 'In ɔ yia wa 'yoo 'nyɛ, wa 'ka -Zezu su -gɔ lakɔlɔ.

'Sɔlɔja nyanɪa -Zezu

(Mt 27.27-31; Zn 19.2-3)

16 'Sɔlɔja kwaa -Zezu yoo -mɔ dɔdɔv 'wlulapɪlɪnyɔɔ gbɔwɔbhɪ -budunɔwɛɛ,

'in wa yia wa -lima weee la ¹⁷ wa 'ka ɔ nyani. Wa yia ɔ nyimaa 'wlulapɪlɪnyɔɔ -bana zalɔ 'wɔpla, 'in wa yia 'wia -kloo ma, 'in wa yia we ɔ 'wluo -pla, ¹⁸ 'in wa yia ɔ fɔsa ɔ glapalɛ nya: «Zuifɔv 'wlulapɪlɪnyɔ, -na fɔv.»

19 Wa bhɪtɪa ɔ 'wlu gblee nya, -zugba wa slua ɔ -dɛ -gɔ, 'in wa sibhli 'kukolu ɔ 'yu, wa tɪa wa 'dɛ 'wɔ 'kienyi.

20 Da wa bhɪa ɔ nyanɪɛ, wa -saa ɔ -bana zalɔ 'wɔ, 'in wa yia ɔ 'dɛɛ -bana ɔ 'wɔpla. 'In wa -yɔ ɔ yia mɪnɪ, wa 'ka ɔ su -gɔ lakɔlɔ.

-Zezu wa kɔlɔa su -gɔ la

(Mt 27.32-44; Lk 23.26-43; Zn 19.17-27)

21 Wa mɪa mɪnɪda, 'in wa -yɔ Silɛnyu 'Simɔɔ yia gbeli, -zugba ɔ bhɔ kpaɔ. Nu, Alɛzandɪ -yɔ Wlufusu dide -wa. -Bha 'sɔlɔja gbaa ɔ -yla -gla nya nu, ɔ 'bhɪ -Zezuu su 'wɔ. 22 Wa yia -Zezu da wa laa Gɔlɔgota kwa. (-Mɔv jɪ -wa 'wluu kwaa da.) 23 Wa 'nyɛa ɔ nɔ -we lɔ wa slua *mɪlɪ, ɔ 'nɪ we 'ma. 24 Tɔɔn, wa yia ɔ su -gɔ lakɔlɔ, 'in wa yia -nɪgbɪ 'pa, -we wa 'kaa 'yɪ -bhlo -bhlo ɔ -bananya glaaa 'gbɔ.

25 Zlɔkpa yɪlɔ nya wa kɔlɔa ɔ su -gɔ la.

26 -We ka 'gbɔ wa yia ɔ 'bha, wa cɛlɪa we, 'in wa yia we ɔ 'wlu -bita lakɔlɔ. 'Mɔ wa cɛlɪa:

-ɔ Mɪa Da

ZUIFUV 'WLULAPILINYO -WA

27 Wa ka 'ya 'wienya 'sɔ su -gɔ lakɔlɔ. 'Yabhlo mɪ ɔ lilisɔlɔ, 'in -gɔdɔ mɪa ɔ kɔpɛsɔlɔ. [²⁸ Nu, sanɛɛ 'sa -Lagɔsɛbhɛɛ bɛta yabhlo gbaa, bɛta -we gbaaɛ: «Wa ka ɔ gbɔnyuuu kwɛ -cian glaa zɛlɪ.»]

29 Nyima mɪa 'plɪda, -zugba wa bite 'wlu, wa vɛlɪa ɔ, wa nɛɛ: «Aya, -mɪ gbaa -in 'ka -Lagɔbudu 'kadɔ -wɔ, 'in -in 'ka we 'sɔbhɪa 'yɪ ta zɔ nɪ, ³⁰ -sa -na 'dɛ gbɔ 'wɔ, 'bhɔ su -gɔ -in 'sibhli la.»

31 -Lagɔbɔbɔnyaa -cian klaa, -Lagɔ titee gwesanya klaa, ma gbɔgbalɪ 'yaa -yla ɔ nyanɪɛ nya, -maa nɛɛ: «Nu, ɔ ka nyima tɔlɔa pue, ɔ 'nɪ -slɛɛn mneni ɔ 'ka ɔ 'dɛ pue! ³² ɔmɔ, -Lagɔ -Bhasanyɔ, *Izlaɛlu 'Wlulapɪlɪnyɔ, ɔ -ka su -gɔ 'bhɔ ɔ -ka lasibhli nɪ, -a -ka ɔ -yɔyɪ, 'in -a zɔa ɔ dɪ -gɔ.»

-Wa mia su -gu o kwesi, -maa ka 'ya o veli.

-Zezuu tlida
(Mt 27.45-56; Lk 23.44-49; Zn 19.28-30)

³³ Yl'ka -glonyidi nynia yi, nikpise yia kpa dudu weee -gu, we li 'leli ta. ³⁴ We bhla -bhlokpade, -Zezu 'kpa 'wu 'titee, o nee: «Eloi, Eloi, lama sabakatani?» -Muu ji -wa: «Na -Lago, na -Lago, lee -lu ka 'gbu -in yi 'mi 'bi 'bhua?»

³⁵ Nyima talva -wa mia -bha, -wa 'nua we, wa nee: «Aya, o mi Elii lada!»

³⁶ Wa lu nyime yabhlo -yo -gwagwie mnia, o 'bhua -fuu 'wu, o yia we kalu nu lu fa. O zua we gblee 'yliya 'wu, 'in o yia we o hwe -yodi, -de -moo yi we hwohwohu, 'in o nee: «A wu -slu. -De Elii yi yi, -moo 'ka o lasibhlii, -a 'ka -bha 'yi.»

³⁷ -Zezu 'kpa 'wu 'titee, 'in o yia tl.

³⁸ 'Naa bizi -Lagobudu 'kadu zo, mu bhla 'woylayie we nyidi -mo yali tiklu, 'in we yia zo nyi.

³⁹ Wlomu -sloja glu gbuu 'yugalnyo -o 'yigbea -Zezu 'yu, 'in o yia o 'wukupeli 'nu, 'in sa o titia 'wola, 'in o yia -bha 'yi, o nee: «Oo nyime mia da ni, -Lagoo Yu -wa 'pien.»

⁴⁰⁻⁴¹ Magidala -hwno Malii klaa, 'Zake -yule -yo Zzee 'nyaa Malii klaa, we -yo Salomee, ma mia o 'bi. Nu, ma pia -benyi o -yla da wa mia Galilee. Wa -yo 'hwnu duun talva -yo -Zezu ka bha -Zeluzalem mu. Wa 'yigbe -mo 'pupi, -zugba wa yla o.

**-Zezefu zua -Zezuu 'kwie gbawla nukple*

(Mt 27.57-61; Lk 23.50-56; Zn 19.38-42)

⁴²⁻⁴³ Jibheza ylu nya, Alimateyu *-Zezefu yia yi. O mi *Zuifuu gbowlwudinyaa glaa -nyime yabhlo, -o wa zua -bha nya. Bhla -we nya -Lago 'kaa dudu 'wlulapili, o mi we woda.

We zli mia, Zuifu mi wa -lu lamazida, 'in zli -ka zli, mu -wa wa *Nyapeyli. We 'dee 'gbu -Zezefu yia dli 'teman, o yia Pilatu -gbe mu o 'ka -Zezuu 'kwie -moo -zlali. ⁴⁴ Pilatu nee o dli zo: «Aya! O ka tl -papa -bhlo.»

'In o yia Wlomu -sloja glu gbuu 'yugalnyo la, 'in o yia o layibha: «'Lee, o titli bi ka 'wugwlee?»

⁴⁵ -Moo hwnua we -yo, 'in o yia -Zezefu o 'kwie yoo 'nye. ⁴⁶ -Zezefu zua 'naa -zono, o -saa -Zezuu 'kwie su -gu, o zua we 'naa -yo, 'in o yia we 'bhoka 'wu fa. Wee 'bhoka mia, wa ka bha we 'bhlu tukpa 'wu. Tono, o glipea tukpa -boklo, 'in o yia wee gbawla hwekla.

⁴⁷ Da wa zua -Zezuu 'kwie gbawla nukple, Magidala -hwno Malii -yo Zzee 'nyaa Malii ka -bha 'yi.

16

-Zezu -saa 'wu titlinya glaa
(Mt 28.1-8; Lk 24.1-12; Zn 20.1-10)

¹ Nyapeyli 'pia, Magidala -hwno Malii klaa, *'Zakee 'nyaa Malii we -yo Salomee, ma zua -lasiklo, -we ka hne menia, wa 'ka we -Zezuu 'kwie -yotli.

² Dimasu zlokre -papa, da 'ylu -saa 'wu, 'in wa yia gbawla -gu mu, ³ -zugba wa 'yibhalia yibhalia lae: «'Lee, tukpa 'kadu mia da gbawla hwee, nyoo 'ka we glipe -ain -yla?»

⁴ Wa -talia -mo, 'in wa yia wee tukpa -boklo 'kadu -yoyi. Nu, wa ka 'cin we glipe. ⁵ Wa plaa gbawla nukple, in wa yia -mo nyimesloyu yabhlo 'yi. O nyimesloyu -dli lilisolu la. O -bana polu. Nyan o yia wa dli 'wuslo.

⁶ O nee wa -yla: «A 'na nu nu nyan o -ni. Nazaletiyu -Zezu, -o wa kulva *su -gu la, o da a talia yi? Nu, o ka 'wuso titlinya glaa. O 'ni -seli -mi. A -tali, da wa palia o la, -bha ni da. ⁷ Nu, o ka ain 'yugali Galilee. -Mo a yia o 'yia, saa 'de o gbaa zlume ain -yla, 'sa. Nu, a mu, a 'tulu o 'binonya -yo Piel.»

⁸ -Bha wa 'taa gbawla nukple -gwagwie nya, -zugba wa talia nyan o nya. Wa mi nyan o nu daa 'gbu, wa 'ni nyime yabhlogboo -yla gbu gba.

Magidala -hwno Malii 'yia -Zezu
(Mt 28.9-10; Zn 20.11-18)

[⁹ -Zezu -saa titlinya glaa 'wu dimasu zlokre. Magidala -hwno Malii, -o 'wu o vua zuzu 'nyii gbeso, o yia o 'de -moo 'kluslolu tia.

10-11 -Wa -yɔ -Zezu 'sɔ mɪa 'cɪn, -bha Malii mɪa wa -gbɛ. Wa mɪ wida. ɔ 'tulɔ wa nɪ, ɔ ka -Zezu 'yɪ, ɔ -ga 'yliyɔ. Wa 'nɪ we la gbɔzɔnɔ.

*-Zezu -slolua ɔ 'dɛ ɔ 'bɪnɔnya 'sɔ 'klɔ
(Lk 24.13-35)*

¹² -Mɔv 'bɪgɔ, -Zezuu 'bɪnɔnyaa glaa -nyɪma 'sɔ mɪa kpaɔ -yloogblɔ nɔda, 'ɪn ɔ yia ɔ 'dɛ -maa 'klɔslɔlu sa -putu sa. ¹³ Wa 'bhitia lɔ, 'ɪn wa yia wa -lima 'tulɔ, -maa 'nɪ 'ya we la gbɔzɔnɔ.

*-Zezu -slolua ɔ 'dɛ ɔ 'bɪnɔnya kugbua
lɛ -bhlo 'klɔ
(Mt 28.16-20; Lk 24.36-49; Zn 20.19-23; Lngb 1.1-8)*

¹⁴ -Slɛɛn, ɔ 'bɪnɔnya kugbua lɛ -bhlo mɪ lida, 'ɪn -Zezu yia ɔ 'dɛ wa 'klɔslɔlu. ɔ nɛɛ wa -ylaɛ: «Nyɪma nɛɛ aɪn -yla nɪ, ɪn ka 'wɔsɔ tɪtɪnya glaa, 'ɪn wa yia 'mɪ 'yɪ. A 'nɪ we la gbɔzɔnɔ. Lɛɛ ka 'gbɔ a 'nɪ 'mɪ dɪ -gɔ zɔa? Lɛɛ ka 'gbɔ a su sa yukwli -yɔa?»

¹⁵ Tɔɔn, 'ɪn ɔ nɛɛ wa -yla: «A 'plɪɪ dɔdɔ weee -gɔ, a 'ka -mɔ -Lagɔgbɔ gba nyɪma weee -yla. ¹⁶ Nyɪmɛ, -ɔ -ka 'mɪ dɪ -gɔ zɔ, 'ɪn wa -ka ɔ batizee, -Lagɔ yia ɔ gbɔ 'wɔsaa. Nɪ nyɪmɛ, -ɔ 'nɪ 'mɪ dɪ -gɔ zɔ, -Lagɔ yia ɔ gbɔ dɪɪa. ¹⁷ -Wa zɔa 'mɪ dɪ -gɔ, gwɛdigbɔ wa yia lɛnɔa, mɔ nɪ: na 'ɲɪ nya wa yia zuzu 'nyuu vua. Wɛɪ -we wa 'nɪa -yi, 'mɔ wa yia gbaa. ¹⁸ Wa yi tɪbhɛ 'wɔbhɔo, wa yi gu 'mao, gbɔ yabhlogbɔɔ 'na 'ka wa yɪ. Wa yi nyɪma sɔ -gɔlapalɔo, 'ɪn -maa pɔa.»

¹⁹ Nyɪmaa -Kanyɔ -Zezu bhɪa gbɔ gbagbɛ, -Lagɔ 'bhua ɔ 'wɔ, ɔ mɪa yalɪ, 'ɪn ɔ yia -Lagɔɔ lilisɔlɔ ladɪ. ²⁰ 'ɪn ɔ 'bɪnɔnya yia -Lagɔgbɔ gbaa mɪ, da weee. 'ɪn Nyɪmaa -Kanyɔ saa wa 'wɔ wa lubho 'wɔ. ɔ yia wa 'tɪtɛ 'nyɛ wa 'ka gwɛdigbɔ lɛnɔ. Mɔ yia we -slolua, 'ɪn nyɪma weee 'ka we 'jɪyibheli nɪ, wa wɛɪ mɪ gbɔzɔnɔ nya.]

Luku 'sebhε Sa Luki gbaa -Zezuu gbuzonu gbu

-Datlöyu -o -yo *Pölv mnia 'lakpa 'wö, mō -wa. Luku 'sebhε o celi, we gwedida o nεε nu, -we ka 'gbu o yia 'sebhε ni celi, mu -wa nu, nyuma 'ka -Zezu -gugbuu 'debbie yibheli.

-We ka 'gbu Lukiya 'sebhε ni celi mu nu

¹ Teofili 'kadu, -na fuv! -We plia -seli -ain glaa, nyuma duun ka we celicelie layla. ² Nyuma, -wa 'yia wee gbuu gwedida, 'in wa yia -Lagowelu gbagbanya -ze ni, -we wa gbaa -ain -yila ni, 'mu wamua celi. ³ Na 'debbie -gbolu, da wee gbu dila gwe, sa we 'piphia 'wola, 'in in yia we layibha. Sa we munnia 'wola, 'in in yia we yibheli ηweε ηweε. We 'gbu, Teofili, we nani 'mi dudu, 'mu in celi da 'sebhε 'wö, 'in in yia -mi we yoo 'pa. ⁴ In 'ni -mi 'woceli bhebhe. -Zezuu weli wa -slolua -mu, sa we -zea weli -zonu, -in 'ka we 'jiyibhelii 'gbu, in yia -mi 'woceli.

Zakalii -yo Elizabetu 'yugwaligbu

⁵ Bhla -we nya dudu 'wlulapinyo *Ewlodu pili bhaa Zudee -dudu 'wlu la ni, *-Lagobubonyo yabhlo, -o mi bhaa -bha, 'mō wa laa Zakalii. *-Lagobubonyaa zua wa laa Abia, -mō wa nyidi o mia. O 'ηwnoo 'ηni wa laa Elizabeti. 'In o yia -Lagobubonyaa -kanyo 'kadu *-Awlooon zwayli 'bhu. ⁶ Zakalii -yo Elizabeti 'sōo nonobhu tiklu -Lago 'yliya 'wö. 'In wa zua -bha -Lago tite sazōnu sa, we -yo o weli 'de weee 'sō. ⁷ -Gblo Elizabeti -tvaā 'gbu, wa 'ni 'yu -ka, 'in wa 'de 'sō yia gō.

⁸ 'Yli yabhlo nya, 'in Zakalii nu -Lagobubō zuaa 'yli yia nyini. 'In Zakalii yia o -Lagobubō -lubho nua mni, -mō *-Lagobudu 'kadu zō. ⁹ -Lagobubonyaa lenugbu 'cin 'wö, wa -ka gba wa 'ka wa libho dlili ni, -nigbi wa paa. -Muu zli mia, wa 'paa wee -nigbi ni, Zakalii -gu we bhilia, o 'ka -mō -Lagobudu 'kadu zō pla, o 'ka -mō 'wli -siec 'gbu. ¹⁰ Wee

'wlu -sie bhla nyinia ni, -zugba -Lago nyimaa -zlo -di -bha 'pipee la, wa mi -Lago bhuhhoeda.

¹¹ Zakalii mi -Lago bubōda, Jejitapeε 'anzi yabhlo yia o 'klotlali. We 'yigbe -bha 'slakagosalilu, -we -gu wa siea 'wlinya, we lilisōlv. ¹² Da Zakalii 'yia wee 'anzi -yo, 'pion sloa o dlu, 'in -nyangbo yia o -kpal. ¹³ 'Anzi nεε o -ylae: «Zakalii, -in 'na nunu nyanō -ni. -Lago ka -na -Lago -bhuhhoeweli 'wōηwnu. Nukpasuyu -na 'ηwnō Elizabeti yia gwalia -mi -yila. O -ka o gwali, 'in -in 'ka o 'ηni zō *Zaan. ¹⁴ O 'yuu 'gbu, 'mōna 'kadu yia -mi 'wö yia. Nyuma -duun o gwaligwale yia 'mōna 'wōlaa. ¹⁵ -We ka gbu -wa ni, -bha Jejitapeε 'yu, nyimeε 'kadu o yia -zea. O 'na 'ka -dlō zalv 'ma, o 'na 'ka nu kalo 'ma. O mi -mō o 'nyaaa nukple ni, 'in -Lago Zuzu 'Pupa 'kaa o ye. ¹⁶ *Izlaelnyuma -duun o yia Jejitapeε, -o -wa wa -Lago -gbe lōlaa. ¹⁷ Nyimaa -Kanyōo 'yugalnyo o -mia, 'in zuzu -yo 'tite, -we mi bhaa *Elii -gu ni, mu yia o -gu yia. O 'ka we lenv, 'in didea -yo 'yua 'sō 'ka 'yibhali -yibhali. 'Bhie, -wa'a zua -Lago 'nōηwe, o 'ka wa nyuma tiklu gbuyilo 'nyε. O 'ka 'sa wa -yōmnazi Nyimaa -Kanyōo -nu nya.»

¹⁸ -Lago 'anzi gba 'saa, Zakalii nεε: «-Ami ka gō, 'in na 'ηwnō mi ηwnōkaa nya, -na weli -in gbaa da 'lee, sa we 'ka 'wōlapipha?»

¹⁹ 'Anzi yia we 'bigupali, we nεε: «-Ami -wa Gablie. -Lago -o 'yu na yigbea, mō tiea 'mi, nu, in yi, in 'ka -mi -yila weli ni -yo gbuzōnu -gbu ni gba. ²⁰ Weli -we in gbaa de -mi -yila, -in 'ni we dli 'wödu 'gbu ni, we 'bhu -zeεn 'wö, bhobho -na yia -zea, weli 'na 'ka -mi ηweε 'tla. 'Yli -we -Lago 'paa ηweε, we -ka nyini 'bhie, 'in -in 'kaa gba.»

²¹ Zakalii mi -Lagobudu 'kadu zō -gwleda kplokplōo 'gbu, -Lago nyima -wa mia -bha 'pipee o wölvda, ηwegaga ka wa sobha. ²² Nu, o 'tlaa, o 'ni mnēni o 'ka wa -yila gba. 'In nyuma yia we -yoyi nu, -lu yabhlo ka o 'klv 'tlali -mō -Lagobudu 'kadu zō. 'In -zugba o paa wa -yila sō. O 'ni mnēni o 'ka gbu -gusa.

23 Ɔnɔv -Lagɔɔ bobɔ yli bhia ni, 'in ɔ yia ɔ -zɔɔ lɔmni.

24 'Yli 'sɔ -lɛ 'plia, 'in Zakalii 'ɲwnɔ Elizabethi yia nɔkpla pla. 'Cɔ gbu 'wɔ, -zugba ɔ zize ɔ 'dɛ. 'In ɔ nɛɛ ɔ 'dɛɛ dli zɔɛ: 25 «-Aa! -Lagɔ ka 'mɪ nyazi 'yili, ɔ ka 'mɪ zɔ 'klɔ -sa nyɪma 'yiliya 'wɔ. 'In in yia gwali ɲwnɔ -zɛ.»

Sa 'anzɪ kwaa Malii -Zezuu gwaligbɔv 'di

26 Elizabethi plaa nɔkpla, ɔ ka 'cɔ gbe-libhlo, 'in -Lagɔ yia ɔ 'anzɪ Gablie tie -mɔ Nazalɛti, Galilee -dɔdɔ -gɔ. 27 -Mɔ 'yieslɔɲwnɔyuu -gbɛ ɔ tiea we. Ɔ 'ɲni wa laa Malii. Ɔ 'ni -slɔ nɔkpasu -yi. Ni, nyɪmɛ yabhlo wa laa *-Zɛzɛfɔ, ɔ bhoyi -wa. Nyɪmaa 'wlulapɪnyɔ *-Davidu zɔayli -nyɪmɛ yabhlo -wa. 28 -Lagɔɔ 'anzɪ plaa ɔ -gbɛ, 'in we nɛɛ ɔ -ylɛ: «Malii, a fɔv! A li 'mɔna. Ama -Lagɔ 'nyɛa ɔ zɔzɔnɔ, ama na saa fɔ, -Lagɔ -yɔ aɪn 'sɔ mi.»

29 Malii 'nɔa wɛli -mɪni, we ka ɔ dli sumani. 'In ɔ yia ɔ 'dɛ layibha 'lee: «Fɔ -mɔmɔ we -saa dɛ 'mɪ, sa -mɔv 'ji mia?» 30 'Anzɪ nɛɛ ɔ -ylɛ: «Malii, nyanɔ 'na slolu aɪn dli -ni. -Lagɔ ka ɔ zɔzɔnɔ aɪn 'nyɛ. 31 A -tali, nɔkpla a yia plaa, a 'ka nɔkpasuyu gwali, 'in a 'ka ɔ 'ɲni zɔ -Zezu. 32 Nyɪmɛ 'kadɔ ɔ yia -zɛa, 'in wa 'ka ɔ la Yali -Lagɔɔ 'Yu. 'Mɔ Jejitapɛ yia ɔ dɔkpasu -Davidu 'ɲnimnikpe 'wɔladia, 'in ɔ 'ka nyɪma 'wlulapɪ. 33 Mɔ yia Izlaɛlɪnyɪma weɛ 'wlulapɪlia 'kɔmɔv, 'in ɔ nyɪmaa 'wlulapɪlie 'ni bhloluda -ka.»

34 Malii nɛɛ 'anzɪ -ylɛ: «In 'ni nɔkpasu -yi, sa we 'ka 'wɔlanɔnɔna?»

35 'Anzɪ yia we 'bɪgɔpalɪ ɔ -ylɛ: «Zuzu 'Pɔpa yia aɪn -gɔ yia, 'in Yali -Lagɔɔ 'tɪɛ yia aɪn -gɔgbli zuzu 'bhisa. We 'gbɔ, ɔɔ 'yu a yia gwalia, ɔ mi -mɔwɔlɔda, 'mɔ wa yia laa -Lagɔɔ 'Yu. 36 Ama zɔayli ɲwnɔ Elizabethi mi nɔkpla, ni, ɔ ka gɔ. Nɔkpasuyu ɔ yia gwalia, -ɔ wa laa zɪmɛ -gblɔv ɲwnɔ, ɔ 'cɔ gbelibhlo mia da. 37 -We ka gbɔ -wa ni, -lu yabhlogbɔɔ 'kaa -Lagɔ siali, we 'ni -mi.»

38 Tɔn, 'in Malii nɛɛ: «Jejitapɛɛ lub-honɔɲwnɔ in -mia. Sa -in gbaa dɛ, we

nɔ 'sa na -nɔ nya.» 'In 'anzɪ yia ɔ kwesi 'bhɔ, 'in we yia mni.

Malii mɪna Elizabethi yia

39 Wee bhla -bhloo 'dɛ nya, Malii -sɔa 'wɔ -gwagwɛ nya, 'in ɔ yia Zudee -dɔdɔv da -gɔgɔ -zuaa 'gbe yabhlo 'wɔ mni. 40 Ɔ plaa Zakalii -budu zɔ, 'in ɔ yia Elizabethi fɔsa. 41 Da Elizabethi 'nɔa Maliii fɔsawɛli ni, yu mia ɔ nɔkplɛ, 'in ɔ yia lazuklu. 'In Zuzu 'Pɔpa yia Elizabethi ye. 42 'In ɔ yia 'wɔkpɪ 'tɪɛɛ:

«Malii! -Lagɔ ka aɪn 'nyulanɲwna, we 'ka 'ɲwnɔ weɛ -zi. 'In ɔ ka 'ya 'yu -ɔ mia aɪn nɔkplɛ 'nyulanɲwna. 43 Aya! Nyɔɔ in -mia, 'in na -Kanyɔɔ 'nyaa yi na -gbɛ yia? 44 Ni, a yi -yɔɔ! In 'nɔa amaa na fɔsawɛli, tɔn, 'yu -ɔ mia 'mɪ nɔkplɛ, 'in ɔ yia lazuklu 'mɔna 'kadɔ nya. 45 Gbɔ Jejitapɛ gbaa aɪn -yla, a ka we dli 'wɔdɪ ni, lɛ we yia nɔaa 'gbɔ, 'wɔtɔtɔɛ -dlɔɔ mi amaa -nɔ nya.»

Malii-mɪnɪna -Lagɔɔ 'ɲni

46 Elizabethi gba 'saa, -bha -bhlokpɔdɛ Malii nɛɛ:

«Cun, Jejitapɛ 'yli,
ɔ 'ɲni na yia -mɪnɪna.
47 'Mɔna ka na dli ye,
na Gbɔwɔsanyɔ -Lagɔɔ 'gbɔ.
48 -We ka gbɔ -wa,
-Lagɔ ka 'mɪ 'yli -gɔ 'pa,
ɔ nyazɪdli nya.
-Amɪ, ɔ lubhonɔɲwnɔ,
-ɔ 'nɪa -lu yabhlogbɔɔ nya -mi.
We 'gbɔ, we 'bhɔ -zɛɛn 'wɔ,
bhla weɛ nya, nyɪma yia na daa
gbaa:

«'Nɲwnɔ, -ɔ -Lagɔ ɲwna 'nyu la.»

49 -Lagɔ -ɔ ka 'tɪɛ pɪlia 'tɪɛ weɛ 'wlu la,

ɔ ka 'mɪ gbɔ 'kadɪ -yla lɛnɔ.
Ɔ 'ɲni mi -mɔwɔlɔda.

50 Nyɪma -wa zɔa ɔ 'nɔɲwɛ,
bhla weɛ nya ɔ yilia wa nyazi.

51 Ɔ sɔɔ 'tɪɛ ɔ -slɔlua,
'in -wa ka dli zɔ,
'dɛɛ 'ylimaniɛ mia,
ɔ yia wa -yɔsɪsali.

52 -Lagɔ ka dɔdɔv 'wlulapɪnya wa 'ɲnimnikpe -gɔ -sa.

'In ɔ yia nyɪma -sɛ -sɛ 'bɪ 'kadɔ 'nyɛ.

53 Nyɪma -wa 'klɪ mia 'bhada,

o ka wa -lu -zono 'nye duun,
'in o yia 'nnumnunya vu, wa kwe
klo nya.

54-55 O ka o lubhononyo *Izlaeli -yobe.

'In o 'ni o nyazidlu lenvgbu 'wodbu,
*Ablaamu -yo o 'yuoyuaa
gbegein,
-zo weee nya.

Sa o gbaa -amiaa dukpasu -yla,
'sa o mia we nuda.»

56 Malii -dulia Elizabetu -gbe la, we li
sa 'cu ta, 'bhie, o yia o -zoo lumn.

*'Zan *-Batisu gwaligbu*

57 Bhla -we nya Elizabeti 'kaa 'wlusa
we nynia, 'in o yia nukpasuyu gwal.

58 Elizabetu kwesinyuma -yo o zwayli
-nyuma 'nua nu, Jejitape ka Elizabeti
nyazi 'kadu 'yili, 'in wa -yo o 'so yia we
'muna li.

59 Da 'yu lia lokowlu -bhlo, wa yia o
kni 'wu 'paa, 'in wa nee, wa 'ka o dide
Zakalii 'nini o zu. 60 'In o 'nyaa nee: «-
Innya! 'Mo wa laa Zaan.»

61 Wa nee o -yiae: «'Nini -muni 'ni
amaa zwayli -mi.»

62 'In wa yia o dide layibha so nyae:
«Sa -in 'ka o 'nini zua?» 63 Zakalii
'yibhaha wa -boklo fadu ni, 'in o yia
we -gu celi nu: «'Yuu nini -wa Zaan.»
'Nini -we o celia, wa 'yia we -yo ni,
'in nwegaga yia wa 'de weee subha.

64 -Bha -bhlokpade Zakalii mu -
bloa, 'in o yia gbagbie bhli, -zugba o
mnuni -Lagoo 'nini. 65 Toun, nyan o yia
o kwesinyuma weee 'wuslo, -zugba
nyuma weee, -wa mia Zudee -gogo -
dudu -gu, gbugbali we -yla. 66 -Wa
weee 'nua wee gbu -muni, dli zo wa
dulia we la, 'in wa yibhali -yibhaha lae:
«'Ao! Nyoo 'yu -muni 'ka ci -zea?» Nu,
-Lagoo 'tite -yo o 'so mi.

*Gbozonv -gbu, -Lagoo nva le, Zakalii
'paa we -fali*

67 Zuzu 'Papa yea oo 'yuu dide Za-
kalii, 'in o yia gbuu -falipapie bhli:

68 «Jejitape, o -wa Izlaelinyumaa -Lagoo,
-a -mnuni o 'nini. Mo bea o nyuma -
yo,
'in o yia wa gbu 'wusa.

69 Nyumaa Gbuwosanyo 'kadu,

-o 'bhua -Lagoo lubhononyo -
Davidu zwayli,
o ka o -ain 'nye.

70 -Lagoo ka 'cin we gba o -mawlu gbuu
-falipanyaa nwe nya.

71 Nu, mo yia -ain -amiaa tonyuma
kwee -saa,
'in o 'ka -ain -wa weee nyea -ain
'wu,
wa 'tite zo -sa.

72 Sa -Lagoo -slolua sa o nyazidli -amiaa
dukpasu 'klu.

'In o ligbea o -yo o nyuma 'sao -mawlu
*'wosuslolugbu.

73 -Lagoo ka zlume -amiaa dukpasa
Ablaamu -yla bi, nu,

74 -amiaa tonyuma kwee o yia -ain
-saa,

'in o 'ka -ain nyan o dlu -sa,

-a 'ka o lubho nu,

75 -mawluwube -yo 'wututue tiklu
nya o 'yu,

bhla -a -gaa 'yliyoo.

76 'In -mi, na 'yu, wa yia laa,
Yali *-Lagoo gbuu -falipanyoo.

Nu, -mi yia Nyumaa -Kanyo 'yu naa,
'in -in 'ka o 'yloogblunya -yo
mnazi.

77 'In -in 'ka o nyuma -yla we 'woyleli
nu,

-Lagoo -ka wa -yogbu 'woti, mu
slolua wa 'pupue.

78 -Amiaa -Lagoo nyazidli 'kaduu 'gbu,
o yia yalu san -we -yo zokpa yluu
san 'wowlua,

-ain -gu 'mnia,

79 we 'ka -wa mia nikpise 'wu ladida
-yo -wa mia titilee zuzu 'wu
ladida, glaa layi.

'In we 'ka -ain 'wututue -dlao 'yloogblu
dasloluu 'gbu.»

80 'Yule mi 'ylimanida, 'in o 'wlukoon
mi ladoluda. 'In o yia da beblee ladilia
mni o 'de -bhlo tiklu 'bhie, 'yli -we nya
o -slolua o 'de Izlaelinyuma 'klu, 'in we
yia nyini.

2

*-Zezuu gwaligbu
(Mt 1.18-25)*

1 -Muu bhla, nyumaa 'wlulapilinyo
'kadu *Sezaa Ogusi paha tite yabhlo,

ni, wa zeli o nyuma weee, dudu weee -gu. ² Bhla -we nya Kilinius mia Siliiii -dudu -gu nyumaa 'wlulapilinyo nya, we bhla wa zelia nyuma tianu. ³ Nyuma weee yia wa 'deε -zoo wa 'hni celi mni -bhlo -bhlo.

⁴ * -Zezefu -moo yi 'yaa Nazaretigbe 'wu 'bhv, Galilee -dudu -gu, 'in o yia -Davidu 'gbe wa laa Betilemu nukple mni, Zudee -dudu -gu. -Davidu zwayli -yo o -budu zo -nyume o -mia, -Davidu -budu zo. ⁵ O -yo o bhoyi Malii, o mia 'wlvwlv -nukpla 'so, 'in wa yia mni, wa 'ka wa 'hni celu 'gbv. ⁶ Wa mi Betilemu, 'bhie, Maliii 'wlusabhla yia nyini. ⁷ 'In o yia o 'wokpialu yu gwali, nukpasuyu nya. O bibelia o 'naa -yola ni, 'in o yia o numaa 'wvlili -gbo 'wu lapili. Nu, wa 'ni 'bi 'yi 'lakpanyaa -budu zoo 'gbv.

-Lagoo 'anzi yabhlo -laa bhlabhlee 'yliyozunya 'dizono

⁸ -Mo wee dudu -bhlokpade -gu ni, kpa bhlabhlee 'yliyozunya gva. Sabo, -zugba wa kv wa bhlabhlee -zlo hwe. ⁹ -Jejitapee 'anzi yabhlo yia wa 'klvtlali, 'in -Lagoo 'hnumniee san 'kadu yia wa gbeli. 'In -nyanigbo yia wa -kpa. ¹⁰ 'Anzi nee wa -yiae: «A 'na nyamani -ni, nu, 'dizono in -laa ain. Mu yia nyuma weee 'muna 'kadu dli zo slua. ¹¹ -Zeen sabo, wa ka amiaa Gbuvusanyo gwali, -mo -Davidu -zoo. Mo -wa -Lagoo -Bhasanyo, 'in mo -wa Nyumaa -Kanyo. ¹² -Lu -we 'kaa o -slolu, 'bhie, a 'ka o yibheli mu ni: 'yuyolu yabhlo a yia 'yia, 'naa mi o -yolabibelida, -zugba o pi numaa 'wvlili -gbo 'wu la.»

¹³ Toun, yali 'anzu -zlo yia 'anzi -gubho, -Lagoo 'hnumniee nya, -zugba we gbaa:

¹⁴ «-Lagoo 'hni 'yili -mo yali 'pipi, 'in nyuma -wa -Lagoo 'yibhaa, 'wututve -dlao mi wa -nu nya dudu -gu.»

Bhlabhlee 'yliyozunya mnia Betilemu

¹⁵ Da -Lagoo 'anzunya 'bhva wa kwesi, 'in we 'de weee yia yali mni ni, -bha bhlabhlee 'yliyozunya zozlva 'di, wa nee: «-A mni Betilemu, gbv -we nva

-mo le, Jejitapee -slolua -ain 'klu, -a 'ka we 'yi.»

¹⁶ Wa -saa 'wu -gwagwie nya, 'in wa yia -mo mni. 'In wa yia -mo Malii -yo -Zezefu yli. 'Yuyolu pi numaa 'wvlili -gbo 'wu la, 'in wa yia o 'yi. ¹⁷ Da wa 'yia o 'yuyolu ni, -we 'anzi gbaa wa -yia o 'yuu daa, 'in wa yia we 'disasie bhli nyuma tolva -yia. ¹⁸ Gbv -we bhlabhlee 'yliyozunya gbaa, -wa weee 'nva we, hwegaga subhaa wa. ¹⁹ Gbv weee 'phia, Malii yia we dli zo ladu. O -ka ladi, -zugba o pupali we -gu 'wlukvun la. ²⁰ -Muv 'bigu, 'in bhlabhlee 'yliyozunya yia lvmni, -Lagoo 'hni ylimanie -yo o 'hni mninie nya. -We wa 'nva klaa, 'in wa 'yia -yo klaa, nu, sa 'anzi gbaa we wa -yia, 'sa we nva.

Malii -yo -Zezefu 'so yia -Zezu -slolua mni, -Lagobudu 'kadu zo

²¹ 'Yuu lokwlu -bhlo nynia, 'in wa yia o kni 'wupa. 'In wa yia o 'hni zu -Zezu. Wa 'ni -slu o nukpla pla, 'hni -we 'anzi gbaa o 'nyaa -yia ni, 'mu wa zva o.

²² 'In da Maliii -yowobu yli nynia, sa we mia celuda *Moizu tite 'wu, 'sa -Zezefu -yo Malii kwaa 'yu *-Zeluzalemu, wa 'ka o Jejitapee 'klvslolu. ²³ Nu, we mi celuda Jejitapee tite 'wvε: «'Wokpialu nukpasuyu wa yia -bha -saa Jejitapee -nu nya.»

²⁴ Wee tite -bhlokpade gbaa wa bobo -Lagoo, -de gbele soo, -de -kpakun yua soo, we nya, 'in Malii -yo -Zezefu -yo we yia mni.

'Simeoo 'paa -Lagoo fuo -Zezuu 'gbv

²⁵ Nu, nyume yabhlo mi bhaa -Zeluzalemu, 'mo wa laa 'Simeoo. Nyume tiklu -wa, 'in o zva -Lagoo 'nshwe, 'in o mia *Izlaelu Gbuvusanyo wvda. Zuzu 'Pupa mi o -gu. ²⁶ -Moo nee o -yia 'cien, nu, -Lagoo -Bhasanyo o yia yoo 'paa, o 'ni -slu -moo 'yi, o 'na 'ka tli. ²⁷ -Lagoo Zuzu 'bhua 'Simeoo 'wu, 'in o yia -Lagobudu 'kadu zo mni. We bhla, -Zezuu didea ka wa 'yu -Lagobudu 'kadu zo kwa. 'In -we Jejitapee tite gbaa, wa 'ka we lenu o -yia. ²⁸ 'Simeoo 'bhua 'yu 'wu, o 'paa -Lagoo fuo, 'in o nee:

29 «Jejitape, -we -in gbaa, we ka leno.
 -Sleen -in mneni -in 'ka -na lub-
 hononyo 'yitide,
 o 'ka tli -dlao.
 30 Nu, *nyumaa Gbuwsanyo -in 'paa
 yoo,
 in ka o 'yi na 'yli 'so nya.
 31 Nu, nyime o -in nua le,
 nyumaa Gbuwsanyo nya,
 nyima weee 'yu, in ka o 'yi.
 32 Mo -wa, zli -we 'kaa dudu -nyima
 weee nikpise 'wusa.
 Izlaelinyima -in -saa -bha,
 wa 'hni 'ka mni o 'gbu.»

'Simeoo -falpagbu

33 Gbu 'Simeoo mia gbada -Zezuu
 daa, we ka o 'nyaa -yo o dide 'so
 hwegaga -subhali. 34 'Simeoo hwnaa wa
 'nyu la, 'in o nee -Zezuu 'nyaa Malii -
 ylae: «A -tali, 'yu -mno 'gbu, nyima -
 duun yia bhli, 'in nyima -duun yia
 'wusa *Izlaeli -dudu -gu. Mo yia -Lago
 -slolua, 'in nyima talba 'na 'ka o gbu
 -yohwnu. 35 'In nyima duun dli zo
 lapupaligbunya mia, wa dli zo zizeda,
 sanee o yia we zli 'klu wlelia beblee. 'In
 ama, Malii, gbu -we yia ain yia, -yo we
 yia ain 'cnoa, nee 'yli 'so tugugble wa
 fa amaa dibhe 'wu.»

Ani 'paa -Lago fuo -Zezuu 'gbu

36 We bhla, Fanuelu 'yu Ani, o -wa
 -Lagobuu -falpanwno, Aselu zwayli, -
 moa mi 'ya wee -Lagobudu 'kadu zo,
 -zugba o ka go. O -dugbu bhla, o -
 kua yli, we li -zu gbeso, 'in o 'lowli
 yia tli. 37 O ka -zoo glu -mnoa -zo -
 mnoa, 'in -zugba o mi -dugbanwno nya.
 O mi -Lagobudu 'kadu zo 'komsu, 'in
 o nua -mo -Lago lubho zlkpe, jib-
 heza, -zugba o pla 'sun, 'in o bhuh-
 hoe -Lago. 38 Da 'Simeoo mia Malii -
 yo -Zezefu 'so -yla gbu gbada, we bhla
 Ani plaa -Lagobudu 'kadu zo, o 'yia -
 Zezu ni, 'in o yia -Lago 'hni mnine
 bhli. 'In -zugba nyima weee -wa mia
 -Zeluzalemoo 'wuzityli wuda, o gba -
 maa -yla -Zezuu gbu.

*-Zezu -yo o nyima 'so 'bhiti lu
 Nazaleti*

39 Gbu -we Jejitapee tite gbaa, -
 Zezuu nyima bhia we leno, 'in wa
 yia wa 'gbe nukple lobbhiti, Nazaleti,
 Galilee -dudu -gu. 40 Wa mi -mo, -zugba
 'yu ylimani, o temanila. 'In gbu yilo yia
 o ye, 'in -Lago 'nani yia o nya -tu.

*-Zezu ka -zu kugbua le 'so, 'in o yia -
 Lagobudu 'kadu zo mni*

41 -Zu weee nya, -Zezuu 'nyaa -yo o
 dide mnia *Zuifoo *'Wuzitylu 'feti* -
 gu -Zeluzalemoo. 42 -Zu yabhlo nya, da
 -Zezu 'yia -zu kugbua le 'so, sa wa mnia
 'cin 'Wuzitylu 'feti -gu ni, 'in o -yo o
 nyima 'so yi 'saa -mo mni. 43 'Feti bhia,
 wa mi Nazaleti luyida, 'in wa 'yu -Zezu
 yia -Zeluzalemoo -tu. O didea 'ni we
 'jiyibheli. 44 Wamia dli nu, -Zezu mi
 wa nnonya glaa. Wa noa 'yli -bhlo, 'in
 wa yia o datale bhli wa nyima -yo wa
 'talea nyidi. 45 Nu, wa 'ni o 'yida -mi
 'gbu, 'in wa yia -Zeluzalemoo lobbhiti,
 wa 'ka -mo o datale. 46 We 'yli tanoo zli,
 'in wa yia o 'yi -Lagobudu 'kadu zo. -
 Zugba o -di titee gwesanya nyidi la, o
 puo wa yukwli, 'in o yibha wa gbunya
 la. 47 Nyima -wa puo o weli yukwli
 hwegaga ka wa subha, o 'ylimnee -yo
 o gbuu 'bigupaliee 'gbu. 48 Da o nyima
 'yia o ni, 'in hwegaga yia wa subha. 'In
 o 'nyaa nee o -yla: «Na 'yu, le ka 'gbu
 -in yi 'sa -ain -yla nua? -In -tali, in -yo
 -na dide mia -na datale, -amnia dli
 ka sumani bhabha.»

49 'In o yia we 'bigupalu wa -yla: «Lee
 ka 'gbu a nonu 'mi 'yilibu? A 'ni we 'ji-
 yi nu, na Didee -budu zo in 'kaa -mi?»

50 Nu, o nyima 'ni gbu -we o gbaa wa
 -yla 'wolanu.

51 -Zezu -yo o nyima 'so yia Nazaleti
 lobbhiti, 'in o yia wa 'nuwe zu. 'In o
 'nyaa yia gbunya -mini dli zo lazoo. 52 -
 Zezu mi 'ylimanida, -zugba o gbu yilo
 ylimani -gwoola, 'in o namanu -Lago -
 yo nyima dudu.

3

*'Zan -Batisi mnazia Nyumaa -
 Kanyoo 'yloogbu -yo
 (Mt 3.1-12; Mk 1.1-8; Zn 1.19-28)*

* 2:41 'Mo wa laa -tuauweli 'wu: «Pâques».

1-2 Nu, Tibεε Sezaaa nyımaa 'wlu-lapılıee -zv kugbua lε gbunv nya nı, we bhla, Ponsı Pilatı mı dudv 'wlu-lapılınyv nya Zudee. Ewlovv mı nyımaa 'wlu-lapılınyv nya Galilee, 'ın v bheli Filipv mıa Itulee -yv Tlakonıtı -dudv -gv, -zugba Lizanıası -mıv mı Abılenu -nyımaa 'wlu-lapılınyv nya. 'In Anası -yv Kaıfıv 'sıv mı *-Lagvıbvınyaa -cıan 'kadı nya. We bhla, Zakalııı 'yu *-Zaan v dıla da beblεε la, 'ın -Lagv yia v -yla gbv gba. 3 'In Zaan yia Zudeεnı gbva dudv weee -gv 'plııe bhlı, -zugba v gba nyıma -ylaε: «A 'bhıtı dlı, a yı ın 'ka aın batızee, 'ın -Lagv 'ka amıaa -yvgbv 'wvtı.» 4 Sa *-Lagvıbvı -falıpanyv *-Ezalıı cılıa v 'sebhe nvkplε, 'sa we nva. v nεε:

«Nyıme yabhlo kpıa 'wv da beblεε, v nεε:

«Nu, a mnazı Nyımaa -Kanyvıv 'yloogbvı -yv, a nv v 'yu 'yoo tıkvı.»

5 'Gbiwlvı weee yia klaa, -gvıvı weee -yv 'kpıda weee yia sloa. 'Yloogbvı 'wvkanvıdanya yia 'wvslamanıa, 'ylınyvno -yloogbvınyaa -gv yia 'wvımnıenıa ylvıylvıvı.»

6 'In *-Nyımaa Gbvıwvısanıy v -Lagv 'paa yoo, dudvıgvı -nyıma weee yia v 'yıa.» »

7 Nyımaa -zlv mı Zaaan -gbε yıda, v 'ka wa batızee, 'ın v nεε wa -ylaε: «Tıbhε -gvı! -Dawlıcıan! -Lagvıvı gbıwıvbhuylı ka cıpa. Nyıvı -salı aın 'dı, 'ın a pıpalı 'wlvkuvı la nı, a mnıenı a 'ka -Lagvıvı 'cε -we mıa yıda kwεε 'tlaa? 8 A 'bhıtı amıaa dlı, 'ın a -slolvı we amıaa lınvıgbınyaa 'wvı sazınvı sa. A 'na gbalı amıaa 'dεε dlı zv -nıε: «Nu, Abılaamıv mı -amıaa dvkpasaa nyaa 'gbv, -a ka gbıwıvbhvı -nıv. Nu, ın nεε aın -ylaε, -Lagvıvı mnıenı, v 'ka tvkpanya nı Abılaamıvıvı 'yua -zεlı. 9 -Lagvıvı 'nınvıvı gbee 'yılı -dı sunıyaa bhıv -yv la pepe. Su weee -we'e 'paa 'bhıe -zvınvınyaa nı, -dıa v yia we, v 'ka we -kosu 'wvı vıtılı.»

10 Tvıvı, 'ın waa nyımaa -zlv yia Zaan layıbhaε: «Sa -a 'ka -ylıε nvı ya?»

11 Zaan yia we 'bıgvıpalı wa -ylaε: «v -ka -bana 'sıv -ka, v 'nyε 'yabhlo nyıme -v 'nıa -bana -ka. 'In -v -ka lılılvı duun -ka, v dlılı we.»

12 *-Nısvıvı -gvıezısanıyaa tvıba yia Zaaan -gbε, v 'ka wa batızee. 'In wa yia Zaan layıbhaε: «-Amıaa -kanyıv, sa -a 'ka nva?»

13 'In Zaan yia we 'bıgvıpalı wa -ylaε: «'Gvıezı -we a 'kaa -sa, amıaa 'dε -yı we, a 'na palı we -gvı -nı.»

14 'In 'slııa yia v layıbha 'yaε: «Sa -amıaa 'ka nva?»

v nεε wa -ylaε: «A 'na -salı nyıma 'gvıezı kvıεε -gla nya -nı, a 'na lılı wa -bı 'wvı -nı. Amıaa 'pınvıgvıezı namanı aın dudv.»

15 Nyıma, -wa mıa wıda, maa yıbhaa -maa 'dε la dlı zv, «Zaan mıa dε, -Lagvıvı -Bhasanıy v 'kaa yı, -de mıvı?»

16 Nu, Zaan nεε wa 'dε weee -ylaε: «-Amı, 'nyu nya na batızea aın. Nu, v mıa yıda, v 'tıtε -zı na -nv. ın 'nı we 'klvı -ka, ın 'ka v -sakwılaa 'llukpe -blo. Mv yia aın batızea Zuvı 'Pıpa -yvı -kosu nya. 17 v ka v bıtε kvıεε, v 'ka v 'mnıvı 'wıvıvı, 'ın, v 'ka we 'ya -yvı we vavı -yvısalı. 'In v 'ka we 'ya -zvınvınyaa -gbıgbıvı 'wvı slı, 'bhıe, v 'ka we vavınyaa -kosu we'e nyımoa 'wvı vıtılı.»

18 Zaan mı nyıma 'dı duun zvıda, -zugba v gba wa -yla -Lagvıwılı -zvınvı.

19 Nu, we bhla Zaan palıa dudvıvı 'wlu-lapılınyıvı Ewlovıvı -yla gbı la, v bhılıı 'ııwınvı Ewlvıdıadı v -saa -mıvı -glo, 'ın v yia v kva, we -yvı gbınyıvıvı -duun v nva lıε 'gbı. 20 Nu, 'ın Ewlovıvı yı 'yaa gbınyıvıvı yabhlo lınvı -tapa: v ka Zaan -kaslvı 'wıpa.

Zaan batızea -Zezu (Mt 3.13-17; Mk 1.9-11)

21 Da wa 'nıa -slıvı Zaan -kaslvı 'wıpa, we bhla v batızea nyıma duun -yvı -Zezıvıvı 'dεbhıe -gbolvı. v batızee bhla, -Zezıvıvı mı -Lagvıvı bhıvıbvııda, 'ın yalı yia ııwıε -kalı. 22 'In Zuvı 'Pıpa yia v -gvı lasıbhlı, v 'wlvı sa -kpakıvı. 'In wa yia wılı yabhlo 'bhıvı -Lagvıvı -gbε 'nvı, we nεε: «Na 'Yu -ın -mıa, ın -kalı -na zε. -Mı ın 'nyıa na dlı weee yoo.»

-Zezıvıvı dvkpasıvı 'ıımınyaa nı (Mt 1.1-17)

23-38 -Zezu ka sa -zu glv -bhlo -zu kugbua, 'bhie, ɔ yia ɔ lubhoo nɔnɔve gwedi. ɔ dɔkpasu ŋni ni:

*-Adaan dide -wa -Lago.

-Adan gwalia Seti, Seti gwalia Enɔsu. Enɔsu gwalia Kainamu, Kainamu gwalia Maleleeli.

Maleleeli gwalia -Zaledi, -Zaledi gwalia Enɔku.

Enɔku gwalia Matuzala, Matuzala gwalia Lameki.

Lameki gwalia *Nowee, Nowee gwalia Semu.

Semu gwalia Alifakisadi, Alifakisadi gwalia Kainamu.

Kainamu gwalia Sala, Sala gwalia Ebeli.

Ebeli gwalia Falaki, Falaki gwalia Wlago.

Wlago gwalia Seluku, Seluku gwalia Nakoo.

Nakoo gwalia Tala, Tala gwalia Ablaamu.

Ablaamu gwalia Izaki, Izaki gwalia Zakobu.

Zakobu gwalia Zuda, Zuda gwalia Falasi.

Falasi gwalia Eslomu, Eslomu gwalia Alini.

Alini gwalia Adime, Adime gwalia Aminadabu.

Aminadabu gwalia Naason, Naason gwalia Sala.

Sala gwalia -Boazi, -Boazi gwalia Obedi.

Obedi gwalia -Zesee, -Zesee gwalia -Davidi.

-Davidi gwalia Natan, Natan gwalia Matata.

Matata gwalia Mena, Mena gwalia Melea.

Melea gwalia Eliakimu, Eliakimu gwalia -Zonamu.

-Zonamu gwalia -Zezefu, -Zezefu gwalia Zuda.

Zuda gwalia 'Simeoo, 'Simeoo gwalia *Levii.

Levii gwalia Matati, Matati gwalia Zolimu.

Zolimu gwalia Eliezee, Eliezee gwalia -Zezu.

-Zezu gwalia Eli. Eli gwalia Elimadamu.

Elimadamu gwalia Kozamu, Kozamu gwalia Adii.

Adii gwalia Melikii, Melikii gwalia Neli.

Neli gwalia Salatieli, Salatieli gwalia Zolobabeli.

Zolobabeli gwalia Wlesa, Wlesa gwalia Yoana.

Yoana gwalia Zoda, Zoda gwalia Zozeki.

Zozeki gwalia Semeini, Semeini gwalia Matatiasi.

Matatiasi gwalia Mati, Mati gwalia Nagai.

Nagai gwalia Esili, Esili gwalia Naumu.

Naumu gwalia Amosu, Amosu gwalia Matatiasi.

Matatiasi gwalia -Zezefu, -Zezefu gwalia Zanai.

Zanai gwalia Melikii, Melikii gwalia Levii.

Levii gwalia Matati, Matati gwalia Eli.

Eli gwalia -Zezefu. 'In we mi nyuma dlu nu,

-Zezefu nu kpasuyu -wa -Zezu.

4

**Kuzu ylaa -Zezu la*

(Mt 4.1-11; Mk 1.12-13)

¹ Zuzu 'Pɔpa yea -Zezu tɔn, 'in ɔ yia Zudeɛɛn -gɔgɔ -gv 'bhv, 'in ɔɔ Zuzu 'Pɔpa yia ɔ da bebleɛ kwa. ² 'In *Kuzu yia -mɔ ɔ layla, 'yli glv 'sɔ nukple. Wee 'ylnya -mɔni nya, ɔ 'ni -lu yabhlogbɔɔ li. Wee 'ylnya 'plia, 'in ŋwɔ yia ɔ -yɔkpa.

³ 'Kuzu nɛɛ ɔ -ylaɛ: «-In -ka -Lagoɔ 'Yu nya -mi 'piɛn, -in gba tɔkpa mia ni -yla, we -zɛ 'floo.»

⁴ 'In -Zezu yia we 'bigɔpali we -ylaɛ: «We mi cɛlɔda *-Lagoɔɛbhɛ 'wɔɛ: «We 'ni lililu -bhlogbɔɔ -gv nyimeɛ 'yliyɔgagie tlili.» »

⁵ 'Kuzu yia -Zezu 'wɔpa -gɔgɔ 'kadu 'wlu kwa, -bha -bhlokpade we -slolua ɔ dɔdɔv 'ŋnumni -da weee 'klu. ⁶ 'In we nɛɛ ɔ -ylaɛ: «'Tite weee ni klaa, 'in dɔdɔ -gv 'ŋnumnie weee klaa, in 'ka -mi we 'nye. Wa ka 'mi we 'dɛ weee yoo 'nye. Nyime ɔ in -ka 'yɔbha, 'mɔ in mnenia

in 'ka we 'nye. 7 -In -ka 'mɪ 'yu 'kukolu 'sibhli, -in -ka 'mɪ bɔbɔ nɪ, 'in we 'dɛ weee zɛa -na -nɔ.»

8 'In -Zezu yia we 'bɪɔpali we -ylae: «We mɪ ɛɛɪda -Lagɔsɛbhɛ 'wɔɛ: <-In bɔbɔ Jejitapɛ, -ɔ -wa -na -Lagɔ, 'in -in nɔ ɔ 'dɛbhlogbɔɔ -yla lubho.> »

9 'Kuzu yia -Zezu -Zeluzalemɔ kwa. We dia ɔ -Lagɔbudu 'kadɔ 'wlu la, 'in we nɛɛ ɔ -ylae: «-In -ka -Lagɔɔ 'Yu nya -mɪ 'piɛɪn, -in -blu 'wɔ, -in 'ka lasibhli.

10 Nu, we mɪ ɛɛɪda -Lagɔsɛbhɛ 'wɔɛ: <-Na 'gbɔ, gbaa ɔ yia ɔ 'anzɪnya -yla we zɔ -mɪ 'yliyɔ.

11 'In we 'ka we sɔnya -mɪ zɔ laslɔɔ, -na bhɔ yi tukpa gozoo 'gbɔ.> »

12 'In -Zezu yia we 'bɪɔpali 'Kuzu -ylae: «-Lagɔsɛbhɛ nɛɛ, <Jejitapɛ -ɔ -wa -na -Lagɔ, -in 'na ylalɪ ɔ la -nɪ.> »

13 'Kuzu bhia -Zezuu laylaylie sɔ weee lɔ nɪ, 'in we yia ɔ gwevla -sɛ.

-Zezu dia ɔ lubhoo gwe Galilee -dɔdɔ -gɔ
(Mt 4.12-17; Mk 1.14-15)

14 -Lagɔɔ Zuzuu 'tite mɪ -Zezu yeda, 'in ɔ yia Galilee lɔyi. 'In ɔ 'ɲmɪ yia lam-neni Galilee -dɔdɔ weee -gɔ. 15 Nyima ɔ slolua *-Lagɔbudunya zɔ, 'in nyima weee kwalia ɔ 'ɲmɪ.

Nazalɛɪ -nyima 'nɪ -Zezuu gbɔ -yɔɲwnu
(Mt 13.53-58; Mk 6.1-6)

16 -Zezu ka Nazalɛɪ mɪ, -mɔ wa zɔa ɔ. *Nyapɛylɪ nya nɪ, sa ɔ plaa 'cin -Lagɔbudu zɔ nɪ, 'in ɔ yi 'saa -mɔ pla. ɔ yia 'wɔsɔ -Lagɔsɛbhɛɛ zɛɪzɛɪheɛ 'gbɔ.

17 'In wa yia ɔ -Lagɔgbɔɔ -falɪpanyɔ Ezaiii 'sɛbhɛ yoo 'nye ghɪda, ɔ yia we 'wɔkali, da wɛɪ nɪ mia ɛɛɪda nɪ, 'in ɔ yia we 'yɪ, 'in ɔ yia we zɛɪɛ:

18 «Jejitapɛɛ Zuzu mɪ 'mɪ -gɔ. ɔ ka -bha 'mɪ -sa, in 'ka nyazɪnya -yla -Lagɔgbɔ gba. ɔ ka 'mɪ tie, in 'ka -kasɔnyɪma -yla gba nɪ:

<Amɪaa -kasɔ ka -zɛɛn bhia.>
<Lɔɔɔnya, amɪaa 'yɪ ka -zɛɛn -blo.>
<Amɪa wa nyɛa 'wɔ, a ka -zɛɛn gbɔ 'wɔbhɔ.>

19 'In, -zɔ -we nya Jejitapɛ 'kaa ɔ zɔzɔnɔ lɛnɔ,

in 'ka we 'dɪ wa -salɪ.»

20 -Zezu ghɪa wee 'sɛbhɛ, 'in ɔ yia we -Lagɔbudu zɔɔ lubhonɔnyɔ yoo 'nye, 'in ɔ yia ladɪ. Nyima weee -wa mia -bha, -maa yia ɔ ylada -tɔ sa tenyii.

21 Tɔɔn, 'in ɔ nɛɛ wa -ylae: «-We 'sɛbhɛɛ 'ya gbaa, we ka -zɛɛn lɛnɔ, amɪa pɔɔba da 'mɪ yukwli, amɪaa 'yibadɪ.»

22 -We wa 'dɛ weee yia -yɔ -Zezuu gbɛgbɛɪn, 'in wa yia we gbagbɛ bhli. 'In gbɔzɔnɔ -gbɔnya ɔ mia gbada, we ka wa ɲwɛgaga -sɔbhali. 'In wa nɛɛ: «Nyɪmɛ mia dɛ, ɔ 'nɪ -Zɛzɛfɔv yuu?» 23 -Zezu nɛɛ wa -ylae: «Nine 'nɪ a yia 'mɪ -yla 'paa, gbɔzɔnɔ sa. Gbaa a yia: <-Dɔtlɔɔ, -in jipe -na 'dɛ.> 'In gbaa a yi 'yaa 'mɪ -ylae: <-We weee -in nɔa lɛ Kapɛnaumɔ nɪ, -a ka we 'dɪ 'nɔ. -In nɔ wee gbɔnya -bhloo 'dɛ lɛ -na 'dɛɛ dɔdɔ -gɔ -seli.> »

24 -Zezu nɛɛ wa -yla 'yae: «Cun, gbɔzɔnɔ -wa, wa'a -tɔɔ -Lagɔgbɔɔ -falɪpanyɔ nyɪmɛ, ɔ 'dɛɛ dɔdɔ -gɔ.

25 Gbɔzɔnɔ na gbaa da aɪn -yla. -Dɔgbɔɲwnɪ duun mɪ Izlaɛɪ -dɔdɔ -gɔ zɪmɛ, -Lagɔgbɔɔ -falɪpanyɔ Eliii bhla. -Zugba 'nyu'u lɔa -zɔ ta 'cɔ gbelibhlo, 'in ɲwɔ 'kadɔ yabhlo yia wee dɔdɔ weee -gɔ yi. 26 'In -mɔɔ bhla, -Lagɔ 'nɪ Elii tie -dɔgbɔɲwnɪ mia Izlaɛɪ -dɔdɔ -gɔɔ -gbɛ, 'in ɔ 'ka wa 'yabhlo 'wɔsa. Nu, -dɔgbɔɲwnɔ -ɔ mia Salɛpɔtagbe nɔkplɛ, Sidɔɔn -dɔdɔ -gɔ, ɔ -gbɛ -Lagɔ tiea Elii. 27 -Lagɔgbɔɔ -falɪpanyɔ Elizɛɛ bhla, -zugba *sɔɪbhanya duun mɪ Izlaɛɪ -dɔdɔ -gɔ. Elizɛɛ 'nɪ wa 'yabhlogbɔɔ jipe, nɪ, Silii -yu Naamaa ɔ jipea.»

28 Nyima weee -wa mia -Lagɔbudu zɔ, wa 'nɔa wee wɛɪnya -mɪnɪ, 'in we yia wa 'ɛɛɪlɔ la. 29 Wa 'dɛ weee -sɔa 'wɔ, 'in wa -yɔ -Zezuu 'susue yia 'gbe -ghima mɪnɪ. 'In -gɔgɔ -we kwesi wa 'gbe mia 'sɔbhada, 'in wa yia we 'wlu ɔ kwa, wa 'ka ɔ zɔ viteliɪ 'gbɔ. 30 Nu, 'in -Zezu yia wa nyɪɪ 'plɪɪ, 'in ɔ yia mɪnɪ.

-Zezu puea nyɪmɛ -ɔ kaa zuzu 'nyuu 'bɪ
(Mk 1.21-28)

31 Tɔɔn, -Zezu mɔɔa Kapenaumu, Galilee -dɔɔɔ 'gbe yabhlo nɔkplɛ, 'in ɔ yia nyɔma -Lagɔgbu -sloɔ Nyapeylɔ weee nya, -Lagɔbudu zɔ. 32 ɔ nyɔma -sloɔ sɔ ka wa ηweɔgaga -sɔbhali. Nu, se -we -Lagɔ 'nyɛa -Zezu, we nya ɔ gbaa.

33 -Mɔ -Lagɔbudu zɔ, nyɔmɛ yabhlo kaa pɔɔn -ka -zuzu 'nyuu 'bɔ, mɔ 'kɔɔa 'wɔ 'tɔtɛɛ, ɔ nɛɛ: 34 «'Aaa! Nazalɛtiyu -Zezu, -naa lɛɛ -gbu pɔɔ -amɔaa gbu 'wɔ la? -Amɔaa lasasɛɛ 'gbu -in yia yi yi? In -yi -mɔ ηweɛ ηweɛ: -Lagɔɔ -Mɔwɔɔnyɔ ɔ tiea, 'mɔ -in -mɔa.»

35 -Zezu yia we, we ηweɛ labhali -gla nya. ɔ nɛɛ we -ylaɛ: «'Mu ηwe, 'bhɔ ɔ 'wɔ!» Zuzu 'nyuu yia ɔɔ nɔkpasu labhli dɔɔɔ, nyɔma weee -zejila 'wɔ, 'in we yia ɔ 'wɔtla, we 'nɔ ɔ gbɔnyuu yabhlogbɔɔ -yla lɛɔɔ.

36 ηweɔgaga yia wa 'dɛ weee sɔbha, 'in wa nɛɛ wa 'dɛkpɔa nyɔɔɔ: «Mɔɔ -wɛɔ mɔ dɛa? Se -yɔ 'tɔtɛ nya ɔɔ nyɔmɛ gbaa zuzu 'nyii -yla gbu, 'in we tlaa nyɔma 'wɔ!» 37 'In -Zezuu 'ηɔ yia lamneni wee dɔɔɔ weee -gɔ.

-Zezu jipea guzɔnya

(Mt 8.14-17; Mk 1.29-34)

38 -Zezu 'bhɔa -Lagɔbudu zɔ nɔ, 'in ɔ yia 'Simɔɔɔ -budu zɔ mɔɔ. -Zugba 'Simɔɔɔ 'ηwɔɔɔ 'nyaaa ku -su sa -glagla, 'in wa nɛɛ ɔ -yla, ɔ zukpa -wa, ɔ jipe ɔ. 39 -Zezu kwɔɔa ɔ -gɔ 'wɔ, 'in ɔ nɛɛ ɔ kusulo -yla wɛɔ 'tɔtɛ nyɛaɛ: «-In 'bhɔ ɔ -gɔ la.» ɔ gba 'saa tɔɔn, 'in we yia ɔ -gɔ labhɔ. -Bha -bhlokpade ɔɔ 'ηwɔɔ -sɔa 'wɔ, 'in ɔ yia wa -yla pipie bhli.

40 Jibheylɔ nya, -wa kaa guzɔnyaa 'yli -bhlo -bhlo nɔ, 'in -maa -yɔ -maa guzɔnya yia -Zezuu -gbe yi. ɔ yia wa kwɛzi -bhlo -bhlo, 'in ɔ yia wa jipe.

41 Zuzu 'nyii yi 'yaa guzɔnya duun 'wɔtla 'wɔkpɔɔɔ nya: «-Lagɔɔ 'Yu -in -mɔa!» -We ka gbu -wa, wa -yi we 'ji -nya nu, -Zezu mɔa, -Lagɔɔ -Bhasanyɔ -wa. 'In -Zezu yia we wa ηweɛ labhali -nya, ɔ 'nɔ ηwɔnu wa 'ka gba.

-Zezu mɔa -Lagɔgbu gbaa dɔɔɔ weee -gɔ

(Mk 1.35-39)

42 Zɔ 'ka 'wɔladolua mɔɔ tɔɔn, 'in -Zezu yia 'gbe nɔkplɛ 'tla, 'in ɔ yia da yabhlo mɔɔ -flii. 'In nyɔmaa -zlo yia ɔ 'yli 'bɔ lanɔnɔve bhli, da ɔ mɔa nɔ, 'in wa yia -bha nyɔni. Wa 'yɔbha ɔ 'na 'bhɔɔ wa -yɔ -nɔ, 'in wa yia ɔ lakpɔkpali. 43 'In -Zezu nɛɛ wa -ylaɛ: «We mɔ 'ya nu, in gba *-Lagɔɔ nyɔmaa 'wlulapɔɔgbu 'gbe talva 'wɔ. We 'gbu, -Lagɔ yia 'mɔ tie.» 44 'In ɔ gbaa -Lagɔgbu, -Lagɔbudunya zɔ, dɔɔɔ weee -gɔ.

5

*-Zezu laa ɔ *'bɔnɔnyaa tɔnɔ*

(Mt 4.18-22; Mk 1.16-20)

1 'Yɔ yabhlo nya, -Zezu mɔ Zenezalɛti* -nyu 'kadɔ yabhlo -gɔɔ -gɔ, 'in nyɔma duun yia ɔ gbeli, wa 'ka -Lagɔwɛɔ 'nɔɔ 'gbu. 2 'In 'glɔ sɔ mɔa 'nyuu -gɔɔ ηwe -yɔ, -Zezu yia we -yɔyɔ, -zugba zibhi -bhanya ka we 'wɔtla, wa mɔ wa 'sowlinya -wɔɔɔ. 3 Wee 'glɔ sɔbhie glaa, 'yabhlo -wa 'Simɔɔɔ -nɔ. -Zezu -gblaa we 'wɔ, 'in ɔ nɛɛ ɔ -ylaɛ: «'Simɔɔ, -in vla gwe 'nyuu -gɔɔ -yɔ -sɛ.» -Zezu mɔ wee 'glɔ nɔkplɛ, -zugba ɔ sloɔ nyɔma -Lagɔwɛɔ.

4 Da ɔ bhɔa gbagbɛ, ɔ nɛɛ 'Simɔɔ -ylaɛ: «-In be 'nyuu 'wɔtɔɔɔ 'glɔ nya, 'bhie, a 'ka amɔaa 'sowlinya viteli.»

5 'In 'Simɔɔ nɛɛ ɔ -ylaɛ: «Na -Sloɔnyɔ, -a ka sɔada -tɔ sabɔ weee, -a 'nɔ -lu yabhlogbɔɔ 'yi. Nu, -mɔ gbaa -a nɔ we lɛɛ 'gbu, vitelia na yia wee 'sowlinya.»

6 Wa vitelia wee 'sowlinya, 'in wa yia zibhii -zlo 'pli, wa 'nɔ we 'wɔgbizee mneni, 'in wa 'sowli yia ylayhe gwedi.

7 We 'dɛɛ 'gbu, wa -lima mɔa 'glɔ yabhlo 'wɔ, 'in wa yia wa la sɔ -papɛ nya, -maa 'ka wa 'wɔsa. 'In wa -yɔ wa 'glɔ yia yi. 'In wa yia wee zibhi wee 'glɔ sɔbhie 'wɔslu. We ka we ye kɛkɛɛ 'gbu, we fɛɔ 'nyu glu mɔa. 8 Nu, Simɔ Pielɔ 'yia gbu -mɔnɔ -yɔ nɔ, 'in ɔ yia 'kukolu 'sibhli -Zezu 'yu, 'in ɔ nɛɛ ɔ -ylaɛ: «-In vla gwe 'mɔ -yɔ, na -Kanyɔ! -We ka gbu -wa, gbɔnyuu -lɛnɔnyɔ in -mɔa.»

9 Zibhi -duun wa 'bhaa, da wa 'yia we -yɔ nɔ, 'in -nyanɔgbɔ yia Simɔ Pielɔ -kpali, we -yɔ ɔ nɔnɔnya 'sɔ. 10 Nu,

* 5:1 'Mɔ wa la 'yaa Galilee.

Zebedeee 'yua *'Zake -yɔ Zaan -wa mia 'Simɔɔ nɔnɔnya nya, 'sa -bhloo 'de -nyanigbo -kpalia -maa.

'In -Zezu nɛɛ 'Simɔɔ -ylaɛ: «-In 'na nɔnɔ nyanɔ -ni, nu, sa na kpa da zibhi ni, -slɛɛn, nyumaa -zlo -na yia -Lagɔɔ -gbɛ laa.» ¹¹ Nu, wa -laa wa 'glɔ 'nyuu -gɔgɔ -yɔ lu, 'in wa yia -bha -lu weee ti, 'in wa yia -Zezu 'bi mni.

-Zezu jipea sɔlibhanyɔ yabhlo (Mt 8.1-4; Mk 1.40-45)

¹² 'Yi yabhlo nya, -Zezu mi 'gbe yabhlo nɔkplɛ, nyimɛ ɔ ka ku sɔli 'bhua la sa -kan, 'in ɔ yia -Zezu 'yi. ɔ bea ɔ -yɔ, 'in ɔ yia dɔdɔ lagbli ɔ 'yu. ɔ nɛɛ ɔ -ylaɛ: «-Na zukpa -wa, na -Kanyɔ. -In -wɔlɔ 'mi -yɔ. Nu, we -ka -mi dɔdɔ nanɔ, -in mneni -in 'ka 'mi jipe.»

¹³ -Zezu -gloa sɔ 'wɔ, 'in ɔ yia ɔ sɔlibhanyɔɔ ku kwɛzi, 'in ɔ nɛɛ: «We nanɔ 'mi dɔdɔ, we 'ka -mi -yɔ 'bhɔ!» -Zezu gba 'saa tɔn, -bha -bhlokpade we sɔli 'bhɔa ɔ nyimɛɛ ku -yɔ. ¹⁴ -Zezu nɛɛ ɔ nyimɛ -ylaɛ: «-In -ka mni ni, -in 'na -sali we 'di nyimɛ yabhlogbɔɔ -ni. Nu, -in mni -na 'de -Lagɔɔbɔnɔyɔ 'klɔslolua. ɔ -ka -mi 'yi, 'in 'slaka Moizi gbaa -na -sɔkpa -nyimɛ wla ni, -in 'ka we wla. 'In nyima 'ka we 'jiiyibheli ni, sɔli ka -mi ku 'wɔ 'bhɔ.»

¹⁵ Nu, -Zezu gba 'saa da ɔ -ylaɔɔ, -mɔv bhla ɔ 'ɛni -yɔ lamnenie mni bhabha. 'In nyumaa -zlo yia ɔ gbeli, wa 'ka ɔ wɛli yukwli pɔlɔ, 'in ɔ 'ka 'ya wamɔa jipe. ¹⁶ 'In -Zezu bhɔa wa glaa 'kɔmɔv, 'in ɔ mni -Lagɔ bhuhoea da beblɛɛ.

-Zezu jipea zɔlaslonyɔ yabhlo (Mt 9.1-8; Mk 2.1-12)

¹⁷ 'Yi yabhlo nya, -Zezu mi -Lagɔgbɔ nyima -sloluda, -zugba *Falizinyima -yɔ titee -ciɔn -di ɔ kwesi la, wa pɔlɔ ɔ yukwli. Waa nyima -mani, Galilee -yɔ Zudee -dɔdɔv 'gbe weee nɔkplɛ wa 'bhɔa. Tɔlɔa 'bhɔa -Zeluzalɛmɔ. Jejitapɛɛ 'tite -yɔ -Zezu 'sɔ mi, -zugba ɔ jipe 'sa we nya guzɔnya. ¹⁸ Nyumaa -zakpa -bhlo -yɔ zɔlaslonyɔ yabhlo yia yi, -zugba ɔ mi 'sowli 'wɔ. -Budu -we zɔ -Zezu mia, wa 'yibha wa

-yɔ zɔlaslonyɔ 'ka -mɔ pla, 'in wa 'ka ɔ -Zezu 'yu ladi. ¹⁹ Nyumaa -zloo 'gbɔ, da wa 'kaa 'plili -bha 'ni -mi. Tɔn, 'in wa yia wee -budu 'wlu -gbɔ. Wa yia -bha ɛwɛ -di, wa -lala -bha ɔ, 'in wa yia wee -budu zɔ ɔ lasibhli nyumaa -zlo nyidi -Zezu 'yu tɛɛn. ²⁰ -Zezu 'yia ni, wa ka ɔ dli -gu zɔ, ɔ nɛɛ ɔ guzɔnyɔ -ylaɛ: «'Tale, in ka -na gbonyii 'wɔti.»

²¹ -Zezu gba 'saa da tɔn, -Lagɔɔ titee gwesanya -yɔ Falizinyima yia 'ɛwɛwɛwɛ ɛwɛwɛwɛ bhli: «Nyɔɔ ɔ nyimɛ -mɔni -mia, 'in ɔ veli -Lagɔa? Nyɔɔ mneni ɔ 'ka nyumaa gbonyii 'wɔtia? -Lagɔɔ 'debhlogbɔɔ mnenia we, we 'ni mɔv?»

²² Gbɔ -we wa mia dli zɔ lapɔpalɔda, -Zezu yibhelia we 'ji ni, 'in ɔ nɛɛ wa -ylaɛ: «Lɛɛ ka 'gbɔ a pɔpali sa gbɔ -mni dli zɔ la? ²³ In 'ka gba: «In ka -na gbonyii 'wɔti, -mɔv -kalia -yɔ yaayu in 'ka gba: «-In -sɔ 'wɔ, -in 'ka nɔ», -mɔv -kalia -yɔ yi? ²⁴ In 'yibha a yibheli we 'ji ni, *Nyimɛɛ 'Yu ka we se dɔdɔ -gu, ɔ 'ka nyumaa gbonyii 'wɔti.» Tɔn, 'in ɔ nɛɛ zɔlaslonyɔ -ylaɛ: «-Sɔ 'wɔ, 'bhu -na 'sowli 'wɔ, mni -buduɛwɛɛ.»

²⁵ -Bha -bhlokpade, zɔlaslonyɔ -sɔa 'wɔ nyima weee 'yibadi. ɔ 'sowli -we -gu ɔ pi yaa la, ɔ 'bhua we 'wɔ, 'in ɔ yia ɔ -buduɛwɛɛ mni, -Lagɔɔ 'ɛni mniɛ nya. ²⁶ Nyima weee -wa mia -bha, ɛwɛgaga yia wa sɔbha, 'in -nyanigbo yia wa -kpalɔ. Wa yia -Lagɔɔ 'ɛni -mni, 'in wa nɛɛ: «-Yi! -A ka -zɛɛn gwɛdigbonyaa da 'yi!»

-Zezu laa Levii, ɔ 'ka ɔ 'bi nɔ (Mt 9.9-13; Mk 2.13-17)

²⁷ -Mɔv 'biɔ, -Zezu 'tlaa, ɔ mi sa -zieda, 'in ɔ yia *nisɔn -gwɛzisanyɔ yabhlo 'yi, -zugba -mɔɔ -di -mɔɔ lubhɔnɔ -budu zɔ la. 'Mɔ wa laa Levii. 'In -Zezu nɛɛ ɔ -ylaɛ: «Yi 'mi 'bi.» ²⁸ Tɔn, *Levii -sɔa 'wɔ, ɔ tia -bha ɔ -lu weee, 'in ɔ yia -Zezu 'bi mni.

²⁹ -Mɔv 'biɔ, 'in Levii yia -Zezu -yla lililu 'kadɔ pi ɔ -budu zɔ. -Zugba nisɔn -gwɛzisanya duun -yɔ nyima tɔlɔa mi -bha, 'in wa yia li dɔbɔdɔ. ³⁰ Falizinyima -yɔ wa -Lagɔɔ titee gwesanya 'yia we -yɔ, 'in wa yia wa zɔ ɛwɛwɛwɛwɛ bhli. 'In wa nɛɛ -Zezuu

'binɔnya -ylaɛ: «Lɛɛ ka 'gbu a -yɔ nison -gwezisanya -yɔ gbonyuuu kwɛ -cian tɔba 'sɔ li, 'in a -yɔ wa 'sɔ maa?»

³¹ -Zezu 'bhua wɛli 'wɔ, 'in ɔ nɛɛ wa -ylaɛ: «Nyima -wa -yaha, wa'a mni -dɔtlɔɔ -gɔ, nu, guzɔnya mnia -dɔtlɔɔ -gɔ. ³² In 'ni nyima -wa laa wa 'dɛ nyima tiklu lalɛɛ 'gbu yi. Nu, gbonyuu -lɛnonyaa 'gbu in yia yi, wa 'ka wa dli 'bhati.»

-Lagɔɔ gbuzɔnu -yɔ nyimaa lɛnvgbu 'ci'in nɔ dabɔvɔ
(Mt 9.14-17; Mk 2.18-22)

³³ 'In nyima tɔba nɛɛ -Zezu -ylaɛ: «Zaan 'binɔnya plaa 'sun, 'in wa bhuhoea -Lagɔ, 'sa Falizinyimaa 'binɔnya nu 'yaa. 'In -nanɔvɔ 'binɔnya mɪ lida, -zugba wa ma!»

³⁴ -Zezu yia we 'bigɔpalɪ wa -ylaɛ: «Nyimɛ -ka ɔ 'ɲwɔɔ -kwa -feti -sada -mɪ, ɔ -ka ɔ 'talea la, a mneni a 'ka gba wa -yla wa pla 'sun, -zugba ɔɔ 'ɲwɔɔɔ 'lowli mɪ wa glaa? ³⁵ Bhla yabhlo yia nynia, 'in wa 'ka 'ɲwɔɔkwanyɔ wa glaa -sa. Wee 'ylɔnya -mɪni nya, wamɪa 'kaa 'sun pla.»

³⁶ 'In -Zezu yi 'yaa wa gbɔvɔ nine -mɪni 'palɪ. ɔ nɛɛ wa -ylaɛ: «Nyimɛ yabhlogbɔɔ 'ni mneni ɔ 'ka 'naa lolu yla, 'in ɔ 'ka we 'pɪ 'naa sɔa -yɔlanɛni, 'in ɔ 'ka we pipɛ. We -ka -mɔvɔ, -zugba yla wa ylaa wee 'naa lolu bhe. We 'yli 'na 'ka 'wɔwɔ. ³⁷ 'In nyimɛ yabhlogbɔɔ 'ni mneni ɔ 'ka nu lolu *bala sɔa 'wɔ slu. ɔ -ka 'sa nu, 'in we wɔa. 'In wee nu jitea dɔvɔ, -zugba wee balanya ka -nyumɔ. ³⁸ We 'gbu, a slu nu lolu bala lolu 'wɔ. ³⁹ 'In nyimɛ ɔ -ka nu sɔa 'ma, nu loluu 'ma tɔvɔ 'bha ɔ. -We ka gbɔ -wa, gbaa ɔ yia nu: «Nu sɔa nanɪ 'yli.» »

6

-Zezu mɪ Nyapɛylɪ -Kanyɔ nya
(Mt 12.1-8; Mk 2.23-28)

¹ Zuifɔvɔ Nyapɛylɪ yabhlo nya, -Zezu -yɔ ɔ 'binɔnya mɪ blekpaanya* 'plida, ɔ 'binɔnya -ka bleya 'kwa, wa -ka we 'titli, -zugba wa li we. ² Wa mɪ 'sa nɔda, Falizinyima tɔba 'yia wa -yɔ ni,

* 6:1 'Flooya wa laa -tuauwɛli 'wɔ: «bl'e».

'in wa yia wa layɪbhaɛ: «-We -amɪaa tite gbaa, wa 'na nɔvɔ Nyapɛylɪ nya lɛ -ni, lɛɛ ka 'gbu a nu we lɛa?»

³ -Zezu yia we 'bigɔpalɪ wa -ylaɛ: «-We nyimaa 'wlulapilɔnyɔ -Davidɪ nɔa lɛ, -we mɪa cɛlida -Lagɔsɛbhɛ 'wɔ, a 'ni -slɔ we zɛlu? 'Yli yabhlo nya, 'in ɲwɔ yia ɔ -yɔ ɔ 'binɔnya 'bha, ⁴ -Davidɪ plaa -Lagɔɔ bɔbɔbudu zɔ, 'floo wa 'nyɛa -Lagɔ, ɔ 'bhua we 'wɔ, ɔ lia we, 'in ɔ yia ɔ nɔnɔnyaa -nu wɔa, 'in -maa yia we li. Wee 'floo -mɪni, -amɪaa tite nɛɛ, -Lagɔbɔbɔnyaa 'dɛkpɔa 'ka yaa we li.»

⁵ -Zezu nɛɛ 'ya wa -ylaɛ: «Nyimɛɛ Yu mɪa, mɔ -wa Nyapɛylɪ -Kanyɔ.»

Nyapɛylɪ nya -Zezu jipea nyimɛ ka sɔ 'kua

(Mt 12.9-14; Mk 3.1-6)

⁶ Nyapɛylɪ yabhlo nya 'ya, -Zezu plaa -Lagɔbudu zɔ, 'in ɔ yia -Lagɔwɛli -sloluslolue bhli. -Zugba nyimɛ ɔ ka lilikwɛsɔ 'kua, ɔ mɪ wee -budu zɔ. ⁷ -Zugba -Lagɔɔ titee gwesanya -yɔ Falizinyima wɔa -Zezu tenyii, -de ɔ yi nyimɛ jipe Nyapɛylɪ nya, 'in sa ɔɔ zɔa tite 'nɔɲwɛ, wa 'ka we gbɔ ɔ 'wlu di. ⁸ Nu, -Zezu -yi wa 'wlukɔvɔn lapɔpalɪgbɔ, we 'gbu, ɔ nɛɛ ɔɔ nyimɛ ka sɔ 'kua -ylaɛ: «-In -sɔ 'wɔ, -in 'yiligbe nyima weee -zejila 'wɔ.» ɔɔ nyimɛ yia 'wɔsɔ, 'in ɔ yia 'yiligbe. ⁹ -Zezu nɛɛ wa -ylaɛ: «Wɛli 'ni na yɪbhaa sa aɪn la. Sa tite gbaa? We nɛɛ wa nu gbɔ -zɔnu lɛ *Nyapɛylɪ nya yaayɪ, wa nu gbɔ 'nyuu lɛɛ? Wa pue nyimɛ yaayɪ, wa 'bha ɔɔ?» ¹⁰ -Zezu ylaa wa 'dɛ weee -gɔ -ylilii, 'in ɔ nɛɛ ɔɔ nyimɛ -ylaɛ: «-Glo -na sɔ 'wɔ.» -Mɔɔ nu 'saa -Zezuu wɛli -gɔ, 'in -mɔɔ sɔ yia 'pɔ. ¹¹ -We -Zezu nɔa lɛ, 'in we yia -Lagɔ titee gwesanya -yɔ Falizinyima 'cɛ 'nyuu dɔ la. 'In -we wa 'kaa -Zezu 'wluo nu, 'in wa yia we pɔpalɪ wa 'dɛkpɔa nyɪdi.

-Zezu -saa -bha ɔ tietienya kugbua lɛ 'sɔ

(Mt 10.1-4; Mk 3.13-19)

¹² We bhla, -Zezu yia -Lagɔ bhuhoeɛ 'gbu -gɔgɔ 'wlu mni, 'in ɔ yia -Lagɔ bhuhoeɛda -tɔ zɪ yia ɔ -zɪli. ¹³ Zɪ zɪa, ɔ yia ɔ 'binɔnya la. Wa glaa, 'in

o yia nyima kugbua le 'so -bha -sa. 'In o yia wa la o tietienya. ¹⁴ Wa nni ni: 'Simoo (-o ka -banni o zua Pielu) -yo -moo bheli Andlee, 'Zake -yo *Zaan, Filipu -yo Batlemii, ¹⁵ Matie -yo Toma, Alifee 'yu 'Zake -yo 'Simoo wa laa *Zeloto, ¹⁶ 'Zakee 'yu Zudası -yo Zudası Isikalıoto, o 'kaa -Zezu wla o tonyuma kwεε.

-Zezu mi nyimaa -zlo -sloluda, -zugba o jipe 'sa guzunya (Mt 4.23-25)

¹⁷ -Zezu -yo o tietienya kugbua le 'so 'bhua -gogo 'wlu, 'in o yia da ylalaa yabhlo 'yiligbe, -zugba o 'binanya tobaa -zlo mi -bha de. Nyima -duun 'bhua Zudee -yo -Zeluzalemu -dudu -gu, we -yo Tili -yo Sidoon -gbenya mia gumunyuu -gogo -gu. ¹⁸ Wa 'de weee yia, -Zezu weli yukwli polue -yo o 'ka wa jipee 'gbu. Nu, -wa zuzu 'nyii mia sialida, -Zezu ka wa jipe. ¹⁹ Nyima duun 'yibha wa 'ka o kwεzi, -we ka gbu -wa, 'tite bhua o 'wu, we mi wa 'de weee jipeda.

'Wotutue -dlao -yo gbonyuuu gbu (Mt 5.1-12)

²⁰ -Zezu ylaa o 'binanya, 'in o neε wa -ylaε:

«Amia bobabhanya,
'wotutue -dlao mi amiaa -nu nya,
nu, -Lago poli ain 'wlu la.

²¹ Amia nwo mia da 'bhada,
'wotutue -dlao mi amiaa -nu nya,
-we ka gbu -wa, lba a yia.

Amia mia da wida,
'wotutue -dlao mi amiaa -nu nya,
-we ka gbu -wa, nyaa a yia.

²² Nyima -ka ain 'wonye,
wa -ka ain kwnεε -sa, wa -ka ain vεli,
'in wa -ka amiaa daa gbonyuu
gba Nyimeε 'Yuu 'gbu,
'wotutue -dlao mi amiaa -nu nya.

²³ «-Muu 'sasokpa -gbonya -ka ain yli, a lite 'muna nya. Nu, amiaa -tnuu 'kadı mi -mo ain woda -Lago -gbe. Nu, 'sa wa dukpası pali bhaa -Lagobuu -falıpanya 'klyie 'wu.

²⁴ Amia, 'nımnınya,
gbonyuu mi amiaa -nu nya,

a ka amiaa zuzonunya kwεε -seli
dudu -guu 'gbu.

²⁵ Amia -wa lba da,
gbonyuu mi amiaa -nu nya, -we
ka gbu -wa,
nwo yia ain 'bhaa yia.

Amia -wa mia da nyada,
gbonyuu mi amiaa -nu nya, -we
ka gbu -wa,
gu yia ain 'wowlba, 'in a 'ka wi.

²⁶ Nyima weee -ka amiaa gbuzonu
gbada -mi,
-zugba gbonyuu mi amiaa -nu
nya.

Nu, 'sa wa dukpası nu bhaa
yoyogbuu -falıpanya.

A -kali amiaa nyima 'nyiii ze (Mt 5.38-48, 7.12)

²⁷ «Amia -wa polba da 'mi yukwli, in neε ain -ylaε: a -kali amiaa tonyimaa ze, -wa nyea ain 'wu, a nu wa zuzonu 'wluo. ²⁸ -Wa bhli a gweze, a nwna wa 'nyu la, -wa palia ain 'klyie 'wu, a bhuhhoe -Lago wa 'nı nya. ²⁹ Nyime -ka -na yukwli yabhlo 'kpa 'wosobha, -in 'bhiti o -yla we -budu. 'In o -ka -na -goslunaa 'wobhu, -in 'na 'totolo -na -bana o kwεε -ni. ³⁰ Nyoo nyoo -ka -mi -lu -zlali, -in 'nyε we o. 'In nyoo -ka -na -lu 'wobhu, -in 'na 'yibhali we -yo la -ni. ³¹ -We a 'yibhaa nyima nu ain -yla le, amia nu 'ya we le wa -yla.

³² «-Wa -kalia amiaa ze, we -ka -maa -bhloo 'deε ze a -kali, a 'na pupali 'wlukun la -ni nu, -Lago yia ain 'penia we 'gbu -ni. Gbonyuu -lenonya -kali 'ya -wa -kalia wamıaa ze, we 'ni saa?

³³ -Wa nua ain 'nanı 'wu, a -ka maa -bhloo 'de 'nanı 'wunu, -Lago 'nia ain 'penia yi. 'Sa gbonyuu -lenonya -maa nu 'ya, we 'ni muu? ³⁴ Nyima -wa saa amiaa kpagbu, a -ka -maa -bhloo 'de kpagbu -yofa, leε -lu a 'ka 'yi we 'penie nya -Lago kwεεa? Gbonyuu -lenonya mia ni, gbonyuu -lenonya wa fa kpagbu -yo. 'In wa 'ka we 'bigupali -nu 'yu 'gbu! ³⁵ We 'gbu, in neε ain -ylaε, a -kali amiaa tonyimaa ze. A nu zuzonu le. A fa kpagbu, amiaa dli 'na -tulo we 'bigupali -nu -yla -ni. Nu, Yalı -Lago yia ain 'penia, 'in a 'ka o 'yua -ze. -Lago mi zuzonu lenonyo nya, -wa 'nia 'nanı -yi

-yɔ nyuma 'nyiii gbɛgbɛɪn. ³⁶ Sa amiaa Dide -Lagɔ kaa nyazɪdlɪ nɪ, amia -ka 'ya 'sa nyazɪdlɪ.

A 'na 'bhulu nyuma -putuu -yɔgbv 'wv-nɪ (Mt 7.1-5)

³⁷ «A 'na 'bhulu nyuma -putuu -yɔgbv 'wv -nɪ, -Lagɔ yi amiaa -yɔgbv 'wɔbhu. A 'na dilɪ nyuma wa gbɔnyuuu 'gba 'wlu -nɪ, -Lagɔ yi amiaa -nɔ aɪn 'wlu dɪ. A tɪ nyumaa -yɔgbv 'wɔ, 'in -Lagɔ 'ka amiaa -yɔgbv 'wɔtɪ. ³⁸ A 'nyɛ nyuma, 'in -Lagɔ 'ka aɪn 'nyɛ. A -ka 'sa nɔ, 'in -Lagɔ slua amiaa bi 'wv -lu, 'in wa bhua we, 'in we kɔa, 'bhie, we sloa gwe -yɔ la. Sa a nyɛa nyuma, 'sa -Lagɔ yia aɪn 'nyɛa.»

³⁹ 'In -Zezu yi 'yaa wa gbɔv nine yabhlo 'palɪ: «'Lɔlɔnyɔ mneni ɔ 'ka 'lɔlɔnyɔ su lakpa, 'in ɔ 'ka ɔ 'yoo da -sloluu? Wa -ka 'sa nɔ, 'in wa 'dɛ 'sɔ bhilia 'bhɔka 'wɔ, we 'nɪ mɔv?»

⁴⁰ «Nu, 'kpiakpianyɔ yabhlogbɔɔ 'nɪ ɔ -slolunyɔ 'wɔzi. 'Kpiakpianyɔ ɔ -ka 'wɔsibhli, ɔ -kanyɔ ɔ -yɔ ɔ mnenia 'wɔ.

⁴¹ «Bɔɛɛ gɔ -lɛ mia -na bheli 'yliya 'wɔ, 'mɔ -na yia -yɔ, 'in su -kibhe 'kadu -we mia -na 'yliya 'wɔ, -'in 'yi we -yɔ. Lɛɛ -lu ka 'gbua? ⁴² -Mɪ, -mɔmɔ kaa su -kibhe 'kadu 'yliya 'wɔ, 'in -'in 'yia we -yɔ, sa -na gba -na bheli -ylɛ: «Na bheli, -in 'tide 'mɪ 'yi, in 'ka -mɪ we bɔɛɛ gɔ 'yliya 'wɔ -saa?» Wɛlɪ 'sɔ -nyimɛ, -in -sa -slɔ -na 'dɛ su -kibhe 'kadu 'yliya 'wɔ, -in 'ka layɪ, 'bhie, -in 'ka bɔɛɛ gɔ -na bheli 'yliya 'wɔ -sa.

Suu 'bhue -yɔ wa yibhelia we (Mt 7.16-20, 12.33-35)

⁴³ «Su -zɔnɔv tɔv 'bhue 'nyuu, 'in su 'nyuu'u tɔv 'bhue -zɔnɔ. ⁴⁴ Suu 'bhue -yɔ wa yibhelia we. Wa'a -sa magloo mnɛwia 'wlu, 'in wa'a -sa *-dlɔya 'ylilu su 'wlu. ⁴⁵ Nyimɛ -zɔnɔ mia, gbɔzɔnɔ mia ɔ dibhe 'wɔ, 'mɔ ɔ nɔa lɛ. 'In nyimɛ 'nyuu mia, gbɔnyuu mia ɔ dibhe 'wɔ, 'mɔ ɔ nɔa lɛ. Nu, gbɔnya bhua nyimɛɛ dibhe 'wɔ, mɔv tlaa ɔ ŋwɛɛ.

-Budv 'sɔɔ gbɔv nine (Mt 7.24-27)

⁴⁶ «Lɛɛ ka 'gbv, a la 'mɪ «-amiaa -Kanyɔ, -amiaa -Kanyɔ», 'in -we na

gbaa aɪn -yla, 'in a'a nɔ we lɛa? ⁴⁷ Nyimɛ ɔ yia na -gbɛ, ɔ pɔlɔa na wɛlɪ yukwli, 'in ɔ nɔa we -gv, ɔ 'wɔwɔlɔ na yia aɪn 'klɔslolua. ⁴⁸ ɔ 'wɔlɔ sa nyimɛ ɔ yia ɔ -budu 'sɔbhaa, 'in ɔ yia 'wɔtɔlɔ -bhɔka 'bhlu, 'in ɔ yia we gwe glu palɪ tukpa -gv, mɔ. 'Nyu 'kadu lɔa, we -gbligbli yilia wee -budu -yɔ, we 'nɪ we -wɔlɔ, wee -budu mɪ 'sɔbhada 'nanɔvɔv 'gbv. ⁴⁹ 'In nyimɛ ɔ pɔlɔa na wɛlɪ yukwli, 'in ɔ'ɔ nɔa we -gv nɪ, ɔ 'wɔlɔ sa nyimɛ ɔ 'sɔbhaa ɔ -budu dɔdɔ klo -gv, 'in ɔ 'nɪa we gwe glu 'pa, mɔ. 'Nyu 'kadu lɔa, we -gbligbli yia, 'in we yia we -wɔlɔ -bha -bhlokpade. 'In wee -budu yia lamumni weee.»

7

-Zezu jipea 'slɔjaa 'yugalinyɔ zɔlubhononyɔ (Mt 8.5-13)

¹ Da -Zezu bhia wɛlɪnya -mɪnɪ gbagbie, nyumaa -zlo -wa mia ɔ yukwli pɔlɔda -yla, 'in ɔ yia Kapɛnaumɔ gbe nɔkplɛ mɪnɪ. ² -Mɔ Kapɛnaumɔ, *Wlɔmɔ -slɔja glɔ gbuu 'yugalinyɔ ka zɔlubhononyɔ yabhlo ɔ 'yɪbhaa bhabha. ɔ zɔlubhononyɔ ka gu -yɔ, we -tɔ 'wɔ -sɛ, ɔ 'ka tɪ. ³ Da ɔ 'slɔjaa 'yugalinyɔ 'nɔa -Zezuu 'dɪ, 'in ɔ yia Zuifɔv nyuma kpasɪ tɔlɔa ɔ 'wɔtie, nɪ, ɔ yi ɔ 'ka ɔ zɔlubhononyɔ jipe. ⁴ Wa mɪnɪ, 'in wa yia -Zezuu -gbɛ nyini, wa bhuhhoea ɔ bhabha, 'in wa nɛɛ ɔ -ylɛ: «Nyimɛ mia da, nyimɛ -zɔnɔ -wa, ɔ ka we 'klɔ, -in 'ka ɔ -yɔbɛ. ⁵ ɔ kalɪ -amiaa nyuma weee zɛ, 'in mɔ 'sɔbhaa -amiaa -Lagɔbudu.» ⁶ 'In -Zezu -yɔ wa 'sɔ yia mɪnɪ.

Wa 'ka ɔ -budu -yɔ cipaa yi, 'in ɔ 'slɔjaa 'yugalinyɔ yia ɔ 'talea tie, nɪ, wa mɪnɪ -Zezu yoo wa gbɛ: «Na -Kanyɔ, -in 'na sɪalɪ -na 'dɛ -nɪ, in 'nɪ we 'klɔ -ka, -in 'ka na -budu zɔ pla. ⁷ In 'nɪ we 'klɔ -kaa 'gbv, na 'dɛ 'nɪa -na -gbɛ mɪnɪ. -Mɔv 'gbv, -in gba wɛlɪ yabhlogbɔɔ, 'in na zɔyu 'ka 'pɔ. ⁸ Nu, in ka 'wlulapɪlɪnya, 'in na zɔa wa 'nɔŋwɛ. In ka 'slɔja, -wa 'wlu in pɪlɪa la. In -ka 'yabhlo -yla gbɛ: «-In mɪnɪ!», 'in ɔ mɪnɪ. In -ka 'ya -budu -yla gbɛ: «-In yi!», 'in -mɔɔ yia. 'In in -ka na

zɔlubhononyɔ -yla gbæ: «In nu -mɪni lɛ!», 'in ɔ nuwæ lɛ.»

9 Da -Zezu 'nuwæ wɛlɪnya -mɪni, 'in ɔ yia ɔɔ 'sɔɔja glɔ gbuu 'yugalɪnyɔ 'ŋni kwali. 'In nyɪmaa -zlo mia ɔ 'bɪ, ɔ 'bhɪtia wa -gbɛ la, ɔ nɛɛ wa -ylæ: «In nɛɛ aɪn -ylæ: nyɪmɛ, -ɔ zɔwæ sa dli ni, in 'nɪ -slɔ wɛ -kanyɔ 'yɪ Izlæɪlɪ -dɔdɔvɔ 'dɛbhɪe -gbolu -gɔ.» 10 -Zezu gba 'saa tɔvɔn, 'sɔɔja glɔ gbuu 'yugalɪnyɔɔ tietienya yia ɔ -gbɛ lɔbhɪti, wa 'kaa yi, -zugba ɔ zɔlubhononyɔ kaa gu -yɔ, ɔ ka 'pɔ.

-Zezu 'bhua-dɔgbæŋwɔnɔ nɔkpasuyu yabhlogbɔɔ 'wɔ tɪtlɪe lɔ

11 -Mɔvɔ 'bɪgɔ, 'yɪ yabhlo nya, 'gbɛ yabhlo wa laa Nainɪ, 'in -Zezu yia -mɔ mɪni, -zugba ɔ 'bɪnɔnya -yɔ nyɪmaa -zlo -yɔ ɔ 'sɔ mɪ nɔda. 12 ɔ 'ka wee 'gbee 'suo ŋwɛ -yɔ ɔɪpaa mɪni, -dɔgbæ -ŋwɔnɔ yabhloo nɔkpasuyu yabhlogbɔɔ tɪa, wa mɪ ɔ 'bɪhluda mɪnɪda. -Zugba wee 'gbee nɔkplaa -nyɪmaa duun -yɔ ɔɔ -dɔgbæ ŋwɔnɔ nɔ, wa mɪni 'bhɔka -gɔ. 13 Da Nyɪmaa -Kanyɔ 'yɪa ɔɔ -dɔgbæ -ŋwɔnɔ -mɔnɪ -yɔ, 'in -mɔɔ yia ɔ nyazɪ 'wɔla bhabha. ɔ nɛɛ ɔ -ylæ: «A -gɔlɔ 'wɔ, a 'na wili -nɪ.» 14 'Bhie, ɔ bɛa -bha, 'in ɔ yia 'kwɪe -gbo kwɛzɪ. 'In we 'wɔbhunya yia 'yɪlɪgbe. -Zezu nɛɛ: «Nyɪmɛsɔyɪ, in nɛɛ, -in -sɔ 'wɔ!» 15 -Zezu gbaa 'sa tɔvɔn, 'in ɔɔ tɪtlɪnyɔ yia 'wɔsɔ, 'in ɔ yia gbagbɛ bhli. 'In -Zezu yia ɔ 'nyaa ɔ yoo 'nyɛ.

16 -Nyanɪgbɔ yia nyɪmaa weee -kpali. 'In wa yia -Lagɔɔ 'ŋni yɪmanɪe bhli, wa nɛɛ: «-Lagɔgbɔvɔ -falɪpanyɔ 'kadɔ yabhlo ka -aɪn glaa yi. -Lagɔ ka ɔ nyɪmaa 'wɔsaa yi.» 17 -Zezuu 'ŋni -zɔvɔ yia lamneni Zudee -dɔdɔvɔ weee -yɔ we kwesi -gbe weee -gɔ.

'Zan -Batisɪ tiea nyɪmaa -Zezuu -gbɛ (Mt 11.2-19)

18 -We weee 'plaa, 'Zan -Batisɪ 'bɪnɔnya yia we ɔ -salɪ lɔdi nya. 'In 'Zan -Batisɪ yia wa glaa nyɪmaa 'sɔ la. 19 'In ɔ yia wa Nyɪmaa -Kanyɔ -Zezuu -gbɛ tie, wa 'ka ɔ layɪbha 'lee: «Nyɪmɛ -ɔ 'kaa yi, -a mia wɔda, 'mɔ -in -mia yi, yaayɪ, -a wɔ nyɪmɛ -putuu?»

20 ɔɔ 'Zan -Batisɪ 'bɪnɔnya nyɪnɪa -Zezuu -gbɛ, wa nɛɛ ɔ -ylæ: «'Zan -Batisɪ

tɪa -aɪn -na -gbɛ, -a 'ka -mɪ layɪbha 'lee: «-Lagɔɔ -Bhasanyɔ -ɔ 'kaa yi, -a mia wɔda, 'mɔ -in -mia yi, yaayɪ, -a wɔ nyɪmɛ -putuu?» »

21 Wee bhla -bhloo 'dɛ nya, -Zezu jipea guzɔnya duun -yɔ 'kukunya, 'in nyɪmaa -wa kaa zuzu 'nyɪ 'bɪ, ɔ yia we wa 'bɪ vu, 'in ɔ yia 'lɔlɔnya duun 'yɪ -blo. 22 'Bhie, ɔ nɛɛ 'Zan -Batisɪ tietienya 'sɔ -ylæ: «A mɪni, -we a 'yɪa -yɔ, 'in a 'nuwæ, a -salɪ we 'Zan -Batisɪ lɔdi nya: «Nu, 'lɔlɔnya mɪ layɪda, 'tɪgɪtɪgɪnya mɪ nɔda 'nanvɔ, *sɔlɪbhanya ka 'pɔ, 'sulɔnya mɪ 'nuwæ, tɪtlɪnya ka tɪtlɪe lɔ 'wɔsɔ, 'in wa mɪ -Lagɔgbɔ gbada bobabhanya -yla.»

23 Nyɪmɛ -ɔ 'nɪ 'mɪ dli -gɔ -sa, 'wɔtɔtɔe -dlɔɔ mɪ ɔ -nɔ nya.»

-Zezu gbaa 'Zan -Batisɪ gbɔ ɔ 'bɪnyɪmaa -zlo -yla

24 Da 'Zan -Batisɪ tietienya 'bhɪtia lɔ, -bha -Zezu bhli 'Zan -Batisɪ gbɔ gbagbɛ nyɪmaa -zlo -yla. ɔ nɛɛ: «Lɛɛ -lu a mɪni ylaa da bɛblɛɛa? Gblee -we -pɪpɛ mia zukluda, mɔ -wa yi? -Innya! 25 'In lɛɛ -lu a mɪni -slɛɛn -mɔ ylaa? Nyɪmɛ -ɔ -plaa 'ŋnɪmɪ naa 'wɔ, mɔ -wa yi? A -yi we 'ji nu, nyɪmaa -wa plaa 'ŋnɪmɪ -naa -zɔvɔnya 'wɔ, 'in wa mia 'ŋnɪmɪ -li nyɪdi ni, nyɪmaa 'wlulapɪnyaa -budu zɔ wa -dɪlɪa la.

26 Lɛɛ -lu a mɪni -mɔ ylaa tɛnyua? -Lagɔgbɔvɔ -falɪpanyɔ -wa yi? In, in nɛɛ aɪn -ylæ: ɔ 'yɪ, ɔ -zi -Lagɔgbɔvɔ -falɪpanyɔɔ 'dɛgbolu. 27 Nu, -Lagɔ nɛɛ ɔ 'sɛbhɛ 'wɔ 'Zan -Batisɪ daaɛ: «-Mɪ 'yu na paa na *tietienyɔ yoo, 'in ɔ 'ka -na 'yoo -yɔmɪnazi.»

28 In nɛɛ aɪn -ylæ: nyɪmaa -wa 'ŋwɪ gwala, wa glaa, nyɪmɛ -ɔ 'kaa 'yɪ, ɔ 'ka 'Zan -Batisɪ -zi, -mɔɔ 'nɪ -mɪ. -Zugba, nyɪmaa -wa -Lagɔ pɪla 'wlu la glaa, nyɪmɛ 'kɪenyɪlɛ 'yɪ, -mɔɔ -zi ɔ 'wɔ.»

29 Nyɪmaa weee -yɔ nisɔn -gwɛzɪsanya -wa pɔlɔ 'Zan -Batisɪ wɛlɪ yukwli, wa ka we 'jɪyɪbheli nu, -Lagɔ tɪklɪ, 'in wa yia wa 'dɛ 'Zan -Batisɪ yoo 'nyɛ, 'in -mɔɔ yia wa batizee. 30 Nu, Falizɪnyɪmaa -yɔ -Lagɔɔ titee gwesanya ka zɔzɔvɔ -Lagɔ 'kaa

wa -yla leno kwnεε -sa, 'in wa 'ni ηwnu 'Zan -Batisi 'ka wa batizee.

³¹ -Zezu nεε 'yae: «Waa desλεεn -nyuma, nyoo in 'ka wa 'wupalia? Nyoo wa -yo o 'wowlua? ³² Wa 'wlu sa 'ylaasi -dia la -gblεgblε 'wu, ma. -Zugba wa lilali, 'in wa gba wa -lima -ylaε:

«-A ka ain -yla -lili bhli,

a 'ni lte!

'In -a yia ain -yla guzo -lεε bhli,

a 'ni wi!»

³³ Nu, 'Zan -Batisi yia, o' lia lililu -zono, o' maa nu, 'in a nεε: «O ka zuzu 'nyuu 'bi.» ³⁴ *Nyumεε 'Yu yia ni, o li, 'in o maa. 'In a nεε: «A -tali, nyumε mia de, liligbu -yo numagbu o kaa. *Nison -gwεzisanya -yo gbonyuuu kwe -cian, wa 'tale o -mia.» ³⁵ Nu, -wa ηwnua -Lagεgbu -yo, ma yibhelia we 'ji, -Lagεo gboyilo mia, we tiklu.»

-Zezu tia gbonyuuu leno -ηwno yabhoo -yεgbu 'wu

³⁶ Falizinyumε yabhlo laa -Zezu, wa 'ka li dabudu. 'In -Zezu yia oo Falizinyumεε -budu zo pla, 'in o yia lililu gwe ladi. ³⁷ -Mεε bhla, gbonyuuu leno -ηwno yabhlo mi wee 'gbe -mεε nokple. O 'nua nu, -Zezu mi Falizinyumεε -gbe lida, o -yo *-lasiklo -zono -bhonyidaa yeyeno yia -mεε mni.

³⁸ 'In o yia -Zezu lεε ladi, -mεε bhonya -yo, -zugba o wi. 'In o 'mεε yia -Zezu bhε wεtε. 'Bhie, o yia we -yεε o 'nyi nya, o yia we gbleli, 'in o yia -lasiklo o bhε -yo slu. ³⁹ Falizinyumε, o laa -Zezu wa 'ka li dabudu, o 'yia we -yo, o nεε o 'deε dli zεε: «Oo nyumε -mεε -ka yaa -Lagεgbu -falipanyo 'piεn, 'ηwno -o mia de o kwezi da, sa o mia, -zugba, o ka yaa o yibheli gbonyuuu leno ηwno nya.»

⁴⁰ -Zezu 'bhua wεli 'wu, o nεε oo Falizinyumε -ylaε: «'Simoo, in 'yibha in 'ka -mi -yla gbε yabhlo gba.»

'Simoo nεε: «Na -Kanyo, -in gba.»

⁴¹ 'In -Zezu nεε: «Nyumε yabhlo kpagbu mia nyuma 'so -yo. 'Yabhlo ka tamaa 'wlu gbε gbu -zakpa gbu 'wlu (500.000), 'in -gudu kaa 'wlu gbε 'so 'wlu kugbua 'wlu (50.000). ⁴² Nu, waa nyuma 'so 'na 'ka wee kpagbu -saa 'gbu, 'in oo nyumε yi 'saa we ti. 'Lee wa 'de

'so glaa nu, nyoo 'ka oo nyumε 'yibha bhabha?»

⁴³ 'In 'Simoo yia we 'bigupalie: «-Ami dli ni, -o kaa 'gwεzi 'kadu 'wlu, mε kaa o 'yibha bhabha.»

'In -Zezu nεε o -ylaε: «Gbu -zono -in gbaa.» ⁴⁴ Tεε, -Zezu 'bhitia la 'ηwno -gbe, 'in o nεε 'Simoo -ylaε: «-Na yi 'mεε ηwno ni -yo? In plaa -na -budu zo, -in 'ni 'mi 'nyu 'nyε, in 'ka bhε -yo budo. Nu, mε budoa na bhε -yo o 'mεε nya, 'in o yia we -yo se o 'nyi nya. ⁴⁵ -In 'ni 'mi gbleli, nu, o plaa, mε -twa na bhε gblelida. ⁴⁶ -In 'ni 'mi 'kpi 'wluo slu, nu, mε slua na bhε -yo -lasiklo. ⁴⁷ We 'gbu, in nεε -mi -ylaε: -Lagεo zε o kalia bhabhaa 'gbu, -Lagεo ka o gbonyuu duun 'wuti. Nu, nyumε -o nua gbonyuu 'kienyi ε, 'in -Lagεo yia o -yεgbu 'wuti, o -Lagεo zekalidli -se.»

⁴⁸ 'In -Zezu nεε oo 'ηwno -ylaε: «In ka amaa gbonyii 'wuti.»

⁴⁹ -Wa -yo o 'so mia lida, -maa nεε -mεε dli zεε: «Mεε -nyumε mεε, 'in -mεε ti nyumεε gbonyuu 'wua?»

⁵⁰ 'In -Zezu nεε oo 'ηwno -ylaε: «Amaa dli ka ain pue, a mni, 'wutεε -dlεε -yo ain 'so -mi!»

8

'Nywu -wa nua -Zezu 'bi

¹ -Mεε 'bigu, -Zezu yia 'gbe 'kadu -yo 'gbe yua 'wu mni, *-Lagεo nyumaa 'wlulapilee gbuzono yaa gbagbie nya, -zugba o 'binanya kugbua ε 'so -yo o mi. ² 'In, 'ηwnu tεε o vua zuzu 'nyii 'bi, -yo o jipea, -maa mi 'ya -bha. Wa ηni ni: Magidala -ηwno Malii zuzu 'nyii gbeso 'tlaa 'wu, ³ Ewloδεε lubhono yoo 'kadu Kuzaa 'ηwno Zani, -yo 'Suzani -yo 'ηwnu dumadu, -wa -saa -Zezu -yo o 'binanya 'wu, wa zozono nya.

'Mnapanyo gbεε nine (Mt 13.1-9; Mk 4.1-9)

⁴ Nyumaa -zlo 'bhua 'gbe -bhlo -bhlo 'wu, 'in wa yia -Zezu -yo 'wlugbeli. 'In o yia gbεε nine -mni wa 'pali. ⁵ «Nu, kpapanyo mnia o 'mno 'paa. O mi o 'mno 'pada, o 'mnia we, 'in we -zakpa -bhlo yia 'yoo ηwe -yo bhli. 'Pliplinya

nɔa we -gɔ, 'in 'zianya yia we li. ⁶ Tɔlɔa yia tɔkpa -dɔdɔ -gɔ bhli, we mia, -bhaa bla 'nɪ 'nyu 'wɔlakaa 'gbɔ, 'in we yia yɛ. ⁷ Tɔlɔa yia -kpɔga glaa bhli, 'in -mɔɔ -yɔ we 'sɔ yia 'wɔsɔ, 'in -mɔɔ yia we -gɔ palɪ, 'in we yia we 'tuntnu. ⁸ Tɔlɔa yia dɔdɔ -zɔnɔ -gɔ bhli, 'in we yia mi, we 'paa lakpa, we lakpa -bhlo -sa -mɔ 'yaa glɔ gbu.»

'In -Zezu yia we -gɔ dɪ wɛli 'tɪtɛ nyɛ: «-ɔ -ka 'nɔnɔ -yukwli 'wlu -ka, ɔ 'nɔ we.»

-Mɔmɔ ka 'gbɔ -Zezu pa gbɔv ninea? (Mt 13.10-17; Mk 4.10-12)

⁹ ɔ 'bɪnɔnya ka ɔ wee gbɔv nine -minu 'ji layɪbha. ¹⁰ 'In ɔ yia we 'bɪgɔpali wa -ylaɛ: «-Lagɔ ka ɔ nyɪmaa 'wɔlapɪlɪgbɔ mia zizeda aɪn 'klɔslolu. 'In nyɪma tɔlɔa -nɔ mia, gbɔv nine nya wa 'paa we wa -yla.

«Wa -ka -lu yla, wa'a 'yɪ we -yɔ, 'in wa -ka gbɔ 'nɔ, wa'a 'nɔ we 'wɔla.»

-Zezu gbaa wee gbɔv ninee 'ji (Mt 13.18-23; Mk 4.13-20)

¹¹ «Wee gbɔv ninee 'ji nɪ: 'mnɔya mia, we 'wɔ -Lagɔwɛli. ¹² Nyɪma tɔlɔa 'wɔ 'yoo ŋwɛ -yɔ da 'mnɔya bhli: wa -ka -Lagɔwɛli 'nɔ nɪ, 'in *'Kuzu yia, 'in we saa we wa dibhe 'wɔ, wa yi we dɪ -gɔ zɔ, 'in wa yi gbɔ 'wɔbhɔɔ 'gbɔ. ¹³ -Mɔmɔnya mia tɔkpa -bita -gɔ: -mɔɔ 'wɔ nyɪma -tɔlɔa, -wa nɔa -Lagɔwɛli, 'in wa ŋwnua -bha we -yɔ 'mɔna nya nɪ, wa'a 'tide we 'yɪ, we'e fa wa 'wɔ somi. Bhla -sɛɛ nya, wa ŋwnua we -yɔ, 'in laylagbɔnya -ka yi, 'in wa dɪ bhɔa we -gɔ. ¹⁴ Nyɪma tɔlɔa 'wɔ 'mnɔya -we bhli -kpɔga glaa: wa -ka -Lagɔwɛli 'nɔ, bhla -gɔdɔ -ka nyɪni, 'in wa tidea wa 'dɛ 'yɪ -sɛ -sɛ, 'in dɪlɔbe -yɔ 'ŋɪmɪnɪ -li, dɔdɔ -gɔv 'mɔna -li tuntnuwa, 'in wa'a wla 'ya, -mɔv'ɔ zali. ¹⁵ 'Mnɔya -we bhli dɔdɔ -zɔnɔ -gɔ, -mɔɔnya 'wɔ nyɪma -wa nɔa -Lagɔwɛli dɪ -zɔnɔ nya, 'in wa zɔa we la, wa dɪ wee nya, 'in wa paa 'ya bhla wee nya.

'Napɛɛ gbɔv nine -yɔ -Lagɔwɛli yukwli pɔlɔ sɔ (Mk 4.21-25)

¹⁶ «Nyɪmɛ -ka 'napɛ -nyuma, ɔ'ɔ -gbli we -solu 'wluo, 'in ɔ'ɔ fa we 'lii zɔ. Nɪ, yali ɔ dia we la -budu zɔ, 'in -wa -ka pla, wa 'ka we san -yɔyɪ. ¹⁷ Nɪ, -we weee mia zizeda, zɪ 'klɔ we yia 'tlaa, 'in -we weee mia 'wiemɪ -lu nya, 'ji wa yia we yibhelia, 'in we 'ka 'bhlewɔ weee. ¹⁸ We 'gbɔ, a zɔ amɪaa gbɔv yukwli pɔlɔ sɔ 'yɪyɔ. Nɪ, -lukanyɔ mia, ɔ -nɔ wa yia -gɔpali, 'in nyɪmɛ -ɔ 'nɪa -lu duun -ka, we -sɛɛ -we -gɔ ɔ dɪ mia, kwɛɛ wa yia we ɔ -saa.»

-Mama -wa -Zezuu bhelia -yɔ ɔ 'nyaa?

(Mt 12.46-50; Mk 3.31-35)

¹⁹ -Zezuu bhelia -yɔ ɔ 'nyaa 'sɔ yia ɔ 'yɪa nɪ, nyɪma duun 'gbɔ, wa 'nɪ mneni wa 'ka ɔ yɪ. ²⁰ 'In wa yia -Zezu 'dɪ kwɛɛ: «-Na 'nyaa -yɔ -na bhelia mɪ 'pipee. Wa 'yɪbha wa 'ka -mɪ 'yɪ.»

²¹ 'In -Zezu nɛɛ wa 'dɛ weee -ylaɛ: «-Wa pɔlɔa -Lagɔwɛli yukwli, 'in wa nɔa we -gɔ nɪ, ma -wa, na 'nyaa -yɔ na bhelia.»

-Zezu 'yɪgbelia -pɪpɛ 'kadɔ (Mt 8.23-27; Mk 4.35-41)

²² 'Yɪ yabhlo nya, -Zezu -yɔ ɔ 'bɪnɔnya -gblaa 'glɔ yabhlo 'wɔ nɪ, 'in ɔ nɛɛ wa -ylaɛ: «-A 'plɪlɪ 'nyuu kakpe -putu -gɔ.» 'In wa yia mɪ. ²³ Da wa mia 'nyu 'wɔdɪda, 'in -Zezu yia 'yɪlaa ŋwɔ. Tɔn, -pɪpɛ 'kadɔ yia 'nyu -gɔ 'plɪplɪe bhli. 'Nyuu mɪ 'glɔ yeda, we -tɔ 'wɔ -sɛ, wa 'ka 'nyu glu mɪ.

²⁴ -Zezuu 'bɪnɔnya bɛa ɔ kwesi, 'in wa yia ɔ ganɔ. 'In wa nɛɛ 'wɔkpɪkpɪe nya: «-Slɔlunɔ, -Slɔlunɔ, -amɪa tɪa!»

-Zezu ganɔa, 'in ɔ yɪa -pɪpɛ 'wluo 'kpɪlɪ. 'In 'nyuu -gbɔgbɔ yia zɔbɛ, we yia 'yɪlɪgbe blenyɪ. 'In -bha yia 'wɔku.

²⁵ -Zezu nɛɛ ɔ 'bɪnɔnya -ylaɛ: «Mɔ amɪaa dɪzɔzɔe mia?»

-Nyanɪgbɔ -kpali wa nɪ, 'in ŋwɛgaga yia wa sɔbha. 'In wa nɛɛ wa 'dɛkpɔa nyɪdɪɛ: «Mɔɔ -nyɪmɛ ɔɔ -mɔnɪ -mɪa, 'in ɔ gba 'nyu -yɔ -pɪpɛ -yla, 'in we zɔ ɔ 'nɔŋwɛa?»

-Zezu -saa nyɪmɛ yabhlo zuzu 'nyɪi 'bɪ

(Mt 8.28-34; Mk 5.1-20)

* 8:26 'Mɔ wa la 'yaa Gadale -nyɪmaa dɔdɔ.

26 -Zezu -yɔ ɔ 'bɪnɔnya -dia 'nyu 'wɔ, Zelazi -nyɪmaa dɔdɔ* mia nyuu kakpe yabhlo -gɔ, Galilee 'klɔ, -mɔ wa nɪnia.

27 Da -Zezu 'bhɔa 'glɔ 'wɔ ɔ 'sibhliia la, 'in wee 'gbee nɔkpla -nyɪmɛ yabhlo yia ɔ yoo yi. Ɔɔ nyɪmɛ mia, zuzu 'nyii mia ɔ 'wɔ. 'Bɪ ka 'wɔgwɛ, ɔ'ɔ -pla -bana 'wɔ, 'in ɔ'ɔ -gɔ -budu zɔ, nu, gbawla -nyidi ɔ gɔa. 28 Da ɔ 'yia -Zezu -yɔ, 'in ɔ yia 'wɔkpi, 'in ɔ yia ɔ bhɔ -yɔ bhlili. 'In ɔ nɛɛ wɛli 'tite nyaɛ: «-Naa lɛɛ -gbɔ pɪli na gbɔ 'wɔla, -Zezu, Yali -Lagɔɔ 'Yu? -Mɪ na bhuhhoea, -in 'na palɪ 'mɪ 'kɪyie 'wɔ -nɪ!» 29 -We ka 'gbɔ ɔɔ nyɪmɛ yi 'saa gba, zuzu 'nyuu mia ɔ 'wɔ, 'mɔ -Zezu gbaa we 'tla ɔ 'wɔ. Wee zuzu 'nyuu mia, 'wɔ we bhua ɔ -zakpa duun nya. Wa -ka ɔ sɔnya gbuan nɛtɛllikpe nya, 'in wa -ka ɔ gbloko bhɔ 'wɔ fa, 'in ɔ dia we 'dɛ weee. 'In wee zuzu 'nyuu kwaa ɔ -flii.

30 -Zezu yia ɔ layɪbhaɛ: «Sa wa la -na 'ɪnia?»

'In ɔ nɛɛ: «Na 'ɪnɪ wa laa 'Slɔjaa -zlo» . -We ka gbɔ -wa, zuzu 'nyii duun mɪ ɔ 'wɔ. 31 'In wee zuzu 'nyii nɛɛ -Zezu -ylaɛ: «-Na zukpa -wa, -in 'na kwali -ain *glukasɔ 'wɔ -nɪ!»

32 -Zugba -boboo -zlo mɪ we lililuu datalɪda -gɔgɔɔ nɔkpla -gɔ. 'In wee zuzu 'nyii nɛɛ -Zezu -ylaɛ: «-Na zukpa -wa, -in kwa -ain -bobonya mia nɪ 'wɔ!» 'In -Zezu yia we 'yoo 'nyɛ nu, we pla we 'wɔ. 33 Tɔɔn, zuzu 'nyii yia ɔɔ nyɪmɛ 'wɔ 'tla, 'in we yia -bobonya 'wɔ pla. 'In wee -bobo weee yia -gɔgɔ kwli -gwagwɛ nya, 'in we yia 'nyu lɔ slo, 'in we yia tɪ -nya.

34 Da wee -boboo 'yliyɔzɔnya 'yia gbɔ 'plia nɪ -yɔ, 'in wa -yɔ -gwagwɛ yia 'gbe 'kadɪ -yɔ kɔdanya 'wɔ we 'dɪ lamneni. 35 Da wee gbɔ -mɪnɪ 'plia, 'in nyɪma yia -mɔ 'yia mɪnɪ. Wa nɪnia -Zezu kwesi, nyɪmɛ ɔ 'wɔ zuzu 'nyii 'tlaa, 'in wa yia ɔ 'yi, -zugba ɔ -dɪ -Zezuu bhɔ -yɔ la, -bana mɪ ɔ 'wɔ, 'in ɔ 'wlukɔɔn ka ladolu. 'In -nyanɪgbɔ yia wa -kpalɪ weee. 36 Sa ɔɔ zuzu 'nyii 'wɔ -nyɪmɛ 'pɔa nɪ, -wa 'yia wee gbɔ weee da, 'in -maa yia we 'dɪ -sa wa -yla. 37 Tɔɔn, Zelazi -nyɪma weee nɛɛ

-Zezu -yla, ɔ 'bhɔ wa dɔdɔ -gɔ. Nu, -nyanɪgbɔ ka wa -kpalɪ. 'In -Zezu yia 'glɔ 'wɔgbɪa, ɔ 'ka lɔmɪnɪ.

38 Nyɪmɛ ɔ zuzu 'nyii 'tlaa 'wɔ, bhuhhoea -Zezu, ɔ nɛɛ ɔ -ylaɛ: «In -yɔ -mɪ 'sɔ 'ka mɪnɪ.» 'In -Zezu yia ɔ lɔlabhitili, ɔ nɛɛ ɔ -ylaɛ: 39 «Mɪnɪ -na -budunɔwɛɛ. -We weee -Lagɔ nɔa -mɪ -yla lɛ, -in gba we nyɪma -yla.» Ɔɔ nyɪmɛ mɪnɪ, -we weee -Zezu nɔa ɔ -yla lɛ, 'in ɔ yia we 'dɪ lamneni, wee 'gbe 'kadɔ nɔkplɛ weee.

-Zezu puea 'ɪwnɔ yabhlo, 'in ɔ yia -Zalusu 'ɪwnɔyɪ 'yliyɔgagɪɛ 'nyɛ (Mt 9.18-26; Mk 5.21-43)

40 Da -Zezu yia lɔ 'nyuu kakpe -putu -gɔ, 'in nyɪmaa -zlo yia ɔ yoo -sa, wa mɪ ɔ wɔdaa 'gbɔ. 41 We bhla, nyɪmɛ ɔ wa laa -Zalusɪ nɪnia -Zezuu -gbɛ. -Lagɔbuduu -kanyɔ yabhlo ɔ -mɪa. 'In ɔ yia -Zezuu bhɔ -yɔ bhlili, ɔ yia ɔ bhuhhoe nu, ɔ yi ɔ -budunɔwɛɛ. 42 -We ka gbɔ -wa, ɔ 'ɪwnɔyɪ yabhlogbɔɔ kaa -zɔ kugbua lɛ 'sɔ, mɔ mia tɪda.

Da -Zezu mia -mɔ mɪnɪda, -zugba nyɪmaa -zlo tuntɪnɪ 'saa ɔ sɔ weee lɔ. 43 Wa nyidi, 'ɪwnɔ yabhlo mia -bha, ɔ kwɛpale li ɔ -yɔ -zɔ kugbua lɛ 'sɔ. 'In ɔ yia 'gwɛzi weee -nyumɔ. -Dɔtɔɔ yabhlogbɔɔ 'nɪ ɔ jipe. 44 Ɔ 'plɪia -Zezu lɔɔ, 'in ɔ yia ɔ -banaa 'ɪwɛ kwɛzi. -Bha -bhlokpade ɔ 'pɪɔn yia 'wɔkanɪ.

45 'In -Zezu yia layɪbhaɛ: «Nyɔɔ zɪ 'mɪ kwɛa?»

Wa 'dɛ weee mɪ we kpɛlɪdaa 'gbɔ, 'in Pɛli nɛɛ: «Na -Slɔlunyɔ, nyɪma -wa gbelia -mɪ, ma tuntɪnɪ -mɪ sɔ weee lɔ!»

46 'In -Zezu nɛɛ: «Nyɪmɛ yabhlo ka 'mɪ kwɛzi, in ka we 'jiyibheli nu, na 'tite ka lubho nɔ.»

47 Ɔɔ 'ɪwnɔ 'yia we -yɔ nu, wa ka we 'jiyibheli, 'in ɔ -yɔ tɛltɛle yia -Zezuu bhɔ -yɔ bhliia mɪnɪ. 'In -we ka 'gbɔ, ɔ yia ɔ kwɛzi, 'in sa ɔ 'pɔa -bha -bhlokpade, ɔ yia we gba ɔ -yla, nyɪma weee 'yibadi. 48 -Zezu nɛɛ ɔ -ylaɛ: «Na 'yu, amaa dɪ ka an pue, a mɪnɪ, 'wɔtɔtɔe -dlɔɔ -yɔ an 'sɔ -mɪ!»

49 Da -Zezu mia gbu -muni gbada, nyime yabhlo 'bhua -Zalusu - budunwee, o yia 'in o nee o -ylae: «- In 'na sialu Nyumaa -Kanyo -ni, -na 'hwnoyu ka tli.»

50 -Zezu 'nua we ni, o nee -Zalusu - ylae: «-In 'na nono nyanu -ni, -in zu dli! 'Pua o yia.»

51 -Zezu nynia wee -budunwee, o 'ni hwnu nyuma -putu 'ka wee -budu zo pla, 'mu we 'ni Pielu klaa, *Zaan klaa, *Zake klaa, we -yo 'yuu dide -yo o 'nyaa 'wobhu. 52 Nyuma weee mi wida, -zugba wa bhalu o 'hwnoyuu 'gbu. 'In -Zezu nee wa -ylae: «A 'na wili -ni, o 'ni tli, 'yila 'wu o mia.»

53 'In wa -yi we 'ji nu, 'yu ka tlu 'gbu, wa yia o gla pali. 54 -Zezu kpalia o so -yo, 'in o yia 'wokpi, o nee: «Na 'yu, a -so 'wu!» 55 O zuzu 'sibhlia o -gu la, 'in o yia 'wuso -bha -bhlokpade. -Zezu nee wa -ylae: «A 'nye o lililu.» 56 -We 'plia, 'in we yia o 'hwnoyuu 'nyaa -yo o dide hwegaga -subhali. 'In -Zezu nee wa -ylae: «A 'na gbalu we nyime yabhlogbo -yla -ni!»

9

-Zezu tiea o 'binonya kugbua le 'so (Mt 10.5-15; Mk 6.7-13)

1 'Yli yabhlo nya, -Zezu gbelia o 'binonya kugbua le 'so 'wlu, 'in o yia wa se -yo 'tite 'nye, wa 'ka zuzu 'nyii vu, 'in wa 'ka gu nyuma -yo -sa. 2 'Bhie, o yia wa tie, wa 'ka -Lagoo nyumaa 'wlulapiligu gba. 'In wa 'ka guzunya jipe. 3 'In o nee wa -ylae: «A -ka nua mnia yi ni, a 'na 'bhulu -lu yabhlogbo 'wu -ni: koozu, *-bada, 'floo -yo 'gwezi 'na -muni ain kwee -ni. 'In nyime yabhlogbo 'na 'bhulu -bana 'so 'wu -ni. 4 -Budu -we hwee a -ka mni, wa -ka amiaa 'lakpasu kpa, a -tu -bha tiklu, 'in amiaa lobbhiti yli 'ka nyini. 5 -Budu -we hwee a -ka mni, wa 'ni amiaa 'lakpasu kpa, a 'tla wee 'gbe nukple. A gbato amiaa bhv -yo *-bhubhui, 'in nyuma 'ka we 'jiyibheli nu, wa 'ni -Lagobu -yohwnu.» 6 -Zezuu 'binonya yia mni. 'In wa yia 'gbe weee 'wu 'plili,

-Lagobuu gbagbie -yo guzunya jipee nya da weee.

Ewlodu lva dli -Zezuu 'gbu (Mt 14.1-12; Mk 6.14-29)

7 We bhla, -we weee mia 'plida, 'in Galileee 'wlulapilinyo Ewlodu yia we 'nu. -We o 'kaa 'wlukoon lapopali, we 'ni -mi. Nu, nyuma -tolva nee: «'Zan -Batisu -soa 'wu tilitunya glaa.»

8 'In nyumaa -zakpa -bhlo nee: «Elii yia lu dudv -gu.» 'In tolva nee 'yae: «Bhabenyii -Lagobuu -falpanyaa 'yabhlo -soa 'wu tilitunya glaa.»

9 Ewlodu nee: «Na weli -gu, wa ka Zaan 'wlu -gu -di. 'In nyime o ka -gugbu na nua de, nyoo moa?» 'In o yia -Zezu 'yiliblanonu, o 'ka o 'yi.

-Zezu 'nyea nyumaa 'wlu glv -bhlo 'wlu gbu lililu (Mt 14.13-21; Mk 6.30-44; Zn 6.1-14)

10 -Zezuu tietienya yia o -gbe lu, -we wa nua le, 'in wa yia we 'di o -sali. O -yo wa 'so vlau gwe, 'in wa yia 'gbe -we wa laa Betisaida kwesi mni. 11 Nyumaa -zlo 'nua we, 'in wa yia o 'bi mni. -Zezu yia wa kpa so 'so nya, 'in o yia wa -yla -Lagoo nyumaa 'wlulapiligu gba. Nyuma -wa 'yibhaa o jipe wa, 'in o yia -maa jipe.

12 Da jibhe mia zoda, 'in -Zezuu 'binonya kugbua le 'so yia o kwesi be. 'In wa nee o -ylae: «Da -a mia -seli, -bha tulu la. -In gba nyuma -manu -yla, wa mni 'gbenya -yo kudanya mia kwesi 'wu, wa 'ka lililunya -yo lapida 'yi.»

13 'In -Zezu nee wa -ylae: «Amiaa 'de 'nye wa lililu!»

'In wa yia we 'bigupalie: «'Floo gbu -yo zibhii 'ya 'so -a kaa kwee. -In 'yibha, nu, -amia mni nyumaa -zlo -manu lililu zaaa?» 14 (Nu, sa, nyumaa 'wlu glv -bhlo 'wlu gbu mia -bha (5.000)).

'In -Zezu nee o 'binonya -yla, wa di wa la sa glv 'so 'ya kugbua, kugbua hwee.

15 Wa nu 'saa, 'in wa yia wa 'de weee ladi. 16 -Zezu 'bhua wee 'floo gbu -yo zibhii 'ya 'so 'wu, o yila yali, 'in o yia -Lagofuo 'pa. O didlia we la, 'in o yia we o 'binonya yoo 'nye, wa 'ka we nyumaa

-zlo 'wɔladlili. 17 Wa 'dɛ weee lia, 'in wa yia lv. 'In -we -tɔa 'wɔ, wa -yɔ we -cɪcɛɛ yeye -nɔ kugbua ɛ 'sɔ yia mnɪ.

Pielɪ nɛɛ -Zezu -wa -Lagɔɔ -Bhasanyɔ (Mt 16.13-19; Mk 8.27-29)

18 'Yli yabhlo nya, -Zezu mɪ -Lagɔɔ bhuhhoeda, ɔ 'dɛ -bhlo, -zugba ɔ 'bɪnɔnya mɪ ɔ kwesi. 'In ɔ yia wa layɪbhaɛ: «Nyɔɔ nyɪmaa -zlo palɪ 'mɪ 'wɔa?»

19 'In wa yia we 'bɪgɔpalɪɛ: «-Zakpa -bhlo nɛɛ, 'Zan -Batisɪ -in -mɪa. Tɔlvɔ nɛɛ, Elii -in -mɪa, 'in tɔlvɔ nɛɛ 'yɛɛ, -Lagɔɔgbɔɔ -falɪpanya mɪ bhaa bh-lasabhla, wa 'yabhlo -sɔa 'wɔ tɪtɪlnya glaa.»

20 'In -Zezu yia wa layɪbhaɛ: «'In amɪa, a nɛɛ, nyɔɔ in -mɪa?»

'In Pielɪ yia we 'bɪgɔpalɪɛ: «-Lagɔɔ -Bhasanyɔ -ɔ ka gbɔ ɔ gbaa, 'mɔ -in -mɪa.»

-Zezu 'paa ɔ tɪtɪɛ -fali (Mt 16.20-28; Mk 8.30-9.1)

21 'In -Zezu nɛɛ wa -yla 'klɔ 'cɪcɪ nyɛɛ: «A 'na gbalɪ we nyɪmɛ yabhlogbɔɔ -yla -nɪ.» 22 'In ɔ yia we -gɔdɪɛ: «We mɪ nɪ, ɔɔ Nyɪmɛɛ 'Yu sɪa bhabha. 'In Zuifɔɔ nyɪma kpasɪ klaa, *-Lagɔɔbɔɔnyaa -cɪan klaa, we -yɔ -Lagɔɔ titee gwe-sanya yia ɔ kwnɛɛ -saa. 'Bhaa wa yia ɔ, 'in 'yli 'sɔ we tanɔ nya, tɪtɪlnya glaa ɔ yia 'wɔsɔa.»

Sa wa 'ka -Zezu 'bɪ nɔa

23 'Bhie, ɔ nɛɛ wa 'dɛ weee -ylaɛ: «Nyɔɔɔ nyɔɔ -ka gba ɔ 'ka 'mɪ 'bɪ nɔ, ɔ -sa ɔ 'dɛ dɪɪ, ɔ 'bhɪ ɔ sɪasɪɛɛ *su 'wɔ, 'yli weee nya, 'in ɔ 'ka 'mɪ 'bɪ yi. 24 Nɪ, nyɔɔɔ nyɔɔ -ka ɔ 'dɛɛ 'yliyɔgagɪɛ 'wɔgbɔ nɪ, 'wɔ ɔ yia we bɔa. 'In -ɔ -ka ɔ 'dɛɛ 'yliyɔgagɪɛ 'wɔbɔ na 'gbɔ, 'yliyɔgagɪɛ -we 'nɪa bhloluda -ka, 'mɔ -mɔɔ yia 'yɪa. 25 Nyɪmɛ -ka dɔdɔ -gɔɔ zɔzɔnɔ weee 'yɪ, 'in ɔ -ka ɔ 'yliyɔgagɪɛ 'wɔbɔ, ɔ -ka ɔ 'dɛ lasa dɔdɔ -gɔ, lɛɛ -lu ɔ 'ka we 'wɔ 'yɪa?»

26 Nyɪmɛ -ɔ -ka in -yɔ na wɛɪ 'sɔ zɔ nɔ, zɪ Nyɪmɛɛ 'Yu yia yia ɔ -yɔ ɔ Dide -yɔ -mɔɔ -mɔwɪɔ -anzɪnyaa 'ɲɲɪmɲɪɛ 'wɔ, we zɪ -mɔɔ nɔ 'yaa ɔnɔ zɔ. 27 In nɛɛ aɪn -yla gbɔzɔnɔ saɛ: -wa mɪa da -selɪ, wa tɔlvɔ ka -Lagɔɔ nyɪmaa 'wlulapɪɛ da 'yɪ, 'bhie, wa 'kaa tɪɪ.»

-Zezu bhɪtɪɪa 'wɔla (Mt 17.1-8; Mk 9.2-8)

28 -Zezu gbaa wɛɪ -mɪnɪ, we 'bɪgɔ, lɔkɔwɪɔ -bhlo 'plɪa sa, -Zezu -yɔ Pielɪ, Zaan -yɔ 'Zake 'sɔ mɪa, 'in ɔ yia -gɔgɔ 'wɪɔ -Lagɔ bhuhhoea mɪ. 29 Da -Zezu mɪa -Lagɔ bhuhhoeda, 'in ɔ 'klɔ yia 'bhɪtɪ, 'in ɔ 'wɔ -bana yia pɔmanɪ, -zugba we lɪ 'bɪbɪ. 30 -Bha -bhloo 'dɛ, 'in nyɪma 'sɔ yia ɔ 'klɔ 'tɪlɪ, -zugba ɔ -yɔ wa 'sɔ gba. Moizɪ -yɔ Elii sɔ -wa. 31 Ma 'tɪaa -Lagɔɔ 'ɲɲɪmɲɪɛɛ san -nyɪdɪ. Sa -Zezu 'kaa ɔ lubho 'wɪlubha -Zeluzalɛmɔ, ɔ tɪtɪɛ nya, 'in wa -yɔ ɔ 'sɔ yia we -gɔgbɔ gba. 32 Pielɪ -yɔ ɔ -lima 'sɔ ka -gblo 'yɪaa nya. Da wa ganɔa, 'in wa yia -Zezuu 'ɲɲɪmɲɪɛɛ san -yɔyɪ, we -yɔ nyɪma sɔ mɪa ɔ kwesi. 33 Da waa nyɪma mɪa -Zezu kwesi 'bhɔda, 'in Pielɪ nɛɛ ɔ -ylaɛ: «Na -Slolunyɔ, -a -ka -selɪ -tɔ we nanɪ 'yli. Palɔ yua ta -a yia 'sɔbhaa, -na -nɔ -bhlo, Moizɪ -nɔ -bhlo, Elii -nɔ -bhlo.» (Nɪ, -we Pielɪ mɪa gbada, ɔ 'nɪ we -yi.)

34 Da ɔ mɪ 'saa gbada nɪ, 'in yalɪpɔpa yia wa -gɔgbɪ. We -gbɪɪa wa -gɔ, 'in -nyanɪgbɔ yia wa -kpalɪ. 35 'In wɛɪ yabhlo yia we yalɪpɔpa nyɪdɪ 'tɪa, we nɛɛ: «-ɔ mɪa dɛ, na 'Yu -wa, 'mɔ in -saa -bha, a pɔɔ ɔ yukwɪɪ!»

36 Da wa 'nɔa wɛɪ -mɪnɪ, -mɔɔ 'bɪgɔ, -Zezuu 'dɛbhlogbɔɔ wa 'yɪa -yɔ. 'In ɔ 'bɪnɔnya yia 'ɲwɛ 'mɪ 'cɛ, -we wa 'yɪa -yɔ, wa 'nɪ we 'dɪ -sa nyɪmɛ yabhlogbɔɔ -yla, we bhla.

-Zezu vua zuzu 'nyuu, 'yu yabhlo 'bɪ (Mt 17.14-18; Mk 9.14-27)

37 Zɪ zɪa, 'in wa yia -gɔgɔ 'wɪɔ 'bhɔ. Nyɪmaa -zlo yia -Zezu yoo yi. 38 -Mɔ nyɪmaa -zlo nyɪdɪ, nyɪmɛ yabhlo yia 'wɔkpɪ: «Na -Kanyɔ, -mɪ na bhuhhoe, -in yɪa na 'yu, mɔ -wa na 'yu yabhlogbɔɔ! 39 -In -talɪ, zuzu 'nyuu -ka ɔ kpa, 'in ɔ kpɪa 'wɔ, -bha -bhlokpadeɛ, we zuklua ɔ 'tɪtɛɛ, 'in we wɪɪɪa ɔ 'fu-flɪ gbɔa 'ɲwɛɛ. We -ka ɔ sɪalɪ kplok-plo, 'bhie, we bhɔa ɔ -gɔ. 40 In ka -na 'bɪnɔnya bhuhhoe nɪ, wa vu we zuzu 'nyuu ɔ 'bɪ, wa 'nɪ we kwɛ -yɔ mnenɪ.»

41 -Zezu yia 'wɔkpɪ: «Dɛslɛn -nyɪma -wa'a zɔ dɪɪ, nyɪma 'nyɪɪ, 'yli zuma in

-yɔ aɪn 'sɔ 'ka lia? 'Yli zuma in 'ka amiaa 'gba zɔ 'yɪlɪgbedaa -tʊa? -In -yɔ -na 'yu yi -seli.»

⁴² Bhla -we nya 'yu mia -Zezu kwesi bɛda, 'in zuzu 'nyuu yia ɔ labhli, we yia ɔ lazuklu 'titɛɛ. 'In -Zezu yia wee zuzu 'nyuu 'wluokpɪli. 'In ɔ yia ɔɔ 'yu jipe, ɔ yia ɔ dide ɔ yoo 'nyɛ. ⁴³ 'In -wa weee mia -bha, -Lagɔɔ 'titɛ 'kadɔ yia wa ŋwɛgaga -subhali.

-Zezu gbaa ɔ tɪtɪlee gbɔ 'ya 'sɔ
(Mt 17.22-23; Mk 9.30-32)

-We weee -Zezu nʊa lɛ, we ka wa ŋwɛgaga -subhali -bhlo -bhloo 'gbɔ, ɔ nɛɛ ɔ 'bɪnɔnya -ylɛɛ: ⁴⁴ «Amia, -we na gbaa da a 'nʊ we, *Nyɪmɛɛ 'Yu wa yia nyuma yoo 'nyɛa.» ⁴⁵ -Zezu gbaa wɛli -mɪni, ɔ 'bɪnɔnya 'nɪ we 'wɔlanʊ. We 'ji mɪ zizeda wa -yla, wa yi we 'wɔlanʊʊ 'gbɔ. 'In wa 'ka we -Zezu layibha, nyanɔ mɪ wa dli.

Nyɔɔ 'yɪlia?
(Mt 18.1-5; Mk 9.33-37)

⁴⁶ 'Yli yabhlo nya, -Zezuu 'bɪnɔnya yia kpɛlie bhli wa 'dɛkpɔa nyɪdi. 'In wa nɛɛ 'lee: «Nyɔɔ 'yɪ -aɪn glaa?» ⁴⁷ -Zezu yibhelia -we -gɔ wa mia kpɛlɪdaa 'ji, 'in ɔ yia 'yulɛ 'wɔbhu, 'in ɔ yia -mɔɔ ɔ 'dɛ kwesi 'yɪlɪgbeli. ⁴⁸ ɔ nɛɛ wa -ylɛɛ: «-ɔ -ka 'yu -mɔni kpa 'nanʊʊ na 'ŋni nya, na 'dɛ ɔ kpaa 'nanʊʊ. 'In -ɔ -ka 'mɪ kpa 'nanʊʊ, -ɔ tiea 'mɪ, 'mɔ ɔ kpaa 'ya 'nanʊʊ. Nu, -ɔ -ka ɔ 'dɛ 'wɔbhu 'kienyi, mɔ -wa nyɪmɛ 'kadɔ aɪn glaa.»

Nyɪmɛ -ɔ 'nɪa amiaa tɔnyɪmɛ, amiaa nyɪmɛ -wa
(Mk 9.38-40)

⁴⁹ Zaan 'bhua wɛli 'wɔ, ɔ nɛɛ: «-Amiaa -Slolunyɔ, -a ka nyɪmɛ yabhlo 'yɪ, zuzu 'nyuu ɔ vua -na 'ŋni nya. -A 'yibha yaa -a 'ka ɔ 'yɪlɪgbeli, ɔ -yɔ -aɪn 'sɔ 'nɪ -mɪ 'gbɔ.»

⁵⁰ Nu, -Zezu yia we 'bɪgɔpali ɔ -ylɛɛ: «A 'na 'yɪlɪgbeli ɔ -nɪ. -We ka gbɔ -wa, -ɔ 'nɪ amiaa tɔnyɪmɛ, amiaa nyɪmɛ -wa.»

Samalii -gbe yabhlo 'nɪ -Zezuu gbɔ -yɔŋwɪnu

⁵¹ Da -Zezuu dɔdɔ -gɔ -bhɔ -ylɪnya cɪpaa, 'in ɔ nɛɛ, -Zeluzalɛmʊ ɔ mɪna -kpɔ. ⁵² ɔ yia nyuma tie ɔ 'dɛ 'yu. -Maa mɪna, 'in -maa yia Samalii -gbe

yabhlo nɔkplɛ pla, wa 'ka da ɔ 'kaa -gɔ lamnazɪ 'gbɔ. ⁵³ ɔ mɪ -Zeluzalɛmʊ mɪnɪdaa 'gbɔ, *Samalii -nyuma 'nɪ ɔ gbɔ -yɔŋwɪnu. ⁵⁴ -Zezuu 'bɪnɔnya 'Zake -yɔ Zaan 'nʊa we, 'in wa nɛɛ -Zezu -ylɛɛ: «-Amiaa -Kanyɔ, -in 'yibha -a gba -kosu 'bhɔ yali, we 'ka wa lasaa?»

⁵⁵ -Zezu 'bhɪtia la wa -gbɛ, 'in ɔ yia wa -yla gba 'klɔ 'cɪcɪ nyɛɛ: [«Dli -we zɔa wɛli -mɪni aɪn ŋwɛɛ, a 'nɪ we -yi. ⁵⁶ Nu, Nyɪmɛɛ 'Yu 'nɪ dɔdɔ -gɔ yi nyumaa lasasɛɛ 'gbɔ. Nyumaa puepuee 'gbɔ ɔ yia yi.»] 'In -Zezu -yɔ ɔ 'bɪnɔnya yia 'gbe -putu 'wɔ mɪni.

-Wa 'yibhaa wa 'ka -Zezu 'bɪnɔ
(Mt 8.19-22)

⁵⁷ Da wa mia mɪnɪda 'yloogblɔ, 'in nyɪmɛ yabhlo nɛɛ -Zezu -ylɛɛ: «Dao da -in -ka mɪnɪda -mɪ, in mɪ -mɪ 'bɪ.»

⁵⁸ -Zezu nɛɛ ɔ -ylɛɛ: «-Totonya ka 'bhɔka, 'in 'zianya kaa lɔlɔ. Nu, da Nyɪmɛɛ 'Yu 'kaa ladli, -bha 'nɪ -mɪ.»

⁵⁹ 'In -Zezu nɛɛ nyɪmɛ yabhlo -ylɛɛ: «-In yi 'mɪ 'bɪ.»

'In -mɔɔ nɛɛ: «Nyumaa -Kanyɔ, -in 'nyɛ 'mɪ 'yoo, in 'ka na dide 'bhluu mɪ 'bhie.»

⁶⁰ -Zezu yia we 'bɪgɔpali ɔ -ylɛɛ: «-In 'tide tɪtɪlɪnya 'yi, wa 'ka wa tɪtɪlɪnya 'bhlu. Nu -mɪ, -in mɪni -Lagɔɔ nyumaa 'wlulapɪlɪgbɔ gbaa.»

⁶¹ 'Yabhlo nɛɛ 'ya ɔ -ylɛɛ: «Nyumaa -Kanyɔ, 'bɪ na yia -mɪ nɔa, nu, -in 'tide -slɔ 'mɪ 'yi, in 'ka na nyuma wɛli 'paa mɪni.»

⁶² -Zezu nɛɛ ɔ -ylɛɛ: «Nyɪmɛ -ɔ kpaa gɔgwɛɛ kɔkɔ la, 'in ɔ dia lubhoo gwe, 'bhie ɔ -talia lɔ, ɔ 'nɪ mɪni ɔ 'ka -Lagɔɔ nyumaa 'wlulapɪlie zɔ pla.»

10

-Zezu tiea ɔ 'bɪnɔnya glɔ ta 'ya kug-bua lɛ 'sɔ

¹ -Mɔʊ 'bɪgɔ, Nyumaa -Kanyɔ -Zezu laa ɔ 'bɪnɔnya, 'in ɔ yia wa glaa glɔ ta 'ya kug-bua lɛ 'sɔ -bhasa. 'In 'gbenya -yɔ da ɔ 'dɛ 'ka yaa mɪni, 'in ɔ yia -mɔ wa tie 'sɔ 'sɔ ɔ 'dɛ 'yu. ² -Zezu nɛɛ wa -ylɛɛ: «'Mnɔ ka zalɪ duun, we kpaa 'yɪ, 'in we -didɪnya 'nɪ 'wɔzu. We 'gbɔ, a bhuhoe kpaa -kanyɔ, 'in ɔ 'ka lubhonɔnya

yoo 'pa, wa 'ka o 'mnɔ -di. ³ A mni, bh-labhlɛyua 'bhisa na tiea ain gbi glaa. ⁴ A 'na 'bhulu 'gwɛzi klaa, -bada klaa, we -yɔ -sakwla 'wɔ -ni. 'In a 'na -gwɛlɛ 'yloogblɔ fɔsasɛe 'gbɔ -ni. ⁵ A -ka -budu -mɔmɔ ɲwɛɛ nyini, a gba tiɛ: <'Wɔtɔtɔe -dlɔɔ -mɔ -budu -mɔni ɲwɛɛ.> ⁶ We -ka 'wɔtɔtɔe -dlɔɔ -nyimɛ yabhlo mɔ wee -buduɲwɛɛ, amɔaa 'wɔtɔtɔe -dlɔɔ a gbaa o -yla, we -tu o -gɔ. We 'ni -mɔmɔ, amɔaa 'wɔtɔtɔe -dlɔɔ yi amɔaa -gbe lɔ. ⁷ A -tu wee -budu -mɔni ɲwɛɛ, -we wa -ka ain 'nyɛ a li, 'in a 'ma. Nu, lubhonɔnyɔ mia, o 'pɛnɪlu o yia. A 'na 'plɪli -budu -bhlo -bhlo ɲwɛɛ -ni. ⁸ Da a -ka 'gbe -mɔmɔ 'wɔ pla, wa -ka ain kpa 'nanɔɔ wa 'lakpanya nya, -we wa -ka ain 'nyɛ, a li we. ⁹ A jipe wee 'gbee guzɔnya. 'In a gba -mɔ -nyima -ylaɛ: <*-Lagɔɔ nyimaa 'wlulapɪɛ ka ain -yɔ cɪpa.> ¹⁰ Nu, 'gbe -we 'wɔ a -ka mni, -mɔ -nyima 'ni amɔaa 'lakpasu kpa, a 'tɪa -gblɔgblɔ 'kadɔ 'wɔ. A gba wa -ylaɛ: ¹¹ <Amɔaa 'gbee nɔkpla -bhuhui -we sloa -ain bhɔ -yɔ, 'mɔ -a yia ain -gɔ gbɔtɔlɔ. 'In a yibheli we 'ji nu, -Lagɔɔ nyimaa 'wlulapɪɛ ka cɪpa.> ¹² In nɛɛ ain -ylaɛ, zɪ -Lagɔ yia nyimaa -yɔgbɔ 'wɔbhua, 'gbe -mɔni nɔkpla -nyima yia sia bhabha, we 'ka *Sodɔmɔ -nyimaa -nɔ 'wɔzi.

'Gbenya 'nia -Lagɔgbɔ -yɔɲwɔnu
(Mt 11.20-24)

¹³ «Kolazɛn -nyima, gbɔnyuu mɔ amɔaa -nɔ nya! Betɪsɪda -nyima, gbɔnyuu mɔ amɔaa -nɔ nya! Ninee 'ɲɪpɪalɪgbɔ -Lagɔ nɔa lɛ amɔaa -gbe, we -ka yaa nu, Tɪli -yɔ Sidɔɔn 'sɔ o nɔ we lɛ, -zugba -mɔ -nyima ka yaa wa dɪ 'bhiti pepe. 'In wa ka yaa we -slolu, -gbenaa 'wɔplapɪɛ -yɔ 'tɔtɔɔ 'wluo -sluslue nya. ¹⁴ We 'gbɔ, zɪ -Lagɔ yia nyimaa -yɔgbɔ 'wɔbhua, amɔaa -nɔ o yia 'wɔbhua, we 'ka Tɪli -yɔ Sidɔɔn -nɔ 'wɔzi. ¹⁵ 'In amɔ, Kapɛnaumɔ -nyima, amɔ dɪ nu, 'wɔ a yia -sɔa yalɪ yɪ? -Innya, we 'ni -mɔmɔ, zɔ -Lagɔ yia ain belɪa tɪtɪnyaa dɔdɔ -gɔ.»

¹⁶ -Zezu nɛɛ 'ya o 'bɪnɔnyaa -ylaɛ: «Nyimɛ -o -ka ain yukwli pɔlɔ, -amɔ o

pɔlɔa yukwli. -o 'ni ain kpa 'nanɔɔ, -amɔ o 'nia kpa 'nanɔɔ. 'In -o 'ni 'mɔ kpa 'nanɔɔ, -zugba, -o tiea 'mɔ, 'mɔ o 'nia kpa 'nanɔɔ.»

-Zezuu 'bɪnɔnyaa glɔ ta 'ya kugbua lɛ sɔyia lɔ

¹⁷ -Mɔb 'bɪgɔ, waa tietienyaa glɔ ta 'ya kugbua lɛ 'sɔ yia lɔyi 'mɔna nya. 'In wa nɛɛ -Zezu -ylaɛ: «-Amɔaa -Kanyɔ, -a -ka gbɔ gba zuzu 'nyii -yla, -na 'ɲɪ -gɔ, 'in we zɔa -ain 'nɔɲwɛ.»

¹⁸ -Zezu yia we 'bɪgɔpɪli wa -ylaɛ: «In ka *-Saatan -yɔyɪ yalɪ -bhɔda nɛɛ nyu 'pa 'yika, 'in we yia bhli. ¹⁹ A yia, in ka ain se 'nyɛ, a 'ka tɪbhɛ -yɔ -klagbeta -gɔ nɔ. 'In a 'ka 'ya amɔaa tɔnyimɛɛ 'tɪtɪ lawlali, 'in -lu yabhlogbɔɔ 'ni mneni we 'ka ain gbɔnyuu 'wluo nɔ. ²⁰ A 'na lili 'mɔna zuzu 'nyii ka ain 'nɔɲwɛ zɔɔ 'gbɔ -ni. Nu, amɔaa 'ɲɪ -Lagɔ cɛɪa yalɪ, a li -mɔmɔ 'gbɔ 'mɔna.»

-Zezu lia 'mɔna
(Mt 11.25-27, 13.16-17)

²¹ Wee bhla -bhloo 'dɛ nya, Zuzu 'Pɔpa yia -Zezu 'mɔna yeli. 'In o yia 'wɔkpɪ: «Dide, -na 'ɲɪ na mɔnɪa, yalɪ -yɔ dɔdɔɔ -Kanyɔ, in 'pa -mɔ fuo. -We ka gbɔ -wa, -lu -we -in zizea gbɔyilonya -yɔ 'ylimnanya kwɛɛ, 'mɔ -in -slolua 'nyɛnyɛyua 'klɔ. Gbɔzɔnɔ -wa, Dide, -na 'dɛ 'yɪbhaa we -mɔ 'sa.

²² «Na Dide ka 'mɔ -lu weee 'nyɛ. O Yu mia, nyimɛ yabhlogbɔɔ 'ni o -yi, we 'ni o Didee 'dɛbhlogbɔɔ 'wɔbhɔ. 'In o Didee mia, nyimɛ yabhlogbɔɔ 'ni o -yi, we 'ni o 'Yu 'wɔbhɔ, we -yɔ -wa o 'Yu -slolua o 'klɔ, ma -yia o.»

²³ 'Bhie, -Zezu 'bhiti o 'bɪnɔnyaa -gbe la, 'in o nɛɛ -maa 'dɛkpɔa -ylaɛ: «'Wɔtɔtɔe -dlɔɔ mɔ amɔaa -nɔ nya, -we a mia da -yɔyɪda, a ka we -yɔyɪ 'gbɔ! ²⁴ Nu, in nɛɛ ain -ylaɛ: -Lagɔgbɔ -falɪpanya duun -yɔ dɔdɔɔ 'wlulapɪɪnya 'yɪbha bhaa, -we a yia -yɔ, wa 'ka we -yɔyɪ, 'in wa 'ni we -yɔyɪ. -We a nɔa, wa 'ka we 'nɔ, 'in wa 'ni we 'nɔ.»

-In -kali -Lagɔ -yɔ -na -libheyii zɛ

²⁵ -Bha -Lagɔ titee gwesanyɔ yabhlo -sɔa 'wɔ, o 'ka -Zezu laylaa 'gbɔ.

'In ɔ yia ɔ layibhae: «-Slolunyɔ, sa in 'ka nu, 'yliyɔgagie -we 'nia bhloluda -ka, 'in in 'ka we 'yia?»

26-Zezu nɛɛ ɔ -ylae: «Sa we mi celida titee 'sebhe 'wɔa, 'in -in -ka we zɛli sa -na nu we 'wɔla?»

27 'In ɔ nyime yia we 'bigɔpalɛ:
«Jeditape, ɔ -wa -na -Lagɔ,
-in -kali ɔ zɛ -na dli weee nya,
-na zuzu weee nya, -na 'tite weee nya,
-na 'wlukɔɔn lapɔpalɛ weee nya.
'In -in -kali -na -libheyii zɛ -na 'dɛ 'bhisa.»

28 -Zezu nɛɛ ɔ -ylae: «-In ka we 'bigɔpalɛ tikli. -In nu 'sa, 'in -in 'ka 'yliyɔgagie 'yi.»

29 Nu, ɔ -Lagɔ titee gwesanyɔ 'yibha ɔ 'ka zukpa 'yu 'gbɔ, 'in ɔ yia -Zezu layibhae: «Nyɔɔ -wa na -libheyia?»

30 -Zezu yia we 'bigɔpalɛ: «Nyime yabhlo 'bhua -Zeluzalemɔ, ɔ mi Zelikogbe 'wɔ mnida, 'in 'wienya yia ɔ 'yigbeli. Wa 'bhua ɔ -lu weee 'wɔ, wa bhita ɔ, ɔ -gbloa, 'in wa yia -bha ɔ ti, 'in wa yia mni. 31 Sa 'bhisa, -Lagɔbɔbɔnyɔ yabhlo bhlia wee 'yloogblo, ɔ 'yia ɔ nyime -yɔ lapida, 'in ɔ yia ɔ -yɔlabhlili, 'in ɔ yia mni. 32 'Sa -bhlokpade *Leviii zɔaylinyime yabhlo nynia 'ya -bha. ɔ 'yia ɔ nyime -yɔ, 'in ɔ yia ɔ -yɔlabhlili, 'in ɔ yia mni.

33 «Nu, Samalii -nyime yabhlo mia 'lakpa 'wɔ mnida. ɔ nynia ɔ nyime -yɔ, ɔ 'yia -mɔɔ -yɔ, 'in -mɔɔ yia ɔ nyazi 'wɔla. 34 ɔ nynia -mɔɔ -yɔla -tapa, 'in ɔ yia -mɔɔ danya lɛ nua, 'kpi -yɔ nyakpɔ palɛ, 'in ɔ yia we gbɔan. 'Bhie, ɔ yia ɔ 'wɔbhɔ ɔ -sokofali -gɔ, 'in ɔ yia ɔ 'lakpanyaa -budu zɔ kwa. -Mɔ ɔ gwɔlɔɔ ɔ -yɔ. 35 We zli zlia, ɔ -saa -mɔ 'gwezi* , 'in ɔ yia we wee -buduu -kanyɔ yoo 'nye. 'In ɔ nɛɛ -mɔɔ -ylae: «-In gwɔlɔ nyime ni -yɔ, da in -ka -seli luyi, -na 'gwezi -we -in -ka we -gɔpalɛ, in 'ka we kpagbɔ -sa na 'dɛ nya.» »

36 -Zezu yia we -gɔdɛ: «Waa nyima ta -manɔ glaa, -mi dli, nyɔɔ -wa nyime 'wienya bhita -libheyia?»

37 -Lagɔ titee gwesanyɔ yia we 'bigɔpalɛ: «Nyime ɔ 'yilia ɔ nyazi, mɔ -wa.»

'In -Zezu nɛɛ ɔ -ylae: «-In mni, -in nu 'sa.»

-Zezu mnia Maati -yɔ Malii fɔsaa

38 -Zezu -yɔ ɔ 'binɔnya mi 'yloogblo, 'in ɔ yia 'gbe yabhlo nɔkplɛ pla. 'Nwɔ yabhlo mia -bha, wa laa Maati, mɔ kpaa ɔ 'lakpasu ɔ 'dɛɛ -budu zɔ. 39 Maati bhɔɔ wa laa Malii, mɔ -dia Nyimaa -Kanyɔ bhɔ -yɔ la, -zugba ɔ pɔlɔ ɔ nyimaa gbɔslolu weli yukwli. 40 Maati 'yigwe -su la pipie nya. ɔ yia -Zezu kwesi, 'in ɔ nɛɛ ɔ -ylae: «Nyimaa -Kanyɔ, na bhɔɔ tlia na 'dɛ -bhlo lubho weee, we'e -la -mi -sian 'wɔ? -In gba ɔ -yia ni, ɔ -sa 'mi 'wɔ!»

41 Nyimaa -Kanyɔ yia we 'bigɔpalɛ ɔ -ylae: «Maati, Maati, amaa 'dɛɛ dli a sumania bhe, 'in a palia amaa 'dɛ -biabi 'yigwe gbɔ duun 'gbɔ. 42 Nu, -lu yabhlogbɔɔ mi -lu -zɔnɔ nya. -We nania 'yli, 'mɔ Malii -saa -bha. 'In nyime 'ni mneni ɔ 'ka we ɔ kwɛɛ -sa.»

11

-Zezu slolua -Lagɔbhubhoe ɔ 'binɔnya

(Mt 6.9-13, 7.7-11)

1 'Yli yabhlo nya, -Zezu mi -Lagɔ bhubhoeda da yabhlo. Da ɔ bhia, ɔ 'binɔnyaa 'yabhlo nɛɛ ɔ -ylae: «Nyimaa -Kanyɔ, -in -slolu -ain -Lagɔbhubhoe, sa 'Zan -Batisɔ -slolua ɔ 'binɔnya.»

2 -Zezu nɛɛ wa -ylae: «A -ka -Lagɔ bhubhoeda -mi, a gbae:

«Dide,
wa zɔ -bha -na -mɔwɔ nni,
-na nyimaa 'wlulapɛ yi.

3 'Yli -we -ka -mi,
-in 'nye we lililu -ain.

4 -In ti -amɔaa -yɔgbɔ 'wɔ.
-Wa nua -ain gbɔnyuu 'wluo,
sa -a tia wa -yɔgbɔ 'wɔ, 'sa.

-In 'na kwali -ain laylagbɔ lɔ -ni.» »

Nyime ɔ mnia ɔ 'tale 'floo -zlia

5 -Zezu nɛɛ 'ya wa -ylae: «Sa 'bhisa, ain glaa, 'yabhlo ka 'tale yabhlo. ɔ -ka ɔ -gbɛ mni zli -nyidi, ɔ 'ka ɔ -yia gbae:

* 10:35 'Yli 'sɔɔ lubhoo 'gwezi -wa.

<'Tale, -in fa 'mɪ 'flooɓhakɔ taa kpagbu -yɔ. ⁶Nɪ, dɛslɛɛn, na 'tale yabhlo 'bhva 'lakpa 'wɔ, 'in ɔ yia na -gbɛ yi. In 'nɪ -lu yabhlogbɔɔ -ka, 'in in 'ka we ɔ 'nyɛ.>

⁷ «'In sa 'bhisa, ɔ 'tale -mɔɔ yia we 'bɪgɔpali -budu zɔɛ: <-In 'tide 'mɪ 'yi 'cɛ! In ka -budu kla -lakli nya, we 'bɪ ka 'wɔgwɛ. In -yɔ na 'yua mɪ lapɪda, in 'nɪ mnɛni in 'ka 'wɔsɔ, 'in in 'ka -mɪ 'floo yoo 'nyɛ!> ⁸ In nɛɛ aɪn -yla, ɔ 'na 'ka 'wɔsɔ, ɔ 'ka wee 'floonya wla ɔ 'tale -ɲwɛɛ. Nɪ, -mɔɔ mɪ we -zlazlagbu kpada sɔ 'sɔ nya -klii 'gbu, 'wɔ ɔ yia -sɔa, -we weee -mɔɔ -ka 'yibha, ɔ 'ka we -mɔɔ yoo 'nyɛ.

⁹ «We 'gbu, -amɪ nɛɛ aɪn -ylɛ: a -zla -lu, 'in wa 'ka we aɪn 'nyɛ. A -tali -luu da, 'in a 'ka we 'yi. A bhli -budu, 'in wa 'ka -bha -kali aɪn -yla. ¹⁰ Nɪ, -ɔ zlaa -lu, 'mɔ wa nyɛa we. -ɔ taha -luu da, mɔ yia we. -ɔ bhli -budu, mɔ -yla wa kaha -bha.

¹¹ «Aɪn glaa, 'yabhlo -ka 'yuu dide nya -mɪ, ɔ 'yu -ka ɔ ['floo -zlali, ɔ yi ɔ tukpa 'nyɛɛ? Yaayɪ, ɔ -ka ɔ] zibhi -zlali, ɔ yi ɔ tibhɛ 'nyɛɛ? ¹² 'In ɔ 'yu -ka ɔ nynugan -zlali, ɔ yi ɔ -klagbeta 'nyɛɛ? ¹³ Nɪ, amɪa -mama -wa nyɪma 'nyii, a -yi amɪaa 'yua -li -zɔnɔ 'nyɛ sa. We -ka 'sa -mɪ, amɪaa Dide -ɔ mɪa yali, -ɔ kaa 'nanɪ, -wa zlaa ɔ Zuzu 'Pɔpa, ɔ 'na 'ka we wa 'nyɛɛ?»

-Zezu nɛɛ nɪ, ɔ 'tɪtɛ'ɛ 'bhv -Saataan -gbɛ (Mt 12.22-30; Mk 3.22-27)

¹⁴ 'Yli yabhlo nya, zuzu 'nyuu -we -zɛli nyɪmɛ yabhlo bhobho, -Zezu mɪ we vuda, da wee zuzu 'tlaa -mɔɔ 'wɔ, 'in -mɔɔ yia gbagbɛ bhli -bha -bhlokpade. Tɔn, nyɪmaa -zlo -wa mɪa -bha, 'in ɲwɛgaga yia wa subha. ¹⁵ Nɪ, nyɪma -tɔlva -wa mɪa -bha, wa nɛɛ: «Zuzu 'nyiii -kanyɔ *Belizebuli nyɛa ɔ se, ɔ 'ka zuzu 'nyii vu.» ¹⁶ Tɔlva 'yibha wa 'ka ɔ laylaa 'gbu, wa nɛɛ ɔ -yla, ɔ nɔ gwɛdigbu yabhlo lɛ, 'in wa 'ka we 'jiyibheli nɪ, -Lagɔɔ -gbɛ ɔ bhva.

¹⁷ 'In -Zezu -yi wa 'wlukɔn lapɔpaliɛ 'gbu, ɔ nɛɛ wa -ylɛ: «Dɔɔ -we ka -gv -nyɪma -ka tɔ -gv wa 'dɛkpɔa

nyɪdɪ, la wee dɔɔ bhva. 'In -budu -bhlo ɲwɛɛ -nyɪma -ka -yɔwɔsɔsɔlɔda -mɪ, bhli wee -budu yia. ¹⁸ A nɛɛ, zuzu 'nyii na vua, Belizebuli nyɛa 'mɪ we se. -Saatan -ka we 'dɛ -yɔwɔsɔlɔ, sa we dɔɔ 'ka 'wɔlatɔlva? ¹⁹ Belizebuli -ka -amɪ se 'nyɛ, in -ka zuzu 'nyii vu, nyɔɔ nyɛ amɪaa -lima se, 'in -maa vu wee zuzu 'nyii? We 'gbu, amɪaa -limaa 'dɛbhie lɛnɔgbu slɔlua nɪ, -we a gbaa yo -wa. ²⁰ Gbɔzɔnɔ sa, -Lagɔɔ sɔ nya na vua zuzu 'nyii, we ji -wa nɪ, -Lagɔɔ nyɪmaa 'wlɔlapɪɛ mɪ aɪn nyɪdɪ.

²¹ «Latɛlɔnyɔ -ɔ kaa 'li -yɔ -gbɛ kwɛɛ, ɔ -ka ɔ kɔda 'wɔkɔda -mɪ nɪ, ɔ zɔzɔnɔ weee mɪ 'wɔpada 'cɛ. ²² 'In, nyɪmɛ 'tɛa la, -ɔ zia ɔ, -mɔɔ -ka yi, 'in -mɔɔ -ka ɔ ɲwɛ -zi, 'in ɔ 'li -yɔ -gbɛ -we ɔ dɪ yaa dli 'wɔ, 'in -mɔɔ saa we ɔ kwɛɛ. 'In -we weee -mɔɔ -saa ɔ kwɛɛ, 'in -mɔɔ dlilia we. ²³ Nyɪmɛ -ɔ -yɔ 'mɪ 'nɪ -mɪ, na tɔnyɔ -wa. Nyɪmɛ ɔ'ɔ -saa 'mɪ 'wɔ, -a 'ka nyɪma -yɔbɪbɛli, la ɔ munnia wa.

Zuzu 'nyuu lɔyiyie (Mt 12.43-45)

²⁴ «Nɪ, zuzu 'nyuu 'tlaa nyɪmɛ yabhlo 'wɔ, we mɪ, we yi, -mɔ yɛyɛ da, ladɪdaa dataɛ nya, we 'ka ladɪ. We 'nɪ da 'yu 'gbu, we nɛɛ we 'dɛ -ylɛ: «Na -budu -we zɔ in 'bhva, -mɔ na bhitiya lɔ.» ²⁵ 'In da we 'bhitiya -mɔ lɔ, we yia -bha wee -budu yli, -zugba we nɔkplɛ mɪ laylipɛda, 'in -mɔ mɪ lamnazɪda. ²⁶ Tɔn, zuzu 'nyii gbesɔ ka nɔkplɛ -nyua 'yli bhabha, -we -zia wɛmɔ, 'in we yia -mɔɔ 'bɔmɪ. 'In we -yɔ we 'sɔ yia wee -budu zɔ lɔyɪ, dabɔɔ. 'In we yia -mɔ ladɪ duaa. -Slɛɛn, 'in ɔɔ nyɪmɛɛ -kwɪkwɪ yia 'ylɪnyumanɪ, 'in we yia we tɪanɔ 'wɔzi.»

'Mvnaa 'dɛgbolu

²⁷ Da -Zezu gba 'saa, 'in 'ɲwɔnɔ yabhlo nɛɛ ɔ -yla, -mɔ nyɪma -nyɪdɪ wɛli 'tɪtɛ nyɛ: «'ɲwɔnɔ -ɔ plaa -na nɔkpla, 'in ɔ yia -mɪ 'nyɛnɪ, 'wɔtɔtɔɛ -dlɔɔ mɪ ɔ -nɔ nya.»

²⁸ 'In -Zezu yia we 'bɪgɔpaliɛ: «A gba saɛ: nyɪma -wa pulva -Lagɔwɛli yukwli, 'in wa zɔa we 'nɔɲwɛ, 'wɔtɔtɔɛ -dlɔɔ mɪ wa -nɔ nya.»

*Nyuma 'yibhalia -Zezu gwedigbu
(Mt 12.38-42)*

²⁹ Da nyumaa -zlo gbelia -Zezu, 'in o yia gbagbie bhli wa -yiae: «Desleen -nyuma mi nyuma 'nyii nya. Ma yibhalia 'mi gwedigbu. Gwedigbu yabhlogbo 'na 'ka wa -yia lenu, 'mu we 'ni *Zonasu gbu -ze. ³⁰ Sa *Zonasu -zea we 'yli -slolunyo *Ninivu -nyuma -yia, 'sa Nyumee 'Yu yia we 'yli -slolunyo -zea desleen -nyumaa -nu nya. ³¹ Sebaa 'wlulapinwano 'bhva duduu bhloluda, 'in o yia *Salomoo gboyiloweli yukwli pulva yi. Nu, nyime o zia Salomoo, o mi da. We 'dee 'gbu, zli -Lago yia nyumaa -yogbu 'wobhua, 'in o 'inwano soa 'wu desleen -nyuma 'yu, 'in o dilia -maa gbu. ³² Ninivu -nyuma 'nua Zonasu weli, 'in wa yia wa dli 'bhiti. Nu, nyime o 'yia o -zia Zonasu, o mi da. We 'dee 'gbu, zli -Lago yia nyumaa -yogbu 'wobhua, 'in Ninivu -nyuma soa 'wu desleen -nyuma 'yu, 'in wa dilia -maa gbu.»

*'Napεε gbuv nine
(Mt 5.5-15, 6.22-23)*

³³ -Zezu 'paa wa -yia gbuv nine yabhlo 'ya, o nee: «Nyime -ka 'napε -nyuma, o'z zize we, 'in o'z zu we -solu zo. Nu, yali o dia we la, 'in -wa -ka -budu zo pla, 'in wa yia we san -yo. ³⁴ -Na 'yli mi -na kuu 'napε nya. We -ka nu, -na 'yli -yali, -na ku -kpahie mi zli 'wu. We -ka -na 'yli ka gu -yo, -na ku mi nikpise 'wu. ³⁵ Nu, -in zu -na 'de 'yliy, zli -we mia -mi 'wu, we 'na -zeli nikpise -ni. ³⁶ -Na ku weee -ka zli 'klv -mi, we kibhe 'ni nikpise 'wu -mi, we -kpahie mia zli 'klv. Sa 'napεε san dolua -mi -yo la bebleε, 'sa.»

*-Zezu dia Falizinyuma -yo -Lago
titee gwesanya gbv wlu
(Mt 23.1-36; Mk 12.38-40)*

³⁷ -Zezu bhia gbagbie, Falizinyime yabhlo yia o la, o -yo o 'ka li. -Zezu plaa o -budu zo, 'in wa yia lilie bhli. ³⁸ Falizinyime 'yia nu, -Zezu 'ni kwe budo, 'in o yia lilie bhli, we yia o ηwegaga -subhali.

³⁹ Nu, Nyumaa -Kanyo nee o -yiae: «Sa amia Falizinyuma mia, mu ni: 'kopy -yo 'wuliliknaa ku -yo a waba, -zugba 'wie -yilyie -yo 'nyii mi amiaa dibhe yeda. ⁴⁰ -Gwotunya! -Lago o nua -luu ku -yo le, mo nua we nukple le 'ya, we 'ni mu? ⁴¹ -Lu -we mia amiaa 'kopy -yo amiaa knanya 'wu, a 'nye we bobabhanya. 'In we 'de weee 'ka -mawlu amiaa -nu nya.

⁴² «Amia Falizinyuma, gbonyuu mi amiaa -nu nya! Amiaa -titikpi weee -we menia, 'matu -yo wluu* 'bhisa, we kugbua -gu -bhlo a nyaa -Lago. 'In gbu tiklunya -we nania -Lago dudv -yo amiaa -Lago zekalie, a ka we 'yli latlili, 'mu a 'ka yaa lenu tia. 'In a 'na dlulv -luu kugbua -gu -bhloo wlawie 'wu -ni.

⁴³ «Amia Falizinyuma, gbonyuu mi amiaa -nu nya! -We ka gbu -wa, 'yugbein ladidie a 'yibhaa -Lagobudu zo. 'In a 'yibha, wa -sa ain fu -zejila 'wu amiaa 'nonyezozoe nya.

⁴⁴ «Gbonyuu mi amiaa -nu nya! A 'wlv sa gbawla wa'a 'yi -yo, wa -ka we -gu nada -mi, wa 'ni we 'ji -yi.»

⁴⁵ -Lago titee gwesanyaa 'yabhlo nee -Zezu -yiae: «Na -Slolunyo, -in -ka 'sa gbada -mi, -amia -in mi 'yaa velida!»

⁴⁶ -Zezu yia we 'bigupalie: «Titee gwesanya, gbonyuu mi 'ya amiaa -nu nya! -We ka gbu -wa, 'gba 'kadu -we ka didie -kalia -yo, 'mu a dia nyuma 'wlu, 'in amiaa 'dee -kwitaya -bhlogbo o 'tlii we.

⁴⁷ «Gbonyuu mi amiaa -nu nya! -We ka gbu -wa, -Lagobuv -falpanyaa gbawla a paa, 'in amiaa didea 'bhaa wa. ⁴⁸ -We a mia lenuda, mu slolua we nu, -we amiaa didea nua le, we nani ain dudv. Amiaa dukpasu 'bhaa -Lagobuv -falpanya, 'in amia mia wa gbawla 'pada. ⁴⁹ We 'gbu, -Lago Gboyilo nee: «Wa -gbe na yia gbuv -falpanya -yo tietienya tiea. 'In -maa glaa tolva wa yia 'bhaa, 'in wa 'ka tolva 'klyie 'wupalu.» ⁵⁰ Nu, we 'ka duduv gwedilda -yo 'bhv, -Lagobuv -falpanya wa 'bhaa, -wa

* **11:42** 'Matu -yo wluu mia: -titikpi -we Zuifunya pali bhaa zapu lv, mu -wa.

ka 'pion wa jitea, wa 'pion -Lagō yia deslɛɛn -nyima layibhaa. ⁵¹ Tia, wa ka *Abeli 'bha, 'in 'wobhlohuda wa yia Zakalii 'bha, 'slakagusalilu -yō -Lagō -mōwlobda nyidi. Cun, in nɛɛ aɪn -ylaɛ: deslɛɛn -nyima -Lagō yia we 'gba 'wlu dia.

⁵² «Amia titee gwesanya, gbonyuu mi amiaa -nu nya! -We ka gbu -wa, -lakli -we kalia gbuyilo ηwɛɛ, 'mu a 'bhua 'wu, 'in amiaa 'de 'ni -mō pla. 'In -mama 'yibhaa -maa 'ka -mō pla, 'in a yia -maa 'yoo -kɔlv.»

⁵³ Da -Zezu 'tlaa wee -budu zō, -Lagō titee gwesanya -yō Falizinyima yia o -yō 'ce 'nyuu 'pali. 'In wa yia gbu duun o layibha. ⁵⁴ O zōbhlibhlie nya, 'in gbu -kpva weli -ka o ηwɛɛ 'tla, wa 'ka we nya o gbu -lueli.

12

A 'na -zeli weli 'sō -nyima -ni (Mt 10.26-27)

¹ We bhla, nyimaa 'wlu -nyacun yia 'wlugbeli -Zezu kwesi. Wa 'wɔzuloo 'gbu, bhv ladida'a 'yi. -Zezu nɛɛ o 'binanya -yla tiaɛ: «A zɔ amiaa 'de 'yliyō Falizinyimaa 'floo *gōō gbɛgbɛɪn. Nu, wa weli 'sō 'sō. ² Nu, -we weee mia zizeda, zli 'klv we yia 'tlaa, 'in -we ka 'ji nyima 'nia -yi, 'ji wa yia we yibhelia. ³ We 'gbu, -we weee a gbaa nikpise 'wu, 'nva wa yia we zli 'klv. 'In -we weee a ηwunwea nyime -yla komi lv, -budu 'wlu wa yia we wɪzia.»

A sō -Lagō 'debhlogbō (Mt 10.28-31)

⁴ 'In -Zezu nɛɛ 'yae: «Na 'talea, in nɛɛ amia -ylaɛ: -wa mnenia wa 'ka nyime ku 'bha, 'in wa 'nia we 'bigv gbu yabhlogbō lɛnɔ mneni, a 'na sōlv wa -ni. ⁵ -O a 'kaa sō, 'mō na yia aɪn 'klvslolua: a sō -Lagō, amiaa tltlie 'bigv, mō kaa we se, o 'ka aɪn -kosu 'wu viteli. Cun, in nɛɛ aɪn -ylaɛ: 'mō a 'kaa sō!

⁶ «Nyima 'yliya 'wu, bhuyua 'ni -vale -ka. Tama 'sō lv wa paa we gbu pelv. 'In -muv bhla, -Lagō' o dlv we 'yabhlogbō 'wu. ⁷ -Lagō -yi amiaa 'wluo nyii ηwɛɛ. We 'gbu, a 'na nuv

nyano -ni. A 'yli -Lagō 'yliya 'wu, a 'ka bhuyuaa -zlo 'wɔzi.

-Wa ηwnua -Zezuu gbu -yō 'in -wa'a ηwnua -Zezuu gbu -yō

(Mt 10.32-33, 12.32, 10.19-20)

⁸ «In nɛɛ aɪn -ylaɛ: -o -ka gba na daa -zejila 'wu, nu, o mi na -nu nya, gbaa *Nyime 'Yu yia o daa, -Lagō 'anzinya 'yu, o mi o -nu nya. ⁹ -O yia na gbu kpelia -zejila 'wu, nu, Nyime 'Yu yia o gbu kpelia -Lagō 'anzinya 'yu. ¹⁰ Nyō -ka Nyime 'Yuu daa weli 'nyuu gba, -mō -yōgbu -Lagō tia 'wu. Nu, -o -ka Zuzu 'Pupa veli, -Lagō 'na 'ka -mō -yōgbu 'woti.

¹¹ «Wa -ka amiaa -yōgbu 'wobhua yi, wa -ka aɪn -Lagōbudunya zō kwa, 'in wa -ka aɪn nyimaa 'yugalinya -yō 'gbee 'wlulapilinya 'yu kwa, sa a 'kaa we amiaa 'de -gv -sa, 'in -we a 'kaa gba, a 'na lvv we 'gbu dli -ni. ¹² Nu, -we a 'kaa gba, we bhla, Zuzu 'Pupa yia we aɪn ηwɛɛ zva.»

'Nimninyō -gvwotvnuv gbuv nine

¹³ -Mō waa nyimaa -zlo nyidi, nyime yabhlo nɛɛ -Zezu -ylaɛ: «Na -Slolunyō, -in gba na bheli -yla, 'bɪ -amiaa dide tia, o dlili we, o 'ka na -nu wla.»

¹⁴ -Zezu yia we 'bigv palɪ o -ylaɛ: «'Tale, nyō palɪ 'mi la amiaa gbuvobhunyo -yō amiaa zōzōnuv dlinyō nya?» ¹⁵ -Muv 'bigv, o nɛɛ wa 'de weee -ylaɛ: «A zɔ amiaa 'de 'yliyō, 'ηnimniluu dli 'wōnynyniee gbɛgbɛɪn. Nu, 'yliyōgagiee 'degbolu mia, we'e 'bhv nyime 'ηnimniluu -gbɛ, saa 'de o yi 'ηnimninyō 'kadv -zɛ.»

¹⁶ 'In -Zezu yia wa gbuv nine yabhlo 'palɛ: «'Nimninyō yabhlo mi -bha, o ka kpaanya -we tva o -yla duun.

¹⁷ O pɔpalia 'wlukuv la, o yia o 'de layibhaɛ: «Sa in 'ka da we nva? Da in 'kaa na kpa -li slu, -bha 'ni -mi.» ¹⁸ 'In o yia we -gɔdiɛ: «-We in 'kaa lɛnv, mu ni! Na wlvnya na yia -yōmnazia, 'in in 'ka we 'wɔlaylimani. 'In in 'ka -mō na 'mnō -yō na -lu -zōnuv tōva slu. ¹⁹ 'In na yia na 'de -yla gbaaɛ: «Na nyime, -in ka zōzōnuv -zlo, -zɔ duun -nu nya. -In -di la, -in nyape, -in li, -in 'ma, -in

li 'muna!» > 20 'In -Lago nee o -ylaε: «-Gowotonyo, -zeen sabo -na tia. 'In -we weee -in gugwlalia 'wlu -na 'de -yla, nyoo -yla we 'ka -tua?» »

21 -Zezu yia we -gudiε: «Nyime o gugwlalia zuzonyanya 'wlu o 'de -yla, 'sa we mia o -nu nya. 'In -moo 'ni 'hnumnyo nya -mi -Lago 'yliya 'wu.»

A zv -Lago dli -gv (Mt 6.25-34)

22 'In -Zezu nee o 'binonya -ylaε: «We 'gbu, in nee ain -ylaε: -we a 'kaa li, 'in a 'ka 'yliyogagie 'yi, a 'na lulu we 'gbu dli -ni. 'Naanya a 'kaa 'wupla, a 'na lulu we 'gbu dli -ni. 23 -We ka gbu -wa, nyimeε 'yliyogagie -zi lililu, 'in nyimeε ku -zi 'naa. 24 A yla 'hwaa: we'e 'pa 'mno, 'in we'e -di we, 'in we'e bubu we wlv 'wu. Nu, -Lago nyea we lililu. Amia 'yli a -zi 'zianya! 25 Ain glaa, nyoo mneni o 'ka o dlube nya, o 'yliyogagieε 'yi -gv palia? 26 'In amia 'nia mneni, a 'ka wee -lu 'kienyile -mini lenu, lee ka 'gbu a lu we pnu 'gbu dlia?»

27 «A yla -fliisuu -bu: we'e nu lubho, 'in we'e lua 'naa. In nee ain -yla nu: *Salomoo 'deε 'hnumnie 'kadu 'wu, o 'ni 'ylinano -bana -bhlogboε 'yi suu -bunya nu 'yabhlo 'bhisa. 28 Dli 'kienyi -zunya! Su -we mia -flii -zeen, 'in wa 'kaa -kosu 'wu viteli cizi, -Lago -ka sa -muv -kpeli, -zakpa zuma o 'na 'ka 'sa amia -kpelia! 29 -We a 'kaa li, 'in -we a 'kaa 'ma, a 'na sumani amiaa 'deε dli -muv 'gbu -ni. 30 Nu, dudugv -nyima weee, -wa 'nia -Lago -yi, ma talia -luu da 'komuv. 'In amia mia, amiaa Dide -Lago -yi -we -wa amiaa -yokpagbu. 31 A -tali -Lagoε amiaa 'wlulapilie da tia, 'bhie, -Lago 'ka ain -lu weee -mini 'nye.

A di amiaa 'hnumnili -Lago kwesi la (Mt 6.19-21)

32 «Na kwiiyua, a 'na nuvu nyan o -ni. Nu, we nani amiaa Dide -Lago dudv, o 'ka ain o nyima 'wlulapilie zo kwa. 33 A 'pa amiaa zuzonyanya pelv, 'in a 'nye we -yo -gwεzi bobabhanya. 'Gwεzi -bhoto -we'e -nyumoa, a nu we le. A gugwllali amiaa 'hnumnili 'wlu -Lago kwesi, da we 'na 'kaa mno.

'Wienya 'ni mneni wa 'ka we 'wobhu, 'in hwanu 'ni mneni we 'ka we li. 34 -We ka gbu -wa, mo -na 'hnumnili mia, -mo -na dli mia.

A mnazi amiaa 'de la, 'in a 'ka -Zezu wv

35 «A mnazi amiaa 'de la, a ji -jlaa, amiaa 'nape -tu -nyumada. 36 Zolubhonunya mia wa -kanyo mnia 'hwnokwafeti -gv woda, a mi wa 'bhisa. Da o -ka luyi, o -ka koko bhli, 'in wa 'ka -bha -kali o -yla -bha -bhlokpade. 37 Zolubhonunya -manu -kanyo -ka wa 'yliyogada yli, 'wututve -dloo mi wa -nu nya! In nee ain -yla, gbu zonu -wa: o -jlaa o yia ja, o 'ka wa ladi, lililuu 'gbu. 'In o 'ka we wa 'wuladlili. 38 O -ka luyi, -de zli -nyidu, -de zli -gv, o -ka wa 'yliyogada yli, 'wututve -dloo mi wa -nu nya! 39 -We mia da, a 'nu we 'wola: bhla -we nya 'wienyo 'kaa yi, -buduu -kanyo -ka yaa we -yi, o 'na 'ka o 'yitide, o 'ka o -budu zo pla. 40 Amia, a mnazi amiaa 'de la 'yae. Nu, bhla -we a 'nia -tolv, we nya Nyimeε 'Yu yia yia.»

Zolubhononyo -zovu -yo zolubhononyo 'nyuu

(Mt 24.45-51)

41 Pielu yia o layibhaε: «Nyimaa -Kanyo, -amia -bhlo -na palia wee gbuu nine yaayu, nyima weee -in mia we 'palida yi?»

42 Nyimaa -Kanyo yia we 'bigupali o -ylaε: «-O -wa zolubhononyo tiklu, 'in o -yia gbu, sa o mia? Mo -wa, -o, o -kanyo tia -budu -yo, o 'ka we 'yliyovu. 'In lilibhla -ka be, o 'ka zolubhonunya toba lililu 'nye. 43 'Wututve -dloo mi oo zolubhononyoo -nu nya. O -kanyo -ka luyi, 'in o 'ka o 'yi, -zugba o mi wee lubho noda. 44 In nee ain -yla gbu zonu saε: o -kanyo yia -moo zuzonu weee o yoo 'nyea, o 'ka we 'yliyovu. 45 We -ka nu, oo zolubhononyo nee dli zoε: «Na -kanyo mi -mo -gwleda.» 'In o yia zolubhonunya -yo lubhononhwni toba bhutε bhli, o yia li, o yia 'ma, 'in o yia o 'de nu 'bhali. 46 'Yli -we nya oo zolubhononyo -mōni 'nia o -kanyo woda -mi, 'in bhla -we o 'nia -tolv, we nya -moo yia yia. Vua o -kanyo

yia ɔ, 'in ɔ 'ka ɔ -kaslv 'wɔpa. Sa -Lagɔ paa wa'a ŋwnua ɔ gbu -yɔ -kaslv 'wɔ, 'sa. ⁴⁷ Zɔlubhonɔnyɔ ɔ -yia ɔ -kanyɔɔ dɔmagbu, 'in ɔ'ɔ mnazia ɔ 'dɛ la, ɔ 'ka we lɛnɔ, gan -duun wa yia ɔ 'paa. ⁴⁸ Zɔlubhonɔnyɔ ɔ 'nia ɔ -kanyɔɔ dɔmagbu -yi, 'in ɔ nɔa gbɔnyuu lɛ, gan -sɛ wa paa ɔ. 'In nyimɛ ɔ wa 'nyɛa -lu duun yoo, 'mɔ wa yia -lu duun layibhaa. 'In nyimɛ ɔ kwɛɛ wa zɔa -lu duun la, 'mɔ wa yia -lu duun layibhaa bhabha.

-Zezuu 'gbv -yɔbhɔbhɔve yia nyima nyidi -bhoa

(Mt 10.34-36)

⁴⁹ «-Kosu in -laa dɔdɔ -gv, 'in na dli 'yibha 'yaa nu, we -nyuma -bha -bhlokpade. ⁵⁰ Siasie -we -wa na batizee -gbv, we lɛnɔe in mia wɔda dlɔve nya. ⁵¹ Amia dlu nu, dɔdɔgv -nyima nyidi in -laa 'wɔtɔtɔe -dlɔɔ yi? -Innya, in nɛɛ aɪn -ylaɛ, -yɔbhɔbhɔve in -laa wa nyidi. ⁵² We 'bhv -zɛɛn 'wɔ, nyima gbu -ka -budu yabhlo zɔ -mɪ, -yɔ wa yia 'bhɔbhɔva. Ta yia 'sɔ -yɔ gwe 'paa, 'in 'sɔ 'ka ta -yɔ gwe 'pa. ⁵³ Dide yia ɔ 'yu -yɔwɔsɔlv, 'in 'yu 'ka ɔ dide -yɔwɔsɔlv. 'Nyaa yia ɔ 'ŋwnɔyu -yɔwɔsɔlv, 'in 'ŋwnɔyu 'ka ɔ 'nyaa -yɔwɔsɔlv. 'Lowlii 'nyaa yia ɔ 'yuu 'ŋwnɔ -yɔwɔsɔlv, 'in 'yuu 'ŋwnɔ 'ka ɔ 'lowlii 'nyaa -yɔwɔsɔlv.»

A 'nv bhlaa 'ji 'wv la

(Mt 16.2-3)

⁵⁴ -Zezu nɛɛ 'ya nyimaa -zlo -ylaɛ: «Da yali -ka laylumanɪ, 'in a gbaa -bha -bhlokpade nyu yia lva, 'in we lva 'saa 'piɛn* . ⁵⁵ 'In da 'ylv -ka 'wɔsɔ zlvkpe -papa, a nɛɛ: «Sloo yia yia», 'in we yi 'saa 'piɛn, we 'nɪ mɔv?† ⁵⁶ Welɪ 'sɔ -nyima! -We weee plia dɔdɔ -gv -yɔ yali, a -yi we 'ji. 'In -we mia dɛslɛɛn 'plida, a'a 'nv -mɔv 'wv la!

-In -yɔ -na tɔnyɔ 'nɔnnv 'wv la?

(Mt 5.25-26)

⁵⁷ «Lɛɛ ka 'gbv, gbu mia tiklu a 'nɪ we 'wɔsɔsalida dayia? ⁵⁸ Nyimɛ -ka -mɪ gbu 'wlv ladli, ɔ -yɔ -mɪ 'sɔ -ka

gbvɔbhunya 'yu mnida -mɪ, da a mia -slɔ 'ylooglv, -in 'yɪ 'kli, -in -yɔ ɔ 'sɔ 'ka gbu -bhia. ɔ yi -mɪ gbvɔbhunya 'yu kwa, 'in -mɔɔ yi -mɪ 'slɔja yoo 'nyɛ, 'slɔja yi -mɪ -kaslv 'wɔpa. ⁵⁹ In nɛɛ -mɪ -ylaɛ: -in 'nɪ -slɔ ɔ 'wɔbhɔlolu -su wla, -in 'na 'ka -mɔ 'tla.»

13

A 'bhiti amiaa dli, we 'nɪ -mɔv, 'in a tlia

¹ We bhla, Galilee -nyima -wa mia 'slaka -sada, sa dɔdɔv 'wlulapilinyɔ Pilatɪ 'bhaa wa, 'in nyima tɔlvɔ yia we gbaa yi -Zezu -yla. ² -Zezu yia we 'bɪgɔpali wa -ylaɛ: «Amia dlu nu, waa Galilee -nyima wa 'bhaa, ma -wa gbɔnyuu -lɛnɔnya, we 'ka Galilee -nyima tɔlvɔ 'wɔzi yi? ³ -Innya, in nɛɛ aɪn -ylaɛ, a 'nɪ amiaa dli 'bhiti, a 'dɛ weee yia tlia wa 'bhisa. ⁴ 'In nyima kugbua lɛ gbeta, -wa -gv Siloe we -wa tlɔlobudu 'kadɔ bhililia, 'in we yia wa 'bha, amia dlu nu, ma nɔa gbɔnyuu lɛ, ma -zia -Zeluzalemɔ -nyima tɔlvɔ yi? ⁵ -Innya, in nɛɛ aɪn -ylaɛ, a 'nɪ amiaa dli 'bhiti, a 'dɛ weee yia tlia wa 'bhisa.»

*Gblotvsv wa laa *figisuu gbvɔv nine*

⁶ -Zezu 'pa 'yaa wa -yla gbvɔv nine, ɔ nɛɛ: «Nɔkpasu yabhlo faa ɔ *-dlɔkpaa *figisuu. 'Yli yabhlo nya, ɔ yia we 'bhuee da mɪ, 'in ɔ 'nɪ we 'bhue yabhlogbɔɔ 'wlv yli. ⁷ Tɔvɔn, ɔ nɛɛ ɔ kpaaa lubhonɔnyaa -kanyɔ -ylaɛ: «-In yla, we -zv ta nɪ, -zugba na yi figisuu -mɪnu 'bhuee da, 'in 'yɪ we 'bhue yabhlogbɔɔ. -In -dɪ we -gv! Lɛɛ ka 'gbv we klali dɔdɔ 'wv bhea?»

⁸ «ɔ kpaaa lubhonɔnyaa -kanyɔ nɛɛ ɔ -ylaɛ: «Na -kanyɔ, -in tɪ -bha we, -zv -mɪnɪ nya -slɔ, in 'ka we -yɔ 'bhlu, 'in in 'ka -ylikpee zɛnzɛnnv we gwe -yɔ slɔ. ⁹ -De we yi 'sa -mɔ tnv lɔgadaa. We 'nɪ tnv, 'in -in 'ka 'mɪ -yla gba, in -dɪ we -gv.» »

-Zezu jipea 'kwɛgvŋwnɔ yabhlo

¹⁰ Zuifvɔv Nyapeyli yabhlo nya, -zugba -Zezu mɪ nyima gbu -sloluda -Lagɔbudu yabhlo zɔ. ¹¹ We bhla,

* 12:54 Wee dɔdɔ -mɔv -gv, 'ylv bhililida 'nyu bhɔlvɔ 'kɔmɔv. † 12:55 Wee dɔdɔ -mɔv -gv, 'ylv 'wɔsɔlvdaa lilislv -pɪpɛ laa slo.

'ηwno yabhlo kaa gu -yo, o mi -bha. -Zu kugbua le gbeta 'wu 'kwεzuzu 'kwnaa o 'wu, 'in o 'ni mneni o 'ka 'wuglo tiklu. ¹² Da -Zezu 'yia o o 'ηwno -yo, o yia o la, 'in o nεε o -ylaε: «A ka amaa gu kwεε 'tla!» ¹³ -Zezu palia o so -gu la, -bha -bhlokpade o -gloa 'wu tiklu, 'in o yia -Lagoo 'ηni mnine bhli.

¹⁴ -Zezu ka 'ηwno -mōni jipe Zuifoo *Nyapeyli nyaa 'gbu, -Lagobuduu 'yugalinyo yia 'ce 'pa. O nεε nyimaa -zlo -ylaε: «-A ka 'yli gbelibhlo -a 'ka we nya lubho nu. A yi -moo nya amiaa 'de jipea. We 'na -zeli Nyapeyli nya -ni!»

¹⁵ Nyimaa -Kanyo yia we 'bigopalı wa -ylaε: «Weli 'so -nyima, Nyapeyli nya a'a -sa amiaa 'bhli -yo amiaa -sokofali lubhu we 'wolili -gbo -yo -bhlo -bhloo, 'in a'a kwa we 'madaa, we 'ni moo?»

¹⁶ 'In Ablaamoo zwayliηwno -mōni, 'mō -Saatan gbuan, we -zu kugbua le gbeta ni, in nεε ain -yla 'lee, we mi nu, wa 'ka o -blo Nyapeyli nyaa?» ¹⁷ -Zezu gbaa weli -muni, toun, zu yia o tonyima weee 'bha. 'In -zugba gbu 'kadi weee o mia lenoda, nyimaa -zlo li we 'mōna.

*Su wa laa *mutadi, we 'yaa gbuv nine*

(Mt 13.31-32; Mk 4.30-32)

¹⁸ -Moo 'bigu, -Zezu nεε: «Lee -lu -Lagoo nyimaa 'wlulapilie -yo we 'wowlba, 'in lee in 'ka we 'wopalıa?»

¹⁹ Su wa laa *mutadi, -we ka 'ya nyime yabhlo gba o kpaa, 'mu we -yo we 'wowlba: we mia, we yia su -ze, 'in 'zianya yia we 'khiya -nyidi lolu 'sobha.»

'Floo gōō gbuv nine

(Mt 13.33)

²⁰ -Zezu nεε 'yae: «Lee -lu in 'ka -Lagoo nyimaa 'wlulapilie 'wopalıa?»

²¹ Goo 'ηwno yabhlo slua 'floo -bhobhoo kilo glu -bhlo 'ya gbu lu, o bhiti we, 'in we yia 'yli, 'mu *-Lagoo nyimaa 'wlulapilie -yo we 'wowlba.»

Plalida poo

(Mt 7.13-14, 21-23)

²² -Zezu mi -Zeluzalemoo -gbuin mnida, -zugba o -yo nyimaa -sloluslolu mni 'gbe 'kadi -yo 'gbe yua nokple. ²³ 'In nyime yabhlo yia o

layibhaε: «Nyimaa -Kanyo, nyima -wa 'kaa gbu 'wobhu, wa 'na 'ka 'wozuu?»

-Zezu yia we 'bigopalı wa -ylaε: ²⁴ «A 'temanı amiaa 'de la, a 'ka plalida poo 'wu 'plili. In nεε ain -yla, nu, nyima -duun yia -bhaa 'plilie laylaa, 'in wa 'na 'ka we mneni. ²⁵ Da -buduu -kanyo -ka 'wuso, o -ka o -budu -gbali, 'in a tua 'pipee. A bhli -buduu bhlibhlie, 'in a gbaaε: «Nyimaa -Kanyo, -in -kali -bha -ain -yla.» We 'bigu o yia 'palıa ain -ylaε: «In 'ni amiaa 'bhuloda da -yi!»

²⁶ Toun, 'in a gbaa o -ylaε: «-A -yo -mi 'so ka li, 'in -a yia 'ma dabudu, 'in -in yia -amiaa 'gbee -gblgblu 'wu nyima -slolu!» ²⁷ Gbaa o yi 'yaa ain -ylaε: «In 'ni amiaa 'bhuloda da -yi. Amia weee nua gbonyuu le, a vla 'mi gwe!»

²⁸ Da a yia *Ablaamu, *Izaki, *Zakobu -yo -Lagoboo -falıpanya weee 'yia, -Lagoo nyimaa 'wlulapiligbe 'wu, 'in wa 'ka amia 'pipee viteli, -bha a yia wia, 'in a 'ka gla 'woli!

²⁹ 'Yloo 'wosoloda, 'yloo bhilida, 'yloo 'wosolodaa lilisolu -yo kopesolu, -mō nyima yia 'bhua, 'in wa 'ka dabudu li -Lagoo nyimaa 'wulapiligbe 'wu. ³⁰ 'In -sleen da, -wa -gaa lu, toba yia 'yuganya -zea, 'in -wa -gaa 'yu, -maa toba yia loganya -zea.»

-Zezu wia -Zeluzalemoo 'gbu

(Mt 23.37-39)

³¹ We bhli, Falizinyima toba bea -Zezu kwesi, 'in wa nεε o -ylaε: «-In 'bhı da, -in mni da -putu. Nu, Ewloodu 'yibha o 'ka -mi 'bha.»

³² -Zezu yia we 'bigopalı wa -ylaε: «A mni, a gba -totoo -bho -nyime mia ni -ylaε: zuzu 'nyii na vua, 'in na jipea guzunya -zeen -yo cızı. 'In we 'yli taa zlı na bhıa na lubho. ³³ Nu, -zeen, cızı -yo cızıelı, we mi nu, in zu na nōnve 'yliyō. Nu, wa 'ka -Lagoboo -falıpanyo 'bha 'gbe -putu -gu, we 'ni 'yli nani, 'mu we 'ni -Zeluzalemoo 'wobhu.

³⁴ «-Zeluzalemoo -nyima, -Zeluzalemoo -nyima, amia -wa bhaa -Lagoboo -falıpanya, 'in nyima -Lagoo paa ain yoo, -wa bhaa wa gbokı 'wu. Bhli weee nya, sa nyuu gogwlaıa we 'yua 'wlu we -kapue zo, 'in we gbliıa we -gu la, in 'yibha in 'ka 'sa ain 'wlogwlaıı,

'in a 'ni we -yɔŋwnu. ³⁵ We 'gbu, -Lagɔ yia amiaa -budu 'kadu solɔ lapalilia. 'In in nɛɛ aɪn -ylaɛ: a 'na 'ka 'maslɛɛn 'mi 'yi tikli, 'in bhla -we nya a 'kaa gba ni,
 <Nyumɛ -ɔ yia Nyumaa -Kanyɔɔ 'ŋni nya,
 -Lagɔ ŋwna ɔ 'nyu la>,
 'in we bhla 'kaa nyini.»

14

-Zezu jipea guzɔnyɔ yabhlo, Zuifvɔ Nyapɛyli nya

¹ Zuifvɔ Nyapɛyli yabhlo nya, Falizinyumaa 'yugalinyaa 'yabhlo laa -Zezu ɔ 'dɛɛ -gbɛ, ɔ -yɔ ɔ 'ka li dabɔɔ. -Zezu plaa ɔ -budu zɔ, -zugba Falizinyuma -wa mia -bha, -maa yla ɔ tenyii. ² -Zugba nyumɛ yabhlo kaa 'yihyigu -yɔ, -mɔɔ 'yiligbe ɔ 'yu. ³ 'In -Zezu yia -Lagɔɔ titee gwesanya -yɔ Falizinyuma layibhaɛ: «'Lee, -amiaa tite nyɛ nyumɛ 'yoo yaayu, we'e 'nyɛ ɔ 'yoo, ɔ 'ka nyumɛ jipe Nyapɛyli nyaa?»

⁴ 'In wa 'ni 'yibha wa 'ka we 'bigɔpali. -Zezu 'bhitia ɔɔ guzɔnyɔɔ -gbɛ la, 'in ɔ yia ɔ jipe. 'In ɔ nɛɛ ɔ -yla: -in mni. ⁵ 'Bhie, ɔ nɛɛ wa -ylaɛ: «Aɪn glaa -nyumɛ yabhlo, -de ɔ yuu, ɔ -ka -klɔ 'wɔbho, ɔ 'na 'ka -mɔ ɔ -saa, yaayu -de ɔ bhlii, we -ka -klɔ 'wɔbho, ɔ 'na 'ka -mɔ we -sa Nyapɛyli nyaa?»

⁶ Da -Zezu gba 'saa, wa 'ni mneni wa 'ka we 'bigɔpali ɔ -yla.

-In 'na 'bhulu -na 'dɛ 'wɔ nyumɛ 'kadu 'bhisa -ni

⁷ -Wa wa laa wee 'feti -gv, -wa mia 'bi -zɔnɔ 'wɔbhuda, -Zezu 'yia wa -yɔ, 'in ɔ yia wa gbɔɔ nine -mni 'pali: ⁸ «Da nyumɛ yabhlo -ka -mi la 'ŋwnɔkwafeti -gv, -in -ka -mɔ nyini, -in 'na -dili 'bi -zɔnɔ mia 'yugbɛin -gv la -ni. -We ka gbɔ -wa, nyumɛ -ɔ ka -vacɪ -zia -mi, -de wa ka -mɔɔ laa! ⁹ 'In nyumɛ -ɔ laa a 'dɛ 'sɔ wee 'feti -gv, ɔ -ka yi, 'in ɔ 'ka -mi -yla gbɛɛ: <-In 'nyɛ ɔ 'bi -mni>, zɔ nya -na yia 'wɔsɔa, 'in -in 'ka lɔgbɛin ladia mni. ¹⁰ Ni, da nyumɛ -ka -mi la 'feti -gv, -in -ka -mɔ nyini, -in mni -in -di lɔgbɛin la. 'In -ɔ laa -mi da ɔ -ka yi, 'in ɔ 'ka -mi -yla gba: <'Tale, yi, -in 'ka 'bi -zɔnɔ -gv ladi.> Tɔɔn, 'in -mɔɔ ylimania

-na 'ŋni, nyuma -wa -in -yɔ wa 'sɔ mia lililu gwe 'yliya 'wɔ. ¹¹ Ni, nyumɛ -ɔ ylimania ɔ 'dɛ, zɔ -Lagɔ yia ɔ bhelia, 'in nyumɛ -ɔ bhelia ɔ 'dɛ zɔ, 'ylimania -Lagɔ yia ɔ.»

-Wa a 'kaa la lililu -yɔ

¹² 'Bhie -Zezu nɛɛ -ɔ laa ɔ -ylaɛ: «Da -in -ka lililu lɛnɔ, -in 'na lali -na 'talea, -na bhelia, -na zɔaylinyuma -yɔ -na -lima 'ŋnimninyaa 'dɛkpɔa -ni. Ni, zli wanɔɔ 'yɪ -ka nyini wa -ka -mi la, -zugba -we -in nɔa lɛ we 'bigɔ wa 'palia. ¹³ Ni, -in -ka 'feti lililu lɛnɔ, -in la bobabhanya, 'kukunya, 'tigitiginya -yɔ 'lɔlɔnya. ¹⁴ Ni, -in -ka 'sa nɔ, -zugba, 'wɔtɔtɔe -dlɔɔ mi -na -nɔ nya. Wa 'ni mneni wa 'ka -mi -lu yabhlogbɔɔ 'nyɛ we 'bigɔ. Ni, -Lagɔ yia we 'bigɔpalia -mi -yla. Da nyuma tikli yia titlɔnya glaa 'wɔsɔa, we zli.»

'Feti 'kadu gbɔɔ nine (Mt 22.1-10)

¹⁵ -Mɔɔ 'bigɔ, nyuma -wa mia lililu gwe, wa glaa -nyumɛ yabhlo 'nɔa welinya -mni, ɔ nɛɛ -Zezu -ylaɛ: «Nyumɛ -ɔ yia lia -Lagɔɔ nyumaa 'wlulapiligbe 'wɔ, 'wɔtɔtɔe -dlɔɔ mi -mɔɔ -nɔ nya.»

¹⁶ -Zezu nɛɛ ɔ -ylaɛ: «Nyumɛ yabhlo -saa 'feti 'kadu, 'in ɔ yia nyuma duun la. ¹⁷ Lilibhla bɛa, 'in ɔ yia ɔ zɔlubhononyɔ yabhlo tie, ɔ gba -wa ɔ laa -ylaɛ: <A yi, ni, lililuu pipie ka bhia.>

¹⁸ «'In wa 'dɛ weee yia gbagbie bhli -bhlo -bhlo ni, <-In ti -amiaa -yɔgbɔ 'wɔ>. Tɔnɔ nɛɛ ɔɔ zɔlubhononyɔ -ylaɛ: <In ka kpaa yabhlo zɔ, 'mɔ na mnia 'yia -kpɔ. We 'gbɔ, -mi na bhuhhoe, -in ti na -yɔgbɔ 'wɔ.> ¹⁹ 'In 'yabhlo nɛɛ ɔ -ylaɛ: <In ka 'bhli kugbua zɔ, 'mɔ na mnia laylalia. -Mi na bhuhhoe, -in ti na -yɔgbɔ 'wɔ.> ²⁰ -Bɔɔ nɛɛ 'ya ɔ -ylaɛ: <Deslɛɛn na bhua da 'ŋwnɔ kwada. We 'gbɔ, in 'ni mneni in 'ka mni.>

²¹ «Zɔlubhononyɔ 'bhitia lɔ ɔ -kanyɔɔ -gbɛ, 'in ɔ yia we 'bigɔ -dɔnya ɔ -sali. 'In -buduu -kanyɔ yia 'cɛ -papie bhli. 'In ɔ nɛɛ ɔ zɔlubhononyɔ -yla: <-In mni 'gbe nɔkplɛ slɔ, -mɔ we -gblɔgblɔnya -yɔ we -gwelenya

-gu, -in -yo bobabhanya, 'kukunya, 'lólonya -yo 'tigitigunya yi.»²² -Muu 'bigu, zólubhononyo yia, 'in o nEE: «Na -kanyo, -we -in gbaa in nu le, in ka we lenu. 'In 'bu talva yi 'yaa 'wutu.»²³ 'In -buduu -kanyo nEE o zólubhononyo -ylaE: «-In mni, -in 'plli -gwelenya -gu, we -yo kpaá -yoonya 'wu, 'in -wa -in -ka 'yi, -in gba wa -yla -gla nya, wa yi na -gbE. 'In na -budu 'ka ye.»²⁴ In nEE ain -ylaE: waa tianyima -wa in laa, wa 'yabhlogboó 'na 'ka na 'feti -gu -lu li.» »

Sa wa 'kaa -Zezu 'bi nu, mu nu
(Mt 10.37-38)

²⁵ Nyimaa -zlo -yo -Zezu mi 'yloogblo nuda, o 'bhitia wa -gbE, 'in o nEE wa 'de weee -ylaE: ²⁶ «Nyime o -ka 'mi 'bi yi, in namanu o dudu, we 'ka o dide, o 'nyaa, o 'njwó, o 'yua, o bhelia, o bhóla -yo o 'debie -gbolu 'wuzi. We 'ni -muvu, o 'ni mnenu o 'ka na 'binonyo -zE.»²⁷ 'In nyime o 'ni o siasiee *su 'wubhu, o 'ka 'mi 'bi yi, o 'ni mnenu o 'ka na 'binonyo -zE.»

²⁸ «Nu, amiaa lu -nyime -mómó, - o gba o 'ka -budu 'kadu 'subha, 'in o' o -di la, o' o zeli 'gwEzi -we mia o kwEEA? 'In -de wee 'gwEzi mnenu we 'ka wee -budu bhiaa? 'In o' o yibheli we 'jia? ²⁹ We 'ni -muvu, o -ka wee -buduu gwe glu pali, o so -ka we 'subhasubhee -yóbhiali, -wa weee yia -bha 'yia, 'in wa bhlia o nyanie? ³⁰ Gbaa wa yiaE: «Nyime -móni bhlia -buduu subhasubhee, 'in o so yia we -yóbhiali.»

³¹ «'Sa -bhlokpade, nyimaa 'wlu -lapilnyo yabhlo kaa 'slója 'wlu glu 'so 'wlu kugbua, o -ka gba, o 'ka nyimaa 'wlu lapilnyo -putu o kaa onuv 'slója -zakpa 'soo -gbE tu kwa, la o dia, 'in o yibhaa o 'de la: «Lee, in mnenu in -yo o 'ka tu gu?» ³² We -ka o 'ni we mnenu, 'in o tiea nyima, nyimaa 'wlu lapilnyo -móni -gbE. Da -moo -tlóba -sló o -yo la, 'in o 'ka -moo -yla gba 'wututue -dló -tu wa nyidi.»

³³ «'Sa -bhlokpade, nyoo nyoo -ka amiaa lu -nyime nya -mi, o 'ni o -kakalu weee -bli -gu 'pali, o 'ni mnenu o 'ka na 'binonyo -zE.»

Gumu -we 'bhva 'nohwe
(Mt 5.13; Mk 9.50)

³⁴ 'In -Zezu yia we -gudie: «Gumu mia, -lu -zónu -wa. 'In gumu -ka 'nohwe 'bhv, sa wa 'ka we namania? ³⁵ We 'ni 'ylinani, duduv -nu nya, we 'ni 'ylinani -ylikpeduduu -nu nya. 'Pipee wa vitelia we.»

«-O -ka we 'nunu -yukwli 'wlu -ka, o 'nu we.»

15

Bhlabhle mnóaa gbuv nine
(Mt 18.12-14)

¹ 'Yli yabhlo nya, *nisun - gwEzisanaya -yo gbonyuuu kwE -cian talva bea -Zezu kwesi, wa 'ka o weli yukwli pulu. ² Falizinyima -yo -Lagoo titee gwesanya saa -Zezuu 'jmi, wa nEE: «Nyime -móni kpaá gbonyuuu kwE -cian so 'so nya, 'in o -yo wa lia dabudu!»

³ 'In -Zezu yia wa gbuv nine -móni 'pali: ⁴ «Amiaa lu -nyime yabhlo -ka bhlabhle glu gbu -ka, we lu -bhlabhle yabhlo -ka mnó, o 'ni mnenu o 'ka we glu -mnuá 'ya kugbua le gbomnuá lida tu? O 'ka wee -bhlo mnóá 'yilibilanónuá mni, 'in o ka we 'yu? ⁵ 'In da o 'yia wee bhlabhle, o dli namania, o yia we -bli gba lapali. ⁶ O nynia o -budunweE, tóon, o laa o 'talea -yo o ladunya, 'in o nEE wa -ylaE: «A -yo 'mi 'so li 'móna. Nu, na bhlabhle mnóá, in ka we 'yi!»

⁷ «In nEE ain -yla, 'sa -bhlokpade, gbonyuu -lenonyo yabhlogboó 'bhva o gbonyuu 'bu 'gbu, 'móna 'kadu mi yali. Nyima tiklu glu -mnuá 'ya kugbua le gbomnuá, -wa popalia 'wlukuvn la nu, wa gbu 'ni dlu 'bhiti gbu 'wulapili, wee 'móna -zi wa -nu 'wu.»

'Gwezii tama mnóaa gbuv nine

⁸ «Yaayu, 'njwó yabhlo kaa 'gwEzi tama kugbua, 'in we 'yabhlo -ka mnó, o 'ni mnenu o 'ka 'napE -nyuma, 'in o 'ka -budu zo laylipe, o 'ka we datali yleeE, 'in o 'ka we 'yu? ⁹ 'In da o 'yia wee 'gwEzii tama -bhlo, o laa o 'talea -yo o ladunya, 'in o nEE wa -ylaE: «A -yo 'mi 'so li 'móna. Nu, na 'gwEzi tama -bhlo mnóá, in ka we 'yi!»

10 «In nɛɛ aɪn -yla 'sa -bhlokpade, gbonyuu -lenonyo yabhlogbɔɔ 'bhua ɔ gbonyuu 'bu 'gbu, 'mɔna 'kadu mɪ -Lagɔɔ 'anzi nyidi.»

Mnɔmnɔyuu gbɔɔ nine

11 -Zezu nɛɛ 'yaɛ: «Nyime yabhlo ka nokpasiyua 'sɔ. 12 'Bisubhayu nɛɛ ɔ dide -ylaɛ: «Dide, -na 'bi -in 'ka yaa -aɪn -yo tɪ nɪ, -in dlili we, 'in -in 'ka na -nɔ wla.» 'In wa dide yia wee 'bi ɔ 'yua sɔbhie 'wɔladlili.

13 «'Yli 'sɔ -lɛ 'plia, 'in ɔɔ nyimeslɔyuu yia ɔnɔɔ wee 'bi pɛlɔ 'pa. ɔ 'bhua we 'gwɛzi 'wɔ, 'in ɔ yia dɔdɔ -putu -gɔ mɪ 'pɪpɪ. -Mɔ ɔ -nyumɔnɔa wee 'gwɛzi, pɔɪnplagbɔɔ lenɔe nya. 14 Da ɔ bhia ɔ 'gwɛzi weee nyumoe, 'in ηwɔ 'kadu yia wee dɔdɔ -gɔ yi. Tɔɔn, ɔ 'nɪ lililu -kaa 'gbu, 'in ηwɔ yia ɔ 'bhabhie bhli. 15 -Bha ɔ mɪa -slɛɛn wee dɔdɔ -gɔɔ nyime yabhlo -gbɛ lubho nɔa. 'In -mɔɔ yia ɔ -mɔɔ kpaa kwa, ɔ 'ka -bobo ηwekɔ. 16 ɔ 'yibha yaa gwesi -we -bobo lia, ɔ 'ka we li. 'In nyime yabhlogbɔɔ ɔ 'nyɛ we ɔ.

17 «Tɔɔn, ɔ dli -saa ɔ zukpa, 'in ɔ nɛɛ: «Na didee lubhonɔnya ka lililu duun, wa 'nɪ mneni, wa 'ka we li. 'In, -zugba, -amɪ, na tli ηwɔ nya -seli. 18 Didee -gbɛ na yia lɔbhita, 'in in 'ka ɔ -yla gbɛɛ: «Dide, in ka gbonyuu lenɔ -Lagɔ -yla, 'in in yia -mɪ -yla we lenɔ. 19 In 'nɪ -slɛɛn we 'klɔ -ka, -in 'ka 'mɪ la -na 'yu. Nɪ, 'bhu 'mɪ 'wɔ -na lubhonɔnyaa 'yabhlo 'bhisa.» 20 ɔ -sɔa 'wɔ, 'in ɔ yia ɔ didee -gbɛ lɔbhiti.

«Da ɔ -tlɔlɔa -slɔ -budunweɛ -yo la, ɔ dide yia ɔ -yɔyi. 'In nyazi yia ɔ 'wɔ yi bhabha, ɔ -yo -gwagwɛ mɪa ɔ yoo, 'in ɔ yia ɔ gbleli. 21 Tɔɔn, ɔ 'yu nɛɛ ɔ -ylaɛ: «Dide, in ka -Lagɔ -yla gbonyuu lenɔ, 'in, in yia -mɪ -yla we lenɔ. In 'nɪ -slɛɛn we 'klɔ -ka, -in 'ka 'mɪ la -na 'yu.»

22 «'In ɔ dide nɛɛ ɔ zɔlubhonɔnya -yla: «A 'pulo! A -la ɔ 'ylinanɔ -bana yabhlo. A -pla we ɔ 'wɔ, a fa ɔ sɔwɔlu sɔ 'wɔ, a -pla ɔ -sakwla bhɔ 'wɔ. 23 'Bhli -dɔgbɔ palia dɛ 'kpɪ, a -yo we yi. A 'bha we, 'fɛtɪ -wa! -A 'ka li! 24 Nɪ, na yu mɪa da, ɔ ka tli, 'in ɔ yia ganɔ, ɔ ka mɔɔ,

'in in yia ɔ 'yi.» 'In wa yia 'fɛtɪ -sasɛɛ gwɛdɪ.

25 «We bhla, -zugba ɔ 'yu kpasa mɪ lubho nɔda kpaa. ɔ mɪ -zɔɔ yida, da ɔ cipaa -budunweɛ, 'in ɔ yia lɔɔ -yo -lilii wɛlɪ 'nɔ. 26 ɔ laa zɔlubhonɔnyo yabhlo, 'in ɔ yia ɔ layibha: «Lee, lɛɛ -lu nɔ lɛa?» 27 Zɔlubhonɔnyo yia we 'bigɔpalɪ ɔ -ylaɛ: «Na bheli yia lɔ, we 'gbu, 'kpɪkabhlɪi -dɔgbɔ -a 'siala, 'in -na dide yia we 'bha. -We ka gbɔ -wa, ɔ ka 'kɔayli, 'in ɔ yia ɔ 'yi.»

28 «'In ɔɔ 'yu kpasa yia 'cɛ 'pa, ɔ nɛɛ ɔ 'nɪa -budunweɛ nɪni. ɔ dide 'tlaa, 'in ɔ yia ɔ bhuhhoe nɪ, ɔ mɪ -budunweɛ. 29 'In 'yu yia we 'bigɔpalɪ ɔ dide -ylaɛ: «-Tali, in ka -mɪ -yla lubho nɔ -zɔ duun nya. In 'nɪ -slɔ -na wɛlɪ yabhlogbɔɔ 'nɔηwe -sa. 'In -zugba, -in 'nɪ -slɔ -amɪ wliyu yabhlogbɔɔ 'nyɛ, in -yo na -lima 'ka 'fɛtɪ -sa. 30 -Na 'yu -ɔ -nyumɔa -na -li 'naabizɪηwnɪ nya nɪ, mɔ yia lɔɔ 'gbu, 'in -in yia 'kpɪkabhlɪi -dɔgbɔ 'kadu -a 'siala nɪ 'bha!»

31 «ɔ dide nɛɛ ɔ -ylaɛ: «Na 'yu, -mɪ -yo 'mɪ mɪ 'yɪ weee nya. -Lu weee in kaa, we mɪ 'ya -na -nɔ nya. 32 Nɪ, -na bheli -na yia da -yo, ɔ ka tli, 'in ɔ yia ganɔ. ɔ ka mɔɔ, 'in in yia ɔ 'yi. We 'gbu, -a mneni, -a 'ka 'fɛtɪ 'kadu -sa 'mɔna nya.»

16

-Luu 'yliyɔzɔnyo 'nyuuu gbɔɔ nine

1 -Zezu nɛɛ ɔ 'bɔnɔnya -ylaɛ: «'Yli yabhlo nya, 'ηnumnɔnyo yabhlo ka ɔ zɔzɔnɔɔ 'yliyɔzɔnyo yabhlo, 'in nyɪma yia ɔ -yla fɛn 'tɔbhua mɪ nɪ: «-Na zɔzɔnɔɔ 'yliyɔzɔnyo mɪ -na zɔzɔnɔ -nyumɔda.» 2 Tɔɔn, ɔ yia ɔ zɔzɔnɔɔ 'yliyɔzɔnyo la, 'in ɔ nɛɛ ɔ -ylaɛ: «In ka 'dɪ 'nyuu 'nɔ -na gbɛgbɛɪn. Lubho -we -in nɔa, -in -slɔlu 'mɪ we 'klɔ. -We ka gbɔ -wa, -in 'na 'ka -slɛɛn na zɔzɔnɔɔ 'yliyɔzɔnyo -zɛ.»

3 «'In ɔɔ lubhonɔnyo nɛɛ ɔ 'dɛ dli zɔɛ: «Na -kanyɔ -ka 'mɪ kwɛɛ -sa, sa in 'ka we nɔa? In 'nɪ late, in 'ka kpaalubho nɔ. 'In, in 'ka -kɔn, zɔ -mɔɔ bhali 'mɪ. 4 Aa! Da na -kanyɔ -ka 'mɪ kwɛɛ -sa, -we in 'kaa lenɔ, 'in nyɪma tɔlɔa 'ka 'mɪ 'bi 'nyɛ, in -yi we!»

⁵ «'In -wa ɔ -kanyɔɔ kpagbu mia 'wlu, ɔ yia wa la -bhlo -bhlo. ɔ yia tianu la, 'in ɔ nɛɛ -mɔɔ -ylae: «Na -kanyɔɔ kpagbu zuma mi -mi 'wlua?»

⁶ «-Mɔɔ yia we 'biɔɔpali ɔ -ylae: «'Kpi -balii glɔ gbu mia 'mi 'wlu.»

«'In ɔ nɛɛ -mɔɔ -ylae: «-Na 'sebhɛ ni, -in -di la sɔɔ, -in cɛli glɔ 'sɔ 'ya kugbua.»

⁷ «-Mɔɔ 'biɔɔ, 'in ɔɔ lubhononyɔ yia 'yabhlo layibhaɛ: «'In -mi, kpagbu zuma -in ka 'wlua?»

«'In -mɔɔ yia we 'biɔɔpali ɔ -ylae: «'Mnɔ bii glɔ gbu.»

«ɔ nɛɛ ɔ -ylae: «-Na 'sebhɛ ni, -in cɛli glɔ -mnɔɔ.»

⁸ «Nu, -luu 'yliyɔzɔnyɔ 'nyuuu -kanyɔ yia ɔ 'ɛni kwali ɔ nacikakɛ 'gbu.» 'In -Zezu yia we 'wlubha, gbagbɛ nyae: «Nu, dudu ni -gɔ -nyuma ka naci 'nyuu wa 'dekpɔɔ nyidi, we 'ka zli 'klɔ -nyuma -zi.»

⁹ -Zezu yia we -gɔɔɔɛ: «In nɛɛ aɔn -ylae: a dɔli nyuma 'tale, dɔɔɔɔɔɔ 'ɛnimndu nya. Zli we yia aɔn 'wɔɔɔɔ, 'in wa 'ka amiaa 'lakpasu kpa, -Lagɔɔ -Zɔɔ.»

¹⁰ «Nyime ɔ -ɔ mia tiklu -li yua -seɛɛɛɛ lenɔɔɔ, ɔ tiklu 'ya -li 'kadu lenɔɔɔ. Nyime ɔ -ɔ mia -mi tiklu -li yua -seɛɛɛɛ lenɔɔɔ, ɔ 'ni 'ya tiklu -mi -li 'kadu lenɔɔɔ. ¹¹ A 'ni -mi tiklu, 'in a 'ka dudu -gɔɔ 'ɛnimndu -we bhɔɔ la kpa, nyɔɔ 'ka aɔn 'ɛnimndu -zɔɔɔ yoo 'nyɛa? ¹² 'In a 'ni -mi tiklu, a 'ka nyuma -putuu -lu kpa sa -yibheli, -we -wa amiaa -nɔ, nyɔɔ 'ka we aɔn 'nyɛa?»

A 'na 'bhulu 'gwɛzi 'wɔ amiaa -kanyɔɔ nya -ni

¹³ «Lubhononyɔ yabhlogbɔɔ 'ni mnɛni ɔ 'ka -cian 'sɔ -yla lubho nɔ. Nu, 'yabhlo ɔ yia 'wɔnyɛa, 'in ɔ 'ka -bhloo zɛkali. 'Yabhlo -yɔ ɔ yia lanɛa, 'in -bhlo 'ka ɔ dɔɔɔnyumanɔ. A 'ni mnɛni a 'ka -Lagɔ -yɔ 'gwɛzi -yla lubho nɔ dabɔɔ.»

-Zezu gbalia Falizinyuma -gɔ

(Mt 11.12-13, 5.31-32; Mk 10.11-12)

¹⁴ 'Gwɛzi nanɔ Falizinyuma dɔɔɔɔ 'gbu, wa 'nɔa wɛlɛnya -mɔɔ, -zugba wa palɔ -Zezu gla. ¹⁵ -Zezu nɛɛ wa -ylae: «Amia nɔa amiaa 'dɛ nyuma tiklu 'wɔ nyuma 'yiliya 'wɔ, 'in -Lagɔ -yi amiaa

dli. Nu, -we mia 'kadɔɔ nyuma 'yiliya 'wɔ, 'wɔ -Lagɔ nyɛa we.

¹⁶ «We 'ka 'Zan -Batisu bhla yli, -zugba Moizu titee 'sebhɛ -yɔ -Lagɔɔɔɔ -falɔpanyaa 'sebhɛ mi la. We 'ka wee bhla 'wɔbhɔ, -Lagɔɔ nyumaa 'wlu -lapɔɔɔɔ wa gba. 'In nyuma duun gɔa la, wa 'ka we zɔɔ pla. ¹⁷ Nu, yali -yɔ dudu mnɛni we 'ka labhɔ. 'In titee cɛli 'ya yabhlogbɔɔ 'ni mnɛni we 'ka 'sa labhɔ.

¹⁸ «Nyime ɔ -ka ɔ 'ɛwɔɔ kwɛɛ -sa, ɔ -ka 'ɛwɔɔ -putu kwa, gbɔnyuu ɔ nɔa lɛ. 'In ɔ -ka kwɛɛsaɛwɔɔ kwa, gbɔnyuu -mɔɔ nɔa lɛ.»

'Nnumnyɔ -yɔ bobabhanyɔ -Lazali

¹⁹ -Mɔɔ 'biɔɔ, -Zezu yia wa gbɔɔ nine -mɔɔ 'palɔ: «'Nnumnyɔ yabhlo mi bhla, 'ylinanɔ -naanya ka -valɛ 'tɛa, 'mɔ ɔ plaa 'wɔ. 'In 'yli weɛ zli, ɔ saa 'fɛti 'mɔna nya. ²⁰ -Mɔɔ bhla, bobabhanyɔ yabhlo wa laa -Lazali, ɔ ka ku 'gbia 'bhua la, -mɔɔ pi ɔɔ 'ɛnimnyɔɔ -buduɔwɛɛ la. ²¹ 'In lililunya -we bhla ɔɔ 'ɛnimnyɔɔ 'tabhle zɔ, -Lazali 'yibha yaa ɔ 'ka we li. 'In -zugba gwɛnya mɛni ɔ 'gbia 'yli la.

²² «'Yli yabhlo nya, bobabhanyɔ yia tli. 'In -Lagɔɔ 'anzɛnya yia ɔ Ablaamu kwesi kwa. 'Nnumnyɔ -mɔɔ yi 'yaa tli, 'in wa yia ɔ 'bhlu. ²³ 'Nnumnyɔ mi siada -mɔ tɛtɛnyaa dudu -gɔ, ɔ 'bhua 'wlu 'wɔ, 'in ɔ yia Ablaamu -yɔɔ 'pipi, -zugba -Lazali mi -mɔɔ kwesi. ²⁴ Tɔɔn, 'in ɔ yia 'wɔkpi: «Dide Ablaamu, -in 'yli 'mi nyazi, -in tie -Lazali, ɔ 'ka ɔ -kwɛtayaa 'mɛ 'nyu lɔ fa, 'in ɔ 'ka na mɔ -gɔ lawɔtɔɔ. Nu, in mi siada bhabha -seli -kosu 'wɔ.»

²⁵ «'In Ablaamu yia we 'biɔɔpali ɔ -ylae: «Na 'yu, -in 'pa -bha dli nu, -in ka -nanɔɔ zɔɔɔ weɛ 'yi zlɛɛ dudu -gɔ, -zugba -Lazali sia. -Slɛɛn, wa mi -Lazali dli -bɛɔ -yɔɔɔɔ -seli, -zugba -mi -na sia. ²⁶ 'In 'ya, 'gbiwlu 'kadɔ mi a -yɔ -aɔn 'sɔ nyidi. We 'gbu, nyuma -wa 'yibhaa wa 'ka -amiaa -gbɛ 'bhɔ, wa 'ka amiaa -gbɛ mɔ, wa 'ni we mnɛni. 'Sa -bhloo 'dɛ, da -in mia, nyime yabhlogbɔɔ 'ni mnɛni -mɔɔ 'ka 'ya -mɔ 'bhɔ, 'in -mɔɔ 'ka -amiaa -gbɛ yi.»

27 «'In ɔɔ 'ηnumnunyɔ nɛɛ: <Dide, -mɪ na bhubhoe, we -ka 'sa -mɪ, -in tie -Lazalɪ na didee -budunwɛɛ. 28 Nu, in ka bhelia gbu, -Lazalɪ kwa wa wɛli, wamɪa yi 'ya sɪasɪada -mɪnɪ yi.>

29 «Ablaamu yia we 'bigɔpali ɔ -ylaɛ: <-Na bhelia ka Moizu titee 'sebhe -yɔ -Lagɔgbɔɔ -falɪpanyaa 'sebhe kwɛɛ, -we we gbaa wa -yla, wa zɔ we 'nɔŋwɛ!>

30 «'In ɔɔ 'ηnumnunyɔ nɛɛ: <Dide Ablaamu, gbɔzɔnɔ -wa, mɔ -nanɔ -wa 'bhie, nu, nyɪmɛ yabhlo -ka -seli 'bhɔ tɪtɪnyaa -gbɛ, ɔ -ka wa wɛli kwa, 'in wa 'bhɪtia wa dli.>

31 «'In Ablaamu nɛɛ ɔ -ylaɛ: <-We Moizu titee 'sebhe -yɔ -Lagɔgbɔɔ -falɪpanyaa 'sebhe gbaa, wa 'nɪ we 'nɔŋwɛ zɔ, nyɪmɛɛ 'dɛ yi 'wɔsɔ tɪtɪnyaa glaa, ɔ yi wa wɛli kwaɔɔ, wa 'na 'ka ɔ wɛli 'wɔŋwnu.> »

17

Gbonyuu -yɔ nyɪmɛɛ -yɔgbɔ 'wɔtɪtɪe (Mt 18.6-7, 21-22; Mk 9.42)

1 -Zezu nɛɛ ɔ 'bɪnɔnya -ylaɛ: «Gbɔ -we 'kaa nyɪma gbonyuu lɔkwa, we mɪ la 'kɔmɔɔ. Nyɪmɛ -ɔ ka -gbɛ wee gbonyuu -ka 'bhɔ, gbonyuu mɪ ɔ -nɔ nya. 2 'In wa -ka ɔ tɔkpa 'kadɔ -blɪ -yɔ gbɔanɪ, wa -ka ɔ gumunyu lɔ viteli, we nanɪ 'yli ɔ -nɔ nya. ɔ yi 'ylaasɪ -manɪ 'yabhlo gbonyuu lɔkwa. 3 A zɔ amɪaa 'dɛ 'yliyɔ!

«-Na bheli -ka gbonyuu lɛnɔ, -in palɪ we ɔ -yla la. ɔ -ka we yibheli, -in tɪ ɔ -yɔgbɔ 'wɔ. 4 -Na bheli -ka -mɪ -yla gbonyuu lɛnɔ -zakpa gbesɔ 'yli -bhlo nɔkplɛ, 'in ɔ -ka -na -gbɛ yi, ɔ -ka we yibheli, wee 'yli -bhloo 'dɛ nya -zakpa gbesɔ, -in tɪ ɔ -yɔgbɔ 'wɔ.»

-In 'ylimanɪ -amɪaa dlɪzɔzɔve -gɔwɔla

5 'Yli yabhloo zli, -Zezuu tietienya nɛɛ ɔ -ylaɛ: «Nyɪmaa -Kanyɔ, -in 'ylimanɪ -amɪaa dlɪzɔzɔve -gɔwɔla.»

6 'In Nyɪmaa -Kanyɔ yia we 'bigɔpalɪɛ: «Amɪaa dlɪzɔzɔve -ka -mɪ 'kienyi mutadɪ 'ya 'bhisa, a mneni a 'ka su -mɪnɪ -yla gba: <-In 'tlu, -in 'ka -na 'dɛ faa mɪnɪ gumunyu lɔ,> 'in we zɔa aɪn 'nɔŋwɛ.

Lubhonvnyɔɔ nɔnɔ -lubho

7 «Sa 'bhisa: aɪn glaa, nyɪmɛ yabhlo ka lubhonvnyɔ yabhlo, kpaapanyɔ nya, 'nɔɔluu 'yliyɔzɔnyɔ nya. Da -mɔɔ -ka kpaɔ 'bhɔ, ɔ -ka -mɔɔ -yɔyi, ɔ yi -mɔɔ -yla gba: <-In yi slɔlɪ, -in 'ka lii? 8 -Innya, nu, gbaa ɔ yia ɔ -ylaɛ: <-In pi na lililu, -in 'bhɪtia -na -bana. -In wɪla na lililu, in -ka lilie bhɪa 'bhie, -in 'ka -na -nɔ li.> 9 ɔ 'nɪ mneni ɔ 'ka ɔ lubhonvnyɔ fuo 'pa, -we ɔ gbaa -mɔɔ -yla, -we -mɔɔ nɔa lɛɛ 'gbɔ, we 'nɪ mɔɔ? 10 'Sa we mɪ 'yaa amɪaa -nɔ nya: -we weee -Lagɔ gbaa a nɔ lɛ, a -ka we lɛnɔ, a gbaɛ: <Lubhonvnyɔ -kpɔa -amɪa -mɪa, -we -Lagɔ gbaa -a nɔ lɛ, 'mɔ -a nɔa lɛ.> »

*-Zezu jipea *sɔlibhanya kugbua*

11 Da -Zezu mɪa -Zeluzalɛmɔ mnɪda, 'in ɔ yia Samalii -yɔ Galileee 'wɔgbelida 'plɪ. 12 Da ɔ plaa 'gbe yabhlo nɔkplɛ, 'in *sɔlibhanya kugbua yia ɔ yoo yi. 13 Wa -tlɔlɔ ɔ -yɔla, 'in wa yia 'wɔkpɪkpɪe bhli: «-Zezu, -Slɔlunyɔ, -in 'yɪlɪ -aɪn nyazɪ!»

14 -Zezu 'yia wa -yɔ, 'in ɔ nɛɛ wa -ylaɛ: «A mɪnɪ amɪaa 'dɛ -Lagɔbɔbɔnya 'klɔslɔlua.»

Da wa mɪa mnɪda, 'in wa yia 'pɔ. 15 Wa glaa, 'yabhlo yibhelia we 'ji nu, ɔ ka 'pɔ, 'in ɔ yia lɔbhɪtia, -zugba ɔ mɪnɪ -Lagɔɔ 'ηnɪ, 'wɔkpɪkpɪe nya. 16 ɔ bhli -Zezuu bhɔ -yɔ, ɔ yia ɔ 'wlu zɔfa, 'in ɔ yia ɔ fuo 'pa. ɔ nyɪmɛ mɪa, *Samalii -nyɪmɛ -wa. 17 Tɔɔn, -Zezu nɛɛ: «'Lee, nyɪma kugbua 'nɪ 'pɔɔ, wa gbomnɔa pɪnɪ 'na? 18 'Mɔ we 'nɪ 'lakpayu -mɔnɪ 'wɔbhɔ, nyɪmɛ yabhlogbɔɔ 'nɪ 'wlukɔɔn lapɔpalɪ, ɔ 'ka -Lagɔ fuo 'paa yii?» 19 'Bhie, -Zezu nɛɛ ɔ -ylaɛ: «-In -sɔ 'wɔ, -in mɪnɪ. -Na dlɪzɔzɔve ka -mɪ pue.»

-Lagɔɔ nyɪmaa 'wlulapɪle mɪ aɪn nyɪdi

(Mt 24.23-28,37-41)

20 Falizɪnyɪma yia -Zezu layɪbha 'lee: «'Lɛbhla -Lagɔɔ nyɪmaa 'wlulapɪlɪbhla 'ka nyɪnia?» 'In -Zezu yia we 'bigɔpalɪ wa -ylaɛ: «-Lagɔɔ nyɪmaa 'wlulapɪle mɪa, wa'a 'yɪ we -yɔ 'yli nya. 21 Wa 'na 'ka gba nu, <A -talɪ, -Lagɔɔ nyɪmaa 'wlulapɪle mɪ -seli!> 'in <We mɪ mɔ!> A yibheli we 'ji

nu, *-Lagoo nyimaa 'wlulapile mi ain nyidi.»

'In -Zezu yia we 'bigupalie: «Da 'kwie -ka -mi, -bha -ηwaaa -zlo mia.»

'Yli -we nya Nyimεε 'Yu 'kaayi

22 'Bhie, -Zezu nεε o 'binanya -ylae: «Bhla yabhlo yia nynia, 'in a 'ka gba, a 'ka *Nyimεε 'Yu 'yi, 'yli -bhlogboo nya, 'in a 'na 'ka o 'yi. 23 Nyima -ka gba: <O mi -seli>, 'in wa -ka gba, <O mi mo>, a 'na dili we dli 'wu -ni, 'in a 'na mnini -mo -gwagwie nya -ni. 24 Sa 'nyu -ka 'yika 'pa, we -nyumali bhua yali gwedulida, 'in we mnia we bhialida, zli Nyimεε 'Yu yia yia, 'sa o yia -mia. 25 We mi nu, o sia -slo bhabha, 'in desleen -nyima 'ka o solb lapali.

26 «-We 'phia *Noweee bhla, Nyimεε Yuu yiyizli, mu -bhloo de yia lenva. 27 Noweee bhla, nyima mi lida, wa mi 'mada, wa mi kukwalida, wa mi wa 'ηwniyua yli zoda, 'in Noweee batoo 'wu -gbla yli yia nyini. Nowee -gblaa batoo 'wu, toun, zezeguda lba, 'in 'nyu yia nyima lasa.

28 «*Lotub bhla 'sa -bhlokpade we nva: nyima mi lida, wa mi 'mada, -zugba, wa zo lu, 'in wa pa -vale, wa pa kpaa, 'in wa subha -budu. 29 'In 'yli -we nya Lotu 'bhua *Sodamu, wee 'yli nya -Lago kwilila -kosu -yo -bhuhui slo, 'in we yia wa lasa.

30 «'Yli -we nya Nyimεε 'Yu yia 'bh-lewiba, 'sa -bhlokpade we yia nva.

31 «Wee 'yli nya, o -ka nyapada -mi 'pipee, o 'na mnini o 'gba 'wobhua -budu zo -ni. 'Sa -bhlokpade, o -ka kpaa -mi, -mo o 'na bhitali lb -zoo -ni.

32 A 'pa Lotub 'ηwno dli -gu. 33 Nyimε -o -ka o 'yliyogagie 'wogu, 'wu o yia we baa. 'In -o -ka o 'yliyogagie 'wobo, kwεε we yia o -twa. 34 In nεε ain -yla gbuzonu sae: wee 'yli -muni sabo, nyima 'so -ka lapida -mi, 'yabhlo wa yia 'wobhua, 'in wa 'ka -bha -gudu ti. 35 'Nwni 'so -ka -lu bhuda -mi, 'yabhlo wa yia 'wobhua, 'in wa 'ka -bha o -libheyi ti. [36 Nyima 'so -ka kpaa -bhlo 'wu -mi, 'yabhlo wa yia 'wobhua, wa 'ka -bha o -libheyi ti.]»

37 'In -Zezuu 'binanya yia o layibha 'lee: «Nyimaa -Kanyo, da gbu -muni 'ka lenva?»

18

Gbuwobhunyo 'nyuu -yo -dugbanwno

1 -Mub 'bigu, -Zezu yia wa gbub nine pali, o 'ka we wa 'kloslolu nu, -Lago wa 'kaa bhuhhoeda -tu 'komub, 'kua 'na wlali wa 'ylila -ni. 2 «Gbuwobhunyo yabhlo mia 'gbe yabhlo 'wu, o'o so -Lago, 'in o'o zu nyimε yabhlogboo 'nshwe. 3 Wee 'gbe -bhloo 'de 'wu, -dugbanwno yabhlo mi -bha 'ya. 'Komub o mnia o gbubwobhunyo -gbe, 'in o gbaa o -ylae: <-In 'bhu in -yo na tonyo 'soo nyidi gbu 'wu>.

4 «'Yli weee nya, o gbubwobhunyo o ηwnu we -yo. 'Bhie, 'yli yabhlo nya, 'in o yia 'wlukoon lapupali, o nεε o 'dee dli zoe: <'In so -Lago, 'in 'in zu nyimε yabhlogboo 'nshwe, gbuzonu -wa. 5 Nu, -dugbanwno -muni mi 'mi sialida duuun 'gbu, o gbu na yia 'wobhua. We 'ni -mubu, 'in o yia 'mi sialia 'yli weee nya.>»

6 'Bhie, Nyimaa -Kanyo yia we -gudie: «-We o gbubwobhunyo 'nyuu gbaa, a pulu we yukwli! 7 'In -Lago naa, -mo -bhasanya -ka o gbegein 'wokpida -mi zlokpe -yo jibheza, -mo o 'na 'ka wa -yogbu 'wobhu tiklu? 'Lee, we 'bi o yia 'wogwlelia yi? 8 In nεε ain -ylae: -innya, wa gbu o yia 'wobhua slo. 'In da Nyimεε 'Yu -ka yi, o yi dlizunya dudu -gu ylu?»

Falizinyimε -yo nisun -gwezisanyoo gbub nine

9 Nyima -wa yia wa 'de tiklu -Lago 'yliya 'wu, 'in wa tilia nyima talba 'ylila, ma -yla -Zezu 'paa gbub nine -muni: 10 «Nyima so mnia -Lagobudu 'kadu zo -Lago bhuhhoea. 'Yabhlo -wa Falizinyimε, 'in -budu -wa nisun -gwezisanyo.

11 «'In Falizinyimε -muni yia -Lago bhuhhoe o 'dee dli zoe: <'Oo -Lago, nyima -talba -wa 'wienya, talba 'ni -mi tiklu, 'in talba -yo 'ηwni -putu dia -budu 'wu. -Ami 'ni -maa 'bhisa -mi, 'in 'debbie, in 'ni nisun -gwezisanyo -muni 'bhisa mi 'gbu, na paa -mi fuo.

12 Ləkəwlu -bhlo 'wɔ na pla 'sun 'yɪ 'sɔ, 'in -lu weee na yia, 'in na nyɛa -mɪ we kugbua -gɔ -bhlonɔ.»

13 «Nisɔn -gwezisanyɔ -mɔɔ vɫaa gwe, ɔ 'nɪ 'yɪbha ɔ 'ka yalɪ yla, ɔ kpaɔ 'wlu la, 'in ɔ nɛɛ: <'Oo -Lagɔ, -in 'yɪli -amɪ gbɔnyuu -lɛnɔnyɔ nyazi.> »

14 'In -Zezu yia we -gɔdɪɛ: «In nɛɛ aɪn -ylaɛ: ɔɔ nyɪmɛ -mɔnɪ, da ɔ mia ɔ -budunwɛɛ mnɪda, ɔ -yɔ -Lagɔ ka wɛli -bhlo, we 'ka Falizinyɪmɛ -zi, -Lagɔ ka ɔ -yɔgbɔ 'wɔtɪ 'gbɔ. Nu, nyɪmɛ ɔ yɫimaniɔ ɔ 'dɛ, zɔ -Lagɔ yia ɔ bɛliɔ, 'in nyɪmɛ ɔ bɛliɔ ɔ 'dɛ zɔ, 'yɫimaniɔ -Lagɔ yia ɔ.»

*-Zezu nyɪmɛ 'yɫaasi 'nyu la
(Mt 19.13-15; Mk 10.13-16)*

15 'Yɪ yabhlo nya, nyɪma yia -Zezu 'yuyolua -la, ɔ 'ka wa 'nyulanɔwɪna, wa kwɛ -gɔ lapaliɛ nya. -Zezuu 'bɪnɔnya 'yia we -yɔ, 'in wa yia waa nyɪma vu-vue bhli wa 'wluo kpilɛ nya. 16 'In -Zezu yia waa 'yuyolua ɔ 'dɛ -yɔbɛli, 'in ɔ nɛɛ: «A 'tide 'yua 'yi, wa 'ka na -gbɛ yi, a 'na -kɔlɔ wa 'yoo -nɪ. Nu, nyɪma mia sa 'yɫaasi nɪ 'bhisa, -Lagɔɔ nyɪmaa 'wlulapilɛ mɪ -maa -nɔ nya. 17 In nɛɛ aɪn -yla gbɔzɔnɔ saɛ: ɔ 'nɪ -Lagɔɔ nyɪmaa 'wlulapilɛgbɔ -yɔnɔwɪ 'yɪslɔkpilɛ 'bhisa, ɔ 'na 'ka -Lagɔɔ -gbɛ pla.»

*'Nyɪmɪ nyɪmeslɔyɪ
(Mt 19.16-30; Mk 10.17-31)*

18 'Yɪ yabhlo nya, Zuifɔɔ 'yugalɪnyɔ yabhlo 'yɪbhaa -Zezu laɛ: «Na -slolonyɔ -zɔnɔ, lɛɛ -lu in 'ka lɛnɔ, 'bhie, 'yɫiyɔgagɪɛ -we 'niɔ bhɫoluda -ka, 'in in 'ka we 'yia?»

19 -Zezu yia we 'bɪgɔpali ɔ -ylaɛ: «Lɛɛ -lu ka 'gbɔ -na la 'mɪ nyɪmɛ -zɔnɔ? We 'nɪ -Lagɔɔ 'dɛbhlogbɔɔ 'wɔbhɔ, nyɪmɛ -zɔnɔ 'nɪ -mɪ. 20 -In -yi -Lagɔɔ *titenya: <-In -yɔ 'nɔwɔ -putu 'na -dɪli -budu 'wɔ -nɪ*, -in 'na 'bhalɪ nyɪmɛ -nɪ, -in 'na ylɪli 'wie -nɪ, -in 'na zɔlɔ nyɪmɛ yɔ -yɔ -nɪ, -in zɔ -bha -na dide -yɔ -na 'nyaa.> »

21 Ɔɔ nyɪmɛ nɛɛ: «Na -kanyɔ, in mɪ nyɪmeslɔ nya, 'in in yia tite -mɪnɪ 'nɔnɔwɛzɔzɔɛ bhli.»

22 -Zezu 'nɔa gbɔ -mɪnɪ, 'in ɔ nɛɛ ɔ -ylaɛ: «-Lu -we -in 'kaa lɛnɔ, we -tɔ 'wɔ -bhlo: -in 'pa -na zɔzɔnɔ weee pɛlɔ, 'in -in 'ka we 'gwezi bobabhanya 'wɔladlɪli. 'In -in 'ka 'nɪmɪnɪɛ 'yɪ -Lagɔɔ -gbɛ. -In -ka we lɛnɔɛ bhɪa, -in yi 'mɪ 'bɪ.»

23 Nu, ɔɔ nyɪmɛ 'nɔa wɛli -mɪnɪ, ɔ mɪ 'nɪmɪnɪnyɔ 'kadɔ nyaa 'gbɔ, 'in we yia ɔ dɪli sumanɪ. 24 -Zezu 'yia we -yɔ nu, ɔɔ nyɪmɛɛ dɪli ka sumanɪ, 'in ɔ nɛɛ: «'Nɪmɪnɪnyɔ 'ka -Lagɔɔ nyɪmaa 'wlulapilɛgbɛ 'wɔ pla, -yɔ we -kaliɔ! 25 'Nɪmɪnɪnyɔ 'ka -Lagɔɔ nyɪmaa 'wlulapilɛgbɛ 'wɔ pla, we -kali -yɔ we -zi *nyɔmɛɛ seenu 'bhɔka 'wɔplɪɛ.»

26 Nyɪma -wa mia -Zezu yukwli pɔlɔda, wa nɛɛ ɔ -ylaɛ: «Aya! We -ka 'sa -mɪ, nyɔɔ -mɔmɔ 'ka gbɔ 'wɔbhɔ?»

27 -Zezu yia we 'bɪgɔpaliɛ: «-We ka lɛnɔɛ nyɪma 'niɔ mneni, -Lagɔ mneni we lɛnɔɛ.»

28 Tɔɔn, Piɛli nɛɛ -Zezu -yla: «-In -talɪ, -a ka -amɪaa -lu weee -bha tɪ, 'in -a yia -mɪ 'bɪ yi.»

29 -Zezu nɛɛ wa -ylaɛ: «In nɛɛ aɪn -yla gbɔzɔnɔ saɛ: *-Lagɔɔ nyɪmaa 'wlulapilɛɛ 'gbɔ, nyɔɔɔ nyɔɔ -ka ɔ -budu klaa, ɔ 'nɔwɔ klaa, ɔ bhɛliɔ klaa, ɔ dideɔ -yɔ ɔ 'yua -bha tɪ, 30 -lu -duun ɔ yia 'yia bhɫa -mɪnɪ nya, we 'ka -bha 'wɔzi. 'In -mɔɔ 'bɪgɔ, bhɫa -we yia yia, 'in ɔ yia 'yɫiyɔgagɪɛ -we 'niɔ bhɫoluda -ka.»

*-Zezuu -zakpa tanɔ gbaa ɔ tɫitɫie -yɔ
ɔ 'wɔsɔ gbɔ
(Mt 20.17-19; Mk 10.32-34)*

31 -Zezu -yɔ ɔ 'bɪnɔnya kugbua lɛ 'sɔ mɪ mnɪda, 'in ɔ nɛɛ wa -ylaɛ: «A -talɪ, -Zeluzalɛmɔ -a mniɔ da. Gbɔ -we -Lagɔgbɔɔ -falɪpanya cɛliɔ Nyɪmɛɛ 'Yuu daa, -mɔ we yia lɛnɔa. 32-33 Nu, nyɪma -wa 'niɔ -Lagɔ -yi, -maa -yla wa yia ɔ wɫaa. 'In -maa 'ka ɔ gla palɪ, -maa 'ka ɔ vɛli, 'in -maa 'ka ɔ -dlɛ -gɔ slu. Sɛliɔ wa yia ɔ, 'in wa 'ka ɔ 'bha, we 'yɪ taa zɪ, 'in ɔ 'ka 'wɔsɔ tɫitɫinya glaa.»

34 Nu, wɛli -we -Zezu gbaa, we 'ji mɪ zizedaa 'gbɔ, ɔ 'bɪnɔnya 'nɪ we 'wɔlanɔ.

* 18:20 Glɛkɪwɛli 'wɔ, we ji -wa nu: -wa kɔkwaliɔ, wa -yɔ nyɪma -putu 'na -dɪli -budu 'wɔ -nɪ.

-Zezu jipea 'lɔlɔnyɔ yabhlo Zelikoo gbe wɔkplɛ

(Mt 20.29-34; Mk 10.46-52)

³⁵ -Zezu 'ka Zelikoo kwesi bea yi, 'lɔlɔnyɔ -di yoo ŋwe -yɔ la, -zugba ɔ zla. ³⁶ Ɔɔ 'lɔlɔnyɔ 'nɔva 'plɩplɩnyaa wɛli, 'in ɔ yia layɩbha, lɛɛ nu lɛa?

³⁷ 'In -maa nɛɛ ɔ -yla: «Nazaletɩyu -Zezu mia 'plɩda.»

³⁸ Tɔɔn, ɔ yia 'wɔkplɩ: «*-Davidu 'Yu -Zezuɔɔ, -in 'yɩli 'mɩ nyazɩɔɔ!»

³⁹ Nyɩma -wa mia -Zezu 'yu nɔda, 'in -maa yia ɔ 'wluo 'kpɩli, wa nɛɛ ɔ -yla: «'Mu ŋwe!» 'In ɔ yi 'yaa 'wɔkplɩ 'tɩtɩɛɛ: «-Davidu 'Yuɔɔ, -in 'yɩli 'mɩ nyazɩɔɔ!»

⁴⁰ -Zezu 'yɩligbea, 'in ɔ nɛɛ nyɩma -yla, wa -yɔ ɔ 'sɔ yi. Da 'lɔlɔnyɔ bea ɔ kwesi, 'in -Zezu yia ɔ layɩbha: ⁴¹ «Lɛɛ -lu -in 'yɩbha in nu lɛ -mɩ -yɩlaa?»

-Mɔɔ yia we 'bɩgɔpalɩɛ: «Na -Kanyɔ, -in -blo na 'yɩli, in 'ka layɩ lu.»

⁴² -Zezu nɛɛ ɔ -ylaɛ: «-Na 'yɩli -bloɛ, -na dɩzɔvɔɛ ka -mɩ pue.» ⁴³ -Bha -bhlokpade, ɔ bhɩia layɩyɩɛ, 'in ɔ yia -Zezu 'bɩ mɩni, -Lagɔɔ 'ŋɩ mɩnɩɩɛ nya. Nyɩmaa -zlo 'yɩa we -yɔ, 'in -maa yi 'yaa -Lagɔɔ 'ŋɩ mɩnɩɩɛ bhɩi.

19

-Zezu -yɔ -Zasee

¹ 'Yɩli yabhlo nya, -Zezu plaa Zelikoo, ɔ mɩ wee 'gbe 'wɔdɩda, ² 'ŋɩmɩnɩnyɔ yabhlo mia -bha, *nɩsɔn -gwezisanyaa -kanyɔ nya, 'mɔ wa laa -Zasee. ³ Ɔ mɩ 'klɩ 'yɩda, -de nyɔɔ -wa -Zezuu, ɔ 'ka ɔ -yɔyɩ 'gbu. Ɔ mɩ nyɩɛ kibhe nya, nyɩmaa -zloo 'gbu, ɔ 'nɩ mɩneni ɔ 'ka ɔ -yɔyɩ. ⁴ 'Yoo -we -Zezu mia kwada, -Zasee tɩia -gwagwɩɛ la, su wa laa sikomɔlv -we 'yɩligbea wee 'yoo ŋwe -yɔ, 'in ɔ yia we -gbɩa. -Zezu yia -bha 'plɩia, ɔ 'ka ɔ 'yu 'gbu.

⁵ -Zezu nɩnia wee su zɔ, ɔ yɩlaa yaɩ, 'in ɔ nɛɛ -Zasee -ylaɛ: «-In 'sɩbhɩli la slɩvɩ, -na -gbɛ in 'kaa -zɛɛn -gɩ.» ⁶ -Zasee 'sɩbhɩli la -gwagwɩɛ nya, 'in ɔ -yɔ -Zezu 'sɔ yia ɔ -buduŋweɛ mɩni 'mɔna nya.

⁷ -Wa weee 'yɩa -bha, 'in -maa yia -Zezu zɔ ŋwuŋwenie bhɩi, wa nɛɛ: «Ɔɔ nyɩɛ ka gbɔnyuuu kwe -kanyɔɔ -gbɛ -gɩa mɩni.»

⁸ 'In -Zasee yia Nyɩmaa -Kanyɔ 'yu be, 'in ɔ nɛɛ ɔ -ylaɛ: «Na -Kanyɔ, in 'yɩbha in 'ka bobabhanya na zɔzɔnɩv kibhe 'nyɛ. 'In nyɔɔ in -ka 'gwezi duun kweɛ -sa, in 'ka -mɔɔ we -zakpa -mɩnɩa 'nyɛ.»

⁹ 'In -Zezu nɛɛ ɔ -ylaɛ: «'Pɔpɔɛ ka -zɛɛn -budu -mɩni zɔ pla. -We ka gbɩ -wa, -mɩ mɩ 'ya Abɩaamɩv zɔayɩnɩyɩɛ nya. ¹⁰ Nu, nyɩma -wa mɩnɩa, 'ma Nyɩmɛɛ 'Yu yia 'yɩlibɩlanɩnɩa, 'in ɔ 'ka wa gbɩ 'wɩsa.»

Zɔlubhonɩnyaa taa gbɩv nɩɛ

(Mt 25.14-30)

¹¹ Da nyɩma mia -Zezuu wɛli yukwɩi pɩlvɩda, 'in ɔ yi 'yaa wa -yla gbɩv nɩɛ yabhlo 'pa. -We ka gbɩ -wa, da ɔ cɩpaa -Zeluzalɛmɩv -yɔ, 'in wa yia we 'wɩlukɩvɩn lapɩpalɩ nu, desɩɛɛn -Lagɔ slɩlua ɔ nyɩmaa 'wɩlapɩɩɛ.

¹² Ɔ nɛɛ wa -ylaɛ: «'Nɩmɩnɩnyaa zɔayɩnɩyɩɛ yabhlo mɩna dɩdɩv -putu -gɩ, wa 'ka ɔ nyɩmaa 'wɩlapɩɩnyɔ -zɛli, 'in ɔ 'ka lɔyɩ. ¹³ Da ɔ 'kaa mɩni, 'in ɔ yia ɔ zɔlubhonɩnyaa glaa nyɩma kugbua la. 'In ɔ yia wa -can gbɩa -bhlo -bhlo 'wɩladɩli. Ɔ nɛɛ wa -ylaɛ: «A 'palɩ we -valɛ, 'in na lɔyɩbhɩa 'ka 'sa nyɩni.»

¹⁴ «'In ɔ dɩdɩv -gɩ nyɩma mɩ ɔ 'wɩnyɛdaa 'gbɩ, wa yia nyɩma ɔ 'bɩ tie, 'in wa nɛɛ: «-A 'nɩ 'yɩbha nyɩmɛ -mɩni pɩli -aɩn 'wɩ la.»

¹⁵ «Wa -zɛli ɔ nyɩmaa 'wɩlapɩɩnyɔ, 'in ɔ yia ɔ dɩdɩv -gɩ lɔyɩ. Tɔɔn, ɔ zɔlubhonɩnyaa ɔ 'nyɛa zɩmɛ 'gwezi yoo, 'in ɔ yia wa la. 'In -we wa 'yɩa, ɔ 'ka we ŋweɛ yɩbheli.

¹⁶ «Ɔ zɔlubhonɩnyaa tɩanɩv yia, 'in ɔ nɛɛ: «Na -Kanyɔ, 'gwezi -we -in 'nyɛa 'mɩ yoo, we -zakpa kugbua ka we -gɩbhɩ.»

¹⁷ «Nyɩmaa 'wɩlapɩɩnyɔ nɛɛ ɔ -ylaɛ: «We nanɩ 'yɩli, zɔlubhonɩnyɔ -zɔnɩv -in -mɩa. -In ka -lu -sɛɛɛ lɛnɩv 'yɩliɔzɩv 'gbɩ, 'gbe kugbua na yia -mɩ yoo 'nyɛa, -in 'ka we 'wɩlapɩɩ.»

¹⁸ «Ɔ zɔlubhonɩnyaa 'sɔnɩv yia, 'in -mɔɔ nɛɛ: «Na -kanyɔ, 'gwezi -we -in 'nyɛa 'mɩ yoo, we -zakpa gbɩ ka we -gɩbhɩ.»

19 «Nyimaa 'wlulapilinyo nee o -ylae: <-Mi -mɔni, 'gbe gbu na yia -mi yoo 'nyea, -in 'ka we 'wlulapili.>

20 «O zolubhononyaa tanu yia, 'in -moo nee: <Na -kanyo, -na 'gwɛzi in zizea 'naa pi 'wu mu ni. 21 In mi -mi sɔdaa 'gbu, in yi 'saa nu. Nu, -in mi dlitelonyo nya. -Lu -we -in 'ni ladi, 'mu -na bhua 'wu. 'In da -in 'ni 'mnɔ 'pa, -bha -na dia 'mnɔ.>

22 «Nyimaa 'wlulapilinyo nee o -ylae: <Zolubhononyo 'nyuu -in -mia. -Na 'dɛɛ ɲwɛɛ wɛli -gu, na yia -na -yɔgbu 'wobhua. -In yi we 'ji nu, dlitelonyo in -mia, 'in -lu -we in 'ni ladi, 'mu na bhua 'wu, 'mnɔ -we in 'ni 'pa, 'mu na dia. 23 Lɛɛ ka 'gbu -in 'ni na 'gwɛzi banki 'wu kwa, we 'ka -gubhoa? 'In in -ka luyi, in 'ka -mɔ we -saa?>

24 «-Muu 'bigu, nyima -wa mia -bha, o nee wa -ylae: <A -sa 'gwɛzi o kwɛɛ, o 'yia we -zakpa kugbua a 'nyɛ we -moo yoo.>

25 «Wa nee o -ylae: <-Amiaa -kanyo, -moo ka 'cin we kugbua kwɛɛ!>

26 «'In o yia we 'bigupalɪ wa -ylae: <In nee, -wa weee kaa -lu duun, wa -nu wa yia -gupalɪ. 'In nyime o 'nia -lu duun -ka, we -sɛɛɛ dɛ mia o kwɛɛ, kwɛɛ wa yia we o -saa. 27 -Slɛɛn, na tonyima 'nia 'yibha in pili wa 'wlu la, a -yɔ wa yi -seli, 'in a -di wa -bli na 'yibadi.> »

-Zezu nynia -Zeluzalemv

(Mt 21.1-11; Mk 11.1-11; Zn 12.12-19)

28 -Zezu bhia sa gbagbie, -muu 'bigu, o yia nyimaa -zlo 'yugali, 'in o yia -Zeluzalemv mu. 29 Da o mia Betifazee -yɔ Betani kwesi beda, -gɔgɔ wa laa *Olivusunyaa -gɔgɔ kwesi, 'in o yia o 'binonya 'sɔ tie o 'dɛ 'yu. 30 O nee wa -ylae: «'Gbe -we mia -mɛmɛ -aun 'yu, da a -ka -mɔ nyni ni, -sokofali -dɔgbu a yia lubhu -jida yia, nyime yabhlogbɔ 'ni -slɔ we -gu ladi, a -sa we lubhu, a -yɔ we yi -seli. 31 We -ka nyime yabhlo ka aun layibhae: <Lɛɛ -lu ka 'gbu a sa we lubhua?> A gba o -ylae: <-Amiaa -Kanyo 'yibha we.> »

32 Waa tietienya mnia, saa 'dɛ -Zezu gbaa we wa -yla, 'in wa yi 'saa we yli.

33 Wa mi wee -sokofali -dɔgbu lubhu

-sada, 'in we -cian yia wa layibhae: <Lɛɛ -lu ka 'gbu a sa we lubhua?>

34 'In wa yia we 'bigupalɪ: <-Amiaa -Kanyo 'yibha we.> 35 'Bhie, wa -yɔ wee -sokofali yia -Zezuu -gbe yi. 'In wa yia we wa 'naanya -gu lapali. 'In wa yia -Zezu we -gu -gblali. 36 Da -Zezu mia mnida, -zugba nyima -yɔ 'naa -slɔslɔɛ mni 'yloogblo o 'yu.

37 O 'plia Olivusunyaa -gɔgɔ yoo 'wu, o 'ka -Zeluzalemv cipaa yi, 'muna yea o 'binonya -zlo, 'in wa yia -Lagoo 'ɲimnɔɛ bhli, wɛli 'tite nya, ninee 'ɲipalɪgbu weee ka da wa 'yiaa 'gbu.

38 'In wa nee:

«Nyimaa 'wlulapilinyo mia yida Jeji-tapeɛ 'ɲni nya,

-Lagoo ɲwana o 'nyu la.

'Wututue -dlɔo -mi yali,

'in -Lagoo 'ɲni 'ylimani!»

39 Falizinyima -tɔba mia nyimaa -zlo glaa, wa nee -Zezu -ylae: <-Slolonyo, -in gba -na 'binonya -yla wa 'mu ɲwɛ.>

40 -Zezu yia we 'bigupalɪ: <In nee aun -ylae, wa -ka ɲwe 'mu, 'in tokpanya kpia 'wu!>

-Zezu wia -Zeluzalemv 'gbu

41 -Zezu nynia -Zeluzalemv kwesi, o -talia wee 'gbe -gu, 'in o yia we 'gbu wi.

42 O nee: <Cun, -Zeluzalemv, -we 'kaa -mi 'wututue -dlɔo 'nyɛ, -in -ka yaa -zɛɛn yli nya we yibheli, we nanɪ 'yli. Nu, -slɛɛn we mi zizeda -mi kwɛɛɛ 'gbu, -in 'ni mnɛni -in 'ka we 'yi. 43 -We ka gbu -wa, bhanya yia nynia -na -nu nya, 'in -na tonyima 'ka -mi 'suo bibeli. 'In wa 'ka -mi 'wɔkla sɔ weee lv. 44 Nu, la wa yia -in -yɔ -na nyima 'sɔ -saa. -Na -budunya wa yia wlaa, we tokpa 'na 'ka -gu ladi lida -tu. -We ka gbu -wa, bhla -we nya -Lagoo 'yia -mi nyazi, 'in o yia -mi 'wɔsaa yi, -in 'ni we yibheli.>

-Zezu vua -valepanya -Lagobudu 'kadu ɲwɛɛ

(Mt 21.12-17; Mk 11.15-19; Zn 2.13-22)

45 -Zezu mnia -Lagobudu 'kadu ɲwɛɛ, 'in o yia -valepanyaa vuvue bhli. 46 O nee wa -ylae: <We mi celida -Lagooɛbhɛ 'wɔɛ:

«Na -budu mia, -Lagɔ -bhuhhoe -budu -wa».

'In 'mu amia nua 'wienyaa zizeda 'wu.»

⁴⁷ 'Kɔmɔɔ, -Zezu slolua nyuma -Lagɔbudu 'kadɔ zɔ, -zugba, *-Lagɔbɔɔnyaa -cian klaa, -Lagɔɔ titee gwesanya -yɔ Zuifɔɔ 'yugalinya yia 'kli, wa 'ka ɔ 'bha. ⁴⁸ 'In sa wa 'kaa nu, wa 'ka ɔ 'bha, 'sa 'ni -mi. -We ka gbɔ -wa, nyuma duun ka ɔ ŋwɛɛ wɛli -zɔnɔɔ yukwli pɔlɔɔ -mani.

20

Da-Zezuu gbɔlɛnɔ se 'bhɔlɔa?

(Mt 21.23-27; Mk 11.27-33)

¹ 'Yli yabhlo nya, -Zezu mi nyuma gbɔ -sloluda -Lagɔbudu 'kadɔ zɔ, -zugba ɔ gba wa -yla -Lagɔgbɔ. 'In -Lagɔbɔɔnyaa -cian klaa, -Lagɔɔ titee gwesanya -yɔ Zuifɔɔ nyuma kpasɔ yia ɔ -gbɛ yi. ² 'In wa yia ɔ layibhae: «Se -mɔmɔ nya -na nu gbɔnya -mɔni lɛa, -in gba we -ain -yla. 'In nyɔɔ 'nye -mi we lɛnɔ sea?»

³ -Zezu yia we 'bɔɔpali wa -ylae: «Gbɔɔ gɔ -bhlo na yi 'yaa amia layibhaa. ⁴ Nyɔɔ tie *Zaan ɔ batizee nyuma, -Lagɔ -wa yaayɔ, nyuma -wa yi? A gba 'mi -yla we.»

⁵ 'In wa yia we -gɔ kpɛlɛ bhli wa 'dɛkpɔa nyidi, 'in wa nɛɛ: «-A -ka gba, (-Lagɔ tiea ɔ), 'in ɔ yibhaa -ain lae: «Lɛɛ ka 'gbɔ a 'ni Zaaan wɛli 'wɔŋwɔnua?»

⁶ 'In -a -ka gba: «Nyime tiea ɔ», 'in nyimaa -zlo bhaa -ain gbɔku 'wu. -We ka gbɔ -wa, nyuma -yi we 'ji nu, Zaan mi -Lagɔgbɔɔ -falipanyɔ nya.» ⁷ We 'gbɔ, wa yia we 'bɔɔpali -Zezu -ylae: «-ɔ tiea Zaan, -a 'ni ɔ -yi.»

⁸ 'In -Zezu nɛɛ wa -ylae: «-Aa. We -ka 'sa -mi, ɔ 'nyɛa 'mi wee gbɔnya -mɔni lɛnɔ se, -amɔ 'na 'ka 'ya -mɔɔ -kanyɔɔ 'ŋni ain -yla gba.»

Nɔkplɛ 'ylinyunonya -wa nua -dlɔkpaa lubho

(Mt 21.33-46; Mk 12.1-12)

⁹ -Mɔɔ 'bɔɔ, -Zezu yia nyimaa -zlo gbɔɔ nine -mɔni 'pali: «Nyime yabhlo 'paa -dlɔkpaa, 'in ɔ yia we -gɔ -busalubhononya lapali. 'In ɔ yia -mɔ -gwɛ -lakpa 'wu mni.

¹⁰ Da -dlɔya -sa bhla nynia, 'in ɔ yia ɔ zɔlubhononyɔ yabhlo tie -busalubhononya 'bi, wa 'ka ɔ -nu wla. 'In waa -busalubhononya -manɔ yia ɔ zɔlubhononyɔ -mɔni bhiti, 'bhie, wa yia ɔ vu kwɛ klo nya. ¹¹ 'In ɔ kpaaa -kanyɔ yi 'yaa ɔ zɔlubhononyɔ -putu tie. 'In waa -busalubhononya yi 'yaa -mɔɔ bhiti, wa yia ɔ wɛli, 'in wa yia ɔ vu kwɛ klo nya. ¹² ɔ yi 'yaa ɔ zɔlubhononyaa tanɔ tie. Wa nu 'yaa -mɔɔ lɛ, 'in wa yia -mɔɔ kpaa -gnima viteli.

¹³ «ɔɔ -dlɔkpaa -kanyɔ nɛɛ: «Sa in 'ka nua? Na yu, ɔ ka zɛ in -kala, 'mɔ na yia tiea. Na dli zɔ nu, -bha wa yia ɔ zɔa.»

¹⁴ «Nu, da -busalubhononya 'yia ɔ 'yu, wa nɛɛ wa 'dɛkpɔa nyidi: «-ɔ 'kaa ci ɔ kpaaa -kanyɔɔ 'bi li, mɔ ni. -A 'bha ɔ, 'in wee kpaa 'ka -amɔaa -nu -zɛ.»

¹⁵ 'In wa yia ɔ kpaa -gnima viteli, 'in wa yia ɔ 'bha.»

'In -Zezu yia layibhae: «'Lee, sa ɔ -dlɔkpaa -kanyɔ 'ka wa nua? ¹⁶ Yia ɔ yia, ɔ 'ka ɔ -busalubhononya -manɔ 'bha, 'in ɔ 'ka wee kpaa nyuma -putu yoo 'nye.»

Da nyuma 'nua wee wɛli -mɔni, 'in wa nɛɛ: «-Gbaa! -Mɔɔ 'na 'ka lɛnɔ!»

¹⁷ 'In -Zezu ylaa wa, ɔ nɛɛ: «Wɛli mia da celɔda, sa we 'ji mia?

«Tɔkpa -we -budusɔbhanya -saa kwnɛɛ,

mɔ -zɛa -buduu gwɔgwɔyli -tɔkpa -zɔnɔ.»

¹⁸ Nyɔɔɔ nyɔɔ -ka wee tɔkpa -mɔni -gɔ bhili, la ɔ wɔwlala. 'In wee tɔkpa -ka nyɔɔ -gɔ bhili, ɔ tɔpɔ we saa.»

Nisɔn -gwɛzii pɔlɔɔ Sezaa kwɛɛ

(Mt 22.15-22; Mk 12.13-17)

¹⁹ -Lagɔɔ titee gwesanya klaa, -Lagɔbɔɔnyaa -cian klaa, wa ka we 'jiyibheli nu, ma -yɔ -Zezu -saa wee gbɔɔ nine. Wa mi 'kli 'yida, wa 'ka -Zezu kpa -bha -bhlokpade, 'in wa yia nyimaa -zlo sɔ. ²⁰ Wa mi sa -Zezu -kɔda, -mɔɔ 'bɔɔ, 'in wa yia ɔ 'wiemi gbɔɔ lɛnɔnya yoo 'pa, -wa nua wa 'dɛ nyuma tiklu 'bhisa. Waa nyuma -manɔ 'ka ɔ zɔbhli, ɔ layibhɛ nya. 'In wɛli -kpaa -ka ɔ ŋwɛɛ 'tla, wa 'ka ɔ gbɔ 'wlu

di, 'in dudu 'wlulapilinyo kaa 'tite -yo se, wa 'ka o -moo yoo 'nye. ²¹ 'In wa yia o gbu -muni layibhae: «-Amiaa -Slolunya, -we -na gbaa, 'in -na slolua, -a -yi we 'ji nu, we tiklu. -'in yla nyime -kwikwi. Sa -Lago 'yibhaa nyime -mi, 'mu -na slolua gbuzonu sa. ²² 'Yoo -amiaa tite nye -ain, -a plulo *Sezaa kwee nisun -gwezi yaayu, -a 'na plulo we -nu?»

²³ -Zezu yibhelia wa -dawlilii 'ji, 'in o nee wa -ylae: ²⁴ «A -slolu 'mi *Wlomu -tama yabhlo 'klu. Nyoo ka 'wlu -yo o nni mi we -gua?»

'In wa nee: «Sezaa -wa.»

²⁵ 'In o nee wa -ylae: «-We -ka *Sezaa -nu, a 'nye we Sezaa yoo. 'In -we -ka -Lago -nu, a 'nye we -Lago yoo.»

²⁶ Welu -we o mia gbada nyimaa -zlo 'yu, we -mumu -gu wa 'kaa o kpali, -moo 'ni 'yi. Nu, o gbuu 'bigupali weli ka wa hwegaga -subhalu 'gbu, wa yia hwe 'muda -tu.

'Lee, tltlunya yi 'wusa?

(Mt 22.23-33; Mk 12.18-27)

²⁷ *Sadusenyima, -wa gbaa tltlunya 'ni mneni wa 'ka tltle lu 'wusa, ma bea -Zezu kwesi, 'in wa nee o -ylae: ²⁸ «-Amiaa -kanyo, Moizi ka we celi -ain -yla titee 'sebh'e 'wue: «Nyime -ka 'hwno -ka, o -ka tli, o 'ni 'yu -ka, o bheli kwa o -dugbadaa. 'In o -yo oo 'hwno 'so 'ka o bhelii zua lala, 'in -moo 'hni 'ka dudu -gu -tu.» ²⁹ Nu, zlume nyime yabhlo ka nukpasuyua gbeso. Wa kpaasa kwaa 'hwno, o 'ni gwali, 'in o yia tli. ³⁰ Wa 'sonu yia oo 'hwno kwa. ³¹ 'Bhie, wa tanu yia o kwa. 'Sa we nua waa bhelia gbesoo -nu nya, wa 'de weee -yo o 'ni gwali, 'in wa yia tli. ³² Wanuu 'bigu, 'in oo 'hwno -moo yi 'yaa tli. ³³ Nu, waa bhelia gbeso ka oo 'hwno -moo kwa -bhlo -bhlo. 'In 'yli -we nya tltlunya yia 'wusa, nyoo ka 'hwno o -mia?»

³⁴ 'In -Zezu yia we 'bigupali wa -ylae: «Bhla -muni nyima mi kukwalida. ³⁵ Nu, nyima -wa -Lago -saa -bha, 'in -wa kaa we 'klu, wa 'ka 'wusa tltlunya glaa, 'in wa 'ka dudu lolu -gu mni,

wa 'na 'ka kukwali. ³⁶ Nu, wa 'ni -sleen mneni wa 'ka tli, -we ka gbu -wa, wa 'wlu -Lago 'anzunya. Wa mi -Lago 'yua nya. -Lago ka wa 'wobhu tltlunya lu, 'in wa yia 'yliyogagie 'yi. ³⁷ Moizi ka we -slolu vaa, nu, tltlunya yia 'wusa, 'in wa 'ka 'yliyogagie 'yi. Da misagusu pilee -bhoo 'yli, 'in o yia Jejitape la: «Ablaamu -Lago, Izaku -Lago, Zakobuu -Lago.» »

³⁸ 'In -Zezu yia we -gudie: «Weli -muni slolua nu, -Lago mia, 'yliyoganyaa -Lago -wa, o 'ni tltlunya -Lago. Nu, wa 'de weee mi 'yliyoganyaa nya -Lago 'yiliya 'wu.»

³⁹ -Lago titee gwesanya toba nee -Zezu -ylae: «-Amiaa -slolunya, -we -in gbaa, gbuzonu -wa.» ⁴⁰ 'In waa nyima 'ni 'masleen 'yibha, wa 'ka gbu -putu o layibha.

-Lago -Bhasanyo mi -Davidu -Kanyo nya

(Mt 22.41-46; Mk 12.35-37)

⁴¹ -Zezu nee wa -ylae: «Lee ka 'gbu wa gba -Lago -Bhasanyo mia, -Davidu yu -wa? ⁴² Nu, -Davidu 'debhie -gbolu nee Luusebhe 'wue:

«Jejitape nee na -Kanyo -ylae:

«-In -di da la na lilisolu.

⁴³ 'In in 'ka -na tonyuma -na bhu oo lapali,
-in 'ka wa -gu no.» »

⁴⁴ Nu, sa oo -Lago -Bhasanyo 'ka 'ya -Davidu 'yu -zea?»

A 'na nono -Lago titee gwesanyaa lenugbu le -ni

(Mt 23.1-36; Mk 12.38-40)

⁴⁵ Da nyima weee -wa mia -bha, wa mia -Zezu yukwli puloda, 'in o nee o 'binonya -ylae: ⁴⁶ «A zu amiaa 'de 'yliyogagie titee gwesanyaa gbegein. Wa 'yibha tulo -bana 'kadi 'wuplaplie, -zugba wa zie we nya. 'In wa 'yibha wa -sa wa fu, wa 'nshwezube nya -zejila 'wu. -Lagobudu oo -yo 'fetinya -gu, 'yugbein ladidie wa 'yibhaa kpe -zonunya -gu. ⁴⁷ -Dugbanwini wa saa -maa -lu weee kwee. 'In wa bhuhoea -Lago nyima 'yiliya 'wu kpokpo, nyima

tiklu 'bhisa. We 'gbu, -Lagɔ yia wa -yɔgbu 'wɔbhua, 'in wanuu -kaslo 'ka nyima tɔlbaa -nu 'wɔzi.»

21

Bobabha -dɔgbanyɔnɔ (Mk 12.41-44)

¹ -Zezu ylaa ɔ 'dɛ kwesi, 'ɛnɛmnɛnya mia 'gwɛzi -gbo 'wɔ palɔda -bhlo -bhlo, -Lagɔbudu 'kadu zɔ, 'in ɔ yia wa -yɔyi. ² Wee bhla -bhlokpade nya, bobabha -dɔgbanyɔnɔ mia wee -gbo 'wɔ tamayua 'sɔ palɔda, 'in ɔ yi 'yaa -mɔɔ -yɔyi. ³ -Bha -Zezu gbaa: «In nɛɛ aɛn -yia gbuzɔnɔ saɛ, bobabha -dɔgbanyɔnɔ -mɔnɔ wlaa duun, mɔ -zia wa 'dɛ weee 'wɔ. ⁴ 'Nɛmnɛnya mia, 'gwɛzi -we wa gbu 'nia 'wɔ -mi, 'mɔ wa wlaa. 'In ɔmɔ, ɔ boba 'wɔ, 'gwɛzi -we ɔ 'kaa lili, 'mɔ ɔ wlaa.»

-Zezu gbaa -Lagɔbudu 'kaduu -wɔwɔlɛɛ gbu

(Mt 24.1-2; Mk 13.1-2)

⁵ -Muu 'bɔgbu, nyima tɔlba mi -Lagɔbudu 'kaduu 'ylinanɔ gbu gbada. Tukpa 'nanɔ wa 'sɔbhala we klaa, 'in -lu 'nanɔ wa 'nyɛa -Lagɔ, -we nya wa namanɔ we zɔ 'yili, we 'gbu. 'In -Zezu yia we 'bɔgbu palɔ wa -yiaɛ: ⁶ «'Yilɛnya yia yia, -buduu tukpanya a yia dɛ -yɔ -gɔladɔlɔda, we 'yabhlogbɔɔ 'na 'ka we -libheyi -gɔ -tu. Jitea we 'dɛ weee yia.»

Gboɛnyii 'kaa lɛnɔ dɔdɔvɔ bhiabhie 'yu (Mt 24.3-14; Mk 13.3-13)

⁷ 'In wa yia ɔ layɔbhaɛ: «-Amɛaa -slolunɔ, lɛbhla -mɔvɔ 'ka lɛnɔ? Lɛɛ -lu 'ka wee -li -mɛnu lɛnɔbhla -slolua?»

⁸ 'In -Zezu yia we 'bɔgbu palɛ: «A zɔ amɛaa 'dɛ 'yiliyɔ, nyimɛ 'na nɔnɔ aɛn -dawli -ni. Nu, nyima -duun yia na 'ɛni -gɔ yia, 'in wa 'ka gbaɛ: «-Amɛ -wa -Lagɔɔ -Bhasanyɔ!» 'In: «We bhla ka nyini!» Nu, a 'na nɔnɔ wa 'bi -ni. ⁹ Da a -ka tɔgbuɛ -yɔ -yɔwɔsɔsɔlɔɛɛ 'di 'nɔ, a 'na nɔnɔ nyanɔ -ni. We mi nu, we nu lɛ tia. Nu, -mɔvɔ 'ni dɛslɛɛn dɔdɔvɔ bhialɔda.»

¹⁰ 'Bhie, ɔ yia we -gɔdɛ: «Tu yia laga 'sɔ nyidi 'wɔsɔa. 'In nyimaa

'wlulapɔlɔnyɔ yabhlo 'ka nyimaa 'wlu -lapɔlɔnyɔ -gɔdɔ -yɔwɔsɔlɔ. ¹¹ Dɔdɔ yia zuklua, ɛwɔ yia yia, 'in gu 'kadɔ yia nyima -yɔbhɔa dɔdɔvɔ da weee. -Nanagbunya -yɔ gwɛdigbunya wa yia -yɔyia yali, 'in we 'ka nyima -nyanɔgbɔ -gɔ -la.

-We 'kaa -Zezuu 'bɛnɔnya yili mɔ nu

¹² «'In -mɔvɔ weee 'yu, kpaa wa yia aɛn, wa 'ka aɛn 'khiyɛ 'wɔpalɔ, wa 'ka aɛn -Lagɔbudunya zɔ kwa, wa 'ka amɛaa -yɔgbu 'wɔbhɔ, 'in wa 'ka aɛn -kaslo 'wɔpa. Nyimaa 'wlulapɔlɔnya -yɔ dɔdɔvɔ 'wlulapɔlɔnya 'yu wa yia aɛn kwaa na 'gbu. ¹³ -We weee mia dɛ yia lɛnɔ, 'in na gbunya ka da a 'yia, a 'ka we gba. ¹⁴ -We a 'kaa gba, a 'ka amɛaa 'dɛ gbu -gɔ -sa, a 'na pɔpalɔ we 'wlukɔn la -ni. 'In a 'na lɔlɔ we 'gbu dli -ni. ¹⁵ Nu, na 'dɛbhie -gbolu yia aɛn gbuyilo wɛli ɛwɛɛ zua. Sa amɛaa tɔnyima 'na 'kaa we kpɛli, 'in wa 'na 'kaa we 'bɔgbu palɔ wɛli 'yi, 'sa. ¹⁶ Nu, amɛaa didea -yɔ amɛaa 'nyaanya, amɛaa bhelia, amɛaa nyima -yɔ amɛaa 'talea yia aɛn wlaa. 'In wa 'ka aɛn glaa nyima duun 'bha. ¹⁷ Na 'gbu, nyima weee yia aɛn 'wɔnyɛa. ¹⁸ Nu, amɛaa 'wluonyii gɔ yabhlogbɔɔ 'nia mɔɔa yi. ¹⁹ We 'dɛɛ 'gbu, a kpa amɛaa 'dɛ la -kli, 'in a 'ka 'yiliyɔgagie -zɔnɔ 'yi.

-Zezu gbaa -Zeluzalɛmɔvɔ -wɔwɔlɛɛ gbu

(Mt 24.15-21; Mk 13.14-19)

²⁰ «Da a -ka we -yɔyi, -Zeluzalɛmɔvɔ tɔnyimaa 'sloja ka we gbɛli, -zugba a yibheli we 'ji nu, -Zeluzalɛmɔvɔ gbɛ labhɔbhla ka cɔpa. ²¹ -Muu bhla, -wa -ka Zudee -dɔdɔ -gɔ -mi, -maa -yɔ -gwagwɛ mɔ zizea -gɔgɔnya 'wlu. -Wa -ka -Zeluzalɛmɔvɔ gbɛ nɔkplɛ -mi, -maa 'tla wee 'gbɛ nɔkplɛ. 'In -wa -ka kpaa -mi, -maa 'na yili -zɔɔ -ni. ²² Sa -Lagɔ 'kaa ɔ nyimaa -yɔgbu 'wɔbhɔ, wee 'yilɛnya nɔkplɛ mɔ nu. We mi cɛlɔda, 'in lɛ we yia nɔa. ²³ Lɛɛ gbonyuu yi 'sa, nɔkplabhɛ ɛwɛni -yɔ -wa mia 'yua 'nyɛnɔda yia, wee 'yilɛnya -mɛni nya! Nu, siasɛ 'kadɔ yia wee

dudu -gv yia. 'In -Lagoo 'ce 'ka -mo -nyuma -yowosolu. ²⁴ 'Bhaa wa yia talba tugugble nya, 'in wa 'ka talba dudu -putunya -gv kwa gali nya. Nyuma -wa 'nia Zuifu, -gv wa yia -Zeluzalem naa, wa 'ka we su, 'bhie, wanuu bhla 'ka 'saa bhia.

Nyimee 'Yuu yiyie

(Mt 24.29-31; Mk 13.24-27)

²⁵ «Gwedili wa yia -yoyia, 'ylo klaa, 'cu -yo -zeli klaa, we -gv. Gumunyuu saju -pa -jiji 'kadu yia lenva, 'in dudugv -nyuma weee dli 'ka sumani, nyanoo 'ka wa 'woslo. ²⁶ 'In -we weee yia lenva dudu -gv, 'mu nyuma mia 'wlukoon lapopalida, we dli -sulo yia wa 'bhaa. Nu, yalu 'tite weee yia zuku-lua. ²⁷ Nu, Nyimee 'Yu wa yia -yoyia yida yalipopa -gv, o 'tite -yo o 'nyimnye nya. ²⁸ Da wee gbunya -minu lenve -ka gwedi, a 'yiligbe gege, 'in a 'bhu 'wlu 'wu. Nu, -Lagoo amiaa gbuwosayli ka cipa -kwain.»

-We figisu slolua mu ni

(Mt 24.32-35; Mk 13.28-31)

²⁹ 'In o yia wa gbuvu nine -minu 'pali. O nee wa -ylae: «A yla figisu -yo su -talba weee -minu! ³⁰ Da a -ka we -yoyi nu, we mi topoda, a yibheli we 'ji nu, 'nyu -lva bhla ka cipa. ³¹ 'Sa -bhlokpade, da a -ka gbunya -minu lenve -yoyi, a yibheli we 'ji nu, -Lagoo nyumaa 'wlulaphe ka cipa. ³² In nee ain -yla gbuzonu sae: desleen -nyumaa 'de weee 'na 'ka tli, 'in wee gbunya -minu 'kaa lenv. ³³ Nu, la yali -yo dudu yia 'bhva, na weli 'na 'ka labhu 'mnumnu.

A -tv yliyogada

³⁴ «A zu amiaa 'de 'yliyoo! A 'na yeli amiaa dibhe 'fetinya -yo nu bhabhaa mamie -ni, 'in a 'na luludli dudu -gvu -lii 'gbu -ni. We 'ni -muvu, 'in Nyimee 'Yuu yiyiyli tlalia ain. ³⁵ Nu, sa 'sowli tlalia zibhi, 'sa -bhlokpade wee yli -minu yia dudugv -nyuma weee 'tlalia. ³⁶ We 'deee 'gbu, a -tv 'yliyogada, a 'na nyawo 'yila -ni. A -tv -Lago bhuhhoeda 'komvu, a 'ka 'tite 'yi, 'in gbu weee yia yia, a 'ka we lu. 'In a 'ka Nyimee 'Yu 'klu 'yiligbee mneni.»

³⁷ Zli, -Zezu slolua nyuma -Lagobudu 'kadu zo. 'In jibheza, o mnia lapia -gogo wa laa *Olivusunyaa -gogo 'wlu. ³⁸ Zlupke 'tutu, 'in nyumaa -zlo yia -Lagobudu 'kadu zo, o weli yukwli pulva.

22

Zuifu 'yugalnya zva -Zezuu -yogbu *(Mt 26.1-5; Mk 14.1-2; Zn 11.45-53)*

¹ *'Floo -we 'nia goo -yo -ka, -we ka 'feti dia gwe *'Wozitylu 'feti zli, we ka cipa. ² -Lagobubonyaa -cian -yo -Lagoo titee gwesanya 'yia 'kli, wa 'ka -Zezu 'bha. Nyumaa -zlo gbelia -Zezu, wa sosvee 'gbu, wa 'ni we mneni.

Zudası nva -Zezu -dawli 'wu *(Mt 26.14-16; Mk 14.10-11)*

³ Nu, -Zezuu 'bunonya kugbua le 'soo lu -nyime yabhlo wa laa Zudası Isikalioto, -Saatan ka o 'wu pla. ⁴ Sa Zudası 'kaa -Zezu wla, 'in o yia we gbaa minu -Lagobubonyaa -cian -yo 'sluja kwa -Lagobudu 'kadu nyee -cian -yla. ⁵ We yia wa 'muna 'wola. 'In wa nee o -yla, wa 'ka o 'gwazi 'nye. ⁶ Zudası nyunua we -yo, 'in sa o 'kaa wa -Zezu yoo 'nye, 'in nyumaa -zlo 'na 'kaa we 'jyibheli, -zugba o taha we 'yoo da.

-Zezu nee o 'bunonya pi 'Wozitylu 'feti -gv -lililu

(Mt 26.17-25; Mk 14.12-21; Zn 13.21-30)

⁷ Yli -we nya wa 'kaa 'Wozitylu 'feti -gv *'bhlabhleyua 'bha, we -yo 'Floo -we 'nia goo -yo -kaa 'feti, we 'yli ka nyini. ⁸ 'In -Zezu yia Pielı -yo Zaan tie, o nee wa -ylae: «A minu -ain -yla 'Wozitylu 'feti -gv -lililu pia, -a 'ka we li.»

⁹ 'In wa yia o layibhae: «Mo -in 'yibha -a minu we pilia?»

¹⁰ -Zezu nee wa -ylae: «Bhla -we nya a -ka -zoo plaa yi ni, nyime yabhlo a -yo o yia gbelia, o ka 'nyunyida 'wlu. -Budu -we zo o yia plaa, a pla o 'bu. ¹¹ A gba -buduu -kanyo -ylae: «-Amiaa -slolunyoo nee, -buduu 'yu -we zo o -yo o 'bunonya 'kaa 'Wozitylu 'feti -gv -lililu li, da we mia?» ¹² -Buduu 'yu 'kadu mia we 'wlu, -we kaa -goladi -li -zonu

zɔ, 'in ɔ slolua we ain da. -Bha a yia wee -amaa lililu pia.»

13 'In wa yia mni, 'in sa -Zezu gbaa wa -yla, 'in wa yi 'saa we yli. 'In wa yia 'feti -gv lililu pi.

Nyɔmaa -Kanyɔ -mɔwlv -lililu
(Mt 26.26-30; Mk 14.22-26; 1 Kol 11.23-25)

14 Da lilibhla nynia, 'in -Zezu -yɔ ɔ tietienya yia lililu gwe ladi. 15 ɔ nɛɛ wa -ylae: «In 'yibha in -yɔ ain 'ka 'Wɔzitiylu 'feti -gv -lililu li dli weee nya, 'bhie, na siasia yli 'ka nyini! 16 Nu, in nɛɛ ain -ylae: we 'bhv -zɛɛn 'wv, in 'nia lililu nu -putu lia yi. Zli a -ka wee lililuu 'ji 'wulanv kpeɛn kpeɛn, -mɔ -Lagɔɔ 'wlulapiligbe 'wv, we zli na lia we.»

17 -Zezu 'bhua nv -kɔpv 'wv, 'in ɔ yia -Lagɔ fuo 'pa. 'In ɔ nɛɛ: «A 'bhv 'kɔpv ni 'wv, a dlili we nɔkpla -lu a 'dekpva nyidi. 18 Nu, in nɛɛ ain -ylae: we 'bhv -zɛɛn 'wv, in 'na 'ka 'masɛɛn nv 'ma, 'in -Lagɔɔ nyɔmaa 'wlulapilie 'kaa yi.»

19 -Mvɔv 'bɔgv, ɔ 'bhua 'floo 'wv, 'in ɔ yia -Lagɔ fuo 'pa. ɔ didlia we la, 'in ɔ yia we wa 'wvɔladi. 'In ɔ nɛɛ: «-We mia da na ku -wa, 'mv in wlaa amiaa 'gbv. A li wee 'floo -mɔni, 'in a 'ka 'mi ligbeda -tv bhla weee nya.»

20 Wa bhia lilie, 'in -Zezu yi 'yaa 'sa wa nv -kɔpv yoo 'nye. 'In ɔ nɛɛ: «Wee 'kɔpv -mɔni -wa -Lagɔ -yɔ nyɔma 'sɔɔ *'wvɔsuslolue -lolu, -we ka 'gbv na 'pɔn yia jite amiaa 'gbv.

21 «'In a yla: ɔ 'kaa 'mi pelv 'pa nyɔma kwɛɛ, ɔ mi da. Na sɔ -yɔ ɔ sɔ mi lililu lv kna -bhlogbɔɔ 'wv. 22 Gbɔzɔnv -wa, sa -Lagɔ 'yibhaa we, 'sa Nyɔmɛɛ 'Yu yia mɔna. Nu, nyɔmɛɛ ɔ 'kaa ɔ wla, 'in wa 'ka ɔ 'bha, gbɔnyuu mi -mɔɔ -nv nya.» 23 'In wa yia layibhale bhli: «-Ain glaa nyɔɔ 'ka -mɔv lɛnva?»

-Ain glaa nyɔɔ -wa 'kadva?

24 -Zezuu 'binɔnya nyidi kpɛlie 'kadv yia -bha -bho. Wa 'yibha, ɔ -wa wa glaa 'kadv, wa 'ka ɔ yibheli. 25 -Zezu nɛɛ wa -ylae: «Dvɔvgv -nyɔmaa 'wlu-lapilunya pilu wa 'wlu la, 'tite weee nya. 'In -wa kaa wa, -maa 'yibha wa la -maa gbɔzɔnv lɛnɔnya.» 26 'In amia

'na nɔnv 'sa -maa 'bhisa -ni. Nu, ɔ -wa 'kadv ain glaa, ɔ -mi 'yɔslɔkpilɛ 'bhisa. 'In ɔ -wa amiaa -kanyɔ, ɔ -mi amiaa zɔlubhonɔnyɔ 'bhisa. 27 Nu, nyɔmɛɛ ɔ -ɔ -dia lililu gwe la, mɔ 'yia yaayu, ɔ -ɔ mia lililu dlilida -mɔɔ 'yia yi? -ɔ -dia lililu gwe la mɔ 'yia. We 'ni mɔv? We nanu 'yli! -Mvɔv bhla, -amɔ mi ain nyidi nyɔmɛɛ zɔlubhonɔnyɔ 'bhisa!

28 Da wa mia 'mi sɔlida, amia mia da, amia -tva 'mi kwesi 'yli weee nya. 29 Sa na Dide 'nyɛa 'mi nyɔmaa 'wlu-lapilie se, 'sa -bhlokpade -amɔ na nyɛa 'ya we amia. 30 -Mɔ na 'wlulapiligbe 'wv, lia a -yɔ 'mi 'sɔ yia, 'in a -yɔ 'mi 'sɔ 'ka 'ma. 'In 'ɲnɔmɔkpe -gv a yia ladia, 'in a 'ka *Izlaɛlu *zva kugbua lɛ 'sɔɔ -yɔgbv 'wvɔbhu.

-Zezu nɛɛ Pielɔ yia ɔ gbv kpɛlia

(Mt 26.31-35; Mk 14.27-31; Zn 13.36-38)

31 «'Simɔɔ, 'Simɔɔ, -in pv yukwli! *-Saatan 'yibha ɔ 'ka ain 'wvɔbhli, sa wa bhla 'mɔɔ 'wv, 'in sa wa sɔsalia we 'ya -yɔ we flɔ 'wv, 'sa. 32 In ka -Lagɔ bhuhoe -na 'gbv, dlɔzɔvɔvɔ yi -mi 'wvɔɔɔ 'gbv. 'In 'yli -we nya -in -ka lɔbhiti na -gbɛ, -in 'tɛmanɔ -na bheliaa dli la.»

33 Pielɔ nɛɛ ɔ -ylae: «Nyɔmaa -Kanyɔ, in ka dli -sa, -in 'ka -kaslv 'wv mɔnɔɔ, in -yɔ -mi 'sɔ. -In -ka thoo, in -yɔ -mi 'sɔ.»

34 'In -Zezu yia we 'bɔvɔpali: «In nɛɛ -mi -ylae: -zɛɛn -yli -mɔni nya, -kɔkɔ 'na 'ka gbo, 'in -na kpɛlia na gbv -zakpa ta. 'In -na gbaa, -in 'ni 'mi -yi.»

A mnazi la, a 'ka tv gv

35 -Zezu nɛɛ wa -ylae: «Da in tiea ain, 'in a 'nia 'gwɛzi -bhɔɔ, -bada -yɔ -sakwla 'wvɔbhu, -lu ka ain 'wvɔɔɔ?»

'In -maa yia we 'bɔvɔpali: «-Innya, -lu yabhlogbɔɔ 'ni -ain 'wvɔɔ.»

36 'In ɔ nɛɛ wa -ylae: «Nu, -slɛɛn ɔ -ka 'gwɛzi -ka, ɔ 'bhv we 'wv. -ɔ -ka -bada -ka, ɔ 'bhv we 'wv. 'In ɔ 'ni tɔvgble -ka, -mɔɔ 'pa -mɔɔ -bana 'kadv pelv, 'in ɔ 'ka we 'yabhlo zɔ. 37 In nɛɛ ain -ylae: wɛli -we wa cɛlia -Lagɔsɛbhe 'wv, -we gbaa:

«Wa ka ɔ gbɔnyuuu kwɛ -cian glaa zɛli,»

na 'gbu wa yia we celi. Nu, -we wa celia na 'gbu, we mi nu, we nu le, -bha -tu 'wu -se.»

³⁸ Ɔ 'binanya nɛɛ ɔ -ylaɛ: «Nyumaa -Kanyɔ, tugugblɛ sɔ nu.»

'In ɔ nɛɛ wa -ylaɛ: «We -tu sa!»

-Zezu bhuhoea-Lagɔ Olivusunyaa -gɔgɔ 'wlu

(Mt 26.36-46; Mk 14.32-42)

³⁹ -Zezu 'tlaa, 'in ɔ yia *Olivusunyaa -gɔgɔ 'wlu mni, ɔ -yɔ ɔ 'binanya 'sɔ. Sa ɔ nua -benyi 'sa. ⁴⁰ Da ɔ nynia wee da, 'in ɔ nɛɛ wa -ylaɛ: «A bhuhoe -Lagɔ, a yi laylagbu lu bhlili.»

⁴¹ 'Bhie, sa nyime -ka gbɔku viteli da we bhlia, 'in ɔ yi 'saa wa gwevla. Ɔ 'sibhlia 'kukolu, 'in ɔ yia -Lagɔ bhuhoe. ⁴² Ɔ nɛɛ: «Dide, -in -ka we 'yibha, -in vlali 'mi siasie 'kadu -mni gwe. We 'na -zeli nanuu dumagbu -ni, we -ze -na dumagbu.» [⁴³ Tɔɔn, -Lagɔɔ 'anzu yabhlo 'bhua yali, 'in we yia ɔ 'klɔtlali, we 'ka ɔ dli latemanu 'gbu. ⁴⁴ -Zezuu dli sumania tenyi tenyii, 'in ɔ yi 'yaa -Lagɔ bhuhoe 'titeɛ. 'In ɔ -yɔɔ sloo 'wluɔ 'pɔɔn, we yia bhlida -tu dudu.]

⁴⁵ Da ɔ bhia -Lagɔ bhuhoe, ɔ -sɔɔ 'wu, 'in ɔ yia ɔ 'binanyaa -gbɛ luyi. 'In ɔ yia wa 'ytaa -ɲwɔda yli, -we ka gbu -wa, wa dli -su. ⁴⁶ Ɔ nɛɛ wa -ylaɛ: «Lɛɛ ka 'gbu a ɲwɔ 'ytaa? A -sɔ 'wu, 'in a bhuhoe -Lagɔ, a yi laylagbu lu bhlili.»

-Zezu wa kpaɔ

(Mt 26.47-56; Mk 14.43-50; Zn 18.3-11)

⁴⁷ -Zezu mi ɔ 'binanya -yla gbu gbada, 'in nyumaa -zlo yia ɔ 'tlali. Ɔ 'binanya kugbua le 'sɔɔ 'yabhlo wa laa Zudasi, mɔ -galia wa 'yu. 'In ɔ yia -Zezu kwesi be, ɔ 'ka ɔ gbleli.

⁴⁸ 'In -Zezu nɛɛ ɔ -ylaɛ: «Zudasi, -in 'ka *Nyumee 'Yu pelu 'paa 'gbu -na gblelia ɔ yi?»

⁴⁹ Gbu -we 'kaa -Zezu yli, da ɔ 'binanya 'yia we -yɔ, 'in wa yia ɔ layibhaɛ: «Nyumaa -Kanyɔ, -a 'pa waa nyuma ni tugugblɛɛ?» ⁵⁰ Tɔɔn, 'in wa lu -nyime yabhlo yia -Lagɔbubonyaa -kanyɔ 'kaduu zɔlubhononyɔɔ lilikwe -yukwli ɔ 'wlu -di.

⁵¹ 'In -Zezu nɛɛ: «A 'tide we 'yi, we -tu 'sa!» Ɔ zia ɔɔ nyumee yukwli kwe, 'in ɔ yia ɔ jipe.

⁵² 'Bhie, -Lagɔbubonyaa -cian, -Lagɔbudu 'kaduu ɲwekunyaa -cian, -yɔ -Lagɔbudu zɔɔ nyuma kpaɔ, -wa yia -Zezu kpaɔ, -Zezu nɛɛ wa -ylaɛ: «'Wienyɔ in -mia, 'in a yia 'mi kpaɔ yi tugugblɛ -yɔ su kibhe nya kwɛɛ -nya yi? ⁵³ In -yɔ aɲ 'sɔ mi 'kɔmɔɔ -Lagɔbudu 'kadu zɔ, a 'ni 'mi kpa. Nu, wee bhla -mini mi amiaa -nu nya, 'in we mia -Saataan 'tite mia nikpise 'wuu -nu nya.»

Pieli nɛɛ ɔ 'ni -Zezu -yi

(Mt 26.57-58,69-75; Mk 14.53-54,66-72; Zn 18.12-18,25-27)

⁵⁴ Wa kpaɔ -Zezu, wa -yɔ ɔ mnia, 'in wa yia ɔ *-Lagɔbubonyaa -kanyɔ 'kaduu -budu zɔ 'pa, -zugba Pieli mi -Zezu 'bi, ɔ 'ni ɔ -yɔ cipa. ⁵⁵ Wa -dia -kosu 'yi wee -buduɲweɛ, nyuma -wa mia 'wɔlɔda, 'in Pieli yia wa nyidi ladi. ⁵⁶ Zɔlubhononyɔɔ 'yia ɔ -kosu ɲwe -yɔ ladida, ɔ ylaa ɔ tenyii, 'in ɔ nɛɛ: «Ɔɔ nyime -mɔni mi 'ya -Zezuu 'binanyɔ nya zlume.»

⁵⁷ 'In Pieli yia we 'bigupali ɔɔ ɲwɔɔ -ylaɛ: «We 'ni gbuzɔɔnɔ, in 'ni ɔ -yi.»

⁵⁸ -Bha bea -se, nyime yabhlo mia -bha, ɔ ylaa Pieli tenyii, ɔ nɛɛ: «-Mi mia de, -in mi 'ya ɔ 'binanyaa glaa -nyime yabhlo nya.»

'In Pieli yia we 'bigupali ɔɔ nyime -ylaɛ: «-Innya, -ami 'ni ɔ 'binanyɔ.»

⁵⁹ -Muu 'bigu, 'leli -bhlo 'plia sa, 'in nyime yabhlo yi 'yaa we ɲwe -yɔkpaɔɔ: «Cun, gbuzɔɔnɔ -wa, ɔɔ nyime mia de, ɔ -yɔ ɔ 'sɔ mi zlume, nu, Galilee -nyime -wa.»

⁶⁰ 'In Pieli yia we 'bigupali ɔɔ nyime -ylaɛ: «'Tale, lɛɛ -in 'yibha -in 'ka gba -bha? 'In 'nu -na weli 'wola.» Pieli mi -slɔ gbada, tɔɔn, 'in -kukɔ yia gbo.

⁶¹ Nyumaa -Kanyɔ 'bhitia, 'in ɔ yia Pieli yia tenyii. Tɔɔn, weli -we Nyumaa -Kanyɔ gbaa, 'in Pieli dli yia we -gu -bho, ɔ nɛɛ ɔ -ylaɛ: «Pieli, nyuma -yla -na yia gbaa nu, -in 'ni 'mi -yi, -zakpa ta, 'bhie, -kukɔ 'kaa -zeɛn gbo.»

⁶² Pieli 'tlaa, 'in ɔ yia nyazuwie wida -tu kpokpo.

-Zezu wa vela, 'in wa yia o bhiti
(Mt 26.67-68; Mk 14.65)

⁶³ Nyuma -wa mia -Zezu njwəkoda, -zugba wa palı o gla, 'in wa bhiti o.
⁶⁴ Wa -gblia o 'naa 'yli -gu, 'in wa yia o layibha: «Nyoo 'pa -mı -lua? -In gba o 'ηni!» ⁶⁵ 'In wa yi 'yaa o veli, weli 'yli -bhlo -bhlo nya.

-Zezu wa kwaa gbowlıwıdınya 'yu
(Mt 26.59-66; Mk 14.55-64; Zn 18.19-24)

⁶⁶ Da zlı zlıa, Zuıfıv nyuma kpası, -Lagobubanyaa -cian -yo -Lagoo titee gwesanya yia 'wlu gbeli. 'In wa yia -Zezu gbowlıwıdınya 'yu kwa. ⁶⁷ 'In wa yia o layibha: «-Lagoo -Bhasanyo -in -mia yi? -In gba we -ain -yla.»

-Zezu yia we 'bigıpalı wa -ylae: «In -ka we gba ain -yla, a 'nıa we gbuzonu laa yi. ⁶⁸ In -ka ain layibha, a 'na 'ka we 'bigıpalı 'mı -yla. ⁶⁹ Nu, desleen 'debhie -gbolu, Nyımee 'Yu dia 'tite -ka -Lagoo lılisolu la.»

⁷⁰ Toun, 'in wa 'de weee yia 'wokpi: «-Zugba, -Lagoo 'Yu -in -mia yi?»

'In o yia we 'bigıpalı wa -ylae: «'Mu a gbaa de: 'mı in -mia.»

⁷¹ 'In wa nee: «-A 'nı we dayınıyaa gbu -ka! -A ka -amıaa 'de nya o njwee weli 'nu feifei.»

23

-Zezu wa kwaa Pilatı 'yu
(Mt 27.1-2, 11-14; Mk 15.1-5; Zn 18.28-38)

¹ Nyuma weee -soa 'wu, 'in wa yia -Zezu Pilatı 'yu kwa. ² 'In wa yia o gbu 'wluladıhe bhli -mı. Wa nee: «-A 'kaa nyımee -mıni 'yi, -zugba o mı -amıaa nyuma mnınu. O nee -ain -yla, -a 'na 'penı Sezaa *nisun -gwızı -nı. 'In o nee, o de -wa -Lagoo -Bhasanyo, mı -wa nyımaa 'wlulapınyo.»

³ Pilatı yia o layibhae: «'Lee, Zuıfıv 'wlulapınyo -in -mia yi?»

-Zezu yia we 'bigıpalı o -ylae: «'Mu -in gbaa de.»

⁴ 'In Pilatı nee -Lagobubanyaa -cian -yo nyımaa -zlo -ylae: «Gbu -we ka 'gbu in 'kaa nyımee -mı nı -kası 'wıpa, 'in 'yi we -yo.»

⁵ 'In wa nee 'ya weli 'tite nyae: «O gbıslolu weli -gu nyımaa -zlo solıa nyımaa 'wlulapınyo -yo 'wu. Galilee dıdu -gu o dııa we gwe, 'in o -yo we yia Zudee -dıdu -gu 'plıı, 'bhie, o -yo we 'so yia -zeen da -seli nyıni -Zeluzalemı -dıdu -gu.»

-Zezu wa kwaa Ewıodı 'yu

⁶ Pilatı 'nıa wa njwee Galılee 'ηnı, 'in o yia layibha: «Oo nyımee -mı nı, Galılee -nyımee -wa yi?» ⁷ O 'nıa nı, dıdu -we Ewıodı pııa 'wlu la, -mı -Zezu 'bhıa, 'in o nee, wa kwa o Ewıodı. -Mıv bhıa, -zugba Ewıodı mı -slı -Zeluzalemı -dıdu -gu.

⁸ Ewıodı 'yıa -Zezu, 'in o yia 'mına li. Nu, wa ka -Zezuu gbu -gbada -gwıe, -zugba o nı we. O 'yıbha o 'ka o 'yi, -mıv 'bı ka 'wıgwıe. 'In o 'yıbha o 'ka o gwıedıgbı yabhloo lenıda 'yi. ⁹ O yia o gbu duun layibha, 'in -Zezu 'nı we 'yabhlogoo 'bigıpalı. ¹⁰ -Mıv bhıa, -Lagobubanyaa -cian -yo -Lagoo titee gwesanya mı -bha, -zugba wa dıı -Zezu gbu 'wlu la -gla nya. ¹¹ Ewıodı -yo 'slıja pııa -Zezu gla, 'in wa yia o gbu -kpıa -nyımee 'wınu. 'In o nee, wa -pla o 'yılınanı -bana 'wu, wa kwa o Pilatı -gbe lı. ¹² -Benyi, Ewıodı -yo Pilatı 'so mı tınyıma nya. Wee 'yı -bhlokpıde nya, wa -zea 'tale -yo 'tale.

Zuıfıv 'yıbha -Zezuu tıııe

(Mt 27.15-26; Mk 15.6-15; Zn 18.39-19.16)

¹³ -Lagobubanyaa -cian klaa, nyımaa 'yugalınyo kpası -yo 'gbee nıkpıa -nyıma weee, Pilatı gbııa 'wlu. ¹⁴ 'In o nee wa -ylae: «A -laa 'mı nyımee -mı nı, 'in a nee, o mı nyıma mnınu. Mıv mıa! 'Mı in yıbhaa de la ain 'yu. 'In gbınyıı a dııa o 'wlu la, in 'nı o 'yi we 'yabhlogoo lenınyo nya. ¹⁵ 'In Ewıodı -mıo 'nı 'ya o 'yi we lenınyo nya. We 'gbı, o yia o lıla -amıaa -gbe. -Mıv 'bigı, nyımee -mı nı, gbınyıı -we o nıa le, -we ka 'gbı o 'kaa tı, -mıv 'nı -mı. ¹⁶ We 'gbı, gbaa na yia wa selı o -pııııa bıbhıa, 'bhie, in 'ka o 'yıtıde.» [¹⁷ Sa *'Wıızıtıyılı 'fetı nyııa -bhıo, 'sa Zuıfıv tıte gbaa Pilatı 'tıde wa -yla -kasınyımee yabhıo 'yi.]

18 'In Pilati 'yibha ɔ 'ka -Zezu 'yitidee 'gbu, wa 'de weee yia 'wɔkpi: «-In 'bha ɔ nyime -mɔ ni, 'in 'tide -ain -yla -Balabasɪ 'yi!» 19 Zlɛmɛ -Balabasɪ -sɔlba dɔdɔvɔ 'wlulapɪlɪnya -yɔ 'wɔ -Zeluzalɛmɔgbɛ nɔkplɛ, 'in ɔ yia nyime 'bha. We 'gbu, wa yia ɔ -kasɩ 'wɔpa.

20 Pilati 'yibha ɔ 'ka -Zezu 'yitidee 'gbu, ɔ yi 'yaa wɛli 'wɔbhu 'sɔ, 'in ɔ yia waa nyimaa -zlo -yla gbu gba. 21 'In wa yia 'wɔkpi 'titɛɛ ɔ -yla: «Kɔlv ɔ *su -gv la! Kɔlv ɔ su -gv la!»

22 Pilati 'bhua wɛli -zakpa tanɔ 'wɔ, 'in ɔ nɛɛ wa -ylaɛ: «Gbonyuu -mɔmɔ ɔ nɔ lɛa? Gbonyuu -we ɔ nɔa lɛ, -we ka 'gbu ɔ 'kaa tli, 'in 'yi we -yɔ. We 'gbu, gbaa na yia wa sɛli ɔ -pnɪ nya bhabha, 'bhie, 'in 'ka ɔ 'yitide.»

23 'In wa yia 'wɔkpi, -zugba wa kpali wee gbu -bhloo 'de ηwɛ, wa kɔlv -Zezu su -gv la. 'In wa ηwɛ -yɔtelɔ yia Pilati 'wɔzi. 24 We 'gbu, -we wa 'yibhaa, 'in Pilati yia we lɛnɔgbu -yɔηwɪ. 25 Nyime ɔ -sɔlba nyimaa 'wlulapɪlɪnya -yɔ 'wɔ, 'in ɔ yia nyime 'bha, 'mɔ wa 'yibhaa wa tide 'yi. 'In Pilati yia -mɔɔ 'yitide. 'In ɔ yia wa -Zezu yoo 'nyɛ, 'in -we wa -ka 'yibha, wa 'ka we ɔ nɔvɔ.

*-Zezu wa kɔlva su -gv la
(Mt 27.32-44; Mk 15.21-32; Zn 19.17-27)*

26 Da wa -yɔ -Zezu mia mnɪda, 'in Silɛnyu 'Simɔɔ, wa -yɔ -mɔɔ yia gbeli, -zugba ɔ bhɔ kpaɔ. 'Slɔja yia ɔ kpa, 'in wa yia ɔ -Zezu su -blɪgba 'wɔlapali, ɔ 'ka we ɔ 'bɪ kwa. 27 Nyimaa -zlo mɪ ɔ 'bɪ. 'In ηwɪ mia wa glaa, -zugba -maa bhɪtɪ kɪkɪ, 'in wa bhali ɔ 'gbu.

28 -Zezu 'bhɪtia la wa gbɛgbɛɪn, ɔ nɛɛ wa -ylaɛ: «-Zeluzalɛmɔ -ηwɪ, a 'na wili na 'gbu -nɪ, a wi amɪaa 'de -yɔ amɪaa 'yuaa 'gbu! 29 Nu, we bhla yia nɪnia, 'in wa 'ka gbaɛ: «'Nwɪ -wa 'nia mnɛni wa 'ka 'yu gwali, -wa 'nia -slɔ gwali, 'in -wa 'nia -slɔ 'yu 'nyɛni, 'wɔtɔtɔe -dlɔɔ mɪ -maa -nɔ nya!» 30 Nu, nyima yia gbaa -gɔgɔnya -yla:

«A bhlili -ain -gv!» 'In wa 'ka gba 'kpidanya -yla:
«A zize -ain!»

31 Nu, we -ka 'sa wa nɔ sa su yalɔ, 'in lɛɛ -lu 'ka suu yɛyɛnɔ yla?»

32 Wee bhla -bhlokpade nya, nyima sɔ mia gbonyuu -lɛnɔnya nya, 'in 'slɔja -yɔ -maa yi 'yaa yi, wa 'ka wa -yɔ -Zezu 'bha dabɔvɔ. 33 Da wa nɪnia da ka 'ηnɪ wa laa «'Wluu 'kɔa», -bha 'slɔja kɔlva -Zezu su -gv la. 'In wa yi 'yaa -bha gbonyuu -lɛnɔnya 'sɔ su -gv lakɔlv. 'Yabhlo mɪ ɔ lilisɔlv, 'in -gɔdɔvɔ mia ɔ kɔpɛsɔlv. 34 Tɔvɔn, -Zezu nɛɛ, «Dide, -in ti wa -yɔgbu 'wɔ, -we wa mia lɛnɔda, wa 'nɪ we -yi.»

'In wa yia -nɪgbɪ 'pa, -zugba wa dlili ɔ -bana, wa 'dɛkpɔa nyɪdɪ.

35 Nyimaa -zlo mia -bha, -zugba wa yla -we mia 'plɪda. Zuifɔvɔ 'yugalɪnya yia ɔ gla palɪ, -zugba wa gbaɛ: «ɔ ka nyima tɔlva pue, ɔ pue -slɛɛn ɔ 'de, -zugba *Klɪsɪ ɔ -wa -Lagɔɔ -Bhasanyɔ, ɔ -ka ɔ nya -mɪ!»

36 'Slɔja yi 'yaa -Zezu gla palɪ. Wa bɛa ɔ kwesi, 'in wa yia ɔ kalɔ nɔ 'nyɛ.

37 'In wa nɛɛ: «We -ka Zuifɔvɔ 'wlu -lapɪlɪnyɔ -in -mɪ, -in -sa -na 'de gbu 'wɔ.»

38 ɔ 'wlu -bita, wa yia -bha cɛli:
-ɔ MIA DA
ZUIFUV 'WLULAPILINYɔ -WA

39 'In waa gbonyuu -lɛnɔnyaa 'yabhlo mia su -gv lakɔlvda, -mɔɔ yia -Zezu vɛli. ɔ nɛɛ: «-In 'nɪ -Lagɔɔ -Bhasanyɔɔ? -In pue -na 'de, 'in -in 'ka -amɪa pue!»

40 'In, ɔ gbonyuu -lɛnɔnyɔ -gɔdɔvɔ yia ɔ -libheyi -yla gbu lapali. ɔ nɛɛ ɔ -ylaɛ: «-I 'in sɔ -Lagɔɔ? Nyime ɔ -a -yɔ ɔ 'sɔ mia da tɪtɪ -kasɩ -bhlo 'wɔ, ɔmɔ 'nɪ gbonyuu yabhlogbɔɔ lɛnɔ. 41 We klɔ -wa -amɪa 'ka -kasɩ -mɪnɪ pla, gbonyii -a nɔa lɛ, we 'pɛnɪe -wa. 'In ɔmɔ 'nɪ gbonyuu yabhlogbɔɔ lɛnɔ.» 42 'Bhie, ɔ yia we -gɔdɪɛ: «-Zezu, zli -in -ka -na nyima 'wlulapɪli yi, -in ligbe 'mɪ.»

43 -Zezu yia we 'bɪgɔpalɪ ɔ -ylaɛ: «In nɛɛ -mɪ -yla gbuzɔnɔ sɛɛ: -zɛɛn -yɪ -mɪnɪ nya, -in -yɔ 'mɪ 'sɔ mɪ -Lagɔɔ dɔdɔ -gv.»

*-Zezuu tɪtɪe
(Mt 27.45-56; Mk 15.33-41; Zn 19.28-30)*

44 'Ylɔ 'ka -glɔnyɪdɪ nɪnia yi, we nyumoa 'wɔ, 'in nɪkpise yia kpa dɔdɔ

weee -gv. We li 'leli ta. ⁴⁵ 'In 'naa bızıa -Lagobudu 'kadu zo, we yia 'wuyla 'so we nyidi. ⁴⁶ -Zezu 'kpi'a 'wu weli 'tite nya, 'in o nɛɛ: «Dide, -mı kwɛɛ na zua na zuzu.» O bhıa 'saa gbagbie, tɔn, 'in o yia tlı.

⁴⁷ -We weee 'plia, *Wlɔmɔ -sluja glɔ gbuu 'yugalnyo 'yia we -yo, 'in o yia -Lagoo 'ɛni -mnɔni, 'in o nɛɛ: «Gbuzoɔnɔ -wa, o nyime -mɔni, nyime tiklu -wa 'piɛn!»

⁴⁸ Nyıma -duun -wa yia gbɔ -mɔni ylaa, -we weee 'plia, 'in wa yia we -yoyi. 'In ɛwɔtlɔ yia wa -gv slu, 'in wa -yo kiki bhıte yia nyazi nya wa -zoɔ lɔbhıti. ⁴⁹ -Zezuu 'talea weee -yo 'ɛwɔni -wa -yo o 'bhıa Galilee, 'in wa yia o yoo kwaa, wa 'yigbe 'pıpi, -zugba wa yla -we weee mıa 'plıda.

**-Zezefu 'bhıa -Zezu*

(Mt 27.57-61; Mk 15.42-47; Zn 19.38-42)

⁵⁰⁻⁵¹ Zuıfɔv 'gbe yabhlo wa laa Alimatee, we nyime yabhlo wa laa *-Zezefu, -moo mı 'ya -bha. Nyime -zoɔnɔ -yo nyime tiklu -wa. O mı -Lagoo nyımaa 'wlulapıte wɔda, 'in o mıa Zuıfɔv gbɔwliwɔdınıyaa glaa -nyime yabhlo nya. -We gbɔwliwɔdınıyaa tɔlba pɔpala, 'in wa nɔa lɛ, o -yo wa 'so 'ni we -gv weli -bhlo -ka. ⁵² O -Zezefu mıa Pilatu -gbɛ, 'in o yia -moo -Zezuu 'kwie -zlalı. ⁵³ -Mɔv 'bıgv, 'in o yia wee 'kwie su -gv -sa, 'in o yia we 'naa -yo zo. 'Bhıka -we wa 'bhıa tɔkpa 'wɔ, 'in wa 'nıa -slɔ 'kwie nɔkplɛ fa, we nɔkplɛ o faa wee 'kwie. ⁵⁴ 'Ylı -we nya wa mnazia wa 'dɛ la, wee 'yılı nya -Zezefu faa wee 'kwie 'bhıka 'wɔ. 'In we nya *Nyapeyli dia gwe.

⁵⁵ 'Nɔwɔni -wa -yo -Zezu 'bhıa Galilee -dɔdɔ -gv, -maa -yo -Zezefu yia 'bhıka -gv mı. Wa yia wee 'bhıka 'wɔ -talı, 'in sa wa palıa -Zezuu 'kwie la, 'in wa yia we -yoyi. ⁵⁶ -Mɔv 'bıgv, 'in wa yia wa -zoɔ lɔbhıti. 'In ɛnɛ -ka kpi -yo -lasıklɔ -we ka ɛnɛ mɛnıa, wa yia we pi, -we wa 'kaa 'kwıee ku -yo 'pa. Wa tite nɛɛ, Zuıfɔv Nyapeyli nya, wa 'na nɔnɔ lubho -ni. We 'gbɔ, wa yia nyapɛda -tu.

24

-Zezu -sɔa 'wɔ tlıtınıyaa glaa

(Mt 28.1-10; Mk 16.1-8; Zn 20.1-10)

¹ Dimasu zlokpɛ -papa, 'in 'ɛwɔni yia kpi -we ka ɛnɛ mɛnıa wa pia, we nya gbawla -gv mı. ² Bhıa waa 'ɛwɔni 'ka -bha nyini, -zugba tɔkpa -boklo 'kadu 'ni gbawla ɛwɛɛ -mı, wa ka we glipe. ³ Wa -talia gbawla nɔkplɛ, wa 'ni Nyımaa -Kanyo -Zezuu 'kwie 'yılı. ⁴ -We waa 'ɛwɔni 'kaa 'wlukɔnɔ lapɔpali, wa 'ni we -yılı. Tɔn, nyıma so kaa lılbana 'pɔpa 'yılıyılı 'wɔ, -maa yia wa 'klotlali. ⁵ Nyano sloa 'ɛwɔni 'wɔ, 'in wa yia 'wlu lagbli. Waa nyıma 'so nɛɛ wa -yılɛ: «Lɛɛ -lu ka 'gbɔ a talı 'yılıyoganyoo da tlıtınıyaa glaa? ⁶ O 'ni -seli -mı. O ka 'wɔso tlıtınıyaa glaa. Da o mıa zlımɛ Galilee, -we o gbaa aın -yila, a ligbe we: ⁷ «We mı nı, wa 'nyɛ *Nyımɛɛ 'Yu gbonyuu -lɛnɔnyaa yoo. Wa 'ka o su -gv lakɔlɔ, 'in 'yılı 'so we taa zlı, o 'ka tlıtınıyaa glaa 'wɔso.»

⁸ 'In waa 'ɛwɔni yia -Zezuu wɛlınıyaa ligbe. ⁹ Wa 'bhıa gbawla -gv, 'in wa yia we gbaa mı -Zezuu 'bınɔnyaa kugbua lɛ -bhlo -yila, we -yo nyıma -tɔlba -yo wa 'so mıa. ¹⁰ 'Nɔwɔni -wa -laa wee 'dı -mıni -Zezuu tietienya, wa ɛni ni: Magıdala -ɛwɔnɔ Malii, Zani, *Zakee 'nyaa Malii -yo 'ɛwɔni -tɔlba -yo wa 'so mıa. ¹¹ 'In waa -Zezuu tietienya nɛɛ wa 'dɛɛ dlı zoɛ, -we waa 'ɛwɔni mıa gbada, gbɔ -kpɔa -waa 'gbɔ, wa 'ni wa dlı 'wɔdı. ¹² -Bha Pıɛlı -sɔa 'wɔ, 'in o -yo -gwagwıe yia gbawla -gv mı. O kwıa 'wɔ, o -talia 'bhıka 'wɔ, 'naapınıyaa wa bibelia 'kwie -yo la, we 'dɛkpɔa o 'yila -yo. 'In ɛwɛgaga yia o subha, -we weee 'plıaa 'gbɔ. 'In o yia o -budunwɛɛ lɔmıni.

-Zezu -slolua o 'dɛ o 'bınɔnyaa 'so 'klɔ

(Mk 16.12-13)

¹³⁻¹⁴ 'Gbe -we wa laa Emausi, we -yo -Zeluzalɛmɔ 'so, kilo kugbua lɛ -bhlo mıa we nyidi. Wee 'yılı -bhlokpade nya, -Zezuu 'bınɔnyaa glaa -nyıma 'so mıa -moo mııda. -We weee 'plia, -zugba wa -yo we 'dısasıe mıni 'yloogblɔ. ¹⁵ Bhıa -we nya wa mıa gbada, 'in wa mıa kpɛlıda, -Zezuu 'dɛbhıe -gbolu yia wa kwesi bɛ, 'in

o -yo wa yia bhv 'wv mni dabudu.
 16 -Zezuu 'binanya 'yia o -yo, 'in -lu yabhlo'o nwnu, wa 'ka o yibheli.

17 'In -Zezu yia wa layibha: «'Lee, lee gbu -gv a kpeli noda 'yloogblva?»

Toun, wa dli yia sumani, 'in wa yia 'yiligbe. 18 Wa 'de 'so glaa 'yabhlo wa laa Kleopasi, -moo nee o -yiae: «-Na 'de -bhlo -wa -Zeluzalemv -nyume, o 'nia gbu 'phia 'wobhlolu -ylinya ni nyaa 'ji -yi yi?»

19 'In o yia wa layibhae: «Moo -gbu we -ma?»

'In wa yia we 'bigupali o -yiae: «Gbu -we 'yia Nazaretiyu -Zezu, mv -wa! -Lagogbuu -falpanyo 'tite o -mia. O ka we -slolu o lenugbunya -yo o welynaya 'wv, -Lago -yo nyuma 'yu. 20 -Amiaa *-Lagobubonyaa -cian -yo -amiaa 'yugalunya ka -Zezu wla, wa 'bha o, 'in wa yia o *su -gv lakulu. 21 -Amia di we dli 'wv nu, mo 'ka yaa Izlaelinyuma gbu 'wusa. 'In -mv weee -gv, gbunya 'phia, we 'yli taa zli mia -zeen. 22 Gbuozonv -wa, -amia glaa nwni talva ka -ain nwegaga -subhali. Zokpe -papa, 'in wa yia gbawla -gv mni. 23 Wa 'ni o 'kwie 'yi. 'In wa yia luyi, -bha wa gbaa -ain -yiae, -Lagoo 'anzunya ka wa 'klutlali, 'in we nee wa -yiae: «-Zezu -ga 'yliyol» 24 -Amia lv -nyuma talva ka gbawla -gv mni, 'in gbu -we 'nwni gbaa, wa yi 'saa we yli. Wa 'ni -Zezuu 'de 'yi.»

25 'In -Zezu nee wa -yiae: «Nyuma -wa 'ni 'ylimna, 'in gbu -we -Lagogbuu -falpanya gbaa, -wa'a 'nv we 'wola -pa! 26 We mi nu, -Lagoo -Bhasanyo sia sa, 'bhie, -Lago 'ka o 'nimmnie o yoo 'nye.» 27 -Muv 'bigv, -we wa celia o daa, -Lagosebhe 'wv, o yia we gwe -sa wa -yia. O dia we gwe Moizu 'sebhe -gv, 'in o -yo we yia -Lagogbuu -falpanyaa 'sebhe weee 'wv pla.

28 'Gbe -we 'wv o 'binanya 'so mia mnida, da wa nynia we kwesi, 'in -Zezu yia nv nee, da 'pipi o mi mnida. 29 'In wa yia o -klolu, 'in wa nee o -yiae: «-In -yo -ain 'so -tv! Jibhe ka zo, 'in sabo ka bebee bhia.» 'In o yia -budu zo pla, o -yo wa 'so 'ka -tv.

30 O -yo wa -dia lililu gwe la, o 'bhua 'floo 'wv, 'in o yia -Lago fuo 'pa. -Muv 'bigv, o didlia we la, 'in o yia we wa 'wuladlili. 31 Toun, wa 'yli -bloa, 'in wa yia o yibheli. -Bha -bhlokpade, o yia wa 'yiligwe mnonu. 32 'In wa nee, wa 'dekpa nyidie: «Da -a mia 'yloogblv, o mia -ain -yia gbu gbada, -zugba o sa -ain -yia -Lagosebhe gwe, 'muna ka -ain dli zo ye, we 'ni mv?»

33 Wa -saa 'wv -bha -bhlokpade, 'in wa yia -Zeluzalemv lumnv, -mo wa yia -Zezuu tietienya kugbua le -bhlo -yo wa -lima 'wlu gbelida. 34 'In -maa nee wa -yiae: «Gbuozonv -wa, Nyumaa -Kanyo ka tulinnya glaa 'wvso. Nu, o ka 'Simoo 'klutlali.» 35 'In -maa 'so yia -we 'phia 'yloogblv 'di -sa wa -yia. Sa wa yibhelia -Zezu, -zugba o mi 'floo ladidida, 'in wa yi 'yaa -mv gba wa -yia.

*-Zezu -slolu o 'de o 'binanya 'klv
 (Mt 28.16-20; Mk 16.14-18; Zn 20.19-23; Lngb 1.6-8)*

36 Da wa mia -slo gbada, 'in -Zezu yia o 'de -slolu wa nyidi. 'In o nee wa -yiae: «'Wotutve -dlao -yo ain 'so -mi!»

37 -Nyanigbo -kpalia wa, 'in wa yia nyanv nu. Wamia nee yaa 'sa nu, nyumezuzu -wa. 38 -Zezu nee wa -yiae: «Lee -lu sumani amiaa dia? 'In lee ka 'gbu a lv sa dia? 39 A yia na -kwite -yo na bhupatanya, -ami -wa, gbuozonv sa! A zi 'mi kwe, 'in a yia, nu, nyumezuzu 'ni yice -yo 'kva -ka. Sa a yia de 'mi -yo 'bhisa.»

40 O gba 'saa, 'bhie, o yia o -kwite -yo o bhupatanya wa 'kluslolu. 41 'Muna ka wa ye, 'in nwegaga yia wa subhaa 'gbu, -we -Zezu mia wa -yia gbada, wa 'ni mneni wa 'ka we dli 'wvdi. 'In o yia wa layibhae: «-Lu -we a 'kaa li, we mi -seli ain kwee?» 42 'In wa yia o llalla -zibhii kibhe 'nye. 43 O 'bhua we 'wv, 'in o yia we li wa 'yibadi.

44 -Muv 'bigv, o nee wa -yiae: «Da in -yo ain 'so mia -benyi, in nee ain -yiae: we mi nu, -we weee wa celia na daa, Moizu titee 'sebhe 'wv, -Lagogbuu -falpanyaa 'sebhe -yo Luusebhe 'wv, we nv le.» 45 'In o yia wa 'wlukoun ladolu, wa 'ka -Lagosebhe 'wolanv. 46 'In o nee

wa -ylaε: «-We mia celida -Lagosebhe
'wɔ mɔ ni: we mi ni, -Lagoo-Bhasanyo
sia, 'in o 'ka ti. Wa -ka o gbawla
'wɔfa, 'yɪ 'sɔ we taa zɪ, 'in o 'ka 'wɔsɔ
tɪtlɪnya glaa. ⁴⁷ O 'ηni nya, -Lagoo -
we 'kaa nyɪmaa dɪ 'bhiti, 'in -Lagoo 'ka
wa -yoo -yoo 'wɔti, a bhli we gbagbie -
Zeluzalem, 'in a -yoo we 'ka dɔdɔ weee
-gɔ mni. ⁴⁸ Ni, amia -wa we dayɪnya.
⁴⁹ 'In Zuzu o Dide gbaa o 'ka aɪn 'nye,
-amɪ yia we aɪn yoo 'paa. We 'dεε 'gbɔ,
amia, a -tɔ wee gbe ni nɔkplε tɪkɪ, 'in
-Lagoo 'tɪε 'ka aɪn -gɔ lasibhli.»

-Zezu mnia yali

(Mk 16.19-20; Lngb 1.9-11)

⁵⁰ -Mɔɔ 'bɪgɔ, -Zezu -yoo o 'bɪnɔnya yia
Betani kwesi mni, o yia sɔ 'wɔbhɪ, 'in
o yia wa 'nyulanɔwna. ⁵¹ Da o mia wa
'nyulanɔwnada, o yia wa gwɛvɪ, 'in -
Lagoo yia o 'wɔbhɪ, o yia yali mni. ⁵² Wa
'ylimania o, 'bhie, wa yia -Zeluzalem
lɔbhiti 'mɔna 'kadɔ nya. ⁵³ 'Kɔmɔɔ,
wa mi -Lagoo budu 'kadɔ zɔ, -zugba wa
mni -Lagoo 'ηni.

Zaaan 'sebhε Sa Zaan gbaa -Zezuu gbuzɔnu gbɔ

-Zezuu -gɔgbɔ *Zaan cɛlia, mɔ -wa. Nu, Zaan mɔ -Zezuu *'bɪnɔnya kugbua lɛ 'sɔɔ glaa -nyɪmɛ yabhlo nya. 'Mɔ wa laa «'bɪnɔnyɔ -ɔ ka zε -Zezu -kalɪ» wee 'sebhεε da tɔlba. -We ka 'gbɔ Zaan yia 'sebhε nɪ cɛli, mɔ -wa nu, nyɪma 'ka we 'jiyibheli nu, -Zezu -wa -Lagɔɔ -Bhasanyɔ, mɔ -wa -Lagɔɔ Yu, 'in -ɔ -ka ɔ dli -gɔ zɔ, 'in -mɔɔ yia 'yliyɔgagie ɔ 'ɪni nya.

Weli -zea nyɪmɛ

1 -Lagɔ 'nɪa -slɔ -lu weee lala, -ɔ wa laa Weli ɔ mɪ la. Wee Weli -yɔ -Lagɔ 'sɔ mɪ. Wee Weli -yɔ -Lagɔ mɪ -bhlo. 2 -Lu weee gwedida, ɔ -yɔ -Lagɔ 'sɔ mɪ. 3 ɔ gbεgbɛɪn -Lagɔ -laa -lu weee la. -Lu -we mɪa lalada ɔ 'bɪgɔ we 'nɪ -mɪ. 4 Nu, ɔ -gɔ 'yliyɔgagie 'bhɔa, 'in wee 'yliyɔgagie mɪa, we ka nyɪma zli -la. 5 Wee zli mɪ lɪda nɪkpise 'wɔ, 'in nɪkpise 'nɪ we nyumonɔ.*

6 -Lagɔ ka nyɪmɛ yabhlo tie, 'mɔ wa laa *Zaan,† 7 mɔ -wa gbɔdayinyɔ, mɔ yia ɔ 'ka zli -gɔgbɔ gba. Yi ɔ yia nyɪma -ka ɔ weli 'nɔ, 'in wa 'ka dli zɔ. 8 ɔ 'dɛ 'nɪ wee zli nya -mɪ, nu, yi ɔ yia ɔ 'ka wee zli -gɔgbɔ gba. 9 -We mɪa da nɪ, mɔ -wa zli 'zayli, wee zli yia dɔdɔ -gɔ, we san mɪ 'mnida nyɪma weee -gɔ.

10 ɔ Weli ka dɔdɔ -gɔ yi. ɔ gbεgbɛɪn -Lagɔ -laa dɔdɔ la, we mɪ 'sa 'bhie, dɔdɔgɔ -nyɪma 'nɪ ɔ yibheli. 11 ɔ yia ɔ 'dɛε nyɪmaa -gbɛ nɪ, wa 'nɪ ɔ kpa 'nanɔɔ. 12 Nu, tɔlba 'paa ɔ yi, 'in wa yia ɔ dli -gɔ zɔ. -Maa mɪa, -maa ɔ 'nyɛa 'yoo wa 'ka -Lagɔɔ 'yua -zε. 13 Sa nyɪma gwalia wa 'yua dɔdɔ -gɔ, we 'nɪ 'sa -manɪ -zε -Lagɔɔ 'yua. We 'nɪ nyɪmɛ mɪ wa dide nya. Nu, -Lagɔ 'nyɛa wa 'yliyɔgagie.

14 ɔ Weli ka nyɪmɛ -zε, 'in ɔ yia -aɪn glaa ladɪ. ɔ 'gbɔ -a yia 'nanɪdli -yɔ -Lagɔɔ gbuzɔnu yibheli. -A ka ɔ yla, 'in

sa ɔ 'ɪni mnɪa -Lagɔɔ 'ɪni 'bhisa, -a ka we -yɔyi. Nu, 'ɪnimnɪe -we -Lagɔɔ 'Yu -bhlo 'yia ɔ Dide kwεε, mɔ -wa. 15 Zaan mɪ ɔ gbɔdayinyɔ nya, ɔ 'kpiɪ 'wɔ, ɔ nɛε: «Da in gbaa: «-ɔ yia na 'bɪgɔ, ɔ 'ɪnimnɪe -zi na -nɔ, -we ka gbɔ -wa, bhla in 'ka 'wɔ ɔ mɪ -bha' 'mɔ in saa 'ɪni.»

16 'Nanɪdli duun ɔ kaa, we nya ɔ ɪwnaa -a 'dɛ weee 'nyu la. ɔ palɪa -aɪn sɔ -zɔnɔ -gɔ la, 'in ɔ yia we -gɔpalɪ. 17 Nu, -Lagɔ palɪa ɔ tite *Moizu gbεgbɛɪn, nu, -Zezu *Klisu gbεgbɛɪn -a yibhelia ɔ 'nanɪdli -yɔ ɔ gbuzɔnu. 18 Nyɪmɛ yabhlogbɔɔ 'nɪ -slɔ -Lagɔ 'yɪ, nu, ɔ 'Yu -bhlogbɔɔ -ɔ -yɔ ɔ mɪa -bhlo, 'in -ɔ mɪa ɔ Dide kwesi, mɔ slolua -aɪn -Lagɔ.

'Zan *-Batisu dayɪgbɔ

(Mt 3.11-12; Mk 1.7-8; Lk 3.15-17)

19-20 *Zuifɔɔ 'yugalɪnya -wa mɪa *-Zeluzalɛmɔ, ma tiea -Lagɔbɔbɔnya -yɔ wa -yɔbɛnya *Leviii zɔaylinyɪma tɔlba, wa 'ka Zaan layɪbha nyɔɔ ɔ -mɪa. Zaan 'nɪ kalɪ 'pa, 'sa ɔ 'palɪa we 'bɪgɔ sa tɪklu. -We ka da ɔ 'yia, 'mɔ ɔ gbaa, mɔ -wa nu: «-Amɪ, in 'nɪ -Lagɔɔ -Bhasanyɔ nya -mɪ.»

21 'In wa yi 'yaa ɔ layɪbha: «We -ka 'sa -mɪ, nyɔɔ -in -mɪa? *-Lagɔgbɔɔ -falɪpanyɔ *Elii -in -mɪa yɪ?»

ɔ nɛε: «-Innya, in 'nɪ -mɔɔ.»

Wa nɛε 'yae: «ɔɔ -Lagɔgbɔɔ -falɪpanyɔ -putu -a mɪa wɔda nɪ, 'mɔ -in -mɪa yɪ?»

ɔ nɛε: «-Innya.»

22 We 'dɛε 'gbɔ wa nɛε ɔ -yla: «Nyɔɔ -in -mɪa? -A -ka mnɪ, -wa tiea -aɪn, -a 'ka wa 'dɪ -salɪ, -in nɛε -na 'dɛε daa lɛa?»

23 Weli -we -Lagɔgbɔɔ -falɪpanyɔ *Ezaii gbaa, 'mɔ Zaan palɪa:

« Nyɪmɛ yabhlo -ɔ 'kpiɪ 'wɔ -mɔ da bεblɛε:

a nɔ Nyɪmaa -Kanyɔɔ 'yoo tɪklu ɔ 'yu, 'mɔ in -mɪa.»

24 Nyɪma -wa wa tiea Zaaan -gbε, *Falizinyɪma mɪ wa glaa. 25 Wa 'yɪbhaa ɔ la: «Nu, -in 'nɪ -Lagɔɔ -Bhasanyɔ nya -mɪ, -in 'nɪ -Lagɔgbɔɔ -falɪpanyɔ Elii, 'in -Lagɔgbɔɔ -falɪpanyɔ

* 1:5 We 'ji yabhlo -wae: 'in nɪkpise 'nɪ we 'wɔlanɔ. † 1:6 Nu, 'Zan -Batisu -wa.

-putu -a mia woda, -in 'ni -moo, we -ka 'sa -mi, lee -lu ka 'gbu -na batizee nyuma?»

²⁶ ɔ nɛɛ: «Gbuzonu -wa, -ami mia, nyuma na batizea 'nyu nya. Nu, ain nyidi, nyime yabhlo mi -bha, a 'ni ɔ -yi. ²⁷ Mo yia 'mi 'bi yia, in 'ni mneni in 'ka ɔ -sakwlaa 'llukpe -blo.»

²⁸ -We weee mia da, Betani we nva le, -mo Zudeen nyu 'ylob 'wosaluda, da Zaan batizea nyuma.

-Zezu, saa -bha nyima gbonyuu

²⁹ Zli zlia, -Zezu mi Zaan gbegbein yilida, 'in Zaan yia ɔ -yoyi, 'in ɔ nɛɛ: «A yla, -Lagoo *Bhlabhleyu ni, ɔ mi dudugu -nyima gbonyuu -bhasada. ³⁰ Da in gbaa nu, nyime yia 'mi 'bi yia, ɔ 'tite -zi na -nu, nu, wa 'nia -slo 'mi gwal, ɔ mi la, 'mo in saa 'hni. ³¹ Zlime, in 'ni ɔ -yi, in 'ka ɔ *Izraelnyuma -slo lu wa 'ka ɔ yibheli, we 'gbu in yia nyima batizea yi 'nyu nya.»

³²⁻³³ Zaan ka 'ya ɔ gbuu da 'yi, ɔ nɛɛ: «Nu, zlime, in 'ni ɔ -yi, nu, -Lago ɔ tiea 'mi in 'ka nyima batizee 'nyu nya, ɔ nɛɛ 'mi -yla: «ɔ -gu -in -ka -Lagoo Zuzu 'yi kwilida, 'in we 'ka bha -tu, mo -wa nyime ɔ 'kaa nyima batizee -Lagoo Zuzu 'Pupa nya. Nu, -ami -wa ɔ gbodayinyo. In ka -Lagoo Zuzu -yoyi. ɔ 'bhva yali, ɔ 'sibhlia ɔ -gu la -kpakun 'bhisa, 'in ɔ yia -bha -tu.» ³⁴ -Ami, in ka ɔ -yoyi, mu 'gbu in yia gba nu, ɔ nyime mia da, -Lagoo 'Yu ɔ -mia.»

-Zezu laa ɔ 'binanya tianv

³⁵ Zli zlia, Zaan -yo ɔ 'binanya 'so mi 'ya -bha, ³⁶ 'in -Zezu yia 'pha yi. Zaan ylaa ɔ, ɔ nɛɛ: «A -tali, -Lagoo Bhlabhleyu ni.»

³⁷ ɔ 'binanya 'so 'nva -we ɔ gbaa, 'in wa yia -Zezu 'bi mni. ³⁸ -Zezu 'bhitia la, ɔ 'yia nu, wa mi ɔ 'bi, 'in ɔ nɛɛ wa -yla: «Lee -lu ka da a talia?» Wa nɛɛ ɔ -yla: «*Wlabi, mo -in -dili la?» (Nu, Wlabii ji -wa zuifoweli 'wu: «Gbusloluny.»)

³⁹ ɔ nɛɛ: «A yi, 'in a 'ka -bha 'yi.»

Wa mnia da ɔ -dila la, 'in wa yia -bha 'yi, -zugba jibhezaa -leli -mnvanu ka nyini. 'In wa yia wee 'yilu pnu bhia ɔ -gbe.

⁴⁰ Wa 'desobhie glaa, -wa 'nva Zaan weli, 'in wa yia -Zezu 'bi mni, wa 'yabhlo -wa Simo Pielu bheli Andlee.

⁴¹ Tiada, mo yia ɔ bheli 'Simoo laa, 'in ɔ nɛɛ: «-A ka Mesi 'yi.» (We ji -wa «-Lagoo -Bhasanyo.»)

⁴² 'In ɔ -yo -moo 'so yia -Zezuu -gbe mni. -Zezu ylaa ɔ, 'in ɔ nɛɛ: «-Mi -wa 'Simoo, -na dide wa laa Zaan. -Na 'hni wa yia zva Sefasi.» ('Mo wa bhitia 'wola Pielu, -muu ji -wa tukpa.)

-Zezu laa Filipu -yo Natanaeli

⁴³ Zli zlia, -Zezu 'yibha ɔ 'ka Galilee -dudu -gu mni. ɔ -yo Filipu gbelia, ɔ nɛɛ ɔ -yla: «Yi 'mi 'bi.» ⁴⁴ Filipu mia, Betisaida -dudu -gu ɔ 'bhva, Andlee -yo Pielu klaa 'ya. ⁴⁵ -Muu 'bigu, Filipu -yo Natanaeli yia 'wogbeli, 'in ɔ nɛɛ ɔ -yla: «-Lagoo titee 'sebhe 'wu, Moizi ka nyime yabhloo gbu gba, -Lagoo gbu -falipanya ka 'ya ɔ gbu gba wee 'sebhe 'wu. -A ka ɔ 'yi. Nu, mo -wa *-Zezefuu 'yu -Zezu, Nazaletigbe 'wu ɔ 'bhva.»

⁴⁶ -Moo nɛɛ ɔ -yla: «Lee, -lu -zonu mneni we 'ka Nazaleti 'bhvu?»

Filipu nɛɛ: «Yi -na 'de 'ka -bha 'yi.»

⁴⁷ Nu, Natanaeli yia -Zezuu -gbe yi. ɔ bea ɔ -yo, -Zezu 'yia ɔ -yo, 'in ɔ nɛɛ ɔ daa: «A yla, *Izraelnyimee 'debhie -gbolu ni, ɔ nyime mia, kali 'ni ɔ dli 'wu -mi.»

⁴⁸ Natanaeli nɛɛ: «Sa -in yibheli 'mi 'wu la?»

ɔ nɛɛ: «Da Filipu 'nia -slo -mi la ni, in ka -mi 'yi, -zugba -in mi *figisu zo.»

⁴⁹ -Bha Natanaeli gbae: «Wlabi, -in mi -Lagoo 'Yu nya, Izraelnyimaa 'wlu -lapilinyo -in -mia.»

⁵⁰ -Zezu 'paha we 'bigu, ɔ nɛɛ: «In gbaa nu, in ka -mi 'yi figisu zo, we 'gbu -in yia 'mi dli -gu zo, mu -wa yi? -Li 'kadu -we -zia -muni 'yia -na yia we. ⁵¹ In nɛɛ ain -yla gbuzonu sae, yali a yia 'yia hwe -kalida. 'Anzunya a yia 'yia kwilida -yo -gblada *Nyimee 'Yu -gu.»

2

-Zezu 'bhitia 'nyu nu 'wola

¹ -Muu 'bigu, 'yili 'so 'pha, 'in wa yia 'hwnokwafeti -sa Galilee 'gbe wa laa Kana, we 'wu. -Zezuu 'nyaa mi -bha.

2 'In wa yi 'yaa -Zezu -yɔ ɔ 'bɪnɔnya la wee 'fɛtɪ 'wɔ. 3 -Bha bɛa, 'in nɔ yia bhia, 'in -Zezuu 'nyaa nɛɛ ɔ -yla: «Nɔ ka bhia.»

4 -Zezu 'palia we 'bɪgɔ, ɔ nɛɛ: «'Maa, amaa nɔ gbɔ -wa yaayɪ, na nɔ gbɔ -wa yɪ? Bhla -we nya wa 'kaa na 'tɪtɛɛ 'dɛbhie -gbolu 'yɪ, we 'nɪ -slɔ nyɪ.»

5 -Zezuu 'nyaa nɛɛ lililuu dlilinya -yla: «-We weee ɔ yia aɪn -yla gbaa, a nɔ we lɛ.»

6 'In tɔkpa nyida 'kadɪ gbelibhlo mɪ -bha wa kwesi. -Mɔv 'wɔ wa plia 'nyu, 'in wa budoa: 'sa Zuifɔv tite gbaa. Nɪ, we 'yabhlo bhɪ 'wɔ litlɪ glɔ gbɪ.

7 -Zezu nɛɛ waa lililuu dlilinya -yla: «Nyidanya mia da nɪ, a yeli we 'nyu.» 'Sa wa yelia we sa kɛ! kɛ! kɛ!

8 -Zezu nɛɛ: «A 'pli -slɛɛn we, a 'ka we 'fɛtɪ 'yugalɪnyɔ kwa.» 'In wa yia we ɔ kwa. 9 ɔ 'fɛtɪ 'yugalɪnyɔ 'yia wee 'nyu ŋwe, -zugba we ka nɔ 'wɔlabhitili. Da wee nɔ 'bhɔlɔa, ɔ 'nɪ -bha da -yi, nɪ, -wa 'plia 'nyu, wa -yi -bha da. 'In ɔ 'fɛtɪ 'yugalɪnyɔ yia 'ŋwɔɔ -kwanyɔ la. 10 'In ɔ nɛɛ: «Da weee, nɔ -zɔnɔ wa wlaa -slɔ tɪa, wa -ka 'ma duun 'bhie, wa wlaa kalɔ nɔ. 'In -mɪ, -in yia nɔ -zɔnɔ ladɪ, 'in sɛnɛɛ bhla yia we yɪ.»

11 Nɪ, gwɛdigbɔv tɪanɔ -we -slɔlua ɔ 'ŋɪmɪnɛɛ 'tɪɛ, Galilee 'gbe wa laa Kana, we 'wɔ ɔ nɔa we lɛ. 'Sa ɔ -slɔlua ɔ 'ŋɪmɪnɛɛ 'tɪɛ, 'in ɔ 'bɪnɔnya yia ɔ dlɪ -gɔ zɔ. 12 We 'bɪgɔ, 'in ɔ yia Kapɛnaumɔ mɪ, ɔ -yɔ ɔ 'nyaa klaa, ɔ bhelia klaa, we -yɔ ɔ 'bɪnɔnya. 'In wa yia -mɔ 'yɪ wa 'sɔlɛ li.

*-Zezu vua -valɛpanya *-Lagɔbudu 'kadɔ ŋwɛɛ (Mt 21.12-13; Mk 11.15-18; Lk 19.45-46)*

13 Nɪ, Zuifɔv *'Wɔzɪtɪylɪ 'fɛtɪ ka ɔpa, 'in -Zezu yia -Zeluzalɛmɔ mɪ. 14 ɔ plaa *-Lagɔbudu 'kadɔ ŋwɛɛ, nyɪma -wa paa 'bhli klaa, bhlabhlɛ klaa, we -yɔ -kpakɔn pɛlɔ, 'ma ɔ yɪa -bha, 'in ɔ yɪ 'yaa 'gwɛzi -bhitinya -bha yɪ, wa -dɪ wa 'tabhle -yɔ la. 15 ɔ 'pnaa 'llukpe -yɛlpɛ 'bhisa, 'in ɔ yia nyɪma weee vu -mɔ -Lagɔbudu 'kadɔ ŋwɛɛ, we -yɔ wa 'bhli -yɔ wa bhlabhlenya 'sɔ.

* 3:3 'Lulolu: wɛlɪ 'bhitie tɔlba nɛɛ yalɪ.

ɔ 'mnia 'gwɛzi -bhitinyaa 'gwɛzi, 'in ɔ yia wa 'tabhle labhli. 16 ɔ nɛɛ -kpakɔn pɛlɔpanya -yla: «A -sa da we, a 'na nɔnɔ na Didee -budu -valɛ -budu 'wɔ -nɪ.»

17 -We *-Lagɔsɛbhɛ gbaa, 'in ɔ 'bɪnɔnyaa dlɪ yia we -gɔ -bho: «'A! Na -Lagɔ, -na -budu in 'yɪbhaa, we 'tɔ mɪ 'mɪ 'bhada.»

18 Tɔvɪn, 'in Zuifɔv 'yugalɪnya yia ɔ layibha: «Sanɛɛ -na nɔa yɪ? -In nɔ gwɛdigbɔv yabhlo lɛ, 'in -a 'ka we 'jɪy -ibheli nɪ, -Lagɔ ka -mɪ 'yoo 'nyɛ.»

19 -Zezu 'palia we 'bɪgɔ, ɔ nɛɛ: «Wee -Lagɔbudu 'kadɔ mɪa, a -sa we la, 'in in 'ka we 'yɪgbeli 'yɪ ta nya.»

20 Wa nɛɛ ɔ -yla: «Aya! Wa 'kaa -budu nɪ 'subha, wa li -zɔ glɔ 'sɔ -zɔ gbelibhlo, 'in -mɪ, -in nɛɛ -in 'ka we 'subha 'yɪ ta nyaa?» 21 Nɪ, -budu -zɔnɔ -Zezu saa 'ŋmɪ, ɔ 'dɛɛ kuu gbɔ ɔ gbaa. 22 We 'dɛɛ 'gbɔ, da -Zezu -ka tlɪtlɪnya glaa 'wɔsɔ, ɔ 'bɪnɔnyaa dlɪ yia we -gɔ -bhɔa, -we ɔ gbaa we -yɔ -we mɪa ɔlɪda -Lagɔsɛbhɛ 'wɔ, 'mɔ wa zɔa dlɪ -gɔ.

-We mɪa nyɪmaa dlɪ zɔ, -Zezu -yɪ we

23 Zuifɔv 'Wɔzɪtɪylɪ 'fɛtɪ nya -Zezu mɪ -Zeluzalɛmɔ. ɔ gwɛdigbɔnya -we slɔlua ɔ 'tɪɛ, 'mɔ ɔ nɔa lɛ, nyɪma duun 'yia we -yɔ, 'in wa yia ɔ dlɪ -gɔ zɔ. 24 -Zezu 'nɪ wa dlɪ -gɔ zɔ, -we ka gbɔ -wa, ɔ -yɪ wa 'dɛ weee dlɪ. 25 Nɪ, nyɪmɛ ɔ -ka ɔ -limaa gbɔ lapalɔ ɔ -yla, -Zezu 'nɪ -mɔv gbɔ -ka, nɪ, -we mɪa nyɪmɛɛ dlɪ zɔ, ɔ 'dɛ -yɪ we.

3

-Zezu -yɔ 'Nikodɛmɔ

1 Nɪ, nyɪmɛ yabhlo wa laa 'Nikodɛmɔ, ɔ mɪa Falizɪnyɪmaa sɔ lɔ, 'in ɔ mɪa Zuifɔv 'yugalɪnyɔ yabhlo nya, 2 mɔ yia -Zezuu -gbɛ sabɔ, 'in ɔ nɛɛ: «Wlabi, -a -yɪ we 'jɪ nɪ, -Lagɔ ka -mɪ tie, -in 'ka -aɪn gbɔ -slɔlu. -Lagɔ -yɔ -mɪ 'sɔ 'nɪ -mɪ nɪ, -in 'nɪ mneni -in 'ka 'sasɔkpa -gwɛdigbɔnya nɪ lɛnɔ.»

3 ɔ nɛɛ 'Nikodɛmɔ -ylaɛ: «In nɛɛ -mɪ -yla gbɔzɔnɔ saɛ: nyɪmɛ ɔ ka 'lulolu* wa 'nɪ gwali, ɔ 'nɪ mneni ɔ 'ka nyɪma -wa -Lagɔ pɪla 'wlu la glaa -mɪ.»

⁴ 'Nikodemus nɛɛ: «Sa wa 'ka nyime kpasaa 'lulolu gwalia? Nu, ɔ mneni ɔ 'ka ɔ 'nyaa nukplɛ pla, wa 'ka ɔ 'sɔnu gwali?»

⁵ -Zezu 'palia we 'bɪgɔ, ɔ nɛɛ: «Nu, in nɛɛ -mɪ -yla gbuzɔnu saɛ: we -ka nu, wa 'nɪ nyimɛɛ 'lulolu gwali, 'nyu -yɔ -Lagɔ Zuzu nya, -mɔɔ 'nɪ mneni -mɔɔ 'ka -wa -Lagɔ pɪha 'wlu la glaa -mɪ. ⁶ -We ka gbɔ -wa, -wa 'nyaa -yɔ dide gwalia, wa mɪ nyɪmaa nyɪma nya, 'in -wa -Lagɔ Zuzu gwalia, wa mɪ -Lagɔ Zuzu nyɪma nya. ⁷ We -ka 'sa -mɪ, in -ka gba nu, wa gwali amɪaa 'lulolu, we 'na sɔbhali -mɪ ɲwɛgaga -nɪ. ⁸ Nu, da -pɪpɛ 'yɪbhaa we 'ka 'plɪ, -bha we plɪha, 'in -na nɔa we -jiji, nu, da we bhɔlɔa, mɔ we mɪa, -in 'nɪ -bha da -yi. Sa -pɪpɛ mɪa, -wa -Lagɔ Zuzu gwalia, 'sa wa mɪa.»

⁹ 'Nikodemus nɛɛ: «Sa -mɔɔ 'ka 'wɔ la 'pɪplɪ?»

¹⁰ 'In -Zezu nɛɛ: «Gbɔslolunyɔ, ɔ ka 'ɲnɪ wa -yia *Izlaɛɪ -dɔdɔ -gɔ, 'mɔ -in -mɪa, 'in -in 'nɪ wee gbɔ nɪ -yii? ¹¹ Nu, in nɛɛ -mɪ -yla gbuzɔnu saɛ: -we ka 'ji -a -yia, we -gɔgbɔ -a gbaa. -We ka da -a 'yia, we 'dɪ -a saa. 'In a 'nɪ 'yɪbha a 'ka -amɪaa -bhayɪgbɔ -yɔɲwɪnu. ¹² In ka aɪn -yla dɔdɔgbɔ gbɔ gba, a 'nɪ we -yɔɲwɪnu. We -ka 'sa -mɪ nɪ, da na yia aɪn -yla yali gbɔ gbaa, a 'na 'ka we -yɔɲwɪnu, we 'nɪ mɔɔ? ¹³ Nu, nyimɛ yabhlogbɔɔ 'nɪ -slɔ -Lagɔ -gbɛ -gbɪa, we 'nɪ ɔɔ Nyimɛɛ 'Yu 'wɔbhɔ, mɔɔ 'bhɔa yali.

¹⁴ «Nu, Moizi ka nɛɛɛ -tɪbɛɛ 'wɔbhɔ yali da bɛblɛɛ nyɪma weee 'yu, 'sa -bhlokpade wa yia Nyimɛɛ 'Yu 'wɔbhɔa yali, ¹⁵ 'in -wa weee -ka ɔ dɪ -gɔ zɔ, wa 'ka 'yɪyɔgagɪɛ -we 'nɪa bhɪlɔluda -ka 'yɪ. ¹⁶ We 'dɛɛ 'gbɔ, 'sa -Lagɔ -kalia dɔdɔgbɔ -nyɪmaa zɛ, 'in ɔ yia ɔ 'Yu yabhlogbɔɔ wɪa, 'in -wa -ka ɔ dɪ -gɔ zɔ, wa 'na 'ka labɔ. 'Yɪyɔgagɪɛ -we 'nɪa bhɪlɔluda -ka, 'mɔ wa yia 'yia. ¹⁷ Nu, -Lagɔ 'nɪ ɔ 'Yu tie dɔdɔ -gɔ ɔ 'ka nyɪma gbɔ dɪɪ, nu, ɔ 'ka wa gbɔ 'wɔsa, we 'gbɔ ɔ yia ɔ tie. ¹⁸ -ɔ -ka ɔɔ 'Yu dɪ -gɔ zɔ, -Lagɔ 'na 'ka ɔ gbɔ dɪɪ, 'in -ɔ 'nɪ ɔ dɪ -gɔ zɔ, -Lagɔ ka ɔ gbɔ dɪɪ pepe. -We ka gbɔ -wa, ɔ 'nɪ -Lagɔ 'Yu -bhlogbɔɔ dɪ -gɔ zɔ. ¹⁹ Sanɛɛ -Lagɔ bhɔa nyɪmaa

-yɔgbɔ 'wɔ, nu, zɪ ka dɔdɔ -gɔ yi, 'in nyɪma 'nɪ we -yɔɲwɪnu, nu, wa 'yɪbha nɪkpɪsɛ, -we ka gbɔ -wa, gbɔnyuu wa nɔa lɛ. ²⁰ -Wa weee nɔa gbɔnyuu lɛ, zɪ wa nyɛa 'wɔ, 'in wa'a 'tɪa zɪ 'klɔ. -We ka gbɔ -wa, wa mɪ nyanɔ nɔda, nyimɛ yi wa lɛnɔgbɔ yɪbhɛɪ. ²¹ Nu, -wa nɔa -Lagɔ dɔmagbɔ lɛ, zɪ 'klɔ wa tɪaa. 'Sa nyɪma yɪa wa lɛnɔgbɔ -yɔ sa tenyii, 'in wa yɪbhɛɪa we 'ji nu, wa mɪ -Lagɔ 'nɔɲwɛ zɔda.»

Zaan nɛɛ -Zezu -gali ɔ 'yu

²² -Mɔɔ 'bɪgɔ, -Zezu -yɔ ɔ 'bɪnɔnya yia Zudeɛ -dɔdɔ -gɔ mɪ, 'in ɔ yia wa -gbɛ 'yɪ 'sɔlɛ lɪ, -zugba ɔ batizea nyɪma. ²³ 'In Zaan mɪa, -mɔɔ mɪ 'ya nyɪma batizeda: ɔ mɪ Enɔɔ, Salimɔ kwɛsɪ, da 'nyu -zua, -zugba nyɪma yi ɔ -gbɛ ɔ batizee wa. ²⁴ Nu, wa 'nɪ -slɔ Zaan -kasɔ 'wɔpa. ²⁵ -Bha kpɪkpɛɪɛ -bhɔa Zaaan 'bɪnɔnya -yɔ Zuifɔ yabhɪlɔ nyɪdɪ, sa Zuifɔ tɪɛ gbaa wa budo wa 'ka -mɔwɔlɔ, we -gɔ. ²⁶ We 'gbɔ wa bɛa Zaan -yɔ, 'in wa nɛɛ: «Wɪabɪ, nyimɛ -ɔ -yɔ -mɪ 'sɔ mɪa Zudeɛn nyu lɔ, 'in -in yia ɔ -gɔgbɔ gba -aɪn -yla, ɔ mɔ, ɔ mɪ nyɪma batizeda, 'in nyɪma weee mɪ ɔ -gbɛ mɪda.»

²⁷ 'In Zaan nɛɛ: «-Lagɔ 'nɪ nyimɛ -lu 'nyɛ, ɔ 'nɪ mneni ɔ 'ka we 'yɪ. ²⁸ Amɪaa 'dɛ mɪ na gbɔdayɪnya nya, a ka 'mɪ ɲwɛɛ 'nɔ nu, -amɪ, in 'nɪ -Lagɔ -Bhasanyɔ, nu, -Lagɔ tiea 'mɪ ɔ 'yu. ²⁹ -We ka gbɔ -wa, we -ka nanɔ gbɔ, nu, nyimɛ ɔ mɪa 'ɲwɔ kwada, ɔ 'tale ɔ mnazɪa -lu weee, 'in 'fɛɪ 'ka nna, 'mɔ in -mɪa. 'In da ɔɔ 'ɲwɔkwanyɔ -ka wee fɛɪ 'wɔ yi nɪ, ɔ 'tale -ka ɔ yiyɪ dɪ 'nɔ nɪ, 'in 'mɔna bhɔa ɔ. -Amɪ mɪa, in mɪ 'mɔna lɪda sa duun, 'sa nanɔ gbɔ mɪa. ³⁰ ɔ mɔ, ɔ 'bhɔ 'bɪ 'wɔ, 'in -amɪ 'ka zɔbɛ.

³¹ «Nu, -ɔ bhɔa -Lagɔ -gbɛ, ɔ -gali nyɪma weee 'yu. -ɔ bhɔa dɔdɔ -gɔ, dɔdɔgbɔ -nyimɛ ɔ -mɪa, 'in ɔ gbaa dɔdɔgbɔ gbɔ. ɔ mɔ, -ɔ bhɔa -Lagɔ -gbɛ, ɔ -gali nyɪma weee 'yu. ³² -We ɔ 'yia, -we ɔ 'nɔa, we -gɔgbɔ ɔ gbaa. 'In nyimɛ yabhlogbɔɔ ɔ ɲwɪnu ɔ gbɔ dayɪgbɔ -yɔ. ³³ -ɔ -ka ɔ gbɔ dayɪgbɔ -yɔɲwɪnu, mɔ slɔlua nu, -we -Lagɔ gbaa, gbuzɔnu -wa. ³⁴ Nu, -ɔ -Lagɔ -ka tie, -Lagɔwɛɪ ɔ

gbaa, -we ka gbu -wa, -Lagɔ nyɛa ɔ ɔ Zuzu kplo! kplo! ³⁵ Dide -Lagɔ -kali ɔ 'Yuu zɛ, 'in ɔ ka ɔ 'tɪtɛ ɔ kwɛɛ zɔ -lu weee -gu. ³⁶ -ɔ -ka ɔ 'Yu dli -gu zɔ, ɔ ka 'yliyɔgagɪe -we 'nɪa bhloluda -ka. Nu, -ɔ ɔ zɔa ɔ 'Yu 'nɔɲwɛ, ɔ 'na 'ka 'yliyɔgagɪe 'yɪ. -Lagɔɔ 'cɛ zɔ ɔ tva.»

4

-Zezu -yɔ Samaliɲwɔ

¹ -Mɔɔ 'bɪgɔ, Falizinyɪma ka 'nɔ nu, nyɪma duun mɪ -Zezu 'bɪyida ɔ 'ka wa batizee we -zi Zaan. ² (Nu, we 'nɪ ɔ dɛ, ɔ 'bɪnɔɲya batizea nyɪma). Da -Zezu yibhelia we 'ji, ³ -bha ɔ 'bhɔa Zudee, 'in ɔ yia Galilee lɔ mɪ.

⁴ ɔ 'ka Galilee mɪ, we mɪ nu, ɔ -dɪ Samalii -dɔdɔ 'wɔ. ⁵⁻⁶ Da ɔ mɪa Samalii -dɔdɔ -gu 'plɪɪda, 'gbe yabhlo wa laa Sikaa, -bha ɔ nɪnɪa we nɔkplɛ. Wee gbe mɪa, da *Zakɔbɔ ka bhaa dɔdɔ kibhe, 'in ɔ yia -bha -klɔ 'bhlu, wee dɔdɔ -we ɔ 'nyɛa ɔ 'yu *-Zɛzɛfɔ, we kwesi we mɪa. -Zezu sɪa nɔnɔve kwɛɛ, 'in ɔ yia wee -klɔ -yɔ ladɪ. Nu, 'ylogbagbɔ -wa.

⁷ -Bha Samaliɲwɔ yabhlo yia 'nyu 'plia, 'in -Zezu nɛɛ ɔ -yla: «A 'nyɛ 'mɪ 'nyu in 'ka 'ma.» ⁸ (Nu, ɔ 'bɪnɔɲya ka lililu zɔa mɪ 'gbe nɔkplɛ.)

⁹ ɔ 'nyɛ nɛɛ ɔ -yla: «Aya! -Mɪ Zuifɔ zɪlɪa -amɪ Samaliɲwɔ 'nyu yɪ?» Nu, Zuifɔ -yɔ *Samalii -nyɪma'a* 'nɔnɔ 'wɔla.

¹⁰ -Zezu nɛɛ ɔ -yla: «A 'nɪ -Lagɔɔ wɪwɪlɪlu -yɪ, 'in a 'nɪ ɔ mɪa aɪn 'nyu -zɪlɪda -yɪ. A -ka yaa we 'ji -yɪ, ama yɪ yaa ɔ 'wɔwɔlɔnyu -zɪlɪa, 'in ɔ 'ka we aɪn 'nyɛ.»

¹¹ ɔ nɛɛ: «Na -Kanyɔ, -in 'nɪ floko kwɛɛ -ka, 'in -klɔ -tɔ 'wɔ, sa -in 'ka 'mɪ wee 'wɔwɔlɔnyu 'nyɛa? ¹² -Amɪa dukpasa Zakɔbɔ 'bhluwa wee -klɔ, ɔ 'dɛ ka we 'nyu 'ma, we -yɔ ɔ 'yua -yɔ ɔ 'nɔɔlɪ -gnɔɔ -zɪlɔ. -Mɪ dli 'wɔ nu, -mɪ 'yɪa -mɪ -zia ɔ yɪ?»

¹³ -Zezu nɛɛ ɔ -yla: «Nyɪmɛ -ɔ -ka nyu nɪ 'ma, 'nyumatɔ yia ɔ 'bhaa lɔ. ¹⁴ Nu, 'nyu -we na yia wɪa, nyɪmɛ -ɔ -ka we 'ma, 'nyumatɔ 'na 'ka 'masɛɛn ɔ 'bha. 'In wee 'nyu zɛa ɔ 'wɔ 'wɔwɔlɔnyu, da

'yliyɔgagɪe -we 'nɪa bhloluda -ka, we bhɔa.»

¹⁵ ɔ 'nyɛ nɛɛ ɔ -yla: «Na -Kanyɔ, 'nyɛ 'mɪ wee 'nyu, 'nyumatɔ yɪ -sɛɛn 'mɪ 'bha, in yɪ 'masɛɛn -seli 'nyu 'plia yɪ.»

¹⁶ -Zezu nɛɛ ɔ -ylaɛ: «A mɪ amaa 'lowli laa, a -yɔ ɔ 'sɔ 'ka yɪ.»

¹⁷ ɔ nɛɛ: «In 'nɪ 'lowli -ka.»

ɔ nɛɛ: «Gbɔzɔnɔ a gbaa, nu, a 'nɪ 'lowli -ka. ¹⁸ Nu, a 'yɪ 'lowlia gbu. -Mɔmɔ a -yɔ ɔ 'sɔ mɪa dɛ nɪ, ɔ 'nɪ amaa 'lowli. Gbɔzɔnɔ -wa.»

¹⁹ ɔ 'nyɛ nɛɛ: «Cun, na -Kanyɔ, in -yɪ we 'ji nu, -Lagɔgbɔɔ -falɪpanyɔ -in -mɪa. ²⁰ -Gɔgɔ 'kadɔ nɪ 'wɪu -amɪa dukpasɪ bɔbɔ bhaa -Lagɔ, 'in amɪa nɛɛ: -Zeluzalɛmɔ wa 'kaa -Lagɔ bɔbɔ.»

²¹ -Zezu nɛɛ ɔ -yla: «Bhɔlɔ, a zɔ 'mɪ dli -gu. Bhla yabhlo yia bɛa, we 'nɪ -gɔgɔ 'kadɔ 'wɪu, 'in we 'nɪ -Zeluzalɛmɔ wa 'ka Dide -Lagɔ bɔbɔ. ²² Nu, amɪa *Samalii -nyɪma, -we a bɔbɔa, a 'nɪ we -yɪ. 'In -we -amɪa Zuifɔ bɔbɔa, -a -yɪ we. -We ka gbu -wa, Gbɔwɔsanyɔ mɪa, Zuifɔ -gbe ɔ bhɔa. ²³ Nu, bhla -we nya -wa bɔbɔa Dide -Lagɔ tɪklɪ, wa 'kaa ɔ bɔbɔ Zuzu nya sazɔnɔ sa, we bhla ka cɪpa, 'in we ka nɪnɪ. Nu, we 'sasɔkpa -nyɪmaa da -Lagɔ tɪa, wa 'ka ɔ bɔbɔ. ²⁴ -Lagɔ mɪ Zuzu nya. -Wa 'kaa ɔ bɔbɔ, wa bɔbɔ ɔ Zuzu nya sazɔnɔ sa.»

²⁵ ɔ 'nyɛ nɛɛ ɔ -yla: «In -yɪ we 'ji nu, Mesi yia yia. (We ji -wa -Lagɔɔ -Bhasanyɔ.) ɔ -ka yɪ nɪ, mɔ yia we 'dɛ wee 'wɔsɪsɪa.»

²⁶ ɔ nɛɛ ɔ -yla: «Mɔ mɪa da aɪn -yla gbada.»

²⁷ -Bha -bhlokpade ɔ 'bɪnɔɲya yia lɔ. 'In wa yia -Zezu -yɔ 'nyɛ nɛɛ yabhlo -yɔyɪ 'dɪ -sada. 'In we yia wa nyɛgaga -sɔbhɪ, -zugba wa gba -mɔ dli zɔɛ: «Lɛɛ -lu ɔ yibhɪ ɔɔ 'nyɛ nɛɛ? Lɛɛ -gbɔ ɔ gba ɔ -yla?» Nu, 'sasɔkpa -layibhawɛ nɪ 'nɪ nyɪmɛ yabhlogbɔɔ nyɛɛ 'tɪa.

²⁸ Tɔn, ɔɔ 'nyɛ nɛɛ tɪa -bha ɔ 'nyu -nyida, 'in ɔ yia 'gbe nɔkplɛ pla. ɔ nɛɛ nyɪma -yla: ²⁹ «A yɪ! A yɪ -nya, a 'ka nyɪmɛ yabhlo 'yɪ! Mɔ gbaa na lɛnɔgbɔ wee. We 'wɔ sa mɔ -wa -Lagɔɔ -Bhasanyɔ.» ³⁰ Tɔn, wa yia 'gbe

* 4:9 Zuifɔ 'nɪ mɛnɪ wa 'ka Samalii -nyɪmaa kna kwɛzɪ.

nokple 'tla, 'in wa yia -Zezuu gbεgbεin mnini.

31 We bhla, ɔ 'binɔnya mi ɔ bhubhoeda ɔ 'ka li. 32 'In ɔ nεε wa -ylae: «Lililu -we in 'kaa li, a 'ni we -yi.»

33 'In ɔ 'binɔnya nεε wa 'dekpva nyidi: «Aya! Nyɔɔ 'nye ɔ lililua?»

34 ɔ nεε wa -yla: «Na yoopanyɔɔ dumagbɔɔ 'nɔɲwεzɔvε -yɔ ɔ lubhoo 'wlubhabhie, mɔ -wa na lililu.

35 Amia, a nεε nu, we -tv 'wɔ 'cɔ -mɔna, 'in -luu -didi bhla 'ka nyini, -ami nεε ain -yla, nu, we -didi bhla ka -slɛen nyini.

A -tali kpaɔ -gɔ, we 'ya ka zalɔ. 36 -ɔ -ka -luu -didiɔ nya -mi, ɔ ka ɔnɔɔ -tnɔɔ 'yi. Nu, ɔ mi nyima 'wluɔɔgwɔlɔɔda, 'yliyɔgagie -we 'nia bhloluda -ka, -Lagɔ 'ka we wa 'nye. 'In we glɔglɔnyɔ -yɔ we -didiɔ 'ka 'mɔna li dabhlo.

37 Nu, nine yabhlo nεε: «Nyime yabhlo gla, 'in nyime -putu dia.» Gbɔzɔnɔ -wa. 38 Kpaɔ -we 'wɔ a 'nia lubho nɔ, -mɔ in tiea ain we -luu -didi bhla. Tɔɔba ka -mɔ lubho nɔ, 'in wa yia sia. 'In -amia yia we 'wɔ -tnɔɔ.»

39 -Mɔɔ 'bigɔ, ɔɔ 'ɲwɔɔ gbagbaweli -gɔ Samalii -nyima duun zɔa -Zezu dli -gɔ. ɔ nεε wa -yla: «ɔɔ nyime ni gbaa 'mi -yla na lenɔgbɔ weee.» 40 We 'dεε 'gbɔ, Samalii -nyimaa -zlo yia -Zezuu -gbε yi. 'In wa yia ɔ -belɔ -yɔpali, ɔ -yɔ wa 'ka -tv. ɔ li -bha 'yli 'sɔ.

41 'In tɔɔba yia wa -gɔ -bho dliɔzɔvε nya, ɔ 'dεε ɲwεε weli 'gbɔ. 42 Wa nεε ɔɔ 'ɲwɔɔ -yla: «We 'ni -slɛen amaa weli -bhlogbɔɔ 'gbɔ -a yi ɔ dli -gɔ zɔ. Nu, -amimaa 'dε ka ɔ ɲwεε weli 'nɔ. Nu, -a -yi -slɛen we 'ji nu, mɔ -wa dɔdɔgɔ -nyima weee Gbɔwɔsanyɔɔ 'dεbhie.»

43 -Zezu li -bha 'yli 'sɔ, we tanɔɔ zli, 'in ɔ yia ɔ 'yoo bhli, ɔ 'ka Galilee -dɔdɔ -gɔ lɔ mnɔ. 44 (Nu, -Zezuu 'dε ka gba nu, wa'a zɔ -bha -Lagɔgbɔɔ -falipanyɔ ɔ 'dεε -zɔɔ.) 45 Tɔɔn, ɔ nynia Galilee, 'in nyimaa -zlo yia ɔ yoo -saa yi. -We ka gbɔ -wa, gwɛdigbɔ ɔ nɔa lε -Zeluzalemɔ 'Wɔzitiylu 'fetu bhla, wa ka -bha 'yi.

46 'Bhie ɔ yia Kana lɔ mnɔ, Galilee -dɔdɔ -gɔ, da ɔ 'bhitilia 'nyu nɔ 'wɔla. Nu, *Ewɔlɔɔ nyime 'kadɔ yabhlo mia

Kapenaumɔ, ɔ 'yu ka gu -yɔ. 47 ɔ 'nɔa nu, -Zezu ka Zudee 'bhɔ, ɔ ka Galilee mnɔ, 'in ɔɔ nyime yia Kana mnɔ, ɔ 'ka ɔ 'yi. ɔ nynia ɔ -gbε, ɔ nεε ɔ -yla: «-Na zukpa -wa! -A mnɔ Kapenaumɔ, -in 'ka na 'yu jipe, ɔ yi tli.»

48 -Zezu nεε ɔ -yla: «We 'ni gwɛdigbɔnya 'wɔbhɔ, a 'ni mnɔni a 'ka 'mi dli -gɔ zɔ.»

49 ɔɔ nyime 'kadɔ nεε ɔ -yla: «Na -Kanyɔ, -a mnɔ -mɔ, na 'yu yi tli.»

50 ɔ nεε: «Mnɔ -budunwεε, nu, -na 'yu ka 'pɔ.»

'In ɔɔ nyime yia -Zezuu weli dli -gɔ zɔ, 'in ɔ yia ɔ -budunwεε mnɔ. 51 ɔ mi mnɔda, 'in ɔ -yɔ ɔ zɔyua yia gbeli 'yloogblɔ. -Maa nεε ɔ -yla: «-Na 'yu ka 'pɔ.»

52 'In ɔ yia wa layibhaε: «'Lee, bhla -mumɔ nya ɔ yili 'wɔa?»

Wa nεε: «Zɔbha 'yɔgbagbɔɔ 'lɛlu tianɔ nya ɔ 'pɔa.»

53 ɔɔ 'yuu dide yia we 'jiyibheli nu, wee bhla -bhlokpade nya, -Zezu gbaa ɔ -ylae: «-Na 'yu ka 'pɔ.» -Bha ɔ -yɔ ɔ -budunwεε -nyima weee zɔa -Zezu dli -gɔ.

54 Wee gwɛdigbɔɔ 'sɔnɔ ɔ nɔa dε lε ɔ Zudee -bhɔda, ɔ 'ka Galilee mnɔ.

5

*-Zezu jipea guzɔnyɔ yabhlo *Nyapɛyli nya*

1 -Mɔɔ 'bigɔ, Zuifɔɔ 'feti yabhlo nynia, 'in -Zezu yia 'wɔsɔ, ɔ 'ka -Zeluzalemɔ mnɔ. 2 Nu, -mɔ -Zeluzalemɔ, klolo 'kadɔ yabhlo mi -bha, 'mɔ wa laa Bhlabhɛε Klolo. -Bha wee klolo kwesi, 'nyu yabhlo mi -bha, 'mɔ wa laa zuifɔweli 'wɔ Betesida. Nu, palɔɔ bhɔ gbu gbelia we. 3 Nu, guzɔnyaa -zlo slu we -yɔ la: 'lɔlɔnya klaa, 'tigitigunya klaa, we -yɔ zɔlaslɔnya mi -bha. [Nu, 'nyuu zuklue wa mia wɔda. 4 -We ka gbɔ -wa, bhla tɔɔba nya, 'anzi sibhɛlia wee 'nyu lɔ la, 'in we zuklua we 'klɔ. 'In -ɔ -ka -mɔ -bho tia, guo gu -we -ka ɔ -yɔ -mi, 'in ɔ pɔa.]

5 Nu, wa glaa, nyime yabhlo ka gu -yɔ, we -zɔ glɔ -bhlo 'ya kugbua lε gbɛta ni. 6 Da -Zezu 'plɛlia -mɔ, ɔ 'yia ɔ, 'in ɔ

yia 'nu nu, wee gu ka o -yo -gwle. O bea o -yo, 'in o yia o layibha: «-In 'yibha -in 'ka 'puu?»

7 'In o guzunya yia we 'bigupalie: «Na -kanyo, 'nyu -ka zuklu, nyime o 'kaa -mo 'mi 'pa, o 'ni -mi. Bhla in 'ka 'wuso, nyime yabhlo ka 'mi 'yugal.»

8 -Zezu nee o -yla: «-So 'wu! -In 'bhu -na -bita 'wu, -in mni.» 9 -Bha -bhlokpade, o nyime 'pua, o -soa 'wu, o 'bhua -bita 'wu, 'in o yia mni.

Nu, *Nyapeyli nya we nua le. 10 -Bha Zuifvu 'yugalinya gbaa -o wa jipea -yla: «Nu, -zeen mia, Nyapeyli -wa. 'In -amiaa tite nee, -in 'ni mneni -in 'ka -na -bita 'wobhu, -in 'ka no.»

11 O nee wa -yla: «Nyime o jipea 'mi, o nee 'mi -yla: «-In 'bhu -na -bita 'wu, -in 'ka mni.» »

12 -Bha wa 'yibhaa o lae: «Nyoo gba -mi -yla, 'bhu -na -bita 'wu -in mnia?»

13 Nu, o nyime o jipea o, o 'ni o -yi. Nu, -Zezu ka o 'yiligwe lamnonu, nyima -zu -bhaa 'gbu.

14 -Muu 'bigu, -Zezu plaa -Lagobudu 'kadu zo, o 'yia o -yo, 'in o nee o -yla: «-In ka -sleen 'pu, -in 'na nonu 'masleen gbonyuu le -nie. We 'ni -muvu, -we yia -mi yia, we -nyu 'yli.»

15 -Bha o nyime mnia, 'in o nee Zuifvu -yla: «-O puea 'mi ni, -Zezu -wa.»

16 Nu, Nyapeyli nya o jipea nyime, we 'dee 'gbu wa yia o -yowusobu, wa 'ka o stali.

17 Nu, -Zezu nee wa -yla: «Bhla weee nya, na Dide mi lubho nuda, o 'bhisa -ami mi 'yaa lubho nuda.» 18 We 'dee 'gbu Zuifvu 'yugalinya yia o -yowusobu, wa 'ka o 'bha. We 'ni wa Nyapeyli -bhlogbo o 'ni 'nonwe zuu gbu, o nee 'ya nu, -Lago -wa o Dide, 'in o yibhoba o 'de -Lago.

-Zezu wlaa 'yliyogagie

19 -Zezu 'palia we 'bigu o nee: «Nu, in nee ain -yla gbuzonu sae: 'Yuu 'debhlo 'ni mneni o 'ka -lu yabhlogbo lenu, nu, -we o 'yia o Dide lenuda, we 'dekpu o nua le. -We Dide nua le, 'mu 'Yu nu 'yaa le. 20 Nu, Dide -kali o 'Yuu ze, 'in o slolua o o lenugbu weee. Cun, gbu 'kadu -we 'yia -we -zia -we a 'yia, 'mu o yia o -slolua, 'in we 'ka ain nwegaga -sobhali.

21 Sa Dide ganoo tilitnya, 'in o nyea wa 'yliyogagie, 'sa -bhlokpade 'Yu nyea 'yliyogagie nyima -wa o 'yibhaa o 'ka we 'nye. 22 Dide'e 'bhu nyime -yogbu 'wu, o ka we 'de weee o 'Yu yoo 'nye, 23 'in nyima weee 'ka 'Yu 'nonwe zu o Dide 'bhisa. -O 'ni 'Yu 'nonwe zu ni, o Dide, -o tiea o, o 'ni -mo o 'nonwe zu.

24 «In nee ain -yla gbuzonu sae: -o -ka na weli yukwli pulu, 'in -o tiea 'mi, o 'ka o dli -gu zu, o ka 'yliyogagie -we 'nia -bhloluda -ka. Gbudie 'na 'ka o -nu nya -mi. Nu, o ka tilitie 'wobhu, 'in o yia 'yliyogagie 'wophli. 25 In nee ain -yla gbuzonu sae: da tilitnya 'kaa -Lago 'Yuu weli 'nu, 'in -wa yia we 'nua, 'yliyogagie wa yia 'yia, we bhla ka cipa, 'in we ka nyi. 26 Sa Dide kaa 'yliyogagie 'wu, 'sa 'Yu kaa 'yliyogagie 'wu. Nu, Dide 'nyea we o 'Yu. 27 'In o yia o 'Yu se 'nye, o 'ka nyima -yogbu 'wobhu. -We ka gbu -wa ni, o mi *Nyime 'Yu nya. 28 Gbonya ni 'na sobhali ain nwegaga -ni. 29 We bhla mi yida, da tilitnya weee -wa wa 'bhlu, wa yia o weli 'nua, 'in wa 'ka wa gbawla 'wotla. -Wa nua gbu -zonu le, wa -ka tilitnya glaa 'wuso, 'yliyogagie wa yia 'yia. 'In -wa 'nia gbu -zonu lenu, wa -ka 'wuso, gbudie yia wa -nu nya -nia.

-Zezuu gbodaynya

30 «Nu, in 'ni mneni in 'ka -lu yabhlogbo lenu na 'de nya. Sa Dide gbaa, 'sa na bhua nyima -yogbu 'wu, we 'gbu, na gbuwobhubhue mia tiklu. -We ka gbu -wa, 'in -tali na 'dee dumagbu da, -o tiea 'mi, o dumagbu da na tala.

31 «We -ka na de mi na gbodaynya nya, -we na yia gbaa, a 'na 'ka we la gbuzonu. 32 Nu, na gbodaynya yabhlo mi -bha. 'In, in -yi we 'ji nu, -we o gbaa na daa gbuzonu -wa. 33 Na 'gbu a yia nyima tie Zaaan -gbe, wa 'ka o layibha. -We o gbaa ain -yla na daa, gbuzonu -wa. 34 -Ami, in 'ni we gbu -ka, nyime 'ka na gbodaynya -ze. Nu, Zaaan gbu na gbaa ain -yla, a 'ka gbu 'wobhu gbu -wa. 35 Zaan 'wloa linape, 'in a yia nwnu a 'ka 'mona li o san 'wu, bhla -bhlo nya. 36 Nu, in ka gbodaynya

yabhlo -o 'yilia -o -zia Zaan. Sa wa 'kaa we 'jiyibheli nu, Dide tiea 'mi, mu -wa nu, lubho -we ka 'gbu o yia 'mi tie, in mi we nuda. 37 'In o Dide -o tiea 'mi, o 'de mi na gbodayinyo nya. Nu, a 'ni -slo o weli 'nu, 'in a 'ni -slo o 'klu 'yi. 38 O weli 'ni ain 'wu -mi, -o o tiea, a'a zu o dli -gub 'gbu. 39 -Lagosebhe 'wu a talia, 'yliyogagie -we 'nia bhloluda -ka, a 'ka we 'yi we nukple. Nu, gbuzonu -wa, wee weli de gbaa na -gubgu. 40 'In a'a yi na -gbe, a 'ka 'yliyogagie -zonu 'yi.

41 «In 'ni nyimaa 'hni kwalie datalida -mi. 42 Nu, in -yi ain, in -yi we 'ji nu, -Lagoo zekalie 'ni ain 'wu -mi. 43 -Ami -momoo yia na Didee 'hni nya, a'a hwnu na gbu -yo, 'in nyume -putu -ka yi, o 'dee 'hni nya, o gbu a hwnua -yo. 44 'Nni kukwale da a talia, nu, -Lago -bhlogbo 'ka amiaa 'hni 'ylimani, a'a -tali -moo da. -We mia daa 'gbu, a'a zua 'mi dli -gu. 45 'Lee, -ami yia ain gbu dila -Lago 'yu yi? -Innya, we 'ni -ami yi ain gbu dila -Lago 'yu, nu, a ka Moizi dli 'wu di, mo yia ain gbu dila. 46-47 A -ka yaa Moizi dli -gu zu ni, -zugba a ka 'mi dli -gu zu. Lee -lu ka 'gbua? -We ka gbu -wa ni, Moizi ka na daa celi -Lagosebhe 'wu nu, -we o celia a 'ni we dli -gu zu, we 'dee 'gbu a'a zua na 'dee weli dli -gu.»

6

(Mt 14.13-21; Mk 6.30-44; Lk 9.10-17)

1 -Moo 'bigu, -Zezu mnia Galilenyu kwesi, 'in o yia wee 'nyu 'wodi. (Nu, wee nyu mia, 'mu wa la 'yaa Tibeliadi). 2 'In nyimaa -zlo yia -Zezu 'bi yi, nu, gwedigbu o nua le nyimaa jipee nya, wa ka we -yoyu 'gbu. 3 -Bha o -gblaa -gogo yabhlo 'wlu, 'in o yia -mo ladi, o -yo o 'binanya 'so. 4 Nu, Zuifoo *'Wozitylu 'feti ka cipa. 5 -Zezu -talia -bha too, 'in o yia nyimaa -zlo -yoyi o -gbe yida, 'in o nee Filipu -ylae: «Da -a 'ka 'floo zo, 'in nyuma ni 'ka lia?» 6 -We -Zezu 'kaa lenu, o 'de -yi we. Nu, la o ylaa Filipu, we 'gbu o yia we o layibha.

7 Filipu nee: «Aya! 'Cu gbetaa lubhoo 'penigwezii 'debie nya, -a 'ni mneni

-a 'ka 'floo zo, 'in wa 'de wee 'ka li -seSe.»

8 -Zezuu 'binanyo yabhlo mi -bha, 'mo wa laa Andlee, Simo Pielu bheli -wa. O nee: 9 «Nokpasuyu yabhlo mia da, o ka *'lozifloo gbu -yo zibhi 'so kwee. Zibhinya -yo 'floonya ni 'ni 'wuzu, wa 'de wee 'ka li. We 'ni moo?»

10 -Zezu nee o 'binanya -yla: «A 'tulu wa, wa -di la.» Nu, wee da mia, -petu -zu -bha. Waa nyuma -dia la, wa nyi nokpasiaa 'wlu glu -bhlo 'wlu gbu (5.000). 11 O 'bhua 'floo 'wu, o 'paa -Lago fuo, -wa mia ladida, 'in o yia we wa 'wula dlili. 'Sa o dlili 'yaa wa zibhi 'wula, 'in wa yia li wa dli da. 12 Da wa 'de wee lu ni, 'in -Zezu nee o 'binanya -yla: «A 'bhu we pnu la, a -yo we yi, we 'ya yabhlogbo yi mno.» 13 Wee 'floo gbu nyuma lia, 'in wa yia lu. We pnu -we -tua 'wu, 'mu o 'binanya 'bhua la, mu yea -cice kugbua le 'so.

14 Gwedigbu o nua le, wa 'yia we -yo, 'in wa nee: «Gbuzonu -wa, -Lagobbu -falpanyo -o 'kaa yi ni, 'mo o -mia.»

15 -Zezu -yi we 'ji nu, wa 'yibha wa 'ka o 'wobhu -gla nya, wa 'ka o wa 'wlulapilinyo -zeli. We 'dee 'gbu o yia wa gwewla, 'in o 'debhlo yia -gogo 'wlu mni.

-Zezu naa 'nyu -gu
(Mt 14.22-27; Mk 6.45-52)

16 Jibhe zaa, -bha o 'binanya kwlia -gogo 'nyu kwesi. 17 -Bha wa -bhoo 'glu 'wu, wa 'ka 'nyu 'wodi, 'in wa 'ka Kapenaumu mni, -zugba -Zezu 'ni -slo wa glaa -mi, 'in sabo yia be. 18 Nu, 'nyuu -gubgu yia zuklue bhli, -pape 'kadu mi 'plidaa 'gbu. 19 We bhla, kilometli gbu, kilometli gbelibhlo wa nua le -mo 'nyu -gu. Nu, wa mi 'nyu 'wodi, 'in wa yia -Zezu -yoyi yida wa gbegbein 'nyu -gu -nono nya. -Bha wa nua nyanoo. 20 'In -Zezu nee wa -ylae: «-Ami -wa. A 'na nono nyanoo -ni.» 21 O 'binanya 'yibha wa 'ka o 'wobhu 'glu 'wu. Too, mo wa mia mnida, 'in wa 'glu yia -bhaa duvu yli.

22 Zli zlia, nyimaa -zlo -wa -tua 'nyuu kakpe yabhlo -gu, 'in wa yia we 'jiyibheli nu, 'glu -bhlogboo mia -bha. 'In nyuma -yi we 'ji nu, -Zezuu 'binanya ka

'glv 'wɔbho, 'in wa yia mni, -zugba ɔ 'ni wa glaa -mi. ²³ -Sleeɛn, nyima -wa 'bhva Tibeliadigbe nokple, 'in wa yia 'glv tɔlva 'wɔbho, 'in wa yia mni. Wa mnia, da Nyimaa -Kanyɔ bhuhoea -Lagɔ, 'in nyimaa -zlo yia 'floo li, 'in wa yia -bha nyini. ²⁴ Nyimaa -zlo mia -bha, wa yibhelia we 'ji nu, -Zezu -yɔ ɔ 'bunɔnya 'ni -bha -mi, wa -bhoa 'glɔnya 'wɔ, 'in wa yia -Zezu 'yli 'bi lanɔnva mni Kapɛnaumu.

-Zezu -wa 'floo -we nyɛa nyima yliyɔgagie

²⁵ Wa yia -Zezu kakpe -putu -gv, 'in wa nɛɛ ɔ -yla: «*Wlabi, 'lee, lɛbhla -in nyini -selia?»

²⁶ -Zezu 'palia we 'bigv, ɔ nɛɛ: «In nɛɛ aɪn -yla gbuzɔnɔ saɛ: a ka 'floo li, 'in a 'ni lv -sɛ, we 'gbv a talia na da. We 'ni nu, na gwɛdigbɔnya in nva lɛ, we 'ji a 'nɔ 'wɔlaa gbv. ²⁷ Lililu -we nyumɔa, a 'na nɔnɔ we 'gbv lubho -ni. Nu, lililu -we gwɛa, 'in we nyɛa nyimɛ 'yliyɔgagie -we 'nia bhloluda -ka, a nɔ we 'gbv lubho. Wee lililu ni, Nyimɛɛ Yu yia we aɪn 'nyɛa. Nu, 'mɔ Dide -Lagɔ zva ɔ yibhelida -yɔ.»

²⁸ -Bha wa 'yibhaa ɔ laɛ: «'Lee, sa -a 'ka nɔ, lubho -we nanɔa -Lagɔ dɔdɔ, 'in -a 'ka we nva?»

²⁹ -Zezu nɛɛ wa -ylaɛ: «Lubho -we -Lagɔ 'yibhaa a nɔ, mɔ -wa -ɔ ɔ tiea, a zɔ ɔ dli -gv.»

³⁰ Wa nɛɛ ɔ -yla: «Gwɛdigbɔ -mɔmɔ -in 'ka lɛnɔ, -a 'ka -yɔyi, 'in -a 'ka -mi dli -gv zva? Sa -in 'ka nva? ³¹ Nu, da -amɔaa dɔkpasɔ -dɔli bhaa da beblɛɛ la -bhlo -bhlo, wa ka *manɔ li. 'Sa we mia celida -Lagɔsɛbhɛ 'wɔɛ:

◁'Floo -we 'bhva yali,
 ɔ ka we wa 'nyɛ,
 wa 'ka we li. »

³² ɔ nɛɛ: «In nɛɛ aɪn -yla gbuzɔnɔ saɛ: -ɔ 'nyɛa aɪn yali 'floo ni, we 'ni Moizi: nu, na Dide nyɛa aɪn yali 'floo 'zayli.

³³ Nu, -we ka gbv -wa, -Lagɔɔ nɔ 'floo mia, mɔ -wa -ɔ 'bhva yali, 'in ɔ nyɛa dɔdɔgv -nyima 'yliyɔgagie.»

³⁴ -Sleeɛn, wa nɛɛ ɔ -yla: «-Amɔaa -Kanyɔ, wee 'floo mia ni, 'nyɛ we -aɪn 'yl weee nya.»

³⁵ -Bha -Zezu gbaa wa -ylaɛ: «Nu, 'floo -we nyɛa nyimɛ 'yliyɔgagie, -ami -wa. -ɔ -ka na -gbɛ yi, ηwɔ 'na 'ka 'masleeɛn ɔ 'bha. 'In -ɔ -ka 'mi dli -gv zɔ, 'nyumatv 'na 'ka 'masleeɛn ɔ 'bha.

³⁶ Nu, in ka we aɪn -yla gba: amɔa, a ka 'mi 'yi, 'in a'a zɔ 'mi dli -gv. ³⁷ -

Wa weee na Dide nyɛa 'mi, na -gbɛ wa yia yia. 'In nyɔɔo nyɔɔ yia na -gbɛ, in 'na 'ka ɔ 'pipee viteli. ³⁸ Nu,

in 'ni yali 'bhv in 'ka na 'dɛɛ dɔmagbv lɛnva yi, -ɔ tiea 'mi, -mɔɔ dɔmagbv in yia lɛnva. ³⁹ -ɔ tiea 'mi, ɔ dɔmagbv -

wa nu, nyima ɔ 'nyɛa 'mi yoo, in 'na mnɔnɔ wa 'yabhlogbɔɔ -ni. Nu, dɔdɔv bhɔa zli, in -sɔlv wa 'wɔ tɔlɔnya glaa.

⁴⁰ Cɔn, na Didee dɔmagbv ni: -wa -ka 'Yu 'yi, 'in wa -ka ɔ dli -gv zɔ, 'yliyɔgagie

-we 'nia bhloluda -ka, 'mɔ wa yia, 'in dɔdɔv bhɔa zli, in -sɔlv wa 'wɔ tɔlɔnya glaa.»

⁴¹ Tɔn, Zuifv yia -Zezu -yɔ ηwɔnɔwenie bhli, -we ka gbv -wa, ɔ nɛɛ nu, ɔ mi 'floo -we 'bhva yali nya.

⁴² Wamɔa nɛɛ: «-ɔ mia dɛ ni, -Zezu -wa. We 'ni mɔv? -A -yi ɔ dide -yɔ ɔ 'nyaa. Nu, *-Zɛzɛfɔv 'yu ɔ -mia. Sa ɔ gba -sleeɛn nu, yali ɔ 'bhva?»

⁴³ -Bha -Zezu 'palia wa wɛlu 'bigvɛ: «A 'na 'ηwɔnɔweni a 'dɛkpɔa nyidi -ni.

⁴⁴ Nu, nyimɛ yabhlogbɔɔ 'ni mnɛni ɔ 'ka na -gbɛ yi, 'mɔ we 'ni nu, na Dide -ɔ tiea 'mi, mɔ gbize ɔ 'wɔ. 'In -ɔ -ka na -gbɛ yi ni, dɔdɔv bhɔa zli, 'in na sɔlv ɔ 'wɔ tɔlɔnya glaa. ⁴⁵ -We mia celida

-Lagɔgbɔv -falɔpanyaa 'sɛbhɛ 'wɔ, mɔ ni: «-Lagɔ yia wa 'dɛ weee gbv -slolua.» Nyima weee -wa nva na Didee wɛli, 'in -we ɔ slolua, 'in wa ηwɔnɔ we -yɔ, ma yia na -gbɛ. ⁴⁶ Nu, -ɔ 'bhva -Lagɔɔ -gbɛ ɔ 'dɛbhlogbɔɔ 'yia Dide. We 'ni ɔmɔ 'wɔbhu, nyimɛ yabhlogbɔɔ 'ni -slɔ Dide 'yi. ⁴⁷ In nɛɛ aɪn -yla gbuzɔnɔ saɛ: nyimɛ -ɔ zva 'mi dli -gv, 'yliyɔgagie -we 'nia bhloluda -ka, we mi ɔ -nɔ nya.

⁴⁸ Nu, 'floo -we nyɛa nyimɛ 'yliyɔgagie, -ami -wa. ⁴⁹ Da beblɛɛ mia, amɔaa dɔkpasɔ ka -mɔ *manɔ li, we mi 'sa 'bhie, 'in wa yia tl. ⁵⁰ Nu, -mɔv -ka wee 'floo -we bhva yali ni, nyimɛ -ɔ -ka we li, ɔ 'nia tlia yi. ⁵¹ In nɛɛ, 'floo -we 'bhva

yali, -we wlaa 'yliyogagie, -ami -wa. Wee 'floo mia, nyime -o -ka we li ni, 'in o yia 'yliyogagie -we 'nia bhloluda -ka. Nu, 'floo na yia wlaa, mu -wa na yice, 'mu na yia wlaa dudugu -nyimaa 'yliyogagiee 'gbu.»

⁵² -Bha Zuifvu kpikpele sumania 'wu, 'in wa nee: «'Lee, sa nyime ni 'ka o yice -ain 'nye lililu 'bhisaa?»

⁵³ Toun, -Zezu nee: «In nee ain -yla gbuzonu sa nu, a 'ni Nyimee 'Yuu yice li, 'in a 'ka o 'pion 'ma, 'yliyogagie 'na 'ka ain 'wu -mi. ⁵⁴ Nyime -o lia na yice, 'in -o maa na 'pion, o ka 'yliyogagie -we 'nia bhloluda -ka. 'In duduvu bhia zli ni, -ami na solva o 'wu tilitnya glaa. ⁵⁵ Nu, na yice mia lililu -zonu -wa, 'in na 'pion mia, 'mamalu -zonu -wa. ⁵⁶ Nyime -o -ka na yice li, 'in o -ka na 'pion 'ma, o mi 'mi 'wu, 'in -ami mi o 'wu. ⁵⁷ Sa Dide -o tiea 'mi, o -gaa 'yliy, 'in in yia 'yliyogagie 'yi o 'gbu, 'sa -bhlokpadε -o -ka 'mi lida -tu, 'in -moo yia 'yliyogagie na 'gbu. ⁵⁸ Nu, -we -wa 'floo -we 'bhva yali ni, mu nu: wee 'floo mia, we -yo amiaa dukpasu lilifloo 'ni 'wowlu. Nu, wamia ka tl. 'In nyime -o -ka wee 'floo ni li, o mi 'yliyogada 'yli weee nya.»

⁵⁹ Nu, gbu weee -we mia de, -mo Kapenaumuv *Lagobudu zo o -slolua we.

Nyima -zlo jlaa -Zezu 'bi

⁶⁰ Da -Zezuu 'binonya 'nva o weli, 'in wa glaa nyima duun nee: «Nyoo mneni o 'ka o weli ni -yohwnua? Wee weli ni 'ni 'te -se.»

⁶¹ Da -Zezu yibhelia we 'ji nu, -we o gbaa, o 'binonya mi we 'gbu 'hwanweda, o nee wa -yla: «-We mia da ni, mu dia amiaa 'kva 'wu yi? ⁶² 'In da a -ka -sleen *Nyimee 'Yu -yoyi yali lumnida, sa a 'ka gbaa? ⁶³ Nu, -Lagoo Zuzu wlaa 'yliyogagie, we 'ni -muvu ni, nyimee 'de -bhlo 'ni we mneni. Weli -we in gbaa da ain -yla, -Lagoo Zuzu nya in gbaa we, 'in we nyea nyime 'yliyogagie. ⁶⁴ We mi 'sa 'bhie, nyima tolva mi ain glaa, wa'a zu 'mi dli -gu.» Nu, we bhili we gwedida, nyima -wa 'nia o dli -gu zu, we -yo nyime -o 'kaa o wla, wa 'ka o 'bha, -Zezuu 'de -yi wa. ⁶⁵ -Bha o gba 'yae: «We 'gbu in yia da

ain -yla gba nu, nyime -o Dide 'ni 'yoo 'nye o 'ka na -gbe yi, o 'ni we mneni.»

⁶⁶ We 'bhv we bhla ni 'wu, o 'binonya glaa, nyima duun yia o 'bi 'bhv. Wa -yo o o bhli -sleen 'yoo -bhlo. ⁶⁷ -Sleen, -Zezu nee o 'binonya kugbua le 'so -yla: «'In amia naa, amia 'ni 'ya 'yibha a 'ka mnii?»

⁶⁸ Simo Pielu 'palia we 'bigu, o nee: «Na -Kanyo, 'lee, nyoo ka -gbe -a 'ka mnii? Nu, weli -we nyea nyime 'yliyogagie -we 'nia bhloluda -ka, -mi kwee we mia. ⁶⁹ Nu, -amia mia, -a ka dli zu, 'in -a yia we 'jyibheli nu, -Lagoo -Mowlonyo o tiea, 'mo -in -mia.»

⁷⁰ -Zezu nee wa -ylae: «Amia nyima kugbua le so mia de ni, -ami -saa -bha ain, we 'ni muv? Nu, ain glaa, nyime yabhlo mia *'Kuzuu -nu mo!»

⁷¹ O mia we gbada, Simo Isikaliotuv 'yu Zudasu o saa 'hni. Nu, oo Zudasu mia, o mi -Zezuu 'binonya kugbua le 'so glaa, 'bhie, mo yia o wlaa.

7

-Zezuu bhelia 'ni o dli -gu zu

¹ -Muv 'bigu, -Zezu yia Galilee -dudu -gu mnii, -zugba o plili 'gbenya 'wu. Nu, o 'ni 'yibha o 'ka Zudee -dudu -gu nyini, Zuifvu 'yugalunya mi o 'bhabhiee 'kli 'yidaa 'gbu. ² Zuifv -feti -we wa laa -fa -feti, we ka cipa, ³ 'in o bhelia nee o -yla: «-In 'bhv -seli, -in 'ka Zudee mnii, 'in -na 'binonya 'ka -na lenugbu -yoyi. ⁴ Nyime -o 'yibhaa nu, wa yibheli o, o o zize o lenugbu. -Sleen, -in mi gbunya ni lenvdaa 'gbu, -in -slolu -na 'de dudugu -nyuma 'klu wa 'ka -mi -yoyi.» ⁵ Nu, -Zezuu bheliaa 'debhie 'ni o dli -gu zu.

⁶ 'In -Zezu nee: «-Ami mia, nanu 'yli -zonu 'ni -slu nyini. Amia, 'yli weee nanu 'yli amiaa -nu nya. ⁷ Dudugu -nyima 'ni mneni wa 'ka ain 'wonye, nu, -ami wa nyea 'wu, -we ka gbu -wa, in ka wa lenugbu 'yliyolabhi, 'in in nee nu, wa lenugbu -nyu 'yli. ⁸ Nu, amia, a mnii 'feti ni -gu. Nanuv 'yli 'ni -slu nyinii 'gbu, -ami 'na 'ka mnii.» ⁹ O bhia -we mia dee gbagbie, 'in o yia Galilee -tu.

¹⁰ Nu, o bhelia mnii wee 'feti -gu, 'in -Zezuu 'debhie yia -mo mnii zizewiemii.

Ɔ 'nɪ -zejila 'wɔ 'tla. 11 Wa mɪ 'fɛtɪ -sada, -zugba Zuifɔv 'yugalɪnya nɔnɔ ɔ 'yilibɪla, 'ɪn wa gbaa: «Da ɔɔ nyɪmɛ nɪ mɪa?»

12 -Bha nyɪma duun kpɛlia ɔ -gɔ, tɔlva nɛɛ: «Gbɔ -zɔnɔ ɔ nɔva lɛ», tɔlva nɛɛ: «-Innya, we 'nɪ 'sa -mɪ, nyɪma ɔ nɔva -dawli 'wɔ.» 13 Nu, wa mɪ Zuifɔv 'yugalɪnya sɔdaa 'gbɔ, -ɔ 'kaa -Zezuu gbɔ gba -zejila 'wɔ, we -kanyɔ 'nɪ -mɪ.

-Fa-fɛtu 'yɪɪ nya -Zezu -slolua nyɪma gbɔ

14 Da 'fɛtu 'yɪɪ ya 'sɔlɛ 'plɪa, -Zezu plaa -Lagɔbudu 'kadɔ zɔ, 'ɪn ɔ yia -mɔ nyɪma gbɔslolue bhli. 15 -Bha ŋwɛgaga -sɔbhahɪa Zuifɔ, 'ɪn wa nɛɛ: «Ɔmɔ nyɪmɛ 'nɪa 'sɛbhɛ 'kpɪa, 'lee, sa ɔ nɔ, 'ɪn ɔ -yɪ 'sɛbhɛa?»

16 Ɔ nɛɛ: «Na gbɔslolue mɪa, we'e 'bhɔ na 'dɛɛ -gbɛ. Nu, -ɔ tiea 'mɪ, ɔ -gbɛ we bhɔa. 17 Nu, nyɪmɛ -ɔ -saa dli ɔ 'ka -Lagɔɔ dɔmagbɔ lɛnɔ, 'ji ɔ yia we yibhelia nu, wee gbɔslolue mɪa, -de -Lagɔɔ -gbɛ we bhɔv, 'ɪn -de na 'dɛɛ 'ŋnɪ nya na gbaa. 18 Nyɪmɛ -ɔ gbaa ɔ 'dɛɛ 'ŋnɪ nya, ɔ 'dɛɛ 'yɪɪmanɛɛ da ɔ talɪa. Nu, nyɪmɛ -ɔ talɪa -ɔ tiea ɔ, -mɔɔɔ 'ŋnɪ 'yɪɪmanɛɛ da, gbɔzɔnɔ ɔ gbaa, ɔ'ɔ 'tɔbhɔ yo. 19 Moizɪ palɪa tite aɪn -yɪa, we 'nɪ mɔv? 'ɪn wee tite mɪa, aɪn glaa nyɪmɛ yabhlogbɔɔ 'nɪ we 'nɔŋwɛ zɔda -mɪ. Nu, lɛɛ -lu ka 'gbɔ a 'ka 'mɪ 'bhaa?»

20 -Bha waa nyɪmaa -zlo gbaa: «Zuzu 'nyuu kpaa -mɪ yɪ? 'Lee, nyɔɔ gba ɔ 'ka -mɪ 'bhaa?»

21 -Zezu 'palɪa we 'bɪgɔ, ɔ nɛɛ: «Gwɛdigbɔ -bhlogbɔɔ ɪn nɔva lɛ, mɔ sɔbhahɪa dɛ a 'dɛ weɛ ŋwɛgaga. 22 Nu, Moizɪ ka aɪn knɪ -plapɪɛ -slolu. ('ɪn wee knɪ -plapɪɛ mɪa, we 'nɪ Moizɪ -la we la, ɔ dɔkpasɪ* -wa.) We 'gbɔ, amɪa, *Nyapɛyɪɪ nyaoo, 'ɪn a paa nɔkpasu knɪ 'wɔ. 23 Amɪa -ka nyɪmɛ *knɪ 'wɔpa Nyapɛyɪɪ nya, Moizɪ tite 'nɔŋwɛzɔvɛɛ saa nɪ, -slɛɛn, -amɪ -ka nyɪmɛ -kpabhɛɛ jipe Nyapɛyɪɪ nya nɪ, 'lee, lɛɛ -lu ka 'gbɔ a palɪ 'mɪ -yɔ 'cɛa?

24 Sa a yia -lu -yɔ, a 'na 'bhulu 'sa we -yɔgbɔ 'wɔ -nɪ, a 'bhɔ gbɔ 'wɔ sa tɪkɪu.»

-Zezu -wa -Lagɔɔ -Bhasanyɔ yɪ?

25 -Bha -Zeluzalɛmɔ -nyɪma tɔlva gbaɛ: «Nyɪmɛ -ɔ ka da wa mɪa -talɪa wa 'ka ɔ 'bha, mɔ 'nɪ da -mɪ? 26 Mɔɔ gbaa -slɛɛn dɛ gbɔ -zejila 'wɔ, 'ɪn wa'a -sa ɔ -gɔ! 'Ji -amɪa 'yugalɪnya yibhelia we nu, mɔ -wa -Lagɔɔ -Bhasanyɔ -zɔnɔ yɪ? 27 Nu, ɔmɔ, -ɔ mɪa da, -a -yɪ ɔ 'bhɔlɔda da. 'ɪn -Lagɔɔ -Bhasanyɔ mɪa, ɔ -ka yɪ, da ɔ yia 'bhɔa, nyɪmɛ 'nɪ -bha da -yɪ.»

28 Da ɔ mɪa nyɪma gbɔ -sloluda -Lagɔbudu 'kadɔ zɔ, -bha ɔ 'kpɪa 'wɔ 'tɪtɛɛ: «A nɛɛ nu, a -yɪ 'mɪ, 'ɪn da ɪn 'bhɔa a -yɪ -bha da. We mɪ 'sa 'bhɛ, we 'nɪ na 'dɛ nya ɪn yɪ. Nu, -ɔ tiea 'mɪ, ɔ mɪ tɪkɪu. Amɪa 'nɪ ɔ -yɪ, 29 -amɪ ɪn -yɪ ɔ, -we ka gbɔ -wa, ɔ -gbɛ na bhɔa, 'ɪn mɔ tiea 'mɪ.» 30 We 'dɛɛ 'gbɔ wa 'yɪbha wa 'ka ɔ kpa. Nu, ɔ 'yɪ 'nɪ -slɔ nɪnɪi 'gbɔ, nyɪmɛ yabhlogbɔɔ 'nɪ ɔ kwɛzɪ.

31 Waa nyɪma glaa, nyɪma duun ka ɔ dli -gɔ zɔ. -Maa nɛɛ: «-Lagɔɔ -Bhasanyɔ mɪa, ɔ -ka yɪ nɪ, gwɛdigbɔ nyɪmɛ nɪ nɔva dɛ lɛ, ɔmɔ -nɔ 'na 'ka -mɔɔ -zɪ.»

32 -We nyɪma duun mɪa 'ŋwɔŋwɛda ɔ daa, Falizɪnyɪma 'nɔva we, -bha *-Lagɔbɔbɔnyaa -ɔɪn -yɔ Falizɪnyɪma tiea -mɔ -Lagɔbudu 'kadɔv ŋwɛkɔnya wa 'ka ɔ kpa.

33 -Zezu nɛɛ 'yaaɛ: «ɪn -yɔ aɪn 'sɔ mɪ -slɔ da bhla -sɛɛ nya, -mɔv 'bɪgɔ, -ɔ tiea 'mɪ, ɔ -gbɛ na yia lɔ 'bhɪtɪa. 34 Nu, na da a yia -talɪa yia, 'ɪn a 'nɪa 'mɪ 'yɪa yɪ, -we ka gbɔ -wa, da na mɪa, amɪa, a 'nɪ mɛnɛɪ a 'ka -mɔ mɪ.»

35 -Bha Zuifɔ gbɔgbahɪa -yɪaɛ: «Mɔ ɔ 'ka mɪa, 'ɪn -a 'na 'ka ɔ 'yɪa? 'Lee, Zuifɔ mɪa -glɔgɔ -mɔ *Glɛkɪ glaa, wa glaa ɔ yia mɪa yɪ? 'Lee, waa Glɛkɪ ɔ yia -slolua mɪa yɪ? 36 Wɛɪ -we mɪa da nɪ, sa we 'ji mɪa? Ɔ nɛɛ: «Na da a yia -talɪa, 'ɪn a 'nɪa 'mɪ 'yɪa yɪ, 'ɪn: «Da ɪn mɪa mɪda, amɪa, a 'nɪ mɛnɛɪ a 'ka -mɔ mɪ.» »

37 Nu, 'fɛtu 'wɔbhɔlɔlu -yɪɪ mɪa, -we -wa weɛ 'yɪɪ 'kadɔ, we nya -Zezu bɛa nyɪma 'yɪ, 'ɪn ɔ nɛɛ wɛɪ 'tɪtɛ nyaaɛ: «Nyɪmɛ -ɔ 'nyumatɔ -ka 'bha, ɔ yɪ na -gbɛ, 'ɪn ɔ 'ka 'ma. 38 Nyɪmɛ -ɔ -ka 'mɪ dli -gɔ zɔ, 'wɔwɔlɔnyu -we wɪaa 'yɪɪyɔgagɪɛ, mɔ yia ɔ dli zɔ 'wɔva, 'sa

* 7:22 Dɔkpasɪ: nu, Ablaamu -Lagɔ 'nyɛa knɪ -plapɪɛ tɪa.

we mia celiḁa -Lagḁsebhe 'wv.» 39 Nyu -we ka gbu ḁ gbaa, -Lagḁ Zuzu -wa. Nyima -wa zva ḁ dli -gv ni, 'mv -Lagḁ yia wa 'nyea. Nu, -Lagḁ 'ni -slḁ Zuzu yoo 'pa, ḁ 'ni -slḁ -Zezu 'ḁnyililo 'nyee 'gbv.

40 Nu, nyima duun 'nva -Zezuu weli, wa tḁba nee: «ḁ mia de, -Lagḁgbv -falpanyḁ -a mia wuda, mḁ -wa.»

41 Nyima tḁba nee 'ya: «-Lagḁ -Bhasanyḁ mia, mḁ -wa,» nu, tḁba nee: «-Lagḁ -Bhasanyḁ 'na 'ka Galilee 'bhv, we 'ni mv? 42 -Lagḁsebhe nee nu, -Lagḁ -Bhasanyḁ mia, *-Davidu zwayli ḁ yia 'bhva. Betilemv -Davidu -zḁḁ mia, -mḁ ḁ yia 'bhva.»

43 ḁ -Zezuu 'gbv waa nyima ni yia -yḁ 'bhvbhv. Wa 'ni 'masleen weli -bhlo -ka. 44 Nyima tḁba 'yibha wa 'ka ḁ kpa. Nu, nyime yabhlogbḁ 'ni ḁ kwezi. 45 Da waa -Lagḁbudu 'kaduv ḁwekunya 'bhva we ḁwee, 'in wa yia -Lagḁbḁnyaa -cian -yḁ Falizinyimaa -gbv lv mni. -Bha -maa 'yibhaa wa lae: «Lee -lu ka 'gbv a 'ni -Zezu kpa, 'in a -yḁ ḁ 'ka yia?»

46 Wa nee: «-A -ka bhaa 'wlv, nyime 'nia -slḁ nyime ni 'bhisa gba.»

47 'In Falizinyima nee wa -yla: «Amia, ḁ ka 'ya ain -dawli 'wvuv, we 'ni mv? 48 Zuifv 'yugalnya -yḁ Falizinyima glaa, nyime yabhlogbḁ 'ni ḁ dli -gv zv. 49 'In waa nyima mia de, wa 'ni -amiaa tite -yi, 'in -Lagḁ ka wa me -yḁ la ti.»

50 Nu, Falizinyime yabhlo mḁ wa glaa, 'mḁ wa laa 'Nikodemv. (ḁ 'Nikodemv, -ḁ mnia -Zezu 'yia zlme, mḁ -wa.) ḁ nee wa -yla: 51 «-Amiaa tite 'ni gba nu, -a 'bhu sa nyimee -yḁgbv 'wv. -A 'nv -slḁ ḁ weli, 'in -we ḁ nva le, -a 'ka we yibheli 'bhie, -a 'ka ḁ gbv dili.»

52 Nu, tḁba palia ḁ ḁwee, wa nee: «-Mi mia de, Galilee -nyime -mḁ mḁ 'yaa yi? -In -tal -slḁ -Lagḁweli zḁ, 'in -na yia nu, -Lagḁgbv -falpanyḁ yabhlogbḁ 'na 'ka Galilee 'bhv.»

[53 -Sleen, -mḁmḁ -ka 'wvuv, 'in -mḁḁ mnia -mḁḁ -buduḁwee.

1 Nu, -Zezu mnia *Olivḁsunyaa -gḁḁ 'wlv, 2 zli zlia, we zlvkpe -papa, -bha ḁ mnia -Lagḁbudu 'kadv zḁ lv, 'in nyima weee yia ḁ -gbv yi. 'In -Zezu yia ladi ḁ 'ka nyima gbv -slolu. 3 -Sleen, -Lagḁ tite gwesanya -yḁ Falizinyima -laa ylvkwḁḁ yabhlo -Zezu 'yu. ḁ ḁwee mia, 'mḁ wa kpa, -zugba ḁ -yḁ nvkpasu -putu mḁ -budu 'wvuda. -Bha wa 'yigbelia ḁ wa 'de weee nyidi. 4 -Maa nee -Zezu -yla: «-Slolunyḁ, nu, 'ḁwee -ḁ mia da ni, ḁ -yḁ nvkpasu -putu mḁ -budu 'wvuda, 'in wa yia ḁ kpa. 5 Moizi nee tite 'wv nu, 'sasukpa -ḁwee mia, wa 'bha ḁ gbkv 'wv. 'In -mḁ, -in nee saa?»

6 ḁ zabhilie nya wa gbaa de weli ni, ḁ 'de weli 'ka ḁ kpa, 'in wa 'ka ḁ gbv dili. Nu, -Zezu kwlia 'wv, 'in ḁ yia -di la tli dudu ḁ -kwiteya nya.

7 Wa mḁ ḁ layibhadaa 'gbv, ḁ -sḁa 'wv, ḁ nee: «Ain glaa, nyime -ḁ 'nia -slḁ gbunyuu yabhlogbḁ lv, -mḁḁ 'pa ḁwee ni gbkv tia.» 8 'Bhie, ḁ yi 'yaa 'wvkwli, -zugba ḁ celi dudu.

9 Da wa 'nva ḁ weli, 'in wa yia mnmnie bhli -bhlo -bhlo, we bhili nyima kpas -gv, 'in -Zezuu 'debhlo yia -bha -tv we -yḁḁ ḁwee. 10 -Sleen, -Zezu -sḁa 'wv, ḁ nee: «Bhḁḁ, da wa mia? Da amaa gbudinyaa 'debie mia? 'Lee, nyime yabhlogbḁ 'ni -tv ḁ 'ka ain gbv -dili?»

11 ḁ nee: «Na -Kanyḁ, nyime yabhlogbḁ 'ni da -tv ḁ 'ka 'mḁ gbv -dili.»

'In -Zezu nee: «'In -ami, 'in -dili 'ya ain gbv. Nu, a mni -buduḁwee. We 'bhv -zee 'wv, ama -putu 'na nḁḁ gbunyuu le -nie.»]

-Zezu mḁ duduḁ -nyimaa zli nya

12 -Sleen, -Zezu nee 'ya nyima -yla: «-Ami -wa duduḁ -nyimaa zli. Nyime -ḁ yia 'mḁ 'bi nḁa, ḁ 'nia nikipise 'wv nḁa yi. Nu, zli -we wlaa 'yliyḁgagie, 'mv ḁ yia 'yia.»

13 -Bha Falizinyima gbae: «-Na 'de -wa -na gbudayinyḁ, weli -we -na yia gbaa, -a 'na 'ka we gbvzḁḁ la.»

14 ḁ 'palia we 'bḁḁ, ḁ nee: «Nu, na 'de yi na gbudayinyḁ nya -mḁḁ, gbvzḁḁ -wa. -We ka gbv -wa, mḁ na bhva, we

8

'ḁwee -ḁ wa kpa nvkpasu -putu nya

-yɔ mɔ na mɔia, in -yi -bha da. We mɔ 'sa 'bhie, amia, da na bhua, a 'nɔ -bha da -yi, 'in mɔ na mɔia, a 'nɔ -bha da -yi. ¹⁵ Sa dɔdɔgbɔ -nyɔma bhua gbɔ 'wɔ, 'sa a bhua nyɔmaa -yɔgbɔ 'wɔ. Nu, -amɔ mia, 'in 'bhu nyɔmɛ yabhlogbɔɔ -yɔgbɔ 'wɔ. ¹⁶ Nu, we -ka nyɔmɛ -yɔgbɔ in 'ka 'wɔbhu, na gbɔwɔbhubhue mɔ tɔklu. -We ka gbɔ -wa, we 'nɔ na 'dɛbhlogbɔɔ bhu wee gbɔ 'wɔ, Dide ɔ tiea 'mɔ, in -yɔ ɔ 'sɔ mɔ. ¹⁷ We mɔ amiaa tite 'wɔ cɛlida nu, -we gbɔdayɔnya 'sɔ -ka gba wɛli -bhlo nya, a mneni a 'ka we dli -gbɔ zɔ.» ¹⁸ -Amɔ mɔ na gbɔdayɔnya nya, 'in Dide, ɔ tiea 'mɔ, -mɔɔ mɔ 'yaa na gbɔdayɔnya.

¹⁹ Wa nɛɛ ɔ -yla: «Da -na Dide mia?»

-Zezu nɛɛ: «Amia, a 'nɔ 'mɔ -yi, 'in a 'nɔ na Dide -yi, a -ka yaa 'mɔ -yi, -zugba a -yi yaa na Dide.» ²⁰ Nu, wee gbɔ nɔ -Zezu gbaa, -zugba ɔ mɔ nyɔma gbɔ -sloluda -Lagɔbudu 'kadɔ zɔ, da wa palia -Lagɔgwɛzi, we kwesi. ɔnɔ 'yɔ 'nɔ -slɔ nɔnii 'gbɔ, nyɔmɛ yabhlogbɔɔ 'nɔ ɔ kpa.

-Zezu nɛɛ nu, mɔia ɔ yia

²¹ -Zezu nɛɛ 'ya wa -yla: «Mɔia na yia, 'in na da a yia -talɔ. Nu, amiaa gbɔnyuu lɔ a yia tɔlɔ. Da in mɔia mɔida a 'nɔ mneni a 'ka -mɔ mɔ.»

²² -Slɛn, Zuifɔ 'yugalɔnya nɛɛ: «ɔ 'dɛ ɔ yia 'bhaa yɔ? -We ka gbɔ -wa, ɔ nɛɛ: «Da in mɔia mɔida, a 'nɔ mneni a 'ka -mɔ mɔ.» »

²³ ɔ 'palia we 'bɔgbɔ, ɔ nɛɛ: «Amia, dɔdɔ -nɔ a -mia, 'in -amɔ, yalu -nɔ in -mia. Dɔdɔgbɔ -nyɔma a -mia, 'in -amɔ 'nɔ dɔdɔgbɔ -nyɔmɛ. ²⁴ We 'dɛɛ 'gbɔ in yia gba nu, amiaa gbɔnyii lɔ a yia tɔlɔ. 'In tɔlɔ a yia amiaa gbɔnyii lɔ, we -ka nu, a 'nɔ we dli -gbɔ zɔ nu, -ɔ in -mia, 'mɔ in -mia.»

²⁵ -Bha wa 'yibhaa ɔ laɛ: «Nyɔɔ -in -mia?»

ɔ nɛɛ: «We 'bhu we gwɛɔda, in mɔ we ain -yla gbada. ²⁶ In mneni in 'ka gbɔ duun gba amiaa daa, 'in in 'ka ain gbɔ dli. Nu, -ɔ tiea 'mɔ, ɔ mɔ tɔklu, 'in -we in 'nɔa ɔ -gbɛ, 'mɔ na gbaa dɔdɔgbɔ -nyɔma -yla.»

²⁷ Wa 'nɔ we 'wɔ la 'nɔ nu, ɔ Didee gbɔ ɔ mia gbada. ²⁸ We 'gbɔ, ɔ nɛɛ wa

-yla: «A -ka Nyɔmɛɛ 'Yu 'wɔbhu yali 'bhie, a yibhelia we 'ji nu, -ɔ in -mia, 'mɔ in -mia. 'Ji a yia we yibhelia nu, 'in nɔ -lu yabhlogbɔɔ lɛ na 'dɛ -bhlo, nu, -we Dide -slolua 'mɔ, 'mɔ na gbaa. ²⁹ Nu, -ɔ tiea 'mɔ ɔ -yɔ 'mɔ 'sɔ mɔ. 'Yɔ weee nya, -we nanɔa ɔ dɔdɔ 'mɔ na nɔa lɛ, we 'dɛɛ 'gbɔ, ɔ 'nɔ na 'dɛ -bhlo tɔ.»

³⁰ Da ɔ gbaa gbɔ nu, -bha nyɔma duun zɔa ɔ dli -gbɔ.

Galu 'zayli

³¹ -Zezu nɛɛ Zuifɔ -wa zɔa ɔ dli -gbɔ -ylaɛ: «A -ka na wɛli -gbɔ nɔ, a mɔ na 'bunɔnya -zɔnɔ nya. ³² 'In a yibhelia gbɔzɔnɔ, 'in wee gbɔzɔnɔ saa ain gaylo 'wɔ.»

³³ Wa nɛɛ: «Nu, *Ablaamɔ 'yuoyua -a -mia, -amiaa klu -ka bhaa 'wɔ, nyɔmɛ yabhlogbɔɔ 'nɔ -slɔ -ain gali -zɛli. Lɛɛ -lu ka 'gbɔ -na gba -slɛn nu, -in 'ka -ain gayloflii -saa?»

³⁴ -Zezu -saa wa -gbɔ, ɔ nɛɛ: «In nɛɛ ain -yla gbɔzɔnɔ sa nu, -ɔ nɔa gbɔnyuu lɛ, gbɔnyuu gaylo ɔ -mia. ³⁵ Gaylo mia, yiyinyɔ -wa, ɔ 'nɔ -budunwɛɛ -nyɔmɛ 'yɔ weee -nɔ nya. 'In, -budunwɛɛɛ -kanyɔɔ 'yu mia, -budunwɛɛ -nyɔmɛ ɔ -mia 'yɔ weee nya. ³⁶ Nu, -Lagɔɔ 'Yu -ka ain gayloflii -sa nɔ, gayloflii a 'bhuaa 'dɛbhie -gbolu. ³⁷ Ablaamɔ 'yuoyua a -mia, in -yi we 'ji. Nu, a 'yibha a 'ka 'mɔ 'bha, -we ka gbɔ -wa, a 'a nɔnɔ na wɛli -yɔ. ³⁸ -Amɔ mia, -we in 'yɔ Didee -gbɛ, 'mɔ na gbaa. 'In amia, -we a 'nɔa amiaa didee -gbɛ, 'mɔ a nɔa lɛ.»

³⁹ Wa nɛɛ: «-Amiaa dide mia, Ablaamɔ -wa.»

ɔ nɛɛ wa -ylaɛ: «A -ka Ablaamɔ 'yua nya -mɔ gbɔzɔnɔ saa, -we ɔ nɔa lɛ, a ka yaa we lɛnɔ. ⁴⁰ Nu, -slɛn mia, na 'bhabhie da a mia -talɔ, 'in in ka -nanɔ ain -yla gbɔzɔnɔ gba, gbɔzɔnɔ -we in 'nɔa -Lagɔɔ -gbɛ. Wee gbɔ mia, Ablaamɔ 'nɔ we 'sasokpa -nɔ lɛnɔ. ⁴¹ Nu, amia mɔ amiaa didee lɛnɔgbɔ lɛnɔda.»

-Bha wa gbaɛ: «-A 'nɔ bhoyi -gbɔ yua nya -mɔ. -A 'dɛ weee ka Dide -bhlo, -Lagɔ -wa.»

⁴² ɔ nɛɛ wa -yla: «-Lagɔ -ka yaa amiaa Dide, -zugba a -kali yaa na zɛ. -We ka gbɔ -wa, ɔ -gbɛ na bhua, 'in ɔ

'gbv in mia -seli. We 'ni na 'de nya in yi, mo tiea 'mi. ⁴³ A 'ni na weli 'wulanoda -mi, lee -lu ka 'gbua? -We ka gbv -wa, a 'ni mneni a 'ka na weli 'nu. ⁴⁴ Nu, amiaa dide -wa 'Kuzu, 'in a 'yibha a 'ka 'Kuzuu domagbu lenv. We 'bhv we gwedida, we mi nyimebhanyo nya. Gbvzov 'ni -slv we nvwee 'wlv. Gbvzov 'ni we 'wv -mu 'gbv. We 'dee weli mia, mv -wa yoyoweli. We mi *yokanyo nya, 'in we mia *yoo dide nya. ⁴⁵ 'In -ami, gbvzov na gbaa 'gbv, a'a nvnu na gbv -yo. ⁴⁶ Aun glaa, nyoo 'ka we -slolu nu, in ka gbonyuu lenva? Nu, in -ka gbvzov gba nu, lee -lu ka 'gbv a'a nvnu we -yoo? ⁴⁷ Nu, nyime -ka -Lagoo -nv nu, -Lagoo weli o nva. A 'ni -Lagoo -nv, we 'dee 'gbv a 'nia wee weliya 'nvda -mi.»

-Zezu -yo Ablaamv 'so nyidi, nyoo ylia?

⁴⁸ -Slenn, Zuifv nne: «-A -ka gba nu, Samaliyu -in -mia, 'in zuzu 'nyuu mi -mi 'wv, -a 'ni yo 'tovhv, we 'ni mv?»

⁴⁹ -Zezu nne: «-Innya, we 'ni nu, zuzu 'nyuu mi 'mi 'wv. Nu, na Dide na zva -bha. Amia'a zv -bha 'mi. ⁵⁰ 'In 'ylimani na 'de, -o 'yibhaa na 'nmi 'ylimani, o mi -bha, mo bhua gbv 'wv. ⁵¹ In nne aun -yla gbvzov sae: nyime -o zva na weli 'nvwe, o 'na 'ka tlitlie 'yl.»

⁵² Zuifv nne: «Nu, -a -yi -slenn we 'ji nu, zuzu 'nyuu mi -mi 'wv. Ablaamv -yo -Lagovbv -falpanya ka tli. 'In -mi, -in nne, nyime -o -ka -na weli 'nvwe zv, o 'na 'ka tlitlie 'yl. ⁵³ Nu, -amiaa dide Ablaamv ka tli. 'Lee, -mi 'ylia -mi -zia -amiaa dide Ablaamv yi? -Lagovbv -falpanya ka 'ya tli. Sa -na bhu -na 'de 'wva?»

⁵⁴ -Zezu nne: «In -ka na 'de 'ylimani, -mv 'ni 'ji -ka. Nu, na Dide 'ylimani na 'nmi, na Dide -o ka daa a gbaa: «Mo -wa -amiaa -Lagov.» ⁵⁵ 'In, a 'ni o -yi, -ami -yi o. In -ka gba nu, in 'ni o -yi, -zugba amia 'bhisa in mia yokanyo nya. Nu, in -yi o, 'in na nva o weli -gv. ⁵⁶ 'Mona ka amiaa dide Ablaamv ye, nu, 'yl -we

nya in 'kaa yi, o 'ka -bha 'yu 'gbv. O 'yla wee 'yl -yo, 'in o yia 'mona li.»

⁵⁷ Zuifv nne o -yla: «Aya! -In 'ni -slv -zv gv 'so 'ya kugbua li, 'in -in yia Ablaamv 'yl yi?»

⁵⁸ -Zezu nne: «In nne aun -yla gbvzov sae: Ablaamv 'nia -slv 'wlv, -ami mi.»*

⁵⁹ -We mia daa 'gbv, wa yia gbvkv labhu, wa 'ka we o 'wvobha. Nu, -Zezu zizea, 'in o yia -Lagovbodu 'kadv zo 'tla.

9

-Zezu -bloa 'lolvnyoo yli

¹ Da -Zezu mia mnida, nyime yabhlo wa 'kaa gwali, -o 'lva, 'in o yia o 'yl. ² -Bha o 'binanya 'yibhaa o lae: «Wlabi, nyime mia de ni, wa 'kaa o gwali, o mi 'loda. 'Lee, mo nva gbonyuu le yaayu, o 'nyaa -yo o dide -wa yi?»

³ O 'palia we 'bvgv, o nne: «Omoklaa, o 'nyaa klaa, we -yo o dide, we 'ni wa gbonyuuu gbv. Nu, 'lo o 'lva da ni, -Lagov lubho 'ka we 'de -slolu o gbegbein gbv -wa. ⁴ Da zli mia -slv da, we mi nu, -o tiea 'mi -a 'ka o lubho nv. Nu, sabo mi yida, da nyime yabhlogbv 'nia mneni o 'ka lubho nv. ⁵ Da in mia -slv dvdv -gv, dvdvgv -nyimaa zli in -mia.»

⁶ -Zezu bhia gbv ni gbagbie, o 'paa -dle dvdv, o nva plapl le we nya, 'mv o tlia 'lolvnyoo 'yl -gv. ⁷ 'In o nne: «Mni budoa 'nyu -we wa laa Siloe lv. (Siloe ji -wa: pa yoo.) O mnia -mo, o budoa wee 'nyu lv, o 'kaa lvyi, -zugba o mi la 'yida sa 'vayu.»

⁸ O -zoo -bhelia -yo -wa yia 'cun o zlada, -maa nne: «-O mia da ni, nyime -o zladaa mo, we 'ni mo?» ⁹ Nyima tolva nne: «Mo -wa mo!» Tolva nne 'ya: «-Innya, we 'ni omv, o 'wvwlv -wa.»

-Bha o 'de gbae: «-Ami -wa gbvzov sa.»

¹⁰ Wa nne o -yla: «Sa -na 'yli -bhlo 'wvllaa?»

¹¹ O nne: «Nyime wa laa -Zezu, o nva plapl le, 'mv o tlia na 'yl -gv. 'In o nne nu, in mni budoa Siloe lv. In mnia -mo, in budoa, 'in na 'yl yia -blo.»

* **8:58** Wee weli ni -Zezu gbaa da ni, we -yo 8.24 'soo 'ji -bhlo. Nu, -Lagov -mowlv nnu 'debhie o zva o 'de. Zuifv 'wlukvun nu, -Lagov veltia.

12 Wa nɛɛ: «Da ɔɔ nyime mia?»

Ɔ nɛɛ: «In 'ni ɔ da -yi!»

13 -Slɛɛn, 'lɔlɔnyɔ ɔ ka 'yli -Zezu -bloa, 'mɔ wa kwaa Falizinyimaa 'yu.

14 Nu, 'yli -we nya -Zezu nva plapli ɛ ɔ -dle nya, 'in ɔ yia 'lɔlɔnyɔɔ 'yli -blo ni, Nyapɛyli -wa. 15 We 'dɛɛ 'gbu, da wa kwaa ɔɔ 'lɔlɔnyɔ Falizinyimaa 'yu, sa ɔ 'yli -blolua 'wɔla, 'in -maa yi 'yaa we ɔ la 'yibha. Ɔ nɛɛ: «Ɔ tlia na 'yli -gɔ plapli, in budoa, 'in in yia layi.»

16 Waa Falizinyima glaa, tɔlva nɛɛ: «Nyime mia da ni, ɔ 'ni -Lagɔɔ -gbɛ 'bhu, we 'dɛɛ 'gbu ɔɔ zva Nyapɛyli tite 'nɔŋwɛ.»

Nu, tɔlva nɛɛ 'ya: «Nyime ɔ nva gbonyuu ɛ, ɔ 'ni mneni ɔ 'ka 'sasokpa -gwɛdigbu ɛnɔ.» Gbu ni -gɔ wa 'ni wɛli -bhlo -ka.

17 -Slɛɛn, wa yi 'yaa ɔɔ 'lɔlɔnyɔ layibhaɛ: «'In -mɔ naa, ɔ -bloa -na 'yli, sa -na gba ɔ daa?»

Ɔ nɛɛ: «-Lagɔgbu -falpanyɔ -wa.»

18 Nu, waa Zuifɔv 'yugalinya 'ni we -yɔŋwnu nu, ɔɔ nyime ka zlime 'lɔ, 'in -slɛɛn, ɔ mɔ layida. -We mia da, we 'dɛɛ 'gbu wa yia ɔ dide -yɔ ɔ 'nyaa la. 19 'In wa yia wa layibhaɛ: «'Lee, nyime ni mi amiaa 'yu nya gbuzɔnɔ saa? A nɛɛ nu, a 'kaa ɔ gwalɔ, ɔ mi 'lɔdaa? Lɛɛ -lu nɔ ɛ 'in ɔ yi -slɛɛn laa?»

20 -Maa nɛɛ: «-A -yi we 'ji nu, -amiaa yu -wa, nu, -a 'kaa ɔ gwalɔ, ɔ mi 'lɔda.

21 -We nva ɛ 'in ɔ yia -slɛɛn la, 'in ɔ -bloa ɔ 'yli, -a 'ni we -yi. A 'yibha ɔ 'dɛ la. Sa we 'phia ɔ gbɛgbɛɛn ɔ 'dɛ 'ka we gba, nu, ɔ 'ni 'nyenyɛyu.» 22 Ɔ dide -yɔ ɔ 'nyaa mi Zuifɔv 'yugalinya sɔdaa 'gbu, wa yi 'saa gba. -Maa ka we zɔ nu, nyime ɔ -ka gba nu, -Zezu -wa -Lagɔɔ -Bhasanyɔ, wa 'ka ɔ -Lagɔbudu zɔ vu.

23 We 'dɛɛ 'gbu ɔ dide -yɔ ɔ 'nyaa nɛɛ: «Ɔ 'ni 'nyenyɛyu, a 'yibha ɔ 'dɛ la.»

24 Falizinyima laa ɔ -zakpa 'sɔnɔ, wa nɛɛ ɔ -yla: «-In gba gbuzɔnɔ -Lagɔ 'yu, -amia -yi we 'ji nu, ɔɔ nyime mia, gbonyuu -lenonyɔ -wa.»

25 Ɔ nɛɛ: «Ɔ -ka gbonyuu -lenonyɔ, in 'ni we 'ji -yi. Gbu -we in -yia 'ji, we -bhlogbɔɔ: in ka 'lɔ, 'in -slɛɛn, in mi layida.»

26 -Maa nɛɛ: «Mɔɔ -lu ɔ nɔ -mɔ -yla ɛa? Sa ɔ nɔ, 'in ɔ yi -na 'yli -bloa?»

27 Ɔ 'palia wa wɛli 'bigv, ɔ nɛɛ: «In ka yaa we an -yla gba, 'in a 'ni na wɛli yukwli pɔlv, lɛɛ -lu ka 'gbu a 'yibha 'ya a ka we 'nva? 'Lee a 'yibha a 'ka ɔ 'bunɔnya -zɛ -wa yi?»

28 Wa vɛlia ɔ, wa nɛɛ: «-Mɔ -wa ɔ 'bunonyɔ. -Amia mia, Moizu 'bunonyaa -a -mia. 29 -We ka 'ji -a -yia, mɔ -wa nu, -Lagɔ ka Moizu -yla gbu gba. 'In ɔmɔ mia, da ɔ bhulva, -a 'ni -bha da -yi.»

30 Ɔɔ nyime nɛɛ wa -yla: «-We subhaha nyime ŋwɛgaga mɔ nu: amia 'ni ɔ 'bhulɔda da -yi, 'in ɔ yia na 'yli -blo! 31 Nu, -a -yi we 'ji nu, -Lagɔɔ 'nɔ gbonyuu -lenonyɔɔ wɛli. Nyime ɔ mia -Lagɔnyimɛɛ 'zayli nya, 'in ɔ nva ɔ dɔmagbu ɛ, ɔ wɛli -Lagɔ nva. 32 -A 'ni -slɔ 'nɔ -gba nu, nyime wa 'kaa gwalɔ, ɔ 'lɔa, nyime yabhlo ka ɔ 'yli -blo. 33 Nyime ɔ nva gbu ni ɛ, -Lagɔɔ -gbɛ ɔ bhva, we 'ni yaa we gbu, ɔ 'ni -lu yabhlogbɔɔ mneni.»

34 Waa Falizinyima nɛɛ: «We 'bhu -na gwalɔ bhla, -na -kpabbie mi gbonyuu lv. -Mɔ 'ni mneni -in 'ka -amia gbu -slolu!» -Bha Falizinyima vua ɔ.

'Lɔlɔnyaa 'zayli

35 Nu, -Zezu ka 'nɔ nu, wa ka ɔɔ nyime vu. Ɔ 'yia -mɔɔ, 'in ɔ nɛɛ ɔ -yla: «'Lee -mɔ, Nyimɛɛ 'Yu -na zɔ dli -gɔv?»

36 Ɔɔ nyime nɛɛ: «Na -kanyɔ, nyɔɔ ɔ -mia? Gba we, 'in in 'ka ɔ dli -gɔ zɔ.»

37 -Zezu nɛɛ ɔ -yla: «'Mɔ -na yia da -yɔ, 'in mɔ mia da -mɔ -yla gbada.»

38 -Bha ɔ gbaɛ: «Na -Kanyɔ, dli na zva -mɔ -gɔ.» 'In ɔ yia ɔ bubɔ ɔ 'yu 'kukolu sibhlie nya.

39 We 'bigv, -Zezu nɛɛ: «-We -wa nyimaa -yɔgbu 'wɔbhuhue, -we ka 'gbu in yia dɔdɔ -gɔ yi ni, mɔ -wa nu, nyima -wa'a 'yia la, wa 'ka layi, 'in -wa yia la, wa 'ka 'lɔ.»

40 Falizinyima tɔlva -wa mia -bha, wa 'nva we, 'in wa nɛɛ: «-Amia naa, 'lɔlɔnya -a -mia yi?»

41 -Zezu nɛɛ: «A -ka yaa 'lɔlɔnya ni, a 'na 'ka ya gbonyuu 'wlu -ka. -Slɛɛn, a nɛɛ: «-A yi la» we 'dɛɛ 'gbu amiaa gbonyuu mi an 'wlu.»

10

Bhlabhlεε 'yliyɔzɔnyɔ -zɔnv

¹ «Nu, in nεε aɪn -yla gbɔzɔnv saε: nyɪmε -ɔ 'nɪa 'suoo ηwεε plali, -ɔ -gblalia 'suoo da -putu, 'wienyɔ -yɔ nyɪmε 'nyuu ɔ -mɪa. ² Nu, nyɪmε -ɔ plalia 'suoo ηwεε, mɔ -wa bhlabhlεε 'yliyɔzɔnyɔ. ³ 'In bhlabhlεε 'suoo ηwεkɔnyɔ kalɪa klolo ɔ -yla, 'in bhlabhlε nɔa we 'yliyɔzɔnyɔɔ wɛli. Bhlabhlε -mɔv -ka -mɪ, we 'ηmɪ -yɔ ɔ lalia we, 'in ɔ kwaa wee bhlabhɛnya 'pipee. ⁴ ɔ -ka we 'dε weee wleli, 'in ɔ nɔa we 'yu. ɔ mɪ -slεen we 'yu, 'in we nɔa ɔ 'bɪ, -we ka gbɔ -wa, we -yi ɔ wɛli. ⁵ We'e nɔ nyɪmε -putu 'bɪ. Nu, kwεε we gwaa ɔ, we 'nɪ ɔ wɛli -yii 'gbɔ.» ⁶ Gbɔv nine ɔ 'paa da -zugba ɔ mɪ gbada, nyɪma 'nɪ we 'wɔlanɔ.

⁷ -Bha -Zezu gba 'yae: «In nεε aɪn -yla gbɔzɔnv sa nu, -amɪ -wa bhlabhlεε 'suoo ηwεε. ⁸ In 'nɪa -slɔ yi, -wa weee yia, 'wienya wa -mɪa, 'in wa mɪa nyɪma 'nyii nya. Nu, bhlabhlε 'nɪ wa wɛli 'nɔ. ⁹ 'In bhlabhlεε 'suoo ηwεε mɪa, -amɪ -wa. Nu, nyɪmε -ɔ -ka na -gbε plali, 'in ɔ bhɔa gbɔ 'wɔ. Wee 'suoo ηwεε ɔ yia plalia, 'in -bha ɔ yia 'tlalia 'bhie, ɔ 'ka lililu 'yi. ¹⁰ 'Wienyɔ mɪa, ɔ -ka yi nɪ, 'wie klaa, 'bhabhie klaa, we -yɔ lasasie, we 'gbɔ ɔ yia. -Amɪ mɪa, nyɪma 'ka 'yliyɔgagie 'yu 'gbɔ in yia yi. 'In wee 'yliyɔgagie mɪa, wa 'ka we 'yi duun.

¹¹ «Nu, -amɪ -wa bhlabhlεε 'yliyɔzɔnyɔ -zɔnv. Bhlabhlεε 'yliyɔzɔnyɔ -zɔnv mɪa, ɔ 'dεε 'yliyɔgagie ɔ saa dli -gv ɔ bhlabhlεε 'gbɔ. ¹² Nu, lubhonɔnyɔ -ɔ 'nɪa bhlabhlεε 'yliyɔzɔnyɔ, 'in bhlabhlε 'nɪa ɔ -nɔ, -fliigwɪ -ka yida -mɪ, ɔ -ka we -yɔyi, 'in ɔ tia -bha wee bhlabhlε -gwagwɪe nya. We -ka bhlabhlε tɔlvɔ kpa, 'in we pnu mumnia la. ¹³ -We ka gbɔ -wa, lubhonɔnyɔ -ɔ mɪa 'gwεzii dataɪda, ɔɔ stali ɔ 'dε bhlabhlεε 'gbɔ. ¹⁴ Nu, -amɪ -wa bhlabhlεε 'yliyɔzɔnyɔ -zɔnv. Sa in -yia na bhlabhlε, 'in na bhlabhlε

-yia 'mɪ nɪ, ¹⁵ 'sa Dide -yia 'mɪ, 'in, in -yia na Dide. 'In na palɪa na 'yliyɔgagie la na bhlabhlεε 'gbɔ. ¹⁶ Bhlabhlε tɔlvɔ in kaa, -mɔmɔnya mɪa da suo nɪ 'wɔ, we 'nɪ -slɔ -mɔv glaa -mɪ. We mɪ nu, in gɔgwɪali we 'wlu. Na wɛli we yia 'nɔa, 'in we 'dε weee 'ka -zlo -bhlo -we kaa 'yliyɔzɔnyɔ -bhlo -zε.

¹⁷ «Nu, na Dide -kalɪ na zε. -We ka gbɔ -wa, in ka na 'yliyɔgagie lapali. 'In 'wɔ na yia we 'bhua. ¹⁸ Wee na 'yliyɔgagie mɪa, nyɪmε yabhlogbɔɔ 'nɪ mneni ɔ 'ka 'mɪ we kwεε -sa, na dli da in palɪa we la. In ka we se in 'ka we lapali, 'in, in ka we se in 'ka 'ya we 'wɔbhɔ. Tite na Dide tia 'mɪ -yɔ, mɔ mɪa dε.»

¹⁹ -Zezuu wɛli nɪ sɪsalia Zuifɔ -yɔ. ²⁰ Wa glaa, nyɪma duun nεε: «Zuzu 'nyuu mɪ ɔ 'wɔ, -sabhe mɪ ɔ 'bhada, lεε -lu ka 'gbɔ a pulɔ ɔ yukwɪia?»

²¹ Tɔlvɔ nεε: «Wɛli -we ɔ gbaa dε nɪ, Zuzu 'nyuuu 'wɔmɪnyɔɔ wɛli 'nɪ 'sa -mɪ. 'Lee, zuzu 'nyuu mneni we 'ka 'lɔlɔnyɔɔ 'yli -bloo?»

-Zezu nεε ɔ mɪ -Lagɔɔ 'Yu nya

²² Nu, -Lagɔbudu 'kadɔv -kaliylɪ 'feti ka nɪni -Zeluzalεmɔ. -Zɔv -zɔ, -sa wa saa we. 'In, ηwɔtlɔyibhla -wa. ²³ -Lagɔbudu 'kadɔ ηwεε, da wa laa Salomɔɔ palɔ 'kadɔ, we bhɔnya -yɔ -Zezu mɪa -zieda. ²⁴ -Slεen, Zuifɔ gbelia ɔ, 'in wa nεε: «Lebhla -in 'ka -amɪaa dli yali -saa? Nu, -mɪ, in -ka -Lagɔɔ -Bhasanyɔ, gba we -aɪn -yla sa 'vayɪ.»

²⁵ -Zezu nεε wa -ylaε: «In ka we aɪn -yla gba, 'in a 'nɪ we dli -gv zɔ. Nu, gbɔ na nɔa lε na Didee 'ηmɪ nya, mɔ -wa na gbɔdayɪnya. ²⁶ Nu, a 'nɪ na bhlabhlε glaa -mɪ, we 'dεε 'gbɔ a'a zɔa 'mɪ dli -gv. ²⁷ Na bhlabhlε mɪa, na wɛli we nɔa. -Amɪ -yi we, 'in we nɔa 'mɪ 'bɪ. ²⁸ 'Yliyɔgagie -we 'nɪa bhɔlɔluda -ka, 'mɔ na nyεa we. We 'na 'ka labhɔ -bhɔkɔɔ -gba, 'in nyɪmε yabhlogbɔɔ 'na 'ka 'mɪ we kwεε -sa. ²⁹ Na Dide -ɔ 'nyεa 'mɪ we yoo, ɔ 'yli ɔ -zi -lu weee. 'Bhie, nyɪmε yabhlogbɔɔ 'nɪ mneni ɔ 'ka we

* **10:29** 'Sebhe tɔlvɔ nεε: «-We na Dide 'nyεa 'mɪ yoo, we 'yli we -zi -lu weee.» † **10:30** Nu, -Zezu -ka gba nu, ɔ -yɔ -Lagɔ 'sɔ -bhlo, -Lagɔ ɔ velɪa Zuifɔv 'wɪlukɔv, wa titee sɔlvɔ. We 'dεε 'gbɔ wa 'yibha wa 'ka ɔ 'bha.

na Dide kwεε -sa.* 30 -Ami -yɔ na Dide 'sɔ, -a -bhlo.»†

31 -Bha, Zuifu 'bhu 'yaa gbɔku la wa 'ka we ɔ 'wɔbha. 32 We 'dεε 'gbu -Zezu nεε wa -ylaε: «Libho -zɔnɔv -zlo, -we 'bhva na Didee -gbε, in nva lε amiaa 'yibadi, a 'yia -yɔ, we glaa, -mumv ka 'gbu a 'ka 'mɪ 'bha gbɔku nyaa?»

33 Zuifu nεε ɔ -yla: «We 'nɪ lubho -zɔnɔv 'gbu -a 'yibha -a 'ka -mɪ 'bha gbɔku nya, nu, -Lagɔ -in vɛlia, we gbu -wa. Nu, nyime -in -mia, 'in -na bhua -na 'dε 'wɔ -Lagɔ 'bhisa!»

34 -Zezu nεε: «We mɪ cɛlɪda amiaa tite 'wɔ nu, -Lagɔ nεε: <-lagɔnya a -mia.>

35-36 -A -yi we 'ji nu, -we mia cɛlɪda -Lagɔsɛbhε 'wɔ, nyime 'nɪ mnɛni ɔ 'ka we lasa. -Wa ka -nɔ nya -Lagɔwɛli mia cɛlɪda, ɔ -ka -maa la <-lagɔnya> nɪ, 'in -ami, -Lagɔ -ka -bha 'mɪ -sa, 'in ɔ -ka 'mɪ tie dɔdɔ -gv nɪ, 'lee, sa a mnɛni a 'ka gba nu, in ka -Lagɔ vɛlia, nu, in nεε in mɪ -Lagɔɔ 'Yu nyaa 'gbv? 37 Nu, in 'nɪ na Didee lubho nɔ nɪ, a 'na zɔlv 'mɪ dlɪ -gv -nɪ. 38 Nu, in -ka we lɛnv nɪ, 'in a 'nɪ yaa 'mɪ dlɪ -gv zva yioo, wee libho -zɔnɔv mia, a zv we dlɪ -gv. 'In a 'ka we 'jiyibheli 'nanɔv nu, Dide mɪ 'mɪ 'wɔ, 'in in mɪ ɔ 'wɔ.» 39 Wee gbu nu 'gbu, wa 'yibha 'ya wa 'ka ɔ kpa, 'in ɔ yia wa kwεε 'tla.

40 -Slεen, -Zezu yia Zudeen nyuu -kakpe yabhlo -gv mnɪ. Da Zaan batizee bhaa nyɪma, -bha ɔ -dia la.

41 Nyɪma duun yia ɔ -gbε, wa nεε: «Zaan 'nɪ gwɛdigbu yabhlogbɔɔ lɛnv, nu, -we weee ɔ gbaa nyime nu daa, we mɪ gbvzɔnɔv nya.» 42 -We mia nɪ -gv, nyɪma duun zva ɔ dlɪ -gv.

11

-Lazalu tlɪtlɪgbv

1-2 Nu, nyime yabhlo wa laa -Lazalɪ, ɔ -zɔɔ -wa Betani. Malii -yɔ Maatɪ 'sɔ mɪ 'ya Betani, ɔ bhɔlɔa wa -mia. (Malii ɔ 'kaa Nyɪmaa -Kanyɔ *-lasiklɔ bhv -yɔ tli, 'in ɔ 'kaa we -yɔsε ɔ 'dεε 'nyi nya nɪ, ɔɔ Malii -wa.) Nu, 'yli yabhlo nya, 'in -Lazalɪ yia gu bhli. 3 We 'dεε 'gbu,

ɔ bhɔlɔa yia nyime tie, wa 'ka -Zezu la. ɔ mnɪa -Zezuu -gbε, 'in ɔ nεε: «Na -Kanyɔ, -na jiji -tale ka gu -yɔ.»

4 Da -Zezu 'nva we, ɔ nεε: «Nu, gu -we yia -Lazalɪ -yɔ, we 'nɪ ɔ 'bhabhiee 'gbu we yi ɔ -yɔyi, we 'ka -Lagɔɔ 'ɲumniee 'tite -sloluu gbu -wa. -Bha wa yia -Lagɔɔ 'Yuu 'ɲnɪ -mnɪnɪa.»

5 Nu, -Zezu 'nɪ Maatɪ klaa, ɔ bhɔlɔ klaa, we -yɔ -Lazalɪ zɛkalɪ -sε. 6 'In ɔ 'nva nu, -Lazalɪ ka gu -yɔ, wa laa ɔ, ɔ 'nɪ -mɔ mnɪ. Da ɔ mia, ɔ li -bha 'yli 'sɔ. 7 'In ɔ nεε ɔ 'bunɔnya -yla: «-A mnɪ Zudee lv.»

8 ɔ 'bunɔnya nεε: «*Wlabi, daylɪda, Zuifu 'yibha wa 'ka -mɪ 'bha gbɔku nya, 'in -na gbaa -in 'ka -mɔ lɔmnɪ yi?»

9 ɔ nεε: «We bhlili zliɔ, jibhe 'ka zɔ, mv -wa 'yli zli. Nyime ɔ nɔa zli, ɔɔ gozo, -we ka gbu -wa, zli san mɪ -bha. 10 Nu, we -ka sabɔ ɔ nɔ, 'in ɔ gozoa, -we ka gbu -wa, san 'nɪ -bha -mɪ.» 11 Welɪnya nu 'bɪɔ, ɔ nεε: «-Amiaa 'tale -Lazalɪ ka 'yiaa ɲwɔ, nu, mnɪda in mia in 'ka ɔ ganɔ.»

12 ɔ 'bunɔnya nεε ɔ -yla: «-Amiaa -Kanyɔ, we -ka 'yiaa ɔ ɲwɔ, 'pva ɔ yia.»

13 -We -Zezu 'yibhaa ɔ 'ka gba, mv -wa nu, -Lazalɪ ka tli. Nu, ɔ 'bunɔnya nεε 'sa nu, 'yiaa 'dɛbhie ɔ saa 'ɲnɪ.

14 -Bha -Zezu gbaa wa -yla sa tikluε: «-Lazalɪ ka tli. 15 Nu, ɔ ka tli, 'in in 'nɪ -mɔ -mɪ, we 'dεε 'gbu na lia 'muna amiaa daa. 'In, a 'ka 'mɪ dlɪ -gv zvv gbu -wa. Nu, -a mnɪ ɔ -gbε.»

16 -We mia nɪ -gv, Toma wa laa -Zluya nεε -Zezuu 'bunɔnya tɔlvɔ -yla: «-A -yɔ ɔ 'sɔ mnɪ, 'in -a 'ka dabhlo tli.»

17 Nu, da -Zezu mnɪa -mɔ, 'in ɔ yia 'nɔ nu, wa ka -Lazalɪ 'kwie gbawla 'wufa, we li 'yli -mnva.* 18 Nu, Betani mɪ -Zeluzalɛmɔ kwesi, we nyɪdɪ mnɛni we 'ka kilomɛtli ta nyɪni. 19 We 'dεε 'gbu Zuifu duun yia Maatɪ -yɔ Malii -gbε yi, wa 'ka wa 'yuo 'pa wa bheli tlɪtlɪee 'gbu.

20 Da Maatɪ 'nva nu, -Zezu mɪ yida, 'in ɔ yia ɔ yoo -saa mnɪ, -zugba Malii -mɔɔ -dɪ -budu zɔ la. 21 Maatɪ -yɔ ɔ gbelia 'wɔ, 'in ɔ nεε ɔ -yla: «Na -Kanyɔ,

* 11:17 Nu, Zuifv -gbε, nyime -ka tli, 'in wa faa ɔ 'kwie gbawla 'wɔ wee 'yli -bhlokpadeε zli.

nu, -in -ka yaa -seli -mi, na bheli 'na 'ka yaa tli. ²² Nu, in -yi -sleen we 'ji nu, -we -na yia -Lagoo -zlaha, 'nyea o yia -mi we.»

²³ O nee o -yla: «'Wu amaa bheli yia -soa.»

²⁴ -Moo nee: «In -yi we 'ji nu, duudu bhia zli mia, o -yo tltinya yia 'wusaa.»

²⁵ -Zezu nee o -yla: «Tltinyaa 'wusobonyo mia, -ami -wa, 'in o nyea nyima 'yliyogagie, -ami -wa. Nyime o -ka 'mi dli -gu zu, o 'de yi thoo, 'yliyoo o yia -gaa. ²⁶ 'In nyime o -gaa 'yliyoo, 'in o zua 'mi dli -gu, o 'na 'ka tli. -We in gbaa de, 'lee, a zu we dli -gu?»

²⁷ O nee: «In, na -Kanyo, in ka we dli -gu zu nu, -in mi -Lagoo -Bhasanyo nya, 'in -in mi -Lagoo 'Yu o 'kaa duudu -gu yi nya.»

²⁸ Weli ni -gu o mnua o bhobo Malii laa, 'in o yia o nyuwunwenie: «-Amiaa -Slolunya mi da, o nee a mni.» ²⁹ Malii 'nua we, -bha o -soa 'wu sa slui, 'in o yia o -gbe mni, ³⁰ -zugba -Zezu 'ni -slo wee -zoo pla, da Maati tia o, -bha o mia. ³¹ Zuifu toba -yo Malii -di -mo -budu zo la, -zugba wa pa o 'yuo. Malii -soa 'wu sa slui, o 'taa, wa 'yia o -yo, 'in wa yia yiyali, 'in wa nee wa 'dekpua nyidi nu, gbawla -gu o mnua o 'ka -mo wili, -bha wa mnua o 'bi.

³² Da -Zezu mia, Malii nynia -bha, o 'yia o -yo, 'in o yia o bhv -yo bhili, -bha o gbae: «Na -Kanyo, -in 'ka yaa -seli -mi ni, na bheli 'na 'ka yaa tli.»

³³ Da -Zezu 'yia o wida, 'in Zuifunya -wa -laa o yoo, -maa mi 'yaa wida, -bha -gbagbi sloa o 'wu, 'in o dli yia sumani.

³⁴ O nee: «Da a zu o 'kwiea?»

Wa nee: «-Amiaa -Kanyo, -in yi -in 'ka -bha 'yi.»

³⁵ -Bha -Zezu wia.

³⁶ 'In Zuifu nee: «A -tal, o 'ni o zekali -se!»

³⁷ Nu, wa glaa nyima toba nee: «Nyime o -bloa 'lobnyaa 'yili, lee -lu ka 'gbu o 'ni mneni o 'ka yaa -Lazali tltie 'yoo -kolva?»

-Zezu -soba -Lazali 'wu tltinya glaa

³⁸ 'Ya -bhlokpade, -gbagbi sloa -Zezuu kuzoo, 'in o yia gbawla -gu mni. Nu, wee gbawla mia, tukpaa gbacizo

we mia, 'in tukpa -boklo 'kadu mia we nyee. ³⁹ O nee: «A -sa -bha wee tukpa.»

'In o tia, o bhobo Maati nee: «Na -Kanyo, o 'ni -bha nyee 'pa -sleen? O tia, we 'yili -mnvanu ni -zeen.»

⁴⁰ Nu, -Zezu nee o -yla: «'Lee, in 'ni ayn -yla gba nu, a -ka 'mi dli -gu zu, 'in a yia -Lagoo 'nyimnie -yoo?»

⁴¹ -Bha wa -saa -bha tukpa. -Zezu 'bhua 'klv 'wu yali, o nee: «Dide, -Mi na paa fuo, -we ka gbv -wa, -in ka na weli -yonyonu. ⁴² Nu, in -yi we 'ji nu, 'wu -na nywua na weli 'yili weee nya. Gbozoo nu, nyima duun -wa gbelia da 'mi 'gbv na gbaa we, wa 'ka dli zu nu, -mi tiea 'mi.» ⁴³ O gbaa weli ni, 'in o nee weli 'tite nyae: «-Lazali, 'tla -mo!» ⁴⁴ -Lazali, o tli yaa, o 'taa -mo, -zugba o bhv -yo o sonya mi gbvanda 'naa kibhe nya. 'Naa mi o 'klv -yo bibeda.

-Bha -Zezu gbaa nyima -yla: «-We weee mia de o -yo, a -blo we, a 'tide o 'yi, o 'ka mni.»

(Mt 26.1-5; Mk 14.1-2; Lk 22.1-2)

⁴⁵ Zuifunya -wa yia Malii -gbe, 'in -we -Zezu nua le, -wa 'yia we -yo, wa glaa, nyima duun yia o dli -gu zu.

⁴⁶ Nu, toba mnua Falizinyumaa -gbe, -we -Zezu nua le, 'in wa yia -maa 'di -sali. ⁴⁷ -Bha -Lagobobonyaa -cian -yo Falizinyuma laa wa -lima gbvobhunya wa 'de weee 'ka 'wlugbeli, 'in wa nee: «Nyime ni mi gwedigbu duun lenoda, 'lee, sa -a 'ka o nua? ⁴⁸ Nu, -a -ka o 'yitide, o -yo we lenoe 'ka mnida -mi, 'in nyima weee zua o dli -gu. Wa -ka o dli -gu zu, 'in *Wlomo -nyumaa 'wlulapunya yia, 'in wa saa -amiaa boboboda -yo -amiaa klu la.»

⁴⁹ Waa Zuifu glaa, yabhlo mi -bha, 'mo wa laa Kaifu. * -Lagobobonyaa -kanyo 'kadu o -mia wee -zu ni nya. O nee: «A'a 'nu -lu yabhlogbo 'wola!

⁵⁰ We 'dee 'gbv a pupali 'wlukoon la 'nanuu! We nani 'yili amiaa -nu nya nu, nyime -bhlo tli -amiaa kluu 'gbv. -A -ka 'sa nu, -Zuifu weee 'na 'ka labhu.»

⁵¹ Nu, weli -we Kaifu gbaa, we 'ni o 'dee -gbe 'bhv. Nu, wee -zu ni nya, mo -wa -Lagobobonyaa -kanyo 'kadu. -Bha

-Lagō zva ᵋ weli ᵋwee, 'in ᵋ nee nu, -Zezu yia tlia Zuifu weee 'gbu. 52 We 'nū Zuifu -bhlogbōō 'gbu ᵋ 'ka tli, nu, -Lagōō 'yua weee mia dūdu weee -gv, ᵋ 'ka wa 'wlugwglali, 'in ᵋ 'ka wa nyūma -bhlo -zeli gbu -wa 'ya.

53 Nu, we 'bhv wee 'yli 'wv, -bha Zuifv 'yugalinya pūpalia -slēn gbu nu, wa 'ka -Zezu 'bha. 54 -We mia 'dēe 'gbu, ᵋ ᵋ -zie -slēn Zuifu glaa zli 'klu. Nu, 'gbe -we wa laa Eflaimv, -we mia -mō da beblee, -mō ᵋ mnua, 'in ᵋ -yō ᵋ 'būnōnya 'sō yia -mō ladi.

55 Zuifv *Wvzitiylu 'feti ka cipa. Wee 'feti 'nū -slō nyni, 'in nyūma duun yia da weee 'bhv, 'in wa yia -Zeluzalemv yi. Nu, wa 'ka wa 'dē lamnazli, 'in wa 'ka -mōwlv, wa 'ka wee 'feti -sa. 56 Wa mī -mō -Lagōbudu 'kadv zō, -zugba wa talia -Zezuu da, 'in wa gbūgbali -ylaē: «'Lee, nyūmē nū 'nua feti 'wv yia yi -wa yi? Sa amia yi wea?» 57 -Slēn, -Lagōbūbōnyaa -cian -yō Falizinyūma zva gbu, 'mū wa gbaa nyūma -yla: «Nu, nyūmē -ᵋ -ka -Zezu da -yi, ᵋ yi ᵋ 'ka we gba, 'in wa 'ka ᵋ kpa.»

12

Malii tlia -lasiklō -Zezuu bhv -yō (Mt 26.6-13; Mk 14.3-9)

1 Nu, we -tv 'wv 'yli gbelibhlo, 'in 'Wvzitiylu 'feti 'ka nyni. -Bha -Zezu -sōa 'wv, 'in ᵋ yia Betani mni. Wee Betani -Lazali mia, nyūmē -ᵋ -Zezu -sōlva zlīmē tliᵋnya glaa 'wv, mō -wa. 2 -Bha wa pia ᵋ -yla, 'in Maati mia we dlilida. -Wa -yō -Zezu 'sō mia lida, ᵋ -Lazali mī wa glaa. 3 Wa mī lida nū, Malii bea -Zezu -yō, -lasiklō -zōnūv litli -kibhe -we ka -valē 'tēa, ᵋ 'bhua we 'wv, ᵋ tlia we -mōō bhv -yō, 'in ᵋ yia we -yōsē ᵋ 'nyi nya. 'In wee -lasiklōō ᵋnē yia -budu zō ye.

4 Nu, -Zezuu 'būnōnyō yabhlo wa laa Zudasī Isikaliōtv, -ᵋ 'kaa cū ᵋ wla, ᵋ 'bhua gbu 'wv, ᵋ nee: 5 «-Lasiklō nu -valē 'tē, we -valē mnēni we 'ka lub-honūnyōō -zv -bhloo 'pēnīgwezi nyni. Lēē -lu ka 'gbu -a 'nū we pēlv 'pa -a 'ka we 'gwezi bobabhanya 'nyēa?» 6 -We ᵋ gbaa da nū, we 'nū nu, bobabhanyaa daa ᵋ ka nyazidlū, nu, 'wienyō ᵋ -miaa

gbu -wa. Nu, 'gwezi lazūnyō ᵋ -mia, 'yli weee nya -zugba ᵋ sa -bha zizewiemī.

7 'In -Zezu nee ᵋ -ylaē: «'Bhv ᵋ -yō! Nu, -we ᵋ tlia da 'mī -yō nū, na ku ᵋ mnazia la zli wa 'kaa 'mī gbawla 'wv fa, we 'gbu. 8 Bobabhanya mia nū, -maa -yō aīn 'sō mī 'yli weee nya. Nu, -amī mia nū, 'in 'na 'ka aīn glaa -tv 'yli weee nya.»

9 Zuifv -zlo 'nva nu, -Zezu mī Betani, 'in wa yia -mō mni. -We ka 'gbu wa yia -mō mni nū, we 'nū ᵋ 'dēbhloo gbu, nu, wa 'yibha 'ya wa 'ka -Lazali 'yī, -ᵋ ᵋ -sōlva tliᵋnya glaa 'wv. 10 We 'dēe 'gbu -Lagōbūbōnyaa -cian yi 'yaa -Lazali 'bhabhīe pūpali. 11 Nu, nyūmaa -zlo mī wa -gbe 'bhōda ᵋ 'gbu, -zugba wa zv -Zezu dlī -gv.

Nyūmaa -zlo -saa -Zezuu yoo

(Mt 21.1-11; Mk 11.1-11; Lk 19.28-40)

12 Zli zlia, nyūmaa -zlo, -wa yia 'feti nū -gv, wa 'nva nu, -Zezu mī -Zeluzalemv yida, 13 wa 'tlaa wee 'gbe 'wv, yoo wa mnua ᵋ -saa saon nya kwēē. Wa 'kpīa 'wv, wa nee:

«-A -mnūnū -Lagōō 'ᵋnī!

-ᵋ mia Jejitapēē 'ᵋnī nya yida, -Lagō ᵋwna ᵋ 'nyu la.

-Lagō ᵋwna Izlaēlnyūmaa 'Wlulapilnyō 'nyu la.»

14 -Zezu 'yīa -sokofali -dōgbu, 'in ᵋ yia we -gv -gbla, 'sa we mia cēlida -Lagōsēbhē 'wvē:

15 «A 'na nūnū nyanō -nū, *Siōn -gbe!

A -tali, amaa 'wlulapilnyō mī yida!

ᵋ -dī -sokofali -dōgbu -gv la.»

16 We gwēdida, -we mia 'plida, ᵋ 'būnōnya 'nū -slō we 'wula 'nū. Nu, -Zezu -ka -slēn ᵋ 'ᵋnylilo 'yī 'bhie, wa dlī bhilia -bha nu, -we weee mia dē nū, we mī cēlida -Lagōsēbhē 'wv, 'in ᵋ -gūgbu we gbaa.

17 Nyūmaa -zlo, -wa -yō -Zezu 'sō mia gbawla ᵋweē, da ᵋ gbaē: «-Lazali, 'tla -mō», 'in ᵋ yia ᵋ 'wvōlv tliᵋnya glaa, -we wa 'yīa -yō, wa mī we 'dī -sada.

18 We 'dēe 'gbu nyūmaa -zlo ka -Zezu yoo -saa yi. Nu, wa ka 'nū nu, ᵋ ka wee gwēdigbu lēnū. 19 Tōn, Falizinyūma nee wa 'dēkpva nyīdīē: «'Lee, a 'nū

mneni a 'ka -lu yabhlogbɔɔ lɛnɔv? Mv mia dɛ, nyuma weee mi ɔ 'bibholuda!»

20 Nu, Glɛki tɔlva yia -Zeluzalɛmɔ wa 'ka -Lagɔ bɔbɔ 'fɛtu bhla. 21 Ma yia Filipɔv -gbɛ, -Zezuu 'bɪnɔnyɔ ɔ 'bhva Betisaida, Galilee -dɔdɔ -gv, mɔ -wa. 'In wa nɛɛ ɔ -ylaɛ: «-Na zukpa -wa, -a 'yibha -a 'ka -Zezu 'yi.»

22 Filipɔv gbaa we Andlee -yla, 'in -mɔv 'bɪgv, wa 'dɛsɔbhie yia we -Zezu -yla gbaa mni. 23 ɔ nɛɛ: «-Slɛɛn, we bhla ka nyini, bhla -we nya -Lagɔ 'kaa *Nyumɛɛ 'Yuu 'ɛni 'ylimani, we ka nyini. 24 Nu, bleya -we bhlia dɔdɔ, tɪ we tɪa, we 'ni -mɔv, 'in we tɔa 'wɔ -bhlo. We -ka tɪ ni, 'in we wlaa 'yaa -zlo. 25 In nɛɛ aɪn -yla gbɔzɔnɔv saɛ: nyumɛ ɔ -ka ɔ 'yliyɔgagie 'yibha, kwɛɛ we yia ɔ 'tlaa. Nu, nyumɛ ɔ nyɛa ɔ 'yliyɔgagie 'wɔ dɔdɔ ni -gv, 'yliyɔgagie -we 'ni bhloluda -ka, mɔ yia ɔ -nɔ nya -mia. 26 ɔ -ka gba ɔ 'ka na lubho nɔ, ɔ nɔ 'mi 'bi, 'in da in -ka -mi, na lubhonɔnyɔ mi 'ya -bha. Nyumɛ ɔ -ka na lubho nɔ ni, na Dide yia ɔ -bha zɔa.»

27 «-Slɛɛn, na dli ka sumani bhabha. 'Lee, sa in 'ka gbaa? 'Sa in 'kaa gba: <Dide, -in -sa 'mi siasia bhla ni 'wɔ yi?> -Innya! Nu, we 'dɛɛ 'gbɔ in yia yi. 28 Dide, 'ylimani -na 'dɛɛ 'ɛni!»

Wɛli yabhlo 'bhva yali, we nɛɛ: «In ka we 'ylimani pepe, 'in 'ylimania na yia we lv.»

29 Nyumaa -zlo -wa mia -bha, 'in -wa 'nɔa wee wɛli, wa nɛɛ: «Dɛɛ -gangan -jiji -wa!»

Tɔlva nɛɛ: «'Anzi ka ɔ -yla gba!»

30 -Zezu nɛɛ wa -ylaɛ: «We 'ni na 'dɛɛ 'gbɔ wɛli ni yi gba, nu, amiaa gbɔ -wa. 31 Bhla -we nya -Lagɔ 'kaa dɔdɔgv -nyumaa -yɔgbɔ 'wɔbhɔ, we bhla ka nyini. 'In bhla -we nya ɔ 'kaa dɔdɔgv -nyumaa 'yugalɪnyɔ 'nyuu* vu, we bhla ka nyini.

32 «'In -ami mia, wa -ka 'mi 'wɔsɔlv dɔdɔ -gv, 'in na gbizea nyuma weee 'wɔ na gbɛgbɛin.» 33 Wee wɛlnya ɔ gbaa da ni, nu, sa ɔ 'kaa tɪ 'mɔ ɔ mia -sloluda.

34 Nyumaa -zlo nɛɛ ɔ -ylaɛ: «Titee 'sɛbhɛ nɛɛ nu, -Lagɔɔ -Bhasanyɔ mia, 'yi weee nya ɔ yia -bha -tɔa, we ni mɔv? Nu, sa -in mneni -in ka gba nu, Nyumɛɛ 'Yu wa yia 'wɔsɔlva? ɔ Nyumɛɛ 'Yu, nyɔɔ ɔ -maa?»

35 ɔ nɛɛ wa -ylaɛ: «Bhla -sɛɛ ni nya, zɪ mi -slɔ aɪn glaa. A nɔ -nya, da zɪ mia -slɔ -bha, nikpise yi aɪn -kpaɪ. - We ka gbɔ -wa, nyumɛ ɔ nɔa nikpise 'wɔ, mɔ ɔ mni, ɔ 'ni -bha da -yi. 36 Da a kaa da zɪ, a zɔ we dli -gv, 'in a 'ka zɪ 'yua -zɛ.» Da ɔ bhia gbagbie, 'in ɔ yia wa kwɛɛ zizea mni.

Zuifv'v zɔ -Zezu dli -gv

37 -Zezu ka gwɛdigbɔ duun lɛnɔ Zuifɔv 'yibadi, 'in wa'a zɔ ɔ dli -gv. 38 Sa -Lagɔgbɔv -falɪpanyɔ Ezaii gbaa, 'sa we 'plia, ɔ nɛɛ:

«Nu, Jejitape, nyɔɔ zɔ -amiaa wɛli dli -gva?»

'In nyɔɔ Jejitape -slolu ɔ 'tite 'kɔa?»

39 We 'gbɔ Zuifɔv 'ni mneni wa 'ka ɔ dli -gv zɔ. Sa Ezaii gbaa we da -putu sa -wa:

40 «-Lagɔ ka wa 'lɔlv.

ɔ ka wa dli 'wɔkla,
-mɔv yi 'wɔ nu, wa 'yi 'yi la,
'in wa dli 'nɔ gbɔ 'wɔla.

We 'dɛɛ 'gbɔ wa'a 'bhitia -Lagɔɔ -gbɛ la ɔ 'ka wa pue.»

41 -We ka 'gbɔ Ezaii yia wee wɛli ni gba, mɔ -wa nu, ɔ ka -Zezuu 'ɛnimniɛ -yɔyi, 'in ɔ mia ɔ gbɔ gbada.

42 Nu, -mɔ Zuifɔv 'yugalɪnya glaa, nyuma duun ka -Zezu dli -gv zɔ. Nu, wa'a 'wɔ 'klɔla we gbagbie nya Falizinyumaa 'gbɔ. Wa mi sɔda wa yi wa vu -Lagɔbudu zɔ. 43 Wa 'yibha nyuma kwali wa 'ɛni we -zi -Lagɔ 'ka wa 'ɛni kwali.

-Zezuu wɛli bhva ɔ Didee -gbɛ

44 -Zezu 'kpi'a 'wɔ, ɔ nɛɛ: «Nyumɛ ɔ -ka 'mi dli -gv zɔ, we 'ni na 'dɛbhlo ɔ zɔ dli -gv, nu, ɔ tiea 'mi, 'mɔ ɔ zɔ 'yaa dli -gv. 45 'In nyumɛ ɔ yia 'mi -yɔ, -yɔ ɔ yia ɔ tiea 'mi. 46 Nu, zɪ in -mia, in ka dɔdɔ -gv yi, 'in nyumɛ ɔ -ka 'mi dli -gv zɔ, ɔ 'na 'ka nikpise 'wɔvɔ. 47 Nu, nyumɛ

* 12:31 Nu, -Saatan wa saa 'ɛni.

-o nva na weli, 'in o'zova we 'nonywe, -ami, 'in dili o gbu. Nu, we 'ni nyimaa gbudilee 'gbu in yi yi, in 'ka wa gbu 'wosaa 'gbu in yia yi. ⁴⁸ Nu, nyime -o 'ni 'mi -yowunu, 'in o -ka na weli kpela 'wosu, o gbuwobhunyom -bha. Dvduv bhia zli, weli -we in gbaa, mu yia o -yogbu 'wobhua. ⁴⁹ Weli in gbaa, we 'ni na 'dee -gbe 'bhu. Nu, Dide -o tiea 'mi, o -gbe we 'bhua. Gbu in 'kaa gba, 'in sa in 'kaa we gba, o 'de ka 'mi we -slolu. ⁵⁰ 'In, in -yi we 'ji nu, Didee tite mia, 'yliyogagie -we 'nia bhloluda -ka, 'mu we wlaa. Weli weee na gbaa, sa Dide gbaa 'mi -yla we, 'sa na gbaa we.»

13

-Zezu -waba o 'binonyaa bhu -yo

¹ Nu, we -tu 'wu 'yli -bhlo, Zuifvu 'Wozitiylu 'feti 'ka nyini. -Zezu -yi we 'ji nu, 'yli -we nya o 'kaa dvdu -gv 'bhu, 'in o 'kaa o Didee -gbe mu, we 'yli ka nyini. O -kali o dvdu -gv -bheliaa ze, 'in -sleen, o -kali wa ze o dli weee nya. ² Nu, jibhe ka zo, 'in -Zezu -yo o 'binonyaa 'so mi lida. *Kuzu ka 'cin Zudas, Simo Isikaliotvu 'yuu dli zo -Zezuu wlawhe zu. ³ -Zezu -yi we 'ji nu, o Dide ka o -lu weee kwee zu. 'In o -yi we 'ji nu, Didee -gbe o 'bhua, 'in o -gbe o yia lumnia. ⁴ Da wa mia lida, o -saa 'wu, o -saa o -bana 'wu, o 'bhua 'naa 'wu, 'in o yia we zleti -gba. ⁵ -Mvu 'b'igv, o slua 'nyu kna 'wu, o -waba o 'binonyaa bhu -yo, 'naa -we o -gbaa zleti, 'in o yia we -yo se we nya.

⁶ Toun, o nynia Simo Pieli -gv, 'in -moo nee o -yla: «Aya! Na -Kanyo, nanvu bhu -yo -mi na yia -waba yi?»

⁷ O nee: «-We in mia lenvda, -i'in 'nu -slo we 'wola. Nu, ci ci -in 'kaa we 'wolan.»

⁸ Pieli nee o -yla: «-Innya, -in 'na 'ka na bhu -yowalu -gba!»

O nee o -yla: «In 'ni -na bhu -yowalu, -in 'na 'ka -lu 'yabhlogbo 'yi 'mi kwee.»

⁹ Simo Pieli nee: «Na -Kanyo, we -ka 'sa -mi ni, -in 'na -walu na bhu -bhlo -yo -ni. Nu, -in -walu 'ya na so -yo na 'wlu -yo!»

¹⁰ O nee o -yla: «Nyime -o -ka budo ni, o 'ni -yowalu bhu -ka, we 'bhu o bhu 'wu, o ka -mawlu 'lilu. We 'dee 'gbu,

amia, a mi -mawluda, 'in, we 'ni a 'de weee.» ¹¹ Nu, -o 'kaa o wla, o -yi o, we 'dee 'gbu o yia gba nu: «A 'de weee 'ni -mawluda -mi.»

¹² Da -Zezu bhia o 'binonyaa bhu -yowalu, o -plaa o -bana 'wu, 'in o yia ladi. O nee wa -yla: «Lee, -we in nva da ain -yla le, a nu we 'wola? ¹³ -Ami a laa <-Sloluny> we -yo <-Kanyo>, 'in amiaa gbu men, nu, 'mo in -mia. ¹⁴ Nu, -ami -wa amiaa -Kanyo, we -yo amiaa -Sloluny, 'in in ka amiaa bhu -yo -walu, we 'dee 'gbu a 'dekpa 'kaa bhu -yo wuwalu. ¹⁵ In ka we 'yli ain -slolu: sa in nva ain -yla, a nu 'sasokpa -gbu le. ¹⁶ In nee ain -yla gbuzonu sa nu, lubhononyo 'ni 'nonywe -ka o 'ka o -kanyo -zi, tietienyo 'ni 'le -ka -o tiea o, o 'ka -moo -zi. ¹⁷ -Sleen, a -yi we 'de weee 'ji. Nu, a -ka we lenv ni, 'wotvte -dlao mi amiaa -nu nya.

¹⁸ «Nu, in 'ni a 'de weee 'ni sa -nya. -Wa in -saa -bha, in -yi wa. Weli -we mia celida -Lagosebhe 'wu, le we yia nva. We nee:

<Nyime -o -yo 'mi 'so lia,
o ka na tonyime -ze.>

¹⁹ Da we 'nia -slo da 'pli ni, gba na gbaa -sleen we ain -yla. Nu, we bhla -ka nyini ni, 'in a 'ka dli zu nu, -ami mia, <-o in -mia, 'mo in -mia.> ²⁰ In nee ain -yla gbuzonu sae: nyime -o -ka na tietienyo kpa 'nanvu, -ami o kpa 'nanvu. 'In nyime -o -ka 'mi kpa 'nanvu, -o tiea 'mi, 'mo o kpa 'nanvu.»

-Zezu nee o 'binonyo yabhlo yia o wlaa

(Mt 26.20-25; Mk 14.17-21; Lk 22.21-23)

²¹ -Zezu bhia gbonya ni gbagbie, 'in o dli yia sumani, 'in o nee wa -yla sa tiklu: «In nee ain -yla gbuzonu sae: ain glaa, nyime yabhlo yia 'mi wlaa.»

²² Nu, -Zezuu 'binonyaa yia yilali, -o o saa 'ni, wa 'ni o -yi. ²³ Da wa mia lida, o 'binonyo yabhlo, -o ka ze o -kala, -moo mi o kwesi. ²⁴ Simo Pieli yia o -yla 'yika 'pa, o 'ka -Zezu layibha nu, nyoo o sa 'nia.

²⁵ -Moo pia -Zezuu gbegein 'wu, 'in o yia o layibha 'nyuwewe weli 'wue: «Na -Kanyo, nyoo 'ka -mi wlaa?»

26 ɔ 'palia we 'bigu, ɔ nɛɛ: «'Floo -kibhe na yia zapu lu 'ɲwaa, -ɔ in -ka we yoo 'nyɛ, mɔ 'kaa 'mɪ wla.»

Tɔɔn, ɔ 'ɲwaa 'floo -kibhe zapu lu, 'in ɔ yia we Simɔ Isikaliɔtuɔ 'yu Zudasɪ yoo 'nyɛ. 27 Da -mɔɔ 'bhua wee 'floo -kibhe 'wɔ, -bha -bhlokpade *-Saatan plaa -mɔɔ 'wɔ. -Mɔɔ 'bigu, -Zezu nɛɛ ɔ -yla: «-We -in 'kaa lɛnɔ, -in nɔ we lɛ slɔlɔ.» 28 -Wa mɪa -bha lida, wa 'nɪ we 'wɔlanɔ. -We ka 'gbu -Zezu yia we ɔ -yla gba, wa glaa, nyɪmɛ yabhlogbɔɔ 'nɪ we -yi. 29 -Zezu gbaa wɛli mɪa dɛ nɪ, -zugba nyɪma tɔba pupalia 'wlukɔɔn laɛ: «'Sa ɔ 'yubhaa ɔ 'ka gba nɪ, ɔ mɪ 'fɛtɪgɔli zɔa yaayɪ, ɔ mɪ bobabhanya 'gwezi 'nyɛa yi?» Zudasɪ mɪ 'gwezi lazɔnyɔ nyaa 'gbu. 30 Zudasɪ 'bhua wee 'floo -kibhe 'wɔ, -bha -bhlokpade ɔ 'tlaa -budu zɔ, -zugba sabɔ ka bɛ.

Tite lolu

31 Zudasɪ mɪa 'bhie, -Zezu nɛɛ: «-Slɛɛn, Nyɪmɛɛ 'Yu ka 'ɲɪɪlilo 'yi. ɔ 'wɔ wa yia -Lagɔɔ 'ɲɪɪlilo yibhelia. [32 'In wa -ka -Lagɔɔ 'ɲɪɪlilo yibheli ɔ 'wɔ nɪ,] Nɪ, ɔɔ 'Yu -ka -Lagɔɔ 'ɲɪɪ 'ylimanɪ nɪ, 'in -Lagɔɔ 'dɛbhie slɔlua ɔɔ 'Yuu 'ɲɪɪlilo ɔ 'dɛ 'wɔ, 'in dayli ɔ slɔlua we. 33 Na 'ylaashɪ, in -yɔ aɪn 'sɔ mɪ -slɔ bhla -sɛlɛɛ -nɔ nya. 'In -mɔɔ 'bigu, na da a yia -talia. -We ka gbu -wa, da na yia mɪa, a 'nɪ mneni a 'ka -mɔ mɪ. Nɪ, in ka zlɪmɛ we Zuifu -yla gba. 'In, 'mɔ na gbaa -slɛɛn aɪn -yla. 34 Nɪ, tite lolu na palia aɪn -yla, mɔ nɪ: a kɪkɪlɪ zɛ. Cɪn, sa in -kalia amɪaa zɛ, a kɪkɪlɪ 'sa zɛ. 35 We -ka 'sa -mɪ, a -ka zɛkɪkɪlɪ, 'in nyɪma weee yibhelia we 'ji nɪ, a mɪ na 'bɪnɔnya nya.»

-Zezu nɛɛ Piɛli yia ɔ gbu kpɛlia (Mt 26.31-35; Mk 14.27-31; Lk 22.31-34)

36 Simɔ Piɛli nɛɛ -Zezu -yla: «Na -Kanyɔ, mɔ -na mɪa?»

ɔ 'palia we 'bigu, ɔ nɛɛ: «'Mɔ na mɪa, -in 'nɪ -slɔ mneni -in 'ka 'mɪ 'bɪ yi, nɪ, cɪcɪ -in 'kaa 'mɪ 'bɪ yi.»

37 Piɛli nɛɛ ɔ -yla: «Na -Kanyɔ, in 'nɪ -slɛɛn mneni in 'ka -mɪ 'bɪ yii? 'Lee, lɛɛ -lu ka 'gbua? Nɪ, in mneni in 'ka na 'dɛɛ 'yliyɔgagɪɛ wla -na 'gbu!»

38 ɔ nɛɛ ɔ -yla: «-In mneni -in 'ka -na 'dɛɛ 'yliyɔgagɪɛ wla na 'gbu 'piɛɪn? In nɛɛ -mɪ -yla gbuɔɔnɔ sa nɪ, -kɔkɔ 'na 'ka gbo, 'in -na kpɛlia na gbu -zakpa ta.»

14

-Zezu -wa 'Yoo -we mɪa Didee -gbɛ

1 -Zezu nɛɛ ɔ 'bɪnɔnya -ylaɛ: «A 'na lɔlɔ dli -nɪ. A zɔ -Lagɔ dli -gu, 'in a zɔ 'ya 'mɪ dli -gu. 2 -Buduu -zlo mɪ na Didee -buduɲwɛɛ. We 'nɪ ya 'sa -mɪ nɪ, in 'na 'ka aɪn -yla gba nɪ, amɪaa ladida na mɪa la mɪaɪa, we 'nɪ mɔɔ? 3 'In, in -ka aɪn -yla ladida la mɪaɪa nɪ, lu na yia yia in -yɔ aɪn 'sɔ 'ka mɪ, 'in da in mɪa, a 'ka -bha -mɪ. 4 'In da na mɪa, 'yoo -we mɪa -mɔ, a -yi we.»

5 Toma nɛɛ ɔ -yla: «Na -Kanyɔ, da -na mɪa -a 'nɪ -bha da -yi! 'Lee, sa -a mneni -a 'ka -bhaa 'yoo da -yia?»

6 ɔ nɛɛ: «Nɪ, -amɪ -wa yoo, gbuɔɔnɔ we -yɔ 'yliyɔgagɪɛ. Nyɪmɛ -ɔ 'nɪ 'mɪ 'wɔphɪli nɪ, ɔ 'na 'ka Didee -gbɛ mɪ. 7 A -ka 'mɪ -yi, -zugba a -yi na Dide. 'In we 'bhɔ -slɛɛn 'wɔ, a -yi ɔ, 'in a ka ɔ 'yi.»

8 Filipu nɛɛ ɔ -ylaɛ: «Na -Kanyɔ, -na zukpa -wa, -slolu -aɪn -na Dide 'klɔ. -In -ka we lɛnɔ, 'in -amɪaa dli pɪa la.»

9 -Zezu nɛɛ ɔ -yla: «Filipu, 'ylɔ -zlo in -yɔ aɪn 'sɔ lia da nɪ, 'lee, -in 'nɪ 'mɪ -yii? Nyɪmɛ -ɔ -ka 'mɪ 'yi, ɔ ka na Dide 'yi. 'In, -mɪ nɛɛ: «-Slolu -aɪn -na Dide 'klɔ!» 10 Nɪ, in mɪ Dide 'wɔ, 'in Dide mɪ 'mɪ 'wɔ. 'Lee, -'in zɔ we dli -guɔ? Wɛlɪnya na gbaa da aɪn -yla, we'e 'bhɔ na 'dɛɛ -gbɛ, nɪ, na Dide -ɔ -dɪla 'mɪ 'wɔla, mɔ nɔa ɔ lubho.

11 «In -ka aɪn -yla gba nɪ, in mɪ Dide 'wɔ, 'in Dide mɪ 'mɪ 'wɔ, a zɔ 'mɪ dli -gu. We 'nɪ -mɔɔ nɪ, a zɔ -ylɛɛ dli na gwɛdigbuɪnyaa 'gbu. 12 In nɛɛ aɪn -yla gbuɔɔnɔ sa nɪ, -ɔ -ka 'mɪ dli -gu zɔ nɪ, 'in ɔ nɔa na lɛnɔgbuɪnya lɛ. Cɪn, ɔ lɛnɔgbuɪnya yia na -nɔ -zia, -we ka gbu -wa, Didee -gbɛ na mɪa. 13 -Lu weee a -ka na 'ɲɪɪ nya -zla, lɛ na yia we nɔa. We -ka 'sa -mɪ nɪ, 'in 'Yu mɪnɪa ɔ Didee 'ɲɪɪ. 14 Nɪ, -lu -mɔɔ a -ka 'mɪ -zlalɪ na 'ɲɪɪ nya, lɛ na yia we nɔa.

-Yɔbɛnyɔ yia yia

15 «Nu, a -ka na zekali -nya ni, 'in a zua na titenya 'nuhwe. 16 'In in 'ka Dide -yobhubhoe o 'ka ain -Yobenyo -putu 'nye. Mo 'kaa ain -yobe, 'in mo -yo ain 'so 'kaa -tu 'yli weee nya. 17 Nu, mo -wa Zuzu o 'kaa ain -Lagoo gbuzonu 'wukwa. Oo Zuzu mia ni, dudugu -nyima 'ni mneni wa 'ka o -yohwuu, -we ka gbu -wa, wa'a 'yi o -yo, 'in wa 'ni o -yi. Nu, amia mia, a -yi o, o -yo ain 'so -di dabhlo la, 'in ain 'wu o yia ladua.

18 «In 'na 'ka ain 'woti kwiiyua 'bhisa, nu, amiaa -gbe na yia yia. 19 'In bhla -sele -ka 'pli ni, dudugu -nyima 'na 'ka 'mi 'yi. Nu, amia mia ni, 'yia a yia 'mi. 'In a yia 'yliyogagie, -ami ka 'yliyogagiee 'gbu. 20 Zhi we 'yli -ka nyini ni, 'in a yibhelia we 'ji nu, in mi Dide 'wu, a mi 'mi 'wu, 'in in mi ain 'wu.

21 «Nyime o -ka na titenya -yohwuu, 'in o -ka we 'nuhwe zu ni, -zugba -moo -kali na ze. Oo nyime o -kalia na ze, o ze na Dide yia -kalia. -Ami, o ze na yia -kalia, 'in in 'ka o na 'de -slolu.»

22 Zudası (-o 'nia Zudası Iskalioto) nɛɛ o -ylae: «Na -Kanyo, 'lee, lee -lu ka 'gbu -in 'ka -ain -na 'de -slolu, 'in, -i'in -slolu -na 'de dudugu -nyima weee?»

23 O nɛɛ: «Nyime o -ka na zekali ni, na weli o zua 'nuhwe. 'In na Dide kalia o ze, 'in -ami -yo na Dide so yia o 'wu la -dila. 24 Nyime o 'nia na zekali, o'o zu na weli 'nuhwe. -We na gbaa da ain -yla, we 'ni na 'deɛ weli, nu, na Dide o tiea 'mi, o -gbe we bhua.

25 «Wee weli na gbaa ain -yla, da in mia -slo ain glaa. 26 Nu, in -ka mni ni, 'in na Dide paa ain Zuzu 'Pupa yoo na 'hni nya, mo 'kaa ain 'wusa. Oo Zuzu 'kaa ain gbu weee -slolu, 'in o ligbea ain gbu weee -we in gbaa ain -yla.

'Wututve -dlɔɔ -zɔnv

27 «'Wututve -dlɔɔ na tia ain -yo. Na 'wututve -dlɔɔ na nyɛa ain. Sa in kaa 'wututve -dlɔɔ ni, 'sa na nyɛa we ain. 'In wla we dudugu -nyimaa -luwla sɔlv. A pali dli la, a 'na nuɔv nyanɔ -ni.

28 A ka 'mi hweɛ 'nu nu: «Mnia na yia, 'in amiaa -gbe na yia lv yia.» A -ka yaa na zekali ni, -zugba a ka yaa 'muna li,

nu, na Didee -gbe na mnia. -We ka gbu -wa, Dide 'yli o -zi 'mi. 29 Da -we -nya mia de 'nia -slo 'pli ni, gba na gbaa we ain -yla 'gamv. Nu, we bhla -ka nyini, a 'ka we dli -gv zu. 30 In -yo ain 'so 'na 'ka gba duun, -we ka gbu -wa, dudugu -nyimaa 'yugalinyo 'nyuu* mi yida. O 'ni 'mi kwɛyomneni. 31 We -ka 'sa -mi ni, dudugu -nyima 'ka we 'jiyibheli nu, in -kali na Didee ze. In -kali o ze, we 'deɛ 'gbu -lu weee o gbaa in nu le, 'in na nua we le. A -so 'wu, -a 'ka mni.»

15

**-Dlɔsuu 'zayli*

1 «Nu, *-dlɔsuu 'zayli, -ami -wa. 'In na Dide mia, we kpaapanyo o -mia. 2 Na 'kliya -we'e tɔva, 'mu o dia, 'in 'kliya -we tɔva, o mnazia we -yo, 'in we 'ka tɔv duun. 3 Weli -we in gbaa ain -yla, we ka ain -yomnazi, 'in we yia ain -mawlvlv.

4 «A -dili 'mi 'wola, sa in -dila ain 'wola 'bhisa. Sa suu 'kliya -we 'nia suu 'gbu -yo -mi, we 'nia mneni we 'ka tɔv we 'de -bhlo ni, 'sa -bhlokpade, a 'ni 'mi 'wɔladili, a 'na 'ka tɔv.

5 «Nu, -ami -wa -dlɔsu, 'in amia -wa we 'kliya. Nyime o -ka 'mi 'wɔladili, sa -ami -dila o 'wola 'bhisa ni, oo nyime, tɔva o yia duun. -We ka gbu -wa, in 'ni ain -yobe, a 'ni mneni a 'ka -lu yabhlogboɔ lenv. 6 Nyime o 'ni 'mi 'wɔladili ni, suu 'kliya 'bhisa wa vitelia o. Wee suu 'kliya -ka ye ni, 'mu wa bhua la, 'in wa paa we -kosu 'wu, 'in we sia. 7 A -ka 'mi 'wɔladili, 'in na wɛlnya -ka amiaa dli 'wɔtv ni, -lu weee a -ka 'yibha, a -zlali we Dide, 'in o nyɛa we ain. 8 A -ka tɔv duun, mu slolua na Didee 'hnumnie -yo a mi na 'binanya -zɔnv nya.

9 «Nu, sa Dide -kalia na ze, 'sa -bhlokpade in -kalia amiaa ze. A -tu na zekalie 'wu. 10 In ka na Didee titenya 'nuhwe zu, 'in in yia o zekalie 'wɔtv. 'Sa -bhlokpade, a -ka na titenya 'nuhwe zu ni, 'in a tva na zekalie 'wu.

11 «-We mia de, 'mu in gbaa ain -yla, 'in sa 'muna mia 'mi dli 'wu, we 'ka 'sa ain dli 'wu -mi. Cɔn, 'in amiaa 'muna

* 14:30 Nu, -Saatan wa saa 'hni.

'ka -bha -gv zi. ¹² Na tite ni: sa in -kalia amiaa ze, a kikalı 'sa ze. ¹³ Nu, nyime -ka -ka -ka 'dεε 'yliyogagie wla -ka -limaa 'gbu, zεkalie -we -zia -muv, we 'ni -mi. ¹⁴ -We in gbaa a nu ε, a -ka we 'nuηwe zu, a mi na 'talea nya. ¹⁵ 'In la 'masleen ain na lubhonunya, -we ka gbu -wa, lubhonunya 'ni -ka -kanyo gbonya -yi. 'In amia mia, na 'talea na laa ain, -we ka gbu -wa, gbu weee in 'nua Didee -gbε, in ka we ain -slolu. ¹⁶ 'Lee, amia -saa -bha 'mi yi? -Innya, we 'ni -muv, -ami -saa -bha ain. Nu, in ka ain 'yoo 'nye a 'ka tnuv mni, 'in we 'ya 'ka -gwle. 'In -lu weee a -ka Dide -zla na 'ηni nya, -ka we ain 'nye. ¹⁷ Nu, tite in palia ain -yla, mu ni: a kikalı ze.

Dudugv -nyima nyεa -Zezu -yo - bınanya 'wu

¹⁸ «Nu, dudugv -nyima -ka ain 'wonye ni, a 'na dlulv -ni nu, wa ka 'mi 'wonye tia. ¹⁹ A -yo dudugv -nyima 'so 'ni -mi -bhlo. A -ka yaa -mi -bhlo, 'in wa yibhaa ain, wa 'dεε nyima wa 'yibhaa 'gbu. Nu, in ka -bha ain -sa dudugv -nyima glaa, 'in a -yo wa 'so 'ni -mi -bhlo, we 'dεε 'gbu wa nyεa ain 'wu. ²⁰ A ligbe na weli, nu, lubhonunya 'ni 'yili -ka -ka -kanyo -zi. Dudugv -nyima ka 'mi 'klyie 'wopalı. 'In wa -ka 'mi 'klyie 'wopalı ni, 'klyie 'wu wa yia ain palia. 'In wa -ka na weli 'nuηwe zu, 'in wa zva amiaa -nu 'nuηwe. ²¹ Nu, 'sa wa yia ain kpa na 'gbu. -We ka gbu -wa, -ka tiea 'mi, wa 'ni -ka -yi. ²² In 'ni yaa yi, 'in in 'ka wa -yla gba ni, -zugba wa 'ni yaa gbonyuuu 'gba 'wlu -ka. Nu, -sleen wa 'ni zizada -ka wa gbonyuu 'yu. ²³ Nyime -ka -ka 'mi 'wonye, na Dide -ka nyεa 'wu. ²⁴ Gwedigbonya -we nyime yabhlogbo 'nia -slε lεv, in ka -muv lεv wa 'yibadi. We 'ni yaa 'sa -mi, -zugba wa 'na 'ka yaa gbonyuu 'gba 'wlu -ka. Nu, -sleen, gwedigbonya in nua ε, wa ka we -yoyi, 'in wa nyεa in -yo na Dide 'so 'wu. ²⁵ -We mia celida wa tite 'wu, nεε:

«Wa ka 'mi 'wonye bhe.»

'Wu wa nyεa -ain, -we mia celida we 'ka lεv 'gbu.

²⁶ «Nu, -Yobenyο yia yia. Mο -wa Zuzu -ka ain gbuzov 'wukwa. Didee -gbε -ka bhva, yoo na yia -ka ain 'paa. Nu, -ka yi ni, mo yia na gbodayinyο -zεa. ²⁷ 'In amia yi 'yaa na gbodayinya -zεa, -we ka gbu -wa, we bhlili we gwedida, a -yo 'mi 'so mi.»

16

¹ «Nu, a yi 'yoo -zov -gv labhulv, we 'gbu in yia ain -yla gbu -mini gba. ² -Lagobudunya zo wa yia ain vua. 'In we bhla ka cipa, da nyima -wa mnenia wa 'ka ain 'bha, wa yia gbaa wa 'dεε dli 'wu nu, 'sa wa nua -Lagob lubho. ³ 'Sa wa yia nua, -we ka gbu -wa, wa 'ni Dide -yi, 'in wa 'ni 'mi -yi. ⁴ Da we bhla 'nia -slε nyini, gbonya ni na gbaa ain -yla 'gamv. 'In we bhla -ka nyini ni, a 'ka ligbe ni, in ka we ain -yla gba.

-Yobenyο yia yia

«Nu, in 'ni we ain -yla gba we gwedida, -we ka gbu -wa, in -yo ain 'so mi -slε.

⁵ «-Sleen, -ka tiea 'mi, -ka -gbε na mnia. 'In ain glaa, nyime yabhlogbo 'yibha 'mi laε: «Mο -na mnia?» ⁶ Nu, -sleen in 'tulva da ain ni, we 'dεε 'gbu amiaa -gv yia 'wuv yuo. ⁷ 'In gbuzov -nanv in mia ain -yla gbada: In -ka mni ni, -muv nanı 'yili amiaa 'gbu. -We ka gbu -wa, in 'ni mni, -Yobenyο 'na 'ka ain -yla yi. Nu, in -ka mni ni, 'in na paa -ka ain yoo. ⁸ 'In, -ka yi ni, 'in -ka slolu dudugv -nyima sa wa nua wa 'dε -dawli 'wu wa gbonyuu klaa, -we mia tiklu klaa, we -yo -Lagob gbuvbhuhuee daa. ⁹ Nu, dudugv -nyima mi wa 'dε -dawli 'wuvda tiada gbonyuuu daa, wa'a zu 'mi dli -gv 'gbu. ¹⁰ 'In, we 'sonv nya, wa mi wa 'dε -dawli 'wuvda, -we mia tiklu daa. -We ka gbu -wa, Didee -gbε na mnia, 'in a 'na 'ka 'mi 'yi. ¹¹ Dudugv -nyima mi wa 'dε -dawli 'wuvda we tanv nya, -Lagob gbuvbhuhuee daa. -We ka gbu -wa, -Lagob ka dudugv -nyimaa 'yugalinyο 'nyuuu -yogbv 'wobhu pepe.

¹² «Nu, in ka -slε weli duun in 'ka we ain -yla gba. 'In a 'ni -sleen mneni a

'ka we zo 'yiligbe. ¹³ Gbuzonv -Zuzu -ka yi ni, mo 'kaa ain gbuzonv 'debhie 'wukwa. -We ka gbv -wa, o 'na 'ka o 'dεε 'ηni nya gba, nu, -we weee o 'nua, 'mv o gbaa, 'in -we 'nia -slō 'pli ni, 'mv o palia ain zli. ¹⁴ -We mia na -nv nya, 'mv Zuzu yia 'yia, 'in o palia ain zli. 'Sa o mnunia na 'ηni. ¹⁵ -We weee na Dide kaa, we mi 'ya na -nv nya. We 'dεε 'gbv, in yia ain -yla gba nu, -we mia na -nv nya, 'mv Zuzu yia 'yia, 'in we zli o yia ain 'palia.

-Zezu nεε nu, mnua o yia

¹⁶ «Bhla -sele nya, a 'na 'ka 'mi 'yi, 'bhie, bhla -sele nya, 'in a yia 'mi.»

¹⁷ -Zezuu 'binanya glaa, tōba gbvgbala -ylae: «O nεε -ain -yla: «Bhla -sele nya, a 'na 'ka 'mi 'yi, 'bhie, bhla -sele nya, 'in a yia 'mi.» O nεε 'ya -ain -ylae: «Na Didee -gbε na mnuaa 'gbv,» 'lee, sa we 'ji mia?»

¹⁸ 'In wa nεε 'yae: «O -ka gba «Bhla -sele» ni, 'lee, sa -mov 'ji mia? -We o gbaa, -a'a 'nv we 'wola.»

¹⁹ -Zezu -yi we 'ji nu, o 'binanya 'yibha wa 'ka o layibha, tōvn, o nεε wa -yla: «In nεε ain -yla: «Bhla -sele nya, a 'na 'ka 'mi 'yi, 'bhie, bhla -sele nya, 'in a yia 'mi.» We 'jii da a mia -talida a 'dekpa nyidi, we 'ni mov? ²⁰ In nεε ain -yla gbuzonv sa nu, wia a yia, 'in -gle a yia 'paa. Nu, dōdōgv -nyuma yia 'mōna lia, -zugba amiaa dli sumani, 'in amiaa dli sumanie yia 'mōna -zεa.

²¹ 'Nwō -ka luzi -bho, o dli -su, -we ka gbv -wa, o siasia bhla ka nyini. Nu, o -ka gwal ni, 'in o dli o siasie 'wv. 'In o lia 'mōna, o ka 'yu gwalu 'gbv. ²² 'Sasokpa sa, -slēn amiaa dli -su, nu, in -ka ain 'yi lv ni, 'in a lia 'mōna. 'In, nyime yabhlogbōo 'ni mneni o 'ka wee 'mōna ain kwεε -sa. ²³ Nu, wee 'yil -ka nyini ni, a 'na 'ka 'maslēn 'mi gbv yabhlogbōo layibha. In nεε ain -yla gbuzonv saε: -lu weee a -ka Dide -zlali na 'ηni nya, 'nyεa o yia we ain. ²⁴ A 'ni -slō -lu na Dide -zlali na 'ηni nya. Nu, a -zla, a -ka -zla ni, 'in a yia we, 'in amiaa 'mōna 'ka -bha -gv zi.

-Zezu ka dōdv lu

²⁵ «Nu, -we weee mia dε, in ka we ain -yla gba gbv nine nya. We bhla ka cipa, bhla -we nya in 'na 'kaa gbv gba gbv nine nya, 'in in 'kaa ain -yla Didee gbv gba sa 'vayl. ²⁶ Wee 'yil -ka nyini ni, 'in a bhuhoea na Dide na 'ηni nya. 'In, in 'ni gba ain -yla nu, bhuhoea na yia o amiaa 'gbv. -Innya, we 'ni -mov. ²⁷ -We ka gbv -wa, Didee 'debhie -kali amiaa zε. A -kali na zε, 'in a zva dli nu, Dide -Lagōo -gbε na bhva, we 'gbv o -kalia amiaa zε. ²⁸ Nu, Didee -gbε in 'bhva, 'in in yia dōdv -gv yi. -Slēn, dōdv -gv na yia 'bhva in 'ka Didee -gbε lōmni.»

²⁹ 'In o 'binanya nεε o -ylae: «Mv mia dε, -slēn -i'in gba gbv nine nya, nu, sa tiklu -na gbaa. ³⁰ -Slēn, -a -yi we 'ji nu, -in -yi gbv weee 'ji. Nu, -a 'ni -slō -mi gbv yabhlogbōo layibha, 'in -in -yia -we -a 'kaa -mi layibha. We 'gbv -a zva dli nu, -Lagōo -gbε -na bhva.»

³¹ -Zezu 'palia we 'bīgv, o nεε wa -ylae: «Dli a zv -slēn 'mi -gvv? ³² In nεε, we bhla mi beda, 'in we ka nyini, da a 'kaa lamumni, 'in o -ka -mi, o 'kaa o da lōmni, 'in a 'kaa -bha na 'dε -bhlo ti. Nu, we 'ni na 'debhlo mi, Dide -yo 'mi 'sō mi 'gbv.

³³ «-We mia dε in gbaa ain -yla a 'ka 'wōtōtōe -dōo 'yi 'mi 'wv. Sia a yia dōdv -gv. Nu, a 'teman dli: in ka dōdv lu.»

17

-Zezu bhuhoea -Lagō

¹ Nu, -Zezu bhia -we weee mia dεε gbagbie, o ylaa yali, 'in o yia -Lagō bhuhoe. O nεε:

«Dide, we bhla ka nyini. -Slolu -na 'Yuu 'ηnylilo, 'in -na 'Yu 'ka -na 'ηnylilo -slolu. ² Nu, -in ka o 'yoo 'nyε nyuma weee -gv. 'In waa nyuma weee -wa -in 'nyεa o, 'yliyogagie -we 'nia bhloluda -ka, o 'ka we -maa 'nyε. ³ Nu, nyuma -ka -mi -yi, -mi, -o ka 'dε -bhlo mia -Lagōo 'zayli nya, 'in wa -ka -Zezu Klisi, -o -in tiea -yi ni, mv -wa 'yliyogagie -we 'nia bhloluda -ka. ⁴ In ka -na 'ηnimnie -slolu dōdv -gv, 'in lubho, -we -in 'nyεa 'mi, in ka we bhia. ⁵ Dide, dōdv

'nia -slɔ la -mɪ, na 'ɲnɪ mɪnɪa 'cɪn -na -gbɛ. Nu, 'nyɛ -slɛɛn 'mɪ weɛ 'ɲnɪmɪnɪɛ -bhlokpade -mɪ kwesi.

⁶ «Nu, nyɪma -wa -ɪn -saa -bha dɔdɔɔ -nyɪma glaa, 'ɪn -ɪn yia 'mɪ wa 'nyɛ, ɪn ka -maa -na 'ɲnɪ -slɔlu. Wa mɪ -na -nɔ nya, 'ɪn -ɪn yia wa 'mɪ 'nyɛ, 'ɪn wa yia -na wɛli 'nɔɲwɛ zɔ. ⁷ -Slɛɛn, wa -yɪ we 'jɪ nu, -we weɛ -ɪn 'nyɛa 'mɪ, -na -gbɛ we bhɔa. ⁸ -We ka gbɔ -wa, wɛli -ɪn zɔa 'mɪ ɲwɛɛ, ɪn gbaa we wa -yla, 'ɪn wa yia we -yɔɲwnu. 'ɪn wa ka we yibheli sazɔnɔ sa nu, -na -gbɛɛ na bhɔa, 'ɪn wa yia dɪ zɔ nu, -mɪ tiea 'mɪ.

⁹ «Nu, wa 'gbɔ na bhubhoea -mɪ. ɪn 'nɪ dɔdɔɔ -nyɪmaa 'gbɔ -mɪ bhubhoea -mɪ, nu, -wa -ɪn 'nyɛa 'mɪ, wa 'gbɔ na bhubhoea -mɪ. -We ka gbɔ -wa, wa mɪ -na -nɔ nya. ¹⁰ Nu, -wa weɛ mɪa na -nɔ nya, wa mɪ -na -nɔ nya. 'ɪn nyɪma weɛ mɪa -na -nɔ nya, wa mɪ na -nɔ nya, 'ɪn wa mɪnɪa na 'ɲnɪ. ¹¹ Wamɪa mɪa, dɔdɔ -gɔ wa yia -slɔ -gwɛa, nu, -amɪ mɪa, ɪn 'na 'ka dɔdɔ -gɔ -gwɛ: -na -gbɛ na yia mɪa. -Mɔwɔ -Dide, zɔ wa 'yɪyɔ -na 'ɲnu 'tɪɛ nya, 'ɲnɪ -we -ɪn 'nyɛa 'mɪ, wa 'ka 'wɔtɔ -bhlo, sa -amɪ -yɔ -mɪ 'sɔ mɪa -bhlo 'bhisa. ¹² Bhla -we nya ɪn mɪa wa glaa, ɪn ka wa 'yɪyɔzɔ -na 'ɲnu 'tɪɛ nya, 'ɲnɪ -we -ɪn 'nyɛa 'mɪ. ɪn ka wa 'yɪyɔzɔ, 'ɪn nyɪmɛ yabhlogbɔɔ 'nɪ mɪnɔ wa glaa, we 'nɪ -ɔ 'kaa mɪnɔ 'wɔbhɔ. Mɔ 'kaa mɪnɔ, 'ɪn -we mɪa cɛɪɪda -Lagɔsɛbhɛ 'wɔ, we 'ka lɛnɔ.

¹³ «'ɪn -slɛɛn, ɪn mɪ -na -gbɛ mɪnɪda. Da ɪn mɪa -slɔ dɔdɔ -gɔ, wɛlɪnya nɪ na gbaa, wa 'ka na 'mɔna dɪ 'wɔ -ka, 'ɪn we 'ka -bha -gɔzi. ¹⁴ ɪn ka wa -na wɛli 'nyɛ, 'ɪn dɔdɔɔ -nyɪma yia wa 'wɔnyɛ. -Maa -yɔ wa 'sɔ 'nɪ -mɪ -bhlo, 'sa -bhlokpade ɪn -yɔ dɔdɔɔ -nyɪma 'nɪa -mɪ -bhlo, we 'dɛɛ 'gbɔ wa yia -maa 'wɔnyɛ. ¹⁵ ɪn 'nɪ -mɪ bhubhoea -mɪ nu, -ɪn 'ka wa dɔdɔ -gɔ -sa. -ɪnnya, nu, bhubhoe na bhubhoea -mɪ -ɪn 'ka wa 'yɪyɔzɔ gbɔnyuuu dide kwɛɛ. ¹⁶ Wa -yɔ dɔdɔɔ -nyɪma 'sɔ 'nɪ -mɪ -bhlo, -amɪ 'bhisa. ¹⁷ -Sa wa dɔdɔɔ -nyɪma kwesi -na 'dɛ -

yla gbɔzɔnɔ nya. Nu, -na wɛli mɪ gbɔzɔnɔ nya. ¹⁸ Sa -ɪn tiea 'mɪ dɔdɔɔ -nyɪmaa -gbɛ, 'sa -bhlokpade na tiea na 'bɪnɔnya dɔdɔɔ -nyɪmaa -gbɛ. ¹⁹ Na 'dɛ na wɛlaa -mɪ -yla wa 'gbɔ, 'ɪn wa 'ka 'ya -mɪ -yla -mɪ 'pɪɛɪn.

²⁰ «Nu, ɪn 'nɪ -maa 'dɛbhloo 'gbɔ bhubhoea -mɪ. Bhubhoe na bhubhoe 'yaa nyɪma -wa yia -maa wɛlu 'gbɔ 'mɪ dɪ -gɔ zɔa, wa 'gbɔ. ²¹ Bhubhoea ɪn mɪa wa 'dɛ weɛ 'ka -mɪ -bhlo, nɛɛ -mɪ -amɪ 'wɔ, 'ɪn -amɪ -mɪ 'wɔ, nu, Dide, wa -yɔ -aɪn 'sɔ -mɪ -bhlo. We -ka 'sa -mɪ nɪ, 'ɪn dɔdɔɔ -nyɪma zɔa dɪ nu, -mɪ tiea 'mɪ. ²² 'Nɲmɪnɪɛ -we -ɪn 'nyɛa 'mɪ, ɪn ka we wa 'nyɛ, wa 'ka -mɪ -bhlo, -amɪ -yɔ -mɪ 'sɔ 'bhisa. ²³ -Amɪ mɪ wa 'wɔ, 'ɪn -mɪ mɪ -amɪ 'wɔ, we -ka 'sa -mɪ nɪ, -bhlo wa yia -mɪa sazɔnɔ sa. 'ɪn wa -ka -slɛɛn -bhlo -mɪ, 'ɪn dɔdɔɔ -nyɪma yibhelia we 'jɪ nu, -ɪn ka 'mɪ tie, 'ɪn sa -ɪn -kalia na zɛ, 'sa -ɪn -kalia wa zɛ.

²⁴ «Dide, dɔdɔ 'nɪa -slɔ la -mɪ, -ɪn -kali na zɛ, we 'dɛɛ 'gbɔ -ɪn yia 'mɪ 'ɲmɪnɪɛ 'nyɛ. -Slɛɛn, ɪn 'yɪbha nu, -maa -ɪn 'nyɛa 'mɪ, wa -yɔ 'mɪ 'sɔ -mɪ 'ya da na mɪa, wa 'ka weɛ 'ɲmɪnɪɛ -yɔyɪ.

²⁵ «Dide tɪkɪ, dɔdɔɔ -nyɪma 'nɪ -mɪ -yɪ, nu, -amɪ -yɪ -mɪ, 'ɪn na 'bɪnɔnya -yia we 'jɪ nu, -mɪ tiea 'mɪ.

²⁶ ɪn ka wa -na 'ɲnɪ -slɔlu, 'ɪn -slɔluda na yia we -tɔa, 'ɪn sa -ɪn -kalia na zɛ, we zɛkale 'ka wa 'wɔ -mɪ, 'ɪn -amɪ 'ka wa 'wɔ -mɪ.»

18

'Slɔja kpaɔ -Zɛzu

(Mt 26.47-56; Mk 14.43-50; Lk 22.47-53)

¹ -Zɛzu bhɪa -Lagɔ bhubhoe, ɔ -yɔ ɔ 'bɪnɔnya -sɔa 'wɔ, 'ɪn wa yia mɪnɪ. Wa mɪa mɪnɪda, -gbɔa -we wa laa Sedlɔn, 'ɪn wa yia we 'wɔdɪ. Nu, su -kpaɔ yabhlo mɪ -mɔ, -bha -Zɛzu -yɔ ɔ 'bɪnɔnya plaa.

² Zudasɪ, -ɔ mɪa -Zɛzu wlada, ɔ -yɪ -mɔ da, -we ka gbɔ -wa, -mɔ -Zɛzu -yɔ ɔ 'bɪnɔnya gbɛlia 'wɪ zɪ tɔɔbaa zɪ.

³ Nu, -Lagɔbudu 'kadɔɔ ɲwɛkɔnya -wa *-Lagɔbɔbɔnyaa -cɪan -yɔ Falizɪnyɪma

tiea, we -yɔ Wlɔmɔ -slɔja, Zudasɪ -gali wa 'yu, 'in wa yia wee su -kpaɔ mɪ. Wa 'kaa -mɔ nɪni nɪ, wa -yɔ 'napɛ -yɔ ylɔ yia yi, -zugba 'slɔja ka tɔgɔgbɛ kwɛɛ.

⁴ -We weee 'kaa -Zezu yɪ, ɔ 'dɛ -yi we, we 'dɛɛ 'gbɔ ɔ yia wa gbɛgbɛɪn mɪ, 'in ɔ yia wa layɪbhaɛ: «'Lee, nyɔɔ ka da a talia?»

⁵ Wa nɛɛ: «Nazaletɪyu -Zezu, ɔ da -a mia -talida.»

ɔ nɛɛ wa -ylaɛ: «-Amɪ -wa.» (-Zugba Zudasɪ, ɔ mia ɔ wlada, mɪ -maa glaa.)

⁶ Da -Zezu gbaa wa -yla: «-Amɪ -wa» nɪ, waa 'slɔja yilia gwe tɔɔn, 'in wa yia bhli.

⁷ ɔ yia wa layɪbha -zakpa 'sɔɛ: «Nyɔɔ ka da a talia?»

'In wa nɛɛ: «Nazaletɪyu -Zezu, ɔ da -a mia -talida.»

⁸ 'In -Zezu yia we 'bɪgɔpali wa -ylaɛ: «In ka we aɪn -yla gba pepe, -amɪ -wa. Nu, we -ka na da a mɪ -talida, a 'tide -maa mia dɛ 'yi, wa 'ka mɪ.»

⁹ -We mia da, 'mɔ ɔ gbaa, ɔ wɛɪ -we ɔ gbaa 'cɪn we 'ka lɛnɔɔ 'gbɔ: «Dide, nyɪma -wa -in 'nyɛa 'mɪ, nyɪmɛ yabhlogbɔɔ 'nɪ mɔɔ wa glaa.»

¹⁰ Nu, Simɔ Piɛɪ ka tɔgɔgbɛ kwɛɛ. ɔ -saa we we tɔkpa 'wɔ, 'in ɔ yia -Lagɔbɔbɔnyaa -kanyɔ 'kadɔɔ zɔlubhonɔnyɔ we pa, 'in ɔ yia -mɔɔ lilikwɛ -yukwli -bha -dɪ. (ɔ zɔlubhonɔnyɔ wa laa Malikusɪ.)

¹¹ Nu, -Zezu nɛɛ ɔ -yla: «Fa -na tɔgɔgbɛ we tɔkpa 'wɔ. -Mɪ dɪ 'wɔ, sɪasɪ 'kadɔ -we Dide dɪa 'mɪ -yla la, in 'nɪa we zɔ 'yɪlgbea yi -wa yɪ?»

(Mt 26.57-58; Mk 14.53-54; Lk 22.54)

¹² Waa 'slɔja -yɔ wa 'yugalɪnyɔ, we -yɔ Zuɪfɔɔ -Lagɔbudu 'kadɔɔ ɲwɛkɔnyɔ kpaɔ -Zezu, 'in wa yia ɔ gbɔan. ¹³ Nu, Anasɪ -gbɛ wa kwaa ɔ tia. -We ka gbɔ -wa, Anasɪ -wa Kaɪfɔɔ 'ɲwɔɔ dide. Wee -zɔ nya, Kaɪfɔ -wa *-Lagɔbɔbɔnyaa -kanyɔ 'kadɔ. ¹⁴ Nu, Kaɪfɔ zɔa Zuɪfɔɔ 'yugalɪnyɔ 'dɪ, ɔ nɛɛ: «We nanɪ 'yɪ nɪ, nyɪmɛ -bhlo tɪ -amɪaa nyɪmaa 'gbɔ.»

Piɛɪ tɪa kpɛɪe nɪ, ɔ 'nɪ -Zezu -yi

(Mt 26.69-70; Mk 14.66-68; Lk 22.55-57)

¹⁵ Simɔ Piɛɪ -yɔ -Zezu 'bɪnɔnyɔ yabhlo yia -Zezu 'bɪ mɪ. Nu, -Lagɔbɔbɔnyaa -kanyɔ 'kadɔ -yi ɔɔ -Zezu 'bɪnɔnyɔ yabhlo -mɔnɪ, we 'dɛɛ 'gbɔ -mɔɔ -yɔ -Zezu 'sɔ yia ɔɔ -Lagɔbɔbɔnyaa -kanyɔ 'kadɔɔ -budɔɲwɛɛ pla. ¹⁶ Nu, Piɛɪ yia 'pipeɛ -tɔ, 'yoo ɲwɛɛ. Tɔɔn, ɔɔ -Zezu 'bɪnɔnyɔ yabhlo, ɔ -Lagɔbɔbɔnyaa -kanyɔ 'kadɔ -yia, 'in -mɔɔ yia 'tɪa. ɔ gbaa 'yoo ɲwɛkɔɲwɔɔ -yla gbɔ, 'in ɔ yia Piɛɪ -plali. ¹⁷ ɔɔ 'yoo ɲwɛkɔɲwɔɔ nɛɛ Piɛɪ -ylaɛ: «ɔɔ nyɪmɛɛ 'bɪnɔnyɔ yabhlo -in -mia, we 'nɪ mɔɔ?»

Piɛɪ yia we 'bɪgɔpali ɔ -ylaɛ: «-Innya, -gba! -gba!»

¹⁸ Nu, ɲwɔtɔ mɪ yida. We 'dɛɛ 'gbɔ lubhonɔnyɔ -yɔ -Lagɔbudu 'kadɔɔ ɲwɛkɔnyɔ yia -kosu 'yidɪ, -zugba wa wɔɔɔ. Piɛɪ mɪ 'ya wa glaa 'wɔɔɔda -kosu -yɔ.

-Lagɔbɔbɔnyaa -kanyɔ 'kadɔ yɪbhaa -Zezu la

(Mt 26.59-66; Mk 14.55-64; Lk 22.66-71)

¹⁹ Nu, -Lagɔbɔbɔnyaa -kanyɔ 'kadɔ mɪ -Zezu layɪbhada, ɔ 'bɪnɔnyɔ -yɔ -we ɔ slɔlua -gɔ. ²⁰ ɔ 'paliɔ we 'bɪgɔ, ɔ nɛɛ: «In ka nyɪma weee -yla gba -zejila 'wɔ. Nu, 'yɪ weee nya na slɔlua -Lagɔbudunya zɔ we -yɔ -Lagɔbudu 'kadɔ zɔ da Zuɪfɔ weee gbɛɪa 'wɪ. 'In gba gbɔ yabhlogbɔɔ 'wiemɪ. ²¹ 'Lee, -amɪ -na yɪbhaa la yɪ? Nyɪma -wa in -slɔlua, wa -yi -we in gbaa, 'yɪbha we wa la.»

²² -Zezu gbaa -we mia dɛ nɪ, -Lagɔbudu 'kadɔɔ ɲwɛkɔnyɔ yabhlo mia -bha, ɔ bɛa ɔ -yɔ, 'in ɔ yia ɔ 'kpa yukwli 'wɔ sɔbha. 'In ɔ nɛɛ -Zezu -ylaɛ: «'Lee, sanɛɛ -na gbaa -Lagɔbɔbɔnyaa -kanyɔ 'kadɔ -yla yɪ?»

²³ ɔ nɛɛ -buduu ɲwɛkɔnyɔ -ylaɛ: «'Lee, gbɔ 'nyuu -mɔmɔ in gbaa, -slɔlu 'mɪ we 'klɔ, 'in we -ka nɪ, in 'nɪ gbɔ 'nyuu gba nɪ, lɛɛ -lu ka 'gbɔ -na pa 'mɪ -lua?» ²⁴ Tɔɔn, 'in Anasɪ yia 'slɔja 'yoo 'nyɛ, wa 'ka -Zezu -Lagɔbɔbɔnyaa -kanyɔ 'kadɔ Kaɪfɔɔ -gbɛ kwa, -zugba ɔ mɪ gbɔanda.

(Mt 26.71-75; Mk 14.69-72; Lk 22.58-62)

²⁵ Nu, Simo Pieli mi wee -budunwee 'wɔləda. Wa nee ɔ -ylaɛ: «-Mi mia 'de ɔ nyimeɛ 'bɪnɔnyɔ yabhlo -in -mia, we 'ni muu?»

ɔ kpɛlia we, ɔ nee: «-Innya, yo -wa yo!»

²⁶ -Lagɔbɔbɔnyaa -kanyɔ 'kaduu gaylo yabhlo mi -bha, nyime ɔ ka yukwli Pieli -dia -bha, ɔ kɔda -nyime yabhlo -wa. ɔ lubhononyɔ nee Pieli -yla: «Nu, -mi in 'yia da su -kpaa, -in -yɔ -Zezu 'sɔ, we 'ni muu?» ²⁷ Nu, 'in Pieli yia we -zakpa tanu kpɛli. Wee kpɛlie mi ɔ nwee, 'in -kɔkɔ yia -bha -bhlokpade gbogboe bhli.

(Mt 27.1-2, 11-14; Mk 15.1-5; Lk 23.1-5)

²⁸ Nu, we 'bigu, wa -yɔ -Zezu yia Kaifuu -gbɛ 'bhɔ. *Wlɔmu -nyime Pilati, ɔ pɪlia Zuifuu dudu 'wlu la, -mɔɔ -budunwee wa kwaa ɔ. Zɔkpɛ tutu -wa, Zuifuu 'yugalinya 'ni wee -budu zɔ pla. Wa -ka -mɔ pla, -zugba wa ka puin pla wa tite 'yu. 'In wa -ka puin -ka ni, wa 'ni mneni wa 'ka *'Wɔzitiylu 'fɛti -gu -lu li. ²⁹ We 'dɛɛ 'gbu wa yia 'pipee -tu, 'in Pilati, ɔ pɪlia Zuifoo 'wlu la yia 'tla. ɔ nɪnia wa -yɔ la, 'in ɔ yia wa layibha: «'Lee, gbu -mumu a dili nyime nia?»

³⁰ Wa 'palia we 'bigu, wa nee ɔ -ylaɛ: «-A -ka -mi nyime mia de -la ni, -zugba gbɔnyumonyɔ -wa.»

³¹ Pilati nee wa -ylaɛ: «Amiaa 'de 'bhu ɔ 'wɔ, 'in a 'ka ɔ -yɔgbu 'wɔbhu amiaa titee sɔlv.»

Tɔun, 'in wa nee: «We -ka nyimeɛ -yɔgbu -a 'bhu 'wɔ, -a 'ni we 'klɔ -ka, -a 'ka ɔ tɪtɪe -dɪli.»

³² 'Sa -muu 'plia, -Zezuu wɛli 'ka gbɔzɔnu -zɛɛ 'gbu. Sa ɔ 'kaa tɪ, wee wɛli ka we -slolu. ³³ Pilati plaa -budu zɔ, 'in ɔ yia -Zezu la. -Mɔɔ bɛa ɔ 'yu, 'in ɔ nee ɔ -yla: «'Lee, Zuifuu 'wlulapɪnyɔ -in -mia yi?»

³⁴ -Zezu 'palia we 'bigu, ɔ nee: «Lɛɛ -lu ka 'gbu -na yibha 'mi we laa? 'Lee, -na 'de yibhaa 'mi we la yaayu, nyima -putu la 'saa 'mi yi?»

³⁵ Pilati nee: «'Lee, Zuifoo in -mia yi? Nu, -na 'dɛɛ Zuifobhelia -yɔ -Lagɔbɔbɔnyaa -cian ka -mi 'mi -la. 'Lee, lɛɛ -lu -in nu lɛa?»

³⁶ ɔ nee: «Na 'wlulapɪlee se mia, we'e 'bhɔ dɔdɔgu -nyumaa -gbɛ. We -ka yaa wa -gbɛ we 'bhɔ ni, -zugba na lubhononyɔ ka yaa jɛligba gu, -muu yi 'wlu nu, Zuifuu 'yugalinya kpa 'mi. Nu, -innya, we'e 'bhɔ dɔdɔgu -nyumaa -gbɛ.»

³⁷ Pilati nee ɔ -ylaɛ: «Nu, nyumaa 'wlulapɪnyɔ -in -mia, we 'ni muu?»

ɔ nee: «'Mu -in gbaa de. We 'dɛɛ 'gbu wa yia 'mi gwali. In 'ka gbɔzɔnuu dayinyɔ nya -mu 'gbu in yia dudu -gu yi. -Wa wee mia gbɔzɔnuu -nu nya, na wɛli wa pulva yukwli.»

(Mt 27.15-31; Mk 15.6-20; Lk 23.13-25)

³⁸ Pilati nee: «Gbɔzɔnu, lɛɛ -lu we -mia?» Pilati bhia -we mia de gbagbie, 'in ɔ yia -budu zɔ 'tla. ɔ mɪnia 'pipee Zuifuu -gbɛ, ɔ nee wa -ylaɛ: «Nu, -we ka 'gbu in 'kaa nyime ni gbu dili, 'in 'yi we -yɔ. ³⁹ Amiaa lɛnɔgbu 'cin 'yibha nu, in 'tide -kasɔnyime yabhlo 'yi 'Wɔzitiylu 'fɛti bhla. 'Lee, a 'yibha nu, in 'tide an -yla Zuifuu 'Wlulapɪnyɔ 'yii?»

⁴⁰ Wa 'kpia 'wɔ, wa nee: «-Innya! -In 'na 'tide -mɔɔ mia de 'yi -ni. 'Tide -Balabasɪ 'yi -ain -yla!» -Zugba ɔ -Balabasɪ mia, nyime 'nyuuu 'dɛbhie -wa.

19

¹ Tɔun, 'in Pilati nee wa -yla nu, wa 'bhu -Zezu 'wɔ wa 'ka ɔ selia mni.

² 'Sɔja maa 'wia -kloo, 'in wa yia we -Zezu 'wluo -pla. 'In wa yi 'yaa ɔ -bana zalɔ 'wɔpla, nyumaa 'wlulapɪnyɔ 'bhisa. ³ Wa -ka ɔ -yɔ lanyni -bhlo, -zugba wa nɪnia ɔ. Wa nee ɔ -ylaɛ: «Zuifuu 'wlulapɪnyɔ, -na fɔv.» 'In wa subhaa ɔ 'kpa yukwli 'wɔ.

⁴ Pilati 'tlaa lu, 'in ɔ nee wa -ylaɛ: «A pu yukwli -nya, nu, lu na laa ɔ ain 'pipee, 'in a 'ka we 'wolanu nu, -we ka 'gbu in 'kaa nyime ni gbu dili, 'in 'yi we -yɔ.» ⁵ Tɔun, 'in -Zezu yia 'tla, ɔ ka wee -bana zalɔ 'wɔ, 'in 'wia -kloo mia ɔ 'wluo. 'In Pilati nee wa -ylaɛ: «ɔ nyime ni!»

⁶ -Lagɔbɔbɔnyaa -cian -yɔ -Lagɔbudu 'kaduu nwekunya 'yia -Zezu -yɔ, 'in wa yia 'wɔkpɪkpɪe bhli. Wa nee: «Kɔlv ɔ *su -gu la! Kɔlv ɔ su -gu la!»

Pilatı nɛɛ wa -ylac: «Amıaa 'dɛ 'bhu ɔ 'wu, 'in a 'ka ɔ su -gɔ lakɔlv. Nu, -we ka 'gbɔ in 'kaa ɔ gbɔ dɪl, 'in 'yɪ we -yɔ.»

⁷ Zuifɔ nɛɛ ɔ -yla: «-A ka tite yabhlo, 'in wee tite nɛɛ nu, wa 'bha ɔ, -we ka gbɔ -wa, ɔ nɛɛ nu, -Lagɔɔ 'Yu ɔ -mıa.»

⁸ Da Pilatı 'nva wa wɛli ni, 'in ɔ nyanɔ yia -gɔbhɔ. ⁹ ɔ plaa -budu zɔ, 'in ɔ yia -Zezu layıbha: «Mɔ -na bhva?» Nu, -Zezu 'nı we 'yabhlogbɔɔ 'bıgɔpalı.

¹⁰ Tɔɔn, 'in Pilatı nɛɛ ɔ -ylac: «-I 'in sısalı ɲwe -gɔ -amı -ylaa? -Amı, in ka we se in 'ka -mı 'yıtide, 'in in ka 'ya we se in 'ka -mı su -gɔ la kɔlv, 'lee, -in 'nı we 'ji -yi -wa yı?»

¹¹ -Zezu nɛɛ ɔ -yla: «-In 'nı -lu yabhlogbɔɔ se -ka 'mı -gɔ, we 'nı -we ka se -Lagɔ 'nyea -mı 'wɔbhɔ. We 'dɛɛ 'gbɔ -mɔmɔ -laa 'mı -mı 'yu, ɔ gbɔnyuu 'yılı we 'ka -na -nɔ -zi.»

¹² Wee wɛli nu 'bıgɔ, Pilatı 'yibha yaa ɔ 'ka -Zezu 'yıtide, 'in Zuifɔ yia 'wɔkpıkpıe bhli. Wa nɛɛ: «-In -ka nyımɛ mıa dɛ 'yıtide ni, -zugba -in 'nı Wlɔmɔɔ 'wlulapılınɔ 'kadɔɔ 'tale! Nu, nyımɛ ɔ -ka gba: «Nyımaa 'wlu-lapılınɔ in -mıa» -zugba -mɔɔ mı nyımaa 'wlulapılınɔ 'kadɔɔ tɔnyımɛ nya.»

¹³ Pilatı 'nva wɛlınya ni, 'in ɔ yia -Zezu la ɔ 'ka 'tla. We 'bıgɔ, 'in Pilatı yia gbɔwɔbhukpe -gɔ ladi. -Budunwɛɛɛ da -lɛ wa mnazia la tɔkpa nya, -bha -wa. 'Mɔ wa laa «Gabata» zuifɔwɛli 'wu.

¹⁴ Nu, 'yılı -we nya wa mnazia wa 'dɛ la 'Wɔzıtıyılı 'fɛtu 'gbɔ, wee yılı -wa. 'Ylv nynia -glɔnyıdı, 'in Pilatı nɛɛ Zuifɔ -yla: «Amıaa 'wlulapılınɔ ni.»

¹⁵ 'In wa yia 'wɔkpıkpıe bhli. Wa nɛɛ: «'Bha ɔ! 'Bha ɔ! Kɔlv ɔ su -gɔ la!»

Pilatı nɛɛ wa -ylac: «'Lee, in kɔlv amıaa 'wlulapılınɔ su -gɔ laa?»

'In -Lagɔbɔbɔnyaa -cian yia we 'bıgɔpalı: «-Amıaa 'wlulapılınɔ -bhlogbɔɔ, Wlɔmɔɔ 'wlulapılınɔ 'kadɔ -wa.»

¹⁶ Tɔɔn, 'in ɔ yia wa -Zezu yoo 'nyɛ, wa 'ka ɔ su -gɔ lakɔlv.

'Sbja kɔlv -Zezu su -gɔ la
(Mt 27.32-44; Mk 15.21-32; Lk 23.26-43)

'In wa -yɔ -Zezu 'sɔ yia mni. ¹⁷ Wa 'kaa 'gbe 'tla ni, su -we -gɔ wa 'kaa ɔ la kɔlv, ɔ 'dɛ ka we -bligba. Wa mı mniıa, 'in wa yia da -we wa laa 'Wluu 'Kvaa da nyini. (-Bha wa laa «Gɔlvgota» zuifɔwɛli 'wu.) ¹⁸ -Bha 'sbja kɔlv -Zezu su -gɔ la. 'In wa yi 'yaa nyıma -putu 'sɔ su -gɔ lakɔlv. 'Yabhlo mı -Zezuu lilisɔlv, 'in 'yabhlo mıa ɔ kɔpɛsɔlv.

¹⁹ Pilatı nva su falv lɛ, 'in wa yia we -Zezuu su -gɔ lakɔlv. Wee su falv -gɔ ɔ cɛlıa:

NAZALɛTıYU -ZEU
ZUIFU 'WLULAPILINYO

²⁰ Nu, Zuifɔ duun zɛlıa -we mıa wee su falv -gɔ cɛlıda. -We ka gbɔ -wa, da wa zva -Zezu su -gɔ, -bha cıpa 'gbe 'kadɔ -yɔ, 'in wa cɛlı we -zakpa ta: tıa zuifɔwɛli 'wu, we 'bıgɔ wlvɔwɛli 'wu, 'bhie glɛkıwɛli 'wu.

²¹ *-Lagɔbɔbɔnyaa -cian zɛlıa we, -bha wa mıa Pilatı -gbe, 'in wa nɛɛ ɔ -ylac: «-Mı cɛlıa: «Zuifɔ 'Wlulapılınɔ» ni, we 'nı mneni we 'ka 'sa -tɔ! -In cɛlı ni: «Nyımɛ ni nɛɛ: -Amı -wa Zuifɔ 'wlulapılınɔ.» »

²² Pilatı 'paha we 'bıgɔ, ɔ nɛɛ: «-We in cɛlıa, cɛlıda we tva.»

²³ Da 'sbja kɔlv -Zezu su -gɔ la, 'in wa yia ɔ 'wɔplalı dlili. Wa dlili we 'wu la -mıa, 'sbjayı -mɔmɔ -ka -mı, -mɔɔ ka -mɔɔ -nɔ. 'In wa yi 'yaa ɔ -banaa zɔbana -zɔnɔ 'wɔbhɔ. Nu, wee -bana mı lvada 'naa kibhe -bhlo nya, we 'bhɔ -bı -yɔ we 'ka bhɔ -yɔ nyini. We 'nı pıpeda -mı. ²⁴ Wa nɛɛ wa 'dɛkpva nyıdı: «-A 'na ylılı wee -bana -zɔnɔ -ni, nu, -a 'pa -nıgbı, 'in ɔ ka -nɔ -yɔ we -ka -tɔ ni, -mɔɔ 'ka we 'wɔbhɔ.»

Nu, 'sa -we mıa -Lagɔɛbhɛ 'wu cɛlıda 'kaa sa 'plı. We nɛɛ:

«Wa ka na 'wɔplalı dlili wa 'dɛkpva nyıdı.

'In wa yia -nıgbı 'pa,
-ɔ yia na -bana 'bhaa,
wa 'ka ɔ yıbheli.»

Nu, -we 'sbja nva lɛ, mı mıa dɛ.

²⁵ -Zugba -Zezuu 'nyaa klaa, ɔ 'nyaa bhɔlv klaa, Klopası 'ɲwnɔ Malii klaa, we -yɔ Magıdala -ɲwnɔ Malii mı -bha wee *su kwesi. ²⁶ Nu, 'in -Zezu yia ɔ

'nyaa -yoyi. Ɔ 'binonyo yabhlo -o ka ze Ɔ -kalia, -moo mi Ɔ 'nyaa kwesi. 'In Ɔ nɛɛ: «'Maa, amaa yu ni.» 27 We 'bigu, Ɔ nɛɛ 'binonyo -ylaɛ: «-Na 'nyaa ni.» Tɔn, we 'bhv -bha 'wv, 'in Ɔ 'binonyo yia Ɔ, Ɔ 'dɛɛ -gbɛ bɛli.

-Zezuu tlthe
(Mt 27.45-56; Mk 15.33-41; Lk 23.44-49)

28 We 'bigu, -Zezu -yi -slɛɛn we 'ji ni, -lu weee ka gba. 'In -we mia ɛɛɛɛɛ -Lagɔɛbhɛ 'wv, we 'ka lɛnv 'gbv, Ɔ nɛɛ: «'In 'ka 'ma.»

29 Wee da mia, kalɔ nv nyida mi -bha. Wa faa -fuu wee kalɔ nv lv, wa bizia we suu* 'yliya 'wv, 'in wa yia we -Zezuu nwe -yɔ bɛli. 30 Ni, Ɔ 'maa wee kalɔ nv ni, we 'bigu, Ɔ nɛɛ: «We ka bhia!» Ɔ -laa 'wlu zɔ tɔn, 'in Ɔ yia tl.

31 Ni, 'yli -we nya wa mnazia wa 'dɛ la wa Nyapɛyli 'gbv, wee yli -wa. Wee *Nyapɛyli mia, 'yli -zɔnv 'dɛbhie -wa. We 'dɛɛ 'gbv Zuifv 'ni 'yibha ni, 'kwie -tv su -gv wee Nyapɛyli nya. We 'gbv wa 'yugalinya yia Pilat 'yoo -zlalia mni, wa 'ka waa nyimaa bhv 'kate, 'in wa 'ka wa 'kwie su -gv -sa. 32 Tɔn, wee da wa kulva waa nyima su -gv la, 'in 'slɔja yia -mɔ mni. Wa nynia -mɔ ni, 'in wa yia waa nyima sɔ 'sɔ lv mia -Zezu kwesi bɛ. Wa 'katea yabhloo bhonya, 'bhie, wa yia 'sɔnv -nv 'kate.

33 Wa nynia -Zezu -yɔ la, 'in wa yia we -yoyi ni, Ɔ ka tl, we 'dɛɛ 'gbv wa 'ni Ɔ bhonya 'kate. 34 Ni, 'in 'slɔjayu yabhlo yia -Zezuu gbacɔ zɔ tv Ɔ 'li nya. -Bha -bhlokpade 'pɔn -yɔ 'nyu 'tlaa Ɔ 'wv. 35 Nyime Ɔ mia -bha we zli, 'in -we 'plia, Ɔ 'yia we -yɔ, -moo -wa we dayinyɔ. Ni, wee gbonya ni Ɔ gbaa, 'in a 'ka 'ya we dli -gv zv. Ɔ gbudayiweli mi gbuzɔnv nya, 'in Ɔ -yi we 'ji ni, -we Ɔ gbaa gbuzɔnv -wa.

36 -We weee mia dɛ 'plia, 'in -we mia ɛɛɛɛɛ -Lagɔɛbhɛ 'wv, we 'ka lɛnv. We nɛɛ: «Wa 'na 'ka Ɔ 'kva yabhlogbɔɔ 'kate.» 37 'In wee 'sɛbhɛɛ kibhe yabhlo nɛɛ: «'In, ylaa wa yia -o ka gbacɔ -zɔ wa tva.»

38 Ni, nyime yabhlo wa laa *-Zezefv, Alimateyu -wa, Ɔ mi -Zezuu 'binonyo

yabhlo nya zizewiem. -We ka gbv -wa, Ɔ mi Zuifv 'yugalinya sɔda. Ɔ nyime ni mnia Pilat 'yoo -zlalia Ɔ 'ka -Zezuu 'kwie 'wɔbhv. 'In Pilat yia we -yɔnvw. Tɔn, -Zezefv yia lv ni, 'in Ɔ yia -Zezuu 'kwie 'wɔbhv. 39 Nyime yabhlo wa laa 'Nikodemv, -moo yi 'yaa Ɔ 'bi mni. Ni, nyime Ɔ mnia zlɛɛ -Zezu 'yia sabɔ, mɔ -wa. Ɔ mia mnida, Ɔ -yɔ -lasiklɔɔ bɔtɔlv -nv 'sɔ, 'in wa yia mni. 'Mv wa laa *mili -yɔ aluɛsi. We 'wɔwɔlv mneni we 'ka kilo gv -bhlo 'ya kugbua nyini. 40 -Zezefv -yɔ 'Nikodemv yia -Zezuu 'kwie 'wɔbhv. 'In wa yia Ɔ 'naapinya -we wa slua wee bɔtɔlv -lasiklv -gv, -yɔ labibeli. Ni, 'sa Zuifv mnazia 'kwie -yɔ, 'bhie wa faa we gbawla 'wv.

41 Da wa kulva -Zezu *su -gv la, su -kpaam -bha. Wee su -kpaam, 'bhvka -lolu, -we 'wv wa 'nia -slɔ 'kwie yabhlogbɔɔ fa, we mi -bha. 42 Ni, 'yli -we nya Zuifv mnazia wa 'dɛ la wa Nyapɛyli 'gbv, wee yli -waa 'gbv, 'in wee 'bhvka cɔpa -bhaa 'gbv, wa yia -Zezuu 'kwie -mɔ fa.

20

-Zezu 'ni gbawla 'wv -mi
(Mt 28.1-10; Mk 16.1-8; Lk 24.1-12)

1 Ni, 'yli 'pli -bhlo, we 'sɔnv zlv, dimasu nya, da zli 'nia -slɔ ladolu, 'in Magɔdala -nvw Malii yia gbawla -gv mni. Ni, wa ka zlɛɛ we kla tukpa -boklo 'kadv nya, 'in Malii -talia -bha ni, Ɔ 'ni wee tukpa -yoyi we nweɛ.

2 Tɔn, 'in Ɔ -yɔ -gwagwie yia Simɔ Piel -yɔ 'binonyo yabhlo, -o ka ze -Zezu -kalia, 'di kwa. Ɔ nɛɛ wa -ylaɛ: «Wa ka -amiaa -Kanyɔ gbawla 'wvsa, 'in da wa zva Ɔ, -a 'ni -bha da -yi.»

3 Piel -yɔ Ɔ -Zezuu 'binonyo yabhlo ni -sɔa 'wv, 'in wa yia wee gbawla -gv mni. 4 -Gwagwie nya wa 'dɛsɔbhie mia -mɔ mnida. 'In Ɔ 'binonyo -mɔnv -gwagwie -zi Piel. Mɔ nynia -mɔ tia.

5 Ɔ kwlia 'wv, 'in Ɔ yia 'naapinya -yoyi -bha lasluda, ni, Ɔ 'ni -mɔ pla. 6 Simɔ Piel yia Ɔ 'bi, Ɔ nynia, Ɔ plaa gbawla nvkplɛ, 'in Ɔ yia -mɔ 'naapinya -yoyi,

* 19:29 Wee su mia dɛ, *isɔpɔsu -wa.

-bha lasluda. ⁷ Ɔ ka 'ya 'naa -we wa gbɔania -Zezuu 'wlu -yɔla -yɔyi. Nu, wee 'naapi 'ni we -lima glaa -mi, we mi glida we 'dɛɛ saa da -putu. ⁸ -Muu 'biɔ, 'binɔnyɔ ɔ nyinia tia, ɔ yi 'yaa gbawla nukplɛ pla. Ɔ 'yia we -yɔ, 'in ɔ yia dli zu. ⁹ (Nu, -we mia -Lagɔsɛbhe 'wɔ cɛlida, wa 'ni -slɔ we 'wɔlanu: nu, 'wɔ -Zezu yia -sɔa tɛtlɛnya glaa.)

-Zezu 'tlalia Malii 'klv (Mk 16.9-11)

¹⁰ Tɔɔn, 'binɔnya sɔbɛhie yia -buduɔwɛɛ lɔbhiti. ¹¹ Nu, Malii mi -bha gbawla kwesi -zugba ɔ wi. Ɔ mi wida, 'in ɔ yia 'wukwli ɔ 'ka gbawla nukplɛ 'ylilabhli. ¹² 'In ɔ yia -mɔ 'anzi 'sɔ -yɔyi ladida da wa palia -Zezuu 'kwie la. Yabhlo mi ɔ 'wluu 'biɔ, 'in yabhlo mia ɔ bhɔnyaa 'biɔ. 'Wɔplalu 'pɔpa mia we 'wɔ. ¹³ Nu, 'in wee 'anzi yia Malii layɛbha. We nɛɛ: «Bhɔlɔ, lɛɛ -lu wili aɛn a?»

Ɔ nɛɛ we -yla: «Wa ka na -Kanyɔ -bha lasali, 'in da wa zɔa ɔ, 'in 'ni -bha da -yi.» ¹⁴ Ɔ mi -we mia dɛ gbada, ɔ 'bhitia la, 'in ɔ yia -Zezu -yɔyi, ɔ 'ni we 'jiyibheli nu, -Zezu -wa.

¹⁵ 'In -Zezu yia ɔ layɛbha: «Bhɔlɔ, lɛɛ -lu ka 'gbɔ a wia? Nyɔɔ a nɔnu 'yilibila?»

Maliii dli 'wɔ nu, su -kpaaa lub-honɔnyɔ -wa. Tɔɔn, ɔ nɛɛ ɔ -ylaɛ: «-Na zukpa -wa, we -ka nu, -mi 'bhu ɔ 'kwie 'wɔ, gba 'mi -yla da -in zɔa ɔ, 'in in 'ka ɔ 'bɔmni.»

¹⁶ -Zezu nɛɛ ɔ -ylaɛ: «Malii!»

Malii 'bhitia ɔ gbeɔɔɛɛn la, 'in ɔ nɛɛ ɔ -yla zuifɔwɛɛ 'wɔɛ: «Wlaboni!» We ji -wa: «-Slolunyɔ.»

¹⁷ Ɔ nɛɛ ɔ -yla: «A 'na kpali 'mi la -ni, 'in 'ni -slɔ Didee -gbe mni 'gbɔ. Nu, a mni a 'ka na bhelia -yla gbaɛ: na Didee, ɔ mia amiaa Didee nya, na -Lagɔ, ɔ mi 'yaa amiaa -Lagɔ nya, ɔ -gbe na mni.»

¹⁸ Tɔɔn, 'in Magidala -ɲwɔnɔ Malii yia -Zezuu 'binɔnyaa -gbe mni, 'in ɔ nɛɛ wa -ylaɛ: «In ka -amiaa -Kanyɔ 'yi!» 'In ɔ yia -we -Zezu gbaa ɔ -yla, we 'di wa -sali.

-Zezu 'tlalia ɔ 'binɔnya 'klv

(Mt 28.16-20; Mk 16.14-18; Lk 24.36-49)

¹⁹ Wee 'yɛ -bhlokpadeɛ jibheza, 'binɔnya yia 'wlugbeli -budu zɔ. Nu, wa ka -buduu klolo -gbali, wa mi Zuifɔv 'yugalinya sɔdaa 'gbɔ. 'In -Zezu yia wa glaa yi. Ɔ 'yiligbe wa nyidi, 'in ɔ nɛɛ wa -ylaɛ: «-Lagɔ 'nyɛ aɛn 'wɔtɔtɔɛ -dlɔɔ!» ²⁰ Ɔ bhia we gbagbie, 'in ɔ yia ɔ -kwite wa 'kɔslolu, we -yɔ ɔ gbaci zɔ. Wa 'yia Nyumaa -Kanyɔ -yɔ, 'in wa yia 'mɔna li.

²¹ Ɔ nɛɛ wa -yla -zakpa 'sɔnu nyaɛ: «-Lagɔ 'nyɛ aɛn 'wɔtɔtɔɛ -dlɔɔ! Nu, sa Didee tiea 'mi, 'sa -bhlokpadeɛ na tiea aɛn.» ²² Wee wɛɛnya nu 'biɔ, ɔ 'paa wa -pɛɛ -gɔ, 'in ɔ nɛɛ wa -yla: «Zuzu 'Pɔpa -mi amiaa -nu nya. ²³ A -ka nyumaa gbonyuu 'wɔti ni, 'in we 'gba bhɔa wa 'wlu. Nu, a 'ni nyumaa gbonyuu 'wɔti ni, 'in we tɔa wa 'wlu.»

-Zezu -yɔ Toma

²⁴ Da -Zezu yia wee -budu zɔ, -zugba ɔ 'binɔnya kugɔa lɛ 'sɔ glaa yabhlo wa laa Toma (-ɔ ka 'ɲnu -yɔgbalɛɲni -wa -Zluya), ɔ 'ni -bha -mi. ²⁵ Tɔɔn, 'binɔnyaa pɔnu nɛɛ ɔ -yla: «-A ka -amiaa -Kanyɔ 'yi.»

Nu, Toma nɛɛ wa -ylaɛ: «We -ka nu, 'in 'ni pɔɛndee 'bi 'yi ɔ -kwite, 'in in 'ni we 'bi 'wɔ na -kwitaya fa, 'in in 'ni ɔ gbaci zɔ na sɔ fa ni, 'in 'na 'ka we dli -gɔ zu.»

²⁶ Lɔkɔwlu 'pli -bhlo, 'in -Zezuu 'binɔnya yi 'yaa 'wlugbeli -budu zɔ. Nu, Toma mi -bha. Wa ka -buduu kloɔnya -gbali, 'in -Zezu yia wa glaa yi. Ɔ nɛɛ wa -yla: «-Lagɔ 'nyɛ aɛn 'wɔtɔtɔɛ -dlɔɔ!» ²⁷ 'In ɔ nɛɛ Toma -ylaɛ: «Di da -na -kwitaya, 'in yla da na -kwite: belida -na sɔ, 'in fa we na gbaci zɔ. 'Bhu dliɔɔɔɔ 'bi, 'in -in 'ka dli zu!»

²⁸ Toma nɛɛ ɔ -ylaɛ: «Na -Kanyɔ, na -Lagɔ!»

²⁹ -Zezu nɛɛ ɔ -yla: «-In ka 'mi 'yi, we 'gbɔ -na zɔa dli, we 'ni mɔv? -Wa 'ni a 'mi 'yi, 'in wa zɔa dli, 'wɔtɔtɔɛ -dlɔɔ mi -maa -nu nya.»

Wee 'sɛbhɛɛ wlu ni

³⁰ -Zezu ka gwɛdigbɔnya tɔɔaa -zlo lɛnu ɔ 'binɔnyaa 'yibadi, nu, -mɔv 'ni cɛlida -mi 'sɛbhɛɛ ni 'wɔ. ³¹ Nu, -we -nya mia da cɛlida ni, -bha we mia a 'ka dli zu nu, -Zezu -wa -Lagɔɔ -Bhasanyɔ -yɔ

-Lagoo Yu. 'In, a -ka o dli -gu zo, a 'ka 'yliyogagie 'yi o 'hni nya.

21

-Zezu 'tlalia o 'binonya 'klv Tibeliadinyu kwesi

1 -Moo 'bigu, 'in -Zezu yi 'yaa o 'de o 'binonya 'klvslolu Tibeliadinyu kwesi. Sa we 'plia mu nu: 2 Simo Piel klaa, Toma (-o wa laa -Zluya) klaa, Natanaeli (Galilee Kanagbe 'wu yu) klaa, Zebedee 'yua klaa, we -yo -Zezuu 'binonya -putu 'so mi -bha.

3 Simo Piel nEE wa -yla: «'Nyu na mnia -daa.» Wa nEE o -ylae: «-Amia mi 'ya yida -a -yo -mi 'so 'ka mni.» Wa mnia, 'in wa yia 'glv 'wobho. Nu, sabo weee 'plia ni, wa 'ni zibhi yabhlogbo 'bha.

4 Zli bhlia zlizlie, -zugba -Zezu mi -bha wee 'nyuu hwe -yo. Nu, o 'binonya 'ni we 'jiyibheli nu, mo -wa. 5 O nEE wa -ylae: «In! Nyimesia, a 'ni zibhi 'bha -nyaa?»

Wa 'palia we 'bigu, wa nEE: «In, -a 'ni zibhi yabhlogbo 'yi!»

6 O nEE wa -yla: «A viteli 'sowli amiaa 'glv lilisob, 'yia a yia.» Wa vitelia 'sowli, toun, zibhi -zlo -we wa 'bhaa, we 'wuzuloo 'gbu, wa 'ni 'masleen 'sowli 'nyu lu -sasie mneni.

7 'Binonyo -o ka ze -Zezu -kalia nEE Piel -yla: «-Amiaa -Kanyo -wa!» Simo Piel 'nua «-Amiaa -Kanyo -wa!» toun, 'in o yia o -banaa -gubana 'wupla, nu, o ka we 'wosaa 'gbu, 'in o yia 'nyu lu -bho. 8 'In 'binonyaa pnu -yo 'glv yia yi, -zugba 'sowli mia yeda zibhi nya, wa gbize we 'wu. Nu, wa 'ni yaa 'nyuu hwe -yo latlob, sa 'bhisa 'metli glv gbu siala wa -yo. 9 Wa 'tlaa -gogo -gu, 'in wa yia -bha -kapu 'yi. Zibhi mi 'yli, 'in 'floo mia -bha.

10 -Zezu nEE wa -yla: «Zibhi -we a 'bhaa da ni, a -yo we taloa yi.»

11 Simo Piel -gblaa 'glv 'wu toun, 'in o yia 'sowli 'wugbize dudu. We mi yeda zibhi 'kadu nya, we hwe nyini zibhi glv gbeso 'ya kugbua le ta (153). Nu, wee zibhi -zu 'wu, 'in wee sowli 'i yla.

12 -Zezu nEE wa -yla: «A yi a 'ka li!» Waa 'binonya glaa nyime yabhlogbo

'ni hwe -ka o 'ka o layibhae: «Nyoo -in -mia?» Wa -yi we 'ji nu, Nyimaa -Kanyo -wa. 13 -Zezu bea wa kwesi, o 'bhua 'floo 'wu, o dlilia we wa 'wula, 'in o yia wa zibhi 'nye. 14 Nu, -Zezu -saa tlitlunya glaa 'wu, o 'de slolue o 'binonya -ylaa -zakpa tanu mia de.

15 Wa bhia lilie, -Zezu nEE Simo Piel -yla: «Zaan 'yu 'Simoo, 'lee, -in -kali na ze we -zi waa?»

O nEE o -yla: «In, na -Kanyo, -in -yi we 'ji nu, in -kali na ze.»

-Moo nEE o -ylae: «'Nye na bhlabhlyua.»

16 O nEE o -yla -zakpa 'sonu nya: «Zaan 'yu 'Simoo, 'lee, -in -kali na zEE?»

-Moo nEE o -yla: «In, na -Kanyo, -in -yi we 'ji nu, in -kali -na ze.»

-Zezu nEE o -ylae: «-Ze na bhlabhle 'yliyozonyo.»

17 'In o yia o layibha -zakpa tanu nya: «Zaan 'yu 'Simoo, 'lee, -in -kali na zEE?»

Pielu -gu yia 'wu -tu -koun, nu, o ka o layibha -zakpa ta: «'Lee, -mi, -in -kali na zEE?» We 'gbu, o nEE o -ylae: «Na -Kanyo, -in -yi -lu weee 'ji: -in -yi we 'ji nu, in -kali -na ze.»

-Zezu nEE o -yla: «'Nye na bhlabhle.

18 In nEE -mi -yla gbuzonu sa nu, da -in mia nyimesloyu nya ni, -na de gbaa -na -cesli, 'in -na mnia mo -in 'yibhaa. Nu, -in -ka go nu, -na so -na yia 'wobhua, 'in nyima -putu yia -na -cesli -gbaa, 'in wa kwaa -mi da -in 'nia 'yibha.» 19 (-We -Zezu gbaa de ni, sa Piel 'kaa tl, 'in o 'kaa -Lagoo 'hni -mni o -tlitlie 'wu, 'mu o mia -sloluda.) 'Bhie, -Zezu nEE Piel -yla: «'Yi 'mi 'bi.»

20 Piel 'bhitia la, 'in o yia wa 'lu -gben 'binonyo -o ka ze -Zezu -kalia -yoyi wa 'byida. (Nyime -o, wa mia zime lida, -o plia -Zezuu gbegeben 'wu, 'in o yia o layibha nu, nyoo 'ka o wla ni, mo -wa.) 21 Piel 'yia o 'binonyo -yo, 'in o yia -Zezu layibhae: «'In -moo mia da na?»

22 -Zezu nEE o -ylae: «In -ka 'yibha nu, o -tu -bha, 'in in 'ka lu yi ni, 'lee, lee -lu -moo 'ka -mi nonva? -Mi, no 'mi 'bi!»

23 Toun, 'in we 'di yia 'mni 'binonya glaa nu, o 'binonyo -mni 'na 'ka tl.

Nu, -Zezu 'ni gbaε: «Ɔ 'na 'ka tli.» Nu, ɔ nεε: «In -ka 'yibha nu, ɔ -tu -bha, 'in in 'ka lo yi ni, 'lee, lεε -lu -mυυ 'ka -mυ nonva?»

²⁴ Nu, ɔɔ 'binɔnyɔ -bhlokpade -wa we dayinyɔ, 'in mɔ cɛli we. -A -yi we 'ji nu, -we ɔ gbaa, gbυzɔnυ -wa.

²⁵ -Zezu ka gbυυ -zloo tɔlva lεnυ. Nu, sa we 'pɛli, we -ka 'sa wa cɛli we -bhlo -bhlo ni, we 'wυzuloo 'gbυ, wee 'sɛbhɛnya 'na 'ka yaa dɔdɔ weee -gυ mneni.

-Zezuu tietienyaa lenugbunya

'Sebheε 'sɔnɔ -we Luki cɛlia, mɔ -wa. Sa tia *-leglizinyaa gbɔ dia gwe, 'mɔ we gbaa -ain -yla. Nyɔma 'sɔɔ -gɔgbɔ we gbaa -ain -yla tenyi tenyii: Pielɪ -yɔ *Pɔlv. Gbɔ ta wee 'sebhe ni slolua -ain: -we tia -Lagɔnyɔma zɔa dli -gɔ, sa *Zuifu 'nɪa wee gbɔ -yɔŋwɔnu, we -yɔ -we Wlɔmɔ -nyɔma nɔa -Lagɔnyɔma 'wluo.

-Zezu nεε, ɔ 'ka -Lagɔɔ Zuzu 'Pɔpa yoo 'pa

¹ Na bheli Teofilɪ, -na fɔv! Na 'sebheε tɪanɔ 'wɔ, -we weεε -Zezu nɔa lε, 'in ɔ -slolua, we 'ka we gwedɪda 'bhɔ, we 'ka ɔ yalɪmnɪbhla yɪ, in ka we cɛli. ² Nyɔma -wa ɔ -saa -bha ɔ tietienya nya ɔ 'kaa yalɪ mɪnɪ, -we ɔ gbaa wa -yla Zuzu 'Pɔpaa 'tɪtε nya, mɔ nɪ. ³ -Zezu tɪa, we 'bɪgɔ, ɔ yia ɔ 'dε ɔ tietienya 'klɔslolu -zakpa duun, wa we slolue nya nɪ, ɔ 'nɪ tɪ, ɔ -ga 'yɪliyɔ. ɔ li 'yɪ glɔ 'sɔ, -zugba ɔ tlalɪ wa 'klɔ, ɔ gba *-Lagɔɔ nyɔmaa 'wlulapɪlgɔ wa -yla.

⁴ 'Yɪ yabhlo nya, -Zezu -yɔ ɔ tietienya 'sɔ mɪ lɪda, 'in ɔ nεε wa -ylaε: «A 'na 'bhɔlv *-Zeluzalεmɔgbe nɔkplε -nɪ. -We Dide gbaa ɔ 'ka ain yoo 'pa, -we ka gbɔ in gbaa zɪmε ain -yla, a wɔ we. ⁵ Nɪ, *Zaan -mɔɔ ka nyɔma batizee 'nyu nya, -bha -tɔ 'wɔ -sε, 'in -Lagɔ 'ka ain batizee Zuzu 'Pɔpa nya.»

Da -Zezu mɪa yalɪ

⁶ -Mɔv 'bɪgɔ, -wa gbelia 'wlu -Zezu kwesi, wa yia ɔ layɪbha, wa nεε ɔ -ylaε: «-Amɪaa -Kanyɔ, wee bhla -mɪnɪ nya, -na yia *Izlaεlɪnyɔma wa dɔdɔv 'wlulapɪlie yoo 'nyεa lɔ yɪ?»

⁷ -Zezu yia we 'bɪgɔpalɪ wa -ylaε: «We bhla -yɔ we yɪ mɪa nɪ, we 'nɪ amɪanɔv gbɔ. Na Dide ka we zɔ. 'In ɔ 'dεbhlogbɔɔ mnenia ɔ 'ka we lenɔ ɔ 'dεε se nya. ⁸ Nɪ, amɪa yia 'tɪtε 'yɪa, Zuzu 'Pɔpa yia ain -gɔ lasibhɪa, 'in a zεa na gbɔdayɪnya -Zeluzalεmɔgbe nɔkplε, Zudee -yɔ Samalɪi -dɔdɔ -gɔ, 'in we 'ka dɔdɔv bhɪoluda nɪnɪ.»

⁹ Da ɔ bhɪa wee gbɔnya -mɪnɪ gbagbɪe, 'in -Lagɔ yia ɔ 'wɔbhɪ yalɪ, -zugba ɔ tietienya mɪ ɔ 'bɪ ylada sa tenyii. -Mɔv 'bɪgɔ, yalɪpɔpa yia ɔ 'wɔzize. Wa'a 'yɪ 'maslεεn ɔ -yɔ. ¹⁰ Da -Zezu mɪa -mɔ 'yu bεda, 'in ɔ tietienya mɪa ɔ 'bɪtalɪda yalɪ, -bha -bhlokpade, nɔkpasɪa sɔ kaa -bana 'pɔpa 'wɔ, 'tlalɪa wa 'klɔ. ¹¹ -Maa nεε wa -ylaε: «Galilee -nyɔma, -bhadε a 'yɪligbea, -zugba a yla yalɪ yɪ, lεε ka 'gbɔa? ɔɔ -Zezu, -Lagɔ ka ɔ 'wɔbhɪ ain glaa, ɔ ka yalɪ mɪnɪ. Sa a 'yɪa da ɔ mɪnɪda yalɪ, 'sa -bhlokpade ɔ yia lɔyɪa.»

¹² Tɔvɔn, -Zezuu tietienya 'bhɔa -gɔgɔ wa laa *Olivɔsɔnyaa -gɔgɔ 'wlu, 'in wa yia -Zeluzalεmɔ lɔmɪnɪ. Wee -gɔgɔ mɪ -Zeluzalεmɔ kwesi, we 'dε 'sɔ nyɪdɪ ka sa kilo -bhloo -kpɔa nɪnɪ. ¹³ Wa plaa -Zeluzalεmɔ nɪ, 'in wa yia komɪ yabhlo, -we mɪa -budu 'wlu zɔ mɪnɪ. -Mɔ wa dɪa la -benyi. Pielɪ klaa, *Zaan klaa, *Zake -yɔ Andlee klaa, Filipɔ -yɔ Toma klaa, Batlemɪi -yɔ Matie klaa, Alifee 'yu 'Zake klaa, 'Simɔ *Zelɔv -yɔ 'Zakee 'yu Zudasɪ klaa, -maa mɪ 'ya wee -budu zɔ. ¹⁴ Wamɪa klaa, 'ŋwɔnɪ klaa, -Zezuu 'nyaa Malɪi -yɔ -Zezuu bhelia klaa, 'zɪabhue zɔ wa 'dε weεε gbelia 'wlu, 'in wa bhɪbhɔea -Lagɔ dli -bhlogbɔɔ nya dɔbɔv.

Matiasɪ wa -saa -bha Zudasɪ 'bɪgɔ

¹⁵ 'Yɪ yabhlo nya, -Lagɔbhelia gbelia 'wlu, wa mneni wa 'ka nyɔmaa glɔ gbelibhlo nɪnɪ. Pielɪ -sɔa 'wɔ, ɔ 'yɪligbea wa nyɪdɪ, 'in ɔ nεε wa -ylaε: ¹⁶ «Na bhelia, wɛli -we Zuzu 'Pɔpa gbaa 'cɪn, 'in wa cɛlia *-Lagɔsεbhε 'wɔ, we mɪ nɪ, we nɔ lε. Zuzu 'Pɔpa ka Zudasɪ gbɔ gba nyɔmaa 'wlulapɪlɪnyɔ *-Davidɪ ŋwε nya 'cɪn. Nyɔma -wa kpaa -Zezu, ɔɔ Zudasɪ -galɪa wa 'yu. ¹⁷ Zudasɪ mɪ zɪmε -amɪaa lɔnyɪmε yabhlo nya. Tietie -lubho -a nɔa, ɔ yia ɔ -nɔ 'yɪ.» (¹⁸ 'Gwεzi wa 'pɛnɪa ɔ, ɔ gbɔnyuuu 'gbɔ, 'in ɔ yia we kpaa yabhlo 'wɔzɔlv, 'in ɔ yia ɔ 'dε 'bha. ɔ 'sɪbhɪa 'wlu, ɔ nɔkplɪa yia ŋwamɪ, 'in ɔ 'mɔv weεε yia 'pɪpee 'mɪnɪ. ¹⁹ -Zeluzalεmɔ -nyɔma weεε yia we 'nɔ. We 'gbɔ, wa yia wee kpaaa 'ŋnɪ zɔ

wa weli 'wu, «Akelidama.» We ji -wa «'Pion-Kpaa.»

20 «Nu, we mi Luusebhe 'wu celidae: ɔ -budu -tu klo nya, nyime yabhlogbo 'na -dili we zo la -ni.»

'In we mi 'ya celidae: <Nyime -putu nu ɔ 'bigu lubho.>

21 We 'gbu, nyime yabhlo -bho -ain glaa, 'in sa Nyimaa -Kanyo -Zezu -soa 'wu tilitie lu, -a -yo ɔ 'so 'ka we dayinya -ze. Nyima -wa -yo -ain 'so noa, -zugba -amiaa -Kanyo -Zezu -yo -ain 'so mi dudu weee -gu 'plida, ɔ nyime -ze wa lonyime yabhlo, 22 'yli -we nya Zaan batizea -Zezu, we 'bhu we -yo, 'in we 'ka -Zezuu yali -mni bhla yli.»

23 'In wa yia nyima 'so wla: Matiasi -yo *-Zezefu wa laa Balisabasi, 'in wa la 'yaa Zutusi. 24 'Bhie, 'in wa 'de weee yia -Lago bhuhoe dabudu, wa nee: «Jelitape, -mi -yia nyima weee dli, waa nyima so ni glaa, ɔ -in -saa -bha, -in -slo lu ɔ -ain 'klu, 25 ɔ 'ka *tietienyo -ze Zudasu 'bigu. 'In lubho -we -mo ɔ 'tidea 'yi, ɔ 'ka we nu. Nu, 'bi -we ka 'klu Zudasu kaa, 'in ɔ yia -moo -gu mni.»

26 -Moo 'bigu, wa yia -nigbi 'pa, we yia Matiasi -gu bhili. 'In ɔ yia -Zezuu tietienya kugbua le -bhlo glaa -bho.

2

-Lago 'paa ɔ Zuzu 'Pupa yoo

1 *Pantikotuu 'yli nynia ni, 'in -Lagonyima weee yia 'wlugbeli da yabhlo. 2 Toun, -jiji yabhlo yia yali gba. We 'wlu sa -pape 'kadu -we mi 'plida, 'in we yia -budu -we ka zo wa dia la ye weee. 3 -Bha -bhlokpade, -we wa 'yia -yo, we 'wlu sa -kosuu munya. We 'bhuhluva -yo, 'in we yia wa -gu ladi -bhlo -bhlo. 4 'In Zuzu 'Pupa yia wa ye. Wa yia weli -putunya gbagbie bhli. Sa Zuzu zua we wa njee, 'sa wa gbaa we.

5 Nu, Zuifu -wa zua -bha -Lago, -wa 'bhua dudu weee -gu, -Zeluzalem wa dia la. 6 -Jiji -we gbaa yali da wa 'nua we, wa -zlo -yo -gwagwie yia -mo 'wlugbelia mni, -we nua le, wa 'ka we 'yi. Wa nynia -mo, we ka wa

nwegaga -subhali. -We ka gbu -wa, -Lagonyima mi wa weli gbada -bhlo -bhlo, -zugba wa nu we. 7 We ka wa -lueli, 'in wa yia -folu. 'In wa nee: «Aya, -moo 'ni -slo gbuzonu! Nyima -wa mia de -amiaa weli gbada -nya, wa 'ni Galilee -nyimaa? 8 Sa we nu, 'in wa gba -amiaa weli -bhlo -bhlo, -zugba -a nu wea? 9 -Ain glaa, nyima -tolva mi Paati -nyima nya, tolva mia Medi -yo Elamu -nyima nya. 'In tolva bhua Mezopotami, Zudee -yo Kapadusu -dudu -gu, Poun -yo -Azii -dudu -gu, 10 Flizii -yo Panfilii, Ezipotu -dudu -gu, we -yo Silenigbe 'wu Libii -dudu -gu. Nyima -tolva 'bhua *Wlamu, 11 Zuifu -yo nyima -wa zua Zuifoo -Lago dli -gu. Kleti -nyima -yo Alabunya mi -bha, 'in -zugba -a nu -Lago lenugbu 'kadu wa njee -amiaa 'de weli 'wu!» 12 We ka wa -lueli. Sa wa 'kaa 'wlukoun lapopali, 'sa 'ni -mi. 'In wa nee wa 'dekpa nyidi: «Sa -moo 'ji mia?»

13 'In nyima tolva yia wa glapalie bhli, 'in wa nee: «Nu wa lua 'wu, mu mia wa 'bhada!»

Piel gbaa nyimaa -zlo -yla gbu

14 Piel -yo tietienya kugbua le -bhlo -soa 'wu, 'in ɔ yia nyimaa -zlo -yla gbu -gbagbie bhli weli 'tite nyae: «Amia Zuifu, 'in amia weee dlia -Zeluzalem la, -we mia 'plida, a 'nu we 'wola. 'In -we na yia gbaa, a pulu we yukwli 'nanoo. 15 Sa a pupalia de we 'wlukoun la, we 'ni 'sa -mi. Nu 'ni nyima ni 'bhada -mi, nu, zokpa -leli gbomnanu 'wu -a mia da. 16 Nu, -we *-Lagoboo -falpanyo -Zoweli gbaa, mu mia -sleen da lenoda. ɔ nee nu, -Lago nee:

17 <-We 'kaa lenu 'wobhlolu -yinyaa zli mu ni.

Na Zuzu na yia nyima weee -gu lam-
nenia.

Amiaa nukpasiyua -yo amiaa
'njwiyua

yia gbuu -fali 'paa.

Amiaa nyimesia yia -li -yoyia wa 'yli
'wu,

'in amiaa nyisu 'ka 'yilaanya yla.

18 Cun, wee 'yinya -mni nya,
na Zuzu na yia na lubhonunya

-yɔ na lubhononɔwnti -gbɔ slua,
 'in wa 'ka gbɔɔ -fali 'pa.
 19 Gbɔ 'kadɔ na yia lenua yali.
 'In in 'ka gwɛdigbɔ lenɔ dɔdɔ -gbɔ.
 'Pɔn klaa, -kosu klaa,
 gbeylo -ylukpa klaa, mɔ -wa.
 20 Nikpise yia 'yɔ 'yliya 'wɔ kpa,
 'in 'cɔ 'ka zamanɔ nɛɛ 'pɔn.
 -Mɔɔ 'bɔgɔ, 'bhie, Nyɔmaa -Kanyɔɔ
 yiyiyɔ 'kadɔ
 ka 'ɛnɔmɔnɔ 'kaa yi.
 21 'In nyɔɔɔ nyɔɔ -ka Nyɔmaa -Kanyɔɔ
 'ɛnɔ la,
 -Lagɔ 'ka ɔ gbɔ 'wɔsa.» »
 22 Pielɔ nɛɛ 'yae: «Izlaɛlu nyɔma, -we
 na yia aɔn -yla gbaa, a pɔɔ we yukwli:
 -Lagɔ ka Nazalɛtiyu -Zezuu 'titɛ aɔn
 'klɔslɔlu. -Zezuu gbɛgbɛɔn -Lagɔ nɔa
 ninee 'ɛnɔpalɔgbɔ klaa, gbɔ 'kadɔ klaa,
 we -yɔ gwɛdigbɔ lɛ aɔn nyidi. Amɔaa
 'dɛ -yi we 'ji. 23 Wa 'kaa aɔn -Zezu yoo
 'nyɛ -Lagɔ -yi we 'ji, 'in ɔ dɔmagbɔ -wa,
 ɔ ka we 'wlukɔɔn lapɔpali 'cɔn. A ka
 -Zezu 'bha, a ka ɔ gbɔnyuu -lenɔnya
 yoo 'nyɛ, 'in wa yia ɔ *su -gbɔ lakɔɔ. 24 -
 Lagɔ ka -Zezu 'wɔbhɔ tɔtɔ lɔ, 'in ɔ yia
 ɔ tɔtɔ siasɛɛ 'llukpe -yɔdɔ, we se 'nɔ
 -mɔ, ɔ 'ka tɔtɔ 'titɛ zɔ -tɔ. 25 Nyɔmaa
 'wlulapɔnyɔ -Davidɔ nɛɛ -Zezu daae:
 'Kɔmɔɔ na yia Nyɔmaa -Kanyɔ -yɔ na
 'dɛ 'yu.
 ɔ mɔ na lilisɔɔ lɔ, in yi bhlii 'gbɔ.
 26 We 'gbɔ, na dli 'wɔ gumu,
 'in na ɛwɛɛ wɛli mɔ yeda 'mɔna
 nya.
 'In na ku -ka tɔ, -zugba nyapɛda we
 mɔa:
 na dli 'tɛ 'wɔ -Lagɔ -gbɔ.
 27 Nɔ, na -kanyɔ, -in 'na 'ka 'mɔ tɔtɔ
 lɔtɔ
 tɔtɔnyaa dɔdɔ -gbɔ.
 -In 'na 'ka -na -mɔwɔnyɔ 'yitide
 ɔ 'ka 'bhɔka 'wɔ zɛnɔ.
 28 -In ka 'mɔ 'yiyɔgagie -we 'nɔa
 bhɔlɔluda -kaa
 'yoo daslɔlu.
 In -ka -mɔ 'yu -mɔ,
 'mɔna -na yia 'mɔ yelia.» »
 29 Pielɔ nɛɛ 'yae: «Na bhelia, amɔaa
 zukpa -wa, a 'nyɛ 'mɔ 'yoo, in 'ka -
 amɔaa dukpasa -Davidɔ -gbɔgbɔ gba
 kpɛɛn kpɛɛn. ɔ ka tɔ, wa ka ɔ 'bhɔlu.
 'In ɔ gbawla mɔ -zɛɛn yɔ nya -aɔn

nyidi. 30 Bhla -we nya, nyɔmaa 'wlu-
 lapɔnyɔ -Davidɔ -gaa 'yiyɔ nɔ, ɔ mɔ -
 Lagɔgbɔ -falɔpanyɔ nya. 'In ɔ -yi we
 'ji, -Lagɔ ka ɔ -yla bi: nɔ, ɔ 'yuoyu -kpɔ
 yia ɔ 'ɛnɔmɔnɔ 'wɔbhua. 31 Nyɔmaa
 'wlulapɔnyɔ -Davidɔ ka we -yɔyɔ -mɔ
 'yugbɛɔn nɔ, *Klɔsɔ, -Lagɔɔ -Bhasanyɔ
 yia 'wɔsɔa tɔtɔ lɔ. We 'gbɔ, ɔ nɛɛ nɔ, -
 Lagɔ 'nɔa ɔ tɔtɔnyaa dɔdɔ -gbɔ 'wɔbanɔ
 yi. 'In ɔ ku 'na 'ka zɛn gbawla nɔkplɛ.
 32 ɔ -Zezu, -ɔ ka gbɔ in mɔa da gbada,
 -Lagɔ ka ɔ 'wɔbhɔ tɔtɔ lɔ, -amɔa -
 mama mɔa da, -a 'dɛ weɛ mɔ we -
 bhayɔnya nya. 33 -Lagɔ ka ɔ 'wɔbhɔ
 ɔ lilisɔɔ lɔ, 'in ɔ yia Zuzu 'Pɔpa 'yɔ, ɔ
 Dide -Lagɔ gbaa zɔmɛ ɔ 'ka yoo 'pa.
 'In ɔ yia ɔ Zuzu -aɔn -gbɔ slɔ, 'mɔ a
 mɔa -yɔyɔda, 'in 'mɔ a mɔa 'nɔda -slɛɛn.
 34-35 Nɔ, nyɔmaa 'wlulapɔnyɔ -Davidɔ
 'nɔ cɔ yali mɔnɔ, 'in ɔ nɛɛ ɔ 'dɛ nyae:
 'Jejitape nɛɛ na -Kanyɔ -ylae:
 «-In -dɔ na lilisɔɔ lɔ,
 'in in 'ka -na tɔnyɔma -na bhɔ zɔ
 lapali,
 -in 'ka wa -gbɔ nɔ.» »
 36 «Izlaɛlnyɔma weɛ yibheli we 'ji
 sazɔnɔ sa: nɔ, ɔ -Zezu a kɔɔba su -gbɔ
 la, 'mɔ -Lagɔ nɔa Nyɔmaa -Kanyɔ -yɔ -
 Bhasanyɔ 'wɔ.»
 37 Da wa 'nɔa wɛlɔnya -mɔnɔ, 'in we
 yia wa dli kwɛzɔ bhahha. 'In wa nɛɛ
 Pielɔ -yɔ tietienya tɔɔba -ylae: «Bhelia,
 sa -a 'ka we nɔa?»
 38 Pielɔ nɛɛ wa -ylae: «A 'bhiti amɔaa
 dli, 'in wa batizee a 'dɛ weɛ -bhɔ -
 bhɔ -Zezu Klɔsɔ 'ɛnɔ nya. 'In -Lagɔ 'ka
 amɔaa gbɔnyii 'wɔtɔ, 'in ɔ 'ka ɔ Zuzu
 'Pɔpa aɔn 'nyɛ, ɔ kwɛlu nya. 39 Nɔ, -we
 -Lagɔ gbaa ɔ 'ka wla, we mɔ amɔa -yɔ
 amɔaa 'yuaa -nɔ nya. We mɔ 'ya nyɔma
 -wa mɔa 'pɔpɔ -nɔ nya, we mɔ nyɔma
 weɛ -nɔ nya, -wa Jejitape, -amɔaa -
 Lagɔ 'kaa la.»
 40 Pielɔ ka wa -yla wɛli tɔɔba gba
 duun, ɔ 'ka wa lu, 'in ɔ 'ka wa dli
 latemanu 'gbɔ. ɔ nɛɛ wa -ylae: «A ɛwɔnu
 'pɔpɔee gbɔ -yɔ, a vla mɔnɔmɔnɔnya
 gwe.»
 41 Wa glaa nyɔma duun yia Pielɔ
 wɛli -yɔɛwɔnu, 'in wa yia wa batizee.
 Wee 'yɔ nya, nyɔma -wa 'nyɛa wa 'dɛ

-Lagօ yoo, wa yi sa nyımaa 'wlu kug-bua 1օ gbu nyini (3.000), 'in wa yia -Lagօnyıma 'cun -gubhli.

-Lagօnyımaa gbu lenv sօ

42 'Kօmսս, wa pulva tietienyaa gbu -sloluwehli yukwli, 'in wa tva dabudv, bhelia -yօ bhօlօa 'bhisa. Dabudv wa lia, 'in wa dia wa 'floo 'wս, 'in wa bhuhhoea -Lagօ dabudv. 43 -Nyanıgbօ ka wa -kpalı -bhlo -bhlo, gbu 'kadı -yօ gwօdigbv -duunnya tietienya mıa lenvdaa 'gbv. 44 -Wa weee plaa -Lagօ, we bhla dabhlo wa mıa, 'in dabudv wa -lu weee mıa. 45 Wa -kakali -yօ wa zvzvzvnyıwa wa paa pelv, 'in wa dlilia we 'gwօzi wa 'dօkpva nyıdı. Sa -mօmօ ka -yօgbv -ka -mı, 'sa wa nyօa -mօ.

46 'Ylı weee nya, *-Lagօbudu 'kadv zօ wa gbelia 'wlu. 'In wa lia ladıdlıfloo wa -budunwee dabudv,* 'in wa lia wa 'sukwe 'mօna -yօ dlı -dlօ nya.

47 -Lagօօ 'ηnı wa mnııa, 'in -zugba nyıma weee -wa mıa wee 'gbe nօkplօ, kwalı wa 'ηnı. 'In 'ylı weee nya, Jeji-tape saa nyıma gbu 'wս, 'in օ palıa wa -Lagօnyıma -gv.

3

'Kukunyօ yabhlo 'yia 'pvpve

1 'Ylı yabhlo nya, -Lagօ -bhuhhoe bhla bea, Pielı -yօ Zaan 'sօ yia dabudv -Lagօbudu 'kadv zօ mnı, wa 'ka -Lagօ bhuhhoe jibheylv 'lelı tanv nya. 2 -Lagօbudu 'kadv pladıa wa laa Pladıa -Zօnv, we kwesi nօkpasu yabhlo օ 'nyaa gwalıa, -zugba օ mı 'kuda, -bha օ dia la. 'Ylı weee nya, օ nyıma -yօ օ yia -bha, 'in wa dia -bha օ la, օ 'ka nyıma -wa plaa -Lagօbudu 'kadv zօ 'gwօzi -zlalı 'gbv. 3 օ 'yia Pielı -yօ Zaan 'sօ pladıa -Lagօbudu 'kadv zօ, 'in օ yia wa -lu -zlalı. 4 Pielı -yօ Zaan 'sօ 'bhıtia la, wa ylaa օ tenyii, 'in Pielı nօe: «Yla -aın.» 5 'In օ nօkpasu yia wa ylada -tv. օmօ dlı nu, -lu yabhlo wa yia օ 'nyօa.

6 'In Pielı nօe օ -ylaօ: «In 'nı 'gwօzi -ka, in 'nı -can -ka. Nu, -we in kaa, 'mօ na yia -mı 'nyօa: Nazaletıyu -Zezu

Klısu 'ηnı nya, -sօ 'wս, nօ!» 7 'In օ yia օ lilısօ -yօ kpalı, օ yia օ 'wօbhı. -Bha -bhlokpade, օ 'kukunyօօ bhınyıa -yօ we -kwıkwıanyıa 'tօmanıa la. 8 օ -blı 'wս -bhlogbօ, 'in օ yia օ bhı 'sօ -gv 'yılıgbe, օ yia nօnvıe bhli. 'In օ -yօ wa 'sօ yia -Lagօbudu 'kadv zօ pla, nօnvıe nya, 'wօblıblıue nya, we -yօ -Lagօօ 'ηnı -zօnvı mnıııe nya. 9 'In nyıma weee mıa -bha, 'in wa yia օ -yօyı nօda, -zugba օ mnııı -Lagօօ 'ηnı -zօnv. 10 Wa ka օ nօkpasu yıbheli. Mօ -dıa -benyi -Lagօbudu 'kadv Pladıa -Zօnv la, -zugba օ zla -lı. 'In nyınyı yia wa 'wօslo, 'in we yia wa -lօelı, -we ylıa օ nօkpasuu 'gbv.

Pielı gbaa nyıma -yla gbu -Lagօbudu 'kadv zօ

11 օ nyıme 'nı Pielı -yօ Zaan 'bı 'bhıda -mı, 'in nyıma weee ηwegaga subhaa, -maa -yօ gwagwıe yia wa gbօgbօın mnı, -Lagօbudu 'kadv -kapue kaa bhı, wa lalıa *Salomօօօ 'ηnı, we zօ. 12 Da Pielı 'yia gbu -mııı -yօ, 'in օ nօe nyımaa -zlo -ylaօ: «Izlaօlu nyıma, lօe ka 'gbv nyıme -mօnu 'pvpve subhalı aın ηwegaga? Lօe ka 'gbv a yla -aın nօe -amıaa 'dօe 'tıte -yօ -amıaa -Lagօօ -yօlanօnıe nya -a jıpe օ nyıme -mօnıa? 13 *Ablaamv, *Izakı -yօ *Zakօbv -Lagօ, -amıaa dvkpasu -Lagօ ka օ lubhօnvınyօ -Zezuu 'ηnı 'yılımanı. Amıaa 'dօ ka օ wla nyımaa 'wlulapılınyıa -yla, 'in a yia օ kwneօ -sa Pilatı 'yu, -zugba -mօօ 'yıbha yaa -mօօ 'ka օ 'yıtıde. 14 A ka -Mօwlvnyօ mıa Nyıme Tıklı nya kwneօ -sa, 'in a nօe Pilatı -yla, օ 'tıde nyımebhınyօ 'yı aın -yla. 15 Sanօe 'sa, a 'bhaa 'yılıyօgagıee -Kanyօ. 'In -Lagօ ka օ 'wօbhı tlıtlınyıa glaa, -a mı we dayınyıa nya. 16 Nyıme a yia dօ -yօ, 'in a -yia, -Zezuu 'ηnı 'tıte -yօ օ dlı -gvzvzvıe 'nyօa օ latelօ. -Zezuu dlı 'wօzvzvıe jıpea օ nyıme -mօnı kpօın kpօın, sa a 'dօ weee yia dօ we -yօ.

17 «'In -slօın, na bhelia, in -yı we 'jı zvzvzvı sa nu, a -yօ amıaa 'yugalınyıa 'sօ, gbu -we a nva lօ -Zezuu gbօgbօın, a 'nı we 'wıyıı 'gbv, a yia we lenv. 18 'In gbu -we -Lagօ gbaa zlıme օ gbv

* 2:46 'Sa -Lagօnyıma lıgbea -Zezuu tlıtlıe, sa օ -slolua we wa 'wօbhılolı -lılıluu lıda.

-falipanya weee nwe nya, o ka 'sa we lenv. O nee zlime nu, sia -Lagoo -Bhasanyo yia. ¹⁹ In nee, a 'bhiti amiaa dli, a yi -Lagoo -gbe lv, 'in o 'ka amiaa gbonyii lamumni. ²⁰ 'In Jejitape 'ka ain nyapεbhla 'nye, -pπε 'ka ain -yoplili. 'In Klisi, -Lagoo -saa -benyi -bha amiaa -nv nya, o 'ka o ain yoo 'pa, mo -wa -Zezu. ²¹ We mi nu, yali -Zezu Klisi yia -slo -tva, 'in -lu weee lamnazi bhla 'kaa nyini. Sa -Lagoo gbaa we zlime, o gbuv -falipanyaa -mawlv nsv nwe nya, 'sa.

²² «'In, *Moizi nee:
<Jejitape -o -wa amiaa -Lagoo, mo yia ain glaa
o gbuv -falipanyo yabhlo -bha -saa, -ami 'bhisa.
Amiaa 'dεε bheli yabhlo o yia -zεa.
-We weee o yia ain -yla gbaa,
yukwli a yia we pulva.

²³ Nyoo nyoo 'ni oo -Lagoo -falipanyo -mōnu weli yukwli pulv,
-Lagoo nyima glaa wa yia o -saa,
'in o 'ka labhv.»

²⁴ 'In we 'ka Samueli -gv gwedi, -Lagoo -falipanya -wa gbaa -bhlo -bhlo, wa 'dε weee ka 'yinya -minu gbv gba. ²⁵ -Lu -we -Lagoo 'kaa wla, o gbaa o gbuv -falipanyaa nwe nya, we mi amiaa -nv nya. 'In *'wvsusloluwe -we ka weli -Lagoo -yo amiaa dukpas bhla, -muv mi 'ya amiaa -nv nya. Da o gbaa Ablaamv -ylaε:

<-Na 'yuoyuaa 'gbv na yia dudvgv -nyima weee 'nyulanwaa.»

²⁶ 'In tia -Lagoo ka o lubhononyo yoo 'pa amiaa 'gbv. O ka o tie, o 'ka ain 'nyulanwaa, 'in o 'ka ain amiaa lenvgbv 'nyii 'bisa -bhlo -bhlo.»

4

*Pieli -yo Zaan wa kwaa *Zuifv gbwliwv dinya 'yu*

¹ Da Pieli -yo Zaan mia nyimaa -zlo -yla gbv gbada, 'in -Lagoo -klaa, -Lagoo -budu 'kaduv nwekunya -kanyo -yo *Sadusenyuma yia -bha wa yli. ² 'In wa yia 'ce 'pa, da Pieli -yo Zaan 'so mia nyimaa -zlo -sloluda nu, -Zezu ka

tlitinya glaa 'wvso, mu slolua we nu, tlitinya mneni wa 'ka tlitie lv 'wvso. ³ Wa kpa wa, jibhe ka zoo 'gbv, wa yia wa -kaslvbodu zo -gueli. ⁴ -Muv bhla, nyimaa -zlo -wa 'nva -Lagoo -yia we -yōnwu. Wa nyini sa nyimaa 'wlu glv -bhlo 'wlu gbv. (5.000)

⁵ -Muv zli zlia, Zuifv 'yugalinya klaa, nyima kpas -yo -Lagoo titee gwesanya yia 'wlvbeli -Zeluzalemv.

⁶ Nyima -wa mia -bha wa nni ni: *Lagoo -kanyo 'kadu Anasi, Kaifu, Zaan, Alzandli we -yo -Lagoo -kanyo 'kaduv zwaylinyima weee. ⁷ 'In wa yia Pieli -yo Zaan kwa wa 'yu, 'in wa yia wa layibhaε: «Se -muv nya a jipe oo 'kukunya? 'In nyoo ka 'nva -gv a nu we laε?»

⁸ Zuzu 'Pupa yea Pieli, o nee wa -ylaε: «'Yugalinya, nyima kpas, ⁹ -a ka guzonyo -mōni zōzv -yla lenv 'gbv, wa yibhaa -zεεn yli nya -ain la, sa -a jipeli oo nyime 'wvso? ¹⁰ A 'dε weee yibheli we 'ji, 'in Izlaelinyima yibheli we 'jie: Nazaletiyu -Zezu Klisi a kolva su -gv la, 'in -Lagoo 'bhua 'wv tlitinya glaa, o 'nva nya nyime -mōni 'pva, 'in o 'yiligbea da ain 'yu. ¹¹ Nu, we mi celida -Lagoo -εbhe 'wv -Zezu daε:

<Tokpa -we amia -buduvbhanya -saa kwnεε,
mv -zεa -buduv gwlgwlyli -tokpa -zv.»

¹² Pieli nee 'yaε: «O 'debhlogvoo -gbe wa yia 'pupve. Nu, dudv weee -gv, nyima weee glaa, -Lagoo 'ni nyime -putuu 'nva wla, o 'ka -ain gbv 'wvso.»

¹³ Da *Zuifv gbwliwv dinya 'ya Pieli -yo Zaan dli telv -yo, 'in nwegaga yia wa svbha. 'In wa yia we -yoyi nu, nyima -kpa -yo -wa 'nva 'εbhe -yi, ma -wa. 'In wa -yi 'ya wa -Zezu nōnyia 'cun nya. ¹⁴ 'In wa yi 'yaa nyime -o wa jipea -yoyi 'yiligbeda wa kwesi. 'In wa 'ni weli -ka, wa 'ka we 'bigpalv. ¹⁵ 'In wa nee wa -ylaε: «A 'tla gbwv bhv -budu zo!» 'In wa 'dekpva yia kpele bhli. ¹⁶ Wa nee: «Sa -a 'ka waa nyima -manv nva? Wa ka gwedigv lenv, -Zeluzalemv -nyima weee ka -bha 'yi, 'in -a 'ni mneni -a

'ka we kpeli. ¹⁷ Nu, wee gbu -muni yi lamneni nyima -nyidi -tapaa 'gbu, -a 'yigbeli wa -glaweli nya! Nyoo nyoo -o -ka -mi, wa yi o -yla gbu gba -Zezuu 'hni nya.»

¹⁸ Wa laa Pielu -yo Zaan, 'in wa nee wa -ylaε: «A 'na gbalu nyima -yla gbu -Zezuu 'hni nya -ni, 'in a 'na -slolu wa gbu we nya 'mnumnu -ni.» ¹⁹ 'In Pielu -yo Zaan nee wa -ylaε: «A 'yibha -slo amiaa 'de la. We nani 'yli, -Lago 'yu, -a zu amia 'nshwe yaayu, -a zu -Lago 'nshweε? ²⁰ 'A! Gbu -we ka da -a 'yia, 'in -a 'nua, -a 'ni mneni, -a 'ka gba -a 'nia we gba.»

²¹ Gbuwliwudinnya yia wa 'ce -yo 'pali 'ya 'so. -Mbu 'bigu, 'in wa yia wa 'yitide. Gbu -we ka 'gbu wa 'kaa wa 'klyie 'wupali, wa 'ni we 'yi. Nyima weee mi -Lago 'hni -mnunda, -we nua lee 'gbu. ²² Nyime -o 'pua gwedi sa, o -zu mneni we 'ka -zuvu glu 'so -guzi.

-Lagonyima bhuhoea -Lago

²³ Da wa 'tidea Pielu -yo Zaan 'yi, 'in wa yia wa bheliaa -gbe mni. 'In -we *-Lagobubonyaa -cian -yo nyima kpasu gbaa wa -yla, wa yia we -sa ludu nya. ²⁴ Da waa -Lagobhelia 'nua gbu -muni, 'in -maa yia -Lago bhuhoe bhli dabudu. 'In wa nee: «-Amiaa -Kanyo, -mi nua yali -yo dudu -yo gumunyu le, 'in -we weee mia we -gu -yo we nukple, -mi nua we le. ²⁵ -Mi gbaa, Zuzu 'Popa nya, -amiaa dukpasa -Davidi -o -wa -na lubhononyo, o hwe nyaε:

«Lee ka 'gbu dudugu -nyima weee di -zle la 'deε 'ylimanie nya?

Lee ka 'gbu wa pupali gbu -kpua gba?

²⁶ Dudu 'wlulapilunya -soa 'wu to nya, 'in nyimaa 'yugalinya yia gwe 'pa, Jejitape -yo o -Bhasanyo -yo.»

²⁷ Nu, gbuzonu -wa, -na lubhononyo -Zezu -o mia -mawlada, -in -saa -bha, 'in -in slua 'kpi 'wluo, *Ewlodu klaa, Ponsi Pilati klaa, 'lakpanya -yo *Izlaeli zwaylinyima ka o -yo gwe 'pali, wee dudu -gu. ²⁸ -We weee -in gbaa -na 'tite -yo -na dumagbu nya pepe, 'mu wa nua de le. ²⁹ 'In Jejitape, sa wa 'palia -ain 'ce -yo, -in yla we. 'In -in 'temanu -na lubhononyaa dli la, wa

'ka -na gbu gba. ³⁰ -In -glo -na so 'wu, 'in nyimaa jipee -yo gwedigbu -yo gbu 'kadi 'kadi nu le, -na lubhononyo -Zezu mia -mawlada 'hni nya. We -mi 'sa.»

³¹ Bhla -we nya wa bhia -Lago bhuhoe, da wa -dia la, 'in -bha yia zuklu. 'In Zuzu 'Pupa yia wa 'de weee ye, toon, wa yia -Lagoweli gbagbie bhli, dli telu nya.

-Lagonyima suslolu wa zozonli 'wu da yabhlo

³² Nyima weee -wa zua -Zezu dli -gu, wa dli -yo wa 'wlukusun lapupalie -bhlo. 'In nyime yabhlogbo'o gba nu, onu zozonnya mia, o 'de -bhloo -nu -wa. Nu, wa zozonu weee mia, 'wu wa suslolu we da yabhlo. ³³ 'Tite 'kadu yabhlo nya, -Zezuu tietienya gbaa Nyimaa -Kanyo -Zezuu 'wosagbu tlitinya glaa. 'In -Lago 'nani 'kadu yia wa 'de weee -gu kwilili. ³⁴ Wa glaa bobabhanyo 'ni -mi. -Wa weee kaa kpaa -yo -budunya, pelu wa paa we, 'in wa -yo we -yogwezi yia. ³⁵ 'In wa -yo wee 'gwezi yia, -zugba wa nye we -Zezuu tietienya yoo. -Mbu 'bigu, 'in -maa dlilia we wa 'wula -bhlo -bhlo, sa wa -yogbu -ka -mi, 'in wa bhia we.

³⁶ Sipluyu *-Zezefu, -o -wa *Leviii zwaylinyime, -o ka 'hni -Zezuu tietienya zua Banabasi, 'sa o mia. (Wee Banabasi ji -wa, nyimaa dli latemanonyo.) ³⁷ Kpaa yabhlo o kaa, 'in o yia we pelu 'pa. O -yo we 'gwezi yia -Zezuu tietienyaa -gbe mni, 'in o yia we wa yoo 'nye.

5

Aniasu -yo o 'hwno Safilaa gbu

¹ Cun, nyime yabhlo -o ka hni -wa Aniasu -yo o 'hwno Safilaa 'paa wa kpaa pelu. ² 'In o -yo o 'hwno bhla weli -bhlo, o yia we 'gwezii kibhe 'woti o -nu nya, 'in o -yo we toba yia -Zezuu tietienyaa -gbe mni.

³ 'In Pielu nee o -ylaε: «Aniasu, lee ka 'gbu *-Saatan yi -na dli yea? -In ka Zuzu 'Popa -yla yotobhu, 'in -in yia wee kpaa 'gwezi toba 'woti -na -nu nya. ⁴ Da -in 'nia -slo wee kpaa pelu 'pa, we mi -na -nu nya. 'In -in 'paa

we peluoo, we 'gwεzi mia, -na -nu -wa, we 'nι muu? Lεε ka 'gbυ -in yi sanεε - sukpa gbυ pupalia? We 'nι nyιma -yla -in 'tubhu yo, -Lagυ -yla -in 'tubhua we.»

⁵ Ananiasι 'nυa wee wεlιnya -mιnι, υ bhlia, -bha υ tlhιa. -Wa weee 'nυa we, -nyanιgbυ yia wa -kpaλι. ⁶ Nyimesia yia 'wυsυ, 'in wa yia υ 'naa -yυzυ, wa -yυ υ yia mνι, 'in wa yia υ lazυ.

⁷ 'Lελι ta 'plia, 'in υ 'ηwnυ Safilaa yia pla, -zugba -we nυa λε, υ 'nι we 'ji -yi. ⁸ Piελι yia υ layιbha, υ nεε υ -ylaε: «A gba 'mι -yla gbυzυnυ, -vale nι nya a 'paa amιaa kpaα pelu yi?»

'In υ nεε: «In, we nya -a 'paa we pelu.»

⁹ Tυn, Piελι nεε υ -ylaε: «Sa we mia, 'in a -yυ amaa 'lowli yi wελι -bhlo bhlia, 'in a yi -Lagυzυ Zuzu laylaa? A -talι, -wa 'bhua amaa 'lowli lazυda, wa 'yλigbe -budunwεε, ma yi 'yaa ama yoo kwaa.»

¹⁰ -Bha -bhlokpade, υ bhlia Piελι bhυ -yυ, υ yia tlι. Nyimesia 'kaa pla, -zugba υ ka tlι, wa 'bhua υ 'wυ, wa -yυ υ 'sυ mνια, 'in wa yia υ lazυ υ 'lowli kwesi.

¹¹ *Leglizι weee -yυ nyιma -tυlva weee, -wa 'nυa wee gbυ -mιnι, -nyanιgbυ yia wa -kpaλι.

-Zezuu tietienya nυa gwεdigbu 'kadι λε

¹² -Zezuu tietienya ka gwεdigbu -yυ gbυ 'kadι duun λεnυ nyιma nyιdι. -Lagυbudu 'kadυυ -kapue wa lalia Salomυυυ palυ 'kadυ, we zυ -Lagυnyιma gbelia 'wlu, we bhla wa ka dλι -bhlo. ¹³ 'In nyιmε yabhlogbυυυ 'yι dλι υ 'ka wa lυbhυ, 'in -zugba nyιma duun mνnι wa 'ηnι. ¹⁴ 'In nyιmaa -zlo, nυkpasia -yυ 'ηwnι, -wa ηwnua Nyιmaa -Kanyυυ gbυ -yυ, 'in -maa yia -Lagυnyιma -gυbhυ. ¹⁵ 'In nyιma yia guzυnyιa 'yloogblυ wlelie bhli. Wa yia wa -gbato -yυ -bitanya -gυ lapλι. 'In bhla -we nya Piελι -ka 'plia yi, υ zuzu 'ka -ylεε 'yabhloo -kpuα -gυ 'plhι wa glaa. ¹⁶ Nyιmaa -zlo yi 'yaa 'gbenya mia -Zeluzalemυ kwesi 'bhυ, 'in wa -yυ guzυnyιa -yυ nyιma -wa zuzu 'nyii mia 'khyιe 'wυpalιda yia yi, 'in wa 'dε weee yia 'pu.

Wa kpaα -Zezuu tietienya

¹⁷ -Lagυbυbυnyaa -kanyυ 'kadυ -yυ -wa mia υ kwesi -wa weee -wa *Sadusenyιma, zenyidλι yia wa 'wυbhυ -Zezuu tietienyaa gbεgbεin. 'In -we wa 'kaa λεnυ, wa yia we wελι bhli. ¹⁸ Wa kpaα -Zezuu tietienya, 'in wa yia wa -kasλυ 'wυpa. ¹⁹ Nυ, sabυ, -Jejitapεε 'anzi yabhlo yia, 'in we yia -Zezuu tietienya ηwε -kasλυbudu -kaλι. We wlelia wa, 'in we nεε wa -ylaε: ²⁰ «A mνι -Lagυbudu 'kadυ zυ. 'In -we weee -wa 'yliyagagie loluu gbυ, a gba we nyιma -yla.» ²¹ -Zezuu tietienya zυa we wελι 'nυηwε, 'in zλυkpe -papa, wa yia -Lagυbudu 'kadυ zυ mνι, 'in wa yia nyιma slolue bhli.

-Lagυbυbυnyaa -kanyυ 'kadυ -yυ -wa mia υ kwesi, wa yia gbυwliwυdιnyιa -yυ Zuifυυ nyιma kpaσι la, gbυwυbhυbhue 'kadυ -yυ. 'Bhie, wa yia nyιma tie -kasλυbudu zυ, wa mνι -Zezuu tietienya 'bu.

²² 'In da 'slυja nynia -kasλυbudu zυ, -maa 'nι -mυ wa ylι. 'In -maa yia gbυwυbhυnyaa -gbε lυbhiti, wa yia lυdι -sa. ²³ Wa nεε: «-A ka -kasλυbudu klada ylι 'nanυυ, -zugba we ηwεkυnyιa 'yλigbe we ηwεε. Nυ, da -a -kaλιa we, -a 'nι -mυ nyιmε yabhlogbυυ ylι.»

²⁴ Da -Lagυbudu 'kadυυ ηwεkυnyaa -kanyυ -yυ -Lagυbυbυnyaa -cιan 'nυa gbυnyιa -mιnι, -we wa 'kaa 'wlukυυn lapυpalι, wa 'nι we -yi. 'In wa yia wa 'dε layιbhaε: «Lεε -lu ylι -Zezuu tietienya?»

²⁵ Tυn, nyιmε yabhlo 'tlalia -bha, 'in -mυ nεε wa -ylaε: «A -talι! Nyιma -wa a 'paa -kasλυ 'wυ, wa mι -Lagυbudu 'kadυ zυ nyιma gbυ -sloluda.» ²⁶ 'Bhie, -Lagυbudu 'kadυυ ηwεkυnyaa -kanyυ -yυ υ 'slυja yia -Zezuu tietienya 'bυmνι sa -dlυυ, wa 'nι we nυ -gla nya, nyιma yi wa gbυku 'wυbhaa 'gbυ, nyanυ mι wa dλι.

Wa kwaa -Zezuu tietienya gbυwliwυdιnyιa 'yu

²⁷ Da wa -yυ wa yia lυ, 'in wa yia wa gbυwliwυdιnyιa 'yu kwa. -Lagυbυbυnyaa -kanyυ 'kadυ -yυ -wa mia υ kwesi, yia wa layιbhayιbhie bhli. ²⁸ υ nεε wa -ylaε: «-A ka

ain -yla gba 'klu 'cici nya da nu, a 'na -slolu nyima gbu nyime -monu 'hni nya -ni. 'In -momu a nu de la? A ka amiaa nyimaa gbuslolu lamneni -Zeluzalem -gbe -kpahie nukple. 'In a 'yibha a 'ka -ain o 'bhab-hagbu 'wludi.»

29 Pieli -yo -Zezuu tietienya toba yia we 'bigupalu: «-Lago -a 'kaa 'nunjwe zu, we 'ka nyima -zi. 30 Amia 'bhaa -Zezu, o su -gu lakolbe nya. 'In -amiaa dukpasu -Lago yia o 'wobhu titlunya glaa. 31 Nu, -Lago ka o 'wobhu o lilisolu, 'in o yia o 'yigbeli nyimaa 'Yugalnyo -yo wa Gbowosanyo nya. 'In o 'ka *Izlaeli 'yoo 'nye, wa 'ka wa dli 'bhiti, 'in -Lago 'ka wa gbonyii 'wuti. 32 Wee gbunya -muni, -amia mi we dayinya nya, 'in Zuzu 'Pupa o -Lago 'nyea -wa zua o 'nunjwe, o mi 'ya we dayinyo nya.»

33 Gbowliwodunya 'nua gbunya -muni, 'in we yia wa 'ce dlo la. Wa 'yibha wa 'ka -Zezuu tietienya 'bha we 'gbu. 34 Wa glaa, *Falizinyime yabhlo wa laa Gamalieli, -Lago titee gwesanyo -wa, nu, nyima weee zua o 'nunjwe, o -sa 'wu gbowliwodunya nyidi, 'in o nee, wa wleli -slo -Zezuu tietienya -se.

35 -Muu 'bigu, o nee waa gbowliwodunya -yia: «Izlaeli nyima, gbu -we a 'kaa lenu waa nyima -manu gbegbein, a zu amiaa 'de 'yliy we 'gbu. 36 Nu, nyime yabhlo wa laa Teda, o 'tlaa, we 'bi 'ni 'wugwle, o yia o 'de la nyime -zonu. Sa 'bhisa, nyimaa 'wlu 'so yia o 'bi -bholu. Wa yia o 'bha, 'in -wa weee -bholua o 'bi, -maa yia lamno. 'In gbu -we o 'kaa lenu, we yia 'wutu bhe. 37 -Moo 'bigu, nyimaa zelbhla, Galileyu Zuda yia 'tla, 'in nyimaa -zlo yia o 'bibholu. 'In wa yi 'yaa -moo 'bha. 'In -wa weee -bholua o 'bi, -maa yia lamno. 38 -Sleen, in nee ain -yia: a 'na ylali nyima -manu 'masleen -ni, a 'tide wa 'yi, wa 'ka mni. We -ka wa 'wlukoon lapupaligbu -yo wa lenugbu mia, nyimaa -gbe we bhv, la we yia 'bhva. 39 Nu, we -ka -Lago -gbe we bhv 'pien, a 'ni mneni a 'ka we lasa. A zu amiaa 'de 'yliy, a -yo -Lago 'na gulu tu -ni!»

'In gbowliwodunya yia Gamalieli weli 'wunjwu. 40 Wa laa -Zezuu tietienya, 'in wa yia wa seli, 'in wa nee wa -yla, wa 'na gbal 'masleen -Zezuu 'hni nya gbu -ni. 'Bhie, wa yia wa 'yitide. 41 'In -Zezuu tietienya -yo 'muna yia gbowliwodunya -gbe 'bhv, -we ka gbu -wa, -Lago ka we -yoyi nu, wa ka we 'klu, wa 'ka wa 'klyie 'wupalu -Zezuu 'hni nya. 42 'In sa zli zlia, 'sa wa tua -Lagoweli -sloluda, 'in wa tua -Lago -Bhasanyo -Zezuu Gbozonu -gbada -Lagobudu 'kadu -yo wa -budunya zu.

6

Wa -sa -bha nyima gbeso, wa 'ka -Zezuu tietienya 'wusa

1 We bhla, 'in -Zezuu *'binanya yia -gubho. -Lagonyima -wa gbaa *glekiweli, ma palia -Lagonyima -wa gbaa zuifweli -yla gbu lae: «'Yli weee nya, wa -ka lililu dlilia yi, 'in wa dlo -amiaa -dogbanwini 'wu.» 2 -Zezuu tietienya kugbua le 'so gbelia -Zezuu 'binanya weee 'wlu, 'in wa nee wa -yia: «-A -ka -Lagoweli sloluee 'yitide lililuu dliliee 'gbu, we 'ni 'ylinani. 3 We 'de 'gbu, bhelian, a -sa -bha -mo ain glaa nyima gbeso, -wa ka 'hni -zonu nyima gbaa, -wa -Lago Zuzu yea, -wa -yia gbu, 'in -a 'ka wa wee lubho kwee zu. 4 'In -amia 'ka -Lago bhuhoe -yo -Lagoweli -sloluda -tu.»

5 -We wa gbaa, -wa weee mia -bha, 'in -maa yia we -yowunu. 'In Etienu -o zua dli, Zuzu 'Pupa mia yeda, 'in wa yia -bha o -sa, we -yo Filipu, Plokoo, Nikanoo, Timoo, Palimenasi -yo Antioosu -yu 'Nikolaa, -o zu bhaa Moizu tite 'nunjwe. 6 'Bhie, wa yia wa -Zezuu tietienya 'yu kwa. 'In -maa yia wa so 'wluo lapali, 'in wa yia -Lago bhuhoe.

7 'In -Lagobu -yo lamnenie yia mni -tapa. 'In -Zezuu 'binanya yia -gubho duun -Zeluzalem. 'In *-Lagobonyaa -zlo yia -Zezuu gbu -yowunu dli weee nya.

Wa kpa Etien

8 Etienɩ, -ɔ kaa -Lagɔɔ 'nanɩ -yɔ ɔ 'tite 'wɔ, mɔ nva gbɔ 'kadɩ 'kadɩ -yɔ gwɛdigbɔ lɛ nyuma -nyɩdɩ. 9 *-Lagɔbudu wa lalia «Galɩ wa 'tidea 'yii» 'ɨnɩ nya, we zɔ nyuma tɔlva -sɔlva Etienɩ -yɔ 'wɔ. Waa nyuma -yɔ Etienɩ kpɛlia, ma nɩ: Silenɩ -yɔ Alɛzandlii gbee Zuifɔ, we -yɔ 'ya Silisi -yɔ -Aziiri Zuifɔ. 10 Nu, gbɔyilo -Lagɔɔ Zuzu 'nyɛa ɔ, we nya ɔ gbaaa 'gbɔ, wa 'nɩ mneni wa 'ka ɔ lu.

11 'In wa yia nyuma 'wɔplalɩ nu, wa gbaɛ: «ɔ mɩ Moizɩ -yɔ -Lagɔ vɛlɩda, 'in -a yia we 'nɩ.» 12 'Sa wa 'bhua sa nyumaa -zlo, nyuma kpasɩ -yɔ -Lagɔɔ titee gwesanyaa dli 'wɔ, 'in -maa yia Etienɩ kwesi bɛ, wa yia ɔ kpa. 'In wa yia ɔ gbɔwliwɔdɩnya 'yu kwa. 13 Yɔgbɔɔ dayɩnya wa -yɔ wa yi 'yaa, 'in -maa nɛɛ: «ɔɔ nyɩmɛ -mɔ nɩ, -amɩaa -mɔwɔ -Lagɔbudu 'kadɩ -yɔ Moizɩ titee da ɔ gbaa gbɔnyuu 'kɔmɔ. 14 -A ka 'nɩ ɔ ɨwɛɛ nu, ɔɔ Nazalɛtiyu -Zezu yia -amɩaa -Lagɔbudu 'kadɩ lamumnia, 'in tite Moizɩ 'nyɛa -aɩn, ɔ 'ka we 'bhiti.»

15 Gbɔwliwɔdɩnya weee -wa -dia -bha la, wa ylaa Etienɩ tenyii, 'in wa yia ɔ 'klɔ -yɔyɩ nɛɛ -Lagɔɔ 'anzɩ yabhloo klɔ.

7

Etienɩ gbaa -Lagɔgbɔ

1 *-Lagɔɔbɔnyaa -kanyɔ 'kadɩ yia Etienɩ layɩbhaɛ: «-We weee wa gbaa da -na daa, gbɔzɔnɩ -wa yi?»

2 'In Etienɩ yia we 'bigɔpaliɛ: «Na bhelia -yɔ na didea, a pɔlɔ 'mɩ yukwli! 'Nɩmɩnɩ -Lagɔ ka -amɩaa dukpasa Ablaamu 'klɔtlali Mezopotami -dɔdɔ -gɔ. We ka lɛnɩ 'bhie, Ablaamu yia Alaan -dɔdɔ -gɔ mɩnɩ. 3 -Lagɔ nɛɛ ɔ -ylaɛ:

<In 'bhɩ -na nyumaa -gbɛ,
-na dɔdɔ -gɔ,
'in dɔdɔ -we na yia -mɩ 'klɔslolua,
-in mɩnɩ we -gɔ.>

4 Ablaamu 'bhua Kalɩdee -dɔdɔ -gɔ, 'in ɔ yia Alaan mɩnɩ.

«ɔ dide tlia, -mɩɩ 'bigɔ, 'in -Lagɔ yia ɔ 'wɔbhɩ Alaan -dɔdɔ -gɔ, 'in dɔdɔ -we -gɔ a dia -zɛɛn da la, 'in ɔ yia

-bha ɔ -la. 5 -Mɩɩ bhla, -Lagɔ 'nɩ Ablaamu -lu yabhlogbɔɔ 'nyɛ. Dɔdɔ kibhe 'kienyilɛ -we 'wɔlva bhɩɩ 'bɩ, ɔ 'nɩ 'dɛbbie -gbolu we ɔ 'nyɛ. 'In -Lagɔ nɛɛ Ablaamu -yla, wee dɔdɔ ɔ yia ɔ 'nyɛa, 'in we 'ka ɔ 'yuoyua 'lɩɩ -yuoyuaa -nɩ -zɛ, ɔ 'bigɔ. 'In -zugba Ablaamu 'nɩ 'yu yabhlogbɔɔ -ka. 6 -Lagɔ nɛɛ ɔ -ylaɛ: <-Na 'yuoyua yia 'lakpa -dɔdɔ -gɔ ladia. 'In wa 'ka -mɔ galɩ -zɛ, wa 'ka wa 'kɩyɩɛ 'wɔpali -zɩɩ 'wɩ 'sɔ nɩkplɛ.> 7 'In -Lagɔ nɛɛ 'yaɛ:

<Nyuma -wa ka galɩ wa yia -zɛa,
-maa -yɔgbɩ na yia 'wɔbhua.

-Mɩɩ 'bigɔ, lɩ wa yia yia,
'in wa 'ka 'mɩ bɔbɔ -seli.>

8 'Bhie, -Lagɔ yia *'wɔsɩsɩlɔlue ɔ -yɔ Ablaamu nyɩdɩ zɩ. -We -sɩlɔlue we mɩ -wa *knɩ 'wɔpaliɛ. 'Sa Ablaamu gwalia ɔ 'yu Izaki, we 'yɩ gbɛtaa zɩ, 'in ɔ yia ɔ knɩ 'wɔpa, 'in Izaki yia -mɔɔ 'yu Zakɔbɩ knɩ 'wɔpa, 'in Zakɔbɩ 'yua kugbua lɛ sɔ mia -amɩaa dukpasɩ nya, 'in ɔ yia wa knɩ 'wɔpa.

9 «-Amɩaa dukpasɩ nva *-Zɛzɛfɩ zenyi, 'in wa yia ɔ pɛlɩ 'pa gaylo nya Ezipɩtɩ -dɔdɔ -gɔ. 'In -Lagɔ -yɔ -Zɛzɛfɩ 'sɔ mɩ. 10 -Lagɔ ka -Zɛzɛfɩ sɩasɩɛ 'wɔsa, 'in ɔ yia ɔ gbɔyilo 'nyɛ, ɔ 'ka Ezipɩtɩ dɔdɩɩ 'wlulapɩlɩnyɔ *Falaɔn dɔdɩnamani. 'In -mɔɔ yia ɔ Ezipɩtɩ zɩzɩnɩ weee -yɔ -mɔɔ 'dɛɛ -buduu 'yɩyɩzɩnyɔ 'wɩnɩ.

11 «ɨwɔ 'kadɩ ka Ezipɩtɩ weee -yɔ Kanaa -dɔdɔ -gɔ yi. We mɩ sɩasɩɛ 'kadɩ nya. -Amɩaa dukpasɩ 'yɩ lilɩlu wa 'a li. 12 Da Zakɔbɩ 'nva nu, lilɩlu mɩ Ezipɩtɩ -dɔdɔ -gɔ, 'in ɔ yia -mɔ -amɩaa dukpasɩ tie tia -bhlo. 13 Da wa -zakpa 'sɔnɩ mɩnɩ, 'in -Zɛzɛfɩ yia ɔ 'dɛ -sɩlɩ ɔ bhelia -yla. -Bha Falaɔn yibhelia -Zɛzɛfɩ zɩyɩlɩnyuma. 14 'In -Zɛzɛfɩ yia nyuma tie, wa mɩnɩ ɔ dide Zakɔbɩ -yɔ ɔ zɩyɩlɩnyuma 'bɩ. Wa nyumaa glɩ ta 'ya kugbua lɛ gbɩ. 15 'In Zakɔbɩ yia Ezipɩtɩ mɩnɩ, -mɔ ɔ tɩlia, 'in -mɔ -amɩaa dukpasɩ tɔlva tɩli 'yaa. 16 'In wa yia wa 'kwie Sɩsɛmɔgbɛ 'wɩ kwa, 'in 'bhɩka -we Ablaamu zɩa 'gwɛzi nya Amɔɔɔ 'yua kwɛɛ, 'in wa yia we 'wɩ wa 'bhlulu -mɔ Sɩsɛmɩ.

17 «Gbu -Lago gbaa zlime Ablaamu -yla, da we lenu bhla nynia, 'in Zuifu yia zumanu Eziputu -dudu -gu.

18 Nyimaa 'wlulapilnyo -lolu -o 'nia -Zezefu yibheli, 'in -moo yia Eziputu -dudu 'wlulapili. 19 'In oo nyimaa 'wlulapilnyo -moo yia -amiaa nyima -dawli 'wono. O nee -gla nya, wa 'tide wa 'yuyolua 'yi -maa 'ka tli.

20 «We bhla wa gwalia Moizi. O nani 'yli, 'in o nania -Lago dudu bhabha. Wa 'nyenu o 'cu ta o didee -budu zo. 21 Da o didea palia o la, wa 'bhva o luv, Falaoon 'hwnoyu yia o 'wobhu. 'In o yia o zu o 'dee 'yu 'bhisa. 22 'Sa wa -slolua Moizi gbu weee Eziputu -nyima -yia. 'In o yia nyime 'tite -ze, o 'hwee weli -yo o lenugbunya 'wu.

23 «Da o 'yia -zuv glu 'so, 'in o nee, o bhelia Izlaelnyima o mnia 'yia.

24 Moizi 'yia Eziputu -nyime yabhlo, -zugba o mi Izlaelnyime yabhlo 'klyie 'wopada, 'in o yia -moo lupa, 'in o yia Eziputu -nyime 'bha. 25 Omoo dli, 'wu o bhelia yia we lanva nu, 'mo -Lago yia 'wobhua, 'in o 'ka wa gbu 'wosa. 'In wa 'ni we 'wolanu. 26 -Muv 'bigu, zli zlia, 'in Moizi yia Izlaeli -ylaasi 'so guda yli. 'In o 'yibha o 'ka wa 'wosuslolu, 'in o nee wa -ylae: «Na 'talea, amia mi bhelia nya, lee ka 'gbu a pupali 'klyie 'wua?»

27 «'In -o mia o -libheyi 'klyie 'wopalida, 'in -moo yia Moizi 'su, 'in o nee Moizi -ylae:

<-In 'bhulu 'mi 'yula!
Nyoo pali -mi la -amiaa 'yugalnyo -yo -amiaa gbuwobhunyo nya?»

28 Sa -in 'bhaa Eziputoyu zubha, -in 'yibha -in 'ka 'sa -ami 'bhaa?»

29 Moizi 'nva welynaya -muni, toun, o yia -flii -bho, 'in o yia Madian -dudu -gu mni. -Mo o gwalia nukpasia 'so.

30 «-Zuv glu 'so 'plia, da beblee *Sinaii -gogo mia -bha -Lago 'anzi yabhlo 'tlalia Moizi 'klu, misa -gu -su teklee mia sida we -kosuu miw 'wu. 31 Da Moizi 'yia we -yo, 'in 'hwegaga yia o subha. O mi -bha beda o 'ka we yia, 'in o yia Jejitapee weli 'nu, mu nee o -ylae:

32 <-Ami -wa -na dukpasu -Lago.
-Ami -wa Ablaamu,
Izaki -yo Zakobuu -Lago.»

'In Moizi yia telie bhli nyanoo nya o 'ni 'masleen 'yibha o 'ka -bha -tali.

33 Jejitapee nee o -ylae:
<-In -sa -na -sakwla bhv 'wu.
Da -in mia de, -mowlu -da -wa.

34 In ka na nyimaa siaste -yoyi Eziputu -dudu -gu.

'In in yia wa wieweli 'nu,
'in in yia lasibhli,
in 'ka wa gbu 'wosa.

<-In yi, in 'ka -mi tie Eziputu -dudu -gu.»

35 «Oo Moizi -o Izlaelnyima -saa zlime kwnee, 'in wa yia o -yla gbae: «Nyoo pali -mi la -amiaa 'yugalnyo -yo -amiaa gbuwobhunyo nya?», 'mo Jejitapee tiea wa 'yugalnyo -yo wa gbuwosanyo nya, -Lago 'anzi -o 'tlalia o 'klu misa -gu -su teklee nyidi, o so nya. 36 Moizi -saa Izlaelnyima Eziputu -dudu -gu. 'In o yia gbu 'kadu -yo gwedigbunya lenu Eziputu -dudu -gu, *gumunyu Zalu -gu, we -yo da beblee zuu glu 'so nukple.

37 «Oo Moizi gba 'yaa Izlaelnyima -ylae:

<-Lago yia ain o gbuv -falpanyo yabhlo yoo 'paa,
'mi 'bhisa.

Amiaa zwaylinaryime yabhlo o yia -mia.»

38 Da Izlaelnyima gbelia 'wlu da beblee, oo Moizi mi -bha. Mo -zea 'kolv, -Lago 'anzi gbaa o -yla gbu Sinaii -gogo 'wlu -yo -amiaa dukpasu nyidi. Mo -yla -Lago gbaa 'yliyogaweli, 'in o yia we -ain -yla gba.

39 «'In -amiaa dukpasu 'ni 'yibha wa 'ka o 'nonye zu. 'In wa yia o kwnee -sa, wa dli 'yibha wa 'ka Eziputu -dudu -gu lbbhiti. 40 Wa nee *-Awloun -ylae:

<-In nu -ain -yla -Lagonya le,
we 'ka -ain 'yugali.

Nu, oo Moizi -o -saa -ain Eziputu -dudu -gu,
-we ylia o, -a 'ni we -yi.»

41 Toun, wa yia 'bhliyu bhla, 'in wa yia we bobo. Wa soo lenulu ka wa 'muna 'wulaa 'gbu, 'in wa yia we 'feti -sa. 42 'In -Lago yia wa -bhgu pali. O yia wa kwe -yosa, wa 'ka yalili bobo. We mi 'sa celida -Lagobuv -falpanyaa 'sebhe 'wue:

<Izlaelnyima, 'lee -ami a 'nyea 'noolunya

-yɔ -zila bɔbɔluu tɔlva,
 -zɔv glɔ 'sɔ nukplɛ da bɛblɛɛ yi?
 43 -Innya! A ka amiaa -lagɔ wa laa
 Molɔkɔv 'naabudu
 -yɔ -lagɔ wa laa Wlefanu zuzu
 'wɔbhɔ.
 Nu, -li a nva lɛ, a 'ka we bɔbɔ, mɔ -wa.
 We 'gbɔ na yia ain galɔ -zɛlia dɔdɔ -
 putu -gɔ,
 Babilɔnugbe lɔv 'pɪpɪ. »

44 Etienɛ nɛɛ 'yɛ: «-Amiaa dɔkpasɪ
 ka bhaa *'naabudu yabhlo kaa
 'wɔlanɔnnvɛɛ 'sɛbhɛɛ 'gba zɔ, -mɔ da
 bɛblɛɛ. Sa -Lagɔ 'paa we ηwɛɛ Moizɪ
 -yla, 'sa wa nva we. Nu, ɔ nɛɛ Moizɪ
 -yla, we 'yli -we ɔ 'yia -yɔ, ɔ nu we lɛ. 45 -
 Mɔv 'bɪgɔ, 'in -amiaa dɔkpasɪ 'yua yia
 wee *'naabudu 'wɔbhɔ -maanɔ nya.
 *-Zozue -galɔ wa 'yu, nyɪma -Lagɔ vua
 wa 'yu, 'in wa yia -maa dɔdɔ -gɔ ladi
 mɔ. 'In wa -yɔ wee 'naabudu yia -mɔ
 mɔ. 'In we yia -bha -tɔ tɪklɪ, 'bhie,
 nyɪmaa 'wlulapɪlɪnyɔ -Davidɪ nu bhla
 yia nyɪ. 46 -Davidɪ ka -Lagɔ 'nanɪ 'yɪ,
 'in ɔ yia -Lagɔ 'yoo -zlalɪ ɔ 'ka Zakɔbɔv
 -Lagɔ -budu 'sɔbha. 47 'In nyɪmaa
 'wlulapɪlɪnyɔ *Salomɔ 'sɔbhaa wee
 -budu -Lagɔ -yla.

48 «'In, -zugba, Yalɪ -Lagɔ'ɔ -dɪlɪ
 nyɪmɛ 'sɔbha 'sɔbha -budu zɔ la. Sa
 -Lagɔgbɔv -falɪpanyɔ gbaa we 'sa.
 49 Jejitape nɛɛ:
 <Yalɪ -wa na 'ηɪmɪkpe,
 'in dɔdɔ -gɔ na dia na bhɔ la.
 -Budu -mɔmɔ a mneni a 'ka 'mɪ -yla
 'sɔbha?

'In da in mneni in 'ka ladi?
 50 'Lee -amɪ 'nɪ we 'dɛ weɛ lalaa?» »
 51 Etienɛ nɛɛ 'yɛ: «-Glaciaan yuk-
 wliyɔsulonya, amiaa dɪlɪ -yɔ amiaa
 yukwli mɪ 'wɔsuluda -Lagɔ lalawɛlɪ
 -yla. 'In a zɔa -gla Zuzu 'Pɔpa -yla
 'kɔmɔv. A 'wɔv sa amiaa dɔkpasɪ!
 52 -Lagɔgbɔv -falɪpanyɔ -mɔmɔ amiaa
 dɔkpasɪ 'nɪ 'kɪyɛ 'wɔpaliɔ? 'In -wa
 gbaa zlɪmɛ Nyɪmɛ Tɪklɪ yabhlogbɔɔ
 yiyigbɔ, wa ka -maa 'bha. 'In -slɛɛn,
 'mɔ a wlaa, 'in a yia ɔ 'bha. 53 -Lagɔ ka
 ɔ tite ain yoo 'nyɛ -Lagɔ 'anzɪ sɔ nya.
 'In a 'nɪ we 'nɔηwɛ zɔ.»

Etienɪ tlitlɛ

54 Da gbɔwliwɔdɪnya 'nva wɛlɪnya
 -mɪnɪ, 'in 'cɛ yia wa dɔv yi. Wa lia
 gla 'wɔ, 'in wa yia Etienɪ 'cɛ -yɔ 'pali.
 55 Zuzu 'Pɔpa mɪ Etienɪ yedaa 'gbɔ,
 ɔ ylaa yalɪ, 'in ɔ yia -Lagɔ 'ηɪmɪnɪ
 'kadɔ -yɔyɪ, -zugba -Zezu 'yɪligbe -
 Lagɔ lɪlɪsɔv. 56 'In ɔ nɛɛ: «A -talɪ,
 na yɪ yalɪ -yɔ ηwɛ -kalɪda, 'in, -zugba,
 *Nyɪmɛɛ 'Yu 'yɪligbe -Lagɔ lɪlɪsɔv.»

57 Tɔv, wa yia 'wɔkpɪ 'titɛɛ, 'in wa
 yia yukwli 'wɔsulɪ. 'In wa 'dɛ weɛ
 yia ɔ -gɔsɔ dɔbɔdɔ. 58 'In wa -yɔ ɔ
 'susue yia 'gbe -gnɪma mɪ, -zugba wa
 bha ɔ gbɔkɔ 'wɔ. 'In -bhayɪnya yia -
 maa -bananya nyɪmɛslɔyɪ yabhlo wa
 laa Sɔv -yɔtɪ, -mɔ 'ka we 'yɪyɔzɔ.

59 Da wa mɪa Etienɪ gbɔkɔ 'wɔbhada,
 'in ɔ yia -Lagɔ bhuhhoe, ɔ nɛɛ: «Na -
 Kanyɔ -Zezu, -in 'bhɪ na zuzu 'wɔ.»
 60 -Mɔv 'bɪgɔ, ɔ yia 'kukolɪ 'sɪbhli, 'in
 ɔ yia 'wɔkpɪ 'titɛɛ: «Jɛjitape, -in 'na dɪlɪ
 gbɔnyuu -mɪnɪ 'gba wa 'wɪlɪ -nɪ!» ɔ
 bhɪa 'sa gbagbɛ tɔv, ɔ yia 'yli 'mu.

8

*Sɔv palɪ -Zeluzalɛmɔv *leglɪzɪ
 'kɪyɛ 'wɔ*

1 Sɔv -yɔ -wa 'bhaa Etienɪ ka dɪlɪ -
 bhlo.

Wee 'ylɪ -bhlo 'dɛ nya, wa bhliɔ
 -Zeluzalɛmɔv leglɪzɪ 'kɪyɛ 'wɔpaliɛ.
 'In -Lagɔnyɪma weɛ yia lamneni
 Zudeɛ -yɔ Samalɪ -dɔdɔ -gɔ. -Zezuu
 tietienya 'dɛkpɔa -tɔa -Zeluzalɛmɔ.
 2 'In nyɪma -wa zɔa -bha -Lagɔ, yia
 Etienɪ 'kwie -gɔ wili bhabha, 'in wa
 yia ɔ 'bhlu.

3 Sɔv 'tɛmanɪa 'kɔa la, ɔ 'ka leglɪzɪ
 lasa, -zugba ɔ mɪnɪ -budunya zɔ -bhlo
 -bhlo, 'in ɔ kpa -Lagɔnyɪma, nukpasɪa
 -yɔ 'ηwɪnɪ ɔ pa wa -kasɔv 'wɔ.

*Filipɔ gbaa -Lagɔgbɔ Samalɪ -dɔdɔ
 -gɔ*

4 -Lagɔnyɪma -wa mneni la dɔdɔ
 weɛ -gɔ, wa mɪnɪ mɔ, wa yɪ mɔ, -
 Lagɔgbɔv gbagbɛ nya. 5 Filipɔ yia
 Samalɪiii 'gbe 'kadɔ yabhlo nukplɛ
 mɪnɪ, 'in ɔ yia -mɔ nyɪma -yla -
 Lagɔ -Bhasanyɔv gbɔ -gbagbɛ bhli.
 6 Nyɪmaa -zɔv pɔlva Filipɔv wɛlɪ yuk-
 wli flɪlɪ, -we wa 'nva, 'in gwɛdigbɔ ɔ

nva le, wa yia -yoo 'gbu. ⁷ Nu, zuzu 'nyii yia guzunya -zlo 'wotla 'wokpikpie nya, 'in 'kukunya -yo 'tigitiginya duun yi 'yaa 'pu. ⁸ 'In we yia 'muna 'kadu -ze, wee 'gbe -muni nukple.

⁹ We bhla, nyime yabhlo mi 'cin wee 'gbe nukple, 'ma wa laa 'Simoo. -Dlabhia -nyakpoo nonyo -wa. 'In o subhalia *Samalii -nyuma weee nwegaga. 'In o laa o 'de nyime -zoo.

¹⁰ 'In we 'ka 'nyenyeyua -yobhu, we 'ka nyuma kpasu yli, wa 'de weee pulva o yukwli filu. Wa nee: «Oo nyime -muni, -Lagoo 'tite -wa, -we wa laa 'Tite 'Kadu.» ¹¹ O ka -dlabhia -nyakpoo nuda -gwle, -zugba we subhalia nyuma nwegagaa 'gbu, wa pulva o weli yukwli filu. ¹² 'In -Lagoo nyimaa 'wlulapiligbu -yo -Zezu Klisu gbu -zoo Filipu gbaa. -Wa weee nwnua we -yo, nukpasia -yo 'nwnu, 'in o yia wa batizee. ¹³ 'Simoo 'de ka we -yoo nwnu, 'in wa yia o batizee. O yia Filipu kwesi -tu. Gwedigbu -yo gbu 'kadu mia lenuda, -we o yia -yo, 'in we yia o nwegaga -subhalia.

¹⁴ -Zezuu tietienya mia -Zeluzalemu 'nva nu, Samalii -nyuma ka -Lagoo gbu -yoo nwnu, 'in wa yia wa -gbe Pielu -yo *Zaan tie. ¹⁵ Da Pielu -yo Zaan nynia Samalii -dudu -gu, 'in -maa yia -Lagoo bhuhoe, -wa nwnua -Lagoo gbu -yo, wa 'ka Zuzu 'Pupa 'yu 'gbu. ¹⁶ Nu, Zuzu 'Pupa 'ni wa glaa nyime yabhlogboo -gu lasibhli -slo. Nyimaa -Kanyo -Zezuu 'nmi nya -bhlogboo wa batizea wa. ¹⁷ 'In Pielu -yo Zaan 'so yia wa so 'wluo lapali, 'bhie, wa yia Zuzu 'Pupa 'yi.

¹⁸ Da 'Simoo 'yia we -yo nu, -Zezuu tietienya -ka nyuma -wa nwnua -Lagoo gbu -yo so 'wluo lapali, 'in wa yia -Lagoo Zuzu ni, 'in o yia Pielu -yo Zaan 'gwezi -la. ¹⁹ 'In o nee: «A 'nye 'ya -ami wee se -muni, 'in o in -ka so 'wluo lapali, -moo 'ka Zuzu 'Pupa 'yi!»

²⁰ 'In Pielu yia we 'bigupali o -yla: «-In -yo -na 'gwezi 'bhv la dabudu! -We ka gbu -wa, -mi dlu, -Lagoo wlawlalu mia, wa mneni wa 'ka we zo 'gwezi nya! ²¹ -Na dli 'ni 'ylinani -Lagoo 'yiliya 'wuu 'gbu, -in 'ni -lu yabhlogboo -ka

gbu -muni 'wu. ²² -In 'bhiti -na dli, -in bhuhoe Jejitape, -de o mneni o 'ka -na 'wlukoon lapupalie 'nyuu -yoo gbu 'wotu? ²³ Na yi we -yo nu, -in 'te dli kalo, 'in -in mi gbonyuuu gaylo nya.»

²⁴ 'In 'Simoo nee Pielu -yo Zaan -yla: «Amiaa 'de bhuhoe -Lagoo na -nu nya. -Delee gbu -we a gbaa da, we yi 'mi yli.»

²⁵ -Muu 'bigu, wa bhia -we ka da wa 'yia, we -yo -Lagoo gbu gbagbie, 'in waa -Zezuu tietienya 'so yia lbbhiti -Zeluzalemu. Wa mi mnida, -zugba wa -yo -Lagoo gbu gbagbie mnia Samalii 'gbe duun nukple.

Filipu -yo Etiopiyu gbelia

²⁶ Jejitapee 'anzi yabhlo nee Filipu -yla «'Yluu 'wusoluda lilisolu, 'yoo -we 'bhva -Zeluzalemu, 'in we yia -Gazaagbe 'wu mni, -in -so 'wu, -in mni -ma.» -Buse -dudu beblee -gu -wa.

²⁷ -Bha -bhlokpade, Filipu -soa 'wu, 'in o yia mni. 'In o -yo nyime yabhlo yia gbeli, lelilelino yabhlo -wa. Etiopii -dudu -guu 'wlulapilino nwo Kandasu lubho o nva, 'nnumnili 'yliyoo nyoo 'kadu -wa. -Zeluzalemu o yia, o 'ka -Lagoo bubo, ²⁸ 'in o mia o dudu -gu lmnida. O mi o nimesoon -wotloo 'wu, -zugba o zeli 'sebhie -we -Lagoo gbu -falpanyo *Ezaii celia. ²⁹ -Lagoo Zuzu nee Filipu -yla «-In mni, -in nyini -wotloo mia ni -yo.»

³⁰ Filipu -yo -gwagwie yia we -yonyini, o 'nva -Lagoo gbu -falpanyo Ezaii 'sebhie Etiopiyu mia zelida ni, 'in o yia o layibha. O nee o -yla: «-We -na zelia de, -na nu we 'wulaa?»

³¹ -Moo nee o -yla: «Nyime 'ni 'mi -yla we gwe -sa, sa in 'ka we 'wulanoo?» 'In o nee Filipu -yla: «-In -gbla -wotloo 'wu, -in -di 'mi kwesi la.» ³² -Lagoo sebhie 'ya -we o mia zelida mu ni: «O 'wlu sa bhlabhle -we wa kwa we 'bhalida,

o 'ni nwe gba.

'In o 'wlu sa *bhlabhleyu -we'e gba, we nyanu -godinyo 'yu,

o 'ni nwe gba.

³³ Wa ka o 'woti 'kienyi,

o 'ni -gugbugbanyo tiklu 'yi.

Nyoo 'ka onoo 'yuaa 'di -sa?

Nu, wa ka o lasa dudu -gu.»

³⁴ Etiopiyu nee Filipu -ylae: «-Na zukpa -wa, nyoo ka gbu -Lagobbu -falipanyo gba sa? O 'dee gbu -wa yaayu, nyime -putuu gbu o gbaa yi?»

³⁵ Toun Filipu yia we -gusa. 'In o yia wee -Lagosebhee 'ya kibhe -muni -gu -Zezuu gbu -zonus gbagbie bhli o -yla. ³⁶ Wa mi sa mnida, 'in wa yia 'yloogblu da yabhlo 'nyu yli, 'in Etiopiyu nee: «Nyu mia da! Lee -lu ka 'gbu -in 'na 'ka 'mi batizea?» [³⁷ Filipu nee o -yla: «Wa mneni wa 'ka -mi batizee, -zugba -in -ka -Zezu dli -gu zu dli weee nya.» Etiopiyu nee: «In zu we dli -gu nu, -Zezu Klisi mi -Lagoo 'Yunya.»]

³⁸ Toun, o yia -wotloo 'yigbeli, 'in Filipu -yo o 'so yia 'nyu lu -bho, 'in Filipu yia o batizee. ³⁹ Da wa 'tlaa 'nyu lu ni, 'in -Lagoo Zuzu yia Filipu -bha lasali, Etiopiyu 'ni 'masleen o 'yi. Toun, 'in o yia o 'yloogblu 'wobhu 'muna nya.

⁴⁰ Filipu mia ni, -moo mi Azotu! -Lagobbu -zonus o gbaa 'gbenya nukple. Danya o plila tiklu, o 'ka Sezalee nyini.

9

Solv 'bhitia dli, 'in o yia o 'de -Zezu yoo 'nye

(Lngb 22.6-16, 26.12-18)

¹ We bhla, Solv gbaa 'komuu o 'ka Nyumaa -Kanyoo 'binanya 'bha, 'in o yia *-Lagobubonyaa -kanyoo 'kadu 'yia mni -Zeluzalem. ² 'In o nee -moo -yla, -moo celi 'sebhanya *-Lagobudunya 'wu -Damasigbe nukple. Nyuma -wa mia -Zezuu 'Yloogblu -gu, o -ka -mo wa yli, o kpa wa, we yi nukpasia -zeoo, we yi 'hwni -zeoo, oo Solv 'ka wa 'llukpe pali, 'in o 'ka wa -Zeluzalem kwa.

³ O mi sa -Damasu mnida, o 'ka wee 'gbee hwe -yobe yi, toun, san yabhlo yia yali 'bhu, 'in we -nyumali yia o gbeli. ⁴ 'In o yia bhli dudu, 'in o yia weli yabhlo 'nu. -Muu nee o -ylae: «Solv, Solv, lee ka 'gbu -na pali 'mi 'klyie 'wua?»

⁵ 'In o yia we 'bigupali: «Na -Kanyoo, nyoo -in -mia?»

«-Ami -Zezu, -in mia 'klyie 'wupalida, -ami -wa. ⁶ -In -so 'wu, -in

pla gbe ni 'wu, 'in -we -in 'kaa lenu, wa 'ka we -mi -yla gba.»

⁷ Nyuma -wa -yo Solv 'so mia, wa yia 'yigbe, wa'a -sa gbu -gu nyanoo nya. Weli -we gbaa 'nu wa nu we, 'in wa'a 'yi nyime yabhlogboo -yo. ⁸ Solv 'kaa dudu 'wuso, o 'yli mi -bloda, -zugba o'o 'yi -lu yabhlogboo -yo. O so wa kpa la, 'in wa -yo o 'so yia -Damasu pla. ⁹ O li 'yli ta, o'o 'yi la, 'in o'o li, o'o 'ma.

¹⁰ -Zugba -Zezuu 'binonyo yabhlo wa laa Ananiasu o mi -Damasu. Nyumaa -Kanyoo nee o -yla -mo o 'yli 'wu: «Ananiasu!»

'In o yia hwnu, o nee: «Nyumaa -Kanyoo, -ami ni.»

¹¹ Nyumaa -Kanyoo nee o -ylae: «-In -so 'wu desleen, -gwele wa laa 'Wusna -Gwele, -in 'plili we -gu. -In mni Zudasu -budu zo, Talisyu yabhlo wa laa Solv, o mi -Lagoo bhuhhoeda, -in 'yibha o -yola. ¹² 'In -mo o 'yli 'wu, o ka nukpasu yabhlo wa laa Ananiasu -yoyi plada, 'in -moo yia o sonya -gu lapali, 'in o 'ka lalolu 'yi.»

¹³ Ananiasu yia we 'bigupali: «'A! Na -Kanyoo, in ka 'nu nyuma duun hwee nu, nyime ni ka -na nyuma tiklu gbonyuu 'wluo nu -Zeluzalem. ¹⁴ 'In -seli o yia da, -Lagobubonyaa -cian ka we se o 'nye, nu, nyuma weee, -wa gbaa -na 'hni, o kpa wa, 'in o 'ka wa 'llukpe pali.»

¹⁵ Nyumaa -Kanyoo nee o -ylae: «-In mni! Nu, in ka -bha nyime -moo -sa na lubhonulu yabhlo nya. Nyuma -wa 'nia Zuifu klaa, wa dudu 'wlu -lapunya klaa, Izlaelnyuma klaa, o 'ka wa na 'hni -slolu. ¹⁶ Sa o 'kaa sia na 'hni 'gbu, na de yia -moo o -slolua.»

¹⁷ Toun, Ananiasu yia mni. O ninya wee -budu zo, 'in o yia Solv sonya -gu lapali. 'In o nee o -ylae: «Solv, na bheli, da -in mia yida ni, Nyumaa -Kanyoo -Zezu ka -mi 'klotlali 'yloogblu. Mo tiea 'mi, -in 'ka lalolu 'yi, 'in Zuzu 'Pupa 'ka -mi ye.» ¹⁸ -Bha -bhlokpade, -lu yabhlo 'bhua Solv 'yliya 'wu gaza -kwikwi 'bhisa, we yia bhli, 'in o yia layiyie lolu bhli. O -soa 'wu, 'in wa yia o batizee. ¹⁹ Toun, o bhia lilie, 'in 'kua yia o 'yli yi.

Solv gbaa -Lagobbu -Damasu

Sɔlv -yɔ -Zezuu 'bɪnɔnya ka -tɔ 'yɪ sanɪmɛ nya -Damasi. 20 ɔ yia -bha -bhlokpade -Zezuu gbɔv gbagbie bhli *-Lagɔbudu zɔ. ɔ nɛɛ: «-Zezu mɪ -Lagɔɔ 'Yu nya.» 21 Nyɪma -wa 'nɔa ɔ wɛɪ, ɲwɛgaga yia wa sɔbha, 'ɪn wa nɛɛ: «Nyɪmɛ -ɔ palɪdaa nyɪma -wa gba -Zezuu 'ɲɪ 'kɪyɪe 'wɔ, mɔ 'nɪ dɛ mɪ? 'ɪn gbɔ -gble sa, ɔ 'nɪ dɛ wa kpaa yi, 'ɪn ɔ 'ka wa -Lagɔbɔbɔnyaa -cɪan kwaa?»

22 'Yɪ weee nya, Sɔlv gbaa -Zezuu gbɔ 'tɪtɛ nya. Da ɔ gbaa -Zezu -wa -Lagɔɔ -Bhasanyɔ nɪ, Zuɪfonya mɪa -Damasi, -we wa 'kaa gba, we 'nɪ -mɪ.

23 'Yɪ sanɪmɛ plɪa, 'ɪn Zuɪfɔ yia 'wɔlanɔnɔv, wa 'ka Sɔlv 'bha. 24 'ɪn Sɔlv yia we 'nɔ. 'Yɪ weee nya, zɪ -yɔ sabɔ, -zugba wa mɪ gbee plalɪdanya ɲwɛgɔda, wa 'ka ɔ 'bhaa 'gbɔ. 25 'Yɪ yabhlo nya, sabɔ, nyɪma -wa -yɔ Sɔlv 'sɔ mɪa, wa yia ɔ -cɪcɛ 'wɔ ladɪ. 'ɪn wa yia ɔ 'suo -we gbelia 'gbe, we 'wɪubita -lahɪ, 'ɪn wa yia ɔ we lɔv lasibhli.

Sɔlv mɪ -Zeluzalɛmɔ

26 Sɔlv nɪnia -Zeluzalɛmɔ nɪ, 'ɪn ɔ yia -Zezuu 'bɪnɔnya lɔbhobhoe layla. -Maa weee yia ɔ sɔsɔe bhli. Wa 'yabhlo 'nɪ we dɪ 'wɔdɪ nɪ, Sɔlv mɪ -Zezuu 'bɪnɔnyɔ nya. 27 Banabasɪ yia ɔ 'wɔbhu, 'ɪn ɔ -yɔ ɔ 'sɔ yia tietienyaa -gbɛ mɪnɪ. 'ɪn ɔ yia wa -yla Sɔlv gbɔ gba. Sa Sɔlv -yɔ Nyɪmaa -Kanyɔ 'sɔ gbelia, 'ɪn ɔ yia ɔ -yla gbɔ gba klaa, 'ɪn sa Sɔlv gbaa -Lagɔgbɔ -Zezuu 'ɲɪ nya -Damasi, -zugba nyanɔ 'nɪ ɔ dɪ -mɪ, Banabasɪ yi 'yaa -mɔv gba wa -yla. 28 -Mɔv bhla, Sɔlv -yɔ tietienyaa mɪ. ɔ mɪnɪ, 'ɪn ɔ yia wa -gbɛ -Zeluzalɛmɔ, -zugba ɔ gba -Lagɔgbɔ Nyɪmaa -Kanyɔɔ 'ɲɪ nya, nyanɔ 'nɪ ɔ dɪ -mɪ. 29 Zuɪfɔ -wa gbaa glɛkɪwɛɪ, ɔ -yɔ wa yia 'wɔgbeli, 'ɪn wa yia wɛɪ 'wɔsɪsali. Nɪ, -maa mɪ ɔ dideda, wa 'ka ɔ 'bha. 30 -Lagɔnyɪma 'nɔa sa we, 'ɪn wa yia Sɔlv Sezalegbe 'wɔ kwa. 'Bhie, wa yia ɔ yoo 'pa Talɪsgbe nukplɛ.

31 -Mɔv bhla -leglizɪ -yɔ -dlɔɔ, Zudee -yɔ Galilee -yɔ Samalii -dɔdɔ weee -gɔ. -Zugba wa tɛmanɪ dɪ, 'ɪn wa zɔ Nyɪmaa -Kanyɔ 'nɔɲwɛ. 'ɪn Zuzu 'Pɔpa

yia wa 'wɔsa, 'ɪn wa yia 'wɔzumanɛ bhli.

Eneee puepuegbɔ

32 We -ka Piɛɪ, -mɔɔ mɪa dɔdɔ weee -gɔ 'plɪɪda -Lagɔnyɪma 'wɔtalɛ nya. 'Yɪ yabhlo nya, 'ɪn ɔ yia -Lagɔnyɪma -wa mɪa Lidaagbe nukplɛɛ -gbɛ mɪnɪ.

33 'ɪn ɔ yia -mɔ nyɪmɛ yabhlo wa laa Enee 'yɪ, -zugba -mɔɔ pɪ -mɔɔ -bita -gɔ la -zɔ gbɛta, ɔ 'kukuee 'gbɔ. 34 Piɛɪ nɛɛ ɔ -ylɛɛ: «Enee! -Zezu Klɪsɪ ka -mɪ pue. -ɪn -sɔ 'wɔ, -ɪn glɪ -na -bita -na 'dɛ nya.» -Bha -bhlokpade Enee -sɔa 'wɔ. 35 Lidaa -nyɪma weee -yɔ Salɔɔn -dɔdɔ -gɔ -nyɪma weee 'yɪa ɔ -yɔ nɔda nɪ, 'ɪn wa yia -Lagɔ pla.

Tabitaa sɔa 'wɔ tlɪtlɛ lv

36 Nɪ, 'ɲwɔ yabhlo mɪ -Zopeegbe 'wɔ, -Zezuu 'bɪnɔɲwɔ ɔ mɪa. 'Mɔ wa laa Tabitaa, we ji -wa «lue»* glɛkɪwɛɪ 'wɔ. 'Yɪ weee nya, ɔ nɔa gbɔzɔnɔ gbɔ lɛ, 'ɪn ɔ bɛa bobabhanya -yɔ. 37 'Yɪ yabhlo nya, 'ɪn ɔ yia gu bhli, 'ɪn ɔ yia tlɪ. Wa budoa ɔ 'kwie, wa yia we lapalɪ -budu 'wɪ, -mɔ komi yabhlo zɔ. 38 -Zezuu 'bɪnɔnya -wa mɪa -Zopee, wa ka 'nɔ nɪ, Piɛɪ mɪ Lidaagbe 'wɔ, -we mɪa -Zopee kwesi. Wa yia nyɪma 'sɔ tie, nɪ, wa mɪnɪ ɔ laa wɛɪ nɪ nya: «-Na zukpa -wa, -ɪn 'na -gwɛɪ -mɔ -nɪ. -ɪn yi!»

39 Tɔvɔn, Piɛɪ -sɔa 'wɔ, 'ɪn ɔ -yɔ wa yia mɪnɪ. Da ɔ nɪnia -mɔ, 'ɪn wa yia ɔ weee komi -we mɪa -budu 'wɪ zɔ kwa. -Dɔgbɔɲwɪ weee bɛa ɔ kwesi wie nya. Zɔbana -yɔ -bana -we Tabitaa nɔa lɛ, -zugba ɔ -ga 'yɪyɔ, 'mɔ wa -slolua ɔ 'klɔ. 40 Piɛɪ wɛɪlia nyɪma weee -budu zɔ, ɔ kulɔa 'kukolu 'yɪ, 'ɪn ɔ yia -Lagɔ bhuhhoe. ɔ 'bhɪtia 'kwiee gbɛgbɛɪn, 'ɪn ɔ nɛɛ: «Tabitaa, a -sɔ 'wɔ!» Tabitaa -bloa 'yɪ, ɔ 'yɪa Piɛɪ -yɔ, 'ɪn ɔ yia 'wɔsɔ, ɔ yia ladɪ. 41 Piɛɪ kpali ɔ sɔ -yɔ, 'ɪn ɔ yia ɔ 'wɔbhu. ɔ laa -Lagɔnyɪma -yɔ -dɔgbɔɲwɪ, 'ɪn ɔ yia ɔ wa 'klɔslolu, -zugba ɔ -ga 'yɪyɔ. 42 -Zopeegbe 'wɔ -nyɪma weee yia we 'nɔ. -Bha nyɪma duun zɔa Nyɪmaa -Kanyɔ dɪ -gɔ. 43 Piɛɪ ka 'yɪ sanɪmɛ li -mɔ -Zopee, -zelibhanyɔ yabhlo wa laa 'Simɔɔ -gbɛ.

* 9:36 -Dɔkasi.

o 'wobhu. O nɛɛ o -ylaɛ: «-In -so 'wu, nu, nyumɛ -amɪ -mɪ 'ya.»²⁷ 'Bhie, o yia gbada -tu Kɔlɔnɛɪ nya. 'In o yia -budu zo pla. Piɛli yia nyimaa -zlo -yoyɪ 'wlugbelida.²⁸ O nɛɛ wa -ylaɛ: «A -yi we 'ji nu, we se 'nɪ Zuifv -yla -mɪ, o -yɔ -o 'nɪa -Lagɔ -yi 'ka ladɪ. 'In o 'nɪ we se -ka, o 'ka -mɔɔ -budu zo pla. -Lagɔ ka 'mɪ we 'kɔslolu nu, in 'na ylah nyimɛ yabhlogbɔɔ pɔnkanyɔ -yɔ titinanyɔ 'bhisa -nɪ.²⁹ We 'dɛɛ 'gbv, da a laa 'mɪ, 'in in yia yi, 'in in 'nɪa -gla zv. -We ka 'gbv a yia 'mɪ la, in 'yɪbha in 'ka we 'nɔ.»

³⁰ Kɔlɔnɛɪ yia we 'bigɔpali: «We 'yɪ -mnɔa nɪ, wee lɛli -bhlokpade nya, 'yɪugbagbv lɛli tanɔ nya, in mɪ -Lagɔ bhuhhoeda na 'dɛɛ -gbɛ. -Bha -bhlokpade nyimɛ yabhlo kaa lihana 'wɔ tlalia 'mɪ 'klɔ.³¹ 'In o nɛɛ 'mɪ -ylaɛ: «Kɔlɔnɛɪ, -Lagɔ ka -na -Lagɔɔ bhuhhoe wɛli -yɔɣwnu. O 'nɪ zɔzɔnɔ -we -in nɔa bobabhanya -yla lɛ 'wɔdlɔ.³² -In tie nyima -Zopee, Simɔ Piɛli -gbɛ wa -yɔ o 'ka yi. -Zelibhanyɔ wa laa 'Simɔɔ, o ka -budu mɪa gumunyuu -gɔgɔ -gɔ nɪ, o -gbɛ Piɛli mɪa.»³³ -Bha -bhlokpade in tiea nyima, wa mnɪ -mɪ 'bɔ, 'in -in yia yiyigbv -yɔɣwnu. -A 'dɛ weee mɪ -slɛɛn -seli -Lagɔ 'yu, -a 'ka -we Nyimaa -Kanyɔ zɔa -mɪ ɣweɛ yukwli pɔlɔ.»

Piɛli gbaa Kɔlɔnɛɪ -buduɣweɛ

³⁴ Tɔn, Piɛli 'bhua wɛli 'wɔ, 'in o nɛɛ: «-Slɛɛn, in ka we 'jiyibheli gbuzɔnɔ sa nu, -Lagɔɔ gbɪzɪ nyima 'wɔ.³⁵ Nu, wɛli -gnɔ -bhlo -bhlo 'wɔ, nyimɛ o zɔa -Lagɔ 'nɔɣwe, 'in o nɔa gbv tiklu lɛ, mɔ nanɪa -Lagɔ dɔdɔ.³⁶ -Lagɔ ka o wɛli Izlaɛlnyima yoo 'pa. Nu, wɛli -zɔnɔ -wa. 'In -Zezu Klisu 'gbv, -a 'ka 'wɔtɔtɔɛ -dlɔɔ 'yɪ -Lagɔɔ -gbɛ. O -Zezu -wa nyima weee -Kanyɔ.³⁷ Bhla -we nya 'Zan *-Batisɪ gbaa nyima -yla: «A yi, in 'ka aɪn batizee», we bhla wee wɛli -mɪnɪ dia gwe Galilee. 'In, -mɔv 'bigɔ, -we nɔa lɛ Zudee -dɔdɔ -gɔ da weee, amɪaa 'dɛ -yi we 'ji.³⁸ Sa -Lagɔ ɣwnaa Nazalɛtyu -Zezu Zuzu 'Pɔpaa 'tite nya, a -yi we 'ji. Sa -Zezu 'plɪlia dɔdɔ weee -gɔ gbuzɔnɔv lɛnɔɛ nya, 'in

sa o jipea nyima weee -wa *'Kuzu mɪa 'klyɛ 'wɔpalɪda, a -yi 'ya -mɔv 'ji. -We ka gbv -wa, -Lagɔ -yɔ o 'sɔ mɪ.

³⁹ «-We weee o nɔa lɛ Zuifv dɔdɔ -gɔ -yɔ -Zeluzalɛmɔ, -amɪa mɪ we dayɪnya nya. Wa ka 'ya o 'bha o *'su -gɔ lakɔlɔɛ nya.⁴⁰ 'In 'yɪ 'sɔ we taa zɪ, -Lagɔ yia o 'wobhu tɪtɪnya lɔ. 'In o yia we lɛnɔ, o 'ka -amɪa o tietienya 'kɔtlali.⁴¹ We 'nɪ nyima weee 'yɪ o, -amɪa -Lagɔ -saa -bha 'cɪn o gbɔv dayɪnya nya, -amɪa -wa. Da -Lagɔ 'bhua o 'wɔ tɪtɪnya lɔ, -amɪa -yɔ o lia, 'in -a -yɔ o yia 'ma.⁴² -Zezu nɛɛ -aɪn -yla, -a gba -Lagɔgbv nyima -yla, 'in -a gba nu, 'mɔ -Lagɔ palɪa la, o 'ka tɪtɪnya -yɔ 'yɪiyɔganyaa -yɔgbv 'wobhu.⁴³ -Lagɔgbv -falɪpanya weee ka o gbɔv dayɪgbv gba. Wa nɛɛ: «Nyimɛ -o -ka -Zezu dlɪ -gɔ zv, 'in -Lagɔ tɪa -mɔɔ -yɔgbv 'wɔ, -Zezuu 'ɣnu 'titeɛ 'gbv.» »

Nyima -wa 'nɪa Zuifv, Zuzu 'Pɔpa ka wa -gɔ lasibhli

⁴⁴ Bhla -we nya Piɛli mɪa gbada, -wa mɪa o wɛli yukwli pɔlɔda, 'in Zuzu 'Pɔpa yia wa -gɔ lasibhli.⁴⁵ Zuifv -Lagɔnyima -wa -yɔ Piɛli 'sɔ nɔa, -maa 'yɪa we -yɔ nu, -Lagɔ ka -wa 'nɪa Zuifv Zuzu 'Pɔpa -gɔ lamneni, 'in ɣwegaga yia wa sɔbha.⁴⁶ 'In -Lagɔnyima yia waa nyima ɣweɛ wɛli -putunya 'nɔ, -zugba wa mnɪnɪ -Lagɔɔ 'ɣnɪ 'kadɔ.

⁴⁷ 'In Piɛli nɛɛ: «Nyima Zuzu 'Pɔpa 'sibhli -gɔ la -aɪn 'bhisa, -a mnɪnɪ -a 'ka gba wa 'na batizeli wa 'nyu nya -nu?»⁴⁸ 'In Piɛli nɛɛ, wa batizee wa -Zezu Klisu 'ɣnɪ nya. 'In wa 'dɛ weee nɛɛ Piɛli -yla, o -yɔ wa 'sɔ -tu 'yɪ sanimɛ nya.

11

**Pɔlɔ saa 'bigɔ dɪ -Zeluzalɛmɔv leglizɪ -yla*

¹ -Zezuu tietienya -yɔ -Lagɔbhelia -wa mɪa Zudee -dɔdɔ -gɔ ka 'nɔ nu, nyima -wa 'nɪa Zuifv, wa ka -Lagɔgbv -yɔɣwnu.² Da Piɛli yia lɔ -Zeluzalɛmɔ, -Lagɔnyima -wa mɪa Zuifv nya, 'in -maa yia o tv dlɪ.³ Wa nɛɛ: «-In ka

* 11:3 Glɛkwɛli nɛɛ «knɪplanya».

nyuma 'nia kni 'wɔ mu -gbɛ pla* , 'in -in -yɔ wa 'sɔ yia li!»

4 -Bha Pielɪ gbaa wa -yla, -we 'plia -bhlo -bhlo, we bhlili we gwedɪda, ɔ nɛɛ wa -yla: 5 «'Yli yabhlo nya, in mi -Zopeegbe 'wɔ, da in mia -Lagɔ bhubhoeda, 'in -lu yabhlo -Lagɔ 'paa yoo yia na 'yli -gɔ yi. Wee 'yli 'wɔ, in 'yia -lu yabhlo -yɔ, -zugba we sibhli la na gbɛgbɛin. Wee -lu 'wɔ sa 'naa 'kadɔ. We mi lakpada we gwɪgwɪ -mnɔa 'yli, -zugba we bhɔ yali, 'in we yia 'mi kwesi nyini. 6 In ylaa we nɔkplɛ tenyii, 'in in yia numa kaa 'lali -mnɔa klaa, -fliinuma klaa, lagbizeli -numa klaa, 'zianya klaa -yɔyi. 7 Tɔɔn, 'in in yia wɛli yabhlo 'nɔ, we nɛɛ 'mi -yla: <Pielɪ, -in -sɔ 'wɔ, -in 'bha, 'in -in 'ka li!»

8 «'In in nɛɛ: <'Ao, na -Kanyɔ, -innya! In -ka bhaa 'wɔ, pɔunkalu -yɔ -na -gba 'ni -sɔ na ŋwɛɛ pla.»

9 «'In we 'sɔnɔ nya, wee wɛli yia yali 'bhɔ, 'in we nɛɛ 'mi -yla: <-We -Lagɔ tia 'wɔ 'wlalaa ni, -mi 'na 'yili we pɔunkalu 'bhisa -ni.» 10 We nɔ 'sa -zakpa ta. 'Bhie, we 'dɛ weee yia yali lumnɪ.

11 «We bhla tɔɔn, nyuma ta -wa 'bhɔa Sezalee, -wa wa tiea 'mi 'wɔ, -budu -we ŋwɛɛ in mia, 'in wa yia -bha nyini. 12 -Lagɔɔ Zuzu nɛɛ 'mi -ylɛ: <-In 'na gbizili nyuma 'wɔ -ni, -in -yɔ wa 'sɔ mnɪ.» -Amiaa -Lagɔbhelia gbelibhlo -wa -yɔ 'mi 'sɔ yia da -seli ni, ma kwaa 'mi yoo Sezalee. 'In -a 'dɛ weee yia Kɔlɔnɛɪ -budu zɔ pla. 13 -We ylia Kɔlɔnɛɪ ni, ɔ yia we gba -ain -yla. Sa ɔ 'yia ɔ -budu zɔ -Lagɔɔ 'anzi 'yiligbeda, 'in -mɔɔ yia ɔ -yla gba: <-In tie nyuma -Zopee, nyumɛ wa laa Simɔ Pielɪ, wa -yɔ ɔ 'sɔ 'ka yi. 14 Sa -in 'kaa nɔ, 'in -in -yɔ -na -buduŋwɛɛ -nyuma 'kaa gbɔ 'wɔbhɔ, ɔ 'ka -mi -yla we gba.»

15 «Da in bhlia wa -yla gbɔ -gbagbie, 'in Zuzu 'Pɔpa yia wa -gɔ lasibhli. Sa we 'sibhlia -amia -gɔ la we gwedɪda, 'sa. 16 Tɔɔn, Nyumaa -Kanyɔɔ wɛli ɔ gbaa zlmɛ, 'in we yia 'mi dlu lasibhli: <*'Zaan ka batizee 'nyu nya, nu, -Lagɔ 'ka ain batizee Zuzu 'Pɔpa nya.» 17 Zli -a ŋwnua Nyumaa -Kanyɔ -Zezu Klisu gbɔ -yɔ, 'in -Lagɔ yia ɔ Zuzu 'Pɔpa -ain 'nyɛ. 'Sa -Lagɔ 'nyɛ 'yaa wamia ɔ Zuzu

'Pɔpa. Nyɔɔ -amɪ mia, 'in in 'ka gba -we -Lagɔ 'kaa lɛnɔ, ɔ 'na nɔnɔ we lɛ -nia?»

18 -Lagɔnyuma 'nɔa wɛlɪnya -mɪni, 'in we yia wa dli zɔbeli -dlɔɔ. Wa -mnɪnia -Lagɔɔ 'ŋni, 'in wa nɛɛ: «Gbɔzɔnɔ -wa, nyuma -wa 'nia Zuifu, -Lagɔ ka se wa 'nyɛ, wa 'ka wa dli 'bhiti, 'in wa 'ka 'yliyɔgagie -zɔnɔ 'yi.»

Antiɔsɔ -Lagɔnyuma

19 Etienu titlie 'bigɔ, 'in wa yia -Lagɔnyuma 'klyie 'wɔpalie bhli. 'In -maa yia lamneni da weee. Tɔlɔa mnɪ Fenisi, Siplɔ -yɔ Antiɔsɔ. 'In wa -ka -Lagɔgbɔ gbaa mnɪ, Zuifuɔ 'dɛkpɔa -yla wa gbaa we. 20 -Mɔɔ bhla, Siplɔ -yɔ Silɛnu -Lagɔnyuma tɔlɔa ka Antiɔsɔ yi, -zugba wa gba Nyumaa -Kanyɔ -Zezuu gbɔzɔnɔ gbɔ, nyuma -wa 'nia Zuifu -yla. 21 -Lagɔɔ 'tite -yɔ wa 'sɔ mi 'gbɔ, nyuma duun yia wa wɛli -gɔ lanwnunu. 'In wa yia wa 'dɛ -Lagɔ yoo 'nyɛ.

22 -Zeluzalɛmɔɔ *leglizɪ 'nɔa gbunya -mɪni, tɔɔn, wa yia Banabasɪ tie Antiɔsɔ. 23 Da ɔ nynia -mɔ, sa -Lagɔ nɔa -Lagɔnyuma 'nanɪ 'wɔ, ɔ 'yia we -yɔ, ɔ yia we 'mɔna li. 'In ɔ yia wa 'dɛ weee 'kɔayli 'pa, nu, wa -tɔ -Lagɔ 'wɔ dli weee nya tikli. 24 Banabasɪ mi nyumɛ -zɔnɔ nya, Zuzu 'Pɔpa ka ɔ ye, 'in ɔ kaa dli. 'In we 'gbɔ nyumaa -zlo yi 'yaa -maa 'dɛ -Lagɔ yoo 'nyɛ.

25 -Mɔɔ 'bigɔ, Banabasɪ yia Sɔlɔɔ datahia mnɪ Talisɪ. 26 Da ɔ 'yia ɔ, 'in ɔ -yɔ ɔ 'sɔ yia Antiɔsɔ yi. Wa 'dɛ 'sɔ li -bha -zɔ -bhlo waa -Lagɔnyumaa -gbɛ, -zugba wa slolu nyumaa -zlo dli -zɔ gbɔ. Nu, Antiɔsɔgbɛ 'wɔ wa laa -Zezuu 'binɔnya Kletien tiatia.

27 We bhla, -Lagɔgbɔɔ -falɪpanya tɔlɔa 'bhɔa -Zeluzalɛmɔ, 'in wa yia Antiɔsɔ yi. 28 Wa 'yabhlo wa laa Agabusɪ -sɔa 'wɔ -Lagɔɔ Zuzu nya, ɔ nɛɛ, ŋwɔ 'kadɔ yia dayli yia dɔdɔ weee -gɔ. 'In wee ŋwɔ yia yi bhla -we nya Klodɔ mia nyumaa 'wlulapɪlɪnyɔ 'kadɔ nya. 29 'In, -Zezuu 'binɔnya yia gbɔ pɔpalɪ nu, ɔ -ka -mi -we ɔ -ka 'yi, ɔ wla we, wa 'ka we yoo 'pa, -Lagɔnyuma mia Zudeee dɔdɔ -gɔ wa 'wɔsalu nya.

30 'Sa waa -Zezuu 'binɔnya nɔa we. -We wa 'yia, 'in wa yia we Banabasɪ -yɔ

Sòlò yoo 'nyé, 'in -maa yia we leglizú nyíma kpasí kwa Zudee.

12

*Wa 'bhaa *'Zake, 'in wa yia Pieli -kaslò 'wòpa*

¹ We bhla, nyímaa 'wlulapilinyò Ewlođu bhliá leglizú nyíma tálva 'khiyé 'wòpalíe. ² 'In ò yia Zaaan bheli *'Zake 'bha tógugblé nya. ³ 'In da ò 'yia we -yò nú, we naní Zuifò dudu, 'in ò yi 'yaa Pieli kpa, *'Floo -we 'nía gòò -yò -kaa 'fetu bhla. ⁴ Ewlođu kpaá Pieli, 'in ò yia ò -kaslò 'wòpa. 'In ò nées 'slòja -mnúaa -zakpa -mnúaa -yia, -maa -kú ò ñwé. Ò 'yíbhá ò 'ka ò -yògbú 'wòbhú nyíma 'yu, *'Wòzitiyí 'fetu bhia zli. ⁵ 'Slòja mí Pieli ñwékúda -kaslòbudu zò, 'in leglizú yia -Lagò bhuhòda -tù tiklú ò 'gbú.

-Lagò 'anzí -saa Pieli -kaslòbudu zò

⁶ Yí -we nya Ewlođu 'kaa Pieli -yògbú 'wòbhú, we sabò, -zugba Pieli mí 'yíaa 'wò 'slòja 'sò nyídi. Ò mí netellukpe 'sò 'wò gbúanda, -zugba -kaslòbudu ñwékonyá 'yígbe -kaslòbudu ñwéé. ⁷ -Bha -bhlokpáde Jéjitapée 'anzí 'tláa -bha -kaslòbudu zò, 'in zli yia -mò slo. Ò zia Pieli beta yabhlo kwé, ò ganò ò, 'in ò nées ò -yíae: «-In -sò 'wò slò!» Tòón, netellukpenya yia Pieli sò 'wòbhú, 'in we yia laslo.

⁸ 'In -Lagò 'anzí nées ò -yíae: «-In jí -na -jlaa, -in -pla -na -sakwla 'bhú 'wò, -in -gba we 'llukpe!» Pieli yia we 'nòñwé zò. 'In -Lagò 'anzí yia we -gòdi ò -yíae: «-In -pla -na -bana 'wò, 'in -in yi 'mí 'bí.»

⁹ Pieli mí -Lagò 'anzí 'bí, 'in ò yia -kaslòbudu zò 'tla. -We -Lagò 'anzí mía lenòda, òmò dlu we 'ní gbúòò, 'yíaa -yíada ò mía. ¹⁰ Wa zia -kaslòbudu ñwékonyáa tíanú -yò 'sònú -gú, 'in neté -klòlo -we -galíá 'gbe, 'in wa yia we -yò nyíni. Wee klòlo -kalíá we 'dé nya wa 'yu, 'in wa yia 'tla. Wa kwaa yoo yabhlo -sé, tòón, 'in -Lagò 'anzí yia Pieli kwesi 'bhú.

¹¹ Tòón, -we 'plá Pieli yíbhelia we 'jí, 'in ò nées ò dlí zòé: «-Sléén na yi we -yò nú, gbúòò -wa: Jéjitapé ka ò 'anzí

tie, 'in ò yia 'mí Ewlođu 'tité kwéé -sa. Gbonyuu Zuifò pòpalíá na 'gbú, 'in ò yi 'yaa 'mí -mòò zò -sa.»

¹² Da Pieli 'núa wee gbú 'wòla, 'in ò yia Zaan wa láa Malíku 'nyaa Malíi -budúñwéé mni. Da -Lagònyíma duun gbélia 'wlu, -zugba wa bhuhòe -Lagò ò 'gbú. ¹³ Pieli bhliá -buduú klòlo, luhòonòñwò wa láa Wlođu, 'in -mòò yia -bha -talíá yi. ¹⁴ Ò yíbhelia Pieli wéli, ò mí 'mòna lídaa 'gbú, ò 'ní -budu -kalí. 'In ò -yò gwagwíe yia gbáa mni nyíma tálva -yíae: «Pieli mí -budúñwéé!» ¹⁵ Wa nées ò -yíae: «-Sabhé bhaa aín yi?» 'In ò nées wa -yíae: «Gbúòò -wa!» Tòón, 'in wa nées: «-Zugba ò zuzu -wa!»

¹⁶ -Mòò bhla, -zugba Pieli bhliá klòlo -bhloò 'dé. Da wa -kalíá -bha, wa 'yíá ò -yò, 'in ñwégaga yia wa sòbha. ¹⁷ 'In Pieli yia wa -yíá sò 'pa, a 'mú ñwé. 'In sa Jéjitapé wéliá ò -kaslòbudu zò, 'in ò yia we 'bígbú gba wa -yíá. 'In ò nées 'yá wa -yíae: «A gba we 'Zake -yò -Lagòbhelia tálva -yíá.» 'Bhie, ò 'tláa, 'in ò yia da -putu mni.

¹⁸ Da zli zli, 'in 'slòja yia gbúgbóló, -zugba wa yíbháa yíbháa láe, léé -lú yí Pieli. ¹⁹ Ewlođu nées wa -talí ò da. Wa -talí ò da, wa 'ní ò 'yí. 'In Ewlođu yia waa -buduú ñwékú -slòja láyíbhá, 'in ò nées wa 'bha wa.

-Mòò 'bígbú, ò 'bhúá Zudee, 'in ò yia Sezalee ládíá mni bhla -séléé -nú nya.

Ewlođu ka tli

²⁰ Tíli -yò Síðòón -nyímaa lílilú míá, Ewlođu dudu -gú we bhúá. -Mòò bhla, Ewlođu ka wa -yò 'cé 'palí. Wa bhliá wéli -bhlo, 'in wa yia ò komíi ñwékonyò Blásítusí ò 'wòkúlu. 'In wa nées Ewlođu -yíae: «'Wòtútúe -dlòò -tù -aín nyídi.»

²¹ 'In Ewlođu yia wa -yíá 'yí zò. Wee 'yí nyíni, ò yia ò 'ñnínú -bana 'wòplá, 'in ò yia ò gbúwòbhukpe 'wò ládí. 'Bhie, ò yia wa -yíá gbú lapalí -zejíla 'wò. ²² 'In nyíma yia 'wòkpí: «-Lagò yabhlo míá dé gbáda, -mòò 'ní nyímé!» ²³ Wee bhla -bhloò 'dé nya, Jéjitapée 'anzí yia Ewlođu bhítí, ò 'ní -Lagò 'ñní -mínúú 'gbú. 'In -mna yia ò lí, 'in ò yia tli.

24 We bhla, -zugba -Lagoweli -yo - gowolaylimanie mni, 'in nyima nye wa 'de -Lago yoo.

25 Da Banabasi -yo Solu bhia wa lubho, 'in wa yia -Zeluzalemu lbbhiti. Wa yia 'Zan Maliki 'wobhu, 'in wa -yo o 'so yia mni.

13

Zuzu 'Pupa tiea Banabasi -yo Solu

1 Antiosu leglizi 'wu, -Lagobu -falpanya -yo nyimaa gbuslolunya mia -bha. Wa ni ni: Banabasi, 'Simeo wa laa nyime -ylukpa, Silenyu Lusiusu, nyimaa 'wulapilinyo Ewlodu Antipasu jiji -tale Manaee -yo Solu. 2 'Yi yabhoo zli, da wa mia -Lago bhubhoeda, -zugba wa pla 'sun, Zuzu 'Pupa nee wa -ylae: «A -sa -bha Banabasi -yo Solu wa 'de saa, lubho -we ka 'gbu in yia wa la, wa 'ka we nu.» 3 Wa yia 'sun -plada -yo -Lago -bhubhoeda -tu. -Muu 'bigu, 'in wa yia Banabasi -yo Solu so 'wluo lapali, 'bhie, wa yia wa 'yitide, 'in wa yia mni.

4 Zuzu 'Pupa tiea Banabasi -yo Solu, 'in wa yia Selusii mni, -bha wa 'bhua 'glu 'wu. 'In 'nyunyidudu wa laa Siplu, wa yia -mo mni. 5 Da wa nyia Salami, 'in wa yia -Lagobu gbagbie bhli Zuifu -Lagobudunya zo. 'Zan Maliki -yo wa 'so mi, -zugba o sa wa 'wu.

6 Wa -dia 'nyunyidudu 'wu, 'in wa yia Pafosugbe nukple nyi. -Mo wa -yo -dlabha -lenonyo yabhlo wa laa Baali -Zezu gbelia. Zuifu, -o laa o 'de -Lagobu -falpanyo, mo -wa. 7 'Nyunyidudu 'wulapilinyo Selijiusu Polusu -gbe o -dila la, 'yiminanyo mo. Oo dudu 'wulapilinyo laa Banabasi -yo Solu, o 'yibha o 'ka -Lagoweli 'nu 'gbu. 8 Nu, -dlabha -lenonyo wa laa glekiweli 'wu Elimasi, -mo 'ni 'yibha, 'nyunyidudu 'wulapilinyo niwu -Lagobu -yo, we 'gbu o yia Banabasi -yo Solu tu dili. 9 Zuzu 'Pupa yea Solu wa la 'yaa *Polu, o ylaa oo Elimasi 'yliya 'wu tenyii, 'in o nee o -ylae: 10 «Dawli bhabha -yo 'nyii -kanyo, 'Kuzuu 'yu, -o -wa gbuzanu

wee tonyime! -In 'nia -Lago lenugbu da 'wolasalie 'yigbelia yii? 11 -Sleen -in pu yukwli: Jeitape yia -mi bhiti, -in 'ka 'lo. 'In -in 'na 'ka 'ylo -yoyi bhla yabhlo nya.»

-Bha -bhlokpade, Elimasi 'laa, 'in o yia nikpise 'wu -tu, -zugba o bhubhuli so la, nyime o 'kaa o so lakpaa datale nya. 12 Da 'nyunyidudu 'wulapilinyo 'yia -we 'pia -yo, 'in o yia -Lago -plagbu -yowunu. 'In -Lagobu wa mia -sloluda, we yia o dli kwezi bhabha.

Polu -yo Banabasi 'so mnia Antiosu Pisdii -dudu -gu

13 Pafosugbe 'wu, Polu -yo o nononya -bhoa 'glu 'wu, 'in wa yia Pelizigbe nukple mni, Panfilii -dudu -gu. -Bha 'Zan Maliki 'bhua wa 'bi, 'in o yia -Zeluzalemu lmmi. 14 -Muu 'bigu, wa 'bhua Pelizi, 'in wa yia Antiosu mni Pisdii -dudu -gu, bhv -gu. Zuifu *Nyapeyi nya, 'in wa yia -Lagobudu zo pla, 'in wa yia ladi. 15 Da wa bhia tite -yo -Lagobu -falpanyaa 'sebbe zelizelie, 'bhie, -Lagobudu -cian nee Polu -yo Banabasi -yla: «Bhelian, we -ka gbu a 'ka gba, 'in a 'ka nyimaa dli latemani, a mneni a 'ka we gba!»

16 Polu -soa 'wu, o 'paa so, 'in o nee: «Izraelu nyima, amia buboa -Lago, a pulu 'mi yukwli! 17 Izraelnyimaa -Lago -sa -bha -amiaa dukpasu, 'in o yia wa zumanu da laga 'wu Ezipotu -dudu -gu. 'Bhie, o yia wa Ezipotu -sa o 'tite nya. 18 'In o yia wa zu dudu beblee -gu, we mneni we 'ka -zoo glu 'so niwe nyi. 19 'In o yia zua gbeso lasa Kanaa -dudu -gu. 'In o yia -maa dudu o nyima 'woladlili, 'in we yia -maanu -ze. 20 -Muu li -zoo 'wlu so -zoo glu 'so 'ya kugbua (450).

«'Bhie, o yia -amiaa dukpasu gbuwobhunya 'nyeda -tu tikli, 'in we yia -Lagobu -falpanyo Samueli bhla yli.

21 «-Muu 'bigu, -amiaa dukpasu yia -Lago wa 'wulapilinyo -zlali. 'In -Lago yia wa Kisu 'yu Saulu 'nye, Bezamee zwaylinyime nya. -Mo puli wa 'wlu la -zoo glu 'so. 22 -Muu 'bigu, -Lago -saa Solu

kwnεε, 'in ɔ yia -Davidi ɔ 'biɔpali. 'In -Lagɔ nεε -Davidu daaε: <In ka -Zeseee 'yu -Davidi 'yi na dlu da -nyimε nya. -We weee in 'yibhaa, lε ɔ yia we nva.>

23 «-Davidu zɔaylinyimε yabhlo -wa -Zezu, 'mɔ -Lagɔ -saa -bha *Izlaelu Gbɔwɔsanyɔ nya. Sa ɔ gbaa zlɛmε we 'sa. 24 -Zezuu yiyie 'yu, Zaan yia Izlaelinyima weee la. ɔ nεε wa -yla: <A 'bhiti amiaa dli, 'in wa 'ka aɩn batizee.> 25 Da Zaan mia ɔ lubhoo 'wlu 'bhada, 'in ɔ nεε: <Amia dli, nyɔɔ in -mia? -Lagɔɔ -Bhasanyɔ, ɔ a mia wɔda we 'ni -ami. A -tali, yia ɔ yia 'mi lɔɔ, 'in, in 'ni we 'klɔ -ka in 'ka ɔ -sakwlaa 'llukpe -blo.>

26 «Na bhelia, amia Ablaamɔɔ zɔaylinyima, 'in amia mia -seli -Lagɔ bɔbɔee 'gbɔ, -a 'dε weee -yla -Lagɔ 'paa nyimaa gbɔwɔsaweli -mɩni yoo. 27 Nu, -Zeluzalemɔ -nyima -yɔ wa 'yugalɩnya 'ni -Zezu yibheli *nyimaa Gbɔwɔsanyɔ nya. 'In -Lagɔgbɔɔ -falɩpanyaa weli -we wa zelia Zuifɔɔ Nyapɛyli weee nya, wa 'ni -mɔɔ 'wɔlanɔ. 'In wa yia we lenve gbaɩ -Zezuu 'bhabhie nya. 28 'In weli -we -gɔ wa 'kaa ɔ 'bha wa 'ni we 'yi. 'In wa nεε Pilati -yla, -mɔɔ 'bha ɔ. 29 -We -Lagɔεbhε gbaa -Zezuu daa, wa bhia we lenve, wa -saa ɔ *su -gɔ, 'in wa yia ɔ gbawla 'wɔ ladi. 30 'In -Lagɔ yia ɔ 'wɔbhhu tɩtlɩnya glaa. 31 'In nyima -wa -yɔ -Zezu 'sɔ 'bhva Galilee -dɔdɔ -gɔ, 'in wa yia -Zeluzalemɔ mɩni, ɔ ka ɔ 'dε -maa 'klɔslolu 'yɩ duun nya. -Maa mia -slεen ɔ gbɔdayɩnya, -zugba wa -yɔ ɔ gbɔ -gbagbɛ mɩni Izlaelinyima -yla.

32 «'In gbɔzɔnɔ -we -Lagɔ gbaa zlɛmε -amiaa dukpasɩ -yla, 'mɔ -a yia aɩn -yla gbaa. 33 -Amia, wa 'yuoyua -yla -Lagɔ nva -slεen we lε, -Zezuu 'wɔbhuhue nya tɩtlɩnya glaa. We mɩ celɩda Lɔɔsεbhεε lɔɔɔ 'sɔnɔ 'wɔε:

<-Mɩ -wa na yu,
'in we 'bhɔ -zεen 'wɔ,
-ami -wa -na dide.>

34 -Lagɔ ka zlɛmε we gba. Nu, -Zezu ɔ yia 'wɔbhua tɩtlɩnya glaa, 'in ɔ 'na 'ka 'maslεen tɩ. 'In ɔ nεε wee gbɔ -mɩni daε:

<-Mɔwɩlɩlu -zɔnɔnya in gbaa in 'ka -Davidi 'nyε,
'mɔ na yia aɩn 'nyεa.>

35 We 'gbɔ, we mɩ 'ya celɩda Lɔɔsεbhεε da yabhloε:

<-In 'na 'ka -na -mɔwɩlɩnyɔ 'yitide
ɔ 'ka 'bhuka 'wɔ zεni.>

36 Da nyimaa 'wlulapɩnyɔ -Davidi -gaa 'yliyɔ, sa -Lagɔ 'yibhaa, 'in ɔ yi 'saa ɔ lubho nɔ. ɔ thia, wa 'bhlua ɔ, ɔ dukpasɩ kwesi, 'in ɔ yia zεn.

37 «-Zezu 'ni glu zεni, -Lagɔ ka ɔ 'wɔbhhu tɩtlɩnya glaa. 38 Amia, bhelia, -a nεε aɩn -ylaε: -Zezuu 'gbɔ -Lagɔ tia nyimaa -yɔgbɔ 'wɔ. 39 Nu, nyɔɔɔ nyɔɔ -ka -Zezuu gbɔ -yɔɩwɩnu, ɔ 'gbɔ -na gbɔnyuuu 'gba bhva -mɩ 'wlu. Moizu tite 'ni mneni we 'ka we aɩn 'wlu -sa. 40 A zɔ amiaa 'dε 'yliyɔ, gbɔ -we -Lagɔgbɔɔ -falɩpanya gbaa, we yi aɩn yɩ. 41 -Lagɔ nεε:

<A -tali gbɔɔ 'ylilatɩlɩnya,
ɩwεgaga sɔbhɩ aɩn,
'in a 'bhɔ la.

Nu, gwεdigbɔ na yia lenva amiaa bhla. Wa -ka we 'dɩ aɩn -sali,
a 'na 'ka we la gbɔzɔnɔ.> »

42 Da Pɔlɔ -yɔ Banabasɩ mia -Lagɔbudu zɔ 'tlada, 'in wa nεε wa -ylaε: «Amia -a bhuhhoe, Zuifɔɔ Nyapɛyli -putu -ka nyini, a yi a 'ka wee gbɔ -bhloo 'dε gba -aɩn -yla!» 43 Wa bhia 'wlugbelie, Zuifɔɔ -zlo -yɔ nyima -putu -wa bɔbɔa Zuifɔɔ -Lagɔ, 'in wa yia Pɔlɔ -yɔ Banabasɩ yoo kwa. Pɔlɔ -yɔ Banabasɩ mɩ wa -yla gbɔ -gbada, -zugba wa temanɩ wa dli la nu, wa 'na 'tideli -Lagɔɔ 'nanɩ 'yi -ni.

Pɔlɔ -yɔ Banabasɩ gbaa gbɔ nyima -wa 'nia Zuifɔ -yla

44 Zuifɔɔ Nyapɛyli -putu nyinia, -wa yia -Lagɔweli yukwli pɔlva, we -tɔ 'wɔ -sε, wa 'ka wee 'gbee nɔkpɩla -nyima ɩwεε nyini. 45 Zuifɔ 'yɩ nyimaa -zlo -manɩ -yɔ, 'in zenyidɩ yia wa 'wɔbhho. 'In -we Pɔlɔ mia gbada, wa bhitia we saputu sa, -zugba wa velɩ ɔ.

46 Pɔlɔ -yɔ Banabasɩ nεε wa -yla dli 'tite nyaε: «We mɩ nu, amia Zuifɔ -yla wa 'ka yaa -Lagɔgbɔ gba tia. 'In a mɩ we kwnεε -sada, 'in a nεε amiaa 'dε

nya nu, 'yliyogagie -we 'nia bhloluda -ka, a 'ni we 'yiyie 'klo -kaa 'gbu, nyuma -wa 'nia Zuifu, wa gbegebein -a yia mnia!

⁴⁷ «-We Jejitape gbaa -aun -yla, mu nu: <In ka -mi 'yligbeli, dudugv -nyuma weee zli nya.

'In, -in 'ka nyuma gbuwusa weli gba duduv da weee.»

⁴⁸ Da nyuma -wa 'nia Zuifu 'nua welnnya -muni, 'in wa yia 'muna li, wa yia -Lagoo 'hni -muni o weli -zonuv 'gbu. 'In -wa -Lago -saa -bha 'cin, wa 'ka 'yliyogagie -we 'nia bhloluda -ka 'yi, 'maa yia -Lago dli -gv zu.

⁴⁹ 'In Nyumaa -Kanyoo weli yia wee dudv weee -gv lamneni. ⁵⁰ Zuifu 'paa 'hnumu -hwnu -wa zva -Lago -bha -yo 'gbee nyuma 'kadu dli yali nu, wa pali Polv -yo Banabası 'klyie 'wu. 'In wa yia -maa vu wa dudv -gv. ⁵¹ Da Polv -yo Banabası 'kaa wee 'gbe nukple 'bhu, 'in -maa yia -maa bhv -yo *-bhuhui gboto wa 'gbu. 'Bhie, wa yia Ikoniumu mni. ⁵² 'In 'muna -yo Zuzu 'Pupa yia -Zezuu 'binanya ye -mo Antioov -dudv -gv.

14

Polv -yo Banabası mi Ikoniumu

¹ Da Polv -yo Banabası nynia Ikoniumu, 'in wa yi 'yaa -meme Zuifuv -Lagobudu zo pla. Wa gbaa -mo -Lagobv sa kpeen kpeen, Zuifu duun -yo -wa 'nia Zuifu, -maa yia -Lago pla. ² Zuifu -wa 'nia -Lagobv -yohwnu, -maa 'bhua nyuma -tolva -wa 'nia Zuifuv dli 'wu, 'in wa 'ka -Lagobhelia -yla gbonyuu lenu. ³ 'In Polv -yo Banabası yia -muv bhla Ikoniumu -tu -daan, -zugba wa gba -Lagobv, nyanoo yabhlogboo 'ni wa 'wu -mi. 'In -Lago yia wa se 'nye, wa 'ka gwedigbonya -yo gbu 'kadu lenu. Wa gbaa o 'nanu -gv gbu, 'in -Lago yia we -slolu nu, wa weli mi gbuzonu nya.

⁴ 'In wee 'gbee nukpla -nyuma yia 'wodi 'so: tolva -zea Zuifuv -nu, 'in tolva yia -Zezuu tietienyaa -nu -ze. ⁵ Zuifu -yo -wa 'nia Zuifu, we -yo wa 'yugalnya pupaha gbu, wa 'ka Polv -yo Banabası 'klyie 'wupa, 'in wa 'ka wa

gboku 'wobha. ⁶ Da waa nyuma 'so 'nua gbu -muni, 'in wa yia -flii -bho. 'In wa yia Likaoni -duduv 'gbenya wa laa Lisitli -yo Delibv mni, we -yo we kwesi -gbenya 'wu. ⁷ 'In wa yi 'yaa -meme -Lagobv gba.

Polv -yo Banabası mi Lisitli

⁸ Nyume yabhlo mi Lisitli, ladida o tua 'komuv, -we ka gbu -wa, o bhv ka 'ku. 'In wee 'kukue wa gwalila o, o tianu 'ni -slo no. ⁹ 'Yli yabhlo nya, -zugba o pulv Poluv weli yukwli. 'In Polv yia we -yoyi nu, o dli mi -Zezu -gv 'gbu, o mneni o 'ka 'pu. ¹⁰ Polv nee o -yla weli 'tite nya: «-In so 'wu, -in 'yligbe -na bhv -gv tiklu!» 'In oo nyume yia 'woblu, o yia nonve bhli -bha -bhlokpade.

¹¹ Gbonya Polv nua le da, nyumaa -zlo 'yia we -yo, 'in wa yia 'wokpi Likaoni -nyumaa weli nya: «-Lagonya ka nyuma -ze, we ka -amıaa -gbe la-sibhli!» ¹² Banabası wa laa -Zeusv, 'in Polv -wa gbubanyoo 'gbu, wa yia -moo la Elmesti. ¹³ -Lago wa laa -Zeusv, we -budu 'yligbe wee 'gbee hwe -yo. 'In we bubonyo -yo bhligbonya yia yi, 'in o yia we -kpli suu -bvu nya. O -yo o nyumaa -zlo 'yibha wa 'ka Banabası -yo Polv -zila -yo bubolv.

¹⁴ 'In da -Zezuu tietienya Banabası -yo Polv 'nua wee gbu -muni, 'in wa yia wa 'wu *-bananya yla. 'In wa -yo gwagwie yia nyumaa -zlo glaa mni 'wokpikpie nya: ¹⁵ «'Oo! Bheliaın, lee -lu ka 'gbu a nu 'sa? Nu, nyuma -amıa -mıa 'ya amıa 'bhisa. -Lagobv -a yia aun -yla gbaa. Nu, a 'bhv -sini -kpuanya -muni 'bi, a 'bhiti 'yliyoga -Lagoo gbegebein! Mo nua yali klaa, dudv klaa, gumunyu -yo we lv -lu weee le. ¹⁶ Bha, bhlasabhla, -Lago ka dudugv -nyuma weee 'yitide, 'in wa yia wa 'dεε nuv 'yoo bhli. ¹⁷ 'In -muv bhla, -Lago yia o 'dε -slolu aun -yla, o zozonolenve nya 'komuv: o lbali yalinyu, 'in amıaa kpaa -li zva. 'In o nyea aun lililu duun, o yelia 'muna aun dli zo.» ¹⁸ Banabası -yo Polv ka 'kli 'yi, 'in wa yia gbu weee 'bigv 'plli waa nyuma -zlo -yla, nu, wa 'na bubolv

wamia -ni, 'bhie -maa yia we -yḡḡwnu lbgada.

¹⁹ We bhla Zuifonya 'bhua Antioṣu Pisidii -yḡ Ikoniumu -dudu -gu, wa nynia Lisitli, 'in wa yia nyūmaa -zlo lbbho. 'In wa yia -maa dli 'wḡbhu, 'in wa yia Pḡlv gbḡku 'wḡbha, wa 'ka ḡ 'bhāa 'gbu. 'Bhie, wa yia ḡ 'gbe -gnima kwa, wa mia dli nu, ḡ ka tli. ²⁰ 'In da -Lagḡnyūmaa gbelia Pḡlv, ḡ yia 'wḡsḡ, 'in ḡ yia wee 'gbe nukplε lḡmni. -Mḡḡ zli zlia, 'in ḡ -yḡ Banabası 'sḡ yia Delibu mni.

Pḡlv -yḡ Banabası 'bhitia lv Silii -dudu -gu

²¹ Pḡlv -yḡ Banabası gbaa -Lagḡgbu Delibugbe nukplε, 'in nyūmaa duun yia -mḡ -Lagḡ pla. 'Bhie, wa yia lbbhiti Lisitli, Ikoniumu, we -yḡ Antioṣu Pisidii -dudu -gu. ²² 'In wa temania -Lagḡnyūmaa dli la, -zugba wa pa wa 'kḡayli, nu, wa zu dli gege. 'In wa nεε wa -ylaε: «We mi nu, -a 'plli siaste duun lv 'bhie, -a 'ka *-Lagḡḡ nyūmaa 'wlulaplie zḡ pla.» ²³ 'In Pḡlv -yḡ Banabası yia nyūmaa kpası lapalı *leglizı -bhlo -bhlo zḡ. Wa plaa 'sun, wa bhuhoea -Lagḡ, 'bhie, wa yia waa -Lagḡnyūmaa -wa zva -Lagḡ dli -gu, -Lagḡ kwεε zu.

²⁴ -Mḡḡ 'biḡu, wa 'pllia Pisidii -dudu -gu, 'in wa yia Panfilii nyini. ²⁵ Wa gbaa -Lagḡgbu Pelizigbe nukplε, -mḡḡ 'biḡu, 'in wa yia Atalii mni. ²⁶ -Mḡ wa -ghlaa 'glv 'wḡ Atalii, 'in wa yia Antioṣu lbbhiti Silii -dudu -gu. -Mḡ wa zva zlme wa -Lagḡḡ 'nanı kwεε, lubho -we wa bhia da ḡḡḡvee 'gbu.

²⁷ Da wa nynia Antioṣu, 'in wa yia leglizı weee 'wlugbeli. -We weee -Lagḡ nva lε wa sḡ nya, 'in sa -Lagḡ -kalia -wa 'nia Zuifu -yla 'yoo, 'in -maa 'ka 'ya -Lagḡ pla, wa yia we -sa 'biḡu dı nya. ²⁸ 'In Pḡlv -yḡ Banabası yia Antioṣu -tv -daan -Zezuu 'bınḡnya nya.

15

Antioṣugbee -Lagḡnyūmaa kpelia Moizu tite -gu

¹ We bhla -bhlokpade nya, nyūmaa -tḡlva 'bhua Zudee -dudu -gu, 'in wa

yia Antioṣu mni. Da wa nynia -mḡ, wa yia -Lagḡbhelia gbu -mni slolie bhli, wa nεε: «Sa Moizu tite gbaa, wa 'pa nyūmaa knı 'wḡ, a 'ni 'sa knı pla, a 'ni mneni a 'ka gbu 'wḡbhu!» ² Pḡlv -yḡ Banabası 'ni wa weli -yḡḡwnu -gbaa, 'in wa -yḡ wa 'sḡ yia wee gbu -mni -gu kpelı bhabha. We 'gbu, wa yia Pḡlv, Banabası -yḡ Antioṣu -nyūmaa tḡlva tie -Zeluzalem, 'in wa -yḡ -Zezuu tietienya -yḡ nyūmaa kpası 'ka wee gbu -mni gba.

³ We 'gbu, wa mi mniḡḡḡe -gu, 'in leglizı yia wa -yḡbe, 'in wa yia wa yoo kwa. 'In wa yia Fenisi -yḡ Samalii -dudu -gu 'plli, sa nyūmaa -wa 'nia Zuifu plaa -Lagḡ, -zugba wa -yḡ we gbagbie mni. 'In wee 'dizḡḡḡ -mni yia -Lagḡbhelia weee 'mḡna 'kadu 'wola.

⁴ Da wa nynia -Zeluzalem, 'in leglizı klaa, -Zezuu tietienya klaa, we -yḡ nyūmaa kpası yia wa 'lakpasu kpa. 'In -we -Lagḡ nva lε wa sḡ nya, wa yia we -sa 'biḡu dı nya -maa -yla.

⁵ Zuifḡḡ -zakpa -bhlo wa laa Faliznyūmaa wa glaa -nyūmaa tḡlva, -wa zva -Zezu dli -gu -sḡa 'wḡ, 'in wa nεε: «-Lagḡnyūmaa -wa 'nia Zuifu, wa 'pa wa knı 'wḡ, 'in wa gba wa -yla, wa zu Moizu tite 'nḡḡwe!»

-Lagḡnyūmaa 'wlugbelie -Zeluzalem

⁶ 'In -Zezuu tietienya -yḡ nyūmaa kpası yia 'wlugbeli, wa 'ka wee gbu -mni 'wḡsisalı. ⁷ Wa kpelia kpokpo, Pielı -sḡa 'wḡ, 'in ḡ nεε wa -ylaε: «Na bhelia, amıaa 'de -yi we 'ji nu, -Lagḡ ka -bha 'mi -sa aın glaa, we 'bi ka 'wḡgwle, 'in -wa 'nia Zuifu, in 'ka wa -yla -Lagḡgbu gba, wa -ka we 'nu, wa 'ka -Zezu dli -gu zu. ⁸ -Lagḡ -ḡ -yia nyūmaa dli, ḡ ka we -slolu nu, -wa 'nia Zuifu, ḡ ka wa gbu -yḡḡwnu, 'in ḡ yi 'yaa wamia Zuzu 'Pḡpa 'nye, -amıa 'bhisa. ⁹ -Lagḡ 'ni nyime 'wḡgbızi, -a -yḡ wa 'sḡ nyıdı. -We ka gbu -wa, ḡ ka wa dli -yḡwḡlv, wa ka -Zezu dli -gu zu 'gbu. ¹⁰ 'In -slεεn, lεε -lu ka 'gbu a yla -Lagḡ la? 'In 'gba 'kadu -amıaa dukpası -yḡ -amıaa 'de 'nia mneni -a 'ka 'wḡbhu, 'in a dı we -Zezuu 'bınḡnya 'wlu? ¹¹ -Innya! -A dı we dli 'wḡ nu, Nyūmaa

-Kanyo -Zezuu 'nanu 'gbu, -a yia 'pu, wamia 'bhisa!»

12 Toun, nyima weee yia nwe 'mu, -zugba wa pulu Banabasi -yo Polu 'so yukwli. Gwedigbu -yo gbu 'kadu -Lago nua le wa so nya -wa 'nia Zuifu nyidi, -zugba wa gba we waa nyima -yla.

**Zake gbaa nyima -yla gbu*

13 Da wa bhia gbagbie, 'in *Zake yia weli 'wobhu, o nee: «Na bhelia, a pulu 'mi yukwli. 14 Sa -Lago ylaa tiatia nyima 'nia Zuifu, 'in o yia -bha nyimaa -zakpa -bhlo -sa wa glaa, -maa 'ka o -nu -ze, we gbu 'Simoo gbaa -ain -yla. 15 'In wee weli -minu -yo -Lagobbu -falipanyaa weli yia bhli -bhlo. Nu, we mi celida -Lagosebhe 'wue:

16 <Jejitape nee:

«-Muu 'bigu,

lu na yia yia ci,

'in -Davidu -budu bhli,

in 'ka we 'subha lu.

In 'ka we 'subha lu we 'ku -gu,

'in in 'ka we 'yigbeli.

17 'In nyimaa pnu weee yia Jejitapee 'yoo dataia.

Cun, nyima -wa 'nia Zuifu in laa wa 'ka na -nu -ze, ma -wa.»

18 -We Jejitapee gbaa mu mia de.

O ka wee gbonya -minu -slo lu 'cin, -muu 'bi ka 'wogwle,

'in 'sa o mia we lenuda.» »

19 'Zake yia we -gudu: «We 'gbu, -we na yia -yo, nyima -wa 'nia Zuifu, -wa plaa -Lago, -a 'na sihi wa -ni.

20 Nu, -a celi wa 'wue: wa 'na lili -zila -bubonume -ni, we ka puin. 'In wa 'na nonu mutnigbu le -ni. Nume -we 'pion 'nia 'wotla, we -yo nimee 'pion -tukpa, wa 'na lili we -ni. 21 -We ka gbu -wa, bha bhlasabhla, nyima slolua Moizu tite 'gbe -bhlo -bhlo 'wu, -zugba wa zeli we -Lagobudunya zo, *Nyapeyli weee nya.»

'Sebhe wa 'paa -Lagonyima 'nia Zuifu yoo

22 Toun, -Zezuu tietienya -yo nyima kpasu -yo leglizi weee yia weli -bhlo bhli nu, wa -sa -bha nyima wa glaa, 'in wa 'ka wa -yo Polu -yo Banabasi tie Antiosu. 'In wa yia -bha Zudasu wa laa Balisabasi -yo Silasi -sa. Wamia

nyima 'so -manu, -bha -Lagobhelia zua wa. 23 'Sebhe wa celia wa zua wa kwee we nukpla -weli nu:

Amia, -amiaa bhelia -Lagonyima 'nia Zuifu, -wa mia Antiosugbe nukple, Silii -yo Silisi -dudu -gu, -amia -Zezuu tietienya -yo nyima kpasu saa ain fu.

24 -A ka 'nu nu, nyima ka -amiaa -gbe 'bhv, 'in wa yia amiaa di sumania mni wa nwee weli nya. -Amia 'ni wa tie -muu 'wu. 25 We 'gbu, -a yia weli -bhlo bhli, 'in -a yia -bha nyima -sa, -a 'ka wa tie. 'In wa 'ka -amiaa jijli -talea Banabasi -yo Polu yoo kwa amiaa -gbe. 26 Waa nyima 'so ka wa 'pupue di -sa, -amiaa -Kanyo -Zezu Klisu lubhoo nonwee 'gbu. 27 We 'gbu, -a yia Zudasu -yo Silasi tie amiaa -gbe. 'In -we -a celia ain 'wu da, wa 'ka we 'wusisali ain -yla. 28 Nu, Zuzu 'Pupa -yo -ain 'so 'ni 'yibha wa di 'gba kadu ain 'wlu. Nu, tietienya mia da, a zo we 'nonwe, -gla -wa: 29 a 'na lili -zila -bubonume -ni, we ka puin. Nimee 'pion -tukpa -yo nime -we 'pion 'nia 'wotla, a 'na lili we -ni. 'In a 'na nonu mutnigbu le -ni. A -ka we 'nonwe zu, -zugba gbuzonu a nua le.

-A -sa ain fu.

-Zezuu tietienya nynthia Antiosugbe 'wu

30 Wa 'tidea waa nyima -mnu -manu 'yi, 'in -maa yia Antiosu mni. Wa yia -Lagonyima weee 'wugbeli, 'in wa yia wee 'sebhe -maa yoo 'nye. 31 Wa zelia wee 'sebhe, we yia wa 'muna 'wola, we nukplaweli ka wa 'kuayli 'paa 'gbu. 32 Zudasu -yo Silasi -wa ka de mia -Lagobbu -falipanya nya, wa zua -Lagobhelia 'di kpokpo, 'in wa yia wa 'kuayli 'pa, 'in wa yia wa di latemanu. 33 'Yi sanime 'plia, 'in -Lagobhelia yia wa 'yoo 'nye -dlao. Wa yia -wa tiea zime wa -gbe lobhiti. [34 Nu, we nanu Silasi dudu o 'ka wa -gbe -tu, 'in o yia -bha -tu.] 35 We bhla, Polu -yo Banabasi ka Antiosu -tu. Wa -yo nyimaa -zlo 'so, -zugba wa slolu nyima, 'in wa gba -Lagobu.

Pɔlv -yɔ Banabasɪ 'bhvbhva -yɔ

³⁶ 'Yli sanime 'plia, 'in Pɔlv nɛɛ Banabasɪ -ylaɛ: «'Gbe weee -we nukplɛ -a -yɔ -Lagɔgbu gbabɛ 'plia -a 'bhiti -mɔ lv. -A 'ka -amɪaa bhelia 'yi, -de sa wa mɪ -mɔɔ.» ³⁷ Da wa mɪa mnɪda, *Zaan wa laa Malɪkɪ, Banabasɪ 'yɪbha wa -yɔ ɔ 'sɔ 'ka mnɪ. ³⁸ 'In Pɔlv 'nɪ we -yɔɪwnu, -we ka gbɪ -wa, Malɪkɪ ka zɪmɛ wa 'bɪbhɪ Panfilii -dɔdɔ -gɪ, 'in ɔ 'nɪ wa kwali, wa -Lagɔlubho 'wɔ. ³⁹ Kpɛhe 'kadɪ yia Pɔlv -yɔ Banabasɪ nyɪdɪ -bho, 'in wa yia -yɔbhvbhva. Banabasɪ yia Malɪkɪ 'wɔbhu, 'in wa yia 'glɔ 'wɔbho, 'in 'nyunyɪdɪdɔdɔ wa laa Siplɔ, wa yia we -gɪ mnɪ. ⁴⁰ 'In, Pɔlv -mɔɔ yia -bha Silasɪ -sa. 'In -Lagɔnyɪma yia -Lagɔ bhuhhoe wa 'dɛ 'sɔɔ -nɪ nya, nɪ, Nyɪmaa -Kanyɔ nɪ wa 'nanɪ 'wɔ, 'bhie, wa yia mnɪ. ⁴¹ 'In wa yia Silii -yɔ Silisi -dɔdɔ -gɪ 'plɪlɪ, -zugba wa -yɔ leglizɪnyaa 'kɔaylipapɛ mnɪ.

16

Pɔlv 'bhua Timotee 'wɔ

¹ Pɔlv nɪnia Delɪbɔ -yɔ Lisɪtlɪ -gbenya nukplɛ, -Zezuu 'bunɔnyɔ yabhlo wa laa Timotee, -zugba ɔ mɪ -mɔ. Zuifɔɪwnɔ ɔ zɔa -Zezu dɪ -gɪ, ɔ yu -wa, 'in ɔ dide mɪa *Glɛkɪyɪ nya. ² -Lagɔnyɪma mɪa Lisɪtlɪ -yɔ Ikoniumɔ -gbenya nukplɛ, ma gbaa Timotee gbɔzɔnɔ gbɔ. ³ Pɔlv 'yɪbha ɔ -yɔ ɔ 'sɔ 'ka mnɪ. ɔ 'bhua ɔ 'wɔ, 'in ɔ yia ɔ *knɪ 'wɔpa, Zuifɔ -wa mɪa wee dɔdɔ -gɪ 'gbɔ. -We ka gbɔ -wa, -maa weee -yɪ ɔ dide Glɛkɪyɪ nya. ⁴ Da wa mɪa 'gbenya -gɪ 'plɪda -bhlo -bhlo, gbɔnya -Zezuu tietienya -yɔ -Zeluzalɛmɔ -Lagɔnyɪma kpasɪ pɔpala, -zugba wa -yɔ we gbabɛ mnɪ -Lagɔnyɪma -yla nɪ, wa zɔ we 'nɔɪwɛ. ⁵ 'In leglizɪnyaa yia latɛmanɪ dlɪzɔzɔe 'wɔ. 'In sa zɪ zɪa, -zugba wa bho -gɪ.

Masedvanɪ -nyɪmɛ 'tlalia Pɔlv 'klɔ

⁶ Da Zuzu 'Pɔpa gbaa wa 'na gbalɪ -Lagɔgbɔ -Azii -dɔdɔ -gɪ -nɪ, 'in wa yia Flizii -yɔ -Galasii -dɔdɔ -gɪ 'plɪlɪ. ⁷ Da wa nɪnia Mizii -yɔ Bitinii 'wɔgbelida, wa ka Bitinii dɔdɔ -gɪ -mnɪmɪ layla. 'In -Zezuu Zuzu 'nɪ we ɪwnu

wa -yla. ⁸ We 'gbɔ, wa 'plɪla Mizii -dɔdɔ -gɪ, 'in wa yia Tloasɪgbɛ nukplɛ mnɪ. ⁹ Sabɔ, Pɔlv yia Masedvanɪ -nyɪmɛ yabhlo -yɔyɪ 'yɪlɪgbɛda ɔ 'yɪlɪ 'wɔ. 'In -mɔɔ nɛɛ ɔ -yla: «-Na zukpa -wa, -in 'plɪlɪ Masedvanɪ -dɔdɔ -gɪ, -in 'ka -aɪn 'wɔsa.» ¹⁰ Wee gbɔ -mnɪ 'bhɔa Pɔlv 'yɪlɪ -gɪ, -bha -bhlokpɛ -a gbaa -a 'ka Masedvanɪ mnɪ. -We ka gbɔ -wa, -a ka we -yɔyɪ nɪ, -Lagɔ ka -aɪn la, -a 'ka -mɔ -nyɪma -yla -Lagɔgbɔ gba.

Lidii ɪwnua -Lagɔgbɔ -yɔ Filipɔgbɛ

¹¹ -A -gblaa 'glɔ 'wɔ Tloasɪ, 'in -a yia 'nyunyɪdɪdɔdɔ wa laa Samotlasɪ -gɪ mnɪ tiklu. -Mɔ 'bɪgɔ zɪ zɪa, 'in -a yia Neapoli nɪnɪ. ¹² -Mɔ -a 'bhɔa, 'in Masedvanɪ -dɔdɔ -gɪ 'gbe 'kadɪ wa laa Filipɔ, -we Wlɔmɔ -nyɪma pɪla 'wlu la, 'in -a yia -mɔ mnɪ. -A ka 'yɪ duun li wee 'gbe nukplɛ.

¹³ Nyapeyɪ nɪnia, 'in -a yia 'gbe nukplɛ 'tla, -a yia -gbɔa ɪwɛ -yɔ mnɪ. Da -a zɔa we dɪ -gɪ nɪ, -mɔ Zuifɔ bhuhhoelia 'cɪn -Lagɔ. 'Nɪwnɪ -wa gbelia -bha 'wlu, -a -dɪa la, 'in -a yia wa -yla gbɔ gba. ¹⁴ Waa ɪwnɪ glaa 'yabhlo wa laa Lidii, Tiatilɪgbɛ 'wɔ wa gwalɪa ɔ, 'naa -zɔlɔ ka -valɛ 'tɛa, 'mɔ ɔ paa pɛlɔ, 'in ɔ bɔbɔa -Lagɔ. ɔ mɪ -aɪn yukwli pɔlɔda, 'in Nyɪmaa -Kanyɔ yia ɔ dɪ 'wɔkalɪ, -zugba -we Pɔlv mɪa gbada ɔ nɪ we. ¹⁵ Da -a batizea ɔ -yɔ ɔ nyɪma 'sɔ, 'in ɔ nɛɛ -aɪn -ylaɛ: «We -ka aɪn dɪ -mɪ, nɪ, in ka -Lagɔgbɔ -yɔɪwnu 'pɪɛɪn, a yɪ na -gbɛ ladɪla.» 'In ɔ nɛɛ -a ɪwnu we -yɔ -kpɔ.

Filipɔgbɛ nukplɛ, wa 'paa Pɔlv -yɔ Silasɪ -kasɔ 'wɔ

¹⁶ 'Yli yabhlo nya, da wa bhuhhoelia -Lagɔ, -a mɪ -mɔ mnɪda, 'in gaylonɔ yabhlo yia -aɪn yoo yɪ. ɔ ka -zatɪbhɛ -zuzu -gɪ, mɔ nya ɔ bhɪa kwɛ la. Wee ɔ kwɛ labhlɪe -yɔ ɔ yia 'gwɛzi duun ɔ -cɪan -yla. ¹⁷ 'In ɔ yia -a -yɔ Pɔlv 'sɔ 'bɪ -bholu, 'wɔkpɪkɪɛ nya: «Waa nyɪma mɪa da, Yalɪ -Lagɔɔ lubhonɔnya -wa. Sa -Lagɔ 'kaa aɪn gbɔ 'wɔsa, we 'yoo wa mɪa da aɪn dasloluda.» ¹⁸ 'Sa ɔɔ ɪwnɔ nɪa 'kɔmɔ. We bhɪalɪda, 'cɛ yia Pɔlv dɔlɔ, ɔ 'bhɪtia, 'in ɔ nɛɛ wee

zuzu -ylaε: «-Zezu Klisu 'ηni nya, in nεε -mi -ylaε, -in 'tla ε 'wu!» -Bha -bhlokpade, 'in wee zuzu yia ε 'wotla.

19 Oo gaylonjwɔɔ -cian yia we -yoyi nu, ε 'ni 'maslεεn mneni, ε 'ka wa -yla 'gwεzi 'yi. 'In wa yia Pɔlv -yɔ Silasɪ kpa, 'in wa yia wa -zejila 'wu kwa nyɪmaa 'yugalɪnyaa -gbε, -gla nya. 20 Wa kwaa wa Wlɔmv gbɔwɔbhunya 'yu, wa nεε -maa -ylaε: «Nyɪmaa mɪa da, wa ka -amɪaa 'gbe gbugblolu. Zuifɔnya -wa, 21 'in wa zɔayli -gbɔ, -amɪa Wlɔmv -nyɪmaa tite gbaa -a 'na ηwnunu -yɔ -ni, 'in -a 'na nɔnv lε ni, 'mɔ wa slolua.» 22 'In nyɪmaa -zlo yi 'yaa wa 'cε -yɔ 'pali.

Wlɔmv -nyɪmaa gbɔwɔbhunya nεε wa -sa Pɔlv -yɔ Silasɪ -bana 'wu, 'in wa 'ka wa seli. 23 Wa seli wa bhabha, 'bhie, wa yia wa -kaslv 'wɔpa. 'In wa nεε -kaslvbuduu ηwekɔnyɔ -yla, ε zɔ wa 'yliyɔ 'nanɔv. 24 Wa gbaa sa weli -mɪni εε -kaslvbuduu ηwekɔnyɔ -yla, 'in -mɔɔ yia wa -kaslvbuduu nyidi -komi zɔ 'pa. 'In ε yia wa gbloko bhv 'wu pali.

25 -Mɔ zli -nyidi, Pɔlv -yɔ Silasɪ 'sɔ mɪ -Lagɔ bhuhhoeda, wa mɪni -Lagɔ ηni lɔv nya, -zugba -kaslvnyɪmaa tɔlv pɔlv wa yukwli. 26 -Bha -bhlokpade, dɔdɔ yia zuklu 'titεε, 'in -kaslvbuduu -klu yia lazuklu. Tɔɔn, 'in we klolo weεe yia -kali, 'in -kaslvnyɪmaa weεe gbloko yia ladidli. 27 Da εε -kaslvbuduu ηwekɔnyɔ ganɔa, 'in ε yia klolonya -yoyi -kalida. Omo dli nu, waa -kaslvnyɪmaa ka -gwa. 'In ε yia -mɔ ε tɔvgble -sa, ε 'ka ε 'dε 'bha. 28 'In Pɔlv yia 'wukpɪ 'titεε, ε nεε: «-In 'na nɔnv -na 'dε gbonyuu -yla lε -ni, -a 'dε weεe mɪ -bha!»

29 Tɔɔn, -kaslvbuduu ηwekɔnyɔ yia 'napε -yɔlayɪbha, 'in ε yia gwagwɪε -yɔ tɛlitelɛ nya -buduu komi zɔ pla, 'in ε yia Pɔlv -yɔ Silasɪ 'sɔ 'yu 'kukolu 'sibhli. 30 -Mɔv 'bɪgv, ε wlelia wa, 'in ε yia wa layɪbha: «Na -cian, sa in 'ka nɔ, 'in in 'ka gbɔ 'wɔbhva?»

31 'In Pɔlv -yɔ Silasɪ yia we 'bɪgvpali ε -ylaε: «-In zɔ Nyɪmaa -Kanyɔ -Zezuu dli -gv, 'in -in -yɔ -na zɔaylɪnyɪmaa 'sɔ 'ka gbɔ 'wɔbhv.» 32 'In wa yia ε -yɔ ε zɔaylɪnyɪmaa weεe -yla -Lagɔgbv

gba. 33 Sabɔ, bhla -bhloo 'dε nya, 'in εε -kaslvbuduu ηwekɔnyɔ -yɔ Pɔlv -yɔ Silasɪ 'sɔ yia ε 'dεε -gbε mni. 'In ε yia wa 'gbia glv, 'in -maa yia -bha -bhlokpade ε -yɔ ε zɔaylɪnyɪmaa weεe batizee. 34 Oo -yɔ Pɔlv -yɔ Silasɪ mɪni ε -budunwεε, 'in ε yia wa lililu 'nyε. 'In εε nyɪmε -yɔ ε zɔaylɪnyɪmaa yia 'mɔna li, -Lagɔ dli -gvzɔvεε 'gbɔ.

Pɔlv -yɔ Silasɪ wa -saa -kaslv 'wu

35 Da zli zlia, Wlɔmv -nyɪmaa gbɔwɔbhunya yia 'slɔja tie -kaslvbuduu ηwekanyɔε -gbε nu, wa 'tide waa nyɪmaa -manɪ 'yi. 36 'In -kaslvbuduu ηwekɔnyɔ yia we weli Pɔlv kwa, 'in ε nεε: «Gbɔwɔbhunya ka nyɪmaa tie, wa nεε, in 'tide an 'yi. We 'gbɔ, a mneni a 'ka 'tla, 'in a 'ka mni -dlɔ.»

37 'In Pɔlv nεε waa 'slɔja -ylaε: «-Amɪa -wa Wlɔmv -nyɪmaa, wa 'ni -amɪaa -yɔgbɔ 'wɔbhv sazɔnv sa, 'in wa yia -an bhiti -zejila 'wu, 'bhie, 'in wa yia -an -kaslv 'wɔpa. 'In -slεεn wa 'yɪbha wa 'ka -an -kaslv 'wu -sa 'wiemu? -Innya, we 'na 'ka lεnv. Wa yi, wa 'ka -an wleli wa 'dε nya!»

38 'In 'slɔja yia we 'dɪ Wlɔmv -nyɪmaa gbɔwɔbhunyaa -gbε kwa. -Maa 'nɔa nu, Pɔlv -yɔ Silasɪ mɪ Wlɔmv -nyɪmaa nya, 'in we yia -maa nyanɔ dli 'wɔslu. 39 'In wa yia wa bhuhhoea yi, 'bhie, wa yia wa -kaslv 'wu -sa. 'In wa nεε: «Amɪa zukpa -wa, a 'tla 'gbe nɔkplε!» 40 Da Pɔlv -yɔ Silasɪ 'tlaa -kaslv 'wu, 'in wa yia Lidiii -budunwεε mni. Wa 'yia -Lagɔbhelia, 'in wa yia wa 'kɔayli 'pa, 'bhie, wa yia mni.

17

Pɔlv -yɔ Silasɪ sɔ gbaa -Lagɔgbv Tεsalonikigbe nɔkplε

1 Pɔlv -yɔ Silasɪ 'sɔ 'phlii Anfipolisɪ -yɔ Apoloni -gbenya nɔkplε, 'in wa yia Tεsaloniki nyni. -Mɔ Zuifɔv *-Lagɔbudu mɪa. 2 'In Pɔlv yia -mɔ pla sa ε nɔa 'cɪn 'sa. 'In Zuifɔv Nyapεyli ta nya, 'in ε -yɔ wa yia -Lagɔεbhε -gv kpɛli. 3 'In ε yia we 'ji gba, 'bhie, ε yia we wa 'kluslolu nu, weεe 'sɛbhε nεε, we mɪ nu, -Lagɔ -Bhasanyɔ sɪa, ε

'ka tli, 'in o 'ka 'woso tilitinya glaa. O nɛɛ nu: «Oo -Zezu o ka gbu na gbaa da ain -yla, mo -wa -Lagoo -Bhasanyo.»
 4 Wee weli zia wa lu Zuifu taloo dli kwe, wa yia we -yohwnu, 'in wa yia Pɔlv -yo Silasi 'bibholu. 'Sa -bhlokpade, *Gleki -duun -wa buboo Zuifoo -Lago nua, we -yo 'hnumni zwaylihwu -zlo.

5 'In Zuifu yia we zenyi nu, wa yia gbokpoo -nyuma labhu 'yloogblo, 'in wa yia -zle ladi 'gbe nokple. 'In wa yia Pɔlv -yo Silasi da mni, Zasoon -budunwee, wa 'ka wa -zejila 'yu kwa.
 6 'In wa 'ni Pɔlv -yo Silasi 'yu 'gbu, wa yia Zasoon -yo -Lagobhelia taloo 'gbee 'wlulapilinya 'yu kwa. 'In wa yia 'wɔkpikpie bhli: «Nyuma -manu ka dudu weee gbugblolu, 'in wa yi 'yaa -sleen -seli yi! 7 Zasoon ka wa 'bu 'nye o 'dee -gbe! Waa nyuma wee'e zu nyumaa 'wlulapilinyo 'kadu *Sezaaa titenya 'nohwe, 'in wa nɛɛ, nyumaa 'wlulapilinyo -putu mi, 'mo wa laa -Zezu.»
 8 'In wee weliya -muni yia nyumaa -zlo -yo gbee 'wlulapilinyaa dli 'wobhu, 9 'in wa nɛɛ Zasoon -yo -Lagobhelia taloo -yla, wa pluu 'gwezi 'kadu yabhlo. Wa wlaa we, 'bhie, wa yia wa 'yitide.

Pɔlv -yo Silasi gbaa -Lagobu Beleegbe nokple

10 Da sabo bea, 'in -Lagonyuma yia -bha -bhlokpade Pɔlv -yo Silasi yoo kwa Belee. Da wa nynia -mo, 'in wa yia Zuifoo -Lagobudu zo mni. 11 Belee -Zuifoo dli nanu 'yli, we 'ka Tesaloniki -Zuifu 'wɔzi. Wa ka -Lagobu yukwli polu, 'in wa yia we -yohwnu gwagwie nya slui 'muna nya. 'Yli weee nya, wa kpaa -Lagosebhe, 'in wa 'ka we -yoyi nu, -de -we Pɔlv gbaa gbuzonoo.
 12 'In waa Zuifu glaa -nyuma duun yia -Lagobu -yohwnu. 'In Gleki glaa 'hnumni zwaylihwu -yo nukpasia duun yi 'yaa -Lagobu -yohwnu.

13 Da Tesaloniki -Zuifu 'nua nu, Pɔlv mi Belee -nyuma -yla -Lagobu gbada 'ya, toun, 'in wa yia wee gbee nokpla -nyumaa dlu yali 'paa mni, 'in -maa yia gbugblolu. 14 'In -bha -bhlokpade

-Lagobhelia yia Pɔlv yoo kwa gumunyu -yo -gbein. 'In Silasi -yo Timotee yia Belee -tu. 15 -Wa kwaa Pɔlv yoo, wa -yo o 'so yia Atenigbe nokple nyini. Wa 'bhitia lu la, 'in Pɔlv yia wa weli zu, nu, Silasi -yo Timotee yli -mo o slui.

Pɔlv gbaa -Lagobu Atenigbe nokple

16 Da Pɔlv mia Silasi -yo Timotee woda Atenu, o 'yia we -yo nu, wee 'gbee nokpla -nyuma, yoyolago wa buboo duun, 'in o dli yia 'woso. 17 'In Zuifu -yo -wa 'nia Zuifu, -wa buboo -Lago, 'ma o -yo wa kpelia -Lagobu -gu -Lagobudu zo. 'In sa zli zlia -bhlo, 'sa o gbaa -Lagobu 'pliplinya -yla -gblagblo 'wu. 18 'Sebhe -yilonya 'kadu wa laa Epikulu 'bunyuma -yo Sitoisinyuma, -maa -yo o bhli kpelikpelie 'ya. Taloo nɛɛ: «Zlesanyo mia ni nɛɛ -bha saa?» Taloo nɛɛ: «We 'wlu sa 'lakpa -Lagonyaa gbu o mi gbada.» Nu, -Zezuu gbu -yo tilitinya glaa 'wosogbu Pɔlv mia gbada, 'mu wa 'nua. 19 Da wa kpaa Pɔlv, 'in wa -yo o yia wa gbuwobhunya 'yu mni, -gogo wa laa Aleopazi 'wlu. 'In wa yia o layibhae: «Gbu -lolu -in mia de -sloluda, -in mneni -in 'ka we 'ji gba -ain -yaa? 20 -We ka gbu -wa, -nanagbonya -na gbaa de -ain -yla, -a 'yibha -a 'ka we 'ji 'wulanu.»

21 Nu, Atenu -nyuma weee -yo wa 'lakpanya tua -bha bhla duun nya, 'wobhloogbonnyaa kpelle -yo we yukwli polu nya.

22 -Mo Aleopazi 'wlu Pɔlv -soa 'wu, 'in o nɛɛ: «Atenu -nyuma, na yi we -yo nu, amiaa buboli nanu ain dudu bhabha. 23 Da in mia amiaa 'gbe nokple -zieda, in ka amiaa bubolii *-bada 'yi. Amiaa -zilagububolulu yabhlo in 'yia -bha wa celiae: -LAGO -O NYUMA 'NIA -YI. 'In -we a 'nia -yi, a buboo, we gbu in yia da ain -yla gbaa. 24 'In -Lago -o nua dudu -yo we -gu -lu weee le, mo -wa yali -yo dudu -Kanyo. Oo -dli nyumaa 'sobha 'sobha zilaboo -budu zo la. 25 -Lago 'ni 'yibha nyuma 'nye o -lu yabhlogboo, nu, mo nya nyuma 'yliyogagie, nyapeli, we -yo -lu weee. 26 Nyume yabhlogboo o -laa la, 'in weli weee yia layi -mo'o 'gbu, 'in wa yia dudu weee -gu ladi. 'In o yia -zoo 'wososalida lenu wa -yla, 'in

o yia dudu wa 'kaa -gu ladu bala palu.
 27 Nyima 'ka -Lagoo datalu 'gbu, o yi 'saa nu. Wa -ka siada -mi, o datale nya, 'in wa 'ka o 'yi. 'In -zugba -Lago 'ni -ain -yobhuda -mi 'pipi. 28 <O 'gbu -a -gaa 'yliy, -a naa, 'in -a mia la.> Amiaa gbalinyaa tolba ka we gba: <-Amia mi 'ya o 'yua nya.>

29 «-A mi -Lagoo 'yua nyaa 'gbu, -a 'na palu -can, 'gwezi -yo tukpa -we nyima taha wa 'ylimnee nya -Lago 'wu -ni.

30 Da nyima 'nia gbu yabhlogbo -yi, 'sa wa nua, 'in -Lagoo gbu 'ni -mubunya 'wolapili. Nu, -sleen, dudugu -nyima weee o laa, da wa -ka -mi, wa 'ka wa dli 'bhiti. 31 O ka 'yil yabhlo zo, o 'ka nyime yabhlo o -saa -bha, o 'ka o -gu 'plili, 'in o 'ka dudugu -nyimaa -yogbu 'wobhu tiklu. O ka we nyima weee 'kluslolu, oo nyimee 'wobhubhue nya titlanya glaa.»

32 Da wa 'nua tithe lu 'woso gbu, Polu nwee, 'in -zakpa -bhlo yia o gla palu, 'in tolba nee: «'Yil -putu nya, 'bhie, -a 'ka -mi yukwli polu, wee gbu -minu 'gbu.» 33 'In Polu yia wa glaa 'bhu.

34 Nyima -tolba -wa nwnua -Lagobu -yo, 'in -maa yia Polu 'bi mi. Wa glaa Atenu gbuwobhunyya lonyime yabhlo wa laa Denisi klaa, 'nwno yabhlo wa laa Damalisi, we -yo nyima tolba, ma -wa.

18

Polu mi Kolentigbe nukple

1-Muu 'bigu, Polu 'bhua Atenu, 'in o yia Kolenti mi. 2 Zuifu yabhlo wa laa Akilasi, wa gwaha Poon -dudu -gu, 'in o yia -mo o yil, -zugba o -yo o 'nwno Plisili ka Italii -dudu -gu 'bhu 'lulolu. -We ka gbu -wa, nyimaa 'wlulapilinyo 'kadu Klodu nee, Zuifu 'bhu Wlomugbe nukple. 'In Polu yia wa -gbe mi. 3 Nu, wa nuu -lubhoo 'yil -bhlo, *'naabuduu 'naa wa lu, we 'gbu, o yia wa -gbe ladula mi, -zugba wa nua lubho dabudu. 4 Sa *Nyapeyli nynia -bhlo, 'sa Polu bhua weli 'wu -Lagobudu zo, 'in o gbaa, o yia 'kli, o 'ka Zuifu -yo Gekli lu.

5 Da Silasi -yo Timotee 'bhua Masedvani, Polu yia bhla weee nya

* 18:6 Mu slolua nu, o ka -mo o so -sa.

-Lagobu gbada -tu, -zugba o gba Zuifunya -yla, nu, -Zezu -wa -Lagoo -Bhasanyo. 6 'In Zuifu yia Polu -yowosolu, -zugba wa weli o. 'In o yia o -bana 'wovu wa -gu*, o nee wa -ylae: «A -ka mo, amiaa 'dee 'bigu -wa, we 'ni na gbu. Nu, we 'bhu -zeen 'wu, -wa 'nia Zuifu, wa -gbe na yia mia.»

7 Polu 'tlaa -Lagobudu zo, 'in nyime yabhlo wa laa Titiusi Zutusi -o buboa -Lago, 'in o ka -budu mia -Lagobudu kwesi, 'in o yia -mo -gbe mi. 8 -Lagobuduu 'yugalinyo Klisipusi zoa Nyimaa -Kanyo dli -gu, we -yo o zwaylinyima. Kolenti -nyimaa -zlo -wa polu Polu weli yukwli, 'in -maa yi 'yaa -Lago dli -gu zo, 'in wa yia wa batizee.

9 Sabo yabhlo nya, Nyimaa -Kanyo 'talia Polu 'kli o 'yil 'wu, 'in o nee o -ylae: «-In 'na nuu nyanu -ni, -in -tu gbada. -In 'na 'munu nwe -ni. 10 Nu, in -yo -mi 'so mi. Nyime yabhlogbo 'na 'ka -mi kwezi, 'in o 'na 'ka -mi -yla gbonyuu lenu. -We ka gbu -wa, gbe ni nukple, -wa mia na -nu nya wa -zu 'wu.» 11 Polu li Kolenti -zo -bhlo 'cu gbelibhlo, -zugba o slolu -mo nyima -Lagoweli.

12 Bhla -we nya Wlom -nyime Galioon pila Akai 'wlu la, 'in Zuifunya yia Polu -yo gwe 'pa, 'in wa -yo o yia gbuwobhu -zejila 'yu mi. 13 'In wa nee: «O nyime -moni, sa -amiaa tite 'nia gba, 'sa o gbaa nyima bubo -Lago.»

14 Polu 'ka nwe gbaa yi, 'in Galioon nee Zuifu -ylae: «We -ka nu, oo nyime ka tite mo, 'in o yi gbu 'kadu -nyumo, -zugba in ka yaa dli lapali, 'in in ka amia Zuifu yukwli polu. 15 -We ka gbu -wa, weli klaa, 'nmi klaa, we -yo amiaa 'dee tite -gu a mia kpelidada 'gbu, amiaa 'dee gbu mu. In 'ni 'yibha in 'ka sanee -sukpa gbuwobhunyo -ze!»

16 'In Galioon yia wa vu gbuwobhu -zejila 'yu. 17 Ton, Zuifu weee kpa -Lagobuduu 'yugalinyo Sositeni, 'in wa yia o bhiti -bha gbuwobhu -zejila 'yu.

'In Galioon 'ni we 'yabhlogbo -gusa.

Polu bhiti Antiso lu

18 Pɔlv ka 'ya Kolenti -gwɛ kplokplo. 'Bhie, ɔ yia -Lagɔbhelia wɛli 'pa, 'in ɔ yia 'glv 'wv -gblaa, ɔ yia Silii -dɔdɔ -gv mni, ɔ -yɔ Plisili -yɔ Akilasɩ 'sɔ. Da wa 'kaa 'glv 'wv -gbla, 'in ɔ yia ɔ 'nyi kpla Sankleegbe nɔkplɛ. -We ka gbv -wa, ɔ ka -Lagɔ -yla bi. 19 Wa nynia Efɛzi, -bha Pɔlv tia Plisili -yɔ Akilasɩ. 'In ɔ yia -Lagɔbudu zɔ mni, 'in ɔ -yɔ Zuifv yia kpɛli. 20 'In -maa nɛɛ ɔ -yla, ɔ -tv wa -gbɛ -slɔ, ɔ 'nɩ we -yɔŋwnu. 21 ɔ 'paa wa wɛli, 'in ɔ nɛɛ wa -ylaɛ: «-Lagɔ-ka ŋwnu, 'in na yia amiaa -gbɛ lv.» 'In ɔ yia 'glv 'wv -gbla Efɛzi, ɔ yia mni. 22 -Mvɔ 'bɩgv, ɔ nynia Sezalee, 'in ɔ yia -Lagɔnyuma fɔsaa mni -Zeluzalemv.

'Bhie, ɔ yia Antioɔsv mni. 23 ɔ lia -bha 'ylɩ sanimɛ Antioɔsv, 'bhie, ɔ yia lɔmni. ɔ 'plilia -Galasii -yɔ Flizii -dɔdɔ -gv -bhlo -bhlo, -zugba ɔ pa -Zezuu 'binɔnya weee 'kɔayli.

Apolɔsv

24 Zuifv -ɔ wa gwalia Alɛzandli, wa laa Apolɔsv, yia Efɛzi yi. Gbagbanyɔ -zɔnv -wa, 'in ɔ -yia -Lagɔsɛbhɛ 'nanv. 25 Nyumaa -Kanyɔɔ 'Yloogblv wa -slolua zlɛmɛ ɔ, -slɛɛn dli weee nya ɔ gbaa, 'in ɔ slolua -Zezuu gbv kpɛɛn kpɛɛn. 'In Zaaan nyumaa batizee -gbv -bhlo ɔ -yia. 26 'In Apolɔsv yia -Lagɔgbvɔ gbagbɛ bhli dli telɔ nya, Zuifv -Lagɔbudu zɔ. Da Plisili -yɔ Akilasɩ pɔlvɔ ɔ yukwli, wa yia ɔ 'wɔbhv, wa -yɔ ɔ 'sɔ yia wa 'dɛɛ -gbɛ mni. 'In wa yia ɔ -Lagɔɔ 'Yloogblv -slolu kpɛɛn kpɛɛn.

27 -Mvɔ 'bɩgv, Apolɔsv 'yibha ɔ 'ka Akai mni. 'In -Lagɔbhelia yia ɔ 'kɔayli 'pa, 'in -maa yia wee dɔdɔ -mvɔ -gv -Lagɔnyuma 'sɛbhɛ yoo 'pa nu, wa kpa ɔ 'nanv wa 'lakpa yu nya. Da ɔ nynia -mɔ, -wa plaa -Lagɔ, -Lagɔɔ 'nanɩ nya, 'in ɔ yia wa 'wɔsa bhabha. 28 ɔ ka -Lagɔsɛbhɛ zɛli Zuifv -yla, 'in ɔ yia wa -slolu tikli nu, -Zezu mɩ -Lagɔɔ -Bhasanyɔ nya, 'in ɔ 'nɩ Zuifv wɛli -yɔŋwnu, ɔ yia wa lu -zejila 'wv.

19

Pɔlv -zakpa 'sɔnv mnia Efɛzi

1 Bhla -we nya Apolɔsv mia Kolenti, 'in Pɔlv yia -Aziii* -gɔgɔ -ka -dɔdɔv yali -gbɛin 'plli, 'in ɔ yia Efɛzi nyni. 'In ɔ yia -mɔ -Zezuu 'binɔnya tɔlvɔ yli. 2 'In ɔ yia wa layibhaɛ: «Da a zva dli -Zezu -gv, Zuzu 'Pɔpa ka aɩn -gv kwilili?»

'In wa yia we 'bɩgvɔpali ɔ -ylaɛ: «-A 'nɩ -slɔ 'nɩ nu, Zuzu 'Pɔpa mɩ.»

3 'In Pɔlv yia wa layibhaɛ: «-Zugba, sa wa batizee aɩn?»

'In wa yia we 'bɩgvɔpali: «Zaaan nyimɛ batizee batizee sɔlv wa batizea -aɩn.»

4 Pɔlv nɛɛ wa -ylaɛ: «Nyuma -wa ŋwnua wa dli 'bhiti gbv, 'ma *Zaan batizea. 'In ɔ nɛɛ wa -ylaɛ: «Nyimɛ -ɔ yia 'mɩ lvɔ yia, a zɔ ɔ dli -gv, mɔ -wa -Zezu.» » 5 Da waa Efɛzi -nyuma 'nva wɛli -mni, 'in wa yia wa 'dɛ wla, wa batizee wa Nyumaa -Kanyɔ -Zezuu 'ŋni nya. 6 Pɔlv palia wa sɔ -gv la, 'in Zuzu 'Pɔpa yia wa -gv kwilili. 'In wa yia wɛli -putunyaa gbagbɛ bhli, -zugba wa paa -Lagɔgbvɔ -fali.

7 Wa 'dɛ weee mneni wa 'ka sa nyuma kugbua lɛ 'sɔ ŋwɛɛ nyni.

8 -Mvɔ 'bɩgv, Pɔlv plaa -Lagɔbudu zɔ, 'in ɔ yia -Lagɔgbv gbada -tv 'cɔ ta nɔkplɛ dli telɔ nya, -zugba ɔ gba -Lagɔɔ nyumaa 'wlulapɩgbv, 'in ɔ yɩ 'kli, -wa mia ɔ yukwli pɔlvɔda ɔ 'ka wa lu. 9 'In duun yia yukwli -yɔsumani, -maa 'nɩ -Lagɔgbv -yɔŋwnu, 'in wa yia -Zezuu 'Yloogblv gla palɩ -zejila 'wv. 'In Pɔlv yia wa -yɔ 'bhv, ɔ -yɔ -Zezuu 'binɔnya yia mni, -zugba ɔ slolu wa -Lagɔgbv 'kɔmvɔ, Tilanusu lakɔni -budu zɔ. 10 'Sa ɔ -tvɔ nɔda -zɔ 'sɔ nɔkplɛ. 'In Zuifv -yɔ Gleki sɔ mia -Azii -dɔdɔ -gv, -maa yia Nyumaa -Kanyɔɔ gbv 'nɩ.

Sevaa nɔkpasuyua

11 'In -Lagɔ yia gwɛdigbɔ 'kadɩ 'kadɩ lenv, Pɔlv sɔ nya. 12 'In 'klɔv -selɩ -mislv -yɔ 'naa -kibhenya bhlia ɔ ku ŋwɛ, 'mɩ wa kwaa guzɔnya. 'In -maa gu yia -maa -yɔ 'bhv, zuzu 'nyii -we -dɩa wa 'wv la, 'in we yia wa 'wv 'tla.

13 Zuifv tɔlvɔ -wa jɩlia 'gbɛ, zuzu 'nyii vuvue nya guzɔnya 'wv, -maa

* 19:1 'Mv wa laa -zɛɛn «Asie Mineure» -tuauwɛli 'wv.

yi 'yaa Nyūmaa -Kanyo -Zezuu 'ηni laylali, we vuvue nya. 'In wa nee zuzu 'nyii -yla: «-Zezu ka gbu Pōlv gbaa da, -a nee, o 'ηni nya a 'tla wa 'wv!» ¹⁴ Zuifv -Lagobobonyaa -kanyo mi -bha, 'mo wa laa Sevaa. O ka nokpasuyua gbeso, ma nu 'saa.

¹⁵ 'In zuzu 'nyuu yia we 'bigopal wa -yla: «In -yi -Zezu, 'in -o Pōlv -mia, in -yi -moo. 'In amia naa, nyoo amia -mia?»

¹⁶ Nyūme kaa zuzu 'nyuu 'wv, -moo yia wa -gubho. 'In o yia we -slolu nu, o 'tela, o -zi wa. O nua wa le, 'in o yia wa -bana yla, 'in wa -yo gwagwie yia o -budu zo 'tla kpanu nya. ¹⁷ Zuifv -yo Glekī mia Efēzi 'nua gbu -mīni, 'in nyanu yia wa 'wvslu. 'In wa yia Nyūmaa -Kanyo -Zezuu 'ηni 'ylimani.

¹⁸ Nyūma -duun -wa ηwnua -Lagōgbu -yo, 'in wa yia wa gbonnyu gbaa yi 'titee nyūma -zejila 'wv. ¹⁹ -Dlabhia -lenunya duun -yo wa 'sebhēe -zlo yia yi, 'in wa yia we -sie nyūma weee 'yu. Wa zelia we -vale we nyini 'gwēzii 'wlu glv ta 'wlu kugbua le gbu†. ²⁰ 'Sa -Lagōgbu mnenia la, 'in we yia -gubwvlaylimani, Jejitapee 'tite slolue nya.

-Zle 'kadu mi Efēzi

²¹ Gbonya -mīnu 'bigv, Pōlv nee Masedvanu -yo Akai o plilia o 'ka -Zeluzalem mī. O nee: «-Mv 'bigv, in -ka -mo nyini, we mī nu, in mī 'ya *Wlvmv 'yia.» ²² Timotee -yo Elasi -wa -wa o 'wvswana, 'in o yia -maa sobhie tie Masedvanu, 'in o 'de yia -Azii -tu 'yli yasole nya.

²³ -Mv bhla, 'in gbu 'kadu yia bhli -Zezuu 'Yloogblv 'gbv. ²⁴ Nyūme yabhlo wa laa Demetliuv, 'gwēzi nya o bhlaa -lu yua -seese. Nyūmaa -lagō wa laa Atemist† we -buduu 'wvwlv -yua -seese o bhlaa. Mv -yo, o -yo o lubhonunya yia 'gwēzi duun. ²⁵ 'Yli yabhlo nya, Demetliuv gbelia o lubhonunya -yo -wa -yo o kaa lubhoo 'yli -bhlo 'wlu, 'in o nee wa -ylae: «'Talean, amiaa 'de -yi we 'ji nu, 'mv lubho nu -yo -a ylia -amianuv 'gwēzi. ²⁶ -We mia 'plida, a yi we -yo, 'in a nu we.

O Pōlv nee nu, -lagō -we nyūma tēlia, we 'ni -lagō -zōnunya. O ka nyūma duun 'wlu -nyūmō. We 'ni -seli Efēzi -bhlo, we -tu 'wv -se, we 'ka -Azii -dvdv weee -gv lamneni. ²⁷ -Mv mneni we 'ka -amiaa lubho -nyūmō, 'in we 'ka Atemisi 'kadu -budu -yo we 'ηni lasa. 'In nyūma 'na 'ka -slēen we 'ylimani. 'In 'mv wa bubōa -Azii -yo -dvdv weee -gv.»

²⁸ Da nyūma 'nua wee gbu -mīni, wa 'paa 'ce, 'in wa yia 'wvkvkpie bhli: «Efēzi -nyūmaa Atemisi 'yilia!»

²⁹ 'In 'gbe -kpahie yia gbugblolu. 'In Masedvanu -nyūma 'so wa laa Gayusi -yo Alisitaki, -wa -wa Pōlv nōnunya, 'in wa yia -maa kpa, 'in wa -yo wa 'so yia -gblgblv 'wv mī gwagwie nya.

³⁰ Pōlv 'yibha o 'ka wa nyidi 'tla -zejila 'wv, 'in -Zezuu 'binunya nee o -yla, o 'na nuv we le -ni. ³¹ -Aziii lubhonunya 'kadu -tōlv -wa mia Pōlv talea nya, -maa yi 'yaa wee weli -bhlokpade o yoo 'pa, nu, o 'na 'sibhli wee -zejila 'wv la -ni.

³² -Mv bhla, nyūma yiyli -gv, -zugba gbu bidi -bidi bidi wa nua le. Nyūma tōlv kv 'wv weli yabhlo nya, 'in tōlv kv 'ya weli -putu nya. 'In -we ka 'gbv wa yia 'wlvubeli, wa glaa -nyūma duun 'ni we -yi. ³³ We bhla Zuifv yabhlo wa laa Alēzandli mī -bha. 'In nyūma tōlv yia we 'ji gba o -yla, -zugba Zuifv tōlv sua o, o 'ka gba. 'In Alēzandli yia so 'wvubhu, o 'yibha o 'ka waa nyūmaa -zlo -yla gbu gba. ³⁴ Wa yibhelia o Zuifv nya, 'in wa 'de weee yia 'wvkvda -tu weli -bhlogbōo nya 'leli 'so nukplēe: «Efēzi -nyūmaa Atemisi 'yilia! Atemisi 'yilia!»

³⁵ 'In wee 'gbee fengble yia nyūma weee ηwe 'munu. 'In o nee: «Efēzi -nyūma, nyūma weee -yi we 'ji nu, Efēzi -gbe -wa Atemisi bubō -budu 'kadu -yo we teliteli -tukpa, -we 'bhva yalu ηwekonyo. ³⁶ Nyūme yabhlogbōo 'ni mneni o 'ka gbu -mīni kvli. We 'gbv, a 'mu ηwe, a 'na slolu gbu lv -ni. ³⁷ 'In nyūma -wa a -laa -seli, wa 'ni we -budu zo -lu yabhlogbōo yli, 'in wa 'ni -amiaa

† 19:19 'Yli glv 'so 'yli kugbuua lubhoo 'penigwēzi -wa. ‡ 19:24 'Nwnōlagō -wa.

-Lagɔ vɛli. ³⁸ We -ka Demetlius -yɔ ɔ lubhonɔnya 'yibha wa 'ka nyime 'klamanɪ, wa mni gbɔwɔbhunya 'yu, gbɔwɔbhhu yli nya. Mɔ wa 'kaa nyime 'klamanɪ -mɔ mia dɛ. ³⁹ We -ka nu, a ka 'ya gbɔ yabhlo, a 'ka we layibha, -a mneni -a 'ka -mɔv gba -a 'dɛ weee 'wlugbeliyli nya. ⁴⁰ -A fɛli -amɪaa 'dɛ gbɔ 'nyɛa, 'in wa 'ka -ain gbɔ 'wludi, nu, -amɪa sɔlba -amɪaa 'wlulapilinya -yɔ 'wɔ, gbɔ -we 'plia -zɛɛn daa 'gbɔ. Wee 'wlugbelie -mɪni 'ni 'ji tiklu -ka, 'in gbɔ -we -a 'kaa gba, -mɔv 'ni -mɪ.»

⁴¹ Da ɔɔ fɛngblɛ gba 'saa, 'in ɔ nɛɛ nyima -yla, wa mni wa -buduŋwɛɛ.

20

*Pɔlv mɪa Masedvanɪ -yɔ *Glɛsɪ -dɔdɔ -gv*

¹ Da -zɛ bhɪa, -mɔv 'bɪgv, Pɔlv yia -Zezuu 'binɔnya 'wlugbeli. ɔ zɔa wa 'di, 'bhie, ɔ yia wɛli 'pa, 'in ɔ yia Masedvanɪ mni. ² ɔ 'plɪa wee dɔdɔ -mɪni -gv, 'in ɔ yia -Lagɔnyɪma 'di duun zɔ. -Mɔv 'bɪgv, ɔ yia *Glɛsɪ nyini, ³ 'in ɔ li -mɔ Glɛsɪ -dɔdɔ -gv 'cɔ ta. Da ɔ mia 'glɔ 'wɔ -gblada, ɔ 'ka Silii mni, 'in ɔ yia 'nɔ nu, Zuifɔ mɪ ɔ -yɔgbɔ zɔda, wa 'ka ɔ 'bha. Tɔvɔn, ɔ yia ɔ 'dɛɛ dli zɔ lapɔpali nu, ɔ 'ka Masedvanɪ -dɔdɔ -gv lɔbhiti. ⁴ -Wa -yɔ Pɔlv mɪa, wa ŋni ni: Belee -nyime Pilusɪ 'yu Sopatɛɛ, Tesalonikɪ -nyima Alisɪtakɪ -yɔ Sekɔndusɪ, Delɪbɔ -nyime Gayusɪ, 'in Timotee, we -yɔ 'ya -Azii -dɔdɔ -gv -nyima Tisikɪ -yɔ Tlofimu. ⁵ Nyɪma -manɪ -gala -ain 'yu, 'in wa yia -ain wɔ Tloasɪgbe nɔkplɛ. ⁶ *'Floo -we 'nɪa gɔɔ -yɔ -ka, we 'fɛti 'plia, 'in -amɪa yia Filipɔgbe nɔkplɛ 'glɔ 'wɔ -gbla. -A li 'nyu 'klɔɔ 'yli gbɔ, 'in -a yia wa -gbɛ nyini Tloasɪ, -a li -mɔ lɔkɔwlu -bhlo.

Pɔlv mɪ Tloasɪ

⁷ Samidii jibheza, -a gbelia 'wlu, -a 'ka 'floo ladidli dabɔdɔ, 'in Pɔlv yia gbɔ -gbagbie bhli -Lagɔnyɪma -yla. 'In zli -ka zli mɪa ɔ yiaa 'gbɔ, 'in ɔ yia gbada -tɔ tiklu, 'in zli -gv yia bɛ. ⁸ -Buduu yu mɪa yali, -we zɔ -a gbelia 'wlu, 'napɛɛ -zlo mɪ -mɔ -nyumada. ⁹ Nyimeslɔyu wa laa Etikɪ -dia finɛtlu ŋwɛ -gv la. Pɔlv

ka gbagbie latlɔmanɪ 'gbɔ, Etikɪ yia 'ylaa ŋwɔ. ɔ zilia 'ylaa 'wɔ, 'in ɔ yia 'tazɪ tanɔv finɛtli 'yli 'bhɔ, 'in ɔ yia bhli. Wa 'ka ɔ 'wɔbhhu, -zugba ɔ ka tli. ¹⁰ Pɔlv 'sibhli la, ɔ kwlia ɔ -gv 'wɔ, 'in ɔ yia ɔ 'wɔbhhu, ɔ nɛɛ: «Amɪaa dli 'na sumanɪ -ni, ɔ -ga 'yliyɔ!» ¹¹ -Mɔv 'bɪgv, Pɔlv -gblaa 'tazɪ 'wlu, ɔ didli 'floo la, 'in ɔ yia we li. ɔ gba 'yaa kplokplo, zli dolua 'wɔla, 'in ɔ yia mni. ¹² 'In wa -yɔ ɔɔ nyimeslɔyu yia mni, -zugba ɔ -ga 'yliyɔ, we yia wa 'dɛ weee dli lapali.

Pɔlv 'bhɔa Tloasɪ, 'in ɔ yia Milee mni

¹³ -A -gaa 'yu, -a yia 'glɔ 'wɔ -gbla, 'in -a yia Asɔsɔ mni. -Mɔ -a 'kaa Pɔlv 'wɔbhhu, -we ka gbɔ -wa, ɔ nɛɛ ɔ 'ka -mɔ mni bhɔ -gv. ¹⁴ Pɔlv ylia -ain Asɔsɔ, 'in -a yia ɔ 'wɔbhhu 'glɔ 'wɔ, 'in -a -yɔ ɔ 'sɔ yia Mitilɛni mni. ¹⁵ -Bha -a -gblaa 'glɔ 'wɔ, 'in -a yia lɔbhiti gumunyu -gv. -Mɔv zli zlia, 'in -a yia Kio 'klɔ nyini. -Mɔv 'bɪgv zli zli 'yaa, 'in -a yia Samɔsɔ nyini, -mɔv 'bɪgv zli zlia, 'in -a yia Milee nyini. ¹⁶ Nu, Pɔlv nɛɛ, Efɛzɪ ɔ plɪa, ɔ 'nɪa -bha 'yiligbea yi, ɔ yi bhla lanyumɔv -Azii -dɔdɔ -gv. ɔ 'yibha ɔ 'ka *Pantikɔtɔv 'yli nya -Zeluzalɛmɔ -mɪ, sao sa we -ka -mɪ. We 'gbɔ, ɔ yia kwɛlapulo.

Pɔlv 'paa Efɛzu leglizɪ nyɪma kpasɪ wɛli

¹⁷ Pɔlv mɪ Milee, 'in ɔ yia nyɪma Efɛzɪ tie nu, wa 'ka *leglizɪ nyɪma kpasɪ laa mni. ¹⁸ Da wa nyɪnia Pɔlv kwesi, ɔ nɛɛ wa -ylaɛ: «Na tianɔ nyɪnia -Azii -dɔdɔ -gv, sa in -yɔ ain 'sɔ -dia la, amɪaa 'dɛ -yi we. ¹⁹ In ka Nyɪmaa -Kanyɔɔ lubho nɔ na 'dɛɛ 'wɔtɪtie nya 'kienyi, sɪasɪ -yɔ 'mɔ nya 'yliya 'wɔ, na -yɔgbɔ Zuifɔ zɔaa 'gbɔ. ²⁰ Amɪaa 'dɛ -yi we 'ji nu, in 'ni gbɔ yabhlogbɔɔ ain -yɔ zizeli. -We weee 'kaa ain 'wɔsa, in ka we ain -yla gba, 'in in ka we ain -slolu -zejila 'wɔ we -yɔ amɪaa -budu zɔ. ²¹ In ka Zuifɔ -yɔ -wa 'nɪa Zuifɔ la, wa 'ka wa dli 'bhiti -Lagɔ 'yu, 'in wa 'ka -amɪaa -Kanyɔ -Zezu dli -gv zɔ.

²² «'In -slɛɛn, -Zeluzalɛmɔ na mɪa. -Lagɔɔ Zuzu gbaa, in nɔ 'sa -gla nya. -We 'kaa -mɔ 'mɪ yli, in 'ni we -yi. ²³ Nu, -we ka 'ji in -yia -bhlogbɔɔ, 'gbe -bhlo

-bhlo 'wv, Zuzu 'Pupa ka 'mi 'tvlv nu, -kaslv -yɔ siasie mi 'mi wɔda. ²⁴ In 'ka thoo, in 'ka 'pɔoo, -mɔv 'ni 'mi dlu gbv yabhlogbɔɔ. -We -wa 'mi dlu gbv, mv -wa nu, lubho -we Nyimaa -Kanyɔ -Zezu tia 'mi -yɔ, in nv we, in 'ka we bhia. Wee lubho mia, -Lagɔɔ 'nanu gbɔzɔnv gbv gbagbie -wa.

²⁵ «In ka -Lagɔɔ nyimaa 'wlu-lapuligbv gbagbie nya ain glaa 'plli. 'In -slɛɛn, in -yi we 'ji nu, amiaa 'yabhlogbɔɔ 'na 'ka 'maslɛɛn na 'klv 'yl. ²⁶ We 'gbv, in nɛɛ ain -yla -zɛɛn ɛ: amiaa 'yabhlo -ka mnɔ, we 'ni na 'wlu -gbv. ²⁷ Nu, in ka -Lagɔɔ dumagbv weee ain -yla gba. In 'ni we 'yabhlogbɔɔ ain -yɔ zizeli. ²⁸ A zv amiaa 'dɛ 'yliyɔ, 'in a zv leglizl weee 'yliyɔ. Wa 'wlv sa bhlabhlenya, -wa Zuzu 'Pupa 'nyɛ ain yoo, a 'ka wa 'yliyɔzɔnya -zɛ. -Lagɔ ka wa 'wɔziti ɔ 'Yuu 'pɔɔn nya, wa 'ka ɔ -nv -zɛ. ²⁹ Na mnɔmɔɛɛ 'bɔgv, gɔbhɛɛ -bho -nyima yia ain glaa plaa, 'in wa 'ka we bhlabhlenya gbonyuu -yla lɛnv. ³⁰ 'In 'dɛbhie ain nyidi, nyima -tɔlv yia yotvbhva, 'in -Zezuu 'binɔnya 'ka wa 'bubholu. ³¹ A -tv 'yliyɔgada, 'in a ligbe we nu, in ka ain 'dizɔda -tv zlvkpɛ -yɔ jibheza, -zv ta 'wv, 'miɔ nya 'yli.

³² «'In -slɛɛn, -Lagɔ -yɔ ɔ 'nanuwɛli kwɛɛ na zva ain. 'In ɔ ka we se, ɔ 'ka ain 'ylimani dlvzɔvɛ 'wv, 'in 'bi -we ɔ zva la, -wa weee mia ɔ -nv nya -yla, ɔ 'ka we ain 'nyɛ. ³³ Na dli 'ni nyimɛ yabhlogbɔɔɔ 'gwɛzi, ɔ -can -yɔ ɔ 'naanya 'wɔnyini. ³⁴ Amiaa 'dɛ -yi we 'ji nu, -li -we ka 'tv mia in -yɔ na nɔnɔnya -yɔ, na 'dɛɛ sɔɔ lubho nya na yia we. ³⁵ Sa a 'kaa lubho nv, 'in a 'ka bobabhanya 'wɔyi, in ka we ain -slolu. 'In -a 'ka wɛli -we Nyimaa -Kanyɔ -Zezuu 'dɛ gbaa ligbe: «Nyimɛ -lu -nyɛnyɛ ka 'mɔna, we -zi -lu 'yiyɛ nyimɛ kwɛɛ.» »

³⁶ Pɔlv bhia gbagbie, -mɔv 'bɔgv, ɔ -yɔ wa 'dɛ weee 'sibhlia 'kukolu, 'in wa yia -Lagɔ bhuhhoe. ³⁷ Wa 'dɛ weee bhlia wie, wa gblelia Pɔlv, 'in wa yia ɔ wɛli 'pa. ³⁸ 'In wa -gv yia 'wɔtv -kɔvn, -we ka gbv -wa, ɔ nɛɛ wa -yla wa -putu

'na 'ka 'maslɛɛn ɔ 'klv 'yl. Wa kwaa ɔ yoo, 'in wa yia ɔ 'glv -yɔ -nyneni -kpɔ.

21

Pɔlv mɔna -Zeluzalɛmv

¹ -A 'bhva Efɛzu -Lagɔnyima kpasu -gbɛ, -a -gblaa 'glv 'wv, 'in -a yia 'nyunyidiɔɔɔ wa laa Kɔsv -gv mni tiklu. -Mɔv zli zlia, -a nynia Wlodv, 'bhie, -a yia Patalaa mni. ² 'Glv yabhlo mia Fenisi dɔɔv -gv mɔɔda, -mɔ -a ylia we. Tɔvn, -a -gbla we 'wv, 'in -a yia mni. ³ -A nynia gumunyuu nyidi, 'in -a yia 'nyunyidiɔɔɔ wa laa Siplv -yɔyi kɔpɛsɔlv. -A mɔna Silii -dɔɔv -gv -gbɛin, 'in -a yia Tiligbe nɔkplɛ lasibhli, -bha 'glv 'kaa we nɔkpla -gba weee lasibhli. ⁴ -Mɔ Tili -a ylia -Zezuu 'binɔnya, 'in -a yia wa -gbɛ -tv lɔkɔwlu -bhlo. Gbv -we 'kaa Pɔlv yli, -Lagɔɔ Zuzu gbaa we wa -yla, 'in wa nɛɛ ɔ -yla, ɔ 'na mnɔni -Zeluzalɛmv -ni. ⁵ Da weee lɔkɔwlu -bhlo bhia, 'in -a yia 'yoo 'wɔbhv, wa 'dɛ weee yia -ain yoo kwa. Wa -yɔ wa 'ɲwɔ -yɔ wa 'yua, 'in -a yia 'gbe nɔkplɛ 'tla, 'bhie, -a yia 'kukolu 'sibhli gumunyuu -gɔgɔ -gv, 'in -a yia -Lagɔ bhuhhoe. ⁶ -Mɔv 'bɔgv, -a 'pɔpalia wɛli, 'bhie, -amɔ -gblaa 'glv 'wv, 'in -Zezuu 'binɔnya yia -buduɲwɛɛ lɔbhiti.

⁷ -A 'bhva Tiligbe 'wv 'glv nya, 'in -a yia Ptolemaisɔ -amɔna nɔnvɛ 'wlvbha. -A -saa weee 'gbe nɔkplɛɛ -Lagɔbhelia fv, 'in -a yia 'yli -bhlo li wa nya.

⁸ -Mɔv 'bɔgv zli zlia, -a 'bhitia lv, 'in -a yia Sezalee nyini. -Bha -a plaa -Lagɔ gbvgbanyɔ Filipv -budu zɔ, 'in -a yia ɔ -gbɛ ladli. Nu, ɔɔ Filipv mi nyima gbesɔ -wa -a -saa zlimɛ -bha -Zeluzalɛmv, wa lɔnyimɛ yabhlo nya. ⁹ ɔ ka 'ɲwɔnyua -mnɔva, 'yieslɔɲwɔ nya, wa 'ni yli -mi. -Lagɔgbv -fali wa paa.

¹⁰ -A ka -bha 'yli duun li, 'bhie, -Lagɔgbv -falpanyɔ yabhlo 'bhva Zudee, wa laa Agabusɔ, 'in ɔ yia -bha yi. ¹¹ ɔ yia -ain 'yia, ɔ 'bhva Pɔlv -jlaa 'wv, ɔ gbvan ɔ 'dɛɛ bhv 'sɔ -yɔ sɔ 'sɔ, 'in ɔ nɛɛ: «Wɛli Zuzu 'Pupa gbaa, mv ni: «Nyimɛ ka -jlaa mia da, sa in gbvan da na 'dɛ, 'sa Zuifv yia ɔ gbvaan

-Zeluzalemv. 'In wa 'ka o nyuma -wa 'nia Zuifv yoo 'nye.» »

12 Da -a 'nva gbu -mni, 'in -amiaa 'de -yo Sezalee -Lagobhelia yia Polv bhuhhoe, nu, o 'na mnini -Zeluzalemv -ni. 13 'In Polv yia we 'bigupalie: «Lee ka 'gbu a wi, 'in a sumani na dia? Wa 'ka 'mi gbu -Zeluzalemvoo, wa 'ka 'mi 'bha 'debhie -gbolu Nyumaa -Kanyo -Zezuu 'hnu 'gbuoo, in mi 'cin lamnazida.»

14 Nu, o 'ni -amiaa weli 'wuhwnuda -mu 'gbu, -a yia o bhuhhoe 'yitide. 'In -a nee: «Nyumaa -Kanyo dumagbu nu le!»

15 -A lia 'yli sanime wee da, 'in -a yia -amiaa 'gbanya -mzv, -a yia -Zeluzalemv mni. 16 -Zezuu 'binonya tava mia Sezalee, -maa yia -ain yoo kwa. 'In wa yia -ain Siplv -nyime yabhlo, -o 'kaa -ain -guda 'nye, -o wa laa Mnasoo -budunwee kwa. -Zezuu 'binonyo -wa, we 'bi ka 'wugwe.

Polv -yo -Lagonyima kpası gbelia 'wlu -Zeluzalemv

17 Da -a nynia -Zeluzalemv, -Lagobhelia yia -amiaa 'lakpasu kpa 'muna nya. 18 -Muv 'bigv zli zlia, Polv -yo -ain 'so yia *'Zakee -gbe mni. -Mo leglizv nyima kpası weee gbelia 'wlu. 19 Polv -saa wa fv, 'bhie, -we weee -Lago nva le nyima 'nia Zuifv -gbe, 'in o yia we 'di -sa wa -yla kpeen kpeen.

20 Da wa 'de weee 'nva weli -mni, 'in wa yia -Lago 'hni -mni. 'In wa nee Polv -yla: «Bheli -in -tali, Zuifv 'wlu sanime ka -Zezu dli -gv zv, 'in wa mia Moizv tite -yolaneda. 21 -We wa mia gbada wa -yla -na daa mv ni: Zuifv -wa mia 'lakpanya glaa, -in nee wa -yla wa palı Moizv tite -blgv, wa 'na 'palı wa 'yua knı 'wv -ni, 'in wa 'bhv -Zuifv lenugbv 'cin 'bi. 22 Sa -a 'ka we nva? 'Nva wa yia we -kp, nu, -in ka yi. 23 We 'gbu, -we -a yia da -mi -yla gbaa, -in nv we le. Nukpasia -mna -wa bia -Lago -yla mi -ain glaa -seli.

24 -In -yo wa mni, -in -yo wa 'ka wa -yowolgbv lenv, -in plolv wa 'wlu, 'in wa 'ka wa 'nyi -sa. -In -ka 'sa nv, 'in nyima weee yibhelia we 'ji nu, -we wa gbaa -na daa, we 'ni gbuznv. 'In wa

'ka we -yoyı, nu, Moizv tite -mi -na zv 'ya 'nvw. 25 We -ka nyuma -wa 'nia Zuifv -wa zva -Zezu dli -gv, gbu -we ka weli -a bhla, -a ka we celi, 'in -a yia we wa yoo 'pa: «A 'na lili -zila -bobonime -ni, we ka pvin. Numee 'pion -tukpa -yo nume -we 'pion 'nia 'wotla, a 'na lili we -ni. 'In a 'na nvn mvtngbv le -ni.» »

26 -Muv zli zlia, tavn, Polv -yo waa nyima -mna yia mni. 'In o -yo wa yia -yowolgbv lenv dabv. -Muv 'bigv, 'in o mna -Lagobudu 'kadv zv, 'in 'yli -we nya wee -yowolgbv 'kaa bhla, o yia we gba. We ji -wa nu, bhla -we nya wa 'kaa wa -zila bobo -bhlo -bhlo.

Polv wa kpa -Lagobudu 'kadv zv

27 Wee -yowolv yli gbeso 'ka bhla mni, 'in -Azii -dvdv -gv Zuifv yia Polv -yoyı -Lagobudu 'kadv zv. Tavn, wa 'paa nyima -zloo dli yalı, 'in wa yia o kpa, 'wukpıkie nya: 28 «Izlaeli nyima, a be -ain -yo! Nyime -o mia da, da weee -yo nyima weee o slolua gbu -we -wa Izlaelnyima klaa, we -yo Moizv tite -yo -Lagobudu 'kadv -yo -tv. 'In -sleen, nyima -wa 'nia Zuifv, o ka wa -Lagobudu 'kadv zv -la, sanee 'sa o plaha wee -molv da pvin -lile!»

29 -We ka 'gbu, wa yia 'sa nv, wa ka Efeziyu Tlofimv 'yi Polv nya -Zeluzalemv gbe nukple. Nu, wamia dli, Polv -yo o 'so ka -Lagobudu 'kadv zv pla.

30 'In wee 'gbee nukpla -nyima weee gbugblolua, 'in wa -yo -gwagwie yia da weee 'bhv. 'In wa yia Polv kpa, wa -yo o lagbizelie yia -Lagobudu 'kadv zv 'tla, 'in wa yia -bha kla, -bha -bhlokpade. 31 Zuifv mi 'klı 'yıda, wa 'ka Polv 'bha, 'in nyima yia weli Wlv 'sljaa -zloo -kanyo 'kadv kwa, nu, -Zeluzalemv -nyima weee ka gbugblolu. 32 -Bha -bhlokpade, o 'bhua 'slja -yo 'sljaa gv gbuv 'yugalnya 'wv, 'in o -yo -gwagwie yia nyumaa -zloo gbe gbein mni. Da wa 'yia o -yo 'slja 'so -yo, 'in wa yia Polv bhıe 'yitide. 33 O 'sljaa -kanyo 'kadv bea Polv -yo, o kpa o, 'in o nee, wa gbu o netellukpe 'so nya. 'Bhie, o

yia wa layibhae: «Nyoo nyime -mɔni -mia? Lee -lu o nu lea?» ³⁴ 'In nyimaa -zloo glaa, -zakpa -bhlo kpi 'wu -maa 'dee sa, 'in tɔva kpi 'wu, weli -putu nya. Nu, 'slɔjaa -kanyo 'kadu 'ni mneni o 'ka weli yabhlogbo 'wɔlanu, wee -zle duun glaa. 'In o nee, wa -yo Pɔlv 'so mni 'slɔjaa -budu 'kadu zo. ³⁵ Da Pɔlv -yo wa nynia wee -buduu sikalie kwesi, 'in 'slɔja yia o 'wɔbhu nyima 'wlu yali, nyimaa -zlo glaa, 'ce 'kadu wa mia 'padaa 'gbu. ³⁶ Nu, nyima weee mi o 'bi, 'wɔkpi kpi nya: «A 'bha o!»

Pɔlv gbaa o 'dee -gvgbv

³⁷ Bhla -we nya wa -yo Pɔlv 'kaa 'slɔjaa -budu 'kadu zo pla, o nee 'slɔjaa -kanyo 'kadu -ylae: «In mneni in 'ka -mi -yla weli yabhlo gbaa?»

'In -moo yia we 'bigupali o -ylae: «'In, aya! Gekiweli -na gbaa?»

³⁸ Ezipotvyu o 'bhua nyimaa dli 'wu, nyimaa 'wlulapilinyo -yo, we 'bi 'ni -slo 'wɔgwle, 'in o -yo 'binonya 'wlu glv -bhlo (4.000) yia da beblee ladila mni, we 'ni -mi?»

³⁹ Pɔlv yia we 'bigupalie: «Zuifu in -mia, Talisigbe nukple, Silisi -dudu -gv. Gbe ka 'nɔni mia mnida, we nukpla -nyime in -mia. -Mi na bhuhoea, -in 'nye 'mi 'yoo, in 'ka nyima -yla gbu gba.»

⁴⁰ 'Slɔjaa -kanyo 'kadu yia o 'yoo 'nye. Pɔlv 'yiligbea sikalie 'wlu, 'in o yia so 'pa nyima -yla, nu, wa 'mu nwe. Da wa 'de weee 'mua nwe blenyii, 'in Pɔlv yia wa -yla gbu gba zuifweli 'wu:

22

¹ «Na bhelia -yo na didea, a pu yukwli, na 'dee gbu 'wɔsaweli na yia -sleen da aɔn -yla gbaa.»

² Da Pɔlv mia gbada wa -yla, wa 'nva we zuifweli 'wu, 'in wa yia nwe 'mu blenyii.

Tɔn, 'in Pɔlv nee: ³ «Zuifu in -mia, Talisigbe 'wu wa gwalia 'mi, Silisi -dudu -gv. 'In -seli wa zva 'mi -Zeluzalem. Gamalieli -wa na -slolunyɔ, mɔ -slolua 'mi -amiaa dukpasu tite kpeen kpeen. -Lagoo gbu mi 'ya -ami dli 'kadu, a 'de weee 'bhisa -zeen. ⁴ Nyima -wa mia -Zezuu

'Yloogblo -gv, in ka wa 'klyie 'wɔpali, in ka wa 'bha. 'In in yia wa 'llukpe pali, we yi nukpasia -zeoo, we yi 'nɔni -zeoo, -zugba na pa wa -kaslv 'wu. ⁵ *-Lagobɔnyaa -kanyo 'kadu -yo Zuifu nyima kpasu weee mneni wa 'ka gba, nu, gbuzonu na gbaa. Wa ka 'mi 'sebhenya yoo 'nye, na bhelia Zuifu mia -Damasigbe nukplee 'gbu. 'In in yia wee 'gbe nukple mni, waa -Lagonyima mia -mɔ, in 'ka wa 'llukpe 'pali, in 'ka wa -mɔ -Zeluzalem kwa, 'in wa 'ka wa -kaslv 'wɔpa.

Pɔlv gbaa o -Lagɔplagbu (Lngb 9.1-19, 26.12-18)

⁶ «'In, in mi 'yloogblo, in 'ka -Damasigbe -yo cipaa yi, 'ylobagbu ylv nya tɔn, san 'kadu yabhlo 'bhua yali, 'in we yia 'mi gbeli. ⁷ In bhelia dudu, 'in in yia weli yabhlo 'nu, we nee 'mi -ylae: «Sɔlv, Sɔlv, lee ka 'gbu -na pali 'mi 'klyie 'wɔa?»

⁸ «'In in yia layibhae: «Na -Kanyo, nyoo -in -mia?»

«'In wee weli yia we 'bigupalie: «-Ami Nazaletiyu -Zezu, -in mia 'klyie 'wɔpali, -ami -wa.» ⁹ Na nɔnɔnya ka wee san -yoyi, 'in o mia 'mi -yla gbu gbada, wa'a 'nu -moo weli.

¹⁰ «Tɔn, in yia layibhae: «Na -Kanyo, sa in 'ka nva?»

«'In Nyimaa -Kanyo nee 'mi -ylae: «-In -so 'wu, -in mni -Damasigbe nukple, 'in -we weee -Lagoo gbaa, -in nu le, -mɔ wa yia -mi -yla we gbaa.» ¹¹ In ka 'lo wee saan 'tite -minu 'gbu, na nɔnɔnya kpaa na so la, 'in wa yia 'mi -Damasu kwa.

¹² «-Mɔ -Damasu, nyime yabhlo mi -bha, 'mɔ wa laa Ananiasu. Nyime o zva -bha -Lagoo, 'mɔ o -mia, 'in o zva Moizu tite 'nɔnwe. -Damasigbee Zuifu weee gbaa gbuzonu gbu o daa.

¹³ Ananiasu yia na -gbe, o 'yiligbea 'mi kwesi, 'in o nee 'mi -ylae: «Sɔlv, na bheli, -na 'yli -blo!» -Bha -bhlokpade, na 'yli -bloa, 'in in yia o -yoyi vaa.

¹⁴ «'In o yia we -godi 'mi -ylae: «-Amiaa dukpasu -Lagoo ka -bha -mi -sa 'cɔn, -in 'ka o dumagbu yibheli, 'in o -wa Nyime Tikli, -in 'ka o -yoyi, -in 'ka

o 'dεε weli 'nu. ¹⁵ Nu, o gbodayinyo -na yia -zea. 'In -we -in 'yia -yo, 'in -in 'nua, -in 'ka we gba dudu -nyima weee -yia. ¹⁶ 'In -sleen, lee ka 'gbu -na waa? -In -so 'wu, -in yi, -in la Nyimaa -Kanyoo 'ηni, wa 'ka -mi batizee, -Lago 'ka -mi -yowob, -na gbonyii 'ka -mi kweyli 'bhu.»

Pɔlv gbaa sa -Lago tiea o, nyima 'nia Zuifu, wa -gbεε gbu

¹⁷ «-Muu 'bigu, in yia lobbhiti -Zeluzalem. 'Yli yabhlo nya, in mi -Lago bhuhhoeda -Lagobudu 'kadu zo, 'in Nyimaa -Kanyo yia 'mi 'klotlali na 'yli 'wu. ¹⁸ 'In, in 'yia Nyimaa -Kanyo -yo, 'in o nee 'mi -yiae: «-In 'pulo kwe la, -in 'bhu -Zeluzalemu sibi! Nu, na gbu -na yia gbaa, -mo -nyima 'na 'ka we -yowonu.»

¹⁹ «In yia we 'bigopalie: «Nyimaa -Kanyo, wa 'de -yi we 'ji nu, in ka -Lagobudunya zo 'plili, 'in nyima -wa ηwnua -na gbu -yo, -zugba na pa wa -kasu 'wu, 'in na seli wa. ²⁰ 'In da wa 'kaa -na gbodayinyo Etien 'bha, -ami mi 'ya -bha. -Wa mia o 'bhada, in ka wa ηwnunu, 'in in yia wa -bananya 'yliyozu.»

²¹ «'In Nyimaa -Kanyo nee 'mi -yiae: «-In mni, nu, tiea na yia -mi 'pipi, nyima -wa 'nia Zuifoo gbεgein!» »

Pɔlv nee Wlomu 'slujaa -kanyo -yia nu, Wlomu -dudowlakpe o -mia.

²² Nyimaa -zlo pulba Pɔlv yukwli tikli, toun, o yia welinya -minu gbagbie bhia. 'In wa yia 'wɔkpikpie bhlie: «A -sa nyime ni la! A 'bha o! O 'ni we 'klu -ka, o 'ka 'yliyogada -tu, dudu ni -gu!» ²³ Wa 'kpa 'wu 'titee, wa vitelia wa -bananya, 'in wa yia bla yali 'mni. ²⁴ Wlomu 'slujaa -kanyo 'kadu nee, wa 'pa Pɔlv 'slujaa -budu 'kadu zo. Wa 'ka o seli, 'in gbu -we ka 'gbu nyimaa -zlo mia sa o 'wluo 'kpilida, o 'ka we gba, 'in -mo 'ka we 'nu. ²⁵ 'In da wa gbuan Pɔlv wa 'ka o selia yi, toun, 'slujaa gbu gbuu 'yugalinyo mia -bha, Pɔlv yia o layibha 'lee: «We se mi aun -yia, a 'ka *Wlomu -dudowlakpe seli, -zugba a 'ni -slo o -yogbu 'wobhuu?»

²⁶ Da o 'slujayu 'nua weli -mini, 'in o yia 'slujaa -kanyo 'kadu weli kwa, o nee o -yiae: «Lee -lu -na yi yaa de lenua? O nyime -moni, Wlomu -dudowlakpe -wa!»

²⁷ 'Slujaa -kanyo 'kadu yia Pɔlv 'yia, o bea o -yo. O yia o layibhae: «Gba gbuzonu, Wlomu -dudowlakpe -in -mia 'pien yi?»

Pɔlv yia we 'bigopalie: «In, 'mo in -mia.»

²⁸ 'In 'slujaa -kanyo 'kadu nee: «'Gwezi 'kadu in pluba 'bhie, in yia Wlomu -dudowlakpe -ze.»

'In Pɔlv yia we 'bigopalie: «-Ami mia, gwali wa gwali 'mi we.»

²⁹ -Bha -bhlokpade, -wa 'ka yaa Pɔlv seli, 'in o 'ka gba, -maa yia o gwewla. Da 'slujaa -kanyo 'kadu yibhelia we 'ji nu, Pɔlv o o gbuan, -mo mi Wlomu -dudowlakpe nya, 'in o 'de yia nyanu nu.

Pɔlv mi gbowliwodinya 'yu

³⁰ Gbu -we Zuifu dia Pɔlv 'wlu, 'slujaa -kanyo 'kadu 'yibha o 'ka we 'wolanu kpeen kpeen. We 'gbu, zli zlia, 'in o yia o gbuan -llukpe 'wusa. 'In o yia -Lagobubonyaa -cian -yo gbowliwodinya 'wlugbeli. 'Bhie, o -yo Pɔlv yia wa 'yu yi.

23

¹ Pɔlv ylaa gbowliwodinya filu, o nee: «Bhelian, in ka -Lago 'yu no 'nanuu, na dli 'ni 'mi gbu 'nye, 'in we yia -zeen yli -mini yli.»

² 'In -Lagobubonyaa -kanyo 'kadu Ananias nee -wa mia Pɔlv kwesi -yiae: «A 'pa o ηwe -gu -lu!»

³ Toun, Pɔlv nee o -yiae: «Weli 'so -nyime, -mi -Lago yia bhitia! -Bha -in -dia la, -zugba -na bhu na -yogbu 'wu titee sob, 'in -in nee, wa bhiti 'mi. Tite 'ni 'sa gba.»

⁴ -Wa mia Pɔlv kwesi, -maa nee o -yiae: «-Lagobubonyaa -kanyo 'kadu -na vela yi?»

⁵ Pɔlv yia we 'bigopalie: «Na bhelia, in 'ni we 'ji -yi nu, -Lagobubonyaa -kanyo 'kadu o -mia. Nu, we mi celida -Lagosebhe 'wue:

«-In 'na gbalu gbonyuu -na nyimaa 'yugalinyo -yia -ni!» »

6 Pɔlv -yi we 'ji nu, nyɪmaa -zakpa sɔ -wa gbɔwliwɔdɪnya. -Zakpa -bhlo -wa *Sadusenyɪma, 'in -zakpa 'sɔnɔ -wa Falizinyɪma. We 'dɛɛ 'gbɔ ɔ yia 'wɔkpɪ 'tɪtɛ wa 'yue: «Bhelia, Falizinyɪmɛ in -mɪa, 'in Falizinyɪmɛɛ 'yu in -mɪa. Tɪtlɪnyaa 'wɔsɔsɔve in dia dɪ 'wɔv 'gbɔ, wa mɪa da na -yɔgbɔ 'wɔbhuda.»

7 Da Pɔlv gba 'saa, Falizinyɪma -yɔ Sadusenyɪma yia kpɛhe bhli, 'in wa yia 'wɔdo 'sɔ. 8 Nu, Sadusenyɪma nɛɛ, tɪtlɪnyaa 'wɔsɔsɔve 'nɪ -mɪ, 'anzɪnya -yɔ zuzu 'nɪ la -mɪ, 'in -zugba Falizinyɪma yibhelia we nu, we 'dɛ weee mɪ la. 9 'In nyɪmaa -zlo mɪ 'wɔkpɪda 'tɪtɛɛ, 'in Falizinyɪmaa tɔlvɔ -wa -wa -Lagɔ titee gwesanya, -maa yia Pɔlv lɔpa 'kɔa 'tɪtɛ nya. Wa nɛɛ: «-A yɪ we -yɔ nu, nyɪmɛ -mɔnɪ 'nɪ gbɔnyuu yabhlogbɔɔ lɛnɔ. -De zuzu yabhloo, -de 'anzɪ yabhlo gba ɔ -yla gbɔv, nyɔɔ -yi we 'jia?»

10 Wee -zɛ kpɔkpalia 'wɔ, wa yi Pɔlv 'yɪlɪsɪsalu 'gbɔ, nyanɔ yia 'slɔjaa -kanyɔ 'kadɔ dɪ slo. 'In ɔ nɛɛ ɔ 'slɔja -ylaɛ, -maa -sa Pɔlv wa nyɪdɪ, wa kwa ɔ 'slɔjaa -budu 'kadɔ zɔ lv.

11 -Mɔv 'bɪgɔv sabɔ bɛa, Nyɪmaa -Kanyɔ yia Pɔlv 'klɔtlalɪ, 'in ɔ nɛɛ ɔ -ylaɛ: «-In 'tɛmanɪ dɪ! -In ka na gbɔ gba -seli -Zeluzalɛmɔ, we mɪ nu, -in gba 'ya we Wɔmɔgbɛ nɔkplɛ.»

Zuifv zva Pɔlvv 'bhabhagbv

12 -Mɔv zɪ zɪa zɪkpe, Zuifv -zakpa -bhlo yia wɛɪ -bhlo bhli, 'in wa yia bi -Lagɔ 'yu nu, wa 'nɪ -slɔ Pɔlv 'bha, wa 'na 'ka li 'in wa 'na 'ka 'ma. 13 Nyɪma -wa bhli wɛɪ -mɪnɪ, wa ka nyɪmaa glɔ 'sɔ -gɔzi. 14 'In wa yia -Lagɔbɔbɔnyaa -cian -yɔ nyɪma kpasu -gbɛ mɪnɪ. 'In wa nɛɛ -maa -ylaɛ: «-A ka bi -Lagɔ 'yu, nu, -a 'nɪ -slɔ Pɔlv 'bha, -a 'na 'ka -lu yabhlogbɔɔ li. 15 'In -slɛɛn, amɪa -yɔ gbɔwliwɔdɪnya bhli wɛɪ -bhlo, 'in a 'ka 'slɔjaa -kanyɔ 'kadɔ -yla gba nu, ɔ -la aɪn Pɔlv -dawli nya, a 'yɪbha a 'ka ɔ -yɔgbɔ 'wɔsɪsalɪ tɪklɪ. We -ka -amɪa, -a ka -amɪaa 'dɛ lamnazɪ -a 'ka ɔ 'bha, 'bhie, ɔ 'ka -seli nyɪnɪ.»

16 'In wɛɪ wa bhli Pɔlv daa, ɔ bhɔɔɔ 'yu 'nɔa we, 'in ɔ yia 'slɔjaa -budu

'kadɔ zɔ Pɔlv 'dɪ -salia mɪnɪ. 17 Tɔvɔn, Pɔlv laa 'slɔjaa glɔ gbɔv 'yugalɪnyɔ yabhlo, 'in ɔ nɛɛ ɔ -ylaɛ: «-In kwa nyɪmeslɔyɪ nu 'slɔjaa -kanyɔ 'kadɔv -gbɛ, nu, ɔ ka gbɔv yabhlo ɔ 'ka we gba ɔ -yla.»

18 ɔ 'slɔja -yɔ ɔ nyɪmeslɔyɪ yia 'slɔjaa -kanyɔ 'kadɔv -gbɛ mɪnɪ, 'in ɔ nɛɛ ɔ -ylaɛ: «-Kasɔnyɪmɛ Pɔlv laa 'mɪ, ɔ nɛɛ: in -la -mɪ nyɪmeslɔyɪ nu. -Mɔɔ ka gbɔv yabhlo ɔ 'ka -mɪ -yla we gba.»

19 'Slɔjaa -kanyɔ 'kadɔ kpaa nyɪmeslɔyɪ sɔ la, ɔ -yɔ ɔ vɪaa gwe -sɛ, 'in ɔ yia ɔ layɪbhaɛ: «Lɛɛ -gbɔ -in 'yɪbha -in 'ka 'mɪ -yla gbaa?»

20 'In nyɪmeslɔyɪ yia we 'bɪgɔpalɪɛ: «Zuifv ka wɛɪ -bhlo bhli nu, -in kwa cɪzɪ Pɔlv gbɔwliwɔdɪnya 'yu. Gbaa wa yia -dawli nya nu, gbɔwliwɔdɪnya 'yɪbha wa 'ka ɔ -yɔgbɔ 'wɔsɪsalɪ tɪklɪ.

21 'In -in 'na 'nɔnɔ wa wɛɪ -nɪ! Nu, -wa zizea ɔ 'bhabhɛɛ 'gbɔ, wa mneni nyɪmaa glɔ 'sɔ -gɔzi. Wa ka bi -Lagɔ 'yu, wa nɛɛ, wa 'nɪ -slɔ Pɔlv 'bha, wa 'na 'ka li, 'in wa 'na 'ka 'ma. Nu, -slɛɛn, wa ka lamnazɪ, -na wɛɪ wa mɪa wɔda.»

22 Da ɔ 'slɔjaa -kanyɔ 'kadɔ gbaa nyɪmeslɔyɪ -yla nu: «-We -in gbaa da 'mɪ -yla, -in 'na gbalɪ we nyɪmɛ yabhlogbɔɔ -yla -nɪ.» 'Bhie, ɔ yia -mɔɔ 'yitide, 'in -mɔɔ yia mɪnɪ.

'Slɔjaa -kanyɔ 'kadɔ kwaa Pɔlv Felisu -gbɛ

23 -Mɔv 'bɪgɔ, 'slɔjaa -kanyɔ 'kadɔ laa ɔ 'slɔjaa glɔ gbɔv 'yugalɪnya 'sɔ, 'in ɔ nɛɛ wa -ylaɛ: «'Slɔjaa 'wlu -bhlo (200) klaa, nɪmɛsɔvɔn -gɔv 'slɔjaa glɔ ta 'ya kugbua (70) -yɔ 'slɔjaa 'wlu -bhlo kaa 'li kwɛɛ, a gbeli da wa 'wlu. 'In a 'dɛ weee mnazɪ la, jibheza lɛɪ gbɔmɔvɔnɔ nya, a 'ka Sezalegbɛ nɔkplɛ mɪnɪ. 24 A mnazɪ nɪmasɔvɔn -yɔ, 'in a 'ka Pɔlv 'wɔbhɪ we -gɔ, 'in a 'ka ɔ dɔdɔv 'wlulapɪɪnyɔ Felisu -gbɛ kwa -dlɔɔ.»

25 'In ɔ yia 'sɛbhɛ cɛɪɛ:

26 Dɔdɔv 'wlulapɪɪnyɔ Felisu 'kadɔ, -amɪ Klɔdɔ Liziasɪ saa -mɪ fv.

27 Nyɪmɛ -ɔ in 'paa dɛ -mɪ yoo, Zuifv ka ɔ kpa, wa 'ka ɔ 'bha. 'In da in 'nɔa nu, Wɔmɔv -dɔdɔvɪakpe -wa, 'in in -yɔ na 'slɔja yia mɪnɪ, in yia ɔ

wa kwεε -sa. ²⁸ In 'yibha gbu -we Zuifu dia ɔ 'wlu, in 'ka we 'ji 'nu. We 'gbu, in yia ɔ wa gbowliwudinya 'yu kwa. ²⁹ In ka we -yoyi nu, wa 'dεε titee 'gbu, wa dia ɔ gbu 'wlu. 'In wa 'ni mneni wa 'ka ɔ gbu yabhlogbɔɔ -yla lapali, -we ka 'gbu wa 'kaa ɔ 'bha, 'in wa 'kaa ɔ -kaslu 'wɔpa, we 'ni 'yie. ³⁰ 'Bhie, wa yia 'mi weli kwaε, Zuifu ka ɔ -yɔgbu zu. -Bha -bhlokpade, in 'paa ɔ yoo -na -gbε. 'In in nεε ɔ gbowludinya -ylaε, wa 'kla ɔ -na -gbε. ³¹ -We 'slɔjaa -kanyɔ 'kadu gbaa, ɔ 'slɔja ka we lenu. Wa 'bhua Pɔlv 'wu sabɔ, 'in wa -yɔ ɔ yia Antipatlisiḡbe nukple mni. ³² -Muu zli zlia, 'in 'slɔja mia bhu -gu nɔda, -maa yia 'slɔjaa -budu 'kadu zɔ lobhiti. 'In wa yia 'slɔja mia nimasuun -gu 'yitide, -maa -yɔ Pɔlv yia 'yoo 'yliyɔzu. ³³ 'Slɔja mia nimasuun -gu nynia Sezalee, 'in wa yia dudu 'wlulapilinyɔ 'sebhε yoo 'nyε, 'bhie, wa yia ɔ Pɔlv 'kloslolu. ³⁴ Dudu 'wlulapilinyɔ zelia wee 'sebhε, 'in ɔ yia Pɔlv layibha: «Dudu -mumu ka nyime -in -mia?» 'In Pɔlv yia we 'bigupalie: «Silisi -nyime in -mia.» ³⁵ 'In ɔ nεε ɔ -ylaε: «-Wa dia -mi gbu 'wlu, wa -ka yi, 'in na yibhaa -mi la.» 'In ɔ nεε, wa kwa Pɔlv Ewloduu gbuwobhubudu 'kadu zɔ.

24

Zuifu dia Pɔlv gbu 'wlu Felisi 'yu

¹ 'Yli gbu 'plia, -Lagɔbubɔnyaa -kanyɔ 'kadu Ananiasɔ yia Sezalee nyni. ɔ -yɔ nyima kpasɔ tolba -yɔ *lɔpanyɔ yabhlo wa laa Telituli. 'In wa yia Pɔlv 'klaa yi dudu 'wlulapilinyɔ Felisi 'yu.

² Wa laa ɔ, 'in Telituli yia ɔ gbu 'wludidie bhli dudu 'wlulapilinyɔ Felisi 'yu: «Felisi 'kadu! -Na 'gbu -a kaa da 'wɔtɔtɔe -dlɔɔ weee. 'In gbunya -in 'bhitia gbɔyilo nya, mu saa -amiaa nyima 'wu. ³ -Lu -zɔnu weee -a yia, da weee, 'yli weee nya, we 'gbu -a paa -mi fuo dli weee nya. ⁴ 'In in 'ni 'yibha, in 'ka -na 'bi 'wɔgwleli, we 'dεε 'gbu, -mi na bhubhoe, -in 'nyε -ain bhla -sele,

-na dli -zɔnu nya, -in 'ka -ain yukwli puɔ.

⁵ «-A ka we -yoyi nu, nyime -mɔni, nyime 'nyuuu 'degbolu -wa. Nyimaa -zakpa -bhlo wa laa Nazaleti -nyima, wa 'yugalinyɔ -wa. Zuifu weee ɔ pupalia 'wu dudu weee -gu. ⁶ 'In ɔ ka we layla 'debhie nu, ɔ 'ka -amiaa -mɔwlu -Lagɔbudu 'kadu 'ηni -nyumɔ, 'in -a yia ɔ kpa. [-A 'yibha -a 'ka ɔ -yɔgbu 'wɔbhu -amiaa titee sɔlv. ⁷ 'In 'slɔjaa -kanyɔ 'kadu Liziasɔ yia yi, 'in ɔ yia ɔ -ain kwεε -sa -gla nya. ⁸ 'Bhie, Liziasɔ nεε Pɔlv gbowludinya -yla, wa yi -mi 'yu.] We -ka -na de 'yibha ɔ la, 'in -in 'kaa we 'jiyibheli nu, gbu -we -a dia ɔ 'wlu, gbuzɔnu -wa.»

⁹ 'In Zuifu -maa yi 'yaa Teetulusu weli -gu 'yigbe, 'in wa nεε: «Cun, -we ɔ gbaa de, gbuzɔnu -wa.»

Pɔlv gbaa ɔ 'dεε -gugbu

¹⁰ 'In dudu 'wlulapilinyɔ yia Pɔlv -yla sɔ 'pa, nu, ɔ gba. 'In Pɔlv nεε:

«In -yi we 'ji, -in ka -zu duun li, -zugba -na bhu -amiaa nyimaa -yɔgbu 'wu. We 'gbu, na dli 'te 'wu, in 'ka na 'dεε -gugbu gba.

¹¹ «-In mneni -in 'ka we 'wɔsɔsalɔ -na 'de nya, nu, -ami nynia -Zeluzalemɔ, in 'ka -Lagɔbubɔ, we 'yli kugbua le 'sɔ 'ni -slɔ 'pli. ¹² Nyime yabhlogbɔɔ 'ni 'mi 'yi, -zugba na -yɔ nyime kpeli -Lagɔbudu 'kadu zɔ. 'In nyime yabhlogbɔɔ 'ni 'mi 'wɔtlali, -zugba na bhu nyimaa -zloo dli 'wu -Lagɔbudunya zɔ -yɔ daputu, 'gbe nukple. ¹³ 'In -slεen, gbu -we nyima -manɔ dia da 'mi 'wlu, wa 'ni mneni wa 'ka we 'wɔyleli -mi -yla. ¹⁴ -Muu bhla, -we in ηwnua -yɔ -mi 'yu, mu ni: -amiaa dukpasu -Lagɔ na bubɔa, 'Yloogblɔ -lolu -we ka gbu wa'a laa gbuzɔnu, we -gu -nɔnuwe nya. 'In -we weee mia celida Moizu titee 'sebhε -yɔ -Lagɔgbuu -falpanyaa 'sebhε 'wu, 'in na zua we dli -gu. ¹⁵ Sa wamia dia -Lagɔ dli 'wu, 'sa -ami na dia -Lagɔ dli 'wu. Nu, nyima tiklu -yɔ nyima 'nyii 'sɔ, 'wu wa yia -sɔa tlitlunya glaa. ¹⁶ We 'gbu na gva la 'yli weee nya, 'in na dli yi 'mi gbu 'nyε -Lagɔ 'yilia 'wu, 'in 'ya nyima 'yilia 'wu.

17 «Da in lia -zv duun daputu, 'in in yia -Zeluzalemv luyi 'gwεzi nya, na nyima 'wɔsasie -yɔ 'slaka -lii wlawhie -Lagɔ -ytaa 'gbv. 18 Da in mia -Lagɔbudu 'kadv zɔ, 'in -Aziii Zuifv yia -mɔ 'mɪ yli, -we in mia lenvda mv ni, in mɪ -mɔwlvgbv lenvda. Nyimaa -zlo 'nɪ 'mɪ 'bɪ -mɪ, 'in -zle 'nɪ 'mɪ kwesi -mɪ. 19 'In we -ka yaa nu, -Aziii Zuifv -tɔlvɔ mia zlvme -bha, -maa ka yaa na gbεgbεin gbv dlu, ma 'kaa 'mɪ 'kla -na -gbε. 20 Da wa kwaa 'mɪ gbɔwliwɔdɪnya 'yu, gbɔnyuu in nva le wa 'yia -yɔ, nyima -wa 'yiligbea dε, wa gba we -mɪ -yla. 21 In 'yiligbea gbɔwliwɔdɪnya 'yu, 'in in nεε wa -yla weli 'tite nyae: <Tɪtlɪnya yia 'wɔsɔa tɪtlie lv! We nya wa -laa 'mɪ aɪn 'yu, a 'ka na -yɔgbv 'wɔbhu.> -De mvv.»

22 Dɔdɔv 'wlulapɪnyɔ Felisɪ -yia -Zezuu 'Yloogblɔv -gɔgbv 'ji kpεen kpεen, 'in ɔ yia we 'wɔlanv, -mɔɔ yia wee gbɔwɔbhu yli lɔbeli. 'In ɔ nεε wa -ylaε: «'Slojaa -kanyɔ 'kadv Liziasɪ -ka yi 'bhie, in 'ka amiaa gbv 'wɔbhu.» 23 ɔ nεε 'slojaa gv gbuv 'yugalnyɔ -ylaε: «-In dɪ Pɔlv la -kaslvbuvdu zɔ. -In 'tide ɔ 'yi, ɔ 'ka ɔ 'dε -yla -tv. -In 'nye ɔ 'talea 'yoo, wa 'ka ɔ -yla -li lenv.»

Wa ka Pɔlv Felisɪ -yɔ Dlusilɪ 'yu kwa

24 'Yli sanime 'plia, Felisɪ -yɔ ɔ 'ɲwɔɔ Dlusilɪ yia yi, Zuifvɲwɔɔ -wa. ɔ nεε wa -yɔ Pɔlv yi, 'in ɔ 'ka ɔ -Zezu Klisv dli -gɔzv weli yukwli pulv. 25 'In da Pɔlv bhlia nyimeε nɔnɔbhv tiklv klaa, 'dεε dli lakpakpɪe -yɔ -Lagɔɔ nyimaa -yɔgbv 'wɔbhubhuee gbv gbagbie, 'in Felisɪ yia nyanɔ nv. 'In ɔ nεε Pɔlv -ylaε: «-In mneni, -in 'ka -slεen mv. 'In da in -ka bhia, in 'ka -mɪ la lv.» 26 Dɔdɔv 'wlulapɪnyɔ Felisɪ dɪ yaa we dli 'wv nu, 'gwεzi Pɔlv yi yaa ɔ 'nyεa. We 'gbv, ɔ laa Pɔlv bhla weε nya, ɔ -yɔ ɔ 'ka 'dɪ -sa.

27 -Zv 'sɔ 'plia, Pɔsiusv Fesitusv yia Felisv 'bigɔplɪ. 'In Felisv 'yibha ɔ 'ka Zuifv dɔdɔnamanu 'gbv, ɔ yia Pɔlv -kaslv 'wv ti.

25

Wa ka Pɔlv nyimaa 'wlulapɪnyɔ 'kadv Fesitusv 'yu kwa

1 Da ɔ nyinia wee dɔdɔv -gv, we 'yli ta 'plia, Fesitusv 'bhva Sezalee, 'in ɔ yia -Zeluzalemv mv. 2 -Lagɔbɔbɔnyaa -cian -yɔ Zuifv nyima kpasɪ yia Pɔlv 'kla ɔ -gbε. 3 Wa nεε Fesitusv -yla, ɔ nv wa 'nanɪ 'wv, 'in wa yia we ɲwe -yɔkpali nu, ɔ -la Pɔlv -Zeluzalemv lv. Nu, wa ka Pɔlv -yɔgbv zv, wa 'yibha wa 'ka ɔ 'bha 'yloogblv. 4 'In Fesitusv yia we 'bigɔpali wa -ylaε: «Pɔlv mɪ -kaslv 'wv Sezalee, 'in dayli na 'dεgbolu bhitia -mɔ lv.» 5 'In ɔ yia we -gɔdɪε: «Amiaa -cian kwa 'mɪ yoo, we -ka nu, nyime -mɔnɪ ka gbɔnyuu lenv, wa 'ka -mɔ we gba.»

6 Fesitusv li wa -gbε sa 'bhisa 'yli gbomvva. 'Bhie, ɔ yia Sezalee lɔbhiti. -Mv zli zlia, 'in ɔ yia gbɔwɔbhu -zejila 'yu ladɪ, 'in ɔ nεε wa -yɔ Pɔlv yi. 7 Da Pɔlv yia, Zuifv -wa 'bhva -Zeluzalemv, -maa yia ɔ gbeli. 'In wa yia ɔ gbonyii 'kadv -zlo 'wludɪ, 'in wa 'dε 'nɪ mneni wa 'ka we 'wɔsɪsalɪ tiklv. 8 Pɔlv mia ɔ 'dεε -gɔgbv gbada, ɔ nεε: «In 'nɪ gbɔnyuu yabhlogbɔɔ lenv, Zuifv tite -yɔ -Lagɔbudu 'kadv -yɔ nyimaa 'wlu-lapɪnyɔ 'kadv *Sezaa gbεgbεin.»

9 Fesitusv 'yibha ɔ 'ka Zuifv dɔdɔv namanu 'gbv, 'in ɔ nεε Pɔlv -ylaε: «-In 'yibha -in 'ka -Zeluzalemv mv? Wa 'ka -mɔ -na -yɔgbv 'wɔbhu 'mɪ 'yuu?»

10 Pɔlv yia we 'bigɔpaliε: «Sezaa gbɔwɔbhu -zejila 'yu in 'yiligbea da, 'in -bha wa 'kaa na -yɔgbv 'wɔbhu. In 'nɪ Zuifv -yla gbɔnyuu yabhlogbɔɔ lenv, 'in -na 'dε -yi we 'ji zvzɔnv sa. 11 We -ka na -yɔgbv, 'in gbv -we ka 'gbv wa 'kaa nyime 'bha, in -ka we lenv, in 'na 'ka tɪtlieε daa gba <-innya>. 'In we -ka nu, gbv nyima -manɪ mia da 'mɪ 'wludɪda, we 'nɪ gbvzɔnv, nyime yabhlogbɔɔ 'nɪ mneni ɔ 'ka 'mɪ wa yoo 'nye. In ka na gbv Sezaa 'yu kwa.»

12 Nu, Fesitusv -yɔ ɔ gbɔwliwɔdɪnya bhia gbagbie, 'in ɔ nεε Pɔlv -ylaε: «-In ka -na gbv Sezaa 'yu kwa, we 'gbv, Sezaa 'yu -na yia mv!»

Wa ka Pɔlv Aglipa 'yu kwa

13 'Yli sanime 'plia, nyimaa 'wlu-lapɪnyɔ Aglipa -yɔ ɔ bhɔlv Belenisv yia Fesitusv fɔsaa yi Sezalee. 14 Wa

m₁ -bha 'y₁ duun lida, 'in Fesitus₁ yia nyimaa 'wlulapilinyo Aglipa -yla P₁lv gbu gba. O n₁ε o -ylaε: «Nyime yabhlo Felisi tia -kaslv 'wv, o mi da. ¹⁵ Da in mnia -Zeluzalemv, *-Lagobobonyaa -cian -yo Zuifv nyima kpas₁ yia o 'kla nu, in 'pa o -kaslv 'wv.

¹⁶ «'In in yia we 'bigupal₁ wa -ylaε: «-Amia, Wlv₁mv -nyima 'n₁ we bhlabhv, -a 'ka nyime o gbowludinya yoo 'nyε, -zugba o 'n₁ o 'dεε -gvgbv gba gbwobhuny₁o 'yu.» ¹⁷ 'In waa nyima -yo 'm₁ 'so yia -seli yi dabvdu. 'In in 'n₁ kpeke, -mvv zlv zlv, in -dia gbwobhuzejila 'wv la, 'in in n₁ε na 'slvja -yla, wa -yo o nyime yi. ¹⁸ O gbowludinya yia yi. 'In gbonyii in p₁pali yaa 'wlukvvn la, nu, 'mv wa yi o 'wlv dia, wa 'n₁ -mvv o 'wlv di. ¹⁹ Nu, wa 'dεε -Lagobobvε -yo nyime yabhlo wa laa -Zezuu gbu -gv wa -yo o 'so kpel₁ia. O nyime ka tl₁, 'in P₁lv n₁ε, o 'n₁ tl₁, o -ga 'yliy₁o. ²⁰ Sa in 'kaa gba gbu -m₁ni 'wv, in 'n₁ we -yi. T₁vn, 'in in n₁ε P₁lv -yla, o -ka 'yibha o 'ka -Zeluzalemv m₁ni, 'in wa 'ka -m₁ o -yvgbv 'wvbhulu, gbu -m₁ni -gv. ²¹ 'In P₁lv yia o gbu nyimaa 'wlulapilinyo 'kadv Sezaa 'yu kwa. O 'yibha nu, -m₁o 'bhv o -yvgbv 'wv. 'In in n₁ε, wa tl₁ o -kaslvbudu z₁ bhla -sεε nya. -M₁v 'bigv, in 'ka o Sezaa 'yu kwa.»

²² Aglipa n₁ε Fesitus₁ -ylaε: «Na 'dε 'yibha in 'ka o nyime -m₁ni wlv 'n₁o.»

Fesitus₁ yia we 'bigupal₁ε: «C₁z₁ -na nva o nyime -m₁ni wlv.»

²³ -M₁v zlv zlv, Aglipa -yo Belenisi -yo nyimaa -d₁lv yia -budu 'kadv z₁ pla, we -yo 'slvja -cian -yo wee 'gbee nyima kpas₁. 'In Fesitus₁ wlv -gv, wa -yo P₁lv yia yi. ²⁴ 'In Fesitus₁ n₁ε: «Nyimaa 'wlulapilinyo Aglipa, 'in amia weε -yo -ain mia da, a yla 'm₁o nyime ni. Zuifv weε ka o 'klaa yi na -gbε -Zeluzalemv, 'in wa yi 'yaa -seli 'm₁ 'b₁ yi, -zugba wa k₁ 'wv, wa 'bha o. ²⁵ -Am₁ ka we -y₁ni nu, o 'n₁ gbonyuu yabhlogb₁o l₁nv, 'in wa 'ka -mvv 'gbv o 'bha. 'In o 'dε yia o gbu Sezaa 'yu kwa. We 'gbv, in n₁ε wa kwa o -m₁o -gbε. ²⁶ 'In -we in 'kaa cel₁ -kp₁ na -kany₁o 'wv o 'gbv, we 'n₁ -m₁. We 'gbv, in -yo o yia ain 'yu yi, we -yo -m₁ nyimaa

'wlulapilinyo Aglipaa 'dεbhie 'yu. -In 'yibha o la, 'in -we o -ka gba, in 'ka we cel₁. ²⁷ Nu, we 'n₁ 'ylinani -am₁ 'yliy₁o 'wv, in 'ka -kaslvnyime Wlv₁mv kwa, -zugba gbu -we o nva lε, wa dia o 'wlv, in 'n₁ mneni in 'ka we gba tiklv.»

26

P₁lv gbaa o 'dεε -gvgbv nyimaa 'wlu-lapilinyo Aglipa 'yu

¹ Aglipa n₁ε P₁lv -ylaε: «-A ka -m₁ 'yoo 'nyε, -in 'ka -na 'dεε -gvgbv gba.»

T₁vn, P₁lv 'paa s₁, 'in o yia o 'dεε -gvgbv gba, o n₁ε: ² «Nyimaa 'wlu-lapilinyo Aglipa, na dl₁ m₁ni -zεεn bhabha. Nu, gbu weε Zuifv dia 'm₁ 'wlv, in 'ka we na 'dε 'wlv -sa -m₁ 'yu. ³ -We ka gbu -wa, -in -yi Zuifv lenugbv 'c₁n 'nanv, we -yo gbu -we -gv wa kpel₁ia. We 'gbv, -m₁ na bhuhv₁o, -in p₁lv 'm₁ yukvli dl₁tie nya.

⁴ «Sa in m₁mnia 'wv la na nyima weε ny₁di, we -yo -Zeluzalemv, 'in we 'ka gwedi na nyimes₁o bhla na lenugbv mia, Zuifv weε -yi we. ⁵ Wa -yi 'm₁ -mvv 'b₁ ka 'wvgwlv, wa mneni wa 'ka we gba, -zugba wa -ka we 'yibha. Falizinyima ka kwεε -am₁aa -Lag₁o gbu -sua 'wv, wa l₁nyime yabhlo in -mia. ⁶ 'In -lu -Lag₁o gbaa o 'ka -am₁aa dvkpas₁ 'nyε, in dia dl₁ 'wv 'gbv, wa mia na -yvgbv 'wvbhuda -s₁εεn. ⁷ -Am₁aa nyimaa *z₁va kugvua lε 's₁o dl₁ m₁ we -gv, wa 'ka wlv nu l₁nvda 'yu. 'In wa bhuhv₁o -Lag₁o 'kva 't₁te nya, zlvkpe jibheza. Nyimaa 'wlulapilinyo Aglipa, weε wlv -m₁ni in dia dl₁ 'wv 'gbv, Zuifv yia 'm₁ gbu 'wlvdi! ⁸ Lεε ka 'gbv, we m₁ amia Zuifv dlv nu, -Lag₁o 'n₁ mneni o 'ka tl₁tl₁nya 'wvbhv tl₁tl₁ lva?

⁹ «Na 'dεgbolu ka 'wlukvvn lap₁pali nu, in mneni in 'ka Nazal₁tyu -Zezuu 'n₁ni lasa s₁o weε lv. ¹⁰ 'Mv in nva lε -Zeluzalemv. -Lagobobonyaa -cian ka 'm₁ 'yoo 'nyε, 'in in 'ka -Lagonyimaa -z₁lo -kaslv 'wvpa. 'In -wa gbaa wa 'ka wa 'bha, 'in na -yo -maa paa gwe. ¹¹ Zlv talva zlv, 'in na pl₁ia -Lagobudu z₁. 'In na palia wa 'k₁tyε 'wv, 'in na gbaa -gla nya, wa vlv -Zezu. 'Cε na pal₁ bhaa wa

-yɔ 'nyumεε 'gbu mu nva lε, 'in na mnia wa 'khiye 'wɔpalia laga -gu.

Pɔlv gbaa sa Nyɔmaa -Kanyɔ laa ɔ, we gbu

(Lngb 9.1-19, 22.6-16)

¹² «-Muu 'gbu, 'yli yabhloo zli, 'in in yia -Damasɩ mni. -Lagɔbɔbɔnyaa -cian 'nyea 'mi we se, 'in wa yia 'mi tie nu, in kpa -Lagɔnyɔma. ¹³ Nyɔmaa 'wlulapilinyɔ Aglipa, 'yɔlgbagbu in mi 'yloogblu, 'in in yia san bhva yali -yɔyi. We -nyumali -zi 'yɔl, 'in we -nyumali yia 'mi gbeli, we -yɔ na nɔnɔnya. ¹⁴ -A 'dε weee ka bhli dɔdɔ, 'in in yia weli yabhlo 'nu, -muu nεε 'mi -yla zuifɔweli 'wɔε: <Sɔlv, Sɔlv, lεε -lu ka 'gbu -na pali 'mi 'khiye 'wɔa? Lεε -lu ka 'gbu -na zu -gla bhea, nεε bhli zu -gla we -kanyɔɔ 'pa 'pa -pni zɔa?»

¹⁵ «'In in yia layibhaε: <Na -Kanyɔ, nyɔɔ -in -mia?»

«'In Nyɔmaa -Kanyɔ yia we 'biɔɔpali 'mi -ylaε: <-Ami -Zezu, -in mia 'khiye 'wɔpali da, -ami -wa. ¹⁶ -In -sɔ 'wɔ, -in 'yiligbe -bhade! -We ka 'gbu in yia na 'dε -mi 'klɔslolu, mu ni: in ka -bha -mi -sa, -in 'ka na lubhononyɔ -zε. 'In -in 'ka 'ya na gbɔdayinyɔ -zε. 'In -we -in 'yia -zεεn -yɔ klaa, we -yɔ -we na yia ci -mi 'klɔslolua klaa, -in 'ka we gba. ¹⁷ Zuifɔ -yɔ -wa 'nia Zuifɔ -wa ka -gbε in tiea -mi, na 'dε yia -mi 'yliyɔzva wa gbεgbεin. ¹⁸ Wa -gbε na tiea -mi, -in 'ka wa 'yli -blo, -in 'ka wa nikpise 'wɔsa, -in 'ka wa zli 'klɔ -la. -In 'ka wa -Saataan 'tite zɔ -sa, 'in -in 'ka wa -Lagɔɔ -gbε -la. 'In wa -ka 'mi dli -gu zu, -Lagɔ 'ka wa gbonyuu 'wɔti, 'in wa 'ka 'bi 'yi -Lagɔɔ -mɔwlu -nyɔma glaa.»

Pɔlv gbaa lubho -we ɔ mia nvdāa gbu

¹⁹ «We 'gbu, nyɔmaa 'wlulapilinyɔ Aglipa, 'ylikakie -we 'bhva -Lagɔɔ -gbε, in 'ni we 'nuɔwe -sa. ²⁰ 'In -Damasɩ -nyɔma -yɔ -Zeluzalemɩ -nyɔma -yla in gbaa -Lagɔgbu tia. 'Bhie, in yia Zudee -dɔdɔ weee -gu -nyɔma -yɔ nyɔma -wa 'nia Zuifɔ we -yla gba. In nεε wa -yla, wa 'bhiti wa dli, wa yi -Lagɔɔ -gbε, 'in wa lenugbu -slolu wa 'bhiti bhiti sazɔnɩ sa. ²¹ -We ka 'gbu Zuifɔ yia 'mi kpa, -zugba in mi -Lagɔbudu 'kadu

zɔ, 'in wa yia 'kli 'yi, wa 'ka 'mi 'bha, mu ni. ²² 'In -Lagɔ zva 'mi 'yliyɔ, 'in we yia -zεεn yli. In mi -slɔ -bha, in 'ka ɔ gbɔdayinyɔ -zε nyɔma weee 'yu, nyɔma -kpɔa -yɔ nyɔma 'kadu. Gbu -we -Lagɔgbu -falpanya -yɔ Moizi gbaa nu, lε we yia nva, mu -bhloo 'dε -ami na gbaa. ²³ In nεε sa bheε, sia -Lagɔɔ -Bhasanyɔ yia. Mɔ yia tilitinya glaa 'wɔsɔa tia, 'in mɔ yia -Lagɔɔ zli gbu gbaa Zuifɔ -yɔ -wa 'nia Zuifɔ -yla.»

Pɔlv nεε nyɔmaa 'wlulapilinyɔ Aglipa -yla, ɔ pla -Lagɔ

²⁴ Pɔlv mi sa ɔ 'dεε -guɔgbu gbada, 'in dɔdɔ 'wlulapilinyɔ Fesitusɩ yia 'wɔkpɩ: «Pɔlv, -sabhe bhaa -mi! -In ka 'sebhe 'kpia duun, we ka -mi -sabhe 'wlu pali!»

²⁵ Pɔlv yia we 'biɔɔpali ɔ -ylaε: «Fesitusɩ 'kadu, -sabhe 'ni 'mi 'wlu -mi. Welinya in mia da gbada, gbuzɔnu -yɔ gbuyilo -weli -wa. ²⁶ Nyɔmaa 'wlulapilinyɔ Aglipa -yi we 'dε weee 'ji. 'In we 'gbu, in mneni in 'ka ɔ -yla wee gbu gba dli telɔ nya. Na dli mi we -gu nu, ɔ -yi wee gbu weee 'ji, -we ka gbu -wa, we 'ni lenu da yabhlo zizewiem. ²⁷ Nyɔmaa 'wlulapilinyɔ Aglipa, gbu -Lagɔgbu -falpanya gbaa, -na zu we dli -gu? Dli -na zu we -gu, in -yi we 'ji!»

²⁸ Aglipa yia we 'biɔɔpali Pɔlv -ylaε: «-Mi dli nu, -Lagɔ 'wɔ -na yia 'mi 'paa bhla -sε ni nya yi?»

²⁹ 'In Pɔlv yia we 'biɔɔpaliε: «We yi dεslεεn -zεɔɔ, we yi ci -zεɔɔ, -Lagɔ na bhuhhoea, we 'ni -na 'dε -bhloo gbu, 'in 'ya amia weee -wa mia da 'mi yukwli pulɔda -zεεn, sa in mia da, amia 'ka 'sa -mi, we 'bhv 'llukpenya -mɩni 'wɔ. Nu, in 'ni 'yibha wa gbuan aɩ -ami 'bhisa!»

³⁰ Nyɔmaa 'wlulapilinyɔ klaa, dɔdɔ 'wlulapilinyɔ klaa, Belenisɩ -yɔ -wa weee -yɔ wa dia -bha la, 'in wa yia 'wɔsɔ. ³¹ Wa 'tlaa, 'in wa nεε wa 'dεkpɔa nyidiε: «Nyime -mɔni 'ni gbu yabhlogbɔɔ mɩnɔ, 'in wa 'ka -muu 'gbu ɔ -kaslu 'wɔpa, 'in wa 'ka ɔ 'bha.»

³² 'In Aglipa nεε Fesitusɩ -ylaε: «Nyime -mɔni 'ni yaa ɔ gbu nyɔmaa

'wluapilinyo 'kadu Sezaa -gbe kwa, -zugba -in ka o 'yitide.»

27

Wa kwaa Pɔlv Wlɔmv

1 Da wa gbaa, 'glv 'kadu 'wu - a yia -gblaa -a 'ka Italii -dudu -gu mni, 'in Wlɔmv 'slɔjaa glv gbuu 'yugalinyo yabhlo wa laa Zulusu* , 'mo wa 'nyea Pɔlv -yo -kaslonyima tɔva yoo. 2 Adlamitu 'glv 'kadu yabhlo 'kaa -Azii -dudu -gɔv 'glv 'yiligbedanya 'plili, -a -gblaa we 'wu, 'in -a yia mni. Tesalonikiyu Alistaki 'bhva Masedvani, o -yo -ain 'so mi.

3 -Mɔv zli zlia, 'in -a yia Sidɔngbe nokplɛ nyini. Zulusu -o mia Pɔlv kpada 'nanu, -moɔ yia Pɔlv 'yoo 'nyɛ, o 'ka o 'talea 'yia mni, 'in -we Pɔlv -ka 'yibha, wa 'ka we o 'nyɛ. 4 Da -a 'bhva -bha dɛ, -a nynia 'nyunyidudu wa laa Siplv kwesi, 'in -a yia we kakpe yabhlo -gu 'plili, -pɛpɛ mi -ain yoo yidaa 'gbv. 5 'Bhie, -a -dia Silisi -dudu -yo Panfilii -dudu gumunyu 'wu, 'in a yia Milaa nyini, Lisii -dudu -gu. 6 -Bha Wlɔmv 'slɔjaa glv gbuu 'yugalinyo yia Alzandlii gbee 'glv 'kadu mia Italii mni, 'in o yia -mo -ain 'pa.

7 'Yli duun nya, -a -toa 'nyu -gu nɔda yɛɛɛ 'glv nya, 'in -a yia sia bhabha, 'bhie, -a yia 'gbe wa laa Sinidi 'klv nyini. -Pɛpɛ 'ni nɔnu, -a 'ka -mo -gbein mni 'gbv, -a yia Salimonee 'plili, 'in -a yia 'nyunyidudu wa laa Kletu zɔgbein mni. 8 Siasie duun nya -a nɔva wee 'nyuu kakpe, 'in da wa laa «'Glv 'yiligbelida -zɔnɔnya», -a yia -bha dɛ nyini, Lazegbe kwesi.

9 -Amiaa bhla duun ka lanyumɔv, 'in 'glv 'wu -nɔvɛ yia 'ylinyumanu -ain -yla, -we ka gbv -wa, Zuifv 'sun -pla bhla ka 'pliphie bhia, pepe† . We 'gbv, Pɔlv yia glv nokplɛ -lubhonɔnya tɔva -yla gbv lapali: 10 «Na 'talea, in ka we -yoyi nu, -amiaa nɔvɛ yia -ylinyumania, nu, 'glv -yo we nokplɛ 'gbanya yia -nyumɔa. 'In -a 'ni nu 'nanu, -amiaa 'dɛbhie -gbolu

yia -bha tɛtɛ.» 11 'In Wlɔmv 'slɔjaa 'yugalinyo yia 'glv 'kadu 'papanyo -yo 'glv -kanyo weli dli 'wudi, we 'ka Pɔlv weli 'wuzi. 12 Nu, wee 'glv 'yiligbelidaa ladile 'ni 'ylinani nɔvɛ, wa 'bhv -bhadɛ. Wa 'yi 'kli, wa 'ka 'glv 'yiligbelida Fenisi mni, -mo 'nyunyidudu wa laa Kletu -gu. Wee dudu 'klv mi 'ylv bhlilidaa so 'so lv. -Mo wa yia ladia nɔvɛ.

-Pɛpɛ 'kadu 'plia gumunyu -gu

13 'Ylv bhlilida kɔpɛɔlv, -pɛpɛ yia 'pliphie bhli -dlɔ. -Wa mia 'glv 'kadu 'wu, we mi wa dli nu, -we wa pupalia, ɛ we yia nva. Wa 'bhua 'glv 'yiligbelinɛ 'wu yali, wa mnia, 'in wa yia 'nyunyidudu wa laa Kletu -gu 'plili. 14 'In 'bi 'ni 'wɔgwɛ, tɔv, -pɛpɛ 'kadu yabhlo wa laa Elakilɔn, we yia 'nyunyidudu -gɔv 'wlu 'bhv. 15 -Pɛpɛ yia 'glv kwa, 'in nyimɛ 'ni mneni o 'ka we layligbeli tiklu 'gbv, -a yia -amiaa 'dɛ 'yitide, 'in -pɛpɛ yia -ain kwa. 16 -A 'plia 'nyunyidudu 'kienyi wa laa Kodaa zɔgbein, 'ylv bhlilida kɔpɛɔlv, 'in -a nynia -bha, we yia -ain 'wɔpa -sɛ. 'In -a 'yia sa 'klu -zlo, 'in -a yia gbvɔsaglv -yulɛ yabhlo bizia 'glv 'kadu 'wlu 'wɔbhv. 17 'In 'glv 'kadu nokplɛ lubhonɔnya yia we -gblali. 'In wa yia 'glv 'kadu gbvan nyimaa -yɔvɛ -llukpe nya. Wa mi sɔda, wa yi Libii -dudu -gɔv -bɔsɛ -kakpe -gu bhlii 'gbv, 'in wa yia 'glv 'kadu 'naa 'wɔvɔglɔlv, 'in wa yia 'sa wa 'dɛ 'yitide, -pɛpɛ yia wa kwa.

18 -Mɔv zli zlia, -pɛpɛ 'kadu mi -ain lazukluda 'titɛɛ -bhloo 'dɛ, 'glv nokpla -nyuma yia gbanyaa vitelivitelie bhli, gumunyu lv. 19 We 'yli tanv zli, wa yia 'glv 'kadu 'dɛɛ -yɔlvnyaa vitelie bhli gumunyu lv, wa 'dɛɛ sɔ nya. 20 'Yli duun nya, -a'a 'yi 'ylv -yo -zɛli -yo, -zugba wee -pɛpɛ 'kadu pli 'saa 'titɛɛ. 'In -a yia -amiaa 'dɛɛ tɛtɛ dli -sa.

21 'Bi ka 'wɔgwɛ, 'in -wa mia 'glv 'kadu nokplɛ, wa 'ni -lu yabhlogbɔ li. Tɔv, Pɔlv 'yiligbea wa nyidi, 'in o

* 27:1 Zulusu 'slɔja wa laa «nyumaa 'wluapilinyo 'kadu 'slɔja». † 27:9 Wee 'yli -minu 'bigv, glv 'pape yia 'ylinyumanu bhlaa 'ylinyunoo 'gbv.

nɛɛ wa -ylaɛ: «Na 'talea, in nɛɛ yaa, -a 'na 'bhulɔ Kletɪ -nɪ. A -ka yaa na wɛli 'wɔŋwɔnu, -zugba -li 'na 'ka yaa sa -nyumɔ. ²² 'In -slɛɛn, 'kɔa na paa aɪn 'yli, a 'tɛmanɪ dli. Nu, amɪaa lɔnyɪmɛ yabhlogbɔɔ 'na 'ka tli, 'glɔ 'kadɔɔ 'dɛbhlogbɔɔ yia -nyumɔa. ²³ -We ka gbɔ -wa, -Lagɔ ɔ ka -nɔ in -mɪa, 'in ɔ ka lubho na nɔa, ɔ 'anzi ka 'mɪ 'klɔtlalɪ -zɛɛn sabɔ. ²⁴ 'In we nɛɛ 'mɪ -ylaɛ: «Pɔlv, -in 'na nɔnɔ nyanɔ -nɪ! Nu, we mɪ nu, -in 'tla *Sezaa 'yu, wa 'ka -na -yɔgbɔ 'wɔbhɔ. 'In -Lagɔ ka -mɪ 'nanɪ 'wɔnɔ, -na 'gbɔ, -wa weee -in -yɔ wa mɪa 'glɔ 'kadɔ 'wɔ, -Lagɔ yia wa puea.» ²⁵ We 'gbɔ, na 'talea, a 'tɛmanɪ dli! Nu, na dli mɪ -Lagɔ -gɔ. Gbɔ -we -Lagɔ gbaa 'mɪ -yla, lɛ we yia nɔa. ²⁶ Nu, bhli -a yia, 'nyunyɪdɪdɔdɔ yabhloo -gɔgɔ -gɔ.»

'Glv -wɔwɔlɛ 'nyu -gɔ

²⁷ 'Yli kugbua lɛ -mnɔanɔ sabɔ, -zugba -pɪpɛ 'kadɔ mɪ -aɪn kwada -bhlokpade Adliatiki -gumunyu -gɔ. -Mɔ zli -nyɪdɪ, 'in we yia 'glɔɔ nɔkplɛɛ lubhonɔnya dli lasibhli nu, -a ka dɔdɔ -yɔɔpa. ²⁸ 'In wa vitelia 'nyuu yɪbhɔlv -llukpe 'nyu glu, we -tɔ 'wɔ 'mɛtli glɔ -bhlo 'ya kugbua lɛ gbesɔ. Wa bea 'yugbeɪn -sɛ, wa viteli 'yaa we, we -tɔ 'wɔ 'mɛtli glɔ -bhlo 'ya gbeta. ²⁹ 'In wa mɪ nyanɔ nɔda nu, -amɪaa 'glɔ 'kadɔ yi tɔkpa -gɔgɔ 'kadɔ 'wlu bhɔu 'gbɔ, wa yia 'glɔɔ 'yɪlɪgbɛlɪnɛtɛ -mnɔa 'nyu lɔ viteli 'glɔɔ lɔgbɛɪn, 'in wa yia zli zli zli wɔda -tɔ dli sulo nya. ³⁰ 'In -mɔv bhla, 'glɔ nɔkplɛɛ lubhonɔnya 'yɪbha wa 'ka -flii -bho. 'In wa yia gbɔwɔsaglv -yulɛ kwilili 'nyu lɔ. 'In wa nɛɛ -dawli nya, 'glɔ 'kadɔɔ 'yɪlɪgbɛlɪnɛtɛ wa vitelia we 'yugbeɪn. ³¹ 'In Pɔlv nɛɛ Wlɔmɔv 'slɔjaa glɔ gbɔu 'yugalɪnyɔ -yɔ 'slɔja -ylaɛ: «Nyɪma -manɪ 'nɪ 'glɔ 'kadɔ nɔkplɛ -tɔ, a 'na 'ka 'pɔ.»

³² Tɔn, 'slɔja yia 'glɔ -yulɛ 'llukpenya -yɔdɪ, 'in wa yia we 'yitide, we 'ka gumunyu -gɔ mɪ.

³³ Zli zli zli 'yu, Pɔlv laa wa 'dɛ weee lilili -yɔ, 'in ɔ nɛɛ wa -ylaɛ: «Amɪaa 'yli kugbua lɛ -mnɔa nɪ -zɛɛn, dli sulo nya, -zugba a'a 'bhu lilili yabhlogbɔɔ 'wɔ, a'a li we. ³⁴ We 'gbɔ na laa aɪn, a 'ka

li. Nu, we nanɪ 'yli a 'ka li, 'bhie, a 'ka 'pɔ. Amɪaa lɔnyɪmɛ yabhlogbɔɔ 'nyii gɔ yabhlo 'nɪa mnɔa yi!» ³⁵ Welɪnya -mɪnu 'bɪgɔ, Pɔlv 'bhua 'floo 'wɔ, 'in ɔ yia -Lagɔ fuo 'pa wa 'dɛ weee 'yibadi. 'Bhie, ɔ -dɪa we 'wɔ, 'in ɔ yia lilie bhli. ³⁶ Tɔn, wa 'dɛ weee 'tɛmanɪ dli, 'in wamɪa yi 'yaa li. ³⁷ -Amɪa mɪa weee 'glɔ 'kadɔ nɔkplɛ, -a 'dɛ weee nɪni nyɪmaa 'wlu -bhlo glɔ ta 'ya kugbua lɛ gbɛlɪbhlo. ³⁸ Da wa lɔa, 'in wa yia bleyanya 'nyu lɔ viteli 'glɔ 'ka 'wɔtɔ fefee 'gbɔ.

³⁹ Da zli zli, 'glɔɔ nɔkplɛɛ lubhonɔnya 'nɪ dɔdɔ yibheli, 'in wa yia gumunyu sɔ yabhlo -yɔ -bɔsɛ -gɔgɔ -yɔyɪ. 'In wa nɛɛ wa 'ka -mɔ 'glɔ 'yɪlɪgbɛlɪa mɪ, -de wa yi we mnenii. ⁴⁰ Wa -bloa 'glɔɔ 'yɪlɪgbɛlɪnɛtɛnya, 'in wa yia we 'yitide gumunyu lɔ. 'In 'payli -we nya wa paa 'glɔ, wa yia we 'llukpe -blo. 'Bhie, wa yia 'naa weee 'glɔɔ 'yugbeɪn zɔ, -pɪpɛ 'ka we kwaa 'gbɔ, 'in wa yia -bɔsɛ -gɔgɔ -gɔ -gbɛɪn mɪnu. ⁴¹ 'In wa nɪnia gumunyu sɔ 'sɔɔ nyɪdɪ -bɔsɛɛ -zlo -gɔ, 'in 'glɔ yia -bha zɪ. 'In weee 'glɔɔ 'yugbeɪn yia -bɔsɛ 'wɔ pla, we 'nɪ mneni we 'ka nɔ, -zugba gumunyu -gbɔgbɔ 'tɪtɛ wla we lɔgbɛɪn.

⁴² 'In 'slɔja 'yɪbha wa 'ka -kaslɔnyɪma 'bha, -maa 'yabhlogbɔɔ yi -flii -bho lɔlɔlɔe nyaa 'gbɔ. ⁴³ 'In wa 'yugalɪnyɔ 'yɪbha ɔ 'ka Pɔlv gbɔ 'wɔsaa 'gbɔ, gbɔ 'slɔja pɔpalia, ɔ nɛɛ wa 'na nɔnɔ we lɛ -nɪ. 'In -wa -yia llo sa, ɔ nɛɛ -maa -yla, -maa -bho 'nyu lɔ tia, 'in wa 'ka -gɔgɔ -gɔ mɪ, ⁴⁴ 'in tɔlv mɪ wa 'bɪ, sufalɔnya -yɔ 'glɔɔ falɔ -yɔlanɛnɛ nya. Sanɛɛ 'sa, wa 'dɛ weee 'tlaa -gɔgɔ -gɔ -dlɔɔ, 'in wa yia 'pɔ.

28

Pɔlv mɪ Malɪtɪ

¹ Da -a 'pɔa, 'in -a yia 'nɔ nu, weee 'nyunyɪdɪdɔdɔ wa laa Malɪtɪ. ² Weee 'gbee nɔkpla -nyɪma ka -amɪaa 'lakpasu kpa 'nanɔv. 'Nyu mɪ lɔada, 'in ŋwɔtlɔ mɪ 'gbɔ, wa -dɪa -kosu 'kadɔ 'yi, 'in wa yia -a 'dɛ weee 'bɪ 'nyɛ, we kwesi.

3 Pɔlv 'bhua -gbali pipi 'wv, ɔ yia we -kosu 'wv 'pa. 'In 'mɔnume yia -kosuu sloo 'gbv -gbali pipi 'wv 'tla! We yia Pɔlv sɔ mu, 'in we yia we -yɔlanɛ! 4 Da 'nyunyididɔv -gv -nyima 'yia wee 'mɔnume -yɔ bɔɔɔda Pɔlv sɔ -yɔ, 'in wa nɛɛ wa 'dɛkpa nyidɛ: «ɔɔ nyume -mɔni, nyumebhanyɔ -wa 'piɛin. ɔ ka gumunyu kwɛɛ -di, 'in -Lagɔ 'ni ɔ 'pɔpɔgbv -yɔɔwɔnu.»

5 Tɔvɔn, Pɔlv vua sɔ 'wv, 'in wee tibhe yia -kosu 'wv -bho, ɔ ku 'ni glopo. 6 Tɔlvɔ dlu nu, 'yia Pɔlv yia, 'in bhlia ɔ yia -bha -bhlokpade, ɔ 'ka tli. 'In wa yia we -yɔyi nu, 'bi mi 'wɔgwɛda, gbv yabhlogbɔɔ 'ni Pɔlv yida -mi. Tɔvɔn, wa yia wɛli 'bhiti, 'in wa nɛɛ: «-Lagɔ yabhlo -wa.»

7 'Nyunyididɔv -mɔnu 'wlu-lapilinyɔ wa laa Publiusv, ɔ dɔvɔv mi wee da -mɔni kwesi. Mɔ kpa -amɔaa 'lakpasu 'yli ta, 'in ɔ yia -ain ɔ -budu zɔ -gueli, ɔ 'talea 'bhisa. 8 Publiusv dide mi lapida, ɔ ku -su, 'in ɔ kaa kakpa -yɔ. Pɔlv mɔna ɔ 'yia, 'in ɔ yia ɔ sɔ ɔ 'wluo lapali, ɔ yia ɔ 'gbv -Lagɔ bhuhoe, 'in ɔ yia ɔ jipe. 9 -Mɔv 'bigv, wee 'nyunyididɔv -gv guzɔnya tɔlvɔ yia yi, 'in Pɔlv yia wa jipe. 10 Wa ka -ain 'ylimani sɔ weee lv. 'In -amɔaa mɔnbhla bɛa, -a -gblaa 'glv 'wv, -we weee -a 'nia -ka, 'in wa yia we -ain 'nyɛ.

Pɔlv mɔna Wlɔmv

11 'Cv ta 'plia, 'in -a yia Alɛzandlii 'glv yabhlo wa laa «-Zluya -Lagɔ» 'wv -gbla. 'Nyunyididɔv 'glv 'yigbedalida yabhlo wee 'glv -tva 'yigbedalɔwɔtɔyibhla. 12 -A nynia Silakuzigbe 'wv, 'in -a yia -bhadɛ -tv 'yli ta. 13 -A 'bhva -bhadɛ, -a mi 'nyu -gɔgɔ nɔnɔda, 'in -a yia Wleziogbe nɔkplɛ nyini. -Mɔv 'bigv, zli zlia, 'ylv bhililida kɔpɛsɔlv -pɔpɛ yia 'pliphe bhlii 'gbv, -a li 'yli 'sɔ 'yloogbv, 'bhie, -a yia Puzɔlvogbe nɔkplɛ nyini. 14 Wee 'gbe nɔkplɛ -a yia -Lagɔnyima, 'in -maa nɛɛ, -a li wa -gbe lɔkɔwlu -bhlo. Sanɛɛ 'sa, -a mɔna Wlɔmv. 15 Wlɔmv -Lagɔnyima 'nva nu, -a mi -mɔ yida, 'in wa yia -ain yoo -saa yi tiklu Apiusv lɔkɔ 'wv, we

-yɔ wee 'gbee da wa laa 'Lakpanyaa Zɔgɔbudu Ta. Da Pɔlv 'yia wa -yɔ, ɔ 'paa -Lagɔ fuo, 'in we yia ɔ 'kuayli 'pa. 16 Da -a nynia Wlɔmv, wa yia Pɔlv 'yoo 'nyɛ nu, ɔ -yɔ 'slɔjayu mia ɔ ɔwɛkɔda -dili -budu yabhlo zɔ la wa 'dɛɛ sa.

Pɔlv gbaa -Lagɔgbv Wlɔmv

17 'Yli ta 'plia, 'in Pɔlv yia Zuifv mia Wlɔmv, wa 'yugalinya la. Da wa gbelia 'wlu, 'in ɔ nɛɛ wa -ylaɛ: «Na bhelian, in 'ni gbv yabhlogbɔɔ lenv, -amɔaa nyima -yɔ -amɔaa dɔkpasu lenvgbv 'cunnyaa gbɛgbɛin, 'in wa yia 'mi kpa -Zeluzalɛmv, 'in wa yia 'mi Wlɔmv -nyima yoo 'nyɛ. 18 Da -maa 'yibhaa 'mi la, -maa 'yibha yaa -maa 'ka 'mi 'yitide. -We ka gbv -wa, gbv -we in nva lɛ, -we ka 'gbv wa 'kaa 'mi -kaslv 'wɔpa, 'in wa 'ka 'mi 'bha, we 'ni -mi. 19 Da -maa gbaa -maa 'ka 'mi 'yitide, Zuifv yia we -yɔwɔsɔlv 'gbv, mv 'sua 'mi, 'in in yia na gbv -nyimaa 'wlulapilinyɔ 'kadv 'yu kwa. 'In -zugba, in 'ni 'yibha in 'ka na nyima gbv 'wlu ladli. 20 -We ka 'gbv, in yia ain la, 'in in 'ka ain -yla gbv gba, mv nu. Nu, nyime -ɔ Izlaɛlnyima mia wɔda, ɔ 'gbv in mia da gbvan -llukpe -mɔni 'wv.»

21 'In Zuifv nɛɛ ɔ -ylaɛ: «-Na -yɔsɛbhe yabhlogbɔɔ 'ni -slɔ Zudee -dɔvɔv -gv 'bhv, 'in we 'ka -amɔaa -gbɛ yi. 'In -amɔaa bheli yabhlogbɔɔ 'ni -slɔ mɔ 'bhv, ɔ 'ka -na gbonyuu gbaa yi -ain -yla. 22 -Mɔv bhla, -a 'yibha gbonyaa -na pɔpɔla 'wlukɔvɔn la, -in gba we, -a 'ka we 'nv. -A -yi we 'ji nu, da weee, nyima sɔlvɔ -na zva -yɔ 'wv.»

23 Wa -yɔ Pɔlv yia 'yli yabhlo zv, 'in wee 'yli nynia, da ɔ -gva, 'in wa -zlo yia -bha yi. We 'ka zlvkpe -yɔbhv, we 'ka jibhe yli, Pɔlv yia -Lagɔɔ nyimaa 'wlulapilvgbv gba wa -yla, 'in ɔ yia wa -yla we 'ji gba. ɔ 'yibha ɔ 'ka wa lu -Zezuu gbv nyaa 'gbv, ɔ yia Moizv tite -yɔ -Lagɔgbv -falpanyaa 'sɛbhe zeli wa -yla. 24 Gbv ɔ mia gbada, we ka -zakpa -bhlo lu, 'in tɔlvɔ nɛɛ -maa 'nia we -yɔwɔnu. 25 'In wa mi kpelida, -zugba wa mni. Pɔlv nɛɛ wa -yla bheɛ: «Zuzu 'Pɔpa ka zlime zukpa, da ɔ gbaa

amāaa dukpası -yla gbv -Lagɔgbv -
falıpanyɔ Ezaiii ŋwe nya! ɔ neɛ nu:

²⁶ «-In mni, -in gba nyıma ni -ylae:

«Gbonya a yia 'nva sa 'nanv,
'in a 'na 'ka we 'ji 'wolanv.

-Li a yia ylaa sa 'nanv,
'in a 'na 'ka we -yɔyi.»

²⁷ Cıın, waa nyıma -manı ka wa dli
'tɛmanı,

wa ka wa yukwli 'wɔsulu,
'in wa yia wa 'yli 'mu.

Wa yi layı wa 'yli nya,
wa yi 'nv wa yukwli nya,
'in wa yi gbv 'wolanv wa dli nya.

Wa 'ni 'yibha wa 'ka na -gbɛ lɔbhiti,
in 'ka wa pue.» »

²⁸ 'In Pɔlv yi 'yaa we -gɔdiɛ: «A yib-
heli we 'ji nu, nyıma -wa 'nia Zuifv, -
Lagɔ ka wa nyımaa gbv wɔsawɛli yoo
'pa. 'Nva -maa yia we.» [²⁹ Da
Pɔlv gbaa wɛlɛnya -mıni, Zuifv -yɔ
kpɛlikpɛle 'tite yia mni wa 'dekpa
nyidi.]

³⁰ -Budu -we Pɔlv 'pɛni, ɔ li we zɔ
zɔ 'sɔ, 'in -wa weee yia ɔ 'yia wee -
budu zɔ, sɔ 'sɔ nya ɔ kpaa wa. ³¹ -Lagɔ
nyımaa 'wlulapılgbv Pɔlv gbaa, 'in ɔ
slolua Nyımaa -Kanyɔ -Zezu Klisu gbv,
dli -tɛlɔ weee nya, sa -dlɔɔ.

'Sεbhε Pɔlv 'paa Wlomu -nyimā yoo

Nu, -Lagɔnyima mia Wlomugbe 'wv, 'ma *Pɔlv 'paa 'sεbhε ni yoo. ɔ nεε wa -yla wee 'sεbhε 'wv nu, nyima 'ni mneni wa 'ka -Lagɔ -yɔlananyi wa 'dεε lagugve nya. Nu, nyima -ka -Zezu *Klisi dli -gv zv, 'in -Lagɔ tia wa gbonyii 'wv, 'in ɔ nyεa wa 'yliyɔgagie lolu.

Fvsaweli

¹ -Ami, -Zezu Klisi lubhononyɔ, *Pɔlv, -amɩ cɛlia aɩn 'wv. -Lagɔ laa 'mi, 'in 'ka ɔ *tietienyɔ -zε, mɔɔ -saa -bha 'mi ɔ gbvɩ gbada.

² Wee -Lagɔgbv mia dε ni, -Lagɔ ka bha we gba ɔ gbvɩ -falpanyaa gbεgbεin, 'in wa yia we celi *-Lagɔsεbhε 'wv. ³ ɔ 'Yuu -gugbv we gbaa. Nu, 'mɔ wa gwalia ɔ dukpasa, nyimaa 'wlulapilinyɔ *-Davidu zvayli, nyimε -kpva 'bhisa. ⁴ Zuzu 'Pvpa -slolua 'tite nya nu, mɔ -wa -Lagɔ Yu, ɔ ka titlɩnya glaa 'wvɔɔ 'gbv. ⁵ ɔ -amɩaa -Kanyɔ -Zezu Klisi mia ni, ɔ gbεgbεin -Lagɔ nva -aɩn 'nanɩ 'wv, 'in -a yia ɔ tietienya -zε ɔ 'ηnu 'gbv -a 'ka dɔdɔgv -nyima weε ɔ 'tite -slolu, 'in wa 'ka ɔ weli 'nɔηwe zv dliɔzɔve nya. ⁶ -Wa ɔ -saa -bha wa 'ka ɔ weli 'nɔηwe zv, a mi wa glaa, -we ka gbv -wa, ɔ ka 'ya amɩa la -Zezu Klisi -nɔ nya.

⁷ Amɩa weε, -mɔ *Wlomu, amɩa -wa ka zε -Lagɔ -kali, 'in amɩa -wa ɔ laa a 'ka -mi tikli, nu, -amɩaa Dide -Lagɔ -yɔ -amɩaa -Kanyɔ -Zezu Klisi ηwna aɩn 'nyu la, 'in wa 'nyε aɩn 'wɔtɔtɔε -dlɔɔ.

Pɔlv 'yibha ɔ 'ka Wlomu -nyima 'yi

⁸ Tiatia mia, -Lagɔ na paa fuo -Zezu Klisi 'ηni nya, a 'dε weε 'gbv. -We ka gbv -wa, dli a zva, we 'di ka 'gbe weε -gulammeni. ⁹ -Lagɔ, ɔ ka lubho 'in mia nɔda na dli weε nya -Lagɔgbvɩ gbagbie nya, ɔ -yi we 'ji nu, -we na gbaa gbvɔɔnɔ -wa. We 'gbv, 'in -ka -Lagɔ bhuhhoeda -mi, amɩaa 'ηni' bɔ -mɔ. ¹⁰ Zlabhuezɔ, na bhuhhoea ɔ, ɔ 'ka 'mi 'yoo 'nyε, 'in 'ka amɩaa -gbε mni. ¹¹ Nu, amɩaa 'yiyieε 'tɔ mi 'mi 'bhada.

'In -ka amɩaa -gbε yi, -Lagɔ Zuzu wlawlalu a yia 'yia na gbεgbεin, 'in a 'ka dli 'tεmanɩ. ¹² Nu, 'in 'yibha 'in -mi aɩn glaa, 'in -a 'ka 'kɔayli 'pɔpali nanɔv dliɔzɔve -yɔ amɩaa -nɔ 'sɔɔ gbεgbεin.

¹³ Bheliaɩn, -we 'in 'yibhaa a yibheli 'ji, mɔ -wa nu, amɩaa -gbε na yi yaa yia -zakpa duun, 'in 'in 'ni -slɔ we 'yoo 'yi. 'In -ka -mɔ nyini ni, 'in 'yibha nu, na lubho mia, sa we 'yia -tnɔv laga -dɔdɔ -putu -gv, we nɔ 'ya 'sa amɩanɔv -gbε. ¹⁴ -We 'in 'kaa lεnɔ, mɔ -wa nu, 'in mni dɔdɔ weε -gv, -wa ka 'yili -bloa klaa, -wa ka 'yili 'ni -blo klaa, -wa -yia 'sεbhε we -yɔ -wa 'ni we -yi, wa -gbε. ¹⁵ We mi 'saa 'gbv ni, na dli mi amɩaa -gbε nynida -mɔ Wlomu, 'in 'ka aɩn -yla -Lagɔgbv gba.

-Lagɔgbv, mɔ nu

¹⁶ Nu, 'in -ka -Lagɔgbv gbada -mi, we'e 'bhali 'mi zv. -Lagɔ 'tite -wa, 'in -wa zva ɔ dli -gv, 'ma ɔ saa gbv 'wv: *Zuifv ɔ saa gbv 'wv tia, 'bhie ɔ saa nyimaa pni gbv 'wv. ¹⁷ -We weε -Lagɔgbv slolua, mɔ ni: nyima -wa zva ɔ dli -gv, nyima tikli nya ɔ bhua wa 'wv. Dliɔzɔve -bhlogbɔɔ nya nyimε bhua gbv 'wv. We mi celiɔ -Lagɔsεbhε 'wvε: «-ɔ -Lagɔ yibhelia nyimε tikli nya dliɔzɔveε 'gbv, 'yliyɔgagie -mɔɔ yia 'yia.»

Nyima weε ka gbonyuuu 'gba 'wlu -Lagɔ 'yu

¹⁸ Nu, -Lagɔ mi ɔ 'cε -we bhua yali -sloluda, -we ka gbv -wa, dɔdɔgv -nyima mi gbonyuu lεnɔda, 'in -we wa nva lε, we 'ni tikli -mi. 'In wa lεnɔgbv 'nyii nya wa tuntɩua -Lagɔ gbvɔɔnɔ. ¹⁹ Nu, -we -yɔ wa mnenia wa 'ka -Lagɔ gbv yibheli, we mi wa 'yu: -Lagɔ ka we wa 'kluslolu 'nanɔv.

²⁰ -Lagɔ 'tite, we'e bhia, 'in wa'a 'yi we -yɔ, 'in sa -Lagɔ mia, wa 'ni mneni wa 'ka 'sa ɔ -yɔyi. Nu, da -Lagɔ -laa dɔdɔ la, wa mneni wa 'ka weε gbv yibheli. -A -ka -Lagɔ lalalu yla, -amɩaa 'wlukɔɔn mneni we 'ka -Lagɔ -yɔ ɔ 'tite -yɔyi. We 'gbv nyima 'ni zizelida -ka. ²¹ Wa yibhelia -Lagɔ, wa 'ni ɔ 'ηni -mni, 'in wa 'ni ɔ fuo 'pa. 'In, 'mɔ nyimε 'ka yaa -Lagɔ -yla

leno. -Sleen, wa 'wlukoon lapopale bhe, wa 'ni gbuylilo dli -ka, we mi nikipise 'wu. ²² Wamia nee, wa -yi gbu, 'in -zugba wa nu -sabhebhagbu le. ²³ -Lago, -o' o tlia, -o ka 'hni wa 'kaa -mnini, wa ti -bha -moo, 'in wa bubaa telitelili -we 'wba nyima -wa tltlie mnenia -yo blublunuma klaa, 'lalimnvanuma klaa, we -yo dluononuma.

²⁴ -We mia dee 'gbu, -Lago yia wa kwebisa wa dluwonynili 'bi, 'in wa plalia wa 'de puin, zubhaligbu lenve nya. ²⁵ Wa ka -Lago gbu zonu -bligopali, 'in wa yia yonya -yohwu. 'In -Lago -o ka 'hni nyima 'kaa 'ylimani sazono sa 'yli weee nya, wa yia -bha -moo 'de ti, -zugba wa bubo o lalali o 'bigu.

²⁶ We 'dee 'gbu -Lago yia wa kwebisa wa zubhali gbuu 'tu 'bi. Nu, wa 'hwni -yo wa 'lowlia'a -di -sleen -budu 'wu, 'hwni -putu wa -yo wa dia -budu 'wu. 'Sasokpa gbuu lenve mia, we 'ni 'ylinani dudu -gu. ²⁷ 'Sa -bhlokpade nukpasia -yo wa 'hwni' -dia -budu 'wu. Nukpasiaa tu bhaa wa. Wa -lima wa -yo wa dia -budu 'wu, zu we kaa. -We mia dee 'gbu, -lu -we ka 'klu wa lenvgbu 'nyuu kaa, 'mu wa yia.

²⁸ Nu, wa 'ni hwnu wa 'ka -Lago yibhelii 'gbu, o yia wa kwebisa wa 'ka wa 'dee 'wokano gbu leno. 'In -we nyime 'na 'kaa leno, 'in wa nua we le. ²⁹ 'Ylinyunogbuu 'yli -bhlo -bhlo yea wa: nyima 'nyii wa -mia, wa -limaa kwelu wa dli nynia 'wu, wa nukple -nyu 'yli. Zenyi yea wa dli zo, 'in nyima -bhabhie nania wa dudu. Wa ka -zle, wa -lima wa nua -dawli 'wu, gbokpaa -gbu wa nua le. Nyima wa saa 'hni, ³⁰ gbonyuu wa gbaa wa -limaa gbegbein, -Lago tunyima wa -mia, wa -lima wa vela, wa 'de wa ylimania, wa 'de wa yilia, naci weee da wa talia wa 'ka gbonyuu leno. Wa'a zu wa dide -yo wa 'nyaa 'nohwe. ³¹ Wa 'ni 'wlukoon -ka, wa'a no wa 'dee gbagbaweli -gu, wa 'te, wa 'ni nyazidli -ka. ³² Wa -yi -Lago gbuwobhubhue 'ji: -wa nua we 'sasokpa -gbu ni le, tltlie -wa wa -nu. We mi 'sa 'bhie, -zugba wa nu we le,

'in 'debhie, toba -ka we lenoda -mi, 'in wa hwnunu 'yaa -maa.

2

-Lago nyimaa -yogbu 'wobhubhue

¹ We 'dee 'gbu, -mi bhua de -na nyimaa -yogbu 'wu, nyoo nyoo -in -ka -mi, -in 'ni zizelida -ka. Nyimaa -yogbu -na bhua 'wu, 'in -we wa nua le, mu -bhlokpade -na nua le. Nu, -in -ka wa -yogbu 'wobhu, -na 'de -in -luelia gbu. ² 'In -a -yi we 'ji nu, -wa nua 'sasokpa gbu le, -Lago bhua wa -yogbu 'wu sazono sa. ³ -Mi, -mi bhua -wa nua we 'sasokpa gbu lee -yogbu 'wu, 'in -we wa nua le, 'mu -na nua le. Nu, -mi dli 'wu nu, -Lago gbuwobhubhue yia -mi -guzia yi? ⁴ -Lago ka 'nani bhabha, o dli tie, o yi wusa. 'Lee, nyanu -na nyania o yi? 'Lee, -in 'ni we 'ji -yi nu, -Lago -ka sa 'nani -ka -na daa, nu, -in 'ka -na dli 'bhiti gbu -waa? ⁵ -In -su yukwli -yo, -in 'ni 'yibha -in 'ka -na dli 'bhiti. We 'dee 'gbu -na zumania -Lago 'ce 'wu -na 'de -yo. Wee ce mia, -Lago nyimaa -yogbu 'wobhu -zli, -na yia we. Nu, we zli -Lago yia nyimaa -yogbu 'wobhubhue -slolua sazono sa. ⁶ -We nyime -ka leno, we -tnoo o yia 'yia -Lago kwee. ⁷ Nu, nyima toba -wa temania dli gbuzonoo lenve 'bi, -wa talia 'hnumie klaa, 'hnikwale klaa, we -yo 'yliyogagie da -Lago kwee, 'yliyogagie -we 'nia bhloluda -ka, 'mu -Lago yia wa 'nyea. ⁸ 'In, nyima -putu -wa solva -Lago -yo 'wu, -wa'a zua o gbuzono 'nohwe, 'in wa zua 'ylinyunogbu 'nohwe, ma -yo -Lago yia o 'ce 'kadu 'paa. ⁹ Siasie 'kadu -yo dhisulo yia nyima weee -wa nua gbonyuu le bhiti. Zuifu -gu we yia gwedila, 'bhie we 'ka -wa 'nia Zuifu -gu nyini. ¹⁰ 'In -wa nua gbuzono le, wa 'hni -Lago yia -mninia, 'in o 'ka wa 'hni kwali, 'bhie o 'ka wa 'wototve -dloo 'nye. Zuifu -gu we yia gwedila, 'bhie we 'ka -wa 'nia Zuifu -gu nyini. ¹¹ Nu, -Lago mia, o' o gbuzi nyima 'wu.

¹² -Wa 'nia *Moizu tite -yi, 'in wa nua gbonyuu le ni, wa 'ni we -yioo, tlia -maa yi 'yaa. 'In -wa weee -yia wee tite, 'in wa nua gbonyuu le, wee

titee gbɛgbɛɪn -Lagɔ yia wa -yɔgbu 'wɔbhua. ¹³ Nu, -wa mia tiklu -Lagɔ 'yu, ma -wa nyuma -wa zua tite 'nɔɲwe, we 'ni nu, -wa pɔlɔa we yukwli, 'in wa'a nɔa we -gɔgbu lɛ. ¹⁴ 'In, -wa 'nia Zuifɔ, wa 'ni tite -yi. We mi 'sa 'bhie, -we wee tite gbaa, tɔlɔa nɔa we -gɔ. Waa nyuma mia, wa 'ni tite -ka. Wa 'dɛ -wa wa 'dɛɛ tite. ¹⁵ Wa nɔnɔbhɔ slolua nu, lɛnɔgbu -we tite 'yibhaa, we mi cɛlida -mɔ wa dli zɔ. Wa 'wlukɔɔn mi we dayinyɔ nya. Mɔ nya wa 'dɛɛ 'wlukɔɔn lapɔpalie bhua wa -yɔgbu 'wɔ, nu, wa ka gbɔnyuu lɛnɔ, nu, wa ka gbɔzɔnɔ lɛnɔ. ¹⁶ Gbɔwɔbhɔ zli, wa yia we -yɔyia. Nu, -Lagɔgbu in mia da gbada, we nɛɛ nu, we zli, -we weee nyuma zizea, -Lagɔ yia we gbɔ 'wɔbhua -Zezu Klisu gbɛgbɛɪn.

Zuifɔ -yɔ tite

¹⁷ Nu, -mi, -mi laa -na 'dɛ Zuifɔ, 'in -na dia tite dli 'wɔ, 'in -na bhua -na 'dɛ 'wɔ 'kadɔ, -na -Lagɔɔ 'gbu. ¹⁸ -In -yi -Lagɔɔ dɔmagbu, 'in tite ka -mi -slolu nu, -we mia 'nanɔ -in yibheli we. ¹⁹ 'In -na bhua -na 'dɛ 'wɔ 'lɔlɔnyaa 'yoo da -slolonyɔ nya, we -yɔ -wa mia nikpise 'wɔ wa zli nya. ²⁰ -In nɛɛ nu, -wa 'nia 'sebhɛ -yi, -mi -wa wa -slolonyɔ, 'in -in mia 'nyenyɛyuaa 'yliyɔzɔnyɔ nya, -we ka gbɔ -wa, -in mi we -gɔ nu, tite slolua -mi gbɔzɔnɔ -yɔ -luyilo sa tiklu. ²¹ Nu, -mi slolua nyuma. Lɛɛ -lu ka 'gbu, -'in -slolu -na 'dɛa? -In nɛɛ wa -ylɛ: «A 'na yili 'wie -ni», 'in -zugba -mi, -na 'dɛ -na yli 'wiee? ²² -In nɛɛ: «-In -yɔ 'ɲwɔɔ -putu 'na -dili -budu 'wɔ -ni* », 'in -mi -na nɔa we lɛ yi? Yoyolagɔ -na nyɛa 'wɔ, 'in -na ylia -we mia wa yoyolagɔɔ -budu zɔ yi? ²³ -Na 'dɛ -na bhua 'wɔ titee yilonyɔ nya, 'in -'in zɔ we 'nɔɲwe. -In -ka 'sa nɔda -mi ni, -Lagɔɔ 'ɲni -na bɛlia zɔ. ²⁴ Nu, we mi cɛlida -Lagɔsebhɛ 'wɔɛ: «Amiaa 'gbu, -wa 'nia Zuifɔ, 'in wa gbaa -Lagɔɔ 'ɲni 'nyuu.»

Kni 'wɔpapiee 'zayli

²⁵ Kni 'wɔpapiee mia, -in -ka Moizu tite 'nɔɲwe zɔ, we ka 'ji. 'In -in 'ni wee

tite 'nɔɲwe zɔ, we 'wɔ sa wa 'ni yaa -mi *kni 'wɔpa. ²⁶ Sa 'bhisa, wa 'ni nyime yabhlo kni 'wɔpa, 'in -zugba ɔ zɔ -we tite yibhalia nyime 'nɔɲwe, 'lee, -Lagɔ 'na 'ka ɔ 'wɔbhɔ nyime wa 'paa kni 'wɔ 'bhisaa? ²⁷ Nyime, -ɔ wa 'nia kni 'wɔpa ku -yɔ, 'in ɔ zua tite 'nɔɲwe sazɔnɔ sa, -mi'ɪ zua da tite 'nɔɲwe, mɔ yia -na -yɔgbu 'wɔbhua. 'In -zugba wa ka -mi kni 'wɔpa, 'ya tite -we mia cɛlida, we mi -mi kwɛɛ. ²⁸ Nu, -ɔ mia Zuifɔ 'zayli nya, we 'ni nyime -ɔ wa yibheli ku -yɔ, 'in wa 'pa kni 'wɔ ku -yɔ, mɔ. ²⁹ Zuifɔ 'zayli mia ni, -mɔ ɔ 'wɔ wa yibhelia we. -We -wa *kni 'wɔpapiee 'zayli ni, mɔ -wa dlu -nɔ, -Lagɔɔ Zuzuu -gbɛ we bhua, nu, we'e 'bhɔ tite -we mia cɛlidaa -gbɛ. ɔ nyime mia ni, we 'ni nyuma kwalɔ ɔ 'ɲni, -Lagɔ kwalia ɔ 'ɲni.

3

Zuifɔ -yɔ -wa 'nia Zuifɔ, wa mi gbɔnyuu -lɛnɔnya nya

¹ 'Lee, Zuifɔ mia, lɛɛ -lu -zɔnɔ ɔ ka, -we -zi -ɔ 'nia Zuifɔa? 'Lee, kni 'wɔpapiee ka 'jii? ² Cɪn, we nanɔ 'yli da weee. Tiada mia, Zuifɔ -yla -Lagɔ wlaa ɔ wɛli. ³ Zuifɔ tɔlɔa 'ni yaa -Lagɔɔ wɛli -gɔ nɔ, 'lee, -a yi yaa gba nu, -Lagɔ 'na 'ka ɔ wɛli -gɔ -tɔɔ? ⁴ -Innya, we 'ni sa -mi. -A yibheli we 'ji nu, -Lagɔ mia, gbɔzɔnɔ -gbanyɔ -wa, -zugba nyuma weee ka yo. -Lagɔsebhɛ ka we -gɔgbu gba -Lagɔɔ daɛ:

«Wa yibheli -mi tiklu -na gbagbawɛli 'wɔ, 'in wa -ka -mi gbɔwɔbhuda kwa, 'in -na galia wa -gɔ.»

⁵ Gbɔnyuu -we -a nɔa lɛ, mɔ slolua nu, -Lagɔ tiklu. We -ka 'sa -mi, -Lagɔ -ka -aɪn 'cɛ -yɔpali ni, 'lee, -a mneni -a 'ka gba nu, -Lagɔ 'ni tiklu -mi? (In -ka 'sa gba, dɔdɔgɔ -nyuma 'bhisa in gbaa we.) ⁶ -Innya, we 'ni 'sa -mi. -Lagɔ 'ni yaa tiklu -mi, sa ɔ 'ka nyumaa -yɔgbu 'wɔbhua? ⁷ 'In na yotɔbhɛ -ka -slolu nu, -Lagɔ gbaa gbɔzɔnɔ, 'in nyuma -ka ɔ 'ɲni -mɔni we 'gbu, lɛɛ -lu ka 'gbu ɔ dili 'mi gbu, gbɔnyuu -lɛnɔnyɔ

* 2:22 Glɛkiwɛli 'wɔ, we ji -wa nu, -wa kɔkwalia, wa -yɔ nyuma -putu 'na -dili -budu 'wɔ -ni.

'bhisaa? ⁸ 'Sa tɔɔva vɛliɔ -ain, 'in wa gbaa nu, -amɔ nɛɛ: «-A nu gbɔnyuu lɛ, 'in zɔzɔnu -nu 'ka -bha 'tlali!» Nu, -maa -cian mɔ dɛ, -kasɔ wɔpapiɛ mɔ wa -nu nya.

⁹ Saa nya? 'Lee, -amɔ Zuifɔ 'yɔliɔ, -amɔ -zia nyima tɔɔva yɔ? -Innya, we 'nɔ 'sa -mɔ. In ka 'cin we -slolu nu, Zuifɔ -yɔ nyima -putu, gbɔnyuu ka 'tite wa 'dɛ weee -gɔ. ¹⁰ Nu, we mɔ cɛɔɔda -Lagɔɛbhe 'wɔɛ:

«Nyimɛ -ɔ mɔ tiklu, ɔ 'nɔ -mɔ.

Nyimɛ yabhlogbɔɔ 'nɔ tiklu -mɔ.

¹¹ Nyimɛ yabhlogbɔɔ 'nɔ gbɔyilonyɔ nya -mɔ.

Nyimɛ yabhlogbɔɔ'ɔ -talɔ -Lagɔɔ da.

¹² Nyima weee ka 'yoo -zɔnu -gɔlabhɔɔɔ, wa ka -nyumo.

Nyimɛ -ɔ 'kaa gbɔzɔnu lɛnu, ɔ 'nɔ -mɔ.

¹³ -We tɔaa wa ŋwɛɛ we 'wɔɔ, gbawla -kalɔ ŋwɛ.

Wa mɔ nya wa nɔa wa -lima -dawli 'wɔ.

-We tɔaa wa ŋwɛɛ, 'mɔnyimɛɛ -dlɛ -wa.

¹⁴ Mɛlatiwɛɔ 'nyuu yea wa ŋwɛɛ. 'In wa wɛɔ nɔa nyimɛ lɛ.

¹⁵ -Gwagwɛ nya wa mɔɔa nyimɛ 'bhaa.

¹⁶ Da wa -ka 'plɔɔ, -lu wa saa la, 'in wa tɔa -bha sɔasɛ.

¹⁷ Wa 'nɔ 'wɔtɔtɔɛ -dlɔɔɔ 'yoo -yɔ.

¹⁸ -Lagɔɔ sɔsɔɛ 'nɔ wa dlɔ zɔ -mɔ.»

¹⁹ -A -yɔ we 'jɔ nu, -we weee tite gbaa, -wa -yɔ tite, wa -nu nya we mɔa. We -ka 'sa -mɔ nɔ, nyimɛ yabhlogbɔɔ 'nɔ zizɛɔda -ka. Nu, nyima weee ka gbɔnyuuu 'gba 'wɔ -Lagɔ 'yɔ.

²⁰ We 'dɛɛ 'gbɔ, -Lagɔ 'na 'ka nyimɛ yabhlogbɔɔ 'yɔ nyimɛ tiklu nya titee 'nɔŋwɛzɔzɔɛɛ 'yilibɔnɔnɔɛ nya. -We tite nɔa lɛ, mɔ slɔlua nu, gbɔnyuu -lɛnɔnya nyima -mɔa.

Sanɛɛ -Lagɔ zɛliɔ nyima nyima tiklu

²¹ 'In -slɛɛn mɔa, sa -Lagɔ 'kaa -ain nyima tiklu -zɛli, ɔ ka we -ain 'klɔslolu. ɔ -ka -ain nyima tiklu -zɛliɔ yɔ, ɔ'ɔ yɔ -amɔa titee 'nɔŋwɛzɔzɔɛɛ 'yilibɔnɔnɔɛ. Nu, tite -yɔ *-Lagɔgbɔɔ -falɔpanya mɔ we gbɔdayɔnya nya, wa ka bha we gba: ²² -Zezu Klisɔ

dlɔgɔzɔzɔɛɛ gbɛgbɛɛɛn -Lagɔ nɔa nyimɛ tiklu. -Wa weee zɔa Klisɔ dlɔ -gɔ, 'ma ɔ nu 'saa. -We ka gbɔ -wa, 'wɔgbɔzɛɛ 'nɔ wa nyɔɔɔ -mɔ: ²³ nu, nyima weee ka gbɔnyuu lɛnu. Nyimɛ yabhlogbɔɔ 'nɔ -Lagɔɔ 'ŋnyimɛɛ -yɔɔɔpa. ²⁴ Nu, -Lagɔ mɔa, ɔ zɔzɔnu nya, ɔ nɔa nyimɛ tiklu sa bhe, -Zezu Klisɔ gbɛgbɛɛn. Mɔ saa nyima gbɔnyuuu gayɔ 'wɔ.

²⁵⁻²⁶ -Lagɔ 'yɔbha nu, -Zezu slɔ ɔ 'pɔɔn la 'slaka 'bhisaa. 'In ɔ 'slaka nya, -Zezu yɔ nyimaa gbɔnyuu lamumni, 'in -wa zɔa ɔ dlɔ -gɔ, wa 'ka tiklumimɛɛ 'yɔ. Sanɛɛ -Lagɔ 'yɔbhaa ɔ 'ka -slolu nu, ɔ mɔ tiklu. Nu, ɔ ka dlɔɔɔ lɛnu bha, 'in ɔ 'nɔ we bhla nyima -kasɔ 'wɔpa wa gbɔnyuu lɛnɔɛɛ 'gbɔ. 'In -slɛɛn mɔa, -Lagɔ slɔlua nyima nu, ɔ mɔ tiklu, 'in ɔ 'ka nyima, -wa zɔa -Zezu dlɔ -gɔ, tiklu nu.

²⁷ 'In -amɔa ka -bha wɛɔ yabhlo -a 'ka -amɔa 'dɛ 'ylimanu? -Innya, we 'nɔ 'sa -mɔ. Lɛɛ -lu ka 'gbɔa? -We ka gbɔ -wa, -we nania 'yɔli, we 'nɔ titee 'nɔŋwɛzɔzɔɛɛɛ 'yilibɔnɔnɔɛ -amɔa 'dɛɛ lagɔgɔɛ nya, nu, -Zezu dlɔgɔzɔzɔɛɛ -wa. ²⁸ -We -gɔ -a pɔpɔliɔ 'wlukɔɔn la, mɔ nɔ: nyima mɔ tiklu -Lagɔ 'yɔ, -we ka gbɔ -wa, wa ka -Zezu dlɔ -gɔ zɔ. We 'nɔ titee 'nɔŋwɛzɔzɔɛɛɛ 'gbɔ -Lagɔ yɔ wa 'yɔ nyima tiklu nya ɔ 'dɛ 'yɔ. ²⁹ Nu, -Lagɔ mɔa, Zuifɔ -bhlogbɔɔɔ -nu ɔ -mɔa yaayɔ 'lakpanyaa -Lagɔ ɔ -mɔ 'yaa yɔ? 'Lakpanyaa -Lagɔ ɔ -mɔ 'yaa: ³⁰ nu, -Lagɔ mɔ -bhlogbɔɔɔ 'gbɔ nɔ, mɔ yɔ Zuifɔ nyima tiklu -zɛliɔ wa dlɔzɔzɔɛɛɛ 'gbɔ, 'in mɔ -bhlokpɔɔɛ yɔ 'lakpanya nyima tiklu -zɛliɔ wa dlɔzɔzɔɛɛɛ 'gbɔ. ³¹ 'Lee, we -ka 'sa -mɔ nɔ, dlɔzɔzɔɛɛ -gɔ, tite mɔ bheɛ? -Innya, we 'nɔ 'sa -mɔ, mɔ nɔa we lɛ, 'in tite kaa 'nɔŋwɛ.

4

**Ablaamɔ zɔa -Lagɔ dlɔ -gɔ*

¹ We -ka 'sa -mɔ, sa -a 'ka -amɔa dukpasa *Ablaamɔ daa gbaa? Lɛɛ -lu ɔ 'yɔ ɔ lɛnɔgbɔ 'wɔa? ² Nu, -Lagɔ -ka yaa Ablaamɔ yibheli nyimɛ tiklu nya ɔ lɛnɔgbɔ 'wɔ, ɔ mneni ɔ 'ka ɔ 'dɛ 'ylimanu. 'Bhie, we 'nɔ -Lagɔ yɔ. ³ Nu, -Lagɔwɛɔ nɛɛ: «Ablaamɔ ka -Lagɔ dlɔ

-gu zu. 3 dlizuvuee 'gbu -Lago yia o yibheli nyime tiklu nya.» 4 Nu, nyime -ka lubho nu ni, 'peni wa penia o, 'in -we o 'yia, we 'ni bhe o 'yi we, o ka we 'klv. 5 Nu, nyime -o' o dia o lenv -lubho dli 'wv, -Lago, -o zelia gbonyuu -lenunya nyima tiklu, 'in o zva dli -gu ni, o nyime mia, -Lago yibhelia o nyime tiklu nya o dlizuvuee 'gbu. 6 'Sa -bhlokpade, -Davidi gbaa o 'wvtvte -dlv -nyimee gbu, 'm o -Lago yia nyime tiklu nya, we 'ni o lenv gbu. 3 nee:

7 «'Wvtvte -dlv -nyima, ma ni:
 -wa ka -yvgbu -Lago tia 'wv,
 'in o yia wa gbonyuu lamumni,
 ma -wa.

8 'Wvtvte -dlv -nyime mia, m o ni:
 Jejitape'e yla -sleen o gbonyuu.»

9 Wee 'wvtvte -dlv mia ni, 'lee, Zuifu -bhlogbvv -nv -wa yi? -Innya, -wa 'nia Zuifu wa -nv -wa 'ya* . -A nee nu: «Ablaamv ka -Lago dli -gu zu, 'in -Lago yia o yibheli nyime tiklu nya.»

10 Lee -bhla -Lago gba nu, Ablaamv mi nyime tiklu nyaa? Da wa 'nia -slv o *kni 'wvpa -wa yaayu da wa 'paa o kni wv -wa yu? We 'ni nu, da wa 'paa o kni wv. Da wa 'nia -slv o kni 'wvpa, we bhla -wa. 11 Nu, da wa 'nia -slv o kni 'wvpa ni, Ablaamv mi nyime tiklu nya -Lago 'yu, o ka -Lago dli -gu zuu 'gbu. -Mv 'b'igv, 'in o yia kni 'wvpaie 'yi -luu -slolulu nya. Wee kni bi -slolua nu, -Lago ka o 'yi nyime tiklu nya. Nyima weee -wa zva -Lago dli -gu, -bha Ablaamv -zea wa dide: wa 'de 'ni kni 'wv -m'oo, o mi wa dide nya. 12 O yi 'yaa nyima -wa wa 'paa kni 'wv dide -ze. We 'ni nu, -wa wa 'paa kni 'wv ku -y o -bhlogbvv, nu, -wa zva -Lago dli -gu Ablaamv 'bhisa -zugba wa 'ni -slv wa kni 'wvpa, ma -wa. 3m o, o ka -Lago dli -gu zu, 'bhie wa yia o kni 'wvpa.

13 -Lago nee Ablaamv -y o 'yua -yla nu, 'ma o yia d'v 'nyea. -We -Lago gbaa de ni, we 'ni nu, Ablaamv zva tite 'nvwee 'gbu, nu, -we ka gbu -wa, o dlizuvuee 'gbu o yia o 'yi nyime tiklu nya. 14 We -ka yaa nu, z'v -Lago gbaa o 'ka wla, titee 'nvwezuvuee

'gbu -amia -bhlogbvv yi we ni, -zugba, dlizuvuee mia, bhe -wa, 'in -we -Lago gbaa o 'ka nyime 'nye, we 'ni 'ji -ka. 15 Tite laa -Lagv 'ce la, nu, tite 'ni -mi ni, we 'nvwezuvuee 'ni -mi.

16 We 'gbu dlizuvuee nya -a yia -lu -we -Lago gbaa o 'ka -ain 'nye. Nu, wla o wlaa we bhe. -Wa weee mia Ablaamv 'yua nya, ma yia we. 'In -wa mia Ablaamv 'yua nya, we 'ni nu, -wa zva tite 'nvwee -bhlogbvv, nu, -wa zva dli Ablaamv 'bhisa, ma -wa. Nu, Ablaamv mi -a 'de weee dide nya.

17 'Sa we mia celida -Lagvsebhe 'wv: «Nu, -mi mia, -mi in -zelia laga -nyimaa -zloo dide.» Sanee Ablaamv mia -am'aa dide nya, -Lago -o o zva dli -gu, -m o 'yu. -Lago -o nya t'itl'inya 'yliyogagie, 'in -we 'nia lamu, 'in o laa we la, m o. 18 Ablaamv dli 'te -Lago -gu 'wv, da wa 'nia mneni wa 'ka -lu yabhlogbvv wv, 'in o yia wv. 3 mia wvda, o dli mi -Lago -gu. We 'de 'gbu o yia laga -nyimaa -zloo dide -ze. Nu, -Lagvvel' nee: «-Wa -na yia gwalia ni, wa -zu 'wv.» 19 Ablaamv ka -Lago dli -gu zu, 'in o yia dli 'temani. Nu, o -zu gv gbu, 'in o zelia o ku t'it'li glaa, 'in o 'n'wv *Sala mi -gblotv n'wv nya. 20 We mi 'sa 'bhie, o 'ni dli -Lagv gbagbav'el' -g'vsa. Nu, o dlizuvuee 'temania o la, 'in o yia -Lagv 'n'ni 'ylimani. 21 3 mi we -gu nu, -Lago ka 'tite, 'in -we o gbaa, o mneni o 'ka we lenv. 22 -We mia dee 'gbu -Lago yia Ablaamv 'yi nyime tiklu nya. 23 -Lagvvel' nee: «-Lago ka o 'yi nyime tiklu nya», 'ya we 'ni o 'debhlogbvv 'gbu we mi celida. 24 -Amia ka dlizuvuee -gu, -Lago -o -solva -am'aa -Kanyv -Zevu 'wv t'it'inya glaa yia -ain yibhelia nyima tiklu nya, 'sa -bhlokpade we mia -amia weee -nv nya. 25 -Am'aa gbonyuuu 'gbu wa yia o 'bha, 'in -Lago 'ka -ain 'yi nyima tiklu nyaa 'gbu o yia o t'it'inya glaa 'wvslv.

5

-Lago ka -a -y o 'so 'wvsuslolu -Zevuu gbegbein

* 4:9 Nu, g'ekiv'el' 'wv -wa mia kni 'wv -y o -wa 'nia kni 'wv -mi gbu we gbaa.

1 We 'dεε 'gbv -Lagɔ yia -ain 'yi nyima tiklu nya -amɪaa dlɪzɔzɔvee 'gbv. -Slɛɛn, -a -yɔɔ 'sɔ mɪ 'wɔtɔtɔe-dlɔɔ 'wɔ, -amɪaa -Kanyɔ -Zezu Klisu gbɛgbɛɪn. 2 -A -ka -Lagɔ dli -gv zɔ, -Zezuu gbɛgbɛɪn -a mneni -a 'ka 'nanɪdli -ka -Lagɔ -yɔlananyi. 'In -slɛɛn, -a mɪ ɔ 'nanɪdli 'wɔ. -A mɪ 'mɔna lida, -we ka gbv -wa, -amɪaa dli mɪ we -gv nu, -Lagɔɔ 'ɲɪnmɪe -a yia 'yia ɔ kwɛɛ. 3 We bhli -mɔv -gv, -amɪaa 'dɛ yi sɪada -mɪoo, -a mɪ 'mɔna 'wɔ. -We ka gbv -wa, -a -yi we 'ji nu, -a -ka sɪada -mɪ, 'bhie -a zɛa dltie -ɔɪan. 4 -A -ka dltie -ka, 'bhie -a tɛmanɪ la 'yiyɪgbv 'wɔ. -A -ka latɛmanɪ 'yiyɪgbv 'wɔ, -we -a wɔa, mɔ -wa -we -Lagɔ yia -ain -yla lɛnva. 5 -A -ka -Lagɔɔ kwɛlu wɔda -mɪ, we 'na 'ka -ain -dawli 'wɔnɔ, -we ka gbv -wa, -Lagɔ ka -ain ɔ Zuzu 'Pɔpa 'nyɛ, 'in mɔ 'kaa ɔ zɛkalie -amɪaa dli zɔ yeli.

6 Cɪn, bhla -we nya -a 'nɪa 'tɪtɛ yabhlogbɔɔ -ka, 'in Klisu yia tli gbɔnyuu -lɛnɔnyaa 'gbv, wee bhla mɪa, -Lagɔ 'paa we ɲwɛɛ. 7 Wa 'ka nyɪmɛ tiklu 'gbv tɪtɪe -yɔɲwɪn we -kali -yɔ. Nyɪmɛ yabhlo ɔ nva 'nanɪ, wa mneni yaa wa 'ka tli ɔ 'gbv. 8 Nu, Klisu yia tli -amɪaa 'gbv, da -a mɪ bhaa gbɔnyuu lɛnɔda, mɔ -slɔlua -ain sa -Lagɔ -kalia -amɪaa zɛ. 9 -Slɛɛn, ɔ 'pɪɔɔn 'gbv -Lagɔ yia -ain nyima tiklu nya. We -ka 'sa -mɪ nu, -a mɪ we -gv nu, mɔ yia -ain -Lagɔɔ 'cɛ 'wɔsaa. 10 Nu, da -a mɪ bhaa -Lagɔɔ tɔnyɪma nya, 'in ɔ yia -a -yɔ ɔ 'sɔ 'wɔsuslolu ɔ 'Yuu tɪtɪe nya. ɔ -ka -a -yɔ ɔ 'sɔ 'wɔsuslolu sanɛɛ, sa we -ka -mɪ, mɔ yi 'yaa -ain gbv 'wɔsaa ɔ 'Yuu 'yliyɔgagɪe -gv. 11 We 'nɪ 'sa -tɔ. -A mɪ 'mɔna lida -Lagɔ 'wɔ, -amɪaa -Kanyɔ -Zezu Klisu gbɛgbɛɪn, -we ka gbv -wa, mɔɔ suslolu -a -yɔ -Lagɔ 'sɔ 'wɔ.

*-Zezu Klisu lɛnɔgbv 'yɪ we -zi *-Adaan-nv*

12 Gbɔnyuu yia la dɔdɔ -gv nyɪmɛ yabhlogbɔɔ 'gbv, mɔ -wa *-Adan. 'In wee gbɔnyuu yia tɪtɪe lala, tɔn, 'in tɪtɪe yia lamneni nyɪma weee -gv, -we ka gbv -wa, dɔdɔgv -nyɪma weee ka gbɔnyuu lɛnɔ. 13 Da -Lagɔ 'nɪ -slɔ Moizɪ tite 'nyɛ, wemɔ gbɔnyuu mɪ la

dɔdɔ -gv see. Nu, tite 'nɪ bha -slɔ lamu 'gbv, -Lagɔ 'nɪ gbɔnyuuu 'gba nyɪmɛ 'wlu di. 14 'In tɪtɪe -nanɔ yia nyɪma 'wlulapɪ, we 'bhv -Adan -gv we 'ka Moizɪ yɪ. -Adan ɔ 'nɪa -Lagɔɔ wɛli 'nɔɲwɛ zɔ, -mama 'nɪa ɔ -bho -gbɔnyuu lɛnɔ, 'in tɪtɪe yia -maa 'bha.

Nu, -Adan -wa ɔ 'kaa yɪi nɔ 'wɔwɔ. 15 'In, -Lagɔɔ wlawlalu bhe -yɔ -Adaan gbɔnyuu mɪ -yɔbhɔbhɔda tenyi tenyii. Nyɪmaa -zlo yia tli nyɪmɛ -bhlogbɔɔ gbɔnyuuu 'gbv, gbɔzɔnɔ -wa. Nu, -Lagɔɔ wlawlalu bhe kaa 'ɲɪ tenyi tenyii, -Lagɔ wlaa we nyɪmɛ -bhlogbɔɔ gbɛgbɛɪn, mɔ -wa -Zezu Klisu. 'Sa -Lagɔ bɔbanɪa ɔ zɔzɔnɔ lɛnɔe la sa bhe, nyɪmaa -zlo glaa. 16 -Lagɔɔ wlawlalu, we -yɔ ɔ nyɪmɛ -bhlogbɔɔ gbɔnyuu, we 'nɪ -tɔnɔ -bhlo -ka. ɔ nyɪmɛ gbɔnyuuu -tɔnɔ -wa nyɪmaa -kasɔ 'wɔpapɪe -Lagɔɔ gbɔwɔbhɔbhuee gbɛgbɛɪn. Nu, ɔ wlawlalu bhee -tɔnɔ -wa -Lagɔ yia nyɪma nyɪma tiklu nya. 17 Gbɔzɔnɔ sa, nyɪmɛ -bhlogbɔɔ 'gbv, nyɪmɛ -bhlogbɔɔ 'wlu -gbɔnyuuu 'gbv, 'in tɪtɪe yia dɔdɔ weee bhɪtɪ. Nu, ɔ -Zezu Klisu 'dɛbhlo gbɛgbɛɪn nyɪma yia -lu duun -Lagɔ kwɛɛ. Mɔ nyɛa wa zɔzɔnɔ sa duun, 'in ɔ gbaa nu, wa mɪ nyɪma tiklu nya. 'Yliyɔgagɪe wa yia 'yia -Zezu Klisu 'gbv, 'in wa -yɔ ɔ 'sɔ 'ka -lu weee 'wlulapɪ.

18 Nu, nyɪmɛ -bhlogbɔɔ gbɔnyuu 'paa nyɪma weee -kasɔ 'wɔ. 'Sa -bhlokpade, -bhlogbɔɔ lɛnɔgbv tiklu tia nyɪma weee 'wɔ tiklu, 'in we yia wa 'yliyɔgagɪe 'nyɛ. 19 Bha -benyi, nyɪmɛ -bhlogbɔɔ 'nɪa -Lagɔ 'nɔɲwɛ zɔ, -bha nyɪmaa -zlo -zɛa gbɔnyuu -lɛnɔnyaa. 'Sa -bhlokpade, nyɪmɛ -bhlogbɔɔ zɔa ɔ 'nɔɲwɛ, 'in -Lagɔ yia nyɪma duun 'yɪ nyɪma tiklu nya.

20 Tite ka yi, 'in gbɔnyuu yia 'wɔzumanɪ tenyii. 'In gbɔnyuu -ka 'wɔzumanɪ tenyii nu, -Lagɔɔ 'nanɪdli ka -gɔwɔlaylimanɪ, 'in we yia we ɲwɛlazili. 21 Nu, gbɔnyuu ka tɪtɪe la, 'in we yia nyɪma 'wlulapɪ. 'Sa -bhlokpade, -Lagɔɔ zɔzɔnɔ pɪlia nyɪma 'wlu la, 'in we yia wa nyɪma tiklu -zɛli. 'Sa -a yia 'yliyɔgagɪe -we 'nɪa

bhloluda -ka -amɪaa -Kanyɔ -Zezu Klisu gbɛgbɛin.

6

Gbonyuu 'nɪ -slɛɛn se -ka -aɪn -gɔ

¹ Wee gbɔ mɪa, sa -a 'ka we daa gba? 'Lee, -a zɔ gbonyuu lɛnɔe 'yliyɔ, 'bhie -Lagɔɔ 'nanɪdlɪ 'ka -gɔwɔlaylimanɪ? ² -Innya, we 'nɪ 'sa -mɪ. Tɪtlɪe yabhlo -we 'wɔ -a 'plɪa, we ka -a -yɔ gbonyuu 'sɔ -yɔsɪsɪlɪ. We -ka 'sa -mɪ, -a 'nɪ mnɛni -a 'ka gbonyuu lɛnɔda -tɔ. ³ Amɪaa 'dɛ -yɪ we 'jɪ nɪ, da wa batizea -aɪn, -a -yɔ -Zezu Klisɪ ka 'wɔtɔ -bhlo, 'ɪn -a -yɔ ɔ 'sɔ mɪ -bhlo ɔ tɪtlɪe 'wɔ. ⁴ Da wa batizea -aɪn, we 'wɔ sa nɪ, wa ka -a -yɔ ɔ 'sɔ gbawla 'wɔfa. 'In Didee 'tɪtɛ 'kadɔ yɪa ɔ Klisɪ ganɔ -mɔ tɪtlɪe 'wɔ. 'Sa -bhlokpade, -amɪa 'ya, -a 'ka 'yliyɔgagɪe lolu 'yɪ 'gbɔ, ɔ yɪ 'saa nɔ.

⁵ We -ka nɪ, -a -yɔ ɔ 'sɔ mɪ -bhlo bhla -we nya -a -yɔ ɔ tɪa, 'wɔ -a -yɔ ɔ yɪa -tɔa -bhlo ɔ 'yliyɔgagɪe 'wɔlɪlɪ bhla. ⁶ -A yibheli we 'jɪ nɪ, -amɪaa -mɪmɪsɔ 'cɪn -yɔ Klisɪ mɪ *su -gɔ lakɔlɔda. -Slɛɛn, gbonyuuu -kpabhiee 'tɪtɛ ka labhɔ, -a yɪ 'maslɛɛn gbonyuuu galɪ nya -mɪ. ⁷ Nɪ, nyɪmɛ -ka tɪ, gbonyuu 'nɪ 'maslɛɛn 'tɪtɛ -ka ɔ -gɔ.

⁸ Cɪn, -a -yɔ Klisɪ -ka tɪ nɪ, -amɪaa dlɪ mɪ we -gɔ nɪ, 'yliyɔgada -a -yɔ ɔ 'sɔ yɪ 'yaa -mɪa. ⁹ Nɪ, -a -yɪ we 'jɪ nɪ, -Zezu Klisɪ ka tɪtlɪnya glaa 'wɔsɔ, 'ɪn ɔ 'na 'ka 'maslɛɛn tɪ, we jɪ -wa nɪ, tɪtlɪe 'nɪ 'maslɛɛn 'tɪtɛ -ka ɔ -gɔ. ¹⁰ Cɪn, ɔ ka tɪ, 'ɪn we tɪtlɪe yɪa ɔ -yɔ gbonyuu -yɔsɪsɪlɪ -zakpa -bhlogbɔɔ 'kuteyɪ. -Slɛɛn, ɔ -ga 'yliyɔ, 'ɪn ɔ 'yliyɔgagɪe weee mɪ -Lagɔɔ -nɔ nya. ¹¹ 'Sa -bhlokpade, amɪa 'ya, a yɪa amɪaa 'dɛ tɪtlɪnya 'bhisa. We jɪ -wa nɪ, a -yɔ gbonyuu ka -yɔbhɔbhɔ, 'ɪn a -ga 'yliyɔ -Lagɔɔ -nɔ nya, -Zezu Klisɪ 'wɔ.

¹² We 'dɛɛ 'gbɔ, amɪaa ku -we 'kaa tɪ, gbonyuu 'na pɪlɪ we 'wɪlɪ -nɪ, a yɪ 'maslɛɛn we dlɪwɔnyɪngbɔ lɛnɔ. ¹³ A 'na tɪlɪ 'maslɛɛn amɪaa ku gbonyuuu lɛnɔe 'wɔ -nɪ, we yɪ gbonyuu lɛnɔ. Nɪ, -we a 'kaa lɛnɔ, mɔ nɪ: a 'nyɛ amɪaa 'dɛ -Lagɔ yoo, nɛɛ nyuma -wa 'bhɔ tɪtlɪe lɔ, 'ɪn wa yɪ 'yliyɔgagɪe 'wɔplɪlɪ. A

bhu amɪaa 'lɪlɪ 'wɔ a 'ka gbɔzɔnɔ lɛnɔ. ¹⁴ Nɪ, gbonyuu 'na -kalɪ aɪn -nɪ. -We ka gbɔ -wa, a 'nɪ tɪtɛ zɔ -mɪ, nɪ, -Lagɔɔ 'nanɪdlɪ zɔ a mɪa.

-Lagɔɔ galɪ a -mɪa

¹⁵ Nɪ, -we zɔ -a mɪa nɪ, we 'nɪ -slɛɛn tɪtɛ, nɪ, -Lagɔɔ 'nanɪdlɪ zɔ -a mɪa. 'Lee, we -ka 'sa -mɪ, -a mnɛni -a 'ka -amɪaa 'dɛ gbonyuu lɛnɔe tɪlɪ? -Innya, we 'nɪ 'sa -mɪ. ¹⁶ -We a 'kaa 'jɪyibheli, mɔ nɪ: a -ka amɪaa 'dɛ wɪa nyɪmɛ yabhlo -yɪa ɔ 'ka amɪaa -kanyɔ -zɛ, ɔɔ nyɪmɛ a mɪa 'nɔɪwɛ -zɔda, -mɔɔ galɪ a -zɛa. We 'dɛɛ 'gbɔ, a mnɛni a 'ka gbonyuuu galɪ -zɛ. We 'nɪ -mɔɔ, a mnɛni a 'ka -Lagɔɔ galɪ -zɛ. Gbonyuu mɪa, mɔ kwaa aɪn tɪtlɪe 'wɔ. Nɪ, a -ka -Lagɔ 'nɔɪwɛ zɔ, 'ɪn ɔ yɪa aɪn nyuma tɪklɪ nya. ¹⁷ -A 'pa -Lagɔ fuo. Tɪada mɪa, a mɪ gbonyuuu galɪ nya, 'ɪn, -slɛɛn mɪa, a ka gbɔzɔnɔ wa -slɔlua aɪn 'nɔɪwɛ zɔ, dlɪ weee nya.

¹⁸ Nɪ, -Lagɔ ka aɪn gbonyuuu 'tɪtɛ kwɛɛ -sa, 'ɪn, -we mɪa tɪklɪ, a yɪa we galɪ -zɛ. ¹⁹ -We ka 'gbɔ na gbaa sa we, amɪaa 'nɔnɔe -kalɪ -yɔ. Sa a wɪa bhaa amɪaa ku pɔɪnplagbɔ -yɔ gbonyuuu 'yɪlɪ -bhlo -bhlo lɛnɔe -yɪa, galɪ 'bhisa, 'ɪn gbonyɪi weee yɪa aɪn 'wɪlɪlapɪlɪ nɪ, 'sa -bhlokpade, a wɪa -slɛɛn amɪaa 'dɛ galɪ nya, -we mɪa tɪklɪ -yɪa. Nɪ, mɔ wɔlɔlɔ -mɔ aɪn -Lagɔɔ 'yɪlɪa 'wɔ.

²⁰ Da a mɪa gbonyuuu galɪ nya, gbɔ tɪklɪ lɛnɔe 'tɔ'ɔ 'bha aɪn. ²¹ -We a nɔa lɛ, lɛɛ -lu we 'nyɛ aɪn -nya? -Slɛɛn mɪa, zɔ bhaa aɪn, wee gbɔ nɪ kwaa nyɪmɛ tɪtlɪe 'wɔɔ 'gbɔ. ²² Nɪ, -slɛɛn mɪa, a mɪ amɪaa 'dɛ -yɪa, 'ɪn, gbonyuu 'nɪ aɪn -ka. A ka -Lagɔɔ galɪ -zɛ, 'ɪn we -tɪnɔ -wa nɪ, -a mɪ -mɔwɔlɔe 'yoo -gɔ. Mɔ kwaa aɪn -Lagɔɔ 'yliyɔgagɪe -we 'nɪa bhloluda -ka 'wɔ. ²³ Gbɔzɔnɔ -wa: gbonyuu lɛnɔe mɪa, we -tɪnɔ -wa tɪtlɪe. 'In -we -Lagɔ wɪa sa bhe, mɔ -wa 'yliyɔgagɪe -we 'nɪa bhloluda -ka -amɪaa -Kanyɔ -Zezu Klisɪ 'wɔ.

7

¹ Na bhelia, ɪn -yɪ we 'jɪ nɪ, -we na yɪa gbaa, a ka we 'wɔlanɔnɔnɔe bhɪa, -we ka gbɔ -wa, a -yɪ tɪtɛ. Tɪtɛ mɪa, nyɪmɛ -ka 'yliyɔga nɪ, we pɪlɪ ɔ 'wɪlɪ la.

² We 'wɔ sa yɪkwɔɪwɔnɔ -yɔ ɔ 'lowlɪi

gbɛgbɛɪn gbɔ. Ɔ -ka ɔ 'lowlii -gbɛ -mɪ, -mɔɔ -ka 'yliyɔga nɪ, tite -galɪ ɔ -gɔ. 'In -mɔɔ -ka tɪ, tite 'nɪ -slɛɛn ɔɔ 'ɲwɔɔ -gɔ -mɪ. ³ Da ɔɔ 'ɲwɔɔɔ 'lowli -gaa -slɔ 'yliyɔ, ɔ -ka nɔkpasu -putu kwa, -zugba gbɔnyuu ɔ nɔa lɛ. 'In ɔ 'lowli -ka tɪ nɪ, tite 'nɪ -slɛɛn ɔɔ 'ɲwɔɔ -gɔ -mɪ. Ɔ mneni ɔ 'ka nyɪmɛ -putuu 'ɲwɔɔ -zɛ, -mɔɔ 'nɪ -slɛɛn gbɔnyuu. ⁴ Na bhelia, 'sa -bhlokpade we mia amiaa -nɔ nya. A -yɔ Klisi mɪ -bhlo. Mɔ tɪa -amiaa 'gbɔ. We 'dɛɛ 'gbɔ a -yɔ tite ka -yɔbhɔbhɔ. -Slɛɛn mia, -ɔ -sɔa tɪtɪnya glaa 'wɔ, ɔ -nɔ a -mia. We 'dɛɛ 'gbɔ, -a mneni -a 'ka -Lagɔɔ lubho nɔ. ⁵ -Benyi mia, da -a nɔa -amiaa 'dɛɛ dɔmagbɔ lɛ, -Lagɔɔ tite saa -amiaa dɪwɔnynili 'nyii gwɪu. Mɔɔ nɔa -amiaa ku zɔ lubho, 'in we kwaa -aɪn tɪtɪɛ 'yloogbɔ. ⁶ Nɪ, -slɛɛn mia, -a 'nɪ 'maslɛɛn titee galɪ nya -mɪ. -We kwɛɛ -a mia -kasɔ 'wɔ -benyi, -a ka tɪ -mɔɔ sɔɔ. -A mneni -a 'ka -Lagɔɔ lubho nɔ lubhonɔsɔ lolu lɔ, ɔ Zuzu 'nɔɲwɛzɔzɔɛ nya. Sa -a nɔa -benyi ɔ lubho, tite -we mia cɛɪda we galɪ -mɪmɪɛ nya, -a 'nɪ 'maslɛɛn -mɔɔ -gɔ -mɪ.

-Mɔɔ tite nɔ lɛa?

⁷ Sa -a 'ka -slɛɛn gbaa? 'Lee, tite -yɔ gbɔnyuu 'sɔ, -lu -bhlo -wa yɪ? -Innya, we 'nɪ -lu -bhlo. Nɪ, -we gbɔnyuu -mia -slɔlu, tite ka 'mɪ we -slɔlu. We 'nɪ ya nɪ, tite nɛɛ nɪ, -na -limaa -luu 'tɔ 'na 'bhalɪ -mɪ -nɪ, nyɪma -putuu -luu tɔ mia, 'in 'na 'ka yaa we yibheli. ⁸ Nɪ, da tite yia, -bha gbɔnyuu 'yia -jɔɔ, 'in we yia na dɪ zɔ dɪwɔnyniluu 'yɪ -bhlo -bhlo fa. -We ka gbɔ -wa, tite 'nɪ -mɪ nɪ, gbɔnyuu ka tɪ. ⁹ Bha, da tite 'nɪa lamɪ, 'in -ga 'yliyɔ. -Slɛɛn, tite ka yɪ, 'in gbɔnyuu yia ganɔ, ¹⁰ -bha -bhlokpade, 'in 'in yia tɪ. -Slɛɛn, tite -mɔmɔ 'ka yaa 'yliyɔgagɪ la, we 'nɪ we lɛnɔ, tɪtɪɛ we laa. ¹¹ Gbɔnyuu 'yia -jɔɔ, 'in we yia tite 'wɔplɪɪ we 'ka 'mɪ -dawli 'wɔnɔ. Gbɔnyuu ka 'mɪ 'bha titee sɔɔ.

¹² Nɪ, -Lagɔɔ tite mɪ -mɔwɔɔda, 'in ɔ titenya mɪ -mɔwɔɔda, we tɪklɪ, 'in we nanɪ 'yɪ. ¹³ 'Lee, -lu -zɔnɔ mneni we 'ka 'mɪ tɪtɪɛ -laa? -Innya, we 'nɪ 'sa -mɪ: gbɔnyuu nɔa we lɛ. We ka -lu -

zɔnɔ 'wɔplɪɪ, we 'ka 'mɪ 'bha. Nɪ, tite slɔlua -aɪn nɪ, gbɔnyuu -nyu 'yɪ.

-Gɔɔ mɪ gɔda nyɪmɛ 'wɔ

¹⁴ Cɪn, gbɔzɔnɔ -wa: -a -yɪ we 'ji nɪ, tite mia, -Lagɔɔ Zuzuu -gbɛ we 'bhɔa. 'In -amɪ mia, nyɪmɛ -ɔ wa paa pɛɔ gaylo 'bhisa gbɔnyuu kwɛɛ, 'mɔ 'in -mia. ¹⁵ Yee! -We na nɔa lɛ, 'in 'nɔ we 'wɔla. Nɪ, -we 'in 'yibhaa 'in 'ka lɛnɔ, 'in nɔ -mɔɔ lɛ, 'in -we na nyɛa 'wɔ, -mɔɔ na nɔa lɛ. ¹⁶ -We na nɔa lɛ, we -ka nɪ, 'in 'nɪ we 'yibha, mɔ slɔlua nɪ, 'in ka 'ɲwɔ nɪ, tite nanɪ 'yɪ. ¹⁷ We -ka 'sa -mɪ, we 'nɪ na dɛ nɔ we lɛ, gbɔnyuu, -we mia 'mɪ 'wɔ, mɔ nɔa we lɛ. ¹⁸⁻¹⁹ Cɪn, 'in -yɪ we 'ji, zɔzɔnɔ 'nɪ 'mɪ 'wɔ -mɪ. -Amɪ, -ɔ mia nyɪmɛ nya, nɪ, zɔzɔnɔ -nɔnɔɛ mɪ na dɪ zɔ, 'in 'in 'nɪ mneni 'in 'ka we lɛnɔ: zɔzɔnɔ -we 'in 'yibhaa 'in 'ka lɛnɔ, 'in nɔ we lɛ, gbɔnyuu -we 'in 'nɪa 'yibha, 'in na nɔa -mɔɔ lɛ. ²⁰ -Slɛɛn mia, -we 'in 'nɪa 'yibha, 'in -ka we lɛnɔ nɪ, we 'nɪ nɪ, na dɛ nɔ we lɛ, nɪ, gbɔnyuu -we -dɪɪa 'mɪ 'wɔla, mɔ nɔa we lɛ.

²¹ Sanɛɛ na tɪaɪa sa tite nɪ -gɔ: 'in -ka gba 'in 'ka zɔzɔnɔ lɛnɔ, gbɔnyuu lɛnɔɛ -bhlogbɔɔ 'in mnenia. ²² -Mɔ na dɪ zɔ, -Lagɔɔ tite nanɪ 'mɪ dɔdɔ. ²³ Nɪ, -mɔ na ku zɔ mia, tite -putu mia -mɔ. Wee tite mia, mɔ -yɔ tite, -we na 'wlukɔn 'ɲwɔnɔnɔa sɔ gɔa, 'in mɔ zɛɪa 'mɪ tite 'nyuu, -we mia 'mɪ 'wɔɔ -kasɔnyɪmɛ. ²⁴ -Amɪ mia -slɛɛn da nyazɪnyɔ nya. Nyɔɔ mneni ɔ 'ka 'mɪ na ku -we kwaa 'mɪ tɪtɪɛ 'wɔ kwɛɛ -saa? ²⁵ -A 'pa -Lagɔ fɔo -amiaa -Kanyɔ -Zezu Klisi 'ɲmɪ nya. Na 'ylimnee nya na 'ɲwɔna -Lagɔɔ tite -yɔ, 'in na zɔa gbɔnyuu 'nɔɲwɛ na -mɪmɪsɔ 'wɔ.

8

-Lagɔɔ Zuzu saa -aɪn gaylo -fɪi

¹ -Slɛɛn mia, -wa -yɔ -Zezu 'sɔ mia 'wɔsuslɔluda nyɪmɛ -bhlo nya, gbɔdɪɪɛ 'nɪ wa -nɔ nya -mɪ. ² Nɪ, -Lagɔɔ Zuzuu tite, -we nyɛa nyɪmɛ 'yliyɔgagɪ -Zezu Klisi 'wɔ, -mɔɔ ka 'mɪ gbɔnyuuu tite -yɔ tɪtɪɛ kwɛɛ -sa. ³ Nyɪmaa 'wɔyɔɔɔɛ 'gbɔ Moizu tite mia, we 'nɪ mneni we 'ka wa gbɔ 'wɔsa. Nɪ, -Lagɔ ka we lɛnɔ: ɔ 'ka

nyimaa gbonyuuu -yogbu 'wobhuu 'gbu, o 'dεε 'Yu o 'paa yoo dudu -gu, 'in -moo yia yi nyime 'bhisa, -moo ku 'ka gbonyuu -lenonyoo ku nya 'wowlu. 'Sa -Lago 'bhua gbonyuuu -yogbu 'wu o 'Yuu gbεgbεin. ⁴ -We ka 'gbu o yi 'saa nu, mu -wa nu: -we tite palia gbu tiklu nya -ain 'wu, we 'ka gba. Nu, -slεen mia, -a mi -Lago Zuzu sɔlv nɔda, -a'a nɔ 'maslεen -amɔaa dlwɔnyinili 'bi. ⁵ -Wa nɔa nyimaa dlwɔnyinili 'bi, wa dli tua we -gu, 'in -wa nɔa -Lago Zuzu sɔlv, wa dli tua we -gu. ⁶ Nyima -wa ka dli tua wa dlwɔnyinili 'bi, tithlee 'yoo -gu wa mia. Nyima -wa ka dli tua -Lago Zuzu -gu, 'yliyogagie -yo 'wɔtɔtɔe -dlɔɔ 'yoo -gu wa mia. ⁷ Cun, nyima -wa ka dli tua wa dlwɔnyinili 'bi, -Lago tɔnyima wa -mia: wa'a zɔ -Lago tite 'nɔɔwe, nu, wa 'ni we mneni. ⁸ Nu, -wa nɔa wa 'dεε dlwɔnyinili 'bi, wa 'ni mneni wa 'ka -Lago dudu namanu.

⁹ 'In amɔa, a'a nɔ amɔaa dlwɔnyinilii sɔlv, nu, -Lago Zuzu sɔlv a nɔa, -we ka gbu -wa, o mi ain 'wu. Nyime o 'ni Klisu Zuzu 'wu -ka, o 'ni Klisu -nu nya -mi. ¹⁰ Nu, Klisu -ka ain 'wu -mi, amɔaa kuu 'dε yi tithlee -nu nya -mi gbonyuuu 'gbu, -slεen -Lago Zuzu yia ain 'yliyogagie 'nyεa, -we ka gbu -wa, -Lago nεε nu, a mi nyima tiklu nya. ¹¹ We -ka nu, -Lago Zuzu mi ain 'wu, -Lago o -sɔlva -Zezu Klisu 'wu tithlunya glaa, amɔaa ku -we thia, mɔ yia we 'yliyogagie 'nyεa o Zuzu o mia ain 'wɔɔ gbεgbεin.

¹² Bheliain, wee mia dεε 'gbu, kpagbu yabhlo mi -ain 'wlu. Wee kpagbu mia, we 'ni -amɔaa dlwɔnyinilii gbεgbεin, 'bhie -a 'ka we sɔlv nɔ. ¹³ A -ka amɔaa dlwɔnyinilii sɔlv nɔ ni, thia a yia. 'In a -ka we 'bha -Lago Zuzu 'tite nya ni, 'in a yia 'yliyogagie. ¹⁴ -Wa mia -Lago Zuzu sɔlv nɔda, ma -wa -Lago yua. ¹⁵ -Lago ka ain o Zuzu 'nyε, 'in o Zuzu'u -zεli ain gali, o'o 'nyε ain nyanɔdli. Nu, -Lago 'yua o zεlia ain. O Zuzu 'gbu, -a kpia 'wu -Lago gbεgbεin gbagbie nya:

«Aba!* Dide!» ¹⁶ -Lago Zuzu bhla -amɔaa 'dεε zuzu -gu, 'in o ɔɔnɔnɔ -ain nu, -a mi -Lago 'yua nya. ¹⁷ 'In -a -ka -Lago 'yua nya -mi, -lu -zɔnɔ -we -Lago zɔa la o nyimaa -nu nya, 'yia -a yia we. Cun, -a -yo Klisu sɔ yia we dlilia. Nu, -a -yo o 'sɔ -ka siada -mi, -a -yo o 'sɔ, 'in -amɔaa 'ɔni mni 'yaa.

-Lago yia -ain o 'ɔni 'kadu 'nyεa

¹⁸ -Amɔaa -zεen -siasie -yo -Lago 'ɔnimnie -we o yia -ain 'klɔslɔlua, -a -ka we 'dεsɔbhie yibhɔlv, in mi we -gu nu, -amɔaa siasie 'kienyi. ¹⁹ Cun, -lu weee -Lago -laa la, bhla -we nya -Lago 'kaa o 'yuaa 'ɔni 'kadu -slɔlu, we mi we wɔda, 'in we 'tu mi we 'bhada. ²⁰ Nu, 'tite -we nua lε, 'in lalalu kamania -yo, we kwεε dudu -tua. We 'ni lalalu 'yibha we, -Lago dε -wa. We mi 'sa 'bhie, -lu -zɔnɔ dudu mia wɔda. ²¹ Wee 'tite -we nua lε, 'in lalalu mia -nyumoda, 'in -we nua dudu gaylo 'wu, la we yia 'bhua. Gaylo 'wu dudu yia 'bhua, 'in 'yia we yia 'ɔni 'kadu -we -Lago 'yua 'kaa 'yi. ²² -A -yi we 'ji nu, -lu weee -Lago -laa la, we mi -zεen -bhlokpade kluda siasie kwεε, 'ɔɔnɔ o mi 'wɔlusada 'bhisa. ²³ Nu, we 'ni lalalu 'dεbhlogbɔ: -amɔa mi 'ya kluda -amɔaa dli zɔ. -Lago 'yuaa -zεzεe 'tu mi -ain 'bhada, o 'ka -amɔaa ku gaylo 'wɔsa. We mi 'sa 'bhie, -a ka -Lago wɔwɔlalu tianu 'yi, mu -wa o Zuzu. ²⁴ -A ka gbu 'wobhu, nu, -a 'ni -slɔ we 'dε weee 'yi: -a mi we wɔda. -We -a dia dli 'wu, -a -ka we -yoyi ni, wa'a la -slεen we dlwɔdɔdie. -We -a yia -yo, we 'ni dlwɔdɔdie gbu -ka. ²⁵ -We -a'a 'yia -yo, -a -ka we dli 'wɔdi ni, 'in -a wɔa we dlitie nya.

²⁶ We bhli muu -gu, -amɔa 'nia da 'wɔte ni, -Lago Zuzu yia, 'in o bεa -ain -yo. Sa -a 'kaa -Lago bhuhhoe sazɔnɔ sa, -a 'ni we sa -yi. Tɔɔn, 'in Zuzu bhuhhoea -Lago -amɔaa -nu nya, klukluweli -we ɔwe 'nia mneni we 'ka gba nya. ²⁷ Nu, -Lago mia, -mɔ nyimeε dibhe 'wu o yia la, 'in o -yi -we Zuzu yibhalia o, -we ka gbu -wa, sa o

* 8:15 Aba: we ji -wa «Dide» zuifweli 'wu.

'yibhaa, 'sa Zuzu bhuhhoea, -wa mia o -no nya, wa 'gbu.

28 -A -yi we 'ji nu, nyima -wa -kalia -Lagoo ze, -wa o laa o dumagbuu 'gbu, gbuo gbu -we ylia wa, -Lagoo bhaa we 'wlu -maa nu zuzunu nya. 29 -Wa -Lagoo -saa -bha we gwedida, o ka dli -sa 'cin o 'ka wa o 'Yuu 'wuwlu -zeli. 'In o 'Yu 'ka kpasaa -ze bhelia duun glaa. 30 -Wa -Lagoo -saa -bha tiatia, o 'ka 'ya wa la. -Wa o laa, o ka wa nyima tiklu -zeli, 'in -wa o -zeli nyima tiklu, o ka 'ya wa o 'nini 'kadu 'nye.

Gbu yabhlogboo 'ni mnene we 'ka -ain -Lagoo zekalie -yosa

31 Nu, lee -lu -a 'ka gbunya -minu 'bigupaha? -Lagoo -yo -ain -ka -mi, nyoo mnene -ain a? -Moo -kanyo 'ni -mi. 32 O 'Yuu 'debhie, -Lagoo 'ni o siaste gwelali. Nu, -a 'de weee 'gbu o yia o wla wa 'ka o 'bha. O -ka o 'Yu wla ni, -lu weee o yia wlaa sa bhe. 33 -Wa -Lagoo -saa -bha, nyime yabhlogboo 'ni mnene o 'ka wa gbu 'wluladi. -We ka gbu -wa, -Lagoo nee wa mi nyima tiklu nya. 34 Nyime yabhlogboo 'ni mnene o 'ka wa gbu -lueli. Nu, -Zezu Klisi ka tli, we 'ni 'sa -tu, 'in o yia tilitinya glaa 'wuso. O -di -Lagoo lilisolu la, -zugba o bhuhhoe -moo -amiaa -nu nya. 35 Nyoo 'ka -ain Klisi zekalie -yosaa? 'Lee, siaste -wa yi? Dliwe -wa yi? 'Klyie 'wupake -wa yi? Nyoo -yo boba -wa yi? -Nanagbu -we ylia nyime -wa yi? We -yo -amiaa 'bhabhie -wa yi? 36 'Sa we mia celida -Lagoo ebhe 'wue:

«-Na 'gbu -a plia tilitie nyee 'yli weee nya.

Bhlabhanya -we wa 'kaa 'bha ni, sa wa nua we, 'sa wa nua -ain.»

37 Nu, -we weee ylia -ain, 'in -a lua we sa kpeen kpeen, o -kalia -amiaa ze, o 'nini nya. 38-39 'In in mi we -gu nu, gbu yabhlogboo 'ni mnene we 'ka -ain -Lagoo zekalie -yosa. We 'de yi titlie -zeoo, we yi 'yiyogagie -zeoo, we yi 'anzunya -zeoo, we yi zuzunya -zeoo, we -yo -lu -we mia -sleen -bha -zeoo, 'in -lu -we mia yida -zeoo, we 'ni we

mnene. We yi -lu weee -we kaa 'tite -we mia yali -zeoo, -we mia dudu -zeoo, we -yo -li weee mia lalali nya -zeoo, we 'yabhlogboo 'ni mnene we 'ka -ain -Lagoo zekalie -we o -slolua -amiaa -Kanyo -Zezu Klisi 'wu, -yosa.

9

*-Lagoo -saa -bha *Izraelnyima*

1 Nu, gbuzunu na gbaa, -we ka gbu -wa, in mi Klisi 'wu, 'in 'tubhu yo. Na dli, -we Zuzu 'Pupa slolua 'yoo da, mu gbaa 'mi -yla nu, gbuzunu na gbaa. 2 -Moo na nukple, ple sulo 'nyuu -yo siaste -we 'nia bhloluda -ka mi -mo. 3 -We mia na bhelia Zuifoo -nu nya, -wa in -yo wa 'so mia nyima -bhlo nya yice 'wu, in 'yibha yaa -Lagoo -sa 'mi kwnee, 'in in 'ka Klisi -yobhu wa zuzunu 'gbu. 4 *Izraelnyima wa -mia. -Lagoo ka wa o 'yua -zeli, o ka wa o 'nini 'kadu 'kluslolu, o -yo wa 'so ka 'wuslolu, o ka wa -yla o tite pali, o yia wa o bubue -slolu, 'in -li 'kadu o 'kaa wa 'nye, o yia we wa -yla gba. 5 O ka wa dukpasu 'kadu 'nye, 'in wa yia Klisi gwali nyime 'bhisa wa zayli, Klisi o mia -Lagoo nya nyima weee 'wlu, -a 'ylimani o 'yli weee nya. *-Ameni.

-Lagoo 'yuaa 'zayli

6 We 'ni nu, -we -Lagoo gbaa o 'ka wa 'nye, we 'na 'ka nyini, nu, -wa wa gwalia Izraelnyima nya, wa 'de weee 'ni 'sa Izraelnyimaa 'zayli. 7 'In -wa wa gwalia Ablaamu zayli, wa 'de weee 'ni 'sa o 'yuaa 'zayli. -Lagoo nee Ablaamu -yla: «'Yua in gbaa nu, 'yia -na yia wa, *Izaku zuaa gbegein -na yia wa 'yia.» 8 Wee weli 'ji -wa nu, -wa mia -Lagoo 'yuaa 'zayli nya, we 'ni 'yua -wa wa gwali nyimaa solu -bhlogboo, ma: 'yua -wa -Lagoo gbaa o 'yua wa yia -zea, ma -wa. 9 Nu, -we -Lagoo gbaa o 'ka lenu, mu -wa nu: «-Zu -bhlo 'ka 'pli ni, yia na yia, wee bhla -bhlokpade nya, -zugba *Sala ka 'yu gwali.»*

10 Nu, we 'ni we bhialida, *Wlebeka mi 'ya -bha. O 'yi 'yua 'so nukpla -bhlo 'wu -amiaa dukpasu Izaku nya. 11-12 'In

* 9:9 Nu, Izaku gwali gbu we gbaa de.

-Lagɔ -yi ɔ nyɪma -bhasa sa ɔ dɔmagbu nya, we 'nɪ wa lɛnɔgbɔɔ gbɔ, nu, la ɔ laa wa. *Wlebekaa 'nɪa -slɔ ɔ 'yua 'sɔ gwalɪ nɪ, -zugba wa 'nɪ gbɔzɔnɔ -yɔ gbɔnyuu lɛnɔ, 'in -Lagɔ nɛɛ ɔ -yla: «Kpasa yia ɔ 'bɪsɔyau zɔ lubho nɔa.»
13 Nu, we mɪ cɛlɪda -Lagɔsɛbhɛ 'wɔɛ:

«*Zakɔbɔɔ zɛ in -kalia, in 'nɪ *Ezauu zɛkalɪ.»
14 Sa mɔɔ 'ji mɪa? 'Lee, -Lagɔ 'nɪ tɪklɪ -mɪ -wa yɪ? -Innya, we 'nɪ 'sa -mɪ. 15 'Ya, ɔ nɛɛ Moizɪ -yla:

«-ɔ in 'kaa nyazɪ 'yɪlɪ, nyazɪ na yɪlɪ ɔ.
'In -mɔmɔ in 'kaa zɔzɔnɔ 'wluo nɔ, zɔzɔnɔ na nɔa ɔ 'wluo.»

16 We -ka 'sa -mɪ nɪ, -Lagɔ zɔzɔnɔ -lɛnɔɛ mɪa, we'e 'bhɔ nyɪmaa dɔmagbɔɔ -gbɛ, 'in we'e 'bhɔ wa lagɔgbɛ -gbɛ, nyazɪdɪ -ka -Lagɔ -bhlogbɔɔ -gbɛ we bhɔa. 17 Nu, -mɔ -Lagɔsɛbhɛ 'wɔ, -Lagɔ nɛɛ ɔ pɪlɪa Ezipɔtɔ 'wlu la -ylaɛ: «Nyɪmaa 'Wlulapɪlɪnyɔ in nɔa da -mɪ 'wɔ nɪ, in 'ka na 'tɪtɛ -slɔlu -mɪ 'wɔɔ gbɔ -wa, 'in -in 'ka we lɛnɔ, wa 'ka 'mɪ yɪbhɛlɪ dɔdɔ weee -gɔ.» 18 -Bha wa yia we -yɔyɪa nɪ, -ɔ -Lagɔ 'yɪbhaa ɔ 'ka nyazɪ 'yɪlɪ, 'mɔ ɔ yɪlɪa nyazɪ, 'in -ɔ ka dɪ ɔ 'yɪbhaa ɔ 'ka 'wɔkla, ɔ dɪ ɔ klaa 'wɔ.

-Lagɔ -saa ɔ nyɪma -bha ɔ dɔmagbu nya

19 Gbaa wa yia 'mɪ -ylaɛ: «We -ka 'sa -mɪ nɪ, sa -Lagɔ 'ka gba nu, nyɪmɛ ka gbɔnyuu lɛnɔa? Nyɔɔ 'ka -Lagɔ dɔmagbɔ 'klɔyɪligbea?» 20 'In -mɪ, nyɪmɛ, nyɔɔ -in -mɪ, 'in -na kpɛlɪ -Lagɔa? 'Lee, nyɪda mnɛni we 'ka we manyɔ -yla gbaɛ: «Lɛɛ -lu ka 'gbɔ -in yɪ sa 'mɪ ma?» 21 Nyɪdamanyɔ mnɛni ɔ 'ka ɔ mamɛ nya -we ɔ 'yɪbhaa ma. We 'nɪ mɔɔ? Wee mamɛ -pue -bhlokpade nya ɔ mnɛni ɔ 'ka nyɪda -zɔnɔ ma, 'in ɔ mnɛni ɔ 'ka nyɪda -kpɔa ma.

22 Nu, -Lagɔ 'yɪbha ya ɔ 'ka ɔ 'cɛ -yɔ ɔ 'tɪtɛ -slɔlu, we 'dɛɛ 'gbɔ nyɪma -wa -gɔ ɔ 'cɛ mɪ yaa, 'in ɔ 'kaa lasa, ɔ ka wa 'gba 'wɔbhɔ dɪtɪɛ nya. 23 Nu, -Lagɔ 'yɪbha sa ɔ 'ɲnɪ mnɪa, ɔ 'ka we -slɔlu, we 'dɛɛ 'gbɔ, -wa ɔ 'yɪlɪa nyazɪ, 'ma ɔ mnazɪa la ɔ 'ɲnɪmnɪɛ -nɔ nya. 24 Waa nyɪma

ɔ laa, -amɪa -wa. We 'nɪ nu, Zuɪfɔ -bhlogbɔɔ nyɪdɪ ɔ -sa -aɪn, 'in ɔ yɪ -aɪn la, nu, -wa 'nɪa Zuɪfɔ wa glaa -wa 'ya. 25 'Sa we mɪa cɛlɪda Ozeee 'sɛbhɛ 'wɔ nu, -Lagɔ nɛɛ:

«Nyɪma -wa 'nɪa na nyɪma glaa -mɪ, laa na yia wa na nyɪma.
'In -wa 'nɪa na dɪwɔnynɪnya, 'ma na yia laa na dɪwɔnynɪnya.»

26 ɔ nɛɛ 'yaɛ:
«Da -mɔmɔ wa gbaa zɪmɛ wa -ylaɛ:
'A 'nɪ na nyɪma -nɔ,
'ma wa yia -slɛɛn laa 'yɪlɪyɔga -Lagɔɔ 'yua.»

27 *Ezaii 'kpɪa 'wɔ, -mɔɔ nɛɛ Izlaɛlɪnyɪmaa daɛ: «Izlaɛlɪnyɪma yɪ 'wɔzumanɪ gumunyuu ɲweyɔ -bɔsɛ 'bhisaoo, wa falɔ yabhlogbɔɔ yia 'gbɔ 'wɔbhɔa. 28 Nu, -we Jejitapɛ gbaa ɔ 'ka dɔdɔ -gɔ lɛnɔ, slɔɪ ɔ yia we lɛnɔa, 'in we 'ka we bhloɪda nyɪni.» 29 'In Ezaii ka 'ya we gba tɪada:

«'Tɪtɛ -ka -Lagɔ ka -aɪn 'yua -yɔtɪ.
ɔ 'nɪ yaa we lɛnɔ nɪ,
sa *Sodɔmɔ -nyɪma -yɔ *-Gomɔlɔ -nyɪma mɪa,
'sa -a yia -mɪa.»

30 Sa -mɔɔ 'ji mɪa? Nyɪma -wa 'nɪa Zuɪfɔ, -wa 'nɪa tɪklɪmɪmɪɛɛ datalɪda -mɪ, -Lagɔ nɛɛ wa mɪ nyɪma tɪklɪ nya, wa ka -Lagɔ dɪ -gɔ zɔɔ 'gbɔ. We bhɪa, wa 'nɪ tɪklɪmɪmɪɛɛ datalɪda -mɪ. 31 We 'nɪ 'sa -mɪ Izlaɛlɪnyɪmaa -nɔ nya, tɪtɛ gbɛgbɛɪn wa talɪa tɪklɪmɪmɪɛɛ da, 'in -we tɪtɛ 'yɪbhaa wa 'nɪ we yɪlɪ. 32 -We ka 'gbɔ wa 'nɪa we kwɛyɔmnɛni nɪ, wa lɛnɔgbɔɔ gbɛgbɛɪn wa talɪa we da, wa 'nɪ -Lagɔ dɪ -gɔ zɔ. We nya wa gozoo «tɔkpa -we bhɪa nyɪma la.» 33 Wee tɔkpa mɪa, we mɪ cɛlɪda -Lagɔsɛbhɛ 'wɔ we daɛ:

«Nu, *Siɔngbe 'wɔ, na dia tɔkpa 'kadɔ yabhlo
-we nyɪma gozoo la,
-we bhɪa nyɪma la.
-ɔ -ka ɔ dɪ -gɔ zɔ nɪ,
-mɔɔ 'na ka dɪ lɔ.»

10

Zuɪfɔ -yɔ -wa 'nɪa Zuɪfɔ, wa -Kanyɔ -bhlo

1 Bhɛliain, in 'yɪbha na dɪ weee nya nu, -Lagɔ -sa Zuɪfɔ gbɔ 'wɔ, 'in in mɪ

we 'gbɔ -Lagɔ bhubhoeda. ² Nu, in mneni in 'ka gba, wa -gɔ mɪ ladoluda wa 'ka -Lagɔɔ lubho nu, 'in sa wa 'kaa we nu, wa 'nɪ we -yi. ³ Sa -Lagɔ nɔa, 'in nyɔma mia tiklu ɔ 'dɛ 'yu, wa 'nɪ we 'wɔlanɔ, 'in wa 'yɪbhaa wa 'ka wa 'dɛɛ nu saa we nu. Wa -ka 'sa nɔda -mɪ, -zugba sa -Lagɔ zɛlia nyɔma nyɔma tiklu, wa 'nɪ we zɔlapɪ. ⁴ Nu, Klisi -wa Moizu titee 'wlubhalɪda. -Slɛɛn mia, -wa weee zɔa -Zezu Klisi dli -gɔ, 'ma -Lagɔ zɛlia nyɔma tiklu.*

⁵ Moizi -ka tiklɪmɪmɪe -we bhɔa titee gbɛgbɛɪn gbɔ gbada -mɪ nɪ, ɔ nɛɛ: «-Wa zɔa tite gbagbawɛli 'nɔŋwɛ, ma yɪa 'yliyɔgagɪe we gbɛgbɛɪn.» ⁶ Nu, -we wa gbaa tiklɪmɪmɪe -Lagɔ 'yuu daa dli zɔzɔɛ 'wɔ, mɔ nɪ: «-In 'na gbalɪ -mɔ -na dli zɔ -nɪ, nyɔɔ 'ka yali -gbɪa?» (-In -ka 'sa gba, Klisi -in 'sibhɪa la.) ⁷ -In 'na gbalɪ 'ya -nɪɛ, nyɔɔ 'ka -mɔ glu pla? -In -ka 'sa gba, Klisi -in -sɔɔɔ 'wɔ tɪtlɪnya glaa. ⁸ 'In sanɛɛ Moizi gbaa we daa -Lagɔɛbhɛ 'wɔ: «Wɛli mɪ -na 'dɛ kwesi, -na ŋwɛɛ, -na dli zɔ.» Wee wɛli mia, dli zɔzɔɛ gbɔ -we -a gbaa aɪn -yɪa, mɔ -wa. ⁹ -In -ka nyɔma weee 'yibadɪ we ŋwɛɛ wɛli nɪ, -Zezu -wa Nyɔmaa -Kanyɔ, 'in -in -ka we dli -gɔ zɔ nɪ, -Lagɔ ka ɔ tɪtlɪnya glaa 'wɔsɔɔ, -Lagɔ yɪa -mɪ gbɔ 'wɔsaa. ¹⁰ Nu, -in -ka -Zezu -na dli weee -gɔ zɔ, 'in -Lagɔ yɪa -mɪ nyɔmɛ tiklu nya. -In -ka we ŋwɛɛ wɛli nɪ, -na dli mɪ ɔ -gɔ, gbɔ ɔ yɪa -mɪ 'wɔsaa. ¹¹ -Lagɔɛbhɛ nɛɛ: «Nyɔɔɔ nyɔɔ -ka ɔ dli -gɔ zɔ, ɔ 'na 'ka dli lɔ.» ¹² We -ka 'sa -mɪ, Zuifu -yɔ -wa 'nɪa Zuifu, wa 'nɪ -yɔbhɔbhɔɔ -mɪ. Wa 'dɛ weee -Kanyɔ -bhɔ. -Wa weee laa ɔ 'ŋnɪ, ɔ zɔzɔɔ ɔ nyɛa wa sa duun. ¹³ -Lagɔɛbhɛ nɛɛ: «-Wa weee laa Nyɔmaa -Kanyɔɔ 'ŋnɪ, gbɔ 'wɔ ɔ saa wa.»

¹⁴ 'In nyɔma 'nɪ mneni wa 'ka ɔ 'ŋnɪ la, -zugba wa dli 'nɪ ɔ -gɔ -mɪ. We 'nɪ mɔɔ? Wa 'nɪ mneni wa 'ka ɔ dli -gɔ zɔ, -zugba wa 'nɪ -slɔ ɔ -gɔgbɔ 'nɔ. 'Ya, wa 'nɪ mneni wa 'ka ɔ -gɔgbɔ 'nɔ, -zugba nyɔmɛ yabhlogbɔɔ 'nɪ -slɔ wa -yɪa -Lagɔgbɔ gba, we 'nɪ mɔɔ? ¹⁵ 'In nyɔma 'nɪ mneni wa 'ka -Lagɔgbɔ gba, -zugba

wa 'nɪ -slɔ wa tie wa 'ka we gba. We 'nɪ mɔɔ? We mɪ cɛɪɪda -Lagɔɛbhɛ 'wɔɛ: «-Wa gbaa gbɔɔ nɔ zɔzɔɔ, wa -ka yi, -a li 'mɔna.» ¹⁶ 'In nyɔma weee 'nɪ 'sa weee -Lagɔgbɔ -zɔɔ -yɔŋwɔ. Ezaii ka we gba: «Jeitape, wɛli -we -in tie -aɪn 'wɔ, nyɔɔ zɔ we dli -gɔa?» ¹⁷ -Lagɔgbɔ -zɔɔ -we wa 'nɔa nɪ, we -gɔ dli zɔzɔɛ 'bhɔa. 'In weee gbɔzɔɔ mia, Klisi wɛli -wa.

¹⁸ 'Lee, Zuifu 'nɪ weee wɛli 'nɔɔ? Lee 'gbɔa, wa ka we 'nɔ. -Lagɔwɛli nɛɛ: «Wa ka wa wɛli 'nɔ dɔɔ weee -gɔ, 'in wa gbagbawɛli yɪa dɔɔɔ bhɔɔɔ nɪnɪ.»

¹⁹ 'In we -ka 'sa -mɪ nɪ, Izlaɛlɪnyɔma 'nɪ we 'wɔlanɔ? Lee 'gbɔa. Tɪatɪa -Lagɔ nɛɛ Moizu ŋwɛ nyɛa:

«Zenyidɪ na yɪa aɪn 'nyɛa,
-wa 'nɪ bhɔa na nyɔma, wa
gbɛgbɛɪn.

'Cɛ na yɪa aɪn 'pali waa nyɔma -wa
'nɪa gbɔ -yi,
wa gbɛgbɛɪn.»

²⁰ 'In Ezaii 'tɛmanɪa dli, ɔ nɛɛ -Lagɔ 'ŋnɪ nyɛa:

«Nyɔma -wa 'nɪa na datalɪda -mɪ,
ma 'yɪa 'mɪ.

'In -wa 'nɪa 'mɪ -yɔlayɪbhada -mɪ,
'in in yɪa na 'dɛ wa 'klɔslɔlu.»

²¹ Nu, -Lagɔ nɛɛ Izlaɛlɪnyɔmaa daɛ:

«We 'ka 'yɪɔ 'wɔsɔɔ bhɪa 'wɔbhɔ we 'ka
we bhɪlɪda nɪnɪ,
nyɔma wa 'a zɔa 'mɪ 'nɔŋwɛ,
'in wa kpɛɪa 'mɪ,
na sɔ mɪ wa -yɪa slɔda.»

11

-Lagɔ 'yɪa Izlaɛlɪnyɔma nyazɪ

¹ We -ka 'sa -mɪ, na 'dɛ na yɪbhaa la 'lee, -Lagɔ ka ɔ nyɔma sɔ zɔlasalɪ 'kuteyii? -Innya, we 'nɪ 'sa -mɪ! *Izlaɛlɪnyɔmɛ na 'dɛ -mia. Nu, Ablaamɔɔ 'yuoyu in -mia, 'in in mia Bezamɛɛɛ -glɪgbɔ 'yɪ -nyɔmɛ nya. ² -Lagɔ 'nɪ ɔ nyɔma ɔ -saa -bha we gwɛɪɪda sɔ zɔlasalɪ 'kuteyii. -Lagɔɛbhɛ 'wɔ, da *Elii mia Izlaɛlɪnyɔmaa gbɔ lapalɪda -Lagɔ

* 10:4 A zɛli -Galasi -nyɔma 3.25-27

-yla, weli -we o gbaa, amiaa 'de -yi we. ³ O nee: «Jejitape, wa ka -na gbuv -falpanya 'bha, wa ka -na buboluda lasa. Na 'debhlogboo -tua -bha, wa 'yibha wa 'ka 'ya 'mi 'bha.»
⁴ 'In sa -Lago 'pali we 'bigva? O nee: «Nyuma 'wlu glv -bhlo 'wlu kugbua le gbu in zva la na -nu nya. -Maa 'ni yoyolago -Baal 'yu 'kukolu 'sibhli.»
⁵ Mb -bhlokpade mi 'yaa -zeen yli nya. Nyuma -sele -tua 'wv, 'nanidli nya -Lago -saa -bha wa. ⁶ Nu, -Lago -ka -bha wa -sa 'nanidli nya, we 'ni wa lenvgbuv gbu. We 'ni -muv, -Lagoo 'nanidli mia, we bhe.

⁷ -We mia de ni, sa -muv 'ji mia? -We ka da Izraelnyuma talia, wa 'ni we 'yi. 'In -wa -Lago -saa -bha, ma -bhlogboo 'yia we. Nyuma -putu mia, -maa 'ni mneni -maa 'ka we 'wolanv.
⁸ Nu, we mi celida -Lagosebhe 'wve: «-Lago ka wa dli 'ytaa 'wvpati. O ka nikpise wa 'yilia 'wvkapali wa yi layi, 'in o yia wa yukwli 'wvsulu wa yi 'nu, 'sa -bhlokpade we mia we 'ka -zeen yli.»
⁹ Nyumaa 'wlulapilinyo -Davidi nee 'yae:

«Wa 'feti -sasie -ze lubhu yabhlo we 'ka wa 'de kpa.

'In we 'ka 'bhoka yabhlo -ze,
 wa 'ka -mo bhili,
 'in we 'ka -kasv -ze wa -yla.

¹⁰ Wa -ze 'lolonya,
 wa 'na 'yili -lu yabhlogboo -yo -ni.
 Kwlani wa kavv 'wv 'komuv.»

¹¹ -We mia dee 'gbv, in yia layibhae: 'lee, Zuifu mia ni, bhli wa bhli de weee yi? -Innya, we 'ni 'sa -mi, nu, wa gbonyuuu 'gbv, 'lakpanya yia gbv 'wvbhv. 'In we 'ka Izraelnyuma zenyi pali. ¹² Zuifuv gbonyuu nva we le, 'in zvzvov 'kadv yia dovv -gv lenv. 'In wa bhlibhlie yia nyuma -wa 'nia Zuifu zvzvov 'kadv 'nye. Nu, da Zuifu weee -ka 'wvso, zvzvov 'kadv yi 'yaa -gvwvlaylimania.

-Wa 'nia Zuifu, sa -Lago -saa wa gbv 'wv

¹³ Amia 'nia Zuifu, amia na salia da 'di -sleen. -Wa 'nia Zuifu, wa -gbv -Lago tiea 'mi. 'In wee lubho -mini mi na 'muna nya. ¹⁴ In 'yibha wee na lubho

'nye na bhelia Zuifu zenyidli, 'in wa talva 'ka gbv 'wvbhv. ¹⁵ Nu, da -Lago palia wa solva, 'in o -yo dovv -nyuma yia 'wvsuslolu. O -ka Zuifu kpa 'nanuv ni, 'lee, lee -lu we 'ka lenva? -Wa tlia ma yia 'yliyogagie 'yia.

-Fliisu -yo fafasu

¹⁶ Nu, 'floo kibhee tianv -ka -Lagoo -nu nya -mi, we -kpabhe mi 'ya o -nu nya. 'In suu somi -ka -Lagoo -nu nya -mi, we 'klyanya mi 'ya o -nu nya. ¹⁷ Izraelnyuma 'wlv fafasu -we ka 'klyia talva wa -di. -Mi, -in 'wlv sa -fliisu yabhlo 'klyia -we wa -di, 'in wa yi we fafasuu 'klyaa 'bigv lagbvani. -Sleen mia, -mi, -fliisuu 'klyia, fafasuu somii 'nyu -na -yo we 'klyanya dlilia. ¹⁸ -In 'na 'ylimani -na 'de fafasuu 'klyanya -yo -ni. -In mi -fliisuu 'klyia nya, 'in we 'ni -mi nye somi 'nyu, nu, somi nyea -mi 'nyu. We 'de 'gbv, -in 'ni mneni -in 'ka -na 'de 'ylimani.

¹⁹ 'In -mi, gbaa -na yia 'mi -ytaa: «Nu, wa ka wee fafasuu 'klyia talva -di, wa 'ka 'mi we 'bi 'wvlagbvani.»

²⁰ Gbvzvov -wa, wa 'ni dli zvv 'gbv wa yia wa -di. 'In -mi, -na dlizvzee 'gbv wa yia -mi we 'bi 'wv lagbvani. -In 'na 'ylimani -na 'de -ni, -in so -Lago.

²¹ Nu, -Lago -ka fafasuu 'klyia 'wvdi ni, o mneni o 'ka 'sa -mi nu. ²² -In -tali, -Lagoo dli nani 'yli, 'in o -sunwe. -Wa bhli, o -sunwe wa -nu nya, nu, o dli nani 'yli -na gbvgein. -Tv o dli 'ylinano zo. We 'ni 'sa -mi, sa o -dia de fafasuu 'klyia, 'sa o di 'yaa -mi. ²³ Nu, 'ylyabhlo nya, Zuifu -ka dlizvzee gbv -yovwv nu, -Lago ka 'tite o 'ka wa wa 'bigv lagbvani lv. ²⁴ Nu, -mi, -in mi zlime -fliisuu 'klyia nya, wa ka -mi -di, 'in wa yia -mi fafasu -yolagbvani, we 'ni 'sa -in 'wlv. We -ka 'sa -mi, Zuifu -wa mia, wee fafasuu 'klyia nya, -Lago mneni o 'ka -maa wee suu da o -dia wa lagbvani lv.

Izraelnyuma weee yia gbv 'wvbha

²⁵ Na bhelian, -Lagoo zizelu yabhlo mia, in 'yibha a yibheli we, a yi amiaa 'de 'wvbhu gbvnyuma 'bhisa. Izraelnyumaa falv yabhlo ka dli 'wvklia bhli -selee -nu nya -Lago -yla.

'Sa we yia -mia, we 'ka 'lakpanya -wa 'kaa gbu 'wobhuvu nwe -gbali bhla yli. ²⁶We bhla mia, Izlaelinyima weee yia gbu 'wobhva. 'Sa we mia celida -Lagosebhe 'wu nu:

«Gbuwusanyo yia *Sion 'bhva. Mo yia *Zakobu -gligbo 'yli -nyimaa 'ylinyunogbo wa -gusaa.

²⁷A yla! In -ka -bha wa gbonyuu -sa, 'in na nva wee *wusloluwe ni le wa nya.»

²⁸Wa 'ni -Lagobu -yowonu, we 'dee 'gbu wa yia -Lagoo tonyima -ze. 'In -muv yia ain 'wusa. Nu, wa dukpasu 'gbu -Lagoo -kali wa ze, 'in o yia -bha wa -sa wa 'ka o nyima -ze. ²⁹'In -we -Lagoo 'nyea nyima, o'o 'bhu we 'wu lu: -wa o laa, o'o 'tide wa 'yi. ³⁰Tiada, a 'ni -Lagoo 'nove zu. Nu, -sleen mia, -Lagoo ka ain nyazi 'yili Zuifu 'ni o 'nove zu 'bigu.

³¹'Sa -bhlokpade, wanuu -Lagoo wa 'nia 'nove zu, we -ka amianuu o nyazidlu 'yiyie -ze nu, o 'ka wa nyazi 'yili 'yaa gbu -wa. ³²Nu, sa nyima 'na 'kaa -Lagoo 'nove zu, o ka we wa kwee ti, 'in o 'ka wa 'de weee o nyazidli -slolu.

-A 'ylimanu -Lagoo 'ni

³³-Lagoo 'nanidli 'yli -gubula. O gbuyilo -yo o 'wlukoon -to 'wu. Nyime 'ni mnene o 'ka -we mia o dli 'wu 'wolanu. Sa o nva gbu le, nyime 'ni mnene o 'ka we 'wolanu. ³⁴-Lagoweli nee:

«Nyoo -yi Jejitapee 'wlukoon lapopali gbu?»

Nyoo 'ka o 'dizva?

³⁵Nyoo 'nye -Lagoo -lu tiada, 'in o yi we 'bigupalia?»

³⁶Cun, -lu weee mia, o -gbe we bhva. Mo -laa -lu weee la, 'in we mia o -nu nya. -Lagoo 'ni 'ylimanu 'yli weee nya. -Ameni.

12

¹Na bheliain, -Lagoo mi yeda 'nani nya -amiaa -nu nya. We 'dee 'gbu, -we in 'yibha a nu le, mu -wa nu, a wla amiaa ku 'yliyaga -slaka nya. Mu -wa -mowlu -slaka -we nania -Lagoo dudu. -We mia da, mu -wa amiaa -Lagobubue tiklu. ²A 'na mnini dudogu gbu 'bi -ni, nu, a 'tide -Lagoo 'yi, o 'ka amiaa

'wlukoon lapopali 'bhiti. O -ka we 'bhiti ni, 'in a yibhelia -we o 'yibhaa 'ji: mu nania 'yli, mu nania o dudu, mu'o baa -lu yabhlogboo 'wu.

³-Lagoo ka 'mi o zuzunu 'nye sa bhe. We 'dee 'gbu in nee ain -yla -bhlo -bhloe: a 'na 'bhulu amiaa 'de 'wu 'kaduu -ni, nu, -mamo -ka -mi, dliuzube -we o 'yia -Lagoo kwee, o 'bhu 'sa o 'de 'wu. ⁴Nyime mia, o ka 'lali duun, 'in wee 'lali wee'e nu lubho -bhlo. ⁵'Sa we mia -amiaa -nu nya. -A -zu 'wu, 'in -a mia nyime -bhlogboo nya, -we ka gbu -wa, -a -yo Klisi 'so -bhlo. -A 'de weee mi 'wusloluwa, 'in, -o -ka -mi, o ka o 'bi, kuu 'lali 'bhisa. ⁶-Lagoo ka -ain lubho 'nye 'nanidli nya. -Lubho -we o 'nyea -ain we 'yli -bhlo -bhlo. 'In -o o -ka -Lagobuu gbagba -lubho 'nye, o nu we le -Lagoo dliuzube nya. ⁷-O -ka nyimaa 'wusa dli -ka ni, o -sa wa 'wu. -O -ka nyimaa -slolu -lubho -ka ni, o -slolu wa. ⁸-O -ka nyimaa 'kwayli -papiee 'tite -ka, o 'pa wa 'kwayli. -O -ka nyimaa -lu -nye dli -ka, o 'na zeli we -ni, o nu we le. -O -ka nyimaa 'yugalinyo nya -mi, o nu we le -guladolue nya. -O -ka bobabhanyaa 'wusa dli -ka ni, o nu we le 'muna nya.

⁹Zekale mia, we -mi sa tiklu, we'e nuuu -dawli le -ni. A nye gbonyuu 'wu, a ne 'nani -nove -yola. ¹⁰A 'yibhali -yibhali, dli weee nya nee -Lagobhelia. A 'yi 'kli a 'dekpua 'ka -bhazulu. ¹¹A nu -amiaa -Kanyoo lubho -guladolue -yo dli weee nya, nu, a 'na 'yamanu -ni. ¹²A li 'muna, -we ka gbu -wa, a mi -Kanyoo woda. A -ka stasie 'wu -mi, a nu dlie, a bhuhoe -Lagoo 'zlabhue zo. ¹³Amia -Lagonyima sisali 'wu, 'in -wa -ka amiaa -gbe yi ni, a kpa wa sa 'nanuu.

¹⁴-Wa -ka ain 'klyie 'wopalida -mi, a bhuhoe -Lagoo 'ka wa 'nyulanwana. A njwana wa 'nyu la, a 'na bhili wa gweze -ni. ¹⁵-Wa mia 'muna lida, a -yo wa 'so li 'muna. -Wa mia wida, a -yo wa 'so wi. ¹⁶A -ka weli -bhlo a 'dekpua nyidi. A 'na 'bhulu amiaa 'de 'wu 'kaduu -ni, a njwanu lubho -ylaasu nuuu -yo. A 'na 'bhulu amiaa 'de 'wu gbuyilonya 'bhisa -ni.

17 Nyime -ɔ -ka ain gbonyuu -yla lenɔ, a 'na nɔnɔ we 'leeji le -ni. Nu, a 'yi 'kli a 'ka gbuzɔnɔ gbu lenɔ nyima weee 'yliya 'wɔ. 18 We -ka yaa amiaa -gbɛ we bhɔ ni, sa a mnenia a -yɔ nyima weee 'ka 'wɔtɔ -dlɔɔ, a nɔ 'sa. 19 Na 'talea, a 'na -sali amiaa 'dɛɛ kpa -ni, nu, a 'tide -Lagɔɔ 'cɛ 'yi, we 'ka amiaa kpasaa. -We ka gbu -wa, we mi cɛlɔda -Lagɔɛbhɛ 'wɔɛ, Jejitapɛ nɛɛ: «Kpasasɛ mia, na -nɔ -wa. -We ka 'klɔ nyime kaa, -ami wlaa we.» 20 'In -Lagɔ nɛɛ 'yaɛ:

«ŋwɔ -ka -na tɔnyime 'bhada -mi,
 -in 'nyɛ ɔ lililu,
 'nyumatɔ -ka ɔ 'bhada -mi,
 -in 'nyɛ ɔ 'nyu ɔ 'ka 'ma.
 -In -ka 'sa nɔ ni,
 we 'wɔb -kapɔ -in slu ɔ 'wluo.»

21 Gbonyuu 'na pilɔ -mi 'wlu la -ni, nu, -in pilɔ gbonyuu 'wlu la zɔzɔnɔ nya.

13

A zɔ nyimaa 'yugalɔnya 'nɔŋwe

1 -Wa pilɔ 'gbe 'wlu la, nyima weee pilɔ wa zɔla, -we ka gbu -wa, 'gbee 'wlulapilɔnyɔ -ɔ -Lagɔ 'nia lapali, ɔ 'ni -mi, 'in -wa ɔ palɔ la, 'in ɔ yia we 'yoo wa 'nyɛ. 2 Nu, ɔ -ka wa we 'yoo 'nyɛ ni, nyime -ɔ -ka wa -yɔwɔsɔlɔ, -zugba -Lagɔ -yɔ ɔ -sɔlɔa 'wɔ. 'In -mama -ka 'sasɔkpa gbu lenɔ, -kasɔ 'wɔ wa paa -maa. 3 -ɔ -ka 'naninɔnyɔ nya -mi, ɔ 'na 'ka 'gbee 'wlulapilɔnya kwɛɛ nyanɔ nɔ. Nu, we -ka gbonyuu nyime nɔ le, 'in ɔ nɔa wa kwɛɛ nyanɔ. We 'dɛɛ 'gbɔ, -we -in 'kaa lenɔ, mɔ -wa 'nani -nɔnɔɛ, 'in wa 'ka -mi 'ŋnikwali. 4 'Gbee 'wlulapilɔnya mia ni, -Lagɔlubho, -we nania 'yli -na -nɔ nya, 'mɔ wa mia nɔda. 'In -in -ka gbonyuu lenɔ, -in sɔ wa, -we ka gbu -wa, wa ka 'tite, wa 'ka -mi -kasɔ 'wɔpa. -Lagɔɔ lubhonɔnya wa -mia, 'in wa slɔlua -Lagɔɔ 'cɛ -wa nɔa gbonyuu le -yla. 5 We 'dɛɛ 'gbɔ, -in pilɔ wa zɔla, we 'ni -Lagɔɔ 'cɛ -bhlogbɔɔɔ gbu, nu, -mɔ -na 'dɛɛ 'wlukɔn, 'yoo -zɔnɔ -wa 'yaa 'gbɔ.

6 We 'dɛɛ 'gbɔ a 'pɛni 'ya *nisɔn -gwɛzi. -Wa saa we, -Lagɔ 'nyɛa wee

lubho wa, 'in we 'ka -mi tiklu. 7 -We a kaa kwɛɛ nyima -putuu -nɔ nya, a 'nyɛ we wa yoo. We -ka nisɔn -gwɛzi, a 'pɛni we. We -ka -sasa -lu ni, a 'pɛni we. -Wa a 'kaa 'nɔŋwe zɔ, a zɔ wa 'nɔŋwe. Nyime -ɔ mia -bhazɔnyɔ nya, a -zɔ -bha ɔ.

A kikalɔ zɛ

8 Nu, nyime yabhlogbɔɔɔ kpagbu 'na -mi -ni ain 'wlu -ni. Kpagbu -we 'kaa ain 'wlu -mi, we -zɛ zɛkalɔdli -bhlogbɔɔ: mɔ 'kaa ain nyidi -mi. Nu, -ɔ -kala ɔ -libheyii zɛ, -Lagɔɔ tite ɔ zɔa dɛ 'nɔŋwe sa 'cɛ. 9 Amiaa 'dɛ -yi *titenya: -in -yɔ 'ŋwɔnɔ -putu 'na -dili -budu 'wɔ -ni.* -In 'na 'bhalɔ nyime -ni, -in 'na yilili 'wie -ni, -lu -we 'nia -na -nɔ, -na dli 'na nynini we 'wɔ -ni. Wee titenya mia dɛ ni, we -yɔ we pɔni weee 'sɔ mi wɛli ni 'wɔ, mɔ -waɛ: -in -kali -na -libheyii zɛ -na 'dɛ 'bhisa. 10 -In -ka -na -libheyii zɛkali, -in 'ni mneni -in 'ka gbonyuu ɔ -yla lenɔ. We -ka 'sa -mi, mɔ -wa -Lagɔɔ titee 'nɔŋwezɔzɔɛ sa 'cɛ.

A 'bhɔ nikipise 'wɔ -gbɔnya 'bi

11 Amiaa 'dɛ -yi bhla -we -a mia dɛ 'wɔ. A ganɔ, a 'na ŋwɔnɔ 'yɔla -ni. Nu, da -a dia dliɔzɔɛɛ gwe, -amiaa gbɔwɔbhɔylɔ tɔlɔ -ain -yɔla, nu, we ka -slɛɛn cɔpa. 12 Sabɔ ka -mɔ 'yu bɛ, zli ka cɔpa. We 'dɛɛ 'gbɔ, -a 'bhɔ nikipise 'wɔ -gbɔnya 'bi, -a 'tide we 'yi. -A mnazi -amiaa 'dɛ la, -a 'ka zli tɔ gɔ. 13 -A zɔ -amiaa 'dɛɛ 'yliyɔ sa 'nanɔɔ, zli 'wɔ -nɔnɔɛ 'bhisa. Nɔ 'na 'bhalɔ -ain -ni. -A -yɔ nyima weee 'na -dili -budu 'wɔ -ni. -A bhɔ mɔtni -nɔnɔɛ 'bi. -We weee nania -ain dɔdɔ, -a 'na nɔnɔ 'sa we le -ni. -A 'bhɔ -zɛ -yɔ zenyi 'bi. 14 A nɔ -amiaa -Kanyɔ -Zezu Klisi nɔnɔbhɔ. Amiaa 'wlukɔn 'na -tɔlɔ amiaa dliwɔnynilii lenɔɛ 'bi -ni.

14

A 'na 'bhulu amiaa bheliaa -yɔgbɔ 'wɔ -ni

1 Nu, -ɔ ka dli 'ni 'wɔtɛ -Lagɔ -gɔ, a ŋwɔnɔ ɔ gbu -yɔ. Sa ɔ yia gbu -yɔ, a -yɔ ɔ 'na -sali -zɛ we -gɔ -ni. 2 Sa 'bhisa, -ɔ ka dli 'tɛa 'wɔ, ɔ mneni ɔ 'ka

* 13:9 Glekiwɛli 'wɔ, we ji -wa nu, -wa kokwalia, wa -yɔ nyima -putu 'na -dili -budu 'wɔ -ni.

-lu weee li, 'in -o ka dli 'nia 'wote, o 'ni mneni o 'ka nime li. ³ -O lia -lu weee, o 'na nyeni -o' lia nime 'wu -ni. -O' lia nime, o 'na 'bhulu -o lia -lu weee -yogbu 'wu 'nyumee -ni, nu, -Lago ka o gbu -yogwuu. ⁴ Nyoo -in -mi, 'in -na bhu nyime -putuu lubhononyoo -yogbu 'waa? O 'ka bhlio, o 'ka 'yigbeda -tuo, o -kanyoo gbu -wa. Nu, 'yigbeda o yia -tua, -we ka gbu -wa, -Kanyo kaa o la.

⁵ Nu, nyima -toba pupalia 'wlukoon la nu, 'yli toba mi 'nanoo we -zi we toba. 'In nyimaa -zakpa -bhlo -ka 'wlukoon lapopali, -maa nee, 'yli weee -bhlo. -O -ka -mi, -we -gu o pupalia 'wlukoon la, o -mi we -gu nu, gbozonu -wa. ⁶ -O sisalia wee 'yinya -yo, -Kanyo -yla o nua we le. -O lia -lu weee, -Kanyo -yla o nua we le, 'in o paa -Lago fuo. -O' lia nime ni, -Kanyo -yla o nua we le, 'in o pa 'yaa -Lago fuo. ⁷ We 'dee 'gbu, -amia -gaa da 'yiyoo, -Kanyoo 'ni nya -wa: we 'ni -amiao 'de teun gbu. Nyime yabhlogbo'o tli o 'dee 'ni nya. ⁸ -A -ka 'yiyoga, -Kanyoo 'gbu -a gaa 'yiyoo, 'in -a -ka tli ni, -Kanyoo 'gbu -a tia. -A yi thoo, -a yi 'yiyogaoo, -Kanyoo -nu -a -mia. ⁹ Nu, Klisi ka tli, 'in o yia ganoo, o 'ka tilitnya -yo 'yiyoganyaa -Kanyo -ze. ¹⁰ -Mi, lee -lu ka 'gbu -na bhu -na bheli -yogbu 'waa? 'In -mi 'ya, lee -lu ka 'gbu -na nye -na bheli 'waa? Nu, -a 'de weee yia -Lago 'yu 'yigbea o 'ka -amiao -yogbu 'wobhu. ¹¹ We mi celida -Lagosebhe 'wue:

«-Ami, Jejitape,
 'yiyoga -Lago,
 in nee ain -yla nu,
 nyima weee yia 'mi 'yu 'kukolu
 'sibhlia,
 'in wa bhlia na 'ni.»

¹² -Bha -a yia -amiao lenogbu gbaa -Lago 'yu.

-In 'na bhli -na bheli la -ni

¹³ -We mia dee 'gbu, -a 'bhu -amiao -limaa -yogbu 'wobhubhue 'bi. -We a 'kaa lenu, mu -wa nu, -we 'kaa -amiao bhelia labhli, -we 'kaa wa gbonyuu 'yloogbu kwa, a 'na nonu we wa -yla le -ni. ¹⁴ In -yo -Kanyo -Zezu 'so mi -bhloo

'gbu, in -yi we 'ji, 'in in mi we -gu nu, -lu yabhlogbo'o 'ni poun -ka we 'de 'wu. 'In nyime -ka 'wlukoon lapopali nu, -lu yabhlo ka poun, 'in we zea poun -ka -lu o -yla. ¹⁵ -We -na lia, -in -ka we 'gbu -na bheli gbuyokpali, -in 'ni -sleen zekalidli 'wu -ka. Klisi ka -na bheli 'gbu tli, we 'dee 'gbu -in 'na sali o la lililu 'gbu -ni. ¹⁶ -We nania 'yli amiao -nu nya, we 'na -zeli nyima tobaa 'yiyaa 'wu amiao 'niasagbu -ni. ¹⁷ Nu, we 'ni lilie -yo nu -mamiee 'gbu -Lago pili nyima 'wlu la. Tiklimimie klaa, 'wototue -dlao klaa, we -yo 'muna -we Zuzu 'Pupa wlaa, we 'gbu -Lago pilia nyima 'wlu la. ¹⁸ -O -ka 'sa Klisi lubho nu ni, o nani -Lago dudu, 'in nyima kwalia o 'ni.

¹⁹ We 'dee 'gbu, -we nyea nyima 'wototue -dlao -yo 'dekpoaa dli latemanie, -a -tali we da. ²⁰ Lililu 'gbu, -in 'na -sali -Lago lubho la -ni. Nu, nyime mneni o 'ka lililu weee li. We mi 'sa 'bhie, -in -ka lililu yabhlo li, 'in we -ka nyime yabhlo gbonyuu 'wokwa, we 'ni 'yinanli. ²¹ -We nania 'yli, mu -wa nu: -in 'na lili nime -ni, -in 'na 'mani nu -ni, we -ka nu, mu 'ka o labhli. Gbu weee -we 'kaa -na bheli labhli, -in 'na nonu we le -ni. ²² -We mia de -gu, -we -in zaa dli -gu -na 'dee -nu nya, we -tu -in -yo -Lago 'so nyidi. Nyime o nua gbu le, 'in o' dila o 'de gbu, 'wototue -dlao mi o -nu nya. ²³ Nu, nyime o -ka li dli lobe nya, we 'bigu, -Lago dila o gbu, -we ka gbu -wa, o 'ni li dli zuzue nya. 'In lenogbu weee -we'e 'bhua -Lago dliguzuzue -gu, gbonyuu -wa.

15

Sa Klisi nua, -a nu 'sa

¹ Nu, -amia 'tea da 'wu ni, -wa 'nia 'wote, -a -sa wa 'wu wa 'wuyolue 'wu. -A 'na nonu -we nania -ain dudu 'dekpoa le -ni. ² -O -ka -mi, o nu o -limaa dudunanoo gbu le -moo nu zuzoonu 'gbu. -A -ka 'sa nu, 'in we temania wa dli la. ³ Klisi 'debhie mia, o 'ni o 'dee dudunanoo gbuu datah. Nu, we mi celida -Lagosebhe 'wue:
 «Veli wa vela de -mi ni,
 -ami wa sa 'yaa 'ni.»

4 -We weee mia celida -Lagɔsebhe 'wɔ bha, we 'ka -ain gbo -sloluu gbo -wa. We -ka 'sa -mi, mɔ nyɛa -ain dɔtie, mɔ paa -ain 'kɔayli, 'in -we -Lagɔ gbaa ɔ 'ka -ain 'nyɛ, 'in -a 'ka we wɔ.

5 -Lagɔ, ɔ nyɛa nyuma dɔtie -yɔ 'kɔayli -papɛ, 'mɔ na bhuhhoea ɔ 'ka ain 'tɛ 'nyɛ, a 'ka wɛli -bhlo -ka, 'in sa -Zezu Klisi nɔa, a 'ka 'sa nɔ. 6 'In dli -bhlo -yɔ wɛli -bhlo nya, a 'ka -amɔaa -Kanyɔ -Zezu Klisi Dide -Lagɔɔ 'ɲni bhli.

7 Nu, sa Klisi ɲwnua amɔaa gbo -yɔ 'nanɔ, a kpɔkpali 'sa, we 'ka -Lagɔɔ 'ɲni 'ylimani. 8 In nɛɛ, -Lagɔ mia, ɔ'ɔ 'bhɔlɔ ɔ wɛli -gɔ la. We 'dɛɛ 'gbo Klisi ka Zuifɔ -lubhonɔnyɔ -zɛ, 'in -we -Lagɔ gbaa ɔ 'ka wa dukpasɔ 'nyɛ, we yia gbɔzɔnɔ -zɛ. 9 'In, -maa 'nia Zuifɔ, -maa 'ka -Lagɔ bhuhhoe -mɔɔ nyazɔdli ɲwɛɛ. 'Sa we mia celida -Lagɔsebhe 'wɔ:

«-We mia dɛɛ 'gbo na yia -mi fuo paa 'lakpanya weee glaa.

'In -na 'ɲni na yia 'ylimania lɔɔ 'wɔ.»

10 We nɛɛ 'yae:

«'Lakpanya, nyuma -wa -Lagɔ -saa -bha, a -yɔ wa 'sɔ li 'mɔna.»

11 We nɛɛ 'yae:

«'Lakpanya, a 'dɛ weee -mnɔni -Lagɔɔ 'ɲni.

Dɔɔgɔ -nyuma weee, a -mnɔni ɔ 'ɲni.»

12 -Lagɔgbɔ -falɔpanyɔ Ezaii nɛɛ 'yae:

«*-Zesee zɔayli -nyɛ yabhlo yia yia. 'Wɔ ɔ yia -sɔa ɔ 'ka 'lakpanya 'wlu -lapɔli,

'in wa 'ka ɔ dli 'wɔdɔ.»

13 -Lagɔ, ɔ nyuma dia dli 'wɔ, yeli ain 'mɔna, 'in ɔ 'nyɛ ain 'wɔtɔtɔe -dlɔɔ, a ka ɔ dli -gɔ zɔɔ 'gbo. We -ka 'sa -mi, amɔaa ɔ dliwɔdɔdie 'ka -gɔwɔlaylimanɔda -tɔ Zuzu 'Pɔpaa 'tɛ nya.

Pɔlv lubho, -wa 'nia Zuifɔ -gbɛ

14 Na bheliain, in mi we -gɔ nu, a mi yeda 'nanɔ nya. Amɔaa 'dɛ -yi gbo duun, 'in sa a 'kaa 'dizɔzɔ, a -yi we. 15-16 'Bhie, 'sebhe nu datɔlɔa, in 'kaa amɔaa dli gwlu -sa, in 'ni na 'dɛ nyeni. -We ka 'gbo na nɔa we ɛ, mɔ ni: -Lagɔ -zɛla 'mi -Zezu Klisi lubhonɔnyɔ ɔ 'nanɔ nya -wa 'nia Zuifɔ -yla. Mɔɔ -saa -bha 'mi in 'ka wa -yla

-Lagɔgbo gba, 'in -wa 'nia Zuifɔ, wa 'ka wlawlalu -we nanɔ -Lagɔ dɔɔ -zɛ. Nu, Zuzu 'Pɔpaa wɔlɔa -mɔ we.

17 We 'dɛɛ 'gbo, lubho -we -Lagɔ 'nyɛa 'mi, we mi na 'mɔna nya, -Zezu Klisi 'wɔ. 18 Nu, in -ka dli 'temanɔ in 'ka gbo yabhlo gba ni, mɔ -wa -we Klisi nɔa na gbɛgbɛin ɛ, we 'ni gbo -putu. Na gbɛgbɛin Klisi nɔa lubho, 'in -wa 'nia Zuifɔ, 'in -maa yia -Lagɔ 'nɔɲwɛ zɔ. -Li -we nya ɔ nɔa we ɛ, mɔ ni: wɛli klaa, ɛnɔgbɔ klaa, 19 gwɛdigbo klaa,

we -yɔ -we sɔbhala nyɛ ɲwɛgaga, -Lagɔ Zuzu 'tɛ nya. Sanɛɛ in 'bhɔa *-Zeluzalemɔ, -zugba na gba da weee -Lagɔgbo -we gbaa Klisi -gɔgbɔ, 'in in yia ilii nyeni. 20 Na dli 'wɔ -gbo -wa nu, 'gbenya we 'wɔ nyuma 'nia -slɔ Klisi gbo 'nɔ, in 'ka -mɔ -Lagɔgbo gbaa mni, -mɔ yi 'wɔ nu, da nyɛ -putu 'paa -buduu gwe glu, in 'sɔbha -bha -budu.

21 Sa we mia celida -Lagɔsebhe 'wɔ, 'sa in nɔa lubho:

«Nyuma -wa -yla wa 'nia ɔ gbo gba, 'yia wa yia ɔ.

-Wa 'nia ɔ gbo 'nɔ, 'wɔ wa yia we lanɔa.»

22 Mɔ nyenia 'mi -zakpa duun, we 'gbo in 'nia amɔaa -gbɛ nyeni.

*Pɔlv 'yibha ɔ 'ka *Wlɔmɔ mni*

23 -Slɛɛn, lubho in mia wee 'gbenya 'wɔ nɔda, we ka bhɔa. In 'yibha in 'ka amɔaa -gbɛ mni, -mɔ -zɔ duun ka 'plu 'gbo, 24 zli in -ka ɛsɔpanyɔ mniɔda -mi, 'in na plɔla amɔaa -gbɛ. Cɔn, in -ka -mɔ mniɔda -mi na dli mi amɔaa 'yiyɛ -gɔ. Nu, 'yli 'sɔɛ na -yɔ ain yia lia, 'in na dli mi ain -gɔ a 'ka 'mi 'wɔsa na ɛsɔpanyɔ -mniɔda.

25 Nu, -Zeluzalemɔ na mni -slɔ, in 'ka -Lagɔnyuma -wa mia -mɔ 'wɔsa.

26 Nu, -Zeluzalemɔ -Lagɔnyuma, -wa boba mia 'bhada, Masedɔani -yɔ Akaii -Lagɔnyuma 'yibha wa 'ka wa 'wɔsa 'gwɛzi nya. 27 Wa 'yibha wa 'ka wa 'wɔsa, wa -ka yaa we ɛnɔ ni, kpagbo wa -saa. Nu, Zuifɔ -Lagɔnyuma dliɔla -Lagɔ 'nyulaɲwanɲwɛ 'lakpanya nya. 'Sa -bhlokpade -maa ka we 'klɔ -maa 'ka -maa 'ɲnumɛ dliɔ Zuifɔ nya. 28 Nu, in -ka wee gbo ni bhɔa, in

-ka -Lagonyuma, -wa mia -Zeluzalemu 'gwēzi 'nyε, Esipanyu na yia mnia, 'in na plua amiaa -gbε. ²⁹ 'In, in -yi we 'ji nu, in -ka amiaa -gbε mni, Klisu 'wututve -dlɔɔ 'dεbhe nya na yia -mɔ nynia.

³⁰ Na bheliain, -we na yibhalia ain mu ni: a -yɔ 'mɪ 'sɔ, -a 'yɪ 'klɪ -a 'ka -Lagɔ bhuhhoe na 'gbv. -Amiaa -Kanyɔ -Zezu Klisu 'ηni -yɔ zεkalɪdlɪ -we -Lagɔɔ Zuzu 'nyεa -ain, we 'gbv na yibhalia we ain.

³¹ A bhuhhoe -Lagɔ, in yi Zudee -nyuma, -wa'a zva Klisu dli -gv, kwεε bhili. A bhuhhoe -Lagɔ 'in -Zeluzalemuv -Lagonyuma 'ka 'wɔsasie -we in -yɔ we mia mɪda -yɔηwnu dli -zɔnv nya. ³² We -ka 'sa -mɪ, in mneni in 'ka amiaa -gbε mni 'mɔna nya, 'in -Lagɔ -ka ηwnu, in mneni in 'ka amiaa -gbε nyape 'yɪ ya 'sɔε nya. ³³ Nu, -Lagɔ, -ɔ nyεa nyuma 'wututve -dlɔɔ, ɔ -yɔ a 'dε weεe 'sɔ -mɪ. -Amɛni.

16

Fvsaweli

¹ Amia na nyεa -amiaa bhɔɔ Febee yoo. Nu, -Lagɔɔ lubho ɔ nva, -mɔ Sanklee *leglizɪ 'wv. ² Sa -Lagonyuma 'kaa nyuma kpa, a kpa 'sa ɔ -amiaa -Kanyɔɔ 'ηni nya. Gbv weεe -we 'wv ɔ -ka ain la, a -sa ɔ 'wv. Nu, ɔ 'dε ka nyuma duun 'wvsa, we -yɔ na 'dε.

³ Plisili -yɔ Akilasɪ, -wa -yɔ 'mɪ 'sɔ nva -Zezu Klisu lubho, a -sa wa fv. ⁴ Wa ka wa 'dεε nɔ 'yliyɔgagie pɛlv 'pa, wa 'ka 'mɪ gbv 'wvsa. We 'ni na 'dεbhlogbɔɔ 'ka wa 'nanɪ yibheli: nu, 'lakpanyaa leglizɪ weεe, -maa klaa. ⁵ -Lagonyuma -wa gbelia 'wlu -mɔ wa -budu zɔ, a -sa wa fv.

Epaineti, -ɔ mia na jijli -tale nya, a -sa ɔ fv. ɔmɔ mia, -wa ηwnua Klisu gbv -yɔ, mɔ -wa wa tiatia -nyime -mɔ -Aziii kibhe lv.

⁶ Malii -ɔ nva amiaa lubho sa duun, a -sa ɔ fv.

⁷ A -sa Andlonikusɪ -yɔ Zuniasɪ fv. Wa mɪ na zɔayli -nyuma nya, 'in in -yɔ wa 'sɔ yia -kaslv pla. Nu, ma plaa Klisu 'mɪ 'yu, 'in wa -yia wa nyuma 'kadɪ nya ɔ tietienya glaa.

⁸ A -sa Ampliatusɪ fv. Na jijli -tale -wa -mɔ -Kanyɔ 'wv.

⁹ A -sa Uluben fv, mɔ -yɔ -ain 'sɔ nva Klisu lubho. ɔmɔ -yɔ na jijli -tale Sitakisɪ 'sɔ.

¹⁰ A -sa Apelesɪ fv. Mɔ -slolua ɔ 'dε -Lagonyime tiklu nya. A -sa Alistobulu -buduηweε -nyuma fv.

¹¹ A -sa Ewloɔɔn fv, nu, na -buduηweε -nyime -wa. Nalisisu -buduηweε -nyuma -wa zva -Kanyɔ dli -gv, a -sa wa fv.

¹² A -sa Tlifeni -yɔ Tlifozv fv. Ma nva -Kanyɔɔ lubho. A -sa na jijli -tale Pelisidɪ fv. Mɔ nva -Kanyɔ lubho duun.

¹³ A -sa Wlufusɪ fv. Nu, -Kanyɔ -saa -bha ɔ. ɔ 'nyaa -ɔ mɪ 'yaa nanv nya, a -sa -mɔɔ fv.

¹⁴ Asenkliɪ klaa, Flegɔn klaa, Elimesɪ klaa, Patlobasɪ klaa, Elimasɪ klaa, we -yɔ bhelia -yɔ bhɔɔa -wa -yɔ wa 'sɔ mia, a -sa wa fv.

¹⁵ Filolɔgv -yɔ Zuli klaa, Nele -yɔ ɔ bhɔɔ klaa, Olɛnpasɪ klaa we -yɔ -Lagonyuma weεe -yɔ wa 'sɔ mia, a -sa wa fv.

¹⁶ A sisali fv 'wvɔgbɪgbie nya, -Lagonyuma 'bhisa. Klisu leglizɪ weεe nεε wa -sa ain fv.

Dizoweli

¹⁷ Bheliain, -we na 'yibhalia ain, mu ni: -wa sisalia nyuma -yɔ, a kpa amiaa 'dε 'nanuv wa gbεgbεin. -Sloluweɪ a 'yia, wa -ka we gbεgbεin mɪnɪda -mɪ, a 'ni nɔ 'nanuv, 'in wa bhlia nyuma la. A -yɔ wa 'sɔ 'na nɔnv -ni. ¹⁸ We ka gbv -wa, 'sasvka -nyuma mia, wa'a nɔ -amiaa -Kanyɔ Klisu lubho. Wa 'dεε nɔkplaa lubho wa nva. Welɪ mɛnɔ -nɔ -yɔ gbv duun wa gbaa nyuma -yla. We nya wa nva nyuma -kpɔa -dawli 'wv.

¹⁹ 'In amia mia, sa a zva -Lagɔ 'nɔηwe, we 'dɪ ka da weεe lamneni. We 'dεε 'gbv, in mɪ 'mɔna 'wv amiaa 'gbv. Nu, in 'yibha a yibheli gbv a 'ka 'nanu 'dεkpɔa nɔ, 'in a zɔ amiaa 'dε 'yliyɔ a yi gbonyuu lɛnv.

²⁰ -Lagɔ -ɔ wlaa 'wututve -dlɔɔ, mɔ yia dayli *-Saatan lawɔwɔlalia amiaa bhv zɔ.

Nu, -amiaa -Kanyɔ -Zezu ηwna ain 'nyu la.

²¹ Timotee, -ɔ -yɔ 'mɪ 'sɔ nɔa lubhɔ, nɛɛ ɔ -sa aɪn fɔ. Lusiusɔ klaa, Zasɔɔn klaa, we -yɔ Sosipateɪ -wa mɪa na -buduŋwɛɛ -nyɪma nya, sa 'yaa aɪn fɔ.

²² -Amɪ, Tɛltiusɪ -ɔ cɛɪa 'sɛbhɛ nɪ, ɪn -sa aɪn fɔ -amɪaa -Kanyɔ -ɔ nɔa -aɪn nyɪmɛ -bhlo nyaa 'ɪnɪ nya.

²³ Gayusɪ nɛɛ ɔ -sa aɪn fɔ. ɔ -gbɛ ɪn -dia la, -mɔ ɔ -budu zɔ -Lagɔnyɪma weɛ gbelia 'wlu.

'Gbee 'gwɛzilazɔnyɔ Elasiɪ -yɔ -amɪaa bheli Kalitusɪ nɛɛ wa -sa aɪn fɔ. [²⁴ -Amɪaa -Kanyɔ -Zezu Klisɪ ɪwna a 'dɛ weɛ 'nyu la.]

-A 'ylimanɪ -Lagɔɔ 'ɪnɪ

²⁵ -A 'ylimanɪ -Lagɔɔ 'ɪnɪ! We ka gbɔ -wa, -Lagɔgbɔ na gbaa -Zezu Klisu daa, mɔ mnenia ɔ 'ka aɪn latɛmanɪ dlɪzɔzɔɛ 'wɔ we -gɔ. -Lagɔɔ zizɛlu, -we ka bɪ -gwɪɛa 'wɔ, we gbɛgbɛɪn we 'wɔa bhlee. ²⁶ Nu, -slɛɛn mɪa, we mɪ zɪ 'klɔ. Nyɪma weɛ -wa 'nɪa Zuifɔ, wa mneni wa 'ka we yibheli -we mɪa cɛɪda, we gbɛgbɛɪn. Wee 'sɛbhɛnya mɪa, -Lagɔgbɔɔ -falɪpanya cɛɪ bhaa we. -Lagɔ -ɔ mɪa 'ylɪ weɛ nya, -ɔ 'nɪa bhɪlɪda -ka, mɔ gbaa nɪ, we wɛɪ 'wɔ zɪ 'klɔ, 'ɪn 'lakpanya weɛ 'ka ɔ dlɪ -gɔ zɔ, 'ɪn wa 'ka ɔ 'nɔɪwɛ zɔ.

²⁷ -Lagɔ -ɔ ka 'dɛbhlogbɔɔ -yi gbɔ, ɔ 'ɪnɪ 'ylimanɪ -Zezu Klisɪ gbɛgbɛɪn 'ylɪ weɛ nya. -Amɛnɪ.

Tia -sebhε Pɔlv 'paa Kolenti -nyuma yoo

-Lagɔnyuma -wa mia Kolentigbe 'wɔ, 'ma *Pɔlv 'paa 'sebhε -mɪni yoo. ɔ 'nɔa nɪ, -mɔɔ -Lagɔnyuma 'nɪ -Lagɔ -yloogblɔ -gɔ nɔda -mɪ 'nanɔɔ, 'in wa 'nɪ zɛkɪkɪlɪ, -bha ɔ cɛlɪa wa 'wɔ, sa -Lagɔnyuma 'kaa nɔ, ɔ 'ka we wa -slolu.

Fɔsawɛli

1 -Amɪ *Pɔlv -Lagɔ laa ɔ dɔmagbɔ nya, in 'ka -Zezu *Klɪsu *tɪetɪenyɔ -zɛ, in -yɔ -amɪaa bheli Sɔsɪtɛnɪ cɛlɪa da aɪn 'sebhε nɪ 'wɔ. 2 Amɪa -Lagɔnyuma mia *leglɪzɪ 'wɔ Kolentigbe nɔkplɛ, -wa -Lagɔ -wɔlvɔ -yɔ -Zezu Klɪsɪ 'wɔ, amɪa na cɛlɪa da 'wɔ. -Lagɔ ka aɪn la, a 'ka ɔ -nɔ -zɛ. -Wa gbaa -amɪaa -Kanyɔ -Zezu Klɪsu 'ɲnɪ da weee, we mɪ 'ya -maa -nɔ nya. -Zezu Klɪsɪ mɪ wa -Kanyɔ nya, 'in ɔ mia -amɪaa -Kanyɔ nya.

3 Nɪ, -amɪaa Dɪdɛ -Lagɔ -yɔ Nyɪmaa -Kanyɔ -Zezu Klɪsɪ ɲwna aɪn 'nyu la, 'in wa 'nyɛ aɪn 'wɔtɔtɔɛ -dlɔɔ.

Pɔlv paa -Lagɔ fuo, -li -Lagɔ 'nyɛa Kolenti -nyumaa 'gbɔ

4 -Lagɔ 'plɪlɪ -Zezu Klɪsɪ 'wɔ, 'in ɔ yɪa aɪn 'nanɪ 'wɔnɔ. We 'gbɔ, na paa ɔ fuo 'kɔmɔɔ amɪaa 'gbɔ. 5 Nɪ, Klɪsɪ 'wɔ, -Lagɔ ka aɪn 'ɲnɪmɪnɪ -li weee 'nyɛ, gbagbɛ -yɔ -luyɪlɔ ɔ 'nyɛa aɪn bhabha. 6 -We ka gbɔ -wa, Klɪsu gbɔdayɪ -gbɔ wa gbaa, a ka we -yɔɲwnu, 'in amɪaa -gbɛ we sɔan la.

7 Nɪ, -slɛɛn amɪa mia -amɪaa -Kanyɔ -Zezu Klɪsu yɪyɛ wɔda, -Lagɔɔ wlawlalu yabhlogbɔɔ 'na 'ka aɪn 'wɔbɔ. 8 Nɪ, mɔ yɪ 'yaa aɪn latɛmanɪa, 'in a 'ka we 'wlulapalɪda nynɪ. 'In wa 'na 'ka aɪn gbɔ yabhlogbɔɔ 'wlu dɪ, 'in -amɪaa -Kanyɔ -Zezuu yɪyɪlɪ 'kaa nynɪ. 9 -Lagɔ ɔ laa aɪn, ɔ 'ka a -yɔ ɔ 'Yu -Zezu Klɪsɪ ɔ -wa -amɪaa -Kanyɔ 'wɔsuslolu, ɔ'ɔ 'bhɔlv ɔ wɛlɪ -gɔ la.

Kolentu -Lagɔnyumaa -yɔbhɔbhɔ

10 Bheliian, amɪa na bhɔbhɔea -amɪaa -Kanyɔ -Zezu Klɪsu 'ɲnɪ nya: a

'dɛ weee -ka wɛlɪ -bhlo. -Yɔbhɔbhɔ 'na -mɪnɪ aɪn nyɪdɪ -nɪ, 'in a -ka dɪ -bhlo -yɔ 'wlukɔɔn lapɔpalɛ -bhlo. 11 Nɪ, na bheliian, Kloee zɔaylɪnyuma gbaa 'mɪ -ylɛɛ, -zɛ mɪ aɪn nyɪdɪ. 12 -We in 'kaa gba, mɔ nɪ: aɪn nyɪdɪ, ɔ -ka -mɪ, -mɔɔ wɛlɪ mɪ -mɔɔ 'dɛɛ sa. -Bhlo nɛɛ: «-Amɪ mɪ Pɔlvɔ -nɔ nya», 'in 'yabhlo nɛɛ: «-Amɪ mɪ Apɔlvɔɔ -nɔ nya». 'In -gɔdɔ nɛɛ 'yɛɛ: «-Amɪ mɪ Sefasɪ * -nɔ nya», 'in 'yabhlo nɛɛ: «Klɪsu -nɔ -amɪ -mɪa».

13 Amɪa dɪ, Klɪsɪ mɪ 'wɔdɔdaa? 'Lee Pɔlv wa kɔlvɔ *su -gɔ la amɪaa 'gbɔ yɪ? 'In Pɔlvɔ 'ɲnɪ nya wa batizea aɪn yɪ?

14 -Lagɔ na paa fuo, in 'nɪ aɪn glaa nyɪmɛ yabhlogbɔɔ batizee, 'mɔ we 'nɪ Klɪsɪpɔsɪ -yɔ Gayusɪ 'wɔbhɔ. 15 Nɪ, nyɪmɛ yabhlogbɔɔ 'nɪ mnenɪ ɔ 'ka gba, na 'ɲnɪ -gɔ wa batizea aɪn. 16 Cɪn, gbɔzɔnɔ -wa, in ka 'ya Sɪtɛfanasɪ zɔaylɪnyuma batizee. 'In we 'bhɔ -maa 'wɔ, na 'wlukɔɔn lapɔpalɛ 'nɪ we -gɔ -mɪ nɪ, in ka nyɪmɛ yabhlogbɔɔ batizee. 17 Nɪ, we 'nɪ nyɪmaa batizee batizee 'gbɔ Klɪsɪ yɪ 'mɪ tie. -Lagɔgbɔɔ gbagbɛɛ 'gbɔ ɔ yɪa 'mɪ tie. In 'na 'ka we gba nyɪmaa gbɔyɪlɔɔ sɔlv. Nɪ, Klɪsu su -gɔ tɪlɛ yɪ gbɔkpɔa gbɔ -zɛ.

Klɪsɪ mɪ -Lagɔɔ 'tɪɛ -yɔ ɔ gbɔyɪlɔ nya

18 Nɪ, nyɪma -wa mia mɔmɔnɔ -yloogblɔ, Klɪsu su -gɔ lakɔlv -gbɔ mia, gbɔkpɔa nya wa yɪa we. 'In -amɪa -mama -Lagɔ mia pɛda, -Lagɔɔ 'tɪɛ nya -amɪa bhua we 'wɔ, -amɪaa -nɔ nya. 19 Nɪ, -we mia *-Lagɔsebhε 'wɔ cɛlɪda mɔ nɪ:

«Gbɔyɪlɔnyaa gbɔyɪlɔ na yɪa lasaa, 'ylimnanyaa 'ylimnee na yɪa gbɔ -kpɔa -zɛlɪa».

20 Nɪ, da gbɔyɪlɔnyɔ mia? Da titee gwesanyɔ mia? 'In da dɔdɔ -mɪnu -gɔɔ kpɛlɪkpɛlɪnyɔ mia? Wa nɛɛ lɛa? -Lagɔ ka we -slolɛ, dɔdɔ nɪ -gɔɔ gbɔyɪlɔ mia, -sabhe -wa.

21 Nɪ, dɔdɔgɔ -nyɪmaa gbɔyɪlɔ nya, wa 'nɪ -Lagɔ yɪbheli ɔ gbɔyɪlɔ 'wɔ. 'In -Lagɔ nɛɛ, -Lagɔgbɔ -a mia da gbada, -we wa yɪa -yɔ -sabhe -bha gbɔ 'bhɪsa, -wa ɲwnua we gbɔ -yɔ, 'ma ɔ yɪa gbɔ 'wɔsaa. 22 Nɪ, *Zuɪfɔ 'yɪbha wa nɔ

* 1:12 Sefasɪ jɪ -wa Pɛlɪ (-Zezuu *'bɔnɔnyɔ -wa).

gwɛdigbu ɛ, 'in *Gleki talia gbuyiloo da. ²³ Nu, we -ka -amɪa, wa ka Klisi su -gɔ lakɔɔ, -mɔɔ gbɔ -amɪa gbaa. We mɪ -nanagbu nya Zuifɔ -nɔ nya, 'in -wa 'nɪa Zuifɔ, -maa laa we -sabhe -bha gbɔ. ²⁴ Nu, -wa -Lagɔ laa, wa yi Zuifɔ -zɛoo, wa 'nɪ Zuifɔoo, wanɔɔ -gbɛ Klisi mɪ -Lagɔ 'tɪtɛ -yɔ ɔ gbuyilo nya. ²⁵ Nu, -we wa laa -Lagɔ -sabhe -bha gbɔ, -mɔɔ -zi nyɪmaa gbuyilo 'wɔ. 'In -we wa laa -Lagɔ 'wɔyɔɔɔ, we -zi nyɪmaa lateɔ.

²⁶ Bhelian, sa a mɪa, 'in -Lagɔ yia aɪn la, a yla we. Dɔdɔgbɔ gbuyilonya 'nɪ aɪn glaa -zu, 'tɪtɛ nyɪma 'nɪ aɪn glaa -zu, 'in 'ɲɪmɪ zɔaylɪnyɪma 'nɪ aɪn glaa -zu. ²⁷ Nu, gbɔ dɔdɔgbɔ -nyɪma yia -yɔ -sabhe -bha gbɔ nya, 'mɔ -Lagɔ -saa -bha ɔ 'ka gbuyilonya zɔbhali. 'In -we dɔdɔgbɔ -nyɪma yia -yɔ 'wɔyɔɔɔ -li nya, 'mɔ -Lagɔ -saa -bha, ɔ 'ka 'tɪtɛ nyɪma zɔbhali. ²⁸ Nu, -lu -we dɔdɔgbɔ -nyɪma bhua 'wɔ 'kienyi, -we 'nɪa -lu yabhlogbɔɔ nya -mɪ, 'in wa tilia 'ylila, 'mɔ -Lagɔ -saa -bha, 'in -lu -we nyɪma bhua 'wɔ -lu 'kadɔ nya, ɔ 'ka we lasa. ²⁹ Sanɛɛ we mɪaa 'gbɔ, nyɪmɛ yabhlogbɔɔ 'nɪ mneni ɔ 'ka ɔ 'dɛ 'ylimanɪ -Lagɔ 'yu. ³⁰ Nu, -Lagɔ ka aɪn 'wɔsuslolu -Zezu Klisi 'wɔ, 'in Klisi -zɛa -amɪaa gbuyilo bhua -Lagɔ -gbɛ. Klisi 'gbɔ -a yia nyɪma tɪkɪ -zɛ -Lagɔ 'yu. ɔ 'gbɔ -a mɪa -mɔwɔɔda, 'in -Lagɔ yia -aɪn 'wɔzɪtɪ gbɔnyuu kwɛɛ. ³¹ Sa we mɪa -Lagɔɛbhe 'wɔ cɛɪda mɔ nɪ:

«-ɔ -ka gba ɔ 'ka ɔ 'dɛ 'ylimanɪ,
 ɔ 'ylimanɪ ɔ 'dɛ -we Nyɪmaa -
 Kanyɔ nɔa lɛɛ 'gbɔ.»

2

*-Zezu Klisi -ɔ wa kulva *su -gɔ la, ɔ gbɔ Pɔɔ gbaa*

¹ Nu, bhelian, da -amɪ mɪa amɪaa -gbɛ, 'in 'nɪ mɪnɪ 'in 'ka aɪn -yla -Lagɔ zizegbɔ gba wɛɪ 'nanɪ -yɔ nyɪmaa gbuyilo nya. ² Nu, 'in 'nɪ 'yɪbha 'in 'ka gbɔ -putuu 'jɪyɪbheli, da 'in mɪa aɪn nyɪdɪ, 'mɔ we 'nɪ -Zezu Klisi 'wɔbhɔ, -Zezu -ɔ wa kulva *su -gɔ la, mɔ. ³ We 'dɛɛ 'gbɔ, da -amɪ 'kaa aɪn 'yu 'yɪlgbe, 'in ka 'wɔyɔmanɪ, 'in ka nyanɔ nɔ, -zugba na tɛha. ⁴ Nu, na gbɔ -slolu wɛɪ

-yɔ na -Lagɔgbɔ gba ɔɔ 'bhɔ nyɪmaa gbuyilo -wɛɪ 'nanɔɔ -gbɛ. Nu, Zuzu 'Pɔpaa 'tɪtɛ zɔa 'mɪ we ɲwɛɛ. ⁵ 'Saa 'dɛ amɪaa dɪzɔzɔɛ 'na 'kaa nyɪmaa gbuyilo -gɔ ladɪ, nu, we -dɪ -Lagɔ 'tɪtɛ -gɔ la.

-Lagɔ gbuyilo

⁶ 'In -zugba -Lagɔnyɪma dolua 'yɪlgwɛla, 'ma -amɪa slolua gbuyilo. Nu, we gbuyilo -mɪnɪ 'nɪ bhla -mɪnɪ gbuyilo, 'in bhla -mɪnɪ 'wlulapɪnya 'kadɪ -wa 'kaa labhɔ, we 'nɪ 'ya -maa gbuyilo. ⁷ -Lagɔ gbuyilo mɪa zizeda, 'in -we mɪa zizeda -bhlokpade nyɪma kwɛɛ, 'mɔ -a slolua. -Lagɔ ka -bha we -sa pepe, -amɪaa 'ɲɪnɪ 'ylimanɪɛ 'gbɔ, 'bhie, ɔ yia dɔdɔ lala.

⁸ Dɔdɔ nu 'wlulapɪnya 'kadɪ 'yabhlogbɔɔ 'nɪ we gbuyilo -mɪnɪ yɪbheli. We -ka nu, wa ka yaa we yɪbheli, wa 'na 'ka 'ɲɪmɪɛ -Kanyɔ 'kadɔ su -gɔ lakɔɔ. ⁹ Nu, -we mɪa -Lagɔɛbhe 'wɔ cɛɪda mɔ nɪ:

«-We 'yɪ 'nɪa -slɔ -yɔyɪ,
 -we yukwɪ 'nɪa -slɔ 'nɔ,
 -we nyɪmɛ yabhlogbɔɔ 'nɪa -slɔ
 'wlukɔɔn lapɔpali,
 'mɔ -Lagɔ mnazɪa la -wa 'yɪbhaa ɔ,
 wa -nɔ nya.»

¹⁰ Nu, -Lagɔ gbɔ mɪa zizeda, -amɪa ɔ -slolua we 'klɔ ɔ Zuzu nya. -Lagɔ Zuzu -yi gbɔ weɛ, 'dɛbhie -Lagɔ zizegbɔ -we -tɔa 'wɔ, ɔ -yi we. ¹¹ Nu, nyɪmɛ -gbɛ, ɔ dɪ -bhlogbɔɔ -yia ɔ 'wlukɔɔn lapɔpali gbɔ, we 'nɪ mɔɔ? 'Sa -bhloo 'dɛ -Lagɔ Zuzu -bhlogbɔɔ -yia -Lagɔ 'wlukɔɔn lapɔpali gbɔ. ¹² Nu, we -ka -amɪa, -amɪa 'nɪ dɔdɔgbɔ -nyɪmaa zuzu 'yɪ, nu, Zuzu bhua -Lagɔ -gbɛ, 'mɔ -a 'yia. 'In wɛɪwɛɪ -we -Lagɔ 'nyɛa -aɪn bhe, -a 'ka we yɪbheli.

¹³ 'In -a -ka we gbɔ -gbada -mɪ, -a'a gba we dɔdɔgbɔ -nyɪmaa gbuyiloo gbɔslolu sɔɔ. Nu, -Lagɔ Zuzu gbɔslolu sɔɔ -a gbaa we. Sanɛɛ 'sa -a gbaa -Lagɔ gbɔzɔnɔ gbɔnyaa 'ji -wa kaa -Lagɔ Zuzu 'wɔ -yla. ¹⁴ Nu, nyɪmɛ -ɔ 'nɪa -Lagɔ Zuzu 'wɔ -ka, ɔ 'nɪ mneni ɔ 'ka gbɔzɔnɔ -gbɔnya bhua ɔ Zuzu -gbɛ gbɔ -yɔɲwɪnɪ. -Sabhe -bha -gbɔ we -mɪa ɔnɔ -gbɛ. ɔ 'nɪ mneni

ɔ 'ka we 'wɔlanɔ, nu, Zuzu 'Pɔpaa 'debhlogbɔɔ nya wa mnenia wa 'ka wee -li 'wɔsɪsali. ¹⁵ Nu, nyɛmɛ -ɔ kaa -Lagɔɔ Zuzu 'wɔ, mɔ sɪsalia -lu weee 'wɔ. 'In ɔ de mia, nyɛmɛ yabhlogbɔɔ 'nɪ mneni ɔ 'ka ɔ gbɔ 'wludi. ¹⁶ We mɪ cɛlida -Lagɔsɛbhɛ 'wɔɛ:

«Nyɔɔ -yi Jejitapɛɛ 'wlukɔɔn lapɔpaligbɔɔ? Nyɔɔ 'ka ɔ gbɔ -slolua?»

'In -amia mia, -a -yɔ Klisi 'sɔɔ 'wlukɔɔn lapɔpaligbɔ -bhlo.

3

-We -Lagɔɔ lubhonɔnya 'kaa lenɔ

¹ Nanɔɔ -gbɛ, bheliaɪn, in 'nɪ zlime mneni in 'ka aɪn -yla gbɔ gba, nɛɛ nyɛmɛ ka -Lagɔɔ Zuzu 'wɔ, ma -yla na gba gbɔ. Nu, dɔdɔgbɔ -nyɛmaa gbɔɔ -yla -gba sɔɔ in gbaa we aɪn -yla. 'In in 'kaa we aɪn -yla gba -wa mia 'nyɛnyɛyua nya dɪ -zuda Klisi 'wɔ, 'ma in -tɔɔba aɪn. ² Nu, we 'gbɔ, in yia aɪn nyitinyu 'nyɛ, 'in in 'nia aɪn lililu 'tite 'nyɛ. A 'nɪ mneni a 'ka we li, 'in -zɛɛn -bhlokpade a 'nɪ we lilie mneni. ³ -We ka gbɔ -wa, a mɪ -slɔ yɪɛ 'wɔ. Da zenyi -yɔ -yɔmɪmɪnɛ mia da aɪn nyɪdɪ, mɔ'v -slolu nu, yɪɛ 'wɔ a miaa? 'In dɔdɔgbɔ -nyɛmaa 'bhisa a mia nɔɔdaa? ⁴ Nu, amiaa 'yabhlo -ka gbaɛ: «Pɔɔɔ -nɔ in -mia», 'in -gɔɔɔ -ka gba: «Apolɔɔɔ -nɔ in -mia», -zugba dɔdɔgbɔ -nyɛmaa lenɔgbɔ a 'nɪ -bhade lenɔda -mɪ?»

⁵ Nu, nyɔɔ Apolɔɔɔ -mia? 'In nyɔɔ Pɔɔɔ -mia? -Lagɔɔ lubhonɔnya -kpɔa, -wa ka 'gbɔ a yia -Lagɔgbɔ dɪ -gɔ zɔ, 'ma -a -mia. Da -aɪn glaa -ɔ -ka -mɪ, lubho Nyɛmaa -Kanyɔ 'nyɛa ɔ, 'mɔ ɔ nɔa. ⁶ -Amɪ faa su, Apolɔɔɔ slua we 'nyu -yɔ, 'in -Lagɔ minia we. ⁷ Nu, -ɔ faa su, 'in -ɔ slua we 'nyu -yɔ, -maa 'nɪ -lu yabhlogbɔɔ nya -mɪ. -Lagɔ, -ɔ minia we, mɔ -zia -bha 'wɔ. ⁸ -ɔ faa su, 'in -ɔ slua we 'nyu -yɔ, wa 'de 'sɔ mneni 'wɔ. -ɔ -ka -mɪ, -mɔɔ 'deɛ lubhonɔ sɔɔ -Lagɔ yia -mɔɔ 'penia. ⁹ Nu, -a -yɔ -Lagɔ sɔ nɔa lubho dabɔɔ.

Amia mɪ -Lagɔɔ kpaa nya, 'in a mɪ 'yaa ɔ -budu ɔ mia 'sɔbhada nya. ¹⁰ Nu, lubho -Lagɔ 'nyɛa 'mɪ, ɔ 'nanɪ nya,

we sɔɔ in 'paa da -buduu gwe glu, -budusɔbhanyɔ -yia gbɔ 'bhisa. -Slɛɛn, nyɛmɛ -putu dia we -gɔ la. 'In -ɔ -ka -mɪ, ɔ zɔ ɔ 'de 'yliyɔ, sa ɔ dia we -gɔ laa 'gbɔ. ¹¹ Nu, -buduu gwe mɪ glu 'cɪn, mɔ -wa -Zezu Klisi. 'In nyɛmɛ yabhlogbɔɔ 'nɪ mneni ɔ 'ka we gwe -putu glu palɪ.

¹² Nu, nyɔɔɔ nyɔɔ -ka wee -budu -gɔ ladi -can nya, 'gwezi nya, tukpa -zɔnɔ nya, su nya, yɛyɛ -petu -yɔ 'bɔɛ nya nɪ, ¹³ nu, -ɔ -ka -mɪ -mɔɔ nɔnɔ -lubho yia zɪ 'klɔ 'tlaa, -Lagɔɔ nyɛmaa -yɔgbɔɔ 'wɔbhɔ zɪ. Nu, wee yɪ yia we 'de -slolua -kosu 'bhisa, -ɔ -ka -mɪ we 'ka -mɔɔ lubho layla, 'in -we -ka -mɪ, we 'ka we -slolu. ¹⁴ 'In nyɔɔ -ka -buduu gwe -gɔ -budu 'sɔbha we 'nɪ 'sɔkɔ -kosu 'yu, we 'penigwezi ɔ yia. ¹⁵ Nyɛmɛ -ɔ ka lubho -ka si, ɔ 'nɪ 'penie -ka. ɔ 'de mia, gbɔ 'wɔ ɔ yia 'bhɔa, nɛɛ nyɛmɛ -ɔ -dɪ -kosu 'kadɔ kwɛɛ.

¹⁶ A 'nɪ we 'ji -yi nu, -Lagɔɔ -budu a -miaa? 'In -Lagɔɔ Zuzu -dɪ aɪn 'wɔ laa? ¹⁷ Nu, nyɔɔ -ka -Lagɔɔ -budu lasa, -Lagɔ saa ɔ la. Nu, -Lagɔɔ -budu mɪ -mɔwɔɔda, 'in 'mɔ a -mia.

¹⁸ Nu, nyɛmɛ yabhlogbɔɔ 'na nɔnɔ ɔ 'de -dawli 'wɔ -nɪ. Aɪn glaa nyɔɔ -ka gba ɔ -yi gbɔ dɔdɔ -mɪnɪ -gɔ, ɔ -ze tutujɛnyɔ, 'bhie, ɔ 'ka gbɔyilonyɔ tiklu -ze. ¹⁹ Nu, dɔdɔgbɔ -nyɛmaa gbɔyilo mia, -sabhɛ -wa -Lagɔ 'yɪliya 'wɔ. Nu, we mɪ cɛlida -Lagɔsɛbhɛ 'wɔɛ:

«-Lagɔ kpaa gbɔyilonya wa 'deɛ -dawli wɛɪ -yɔ.»

²⁰ -Lagɔsɛbhɛ nɛɛ 'yae:

«Jejitapɛ -yi gbɔyilonyaa 'wlukɔɔn lapɔpaligbɔ.

ɔ -yi we 'ji nu, we 'nɪ -lu 'wɔkɔ.»

²¹ We 'gbɔ, nyɛmɛ yabhlogbɔɔ 'na 'yɪmanɪ ɔ 'de nyɛmɛ 'wɔ -nɪ. Nu, -lu weee mɪ amiaa -nɔ nya: ²² -de Pɔɔɔ, -de Apolɔɔɔ, -de *Sefasɪ, -de dɔdɔgbɔɔ, -de 'yliyɔgagɪɛ, -de tɪtɪɛɛ, we -ka deɪɪɛnɔɔ, we -ka cɪcɪɔɔ, we 'de weee mɪ amiaa -nɔ nya, ²³ 'in amia, amia mɪ Klisi -nɔ nya, 'in Klisi mia -Lagɔɔ -nɔ nya.

4

Klisi tietienya -a -mia

1 Nu, a 'bhu -ain 'wv Klisu lubhononya nya, 'in a 'bhu -ain 'wv -Lagoo zizelii 'yliyozonya nya. 2 -We weee wa 'yibhaa -lii 'yliyozonya daa, mv -wa nu, wa yli wa lubhononya tiklu nya. 3 We -ka nu, a 'ka na -yogbu 'wvohuoo, 'in duduogbu gbuvobhunya 'ka na -yogbu 'wvohuoo, nanuv -gbe -muv 'ni gbu, 'in na 'de'e 'bhu na 'de'e -yogbu 'wv. 4 Nu, na dli'i di 'mi gbu yabhlogbo 'wlu, 'in -muv 'v gba nu, in mi tiklu. 5 'ka na -yogbu 'wvohu, mo -wa Nyumaa -Kanyo. 5 We 'gbu, a 'na 'bhulu nyumee -yogbu 'wv -ni, -zugba we bhla 'ni -slv nyini. A wv Nyumaa -Kanyo 'ka yi. -Lu -we -ka zizada -mi nikpise 'wv, mo yia we zli 'klv wlelia. Mo yia nyumee dliozogbu mia zizada 'bhlesaa. 'In -v -ka -mi, -Lagoo kwalia -moo 'hni -moo lenvgbuu ssv.

6 Bheliain, in -ka gbu -mini gba Apolov -yo na 'de'e da ni, in 'ka ain gbu -slolu gbu -wa. In 'yibha a -ka we 'wlukoon lapopalida -mi ni, a yibheli gbuzov -gbu -minu 'ji: «'In a 'na zili -we mia -Lagosebhe 'wv celida -gv -ni.» A 'na 'ylimani amiaa 'de we 'wv -ni. 'In a 'na fal nyume v -libheyi hwee la -ni. 7 Nu, -mi, nyoo -zili -mi -na -lima 'wva? -We weee -in kaa, -Lagoo 'ni -mi we 'nyee? 'In we -ka 'sa -mi, lee -lu ka 'gbu -na ylimani -na 'de, -lu -we -in kaaa 'gbu, nee v 'ni -mi we 'nyea?

8 Nu, -we weee a 'yibhaa, a ka 'cin we! A mi 'cin 'hnumida! A ka nyumaa 'wlulapunya -ze, 'in -amia 'ni we nya -mi! -Aa! In 'yibha a -ze nyumaa 'wlulapunya 'pien, 'in -amia -yo ain 'so 'ka 'ya nyuma 'wlulapi. 9 Nu, we 'wlv sa 'mi dli, -amia -Zezuu tietienya, -Lagoo ka -ain lvganya 'wvov: -a 'wlv sa nyuma -wa wa 'ka 'bha -zejila 'wv. 10 ka -ain wla ylaylalu nya dudu -kpabhie -yla, we -yo 'anzi -yo nyuma -yla.

10 Nu, -amia mi -sabhbhanya nya Klisu 'gbu, 'in amia mia gbuyilonya nya Klisi 'wv! -Amia yov 'wv, 'in amia 'tela, amia wa zva 'nvhwe bhabha, 'in wa tilia -amia 'ylila! 11 Nu, desleen -bhlokpade, -a mi siada hwo -yo 'nyumatv kwee, -a 'ni 'wvplanaa -ka, bhiti

wa bhiti -ain, 'in -a 'ni ladida -kli -ka, -a mni mo -a yi mo. 12 Nu, -amiaa 'de so nya -a nva lubho 'tite. Wa -ka -ain vli, 'nyu -a hwnaa wa la, wa -ka -ain 'klyie 'wopalida -mi, 'wlu -a dia we zo la. 13 Nu, wa -ka -ain -nyumoda -moo, weli -zov nya -a palia we 'bigv. Da bhla -mini nya -bhloo 'de, dudu -gvv kaliko 'bhisa wa yia -ain, pvnkalu -we nyuma saa kwnee 'bhisa wa yia -ain.

14 We 'ni amia zvbhaliee 'gbu na celi da ain 'sebhe ni 'wv. Nu, 'di na zva ain na dli da yua 'bhisa. 15 Nu, amiaa 'de yi -sloluslolunya 'wlu gv 'so 'wlu kugbua 'yi Klisi 'wvoo, amiaa dide -bhlogbo. Nu, -ami gwalia ain -Zezu Klisi 'wv, amiaa -Lagovbuu -yla gbagbie nya.

16 Nu, amia na bhuhoea, a 'tideli 'mi. 17 Nu, we 'gbu, na tiea amiaa -gbe Timotee, -v -wa na dvma -yu -Lagoo 'wv, 'in -v kpa -Lagovbuu -kli. Sa na nva -Zezu Klisi 'wv, 'in na slolu we da weee leglizv weee 'wv, v 'ka ain ligbe we nya.

18 Nu, ain glaa nyuma tava ka we dli zo lapopalv nu, in 'nia amiaa -gbe lvyia yi, we 'gbu, wa yia wa 'de 'ylimani. 19 Nu, Jeitape -ka hwnu, dayli na mnia amiaa -gbe. We 'ni 'de'e 'ylimani nyaa hwee weli 'dekpvaa 'nunvee gbu, nu, -we wa mnenia lenve, in 'ka we 'tite -yoyu gbu -wa. 20 Nu, *-Lagoo nyumaa 'wlulaplie mia, we 'ni hwee weli wv, 'tite 'wv we mia. 21 Lee -lu a 'yibha? In -yo -pni yi amiaa -gbe yaayv, in -yo zekalidi -yo dli -dlov yii?

5

Gbonyuu lenve leglizv 'wv

1 -We wa gbaa amiaa daa, da weee -a nva we, mv -wa nu, mvtngbv mi ain nyidi. Wee 'sasokpa -mvtngbv -mini 'degbolu 'ni nyuma 'nia -Lagoo -yi nyidi -mi. Wa nee nu, ain glaa 'yabhlo -yo v didee 'hwno dia -budu 'wv. 2 'In a mi 'ya -bhlokpade amiaa 'de 'ylimanida, 'in a'a nv nee gu 'wlv ain 'wv. 'In -v nva 'sasokpa gbu le a mneni a 'ka yaa v vu amiaa 'de glaa. 3 We -ka -ami, na 'debhie -gbolu 'nia de ain glaa -mi ni, na zuzu -yo ain 'so mi. 'In in ka

nyime -o nua 'sasokpa -gbonyuu lee -yogbu 'wobhu pepe, Nyumaa -Kanyo -Zezuu 'ɲni nya, nɛɛ glaa in mi ain. ⁴ Nu, da a -ka 'wlugbeli, na zuzu -yo ain -ka -mi, 'in -amīaa -Kanyo -Zezuu 'tite -ka -ain nyidi lasibhli, ⁵ 'sasokpa -nyime mia, a -salɔ ɔ *Saatan suwola, 'in ɔ gbonyuuu leno ku 'ka labhu. 'In Nyumaa -Kanyoo yiyizli ɔ 'de 'ka gbu 'wobhu.

⁶ Nu, -we -yo a 'kaa amīaa 'de 'ylimani, we 'ni -mi! Amīaa 'de -yi we 'ji nu, «*Goo -sele yilila 'floo 'pue weee».

⁷ Nu, a -wob amīaa 'de -yo, 'in a -sa goo 'cin amīaa 'de nyidi, 'in 'floo 'pue lolu 'nia goo -yo -ka, a 'ka we -ze. A mi 'cin we nya gbuzono sa, nu, Klisi ka ɔ 'de wla -amīaa *'Wozitilyu 'feti -gv -bhlabhle nya, 'in wa yia ɔ 'bha.

⁸ Nu, -a -sa -amīaa 'feti, -a 'na -salɔ we 'floo kaa goo 'cin -yo nya -ni, gbonyuu -yo nukplɛɛ 'ylinyunoo goo -ni. Nu, we -ze 'floo 'nia goo -yo -ka, -we -wa -mawlwolwe -yo gbuzono 'floo.

⁹ Nu, 'sebhɛ -we ka 'bigv -sebhɛ na paa da ain yoo, in nɛɛ ain -yla we 'wɔɛ, nyuma -wa nua motnigbu le, a 'na nynini wa 'wola -ni. ¹⁰ Nu, in 'ni ain -yla gba, dudugv -nyuma weee -wa -wa motnigbu lenonya, leklician, 'wienya -yo yoyolagoo bobonya, a 'na nynini wa -yola -ni. We -ka nu, a 'na 'ka wa -yolanyni, -zugba dudugv a yia 'bhua! ¹¹ In 'yibha in 'ka ain -yla gbaɛ, nyime -o laa ɔ 'de -Lagonyime, 'in ɔ nua motnigbu le, ɔ kaa lekli, ɔ boboo yoyolago, ɔ velia nyuma, ɔ bhahia ɔ 'de nu, 'in ɔ ylia 'wie, a -yo -moo 'sasokpa -nyime 'na lili 'sukwe -bhlo -ni.

¹²⁻¹³ 'Lee -wa 'nia -Lagonyima nya -mi, -ami 'kaa wa -yogbu 'wobhu yi? -Lago yia wa -yogbu 'wobhua. 'In amia, amia 'ni mneni a 'ka -Lagonyimaa -yogbu 'wobhuu? Nu, -Lagosebhɛ gbaaɛ:

«A vu nukplɛɛ 'ylinyunonya amīaa 'de nyidi.»

6

-Lagonyimaa -yogbu 'wobhubhue wa 'dekpva nyidi

¹ 'In lee ka 'gbu amīaa 'yabhlo -yo ɔ -Lagobheli yabhlo -ka gbu 'yi, 'in ɔ kwa we gbuwobhunya 'nia tiklu -mi -Lago 'yu -maa -gbea? 'In ɔ'ɔ kwa we -Lagonyimaa -gbea? ² A 'ni we 'ji -yi nu, -Lagonyima yia dudugv -nyumaa -yogbu 'wobhuu? 'In we -ka nu, amia yi dudugv -nyumaa -yogbu 'wobhua, a 'ni mneni a 'ka gbu yua -se -se 'wobhuu? ³ A 'ni we 'ji -yi nu, -amia yia 'anzinyaa -yogbu 'wobhuu? Sa we mi, 'in a 'ni mneni a 'ka dudv -minu -gv gbu 'wobhua? ⁴ 'In amia -ka sanɛɛ -sokpa gbu nyidi -ka, a bhua we 'wɔ, 'in a kwaa we dudugv -nyumaa gbuwobhunya 'yu, -wa leglizit' laa nyuma! ⁵ 'In, -we na gbaa da, amīaa 'deɛ zv -wa. Gbonyonyo yabhloo -kpva 'ni ain nyidi -mi, 'in -moo 'ka amīaa -yogbu 'wobhuu? ⁶ Nu, sa bhehelia -bhelia kiklali dudugv -nyuma 'nia -Lago -yii gbuwobhunya 'yua?

⁷ Gbuzono -wa, a 'dekpva -ka 'kiklalida -mi, mv slolua nu, a ka bhli too too. Lee -lu ka 'gbu a'a 'tide amīaa 'de 'yi, wa'a di ain gbu 'wlu, 'in wa'a li ain 'wlua? ⁸ Nu, amia dia nyuma gbu 'wlu, 'in amia lia nyuma 'wlu, 'in amīaa -Lagobhelia -yla a nua we le!

⁹ A 'ni we 'ji -yi nu, -wa nua gbonyuu le, wa 'na 'ka 'bi 'yi -Lagoo nyumaa 'wlulapile zoo? A 'na nono amīaa 'de -dawli gbunya -minu 'wɔ -ni: motni -lenonya, yoyolagoo bobonya, nyuma -putuu -budu 'wodinya, nukpasia -wa -yo nukpasia di -budu 'wɔ, ¹⁰ 'wienya, leklician, -wa bhahia wa 'de nu, -wa velia nyuma, -wa bhua nyumaa -lu 'wɔ -gla nya, -maa 'na 'ka 'bi 'yi -Lagoo nyumaa 'wlulapile zo. ¹¹ Nu, sanɛɛ amīaa lv -nyuma talva mia zlime. 'In -Lago ka ain -yowob, ɔ ka -bha ain -sa ɔ -no nya, 'in ɔ yia ain nyuma tiklu -zeli, Nyumaa -Kanyo -Zezu Klisi 'ɲni nya, -amīaa -Lagoo Zuzuu sob.

A 'ylimani -Lagoo 'ɲni amīaa -gv ku nya

¹² Ain nyidi, talva nɛɛ: «-Lu weee leno se mi 'mi -yla.» Cɔn, 'in -lu weee leno 'ni 'sa 'ylinani. 'In in mneni in 'ka gbaɛ: «-Lu weee leno se mi 'mi

-yla», 'in in 'ni mneni in 'ka na 'de 'yitide, 'in in 'ka -lu -gudub gaylo -ze.

¹³ A nɛɛ 'yae: «Lililu mi nokplaa -nu nya, 'in nokplaa mia lililuu -nu nya.» Gbuzonu -wa, 'in -zugba la -Lagɔ yia we -saa -bhlo -bhlo. Nu, wa 'ni nyimeɛ ku lenu motnu 'gbu: we mi Jejitapeɛ -nu nya, 'in Jejitapeɛ mia kuu -nu nya.

¹⁴ -Lagɔ 'bhua Nyumaa -Kanyɔ 'wu tltle lu, 'in mo yi 'yaa -amia 'wobhua tltle lu ɔ 'tite nya.

¹⁵ A 'ni we 'ji -yi nu, amiaa ku -kpabbie mi Klisu kuu 'lali nyaa? 'In in mneni in 'ka Klisu kuu kibhe 'wobhu, 'in in 'ka we 'naabizijwnɔɔ kuu kibhe 'wonusu? -Innya! ¹⁶ Nu, ɔ -yo 'naabizijwnɔɔ -ka -mi, ku -bhlogbɔɔ wa 'de 'sɔ zɛa, a 'ni we 'ji -yii? Nu, -Lagɔɛbhɛ nɛɛ:

«Nyimeɛ -bhlogbɔɔ wa 'desɔbhie yia -zɛa.»

¹⁷ 'In ɔ -yo Jejitapeɛ -ka 'wosuslo dli zɔ, nyimeɛ yabhlo ɔ -yo ɔ zɛa.

¹⁸ Nu, a -gwa motnigbu kwɛɛ! Gbonyuu -putu weee nyimeɛ nua le, we'e pla ɔ ku zɔ. Nu, nyimeɛ ɔ nua motnigbu le, ɔ 'dɛɛ ku -yla ɔ nua gbonyuu le. ¹⁹ Zuzu 'Pɔpa -Lagɔ 'nyɛa ain, -we mia ain 'wu, a 'ni we 'ji -yi nu, amiaa ku mi we -budu nyaa? 'In a 'ni amiaa 'dɛɛ -nu nya -mi? ²⁰ Nu, -Lagɔ ka ain 'wuziti -vale 'kadu nya. We 'gbu, a 'ylimani ɔ 'jɛni amiaa ku zɔ.

7

Kwokwale gbu

¹ Gbu, -we a 'yibhaa 'mi la 'sɛbhɛ 'wu, we 'bigu na palia -slɛɛn da.

Nu, nyimeɛ 'ni 'jɛwnɔ kwa we nani 'yli. ² Nu, motnigbusu lenvee 'gbu, nokpasu -ka ɔ 'dɛɛ 'jɛwnɔ, 'in 'jɛwnɔ -ka ɔ 'dɛɛ 'lowli.

³ -We nokpasu nua le 'jɛwnɔ -yla, 'jɛwnɔɔ 'lowli nu we ɔ 'jɛwnɔ -yla le. 'In -we 'jɛwnɔ nua le nokpasu -yla, 'jɛwnɔ nu we le ɔ 'lowli -yla. ⁴ Nu, -we 'jɛwnɔ 'yibhaa, ɔ 'ni mneni ɔ 'ka we ɔ 'dɛɛ ku -yla lenu, ɔ ku mia, ɔ 'lowlii -nu -wa. 'Sa -bhloo 'dɛ, -we nokpasu 'yibhaa, ɔ 'ni mneni ɔ 'ka we ɔ 'dɛɛ ku -yla lenu, ɔ ku mia, ɔ 'jɛwnɔɔ -nu -wa. ⁵ Nu, 'yabhlo

'na -muɛni ɔ 'dɛ ɔ -libheyi -ni. We -ka -Lagɔ a 'ka bhuhhoe bhla yabhlo nya a bhli weli -bhlo, 'bhie, a 'ka 'sa nu. 'In -mɔɔ 'bigu, a yiyli -yo lu -buduu 'wɔɔɔda. We 'ni -mɔɔɔ, a 'ni mneni a 'ka amiaa 'dɛ kpa sayibheli, 'in a bhilia -Saataan laylagbu lu.

⁶ Nu, -we in gbaa da ain -yla, amiaa 'yoo 'nyɛnyiee 'gbu in yia we gba, we 'ni tite in palu ain -yla. ⁷ 'In 'yibha nyuma weee -mi nyifi nya na 'dɛ 'bhisa. 'In ɔ -ka -mi, ɔ ka ɔnuɔ -Lagɔɔ wlawlalu -we -Lagɔ 'nyɛa ɔ. Nu, 'yabhloo -nu mi we 'dɛɛ sa, 'in -gudub -nu mia we 'dɛɛ sa.

⁸ -Wa 'nia -slɔ 'jɛwnɔ kwa, -wa 'nia -slɔ ylikwu, we -yo -dugbanjɛni, in nɛɛ ain -ylaɛ: a -ka yaa 'mi 'bhisa -tu we nani 'yli. ⁹ 'In we -ka a 'ni mneni a 'ka amiaa 'dɛɛ dli lakpa, -zugba we nani 'yli, a kwa 'jɛwnɔ, a -kwu yli, a yi tli nokpasu -yo 'jɛwnɔɔ 'tu nya.

¹⁰ Nyuma -wa kwaa 'jɛwni, 'in -wa -kwɔa yli, in nɛɛ wa -ylaɛ, (we 'ni -ami gba we, Nyumaa -Kanyɔ gbaa we): 'jɛwnɔ 'na 'bhulu ɔ 'lowli -glo -ni. ¹¹ We -ka nu, 'jɛwnɔ ka ɔ 'lowli -globhu, ɔ 'na -kwulu yli -putu -ni, 'in we 'ni -mɔɔɔ, ɔ -yo ɔ 'lowli suslolu 'wu lu. 'In nokpasu, -mɔɔ 'na -sali ɔ 'jɛwnɔ kwnɛɛ 'titi -ni.

¹² -We na gbaa nyuma -talba -wa kaa 'jɛwni -yla mu ni, (na 'dɛ gbaa we, we 'ni Nyumaa -Kanyɔ gba we): nu, -Lagɔbheli ɔ -ka 'jɛwnɔ ɔ 'nia -Lagɔ 'wu -mi -ka, 'in ɔɔ 'jɛwnɔ -ka 'yibha ɔ -yo ɔ 'ka -yɔtotlu ni, ɔ 'na -sali ɔ kwnɛɛ -ni.

¹³ 'Sa -bhlokpade, -Lagɔjɛwnɔ ɔ -ka nokpasu ɔ 'nia -Lagɔ 'wu -mi -ka, 'in ɔɔ nokpasu -ka 'yibha ɔ -yo ɔ 'ka -yɔtotlu, ɔ 'na 'bhulu ɔ -glo 'titi -ni. ¹⁴ Nu, nokpasu 'nia -Lagɔ 'wu -mi, ɔ cipa -Lagɔ -yo, -Lagɔjɛwnɔ ɔ kwaaa 'gbu. 'Sa -bhloo 'dɛ, 'jɛwnɔ 'nia -Lagɔ 'wu -mi, ɔ cipa -Lagɔ -yo, -Lagɔbheli ɔ kwaaa 'gbu. We 'ni -mɔɔɔ, amiaa 'yua mi nyima 'nia -Lagɔ 'wu -mi 'yua 'bhisa. 'In -zugba amiaa 'yua cipa -slɛɛn -Lagɔ -yo.

¹⁵ Nu, ɔ 'ni -Lagɔ 'wu -mi, -de ɔ -Lagɔlowlii, -de ɔ -Lagɔjɛwnɔɔ, ɔ -ka gba ɔ 'ka -mɔɔ -yɔbhɔ, a 'tide ɔ 'yi ɔ 'ka we lenu. -Mɔɔ daa mia, we yi -Lagɔlowli

-zeoo, we yi -Lagəḡwnə -zeoo, ə 'nɪ ə -yɔlanɛda -mɪ. Nu, 'wɔtɔtɔe -dlɔɔɔ 'gbɔ -Lagə yia aɪn la. ¹⁶ Nu, ama -Lagəḡwnə, sa a -yi we 'ji, a mneni a 'ka amaa 'lowli gbɔ 'wɔsaa? -Mɪ -Lagəlowli, sa -ɪn -yi we 'ji, -ɪn mneni -ɪn 'ka -na 'ḡwnə gbɔ 'wɔsaa?

Sa a mia, 'in-Lagə yia aɪn la, a-tv 'sa

¹⁷ We 'bhɔ -mɪnɪ -bhlogbɔɔ 'wɔ, -kwɪkwɪ Jejitapɛ 'nyɛa -mɪ, -ɪn nɔ we sɔlv, 'ɪn sa -ɪn mia, 'ɪn -Lagə yia -mɪ la, -ɪn -tv 'sa. Tite -we na slolua leglizɪ weee da weee, mɔ mia dɛ. ¹⁸ Nu, -ɪn -ka knɪ 'wɔ -mɪ 'bhie -Lagə -ka -mɪ la, -ɪn -tv -mɔv sɔlv, 'ɪn -ɪn 'nɪ knɪ 'wɔ -mɪ, -Lagə -ka -mɪ la, -ɪn 'na plalɪ knɪ -nɪ. ¹⁹ -ɪn 'ka knɪ plaoo, -ɪn 'nɪ knɪ plaoo, -mɔv 'nɪ gbɔ yabhlogbɔɔ. Nu, -we nania 'yli, mɔ -wa nu, -ɪn zɔ -Lagəɔ titee 'nɔḡwe. ²⁰ We -mɪ nu, -ə -ka -mɪ, sa ə mia 'bhie -Lagə yia ə la, ə -tv we sɔlv. ²¹ -Lagə 'kaa -mɪ la -ɪn mɪ gaylo nyaa? -ɪn 'na sumanɪ dlɪ -mɔv 'gbɔ -nɪ. We -ka nu, -ɪn mneni -ɪn 'ka gaylo -flii 'tla, -ɪn nɔ we lɛ. ²² Nu, gaylo -ə Nyɪmaa -Kanyə laa, ə mɪ nyɪmɛ -ə Nyɪmaa -Kanyə zɪtɪa 'wɔ nya. 'Sa -bhloo 'dɛ nyɪmɛ -ə mia ə 'dɛ -yla Nyɪmaa -Kanyə laa, -mɔɔ mia Klisu gaylo nya. ²³ Nu, -valɛ 'kadɔ nya -Lagə zɪtɪa aɪn 'wɔ. A 'na -zɛli nyɪmaa galɪ -nɪ. ²⁴ Bheliain, -ə -ka -mɪ sa ə mia, 'ɪn -Lagə yia ə la, ə -tv we sɔlv -Lagə 'yu.

-Wa 'nɪa 'ḡwnɪ -yɔ 'lowlia -kaa gbɔ

²⁵ Nu, -wa 'nɪa -slɔ 'ḡwnɪ -yɔ 'lowlia -ka, Nyɪmaa -Kanyə 'nɪ 'mɪ -yla gbɔ yabhlogbɔɔ gba -maa daa. Nu, na 'dɛɛ 'wlukɔɔn -gbɔ na gbaa da, Nyɪmaa -Kanyə ka 'mɪ ə nyazɪdlɪ nya nyɪmɛ wa dɪa dlɪ 'wɔ -zɛli. ²⁶ Nu, dɛslɛɛn bhlaa -yɔkahee 'gbɔ, -we na pɔpalɪa 'wlukɔɔn la mɔ nɪ: nyɪmɛ -ə -ka -mɪ, sa ə mia ə -tv 'sa, mɔ nania 'yli. ²⁷ Lee -ɪn ka 'ḡwnɔɔ? -ɪn 'na -salɪ ə kwɛɛ -nɪ. -ɪn 'nɪ 'ḡwnə -ka, -ɪn 'na kwalɪ 'ḡwnə -nɪ. ²⁸ 'ɪn -ɪn -ka 'ḡwnə kwa, -ɪn 'nɪ gbɔnyuu lɛnɔ, 'ɪn 'yieslɔḡwnə -ka yɪkwɔ, ə 'nɪ gbɔnyuu lɛnɔ. -Wa kwɔkwali, sɪasɪ wa yɪa wa 'pipee 'wɔ, we 'gbɔ ɪn 'yɪbha yaa ɪn 'ka we aɪn gwevlalɪ.

²⁹ Bheliain, -we ɪn 'yɪbhaa ɪn 'ka gba mɔ nɪ: nu, bhla -tv 'wɔ -sɛ. We 'bhɔ -zɛɛn 'wɔ, nyɪmaa -wa kaa 'ḡwnɪ, wa nɔ nɛɛ wa 'nɪ 'ḡwnɪ -ka. ³⁰ Nu, -wa mia wida, wa nɔ nɛɛ wa 'nɪ wida -mɪ, -wa mia 'mɔna lida, wa nɔ nɛɛ wa 'nɪ 'mɔna 'wɔ -mɪ. 'ɪn -wa zɔa -li, wa nɔ nɛɛ -we wa zɔa, we 'nɪ wa -nɔ. ³¹ Nu, -wa mia zɔzɔnɔ 'yɪda dɔdɔ -mɪnɪ -gɔ, wa nɔ nɛɛ wa 'nɪ zɔzɔnɔ 'yɪda -mɪ. Nu, we dɔdɔ -mɪnɪ, sa we mia dɛ, 'plia we yia.

³² Nu, ɪn 'nɪ 'yɪbha amɪaa dlɪ sumanɪ. -ə 'nɪ 'ḡwnə kwa, mɔ kpaa Nyɪmaa -Kanyə gbɔ -kli, 'ɪn sa ə 'kaa nɔ ə 'ka Nyɪmaa -Kanyə dɔdɔnamanɪ, 'ɪn ə talɪa we yoo da. ³³⁻³⁴ Nu, -ə -ka 'ḡwnə -ka, dɔdɔ -gɔv gbɔ -mɔɔ kpaa -kli. 'ɪn sa ə 'kaa nɔ ə 'ka ə 'ḡwnə dɔdɔnamanɪ, 'ɪn ə talɪa we 'yoo da. Sanɛɛ 'sa ə mia dlɪlida wee gbɔ 'sɔ nyɪdlɪ.

'Sa -bhloo 'dɛ ḡwnə 'nɪa yɪ -mɪ -yɔ 'yieslɔḡwnə 'nɪa yɪ -mɪ kpaa Nyɪmaa -Kanyə gbɔ -kli. Nu, ə 'yɪbha ə 'ka Nyɪmaa -Kanyə -nɔ nya -tv, ə kuu lɛnɔgbɔ -yɔ ə 'wlukɔɔn lapɔpalɪe weee 'wɔ. 'ɪn 'ḡwnə -ə -ka yɪ -mɪ, dɔdɔ -gɔv gbɔ -mɔɔ kpaa -kli, 'ɪn sa ə 'kaa nɔ, ə 'ka ə 'lowli dɔdɔnamanɪ, 'ɪn ə talɪa we 'yoo da. ³⁵ Nu, -we na gbaa da aɪn -yla, amɪaa 'dɛɛ zɔzɔnɔ gbɔ -wa, we 'nɪ amɪaa 'yoo -kɔlvɛ. ɪn 'yɪbha nu, -we mia tklu a nɔ we lɛ Nyɪmaa -Kanyə dɛbhlogbɔɔ -yɔlanɛnɪɛ nya.

³⁶ -A yla -slɔ gbɔ 'sɔ -mɪnɪ. We tɪanɔ nɪ: nu, bhoyi sɔ gbaa wa 'ka kwɔkwali wa mia wɔda, 'ɪn nyɪmeslɔyuu dlɪ 'wɔnyɪnɪ gbɔ -ka ə ḡwɛla -zɪli tenyɪnɪ, ə dlɪ -ka gba nu, ə nɔ ə bhoyi -yla gbɔnyuu lɛ, -zugba wa kwɔkwali, sa ə 'yɪbhaa. Nu, we nanɪ 'yli, ə 'nɪ gbɔnyuu lɛnɔ. ³⁷ 'ɪn we -ka nyɪmeslɔyuu dɛ gba ə 'nɪa -slɔ 'ḡwnə kwa, we 'nɪ -gla nya, 'ɪn ə -ka mneni ə 'ka ə dlɪ lakpa, ə -ka ə 'dɛ nya gba 'pɪɛɪn nu, ə -yɔ ə bhoyi 'nɪa -budu 'wɔdlɪ, gbɔzɔnɔ ə nɔa lɛ. ³⁸ We -ka 'sa -mɪ, -ə -ka ə bhoyi kwa, gbɔzɔnɔ ə nɔa lɛ. 'ɪn -ə 'nɪ 'ḡwnə kwa, gbɔzɔnɔ -mɔɔ nɔ 'yaa lɛ bhabha.

-Dɔgbəḡwnɪ gbɔ

³⁹ Da 'ḡwnɔɔ 'lowli -gaa -slɔ 'yɪyɔ, ə -tv ə -yɔ 'kɔmɔv. 'ɪn we -ka nu, ə 'lowli ka tɪlɪ, -ə ə 'ḡwnə -ka 'yɪbha ə kwa ə. Nu,

we -ze -Lagonyime. ⁴⁰ Nu, nanuu dli zo, sa o mia, o -ka we solu -tu, 'mona 'wu o yia -tua. 'In -amu 'ya, in di we dli 'wu nu, -Lagoo Zuzu mi 'mi 'wu.

8

-Zila -bubonume -gv gbv

¹ Nu, -a yla -sleen -zila -bubonume -gv gbv.

-We a gbaa, gbuzonu -wa: «Nu, -a 'de weee -yi -lu.» 'In wee -luyilo mia, 'dee 'ylimanie we palia nyime. 'In zekikalie mia, mu ylimania dlizube -gubola. ² Nu, nyime o -ka o 'de 'wlukusun -di, o -yi -lu yabhlo, sa o mnenia o 'ka yaa we yibheli, o 'ni -slu 'sa we -yi. ³ Nu, o -ka -Lagoo zekali, -Lagoo -yi -moo.

⁴ Lee -a mneni -a 'ka -zila -bubonume lii? -A -yi we 'ji nu, yoyolagonya 'ni -lu yabhlogboo nya -mi dudugu, 'in -Lagoo -bhlogboo.

⁵ Nu, gbuzonu -wa, nyuma talba nee -lagonya mi yali -yo -seli duvu -gv. 'In wa di we dli 'wu nu, -lagoo -zu 'wu, 'in nyumaa -cian -zu 'wu. ⁶ Nu, we -ka -amiasa -nu, -Lagoo -bhlogboo, mo -wa Dide, mo -laa -lu weee la, mo -yla -a mia. 'In Nyumaa -Kanyoo -bhlogboo: mo -wa -Zezu Klisi. O 'gbv -lu weee mia la, 'in o 'gbv -amiasa mi 'yaa la.

⁷ 'In nyuma weee 'ni gbuzonu -muni -yi. Nu, talba ka wee yoyolagoo -yolayibheli bhabhaa 'gbv, -sleen 'ya, 'in wa lia wee -zila -bubonume, nee yoyolagoo bubonume. Wa dli 'ni late, 'in wa gbaa wa 'dee daa nu, wee nyime ka wa puun -plali. ⁸ 'In we 'ni nu, lililu 'ka -ain -Lagoo -yolanyneni: -a 'ni we li -a 'na 'ka -lu yabhlogboo 'wuba, 'in -a -ka we lioo, we 'na 'ka -ain -lu yabhlogboo 'nye.

⁹ Nu, a zu amiasa 'de 'yliyoo, amiasa 'de -yla -tutee lenugbu yi -wa ka dli 'nia 'wute labhli. ¹⁰ Nu, -mi -yia gbuzonu, we -ka nu, nyime ka dli 'nia 'wute, o -ka -mi 'yi lida yoyolagoo bubobudu zo, 'lee, o 'nia dli 'temania yi, 'in o 'ka wee yoyolagoo bubonume lii? ¹¹ Nu, -na gbuzonuu yiloo 'gbv, -Lagobheli o ka dli 'nia 'wute, o ka 'gbv Klisi yia tli, sanee 'sa o yia o 'de mnoua! ¹² 'In a -ka

'sa -Lagobhelia gbonyuu 'wluo nu, a -ka wa dli 'nia 'wute lenu, -zugba Klisi 'debhie -gbolu -yla a nua gbonyuu le.

¹³ We 'dee 'gbv, wee lililu -muni 'ka na -Lagobheli mnouo ni, -zugba in 'nia 'masleen -zila -bubonume lia yi, in yi na bheli mnouo.

9

*-We ka 'klv -Zezuu *tietienyo kaa, we -yo -we o 'kaa lenu*

¹ Lee, in 'ni na 'de -yla -mu? 'In 'ni -Zezuu tietienyoo? 'In 'ni -amiasa -Kanyoo -Zezu 'yu? 'In Nyumaa -Kanyoo lubho in nua, a 'ni we yaa? ² We -ka nu, nyuma talbaa -gbe, in 'ni -Zezuu tietienyoo nya -mi, amiasa -gbe, in mi we nya -kpo. Nu, a mi Nyumaa -Kanyoo 'wuu 'gbv, amiasa de slolua nu, in mi Nyumaa -Kanyoo tietienyoo nya.

³ Nu, wa -ka 'mi gbv 'wludi, sa na saa na 'de gbv 'wlu, mu nu: ⁴ Lee, -a 'ni we 'klv -ka, -a 'ka li, 'in -a 'ka 'ma -amiasa lubhoo 'gbv? ⁵ Sa -Zezuu tietienya talba, Nyumaa -Kanyoo bhelia -yo *Sefasi 'bhua -Lagonyoo 'wu, -amiasa 'ni we 'klv -ka, -a 'ka -Lagonyoo 'wobhu, -a -yo o 'ka mnu? ⁶ Yaayu, -amu -yo Banabasi -bhlo 'kaa lubho nu 'bhie, -a 'ka -amianuu 'pipee 'yi yi? ⁷ Lee, a ka -slu 'nu nu, nyime ka 'sluja pla, 'in o yia o 'de 'peni yi? Nyime faa *-dlou, o'o li we 'bhuee? 'In 'nooluu zaa yabhlo 'yliyozonyoo' o 'ma 'nooluu nyitinyuu?

⁸ Lee, nyumaa lenugbu solu -bhloo 'de na gbaa gbv yi? *Moizu tite 'ni wee gbv -bhloo 'de gbada -mu? ⁹ Nu, we mi wee tite 'wu celida:

«'Bhli -ka 'mno 'titlida -mi,

a 'na gbuun -ni we nyee -ni.»

'Lee, 'bhlinyaa 'gbv -Lagoo bhaha yi?

¹⁰ Lee, -amiasa 'gbv o yia sa weli -muni gba yi? Cun, -amiasa 'gbv wee weli mia celida. Nu, o -ka 'mno 'pa, o di we dli 'wu nu, o -nu o yia 'yia. 'In o -ka 'mno -dida -mi, o di we dli 'wu nu, o -nu o yia 'yia, we 'ni muu? ¹¹ -A ka ain 'wu Zuzu 'Pupaa zuzonunya gbv. 'Lee, -a -ka ain kwee amiasa duduguu zuzonunya 'yi, gbv 'kadu mu yi? ¹² We -ka nu, nyuma talba ka we 'yiyi klv ain

-gv, -amīaa nu we 'yiyi -klv 'ni -maa -nu 'wuzii?

-Amīa 'ni -muv -yolayibha. Nu, gbu weee -a slolva 'wlu zɔ la, -muv yi 'wlv Klisu gbuzɔnu gbu 'yoo -a kikalali. ¹³ A 'ni we 'ji -yi nu, -wa nva lubho *-Lagɔbudu 'kadɔ zɔ, -Lagɔbudu 'kadɔ zɔ wa yia wanuv lililuu? 'In -wa nva -Lagɔɔ bubɔlɔda lubho, -Lagɔɔ bubɔlɔda wa 'a 'yi wanuv lililuu? ¹⁴ Nu, 'sa -bhloo 'dɛ Nyūmaa -Kanyɔ palia tite, nu, -wa gbaa -Lagɔgbu, wa 'yi wanuv lililu -Lagɔgbuv gbagbie -yɔ.

¹⁵ Nu, -ami, -li ka 'yiyi klv in kaa, in 'ni we 'yabhlogbɔɔ -yolayibha. 'In in 'nia -li ka 'yiyi klv in kaaa 'gbu we celɩ. We nanɩ 'yli in 'ka tli! -Muv -zi nyime 'ka 'mi 'ɲni 'kadɔ -mɩni -gv -sa. ¹⁶ Nu, in 'nia na 'dɛ 'ylimani -Lagɔgbuv gbagbie 'wv. -Gla -wa in 'ka we gba. 'In we -ka nu, in 'ni weee -Lagɔgbu gba, gbonyuu mi na -nu nya! ¹⁷ We -ka na dɛ -saa -bha weee lubho -mɩni, -zugba in mneni in 'ka we 'penie 'yi. Nu, -gla nya -Lagɔɔ dia 'mi weee lubho 'wluu 'gbu, bhe na nva we. ¹⁸ Nu, lɛɛ -lu -wa na 'penia? -Lagɔgbuv gbagbie bhe -wa, 'in -li ka 'yiyi klv in kaa, in 'kaa 'yi -Lagɔgbuv gbagbie -yɔ, 'in 'yibha we -yɔla.

¹⁹ In mi na 'dɛ -yla, in 'ni nyime yabhlogbɔɔɔ gaylo. 'In in yia na 'dɛ nyima weee gaylo 'wvuv, in 'ka nyima duun 'yi Klisu -nu nya. ²⁰ Nu, in -ka Zuifv nyidi -mi, 'in na nva na 'dɛ Zuifv 'bhisa, 'in, in 'ka wa 'yi Klisu -nu nya. Na 'dɛ'ɛ zv Moizu tite 'nɔɲwe -gla nya, 'in in -ka -wa zva we 'nɔɲwe nyidi -mi, 'in na nva na 'dɛ weee titee 'nɔɲwezvnyɔ 'bhisa, 'in in 'ka wa 'yi Klisu -nu nya. ²¹ 'Sa -bhloo 'dɛ, -wa 'nia Moizu tite -yi, in -ka wa nyidi -mi, 'in na nva na 'dɛ -maa 'bhisa, 'in, in 'ka wa 'yi Klisu -nu nya. 'In -zugba, in -yi -Lagɔɔ tite, -we ka gbu -wa, Klisu tite na zv 'nɔɲwe. ²² Nu, -wa ka dli 'nia 'wvte, in -ka wa nyidi -mi, 'in na nva na 'dɛ -ɔ ka dli 'nia 'wvte 'bhisa, 'in in 'ka -maa 'yi. Na 'dɛ na nva -lu weee 'wv, wa 'dɛ weee -yla. 'In, in 'ka tɔlva gbu 'wvsa sɔ weee lv. ²³ -Lagɔgbuv 'gbu na nva gbu weee -mɩni lɛ, 'in in 'ka we zɔzɔnu 'yi.

²⁴ A -yi we 'ji nu, -gwagwanya weee -ka -gwaa mni, -gwa wa 'dɛ weee gwaa, 'in nyime -bhlogbɔɔ bhua we 'kupu 'wv. Nu, amia -gwa 'ya 'sa, 'in a 'ka we 'kupu 'wvbhu. ²⁵ -Gwagwanya -ka -gwagwie 'kpīaa yi -luu tɔlva wa tia. We 'penie -we yia labhva wa 'ka we 'yu 'gbu, wa nva we lɛ. 'In 'penie we'e 'bhva la, -amia 'ka we 'yu 'gbu -a nva we lɛ. ²⁶ We -ka -ami, we 'gbu na zva -gwagwie 'yliyɔ, 'in in 'ka we 'wlu-lapalida nyini. 'In, in 'wlv -kwligvnyɔ, 'in 'pa -kwli 'sa -mɔ bhe. ²⁷ Nu, na ku na palia 'klye 'wv, 'in in mi we -kanyɔ nya. -Muv yi 'wlv nyima tɔlva -yla in gba -Lagɔgbu 'bhie, -Lagɔ yi 'mi kwnɛɛ -sa.

10

**Izlaɛlɩnyima mia da beblɛɛ wa gbuv 'wvpalıgbu*

¹ Bheliaɩn, in 'yibha a ligbe gbu -we yia -amīaa dukpasɩ -wa -yɔ Moizu nɔa zlɩmɛ. Yalıpɔpaa kpɔ yabhlo zva wa 'dɛ weee 'yliyɔ, 'in wa 'dɛ weee yia *gumunyu Zalı 'wvdi. ² Wa -yɔ Moizu 'sɔ -bhlo, 'in wa yia wa 'dɛ weee batizee yalıpɔpa -yɔ gumunyu lv. ³ Lililu -Lagɔ wlaa, mv -bhlo wa 'dɛ weee lia. ⁴ 'In 'nyu -Lagɔ wlaa, wa 'dɛ weee 'maa we. Nu, -Lagɔɔ -bazlɛ mia wa yoo kwada, nyu bhva we 'wv, 'mv wa maa. Wee -bazlɛ mia, Klisɩ -wa. ⁵ 'In wa nyidi nyūmaa dumadu 'ni -Lagɔɔ dɔdɔnanɔ gbu lɛnu, we 'gbu, wa yia tli da beblɛɛ.

⁶ Nu, weee gbunya -mɩni, gbuv 'wvpalıgbu we -mia -amīaa -nu nya, -amīaa dli yi gbonyii 'wvnyini wamīa 'bhisa 'gbu. ⁷ A 'na -zeli yoyolagɔɔ bubɔnya -ni, wa nyidi -nyūmaa tɔlva 'bhisa -ni. 'In we mi celıda -Lagɔɔsbhe 'wvɛ:

«*Izlaɛlɩnyima -dia la,

wa lia, 'in wa yia 'ma.

'Bhie, wa sɔa 'wv,

'in wa yia 'mɔna li kpɔkplalıe nya.»

⁸ -A 'na tli -amīaa 'dɛ mɔtnıgbu -ni. Sa wa nyidi nyūmaa tɔlva nva, 'in nyūmaa 'wlv gbu gbuv -zakpa glv -bhlo 'ya ta (23.000) yia tli 'yli -bhlogbɔɔ nya.

9 -A 'nɪ mneni -a 'ka Klisi layla, sa wa nyidi -nyuma tɔba ylaa Klisi la, 'in tɪbhɛnya yia wa mu, wa yia tɪ. 10 A 'na 'ɲwɔɲweni zɔ -nɪ. Sa wa nyidi -nyuma tɔba nɔa, 'in tɪtɪlee 'anzɪ yia wa 'bha.

11 Gbonyii -mɪnɪ yɪa wa, we 'ka gbɔɔ 'wɔpaliɲbɔ -zɛ tɔbaa -nɔ nya gbɔ -wa. We mɪ cɛɪda, -amɪa -wa -gaa 'yɪiɔ, 'in dɔdɔɔ bɪabɪla yia cɪpa, we 'ka -amɪa 'dɪzɔ.

12 We 'gbɔ, -ɔ -ka we 'wlukɔɔn lapɔpali nɪ, ɔ mɪ 'yɪlɪbeda gege, ɔ zɔ ɔ 'dɛ 'yɪiɔ, ɔ yɪ bhɪ. 13 Nɪ, laylagbɔ -we yɪa aɪn, we ka nyɪma yɪ 'cɪn. -Lagɔɔ 'bhɔɔ ɔ wɛɪ -gɔ la, 'in ɔ 'na 'ka aɪn 'yɪtɪde laylagbɔ -zɪlɪa aɪn ɲwɛ la, we 'ka aɪn yɪ. 'In da laylagbɔ -ka aɪn yɪa yɪ, 'in ɔ nyɛa aɪn 'tɪtɛ a 'ka we zɔ 'yɪlɪge, 'in ɔ nyɛa aɪn se a 'ka we kwɛɛ 'tɪa.

A zɔ amɪaa 'dɛ 'yɪiɔ yoyolagɔɔ bɔbɔee gbɛgbɛɪn

14 We 'gbɔ, na 'talea -zɔnɔ, a vɪa yoyolagɔɔ bɔbɔee gwe!

15 Nɪ, gbɔyɪlɔnya na tɔba aɪn, 'in na gbɔa da aɪn -yɪa gbɔ. -We na gbɔa da aɪn -yɪa, amɪaa 'dɛ sɪsɪ we 'wɔ. 16 -Lagɔɔ nyɪmaa 'nyɪlanɲna -kɔpɔɔ 'gbɔ -a paa -Lagɔ fuo. -A -ka we nɔkplɪ nɔ 'mada -mɪ, we'e suslɔlu -a -yɔ Klisi 'pɪɔn 'wɔɔ? 'In 'floo -a dɪdɪa la, -a -ka we lɪda -mɪ, we'e suslɔlu -a -yɔ Klisi ku 'wɔɔ? 17 'Floo -bhlogbɔɔ, 'in -amɪa -Lagɔnyɪma -zu 'wɔ, 'in -a mɪa ku -bhlogbɔɔ nya. -We ka gbɔ -wa, 'floo -bhlogbɔɔ -a 'dɛ weee lɪa.

18 A yɪa Izɪaɪnyɪma, -wa lɪa -Lagɔɔ bɔbɔɔdaa nɪmɛ, wa -yɔ -Lagɔ mɪ 'wɔsuslɔluda. 19 'Lee, 'sa in 'yɪbɪhaa in 'ka gbɔ nɪ, -zɪla -bɔbɔnɪmɛ mɪ -lu -zɔnɔ yabhɔ nya yɪ? Yaayɪ, yoyolagɔ mɪ -lu -zɔnɔ yabhɔ nya yɪ? 20 -Innya! In nɛɛ aɪn -yɪa nɪ, -zɪla -we -wa 'nɪa -Lagɔ 'wɔ -mɪ bɔbɔa, zuzu 'nyii -yɪa wa bɔbɔa we, we 'nɪ -Lagɔ -yɪa. 'In in 'nɪ 'yɪbɪha a -yɔ zuzu 'nyii -mɪ 'wɔsuslɔluda. 21 Nɪ, a 'nɪ mneni a 'ka Nyɪmaa -Kanyɔɔ 'kɔpɔ 'wɔ 'manɪda -mɪ, 'in a 'ka zuzu 'nyiii 'kɔpɔ 'wɔ 'manɪa mɪ. A 'nɪ mneni a 'ka Nyɪmaa -Kanyɔɔ lɪlɪlɪ lɪda -mɪ, 'in a 'ka zuzu

'nyiii lɪlɪlɪ lɪa mɪ. 22 'Lee, -a 'yɪbɪha -a 'ka Nyɪmaa -Kanyɔɔ zenyɪdɪlɪ 'wɔsɔɔɔ? Amɪa dɪlɪ nɪ, -amɪaa latɛɔ -zɪ ɔɔ?

A nɔ -lu weee lɛ -Lagɔɔ 'ɲɪmɪnɪee 'gbɔ

23 Nyɪma tɔba nɛɛ: «We se mɪ, -a 'ka -lu weee lɛnɔ». Cɪn, -lu weee lɛnɔe 'nɪ 'sa 'yɪlɪnɪ. «We se mɪ, -a 'ka -lu weee lɛnɔ», gbɔzɔnɔ -wa, nɪ, -lu weee lɛnɔe'e 'tɛmanɪ -Lagɔnyɪmaa dɪ lɪa. 24 Nɪ, nyɪmɛ 'na -talɪ ɔ 'dɛɛ zɔzɔnɔ -bhɔɔ da -nɪ. ɔ -talɪ nyɪma -putuu -nɔɔ da.

25 Nɪmɛ weee wa paa pɛɔ lɔkɔ 'wɔ, a -ka we zɔ, a lɪ we, amɪaa dɪ 'na dɪlɪ aɪn gbɔ 'wɪlɪ -nɪ. 26 Nɪ, we mɪ cɛɪda -Lagɔsɛbɪe 'wɔɛ:

«Jɛɪtɪpɛ kaa dɔdɔ -yɔ we -gɔ -lu weee.»

27 Nyɪmɛ -ɔ 'nɪa -Lagɔ 'wɔ -mɪ, ɔ -ka aɪn la lɪlɪlɪ -yɔ, a -ka we -yɔɲwɪnɪ, -we weee ɔ -ka aɪn 'nyɛ, a lɪ we. Amɪaa dɪ 'na dɪlɪ aɪn gbɔ 'wɪlɪ -nɪ. 28 'In nyɪmɛ yabhɔ -ka aɪn -yɪa gbɔ, yoyolagɔɔ bɔbɔnɪmɛ -wa nɪ, -ɔ gbɔa we aɪn -yɪa, -mɔɔ klɪa, dɪ klɪa, wa 'gbɔ, a 'na lɪlɪ we -nɪ. 29 -We na gbɔa da we 'nɪ amɪaa dɪlɪ gbɔ, nɪ, nyɪmɛ -putuu dɪlɪ gbɔ -wa.

'In in mɪ na 'dɛ -yɪa, -we na nɔa lɛ, lɛɛ -lu ka 'gbɔ nyɪmɛ -putuu dɪ bhɪ we -yɔgbɔ 'wɔa? 30 In -ka -Lagɔ fuo 'pa lɪlɪlɪ -we in mɪa lɪdaa 'gbɔ, lɛɛ -lu ka 'gbɔ wa 'ka 'mɪ 'ɲɪsɪa wee lɪlɪlɪ -we ka 'gbɔ in yɪa -Lagɔ fuo 'paa 'gbɔa?

31 We 'gbɔ, a 'ka lɪoo, a 'ka 'maoo, a 'ka lɛo lɛɛ lɛnɔoo, a nɔ we 'dɛ weee lɛ -Lagɔɔ 'ɲɪmɪnɪee 'gbɔ. 32 Nɪ, -wa -wa Zuɪfɔ, -wa 'nɪa Zuɪfɔ -yɔ -Lagɔnyɪma, amɪaa lɛnɔgbɔ 'na mɔnɔnɔ wa 'yabhlogbɔɔ -nɪ. 33 A nɔ 'mɪ 'bhɪsa: la na gɔa, gbɔ weee na nɔa lɛ 'wɔ, 'in in 'ka nyɪma weee dɔdɔnɪmanɪ. 'In -talɪ na 'dɛɛ zɔzɔnɔ -bhɔɔ da. Nyɪma duuun zɔzɔnɔɔ da na talɪa, 'in wa 'ka gbɔ 'wɔbhɔ.

11

Sa -Lagɔ 'yɪbɪhaa wa -mɪ leglɪzɪ 'wɔ

1 A 'tɪdelɪ 'mɪ, sa na 'dɛ tɪdelɪa Klisi. 2 Nɪ, -lu weee 'wɔ, a'a dɪlɪ 'mɪ 'wɔ, 'in -we weee in -slɔlɪa aɪn, -gɔ a nɔa we, we 'gbɔ na kwɪalɪa aɪn 'ɲɪ.

3 'In in 'yibha a 'nu gbu -minu 'wu la: Klisi -wa nukpasuu -Kanyo, nukpasu -wa 'hwno -kanyo, 'in -Lago -wa Klisi -Kanyo. 4 Nu, nukpasu -o -ka -Lago bhubhoeda -mi, 'in -o -ka -Lagobhu -falipada -mi, -zugba o 'wlu mi 'wuwelida, o -Kanyo Klisi o 'bhali zu. 5 Nu, 'hwno -o -ka -Lago bhubhoeda -mi, 'in -o -ka -Lagobhu -falipada -mi, -zugba o 'wlu 'ni 'wuwelida -mi, nukpasu -o -wa o -kanyo, 'mo o 'bhali zu. O 'wlu sa 'hwno -o ka 'nyi wa kpla. 6 We -ka nu, 'hwno yabhlo'o weli 'wlu 'wu, o kpla o 'nyi! 'In 'nyi -gudidie -yo 'nyi kplakplie -ka o zu 'bhali, -zugba o weli 'wlu 'wu. 7 Nukpasu'u weli 'wlu 'wu, o mi -Lago 'wuwlu nya, 'in mo 'wu wa yia -Lago 'hnumnie -yo. 'In 'hwno 'wu wa yia nukpasuu 'hnumnie -yo. 8-9 (Nu, -Lago 'kaa nyuma lala: nukpasu 'ni 'hwno 'wotla, 'hwno 'tlaa nukpasu 'wu. 'In -Lago 'ni nukpasu lala 'hwno 'gbu, 'hwno o -laa la nukpasuu 'gbu.) 10 We 'dεε 'gbu, 'hwno weli o 'wlu 'wu, 'anzinyaa 'gbu. Mu slolu 'yaa we nu, o ka -kanyo.

11 'Sa we mia, 'bhie, Nyumaa -Kanyo 'yu 'hwno gbalia nukpasu, 'in nukpasu gbalia 'hwno. 12 Nu, sa 'hwno 'tlaa nukpasu 'wu, 'sa -bhloo 'de 'hwno gwalia nukpasu, 'in -Lago -gbe we 'de weee bhua. 13 A sisali -slo we 'wu amiaa 'de nya: 'hwno -ka -Lago bhubhoeda -mi, o 'ni 'wlu 'wuweli, 'lee we nanu 'ylii? 14 Nu, dudu -gusu -lii 'debhie slolua we nu, nukpasu -ka tlolo nyi 'wlu -ka, zu -wa, we 'ni muu? 15 Nu, 'hwno -ka tlolo nyi 'wlu -ka, o 'hnikwalilu -wa. 'In -Lago ka 'hwno tlolo nyi 'nye o 'wluu 'wuwelilu nya.

16 'In nyime -o -ka 'yibha o 'ka 'ya gbu tɔlva -bha pali ni, nu, -amia 'ni -muu bhlabhu, 'in -Lago leglizinya 'ni 'ya -muu bhlabhu.

Nyumaa -Kanyo 'sukwee gbu

17 Nu, gbunya in 'yia -yo, na yia da ain -yla lapaliaa 'gbu, in 'ni mneni in 'ka ain 'hnikwali. Nu, amiaa 'wlugbelie mia, we'e nu ain zuzono -yla le, gbonyuu we nua ain -yla le bhabha.

18 Tiada, wa neε 'mi -ylae, a -ka 'wlugbeli, 'wudodoe mi ain nyidi, 'in we mi 'mi dlu nu, wee gbu -minu -zakpa -bhlo mi gbuzono nya. 19 (We mi nu, 'wudodoe -mi ain nyidi, 'in -wa kpa -Lagobhu -kli, wa 'ka -maa yibheli.) 20 'In a -ka 'wlugbeli, we 'ni Nyumaa -Kanyo 'sukwee liliee gbu.

(Mt 26.26-29; Mk 14.22-25; Lk 22.14-20)

21 'In a -ka 'wlugbeli 'sukwee gwe, -o -ka -mi kwε o puloa la, 'in o bhua o 'dεε 'sukwee 'wu, 'in o lia we. Nywo mi tɔlva 'bhada, -zugba tɔlva bhali -maa 'de nu. 22 'Lee, a 'ni amiaa 'dεε -budunya -ka a 'ka we zo lilii, 'in a 'ka we zo nu 'manu? Yaayu, -Lago leglizii a tiliia 'ylila yi? 'In amiaa -Lagobhelia 'nia -lu -ka, 'ma a 'yibha a 'ka zu 'bhali yi? Sa a 'yibha in gba ain -yla? In kwali ain 'hnu? -Cinna, in 'ni ci mneni in 'ka ain 'hnikwali gbu -minu 'wu.

23 Nu, -we Nyumaa -Kanyo -slolua 'mi, 'in in -slolua ain mu ni: sabo, da wa 'kaa Nyumaa -Kanyo -Zezu kpa, o 'bhua 'floo 'wu, 24 o 'paa -Lago fuo, o yia wee 'floo ladidi, 'in o neε: «-We mia da, na ku -wa, 'mu in wlaa amiaa 'gbu. A li wee 'floo -minu, 'in a 'ka 'mi ligbeda -tu bhla weee nya.» 25 Wa bhia lilie, -Zezu yi 'yaa wa nu -kɔpu yoo 'nye. 'In o neε: «Wee 'kɔpu -minu -wa -Lago -yo nyuma 'sɔɔ *'wusulolue -lolu, -we ka 'gbu na 'pɔn yia jite. Bhla weee nya a -ka we nukpla nu 'mada -mi, a -tu 'mi ligbeda.» 26 Nu, sa a lia 'floo -minu -bhlo, 'in sa a maa 'kɔpu -minu nukpla nu -bhlo, -zugba Nyumaa -Kanyo tilitigbu a mia gbada tiklu, 'in o 'ka 'saa yi.

27 We 'gbu, nyime -o -ka Nyumaa -Kanyo 'floo li, 'in -o -ka o 'kɔpu -minu nukpla nu 'ma sa 'nyuu sa, -zugba o 'de o dia Nyumaa -Kanyo -ku -yo o 'pɔn gbu 'wlu. 28 Nu, -o -ka -mi, o bhli o 'dεε nɔnɔbhv 'yliyɔ la 'nanu, 'bhie, o 'ka 'floo -minu li, 'in o 'ka 'kɔpu -minu nukpla nu 'ma. 29 Nu, nyoo -ka 'floo -minu li, 'in -o -ka 'kɔpu -minu nukpla nu 'ma, -zugba o 'ni Nyumaa -Kanyo kuu gbu 'wusisali sayi, o 'de o dia gbu 'wlu. 30 We 'gbu, guzunya -yo 'kukunya -zua

ain glaa, 'in nyuma duun yia tli ain nyidi. ³¹ -A -ka -amīaa 'dεε nōnōbhū 'yliyōlabhli 'nanū, -a 'nī mneni -a 'ka -Lagō nyūmaa -yōgbū 'wōbhūbhue ŋwe -bho. ³² Nu, Nyūmaa -Kanyō -ka -amīaa -yōgbū 'wōbhūda -mī, 'in ō -ka -ain gbūsloluda -mī nī, wa yi -ain -kasū 'wōpa dudūgū -nyūmaa nyāa gbū -wa.

³³ We 'gbū, na bheliain, da a -ka 'wūgbeli a 'ka Nyūmaa -Kanyō 'sukwe li, a wōwū. ³⁴ Nu, ŋwō -ka nyūmε -mōmō 'bhada -mī, ō li ō 'dεε -budūŋweε, 'in a -ka 'wūgbeli a yi amīaa 'dε -Lagō nyūmaa -yōgbū 'wōbhūbhue -gū -lali.

Da in -ka -mō amīaa -gbε nyini, 'bhie, in 'ka gbū pnūnyā -mīnī gba.

12

Zuzu 'Pūpaa wlawlali

¹ -Slεen, bheliain, -li Zuzu 'Pūpa wlaa, in 'yībha a yībheli we sazōnū sa. ² A -yi we 'jī nū, da a 'nīa -slō -Lagō 'wū -mī, amīaa 'dε a tidea 'yī, yoyōlagōnyā'a gbaa, we 'bīlanōnūe nyā. ³ We 'gbū, in nεε ain -ylaε: nyūmε -ō -ka -Lagō Zuzu 'wū -ka, ō 'nī mneni ō 'ka gbāε: «Mε kpa -Zezu», 'in nyūmε yābhlogbōō 'nī mneni ō 'ka gbāε: «-Zezu mī Nyūmaa -Kanyō nyā!» 'mū ō 'nī Zuzu 'Pūpa 'wū -ka.

⁴ -Lagō Zuzū wlawlali -zu 'wū, 'in -Lagō Zuzū -bhlogbōō wlaa we 'dε weε. ⁵ Nu, -Lagō libhō 'yī -zu 'wū, 'in Jējitapε -bhlogbōō, mō -yla -a nūa we 'dε weε. ⁶ Nu, -Lagō libhō -zu 'wū, 'in ō -Lagō 'dεbhlogbōō nūa we 'dε weε lε nyūmaa weε 'wū.

⁷ -Ō -ka -mī -Lagō ka ō wlawlali -mōō 'nyε, -mōō 'ka -Lagō Zuzū 'tīε -slōlū. 'In -mū mī nyūmaa weε zūzōnū 'yīyīdū nyā. ⁸ Nu, -Lagō Zuzū nyēa nyūmε yābhlo gbagbīe gbūyīlō sōlū, 'in ō Zuzū -bhloō dε nyēa -gūdū gbagbīe, nyūmaa 'ka -Lagō yībheli. ⁹ 'In ō Zuzū -bhloō dε nyēa nyūmε yābhlo dlīzūzūe, mō -bhloō dε nyēa -gūdū guzūnyāa jīpējīpīe se. ¹⁰ Nu, ō Zuzū nyēa 'yābhlo gwēdigbū lēnū se, mō nyēa 'yābhlo -Lagōgbū -falīpāpīe

se, mō nyε 'yāa 'yābhlo yoyozuzū -yō Zuzū 'Pūpaa 'wōsisali se. 'In mō nyēa 'yābhlo wēlī -putūnyāa gbagbā se, 'in mō nyēa -gūdū weε wēlī -mīnī 'jīgbagbīe se. ¹¹ Nu, ō Zuzū -bhloō dε nūa we 'dε weε lε. 'In sa ō 'yībhaa, 'sa ō nyēa nyūmaa -bhlo -bhlo -Lagō wlawlali -bhlo -bhlo -bhlo.

Ku -bhlogbōō 'lali duun

¹² Nu, nyūmεε ku -bhlogbōō, 'in we 'lali duun. Weε 'lalīnyā -zū 'wū, 'in we nūa ku -bhlogbōō lε. 'Sa -bhloō 'dε Klīsī mīa. ¹³ Nu, Zuīfū -yō -wa 'nīa Zuīfūōō, galī -yō nyūmaa -zōnūōō, wa ka -a 'dε weε batīzē Zuzū -bhlogbōō nyā, 'in -a 'ka ku -bhlogbōō -zε. -Lagō ka ō Zuzū -a 'dε weε yēlī.

¹⁴ 'In we 'nī 'lali -bhlogbōō ku ka, nū, we 'lali -zū 'wū. ¹⁵ Bhū -ka yāa gbā: «Nū, in 'nī sō, we 'gbū, in 'nī kuu -nū nyā -mī», -mū 'gbū we 'nīa kuu 'lali yī? ¹⁶ 'In yukwī -ka yāa gbā: «Nū, in 'nī 'yīliya, we 'gbū, in 'nī kuu -nū nyā -mī», -mū 'gbū we 'nīa kuu 'lali yī? ¹⁷ Ku -kpābhīe -ka yāa 'yīliyāa 'dεkpūa nyā -mī, sa we 'ka 'nūa? 'In we -ka yāa yukwīlī 'dεkpūa nyā -mī, sa we 'ka ŋnε 'nūa? ¹⁸ 'In sa -Lagō 'yībhaa, 'sa ō zūa kuu 'lali we -yō -bhlo -bhlo. ¹⁹ We -ka yāa nū, we 'dε weε mī 'lali yābhlogbōō nyā, -zūgbā da kuu -kpābhīe mīa? ²⁰ Nu, kuu 'lali -zū 'wū, 'in ku -bhlogbōō.

²¹ Nu, 'yīliya 'nī mneni we 'ka gbā sō -ylaε: «In 'nī -na gbū -ka!» 'In 'wū 'nī mneni we 'ka gbā bhūnyā -ylaε: «In 'nī amīaa gbū -ka!» ²² Kuu 'lalīnyā -a yīa -yō nū, we yōlū 'wū, we gbū -sūa 'wū bhābhā kuu -nū nyā. ²³ 'In kuu 'lalīnyā -a yīa -yō nū, we 'nī 'nūŋwε -zū sa -mī, 'mū -amīa zūa 'nūŋwε bhābhā. 'In kuu dānyā wā'a 'yīa -yō, -mū -amīa zūa sazōnū sa. ²⁴ Nu, kuu 'lalīnyā wā yīa -yō, -mū sazōnū sūa zūzūe 'nī gbū 'wū -ka. Nu, -Lagō ka ku lēnū 'lalīnyāa 'yīlījīlīe nyā, 'in we 'lalīnyā 'nīa 'nūŋwε -zū sa -mī, ō yīa we 'nūŋwεzūzūe 'kadū 'nyε. ²⁵ Nu, we -ka 'sa -mī, 'wūdōdōe 'nī kuu 'lalīnyā nyīdī -mī. 'In zūzūlū weε 'lali zūzūlūa 'nanū. ²⁶ Nu, kuu 'lali yābhlo -ka sīada -mī,

we 'de weee sia dabudu, 'in wa -ka 'lali yabhlo 'hnikwali, we 'de weee -yo we lia 'muna dabudu.

²⁷ Nu, amia, Klisu ku a -mia. 'In weee kuu 'lali a -mia -bhlo -bhlo. ²⁸ Nu, leglizı 'wu sanεε 'sa -Lagɔ palia nyuma la: tıada, -Zezuu tietienya ɔ palia la, we 'sonu nya ɔ palia *-Lagɔgbuu -falipanya la, we tanu nya ɔ palia -Lagɔgbuu -slolunya la. -Muu 'bigu gwεdigbuu lenunya, 'bhie guzunya jipenya -yo nyumaa 'wusanya, we -yo nyumaa 'yugalunya. 'In nyuma -wa gbaa weli -putunya wa 'nia -yi, ɔ yi 'yaa -maa lapali. ²⁹ Nu, wa 'de weee 'ni -Zezuu tietienya, wa 'de weee 'ni -Lagɔgbuu -falipanya, wa 'de weee 'ni -Lagɔgbuu -slolunya, wa 'de weee 'ni gwεdigbuu lenunya! ³⁰ Wa 'de weee 'ni guzunya jipenya, wa 'de weee 'ni weli -putunya wa 'nia -yii gbagbanya, 'in wa 'de weee 'ni weee weli -putunya -minu 'jigbanya!

³¹ 'In, -Lagɔɔ wlawlali 'yia -we -zia -bha 'wu, amiaa dli nyini we 'wu.

Nu, -slεεn, 'yloogbu nania 'yli -we -zia -bha 'wu, 'mu na yia an 'kluslolu.

13

Zekalidli

¹ 'In, in -ka mnene in 'ka nyumaa weli gba, 'in 'debhie in 'ka 'anzinyaa weli gba, in 'ni nyumaa zekali ni, -zugba in 'wlu sa netε wa mia bhıda 'tıtεε, we weli -yo -lili gbɔɔn weli.

² 'In, in mnene in 'ka -Lagɔgbuu -fali 'pa, in mnene in 'ka zizelu weee yibheli, 'in, in 'ka we 'de weee 'wolanu, in mnene in 'ka dli 'kadu zu, -we 'kaa -gɔgɔ 'kadı dawulasalı, 'in, in 'ni nyumaa zekali, -zugba in 'ni -lu yabhlogbɔɔ nya -mi. ³ In -ka mnene in 'ka na zuɔɔnu weee ηwɔbhanya 'woladlılı, 'in in 'ka na ku wla wa 'ka we sieoo, in 'ni nyumaa zekali, -zugba in 'na 'ka -lu yabhlogbɔɔ we 'wu 'yi.

⁴ -ɔ -ka zekalidli -ka, ɔ dıtıe, zuɔɔnu ɔ nua lε, ɔ dli nyini nyumaa -lu 'wu zenı sa, ɔ'ɔ -slolu ɔ 'de, 'in ɔ'ɔ 'ylimanı ɔ 'de. ⁵ -ɔ -ka zekalidli -ka, ɔ'ɔ nu zobhalı gbı lε, ɔ'ɔ -talı ɔ 'debhlogbɔɔ zuɔɔnu da, ɔ'ɔ 'pa 'ce, ɔ'ɔ dıli nyımεε gbεgbεın gbı

dli la. ⁶ -ɔ -ka zekalidli -ka, -we 'nia -mi tıku, ɔ'ɔ li we 'muna, nu, gbuzɔnu gbıu 'muna ɔ lia. ⁷ -ɔ -ka zekalidli -ka, nyumaa -yɔgbı ɔ tia 'wu, gbı weee ɔ zuɔ dli -gbı, gbı weee ɔ dıa dli 'wu, 'in ɔ slıba gbı weee 'wlu zu la.

⁸ Zekalidli 'na 'ka cı labhıa, -Lagɔgbuu -falıpapıe yia labhıa, weli -putunya gbagbıe yia 'yigbea, 'in -luyılo 'ka labhu. ⁹ Nu, -amıaa -luyılo 'ni gbada -mi, 'in -amıaa -Lagɔgbuu -falıpapıe 'ni gbada -mi. ¹⁰ Nu, 'yılı -we ka zlı -we mia gbada -ka yi, -we 'nia gbada -mi, 'in -muu bhıa la.

¹¹ Nu, da in mia zıme 'yısłkpıle nya, 'yısłkpıle 'bhısa na gbaa, 'yısłkpıle 'bhısa na pıpalıa 'wlukııın la, 'yısłkpıle 'bhısa na sısalıa gbı 'wu. 'In da in -zeε 'yigweladolunya, in yia 'yısłkpıleε lenıgbı 'bıbhı. ¹² Nu, -zeεn, -lı -a 'yia -yo 'wluluu, we 'wlu sa 'yılıgılabhu -vıgnı 'wu -a yı we -yo. 'In -yo -a yia 'yılıa kpεεn kpεεn weee 'yılı nya. Nu, -zeεn, na -luyılo 'ni gbada -mi, 'in weee 'yılı nya -Lagɔ na yia yıbhıa kpεεn kpεεn, sa ɔ 'de -yia 'mi, 'sa.

¹³ -Slεεn, weee -lı ta -minı mı la: dlızuɔve, dlıwıdıdıe, zekalidli. 'In weee -lı weee -minı glaa, -we 'yılıa, mu -wa zekalidli.

14

Zuzu 'Pıpaı wlawlali

¹ A -talı nyumaa zekalidli da tia. Amıaa dli nyini 'ya Zuzu 'Pıpaı wlawlali 'wu. 'In -we amıaa dli 'kaa 'wınyıni bhıbhı mu -wa -Lagɔgbuu -falıpapıe. ² Nu, weli -putu wa 'nia -yi, nyımε -ɔ -ka we gba, ɔ 'nia nyıma -yla gbı gba, -Lagɔ -yla ɔ gbaa gbı. -We ka gbı -wa, nyımε yabhlogbɔɔ'ɔ 'nu we 'wula. -Lagɔɔ Zuzu 'tıtε nya ɔ gbaa gbuzɔnunya mıa zızeda.

³ Nu, -ɔ paa -Lagɔgbuu -falı, nyıma -yla ɔ paa we, 'in ɔ 'ka wa dlızuɔve -gıpalı, ɔ 'ka wa 'kuaylıpa, ɔ 'ka wa dlı -beıı -yıpalı. ⁴ -ɔ gbaa weli -putunya, ɔ 'deε dlızuɔve ɔ palıa -gbı, 'in -ɔ paa -Lagɔgbuu -falı, leglizı weee dlızuɔve -mıɔ palıa -gbı.

-mi, amiaa 'yabhlo mneni o 'ka -Lagobu bhli, 'in-gudu 'ka nyuma-slolu, -li mia zizada -gudu 'ka we 'bhlesa, 'yabhlo 'ka weli -putunya gba, 'in-gudu 'ka we 'ji gba, nu, -muv weee yia -Lagonyuma-yobe, 'in wa dlizove 'ka-gubho. ²⁷ 'In nyime-ka weli -putunyaa gbagbie bhli, nu, nyuma 'so, nyuma ta nu 'sa -bhlo -bhlo, 'in weliya wa gbaa nyime yabhlo 'ka we 'ji gba. ²⁸ Nu, -we wa gbaa, nyime yabhlogbo 'ni -mi o 'ka we 'ji gba, -zugba wa 'mu nwe leglizui -zejila 'wu. -o -ka -mi, o gba o 'de dli zo, o 'de -yla, we -yo -Lago -yla. ²⁹ We -ka -Lagobu -falpanya, -de nyuma so, -de nyuma taa, -maa gba, 'in -we wa gbaa, nyuma tolba sisali we 'wu. ³⁰ 'In nyime yabhlo -ka -bha -mi, -Lago -ka o gbu yabhlo 'kluslolu o -ka we gbada -mi, o mia gbada tia -moo 'mu nwe. ³¹ A 'de weee mneni a 'ka -Lagobu -fali 'pa 'bila -bhlo -bhlo, 'in we 'ka nyuma weee -slolu, 'in we 'ka wa dli -belv -yopali. ³² Nu, -wa paa -Lagobu -fali, wa -yi gbu -falpapie kpa sa. ³³ Nu, -Lago 'ni gbu bidi -bidi bidii lenv -Lago, 'wututve -dloo -Lago -wa.

We 'gbu, sa wa nva we leglizui weee 'wu -Lagonyuma weee nyidi, we -mi 'sa. ³⁴ Nu, leglizui -ka 'wlugbeli 'nwnu 'mu nwe, wa 'ni wa gbagbiee 'yoo 'nye. 'Sa Moizu tite gbaa, wa zu nukpasia 'nwnwe. ³⁵ 'In wa -ka 'yibha wa 'ka gbu yabhlo 'wolanu, wa 'yibha wa 'lowlia we la -budunwee. 'Nwno 'ka leglizui -zejila 'wu weli 'wobhu o 'ka gba, we 'ni 'ylinani.

³⁶ 'Lee, amia dli, amiaa -gbe -Lagoweli dlia gwe yi? Yaayu, amiaa 'de -bhlogbo -gbe we nynia yi? ³⁷ We -ka, nyime yabhlo ka we 'wlukubn lapupali nu, -Lagobu -falpanya o -mia ni, 'in Zuzu 'Pupaa wlawlalu nya o nva gbunya le ni, o yibheli we 'ji nu, -we na celia da ain 'wu, Jejitapee tite yabhlo -wa. ³⁸ 'In nyime -mamo 'ni we 'woyibheli, -Lago 'ni ci -moo -yi: wa 'na pulv -moo yukwli -ni.

³⁹ We 'gbu, na bhelia, amiaa dli nyini -Lagobu -falpapie 'wu bhabha.

'In a 'na -klolu nyuma -tolbaa weli -putunyaa gbagbie -ni. ⁴⁰ Nu, a nu we 'de weee le sazou sa, 'in we -mi 'ce 'ce.

15

Klisu tltinya lv 'wusove

¹ Bheliau, -Lagobu in gbaa ain -yla, a nwnua -yo, 'in a mi yaa -sleen da -yolaneda, we 'gbu na saa amiaa dli glu. ² Sa in gbaa wee -Lagobu -muni ain -yla a -ka 'sa we -gu no, 'in we puea ain, 'mu we 'ni -muv, -zugba amiaa dlizove mia, bhe -wa.

³ Gbu -we wa -slolua na 'de, 'mu in -slolua ain tia, mu -wa nu: Klisi ka ti -amiaa gbonyuu 'gbu, sa -Lagobhe gbaa zlme we, 'sa. ⁴ 'In wa faa o gbawla 'wu, we 'yli tanuv zli o yia tltinya glaa 'wus, sa -Lagobhe gbaa zlme we, 'sa. ⁵ o -slolua o 'de *Sefasi 'klv, 'bhie, o yia o 'de o tietienya kugbua le 'so 'kluslolu. ⁶ -Muv 'bigv, -Lagobhelia -wa zia nyumaa 'wlu 'so glu gbu -gu, o yia wa 'klv 'tlali dabudu. Nu, wa duun -ga 'yliy -slv, 'yabhlo -bhlo tia. ⁷ -Muv 'bigv, o yia *'Zake 'klotlali, 'bhie, o yi 'yaa tietienya weee 'klotlali. ⁸ We bhialida, wa 'de weee nu 'bigv, o yi 'yaa -ami 'klotlali, -ami 'wlv 'yu o ka gwahe 'tlali o 'nyaa.

⁹ Nu, -Zezu tietienya glaa -ami -wa wa 'kienyile, in 'ni 'debhe -gbolu we 'klv -ka wa 'ka 'mi la -Zezu *tietienyo, -we ka gbu -wa, in ka leglizui 'klyie 'wupalali. ¹⁰ 'In, sa in mia -zeen da, -Lago 'nani nya in mi 'saa. 'In wee o 'nani o nva 'mi 'wu, we 'ni 'wutv bhe: -we ka gbu -wa, lubho in nva, we -zi -Zezu tietienya weee. We 'ni -ami nu weee lubho, -Lago 'nani sua 'mi, 'in na nva we. ¹¹ Nu, we 'ka -ami -zeoo, we 'ka wamia -zeoo, -Lagobu -a mia gbada, 'in a nwnua -yo, mu mia de.

-Lagoyi yaa-ama wobhua tltinya glaa

¹² Nu, -Lagobu -a gbaa da ain -yla, -a nee ain -yla Klisi ka 'wus o tltinya glaa. 'In sa amiaa lv -nyuma -bhlo -bhlo 'ka gba tltinya 'ni mneni wa 'ka tltie lv 'wus? ¹³ We -ka nu, tltinya'a -so 'wu tltie lv, -zugba Klisi

'ni tithie lv 'wɔsɔ. 14 We -ka nu, Klisi 'ni tithie lv 'wɔsɔ, -zugba -Lagɔgbɔ -a gbaa da ain -yla, gbɔ -kpɔa -wa. 'In amiaa dɪzɔzɔve mɪ 'yaa gbɔ -kpɔa nya. 15 We -ka nu, tithinya'a -sɔ 'wɔ tithie lv 'piɛn ni, -zugba -Lagɔ -a zɔlvɔ yo -yɔ. -We ka gbɔ -wa, -a ka gba nu, -Lagɔ ka Klisi 'wɔbhu tithie lv. 'In -zugba ɔ 'ni we lɛnu. 16 We -ka nu, tithinya'a -sɔ 'wɔ tithie lv, -zugba Klisi 'ni tithie lv 'wɔsɔ. 17 We -ka nu, Klisi 'ni 'wɔsɔ tithie lv, amiaa dɪzɔzɔve mɪ klo nya, -zugba a mɪ -slɔ mnɔda amiaa gbɔnyii lv. 18 We -ka 'sa -mɪ, -wa weee thia, -zugba wa mɪ Klisi 'wɔ, -maa ka mnɔ. 19 We -ka nu, dɔdɔ -mɪnɪ -gɔv 'pipee -bhlogbɔɔ 'gbɔ, -a dɪ Klisi dɪ 'wɔ, -zugba nyazɪnya -a -mɪa bhabha nyima weee nyɪdɪ.

20 Nu, Klisi ka 'wɔsɔ tithinya lv, gbɔzɔnɔ -wa. Klisi -sɔa 'wɔ tia tithinya glaa 'bhie, tithinya tɔlvɔ 'kaa 'wɔsɔ tithie lv. 21 Nu, sa tithie yia la nyime yabhloo gbɛgbɛɪn, 'sa -bhloo 'dɛ tithinya 'wɔsɔsɔve tithie lv yia la nyime yabhloo gbɛgbɛɪn. 22 Sa nyima weee -wa nɛa *-Adan -yɔ la, wa thia, 'sa -bhloo 'dɛ nyima weee -wa nɛa Klisi -yɔ la, -maa yia 'yliyɔgagie 'yia. 23 Nu, -ɔ -ka -mɪ ɔ ka ɔnɔv -galida, Klisi -galia nyima weee 'yu, Klisi -sɔa 'wɔ tia tithie lv. -Mɔv 'bɪgɔ, -wa -wa Klisi -nɔ, zɪ ɔ yia yia, -maa yia tithie lv 'wɔsɔa ɔ 'bɪ tɛɪn. 24 -Mɔv 'bɪgɔ, dɔdɔ yia labhua: zuzu 'nyuuu nyimaa -gɔgale klaa, we se klaa, we -yɔ we 'tɪtɛ, Klisi yia we 'dɛ weee lasaa, 'in nyimaa 'wlulapɪɪe ɔ yia Dide -Lagɔ yoo 'nyɛa. 25 We mɪ nu, Klisi pɪɪ nyima 'wlu la tikli, 'in -Lagɔ 'ka ɔ tɔnyuma lu, 'in ɔ 'ka wa ɔ bhɔ zɔ laslvɔ. 26 Nu, tɔnyimɛɛ 'wɔbhlolunɔ -ɔ -Lagɔ 'kaa lasa, mɔ -wa tithie. 27 Nu, we mɪ cɛɪda -Lagɔsɛbhɛ 'wɔɛ:

«-Lagɔ ka ɔ bhɔ zɔ -lu weee laslvɔ.»
 'In -we mia tikli, mɔ -wa nu, -Lagɔ ɔ slɔlvɔ Klisi bhɔ zɔ wee -lu weee la, -mɔɔ 'ni wee «-lu weee» glaa -mɪ. 28 Nu, -Lagɔ -ka Klisi zɔ -lu weee laslvɔ, 'in -Lagɔɔ 'Yu -ɔ -Lagɔ slɔlvɔ -lu weee zɔ la, 'in -mɔɔ slɔlvɔ -mɔɔɔ 'dɛ -Lagɔ zɔ la. Sanɛɛ 'sa -Lagɔ yia -lu weee 'wlu -lapɪɪa kpɛɛn kpɛɛn.

29 Nu, nyima -tɔlvɔ gbaa wa batizee wa tithinya 'bɪ 'wɔ, lɛɛ -lu wa 'ka we 'wɔ 'yia? We -ka nu, tithinya'a -sɔ 'wɔ tithie lv gbɔzɔnɔ sa, lɛɛ -lu ka 'gbɔ waa nyima -manɪ gba wa batizee wa tithinya 'bɪ 'wɔa?

30 'In -amia, lɛɛ -lu ka 'gbɔ -a palɪ -amiaa 'dɛ 'yɪv nyimɛ -bha -lu 'yu bhla weee nya? 31 Bheliain, in mɪ tithie 'yu 'yɪ weee zɪ. Na 'dɛ na ylimania amiaa 'gbɔ -amiaa -Kanyɔ -Zezu Klisi 'wɔ: we 'dɛɛ 'gbɔ na gba 'saa. 32 We -ka dɔdɔ -gɔv -lii 'yɪyɪe 'gbɔ, in yɪ tɔv gɔ -fliinuma nya Efɛzɪgbe nɔkplɛ, lɛɛ -lu in 'ka we 'wɔ 'yia? We -ka nu, tithinya'a -sɔ 'wɔ tithie lv, 'in -a gbaa nyima tɔlvɔ 'bhisɛ:

«-A li, -a 'ma, nu,
 cɪzɪ thia -a yia.»

33 A zɔ amiaa 'dɛ 'yliyɔ, nu, «'talea 'nyii kwaa nyime gbɔnyuu lɛnve lv.»

34 A yili amiaa 'dɛ 'wɔ lv, sa we nania 'yɪ, 'sa. 'In a 'na nɔnɔ gbɔnyuu lɛ -ni. Nu, ain glaa nyima tɔlvɔ 'ni -Lagɔ -yɪ. -We na gbaa da, amiaa zɔbhahgbɔ -wa.

Ku -sɔa 'wɔ tithie lv, sa we mia?

35 'In nyime yabhlo yia layɪbhaae: sa tithinya 'ka 'wɔsɔ tithie lvɔ? 'In ku -mɔmɔ wa 'ka -ka? 36 -Gɔwɔtɔnyɔ, -in pɔpalɪ -slɔ 'wlukɔvɔn la, -in 'ni we 'ji -yɪ nu, -lu -na glɔ, we ka tɪ 'bhie, we mia. 37 -Luu 'ya -kpɔa -na glɔ, -de 'mnɔyaa, -de glɔglɔ -luu 'ya -putuu, mɔ -wa, we 'ni -we mia 'cɪn, 'mɔ -na glɔ. 38 -Mɔv 'bɪgɔ, ku -we nania -Lagɔ dɔdɔ, 'mɔ ɔ nyɛa glɔglɔ -lu. 'In -luu 'ya -we -ka -mɪ -mɔv ka -mɔv 'dɛɛ ku. 39 'Yliyɔgalu weee 'ni yɪɛɛ -bhlo -ka: nyima ka -maa nɔv yɪɛɛ sa, 'in nima kaa -mɔv nɔv yɪɛɛ sa, 'zianya ka -mɔv nɔv yɪɛɛ sa, 'in zibhinya kaa -mɔv nɔv yɪɛɛ sa. 40 Yalɪ -lii ku mɪ 'ya, 'in dɔdɔ -gɔ -lii ku mia. Yalɪ -lii 'ylinanɔ ka we 'dɛɛ sa, 'in dɔdɔ -gɔ -lii 'ylinanɔ ka -mɔv 'dɛɛ sa. 41 'Ylɔv 'pɔpɔve mɪ we 'dɛɛ sa, 'cɔv lɪɪe mɪ we 'dɛɛ sa, -zɛɪ lɪɪe mɪ we 'dɛɛ sa, 'in 'dɛbhie wee -zɛɪ glaa we lɪɪe zizli 'wɔ.

42 'Sa -bhlokpade we mia tithinya tithie lv 'wɔsɔ gbɔ nya. Nyime -ka tɪ wa -ka ɔ 'bhlu, zɛn ɔ zɛan, da ɔ -ka 'wɔsɔ tithie lv, ɔ ku lolu 'nia 'maslɛn

tia yi. ⁴³ Wa -ka ɔ 'bhlu, ɔ 'ni -lu yabhlogbɔɔ. 'In da ɔ -ka 'wɔsɔ tɪtɪe lɔ, 'ɲɪmmɪe 'kadɔ nya ɔ sɔa 'wɔ. Wa -ka ɔ 'bhlu, ɔ 'ni 'tɪtɪe yabhlogbɔɔ 'wɔ -ka. 'In da ɔ -ka 'wɔsɔ tɪtɪe lɔ, 'tɪtɪe yea ɔ. ⁴⁴ Wa -ka ɔ 'bhlu, -zugba dɔdɔɔvɔ -nyimɛɛ ku wa 'bhlu, 'in ɔ -ka 'wɔsɔ tɪtɪe lɔ, Zuzu 'Pɔpa nyɛa ɔ 'yliyɔgagɪe. Dɔdɔɔvɔ -nyimɛɛ ku mɪ, 'in ku -we Zuzu 'Pɔpa nyɛa 'yliyɔgagɪe, -mɔvɔ mɪ 'yaa. ⁴⁵ Nu, we mɪ cɛlɪda -Lagɔsɛbhɛ 'wɔɛ:

«Tɪa -nyimɛ -Adan -zɛa dɔdɔɔvɔ 'yliyɔganyɔ».

'In -Adaan 'wɔbhɪlɔlɔvɔ -zɛa zuzu -we wɪlaa 'yliyɔgagɪe. ⁴⁶ Nu, we 'ni ku -we Zuzu 'Pɔpa 'nyɛa 'yliyɔgagɪe -mɔvɔ yi tɪa, dɔdɔɔvɔ 'yliyɔganyɔ yia tɪa, -mɔvɔ 'bɪɔvɔ ku -we Zuzu 'Pɔpa 'nyɛa 'yliyɔgagɪe yia lɔgada. ⁴⁷ Nu, bla nya -Lagɔ nɔa tɪa -nyimɛ lɛ, 'in nyimɛɛ 'sɔnɔ mɪa, yalɪ -mɔɔ 'bhɔa. ⁴⁸ Dɔdɔɔvɔ -nyɪma 'wɔvɔ nyimɛ -Lagɔ nɔa lɛ bla nya mɔ, 'in yalɪnyɪma 'wɔvɔ nyimɛ ɔ 'bhɔa yalɪ mɔ. ⁴⁹ Sa -a -yɔ dɔdɔɔvɔ -nyimɛ ɔ -Lagɔ nɔa lɛ bla nya 'wɔwɔlɔa, 'sa -bhɪlɔɔ 'dɛ -a -yɔ nyimɛ ɔ 'bhɔa yalɪ yi 'yaa 'wɔwɔlɔa.

⁵⁰ Bheliain, -we na gbaa mɔ ni: nyimɛɛ dɔdɔɔvɔ -ku kaa yɪcɛ -yɔ 'pɪɔn 'wɔ, we 'ni mneni we 'ka -Lagɔɔ nyɪmaa 'wɔlɔlɔpɪɪe zɔ pla. 'In -we 'kaa tɪ, we 'ni mneni we 'ka -we'e tɪaa 'bɪ li.

⁵¹ -Slɛɛn, zizelu yabhlo na yia aɪn -yla 'bhlesaa: -a 'dɛ weee 'nɪa tɪa yi, nu, -a 'dɛ weee ku wa yia 'bhɪtia. ⁵² Nu, lɛ we yia nɔa sa slɔvɪ, 'yɪlɪ kapɪe 'bhɪsa, 'wɔbhɪlɔlɔ -lɛglɛɛ gba zɪ. Nu, we lɛglɛ -ka gba, 'in tɪtɪɪnya sɔa 'wɔ tɪtɪe lɔ, -maa -putu'u tɪ 'maslɛɛn, 'in -amɪa, -amɪaa ku bhɪtia. ⁵³ We mɪ nu, ku -we 'kaa zɛn, we -zɛ ku -we 'na 'kaa zɛn, 'in ku -we 'kaa tɪ, we -zɛ ku -we 'na 'kaa tɪ. ⁵⁴ Nu, ku -we 'kaa zɛn, we -ka ku -we 'na 'kaa zɛn -zɛ, 'in ku -we 'kaa tɪ, we -ka ku -we 'na 'kaa tɪ -zɛ, -zugba -we -Lagɔsɛbhɛ gbaa we ka gba:

«Tɪɪe ka labhɔ,

'in -Lagɔ ka tɪtɪe lu kpɛɛn kpɛɛn!»

⁵⁵ «'Oo tɪtɪe, da -na tɔvɔ lulue mɪnɪa?

'Oo tɪtɪe, da -na tɔ -gɔ kpɛɛ mɪnɪa?»

⁵⁶ Nu, tɪtɪeɛ nɔ tɔ -gɔ kpɛɛ mɪa, gbɔnyuu -wa, 'in Moizu tɪtɪe mɪa, mɔ -wa gbɔnyuuu 'tɪtɪe.

⁵⁷ Nu, -a 'pa -Lagɔ fuo, ɔ 'gbɔ -a yia tɔ lu, -amɪaa -Kanyɔ -Zezu Klɪsɪ 'wɔ.

⁵⁸ We 'gbɔ, na bhelia -zɔnɔ, a 'tɛmanɪ 'wɔ, 'in a 'yɪlɪgbe gege, a 'ka Nyɪmaa -Kanyɔɔ lubhɔ nɔ 'yɪlɪ weee nya, -gɔladolue nya. 'In a -yɪ we 'jɪ nu, Jɛjɪtapɛɛ lubhɔ -we a mɪa nɔda, we 'nɪa 'wɔtɔa yi bhe.

16

*'Gwɛzi wa -saa wa 'ka *-Zeluzalɛmɔvɔ -Lagɔnyɪma 'nyɛ*

¹ 'Gwɛzi wa -saa wa 'kaa *-Zeluzalɛmɔvɔ -Lagɔnyɪma 'nyɛ, we gbɔ na yia -slɛɛn da gbaa. Sa in gbaa we -Galasiii leglizɪnya -yla, amɪa nɔ 'ya 'sa we. ² Mɔ -wa nu, dimasɪ weee nya, ɔ -ka -mɪ ɔ zɔ ɔ 'dɛɛ -gbɛ 'gwɛzi la, sa ɔ yia. Nu, wa 'na wɔlɔ 'mɪ in -ka nyɪ 'bhie, wa 'ka we -sa -nɪ. ³ Da in -ka amɪaa -gbɛ nyɪ, nyɪma a -saa -bha, 'ma na yia tiea 'sɛbhɛ nya kwɛɛ amɪaa wɔlɔlɔlu nya -Zeluzalɛmɔ. ⁴ We -ka -mɪ nu, na 'dɛ -yɔ wa mɪnɪ 'ya -mɔ nɪ, 'in na -yɔ wa mɪnɪa.

-Li Pɔlɔ 'kaa lɛnɔ we gbɔ

⁵ In -ka Masedvanɪ -dɔdɔ 'wɔdɪ 'bhie, na yia amɪaa -gbɛ. (Nu, Masedvanɪ -dɔdɔ -gɔ na yia 'plɪa.) ⁶ In mneni in 'ka amɪaa -gbɛ -tɔ 'yɪlɪ sanɪmɛ, -de na yɪ amɪaa -gbɛ tɔvɔ 'dɛbhie, 'in 'ɲwɔtɪlɔyɪbhɪa 'ka 'plɪ. 'Bhie, mɔ in mɪa mɪnɪda, a 'ka -mɔ 'mɪ yoo kwa. ⁷ Nu, in 'nɪ 'yɪbha, in -ka 'plɪda -mɪ, in 'ka aɪn 'yɪ bhe, in 'yɪbha in 'ka amɪaa -gbɛ ladɪlɪ 'yɪlɪ sanɪmɛ nya, -zugba -Lagɔ -ka we -yɔɲwɪnɪ.

⁸ We mɪ 'sa 'bhie, in 'yɪbha in 'ka -slɔ Efɛzɪgbe nɔkplɛ -tɔ tɪklɪ, 'in *Pantɪkɔtɔvɔ 'yɪlɪ 'ka nyɪnɪ. ⁹ Nu, 'yoo ka 'mɪ -yla -kalɪ sɔ weee lɔ, in 'ka lubhɔ 'kadɔ nɔ. 'In na tɔnyɪma -zu 'wɔ.

¹⁰ Timotee -ka amɪaa -gbɛ nyɪnɪ, a kpa ɔ 'nanɔvɔ, 'in ɔ 'ka we 'jɪyɪbheli aɪn nyɪdɪ nu, a ka ɔ 'lakpasu kpa. Nu, Nyɪmaa -Kanyɔɔ libhɔ ɔ nɔa -amɪ 'bhɪsa. ¹¹ Nu, nyimɛ yabhlogbɔɔ 'na tɪlɪ ɔ 'yɪlɪ -nɪ. A -sa ɔ 'wɔ, a 'ka ɔ yoo

kwa -dlɔɔ, 'in ɔ 'ka na -gbɛ nyini, nu, in mi ɔ wɔda, ɔ -yɔ bhelia.

¹² Nu, we -ka -amɪaa bheli Apolɔsɔ, in ka ɔ 'dɪzɔ duun ɔ 'ka amɪaa -gbɛ mni bhelia tɔba nya, 'in ɔ 'ni we -yɔŋwnu 'mnumnu, ɔ 'ka bhla -mɪni nya amɪaa -gbɛ mni. Nu, da ɔ -ka bhla 'yi, -mɔ ɔ yia mɪa.

'Dɪzɔwɛli -yɔ fɔsawɛli 'wɔbhlolunɔ

¹³ A zɔ amɪaa 'dɛ 'yliyɔ, a zɔ dli gege, a -zɛ dlitɛlɔnya, a 'tɛmanɪ la.

¹⁴ A nu gbɔ weee lɛ zɛkalɪdli nya.

¹⁵ Bhelian, gbɔ yabhlo na yɪbhalɪ 'yaa aɪn. Amɪaa 'dɛ -yi we 'ji nu, Sitefanasi -yɔ ɔ -buduŋwɛɛ -nyuma plaa -Lagɔtia Akai -dɔdɔ -gbɔ, 'in wa yia wa 'dɛ nya -Lagɔlubhoo nɔnɔe bhli, -Lagɔnyumaa zɔzɔnɔɔ 'gbɔ. ¹⁶ We 'gbɔ, nyuma mɪa wa 'bhisa, a zɔ wa 'nɔŋwɛ, 'in -wa -yɔ wa nɔa lubho -bhlo, a zɔ 'ya -maa 'nɔŋwɛ.

¹⁷ Da Sitefanasi klaa, Fɔtunatusɪ klaa we -yɔ Akaikusɪ yia na -gbɛ, -mɔɔ ka 'mɪ 'mɔna 'wɔla, da a 'nɪa -bha -mɪ, -we in 'nɪa -ka, 'in wa yia 'mɪ we 'nyɛ amɪaa 'bɪgɔ. ¹⁸ Nu, wa ka na dli lapalɪ, sa wa palɪ amɪaa 'dɛɛ dli la, 'sa. A yibheli 'sasɔkpa -nyuma 'ŋɪkwali saɛ.

¹⁹ Leglizɪnya mɪa -Azii -dɔdɔ -gbɔ, wa nɛɛ, wa -sa aɪn fɔ. Akilasɪ klaa, Plisilɪ klaa, we -yɔ leglizɪ -we gbelia 'wlu wa -budu zɔ, wa nɛɛ, wa -sa aɪn fɔ bhabha Nyumaa -Kanyɔɔ 'ŋɪni nya. ²⁰ -Lagɔbhelia weee mɪa -seli, wa nɛɛ, wa -sa aɪn fɔ. A sɪsalɪ fɔ, 'in a gbɪgbleli bhelia -yɔ bhɔlɔa 'bhisa.

²¹ Amɪaa fɔsawɛli -amɪ Pɔlɔ cɛli na 'dɛɛ sɔ nya.

²² Nu, nyɪmɛ -ɔ Nyumaa -Kanyɔ 'ni dɔdɔ nanɪ, mɛ mɪ ɔ -nɔ nya. Malanata!*

²³ Nu, Nyumaa -Kanyɔ -Zezu ŋwna aɪn 'nyu la. ²⁴ In -kalɪ a 'dɛ weee zɛ -Zezu Klisɪ 'wɔ.

* **16:22** Malanataa ji -wa «-Amɪaa -Kanyɔ, -in yi!», alamɔwɛli 'wɔ.

'Sεbhεε 'sɔnu Pɔlv 'paa Kolenti -nyima yoo

-Lagɔnyima -wa mia Kolentigbe 'wɔ, 'sεbhεε 'sɔnu -we *Pɔlv 'paa wa yoo, mu -wa. Pɔlvɔ tia -sεbhε ylia Kolentu -Lagɔnyima, tɔlvɔ yia 'cε 'pa, 'in tɔlvɔ yia -maa dli 'bhiti, 'in -maa yia -maa 'dε -Lagɔ yoo 'nye 'nanu. Wee 'sεbhεε 'sɔnu ɔ 'paa yoo, ɔ nεε -muɔ nuɔkplε nu, ɔ dli mɛni -we ka gbv -wa, tɔlvɔ 'yibha wa 'ka nɔ tiklu. 'In ɔ yi 'yaa cεli -wa 'paa 'cεε gbεgbεin, ɔ 'ka ɔ 'dε gbv 'wlu -sa.

Fvsawεli

1 -Ami *Pɔlv, ɔ -wa -Zezu *Klisu *ti-etienyɔ -Lagɔɔ dɔmagbv nya, -ami -yɔ -amɔaa bheli Timotee 'sɔ, -amɔ cεlia -Lagɔɔ *leglizɔ mia Kolentigbe nuɔkplε 'sεbhε 'wɔ, we -yɔ 'ya -Lagɔnyima weee -wa mia Akai -dɔdɔ -kpabhie -gu. 2 Nu, -amɔaa Dide -Lagɔ -yɔ Nyɔmaa -Kanyɔ -Zezu Klisu ηwna ain 'nyu la, 'in wa 'nye ain 'wɔtɔtɔε -dlɔɔ.

Pɔlv paa -Lagɔ fuo

3 -Lagɔ ɔ -wa -amɔaa -Kanyɔ -Zezu Klisu Dide, ɔ -wa nyazɔdli -ka -Lagɔ -yɔ -bεlv -pa -Lagɔ, -a -mnɔni ɔ 'ηni! 4 -Amɔaa dli ɔ palɔ -bεlv -yɔ, -amɔaa siasie weee 'wɔ, 'in -wa mia siasie weee lv 'plɔlɔda, -a 'ka -maa dli -bεlv -yɔpalie kwεyɔmnɛnii 'gbv. Sa -Lagɔ palɔ -amɔaa 'dεε dli -bεlv -yɔ, 'sa. 5 Nu, sa -a sia duun Klisu 'gbv, 'sa -bhlokpade Klisu palɔ -amɔaa dli -bεlv -yɔ bhabha. 6 Nu, -a -ka siada -mi, amɔaa dli -bεlv -yɔpalie -yɔ amɔaa gbv wɔbhɔbhɔvee gbv -wa. 'In -Lagɔ -ka -amɔaa dli -bεlv -yɔpalɔ, amɔaa dli 'ka wɔtɔɔ gbv -wa, 'in siasie -we 'wɔ -a mia, a 'ka we 'wlu zɔ ladɔ dltie nyaa gbv -wa. 7 -A dɔ ain dli 'wɔ gege, -we ka gbv -wa, -a -yi we 'ji nu, a mi -ain nya siada, 'in 'sa -bhlokpade -Lagɔ yia -a -yɔ ain 'sɔɔ dli -bεlv -yɔpalɔ.

8 Bheliain, siasie 'kadɔ -we lv -a 'plɔlia -Azii -dɔdɔ -gu, -a 'yibha nu, a

yibheli we 'ji: we 'gba wɔlv 'wɔ, we -zili -ain ηwe la, 'in -a yia -amɔaa 'pɔpɔε dli -sa. 9 We mi -ain dli nu, tia -a yia, 'in -amɔaa gbvsloluee gbv -wa. -Delee -a yi 'maslεen -amɔaa 'dε dli 'wɔdɔ, nu, -Lagɔ ɔ bhua tɔltɔnya 'wɔ tɔltɔie lv, -a 'ka ɔ 'dεbhlogbɔɔ dli 'wɔdɔ 'gbv. 10 Nu, -Lagɔ -saa -ain sanεε -sɔkpa -tɔltɔie kwεε, 'in mɔ yi 'yaa -ain wee tɔltɔie kwεε -saa. Cɔn, 'mɔ -a dɔ dli 'wɔ nu, mɔ yi 'yaa -ain we kwεε -saa. 11 'In amɔaa 'ya, -yɔ a yia -ain bεa -Lagɔbhɔbhɔe nya, -amɔaa 'gbv. Nu, nyima duun -Lagɔbhɔbhɔe wεlu 'gbv, -Lagɔ yia -ain 'nanɔ 'wɔnɔa yia, 'in nyima -duun yi 'yaa -Lagɔ fuo 'paa -amɔaa 'gbv.

Pɔlv mi ɔ 'dε 'wɔgvda

12 Gbv -we 'wɔ -a 'kaa -amɔaa 'dε 'yili-manɔ mu ni, -amɔaa dli mi we dayɔlu nya nu, -amɔaa nɔnɔbhɔ mi -mɔwɔda, 'in we 'snaa 'wɔ dɔdɔgbv -nyima weee gbεgbεin, 'in we mi 'ya 'sa 'dεbhie amɔaa gbεgbεin, sa -Lagɔ 'yibhaa. Nu, we 'ni nyimeε gbv yiloo sɔlv, -Lagɔɔ 'nanɔ sɔlv -wa. 13 Nu, 'sεbhε -a cεlia da ain 'wɔ, we 'ni -putu -ka, -we a zεlia dε, 'in a nɔa dε 'wɔla, mu -wa. 'In in dɔ we dli 'wɔ nu, -we mia da, 'wɔ a yia we lanɔa kpεen kpεen. 14 A -yi -slεen we 'ji -sεlε nu, -amɔaa mi amɔaa 'ηni -yɔmnɔni nya nya. 'In 'sa -bhloɔ 'dε amɔaa yi 'yaa -amɔaa -nɔ nya -mia, -amɔaa -Kanyɔ -Zezuu yiyizli.

15 -We ka gbv -wa, in dɔ wee gbv -mɔni dli 'wɔ tεun 'gbv, in 'yibha yaa in 'ka amɔaa -gbε mɔni tia, 'in -Lagɔ 'ka ain 'nanɔ -zakpa 'sɔ 'wɔnɔ. 16 In 'yibha yaa in 'ka amɔaa -gbε 'plɔli, 'in in 'ka Masedvanɔ -dɔdɔ -gu mɔni, in -ka Masedvanɔ 'bhɔ, in 'ka amɔaa -gbε lɔyi, 'bhie a 'ka 'mi yoo kwa, in 'ka Zudee -dɔdɔ -gu mɔni. 17 Nu, gbv -we in pɔpalɔ in 'ka lεnɔ, 'lee in 'ni we -gu 'wlukɔun lapɔpalɔ? 'In, in -ka gba gbv -mɔni na nɔa lε, na 'dεε dɔmagbv nya na nɔa we lε 'cε yi? 'In in 'ka gba -gba -bhlo 'wɔ «un», 'in «-innya» yi? 18 Nu, gbv -a gbaa da ain -yla, -Lagɔɔ 'dε -yi

* 1:19 Silasi.

we 'ji sazɔnɔ sa nu, we 'ni «un» -yɔ «-innya» -a gba -gba -bhlo 'wɔ. ¹⁹ Nu, -amɪ klaa, Siliven* -yɔ Timotee klaa, -Lagɔɔ 'Yu -Zezu Klisi ɔ ka gbu -a gbaa ain -yla, ɔ 'ni «un» -yɔ «-innya». «in» ɔ -mia 'kɔmɔɔ! ²⁰ Nu, -li weee -Lagɔ gbaa ɔ 'ka nyɪma 'nyɛ, -Zezu Klisi -wa we «un», 'in ɔɔ -Zezu Klisi 'ɲni nya, gbaa -a yia «*-Amɛni!», -zugba -a mnɪni -Lagɔɔ 'ɲni. ²¹ Nu, -Lagɔɔ dɛ suslolua -a -yɔ ain 'wɔ tenyi tenyii Klisi 'wɔ. 'In mɔ ɲwnaa -ain, -a 'ka ɔ lubho nɔ. ²² -Lagɔ zɔa -amɪaa yibhelida ɔ 'ɲni nya, 'in ɔ yia -amɪaa dli zɔ Zuzu 'Pɔpa zɔ -amɪaa pui palie 'bhisa. 'In -li ɔ zɔa la, ɔ 'ka we -ain 'nyɛ, ɔɔ Zuzu -wa we tianɔ.

²³ -Lagɔ in 'bhua 'wɔ na gbɔdayɪnyɔ nya, in -ka yotubhɔ ɔ 'bha 'mi. 'In 'ni 'yibha in 'ka ain sɪalɪ 'gbu, in 'ni Kolenti lubhiti. ²⁴ -We a 'kaa dli -gɔ zɔ, -a 'ni -gba a nɔ we lɛ -gla nya. Nu, amɪaa dli zɔvɔe 'tɛ 'wɔ, 'in -a 'yibha -a 'ka ain -yɔbɛ amɪaa 'mɔna 'ka -gɔwɔlaylimani.

2

¹ In nɛɛ na 'dɛ nyaɛ, in 'ni amɪaa -gbɛ lubhiti, in yi amɪaa dli sumani lɔ. ² Nu, -amɪ -ka amɪaa dli sumani, nyɔɔ mneni ɔ 'ka na dli namani? -Wa -bhlo dɛ ka dli in sumania ma -wa! ³ 'Sɛbhɛ in cɛlia da ain 'wɔ, we ji -wa nu, in 'ni 'yibha in -ka amɪaa -gbɛ nyɪni, nyɪma -wa 'ka yaa na dli namani, 'in -maa 'ka na dli sumani. 'In dɪ we dli 'wɔ nu, na 'mɔna mɪ a 'dɛ weee 'mɔna nya. ⁴ Cɪn, dli sulo -yɔ dli lɔvɛ, we -yɔ 'mɔ nya 'yɪliya 'wɔ in cɛlia zɪmɛ 'sɛbhɛ -mɪni ain 'wɔ. We 'ni amɪaa dli sumanee gbu, nu, sa in -kalia amɪaa zɛ a 'ka we 'jiyibhelii gbu -wa.

A ti gbɔnyuu -lɛnɔnyɔɔ -yɔgbɔ 'wɔ

⁵ Nu, nyɪmɛ yabhlo -ka dli -sumani gbu lɛnɔ, we 'ni na 'dɛbhlo dli ɔ sumani, nu, a 'dɛ weee dli ɔ sumania. -A 'na palɪ gbu -gɔ -ni, amɪaa lɔnyɪma tɔlvaa dli ɔ sumania. ⁶ Gbu -we amɪaa lɔnyɪma duun -sɔlɔɔ ɔɔ sanɛɛ -sɔkpa -nyɪmɛ -mɔni, -mɔɔ nanɪ sa 'yɪli, we -tɔ sa. ⁷ We 'gbu, -slɛɛn, a ti ɔ -yɔbhɔ 'wɔ, 'in a 'pa ɔ 'kɔayɪli, -delee ɔ dli yi sumani bhabha, 'kɔa yi ɔ 'yɪlɪlawla tɔɔtɔɔ. ⁸ We

'gbu, in nɛɛ ain -ylaɛ, a -sɔlɔɔ we ɔ 'kɔ nu, a -kalɪ ɔ zɛ. ⁹ -We ka 'gbu in yia ain 'wɔcɛli mɔ ni: la in yɪlaa ain, in 'ka we -yɔyɪ, -de gbu weee in mia ain -sɔlɔɔ, a ka lamnazi, 'in a 'ka we 'nɔɲwɛ zɔɔ. ¹⁰ Nu, a -ka nyɪmɛ yabhlo -yɔgbu 'wɔti, 'in -amɪ na ti 'yaa -mɔɔ -yɔgbu 'wɔ. 'In, we -ka gbɔzɔnɔ -sa in ti -lu yabhlo -yɔgbu 'wɔɔ, amɪaa 'gbu in yia we 'wɔti Klisi 'yu, ¹¹ -a yi *-Saatan 'yitide we yi -ain -gɔgalɪ. Nu, -amɪaa dɛ -yi we dli 'wɔnyɪni -gbɔnya.

Pɔlv mɪ Tloasi

¹² Da in nyɪnia Tloasi gbe nɔkplɛ, in 'ka Klisi gbɔzɔnɔ gbu gba, Jejitapɛ yia 'mɪ 'yoo 'nyɛ in 'ka -mɔ lubho nɔ. ¹³ Nu, in 'ni -bha na bheli Titɪ yɪli 'gbu, na dli ka sumani, we 'gbu in yia Tloasi -nyɪma wɛli 'pa, 'in in yia Masedvanɪ -dɔdɔ -gɔ mni.

-Zezu Klisi nyɛa -ain tvɔ lulue

¹⁴ 'In -a 'pa -Lagɔ fuo, nu, mɔ kwaa -ain 'yɪli weee nya Klisi tvɔ -luluee dugba -lilie 'wɔ. 'In ɔ bhua -ain 'wɔ -a 'ka Klisi -sɔlɔɔ da weee, nɛɛ 'wɔli ɲnɛ -we mneni la da weee. ¹⁵ Nu, -a 'wɔ sa wɪ kaa ɲnɛ -zɔnɔ, -we Klisi nyɛ -Lagɔ. -A mɪ we nya, -wa -Lagɔ 'nyɛa 'pɔpɔe glaa, 'in -a mɪ 'ya we nya, -wa mɔa glaa. ¹⁶ Nu, -wa mia mɔda, tɪtɪlee ɲnɛ -we nyɛa nyɪmɛ tɪtɪle, 'mɔ we -mia -maa -nɔ nya, 'in -wa -Lagɔ 'nyɛa 'yɪliyɔgagɛ, 'yɪliyɔgagɛɛ ɲnɛ we -mia -maa -nɔ nya. Nyɔɔ ka gbu -mɪni lɛnɔ klɔa? ¹⁷ Nu, nyɪma -duun -tɔlvɔ -wa paa -Lagɔwɛli pɛlv, -amɪa 'ni wa 'bhisa -mɪ. -We ka gbu -wa, -Lagɔ tiea -ain, 'in -a gbaa ɔ wɛli gbɔzɔnɔ sa, Klisi lubhonɔnya 'bhisa ɔ 'dɛ 'yu.

3

**Wɔsuslolue loluu lubhonɔnya*

¹ Wee wɛli -mɪni ji -wa nu, -amɪaa 'dɛɛ 'yɪmanie gwe -a dɪ 'yaa yi? Yaayɪ -amɪaa 'dɛɛ 'yɪmaniee 'sɛbhɛ -a -sɔlɔɔ ain 'kɔ nyɪma tɔlvɔ 'bhisa yi? Yaayɪ 'mɔ -a -zɪlɪa ain yi? ² Amɪaa dɛ -wa -amɪaa 'sɛbhɛ, -we mia cɛlɪda -amɪaa dibhe 'wɔ, -we nyɪma weee mnenia wa 'ka yibheli, 'in wa 'ka zɛli. ³ Cɪn, gbɔzɔnɔ -wa, a mɪ Klisi

celicelisεbhe -amia 'paa yoo nya. Nu, we 'ni celida -mi 'sebhεcelinyu nya, nu, 'yliyaga -Lagoo Zuzu nya wa celia we. We 'ni celida -mi tokpa -boklo -falonya -gu, nyumaa dibhe 'wu we mia celida.

⁴ Sanεε 'sa -a gbaa, nu, -we ka gbu -wa, -Lago -a dia dli 'wu, Klisu 'gbu.

⁵ Nu, -a'a popali 'wlukoon la nu, -a mneni -lii lenve -amiaa 'de nya. - We weee ka lenve -a mnenia kwεyo, -Lagoo -gbe we bhua. ⁶ Nu, mo -zεlia -ain *'wosuslolue loluu lubhononya -zoon. We 'nia titee 'sebhεε -gbe 'bhu, nu, -Lagoo Zuzu -gbe we bhua. Titee 'sebhε mia, 'bha we bhaa, 'in -Lagoo Zuzu wlaa 'yliyagagie.

⁷⁻⁸ Wa ka tite celi tokpa -boklo -falonya -gu, 'in -Lagoo 'ηnumniee san yia 'mni, wee bhla -bhlokpade nya. 'In *Moizii 'klv mi lida wee 'ηnumniee san -mini nyaa 'gbu, *Izlaelinyima 'ni mneni wa 'ka o yla. 'In -zugba, wee san -mini 'plia we yia. 'In tite -we ka lubho -wa nyumaa tithie lo kwakwie, -moo -ka 'tla 'ηnumniee san nya, 'in sa -Lagoo Zuzu lubhoo 'ηnumniee san 'ka -mia? ⁹ Nu, tite -we ka lubho -wa nyumaa gbu 'wludidie, -moo mi yeda 'ηnumnie 'kadu san nya. Zuzu 'Pupa -o ka lubho -wa nyumaa nonve tiklu -Lago 'yu, -moo 'ηnumnie 'kadu san yia -bha 'wuzia. ¹⁰ -A mneni -a 'ka gba nu, 'ηnumnie ka san lia zlime, we 'ni 'masleen -lu yabhlogbo nya -mi desleen 'ηnumnie 'yu, -moo 'ylilo -zi we 'wuu 'gbu. ¹¹ We -ka nu, -lu -we 'kaa 'pli, we ka 'ηnumnie 'kadu 'yi, -zugba -lu -we mia la 'yi weee nyaa 'ηnumnie 'kadu 'yi, we -zi we.

¹² Nu, -a di sa -sokpa gbu dli 'wuu 'gbu, -amiaa dli 'te 'wu gege. ¹³ Moizi, -o zizea o 'klv 'wu 'naa nya, 'ηnumnie 'kadu -we -wa 'plipli -lu, Izlaelinyima yi we labhobhve -yoyi o 'kloo 'gbu, -amia 'ni -moo 'bhisa -mi. ¹⁴ Nu, wa 'ylimnee'e 'nu gbu 'wola. 'In we 'ka -zεen yli, wa -ka *'wosuslolue soaa 'sebhε zelida -mi, wa 'ylimnee mi 'wuwelida wee 'naa -bhloo 'de nya. Nyume -o -ka o 'de Klisi yoo 'nye, 'in wee 'naa bhua la. ¹⁵ Nu, -zεen 'ya, wa -ka Moizii 'sebhεnya zelida -mi -bhloo

'de, wee 'naa welia wa dli 'wu. ¹⁶ Nu, nyume -o -ka Nyumaa -Kanyoo gbegein 'bhiti, wee 'naa ka -bha 'bhu. ¹⁷ Nu, «Nyumaa -Kanyoo» wa gbaa da, we ji -wa -selie, «-Lagoo Zuzu», 'in da -Lagoo Zuzu -ka -mi, 'dεε -yla -mumie mi -bha. ¹⁸ Nu, 'naa 'ni 'masleen -a 'de weee 'klv 'wuwelida -mi, Nyumaa -Kanyoo 'ηnumnie -a mia -sloluda -vligni 'wu 'bhisa. Nu, Nyumaa -Kanyoo -o -wa Zuzu, o ka -ain 'bhiti, 'in -a 'ka o 'wuwlo -zε, 'in -a 'ka 'ηnumnie yabhlo 'wupli 'bhie, -a 'ka 'ηnumnie 'kadu 'wu pla 'ya. Nu, lubho -we Nyumaa -Kanyoo nya, mo mia de.

4

Mame -nyidanyaa wokpleε 'ηnumnilu

¹ Nyazidi nya -Lago 'nyeε -ain lubho -mini, we 'gbu 'kua 'ni -ain 'ylilawlada -mi we nooda. ² Nu, 'wiemigbonya -yo zobhaligbonya mia, -amia ka -moo nya kwnεε -sa. -A'a nu -dawligbu le, 'in -a'a 'bhiti -Lagoweli saputu sa. Nu, -Lagogbu -a gbaa sazoon sa, 'in -a gba la, we 'ka nyuma weee dli dudonamanu -Lago 'yu. ³ -Lagogbu -a gbaa, we -ka nu, we mi zizeda nyuma toba -yla, -zugba, -wa mia moomno -yloogbu, ma -yla we mia zizeda. ⁴ Wa'a ηwnu -Lagoo gbu -yo, -we ka gbu -wa, dudu -mini -gso -lago 'nyuu ka wa 'ylimnee 'lolo. Klisi -o -wa -Lagoo 'debhiee 'wuwlo, o 'ηnumniee san -Lagogbu mnenia la, 'mo wee -lago -mini kolba 'yoo, wa yi we -yoyu 'gbu. ⁵ Nu, -a -ka -Lagogbu gbada -mi, -a'a gba -amiaa 'dεε gbu, Nyumaa -Kanyoo -Zezu Klisi gbu -a gbaa. 'In we -ka -amia, -a mi amiaa lubhononya nya -Zezuu 'gbu. ⁶ -Lago -o gbaa: «Nu, zli li nikpise nyidi!» mo lili 'yaa o zli -amiaa dli zo, 'in o 'ka -ain o 'ηnumniee san yibhelie 'nye. Wee san lia Klisi 'kloo.

⁷ -Amia mia mame -nyidanya 'bhisa, wee 'ηnumnilu ka -ain 'wuladili. 'In wa 'ka we -yoyi nu, wee 'tite 'kadu -mini -Lagoo -gbe we bhua, we 'nia -amianoo -gbe 'bhu. ⁸ Wa ka -ain 'tuntnu -amiaa siatie nya so weee lo, 'in wa 'ni -ain lawlali. -Amiaa dli

-su, 'in 'kva 'nı -ain 'ylilawla. ⁹ Klyıe 'wv wa paa -ain, 'in -Lagv 'nı -ain solv lapalı. Wa ka -ain dudu labhı, 'in wa 'nı -ain lasa. ¹⁰ Nu, 'ylı weee nya -a bhua -Zezuu tıtlıe 'wv -amıaa ku zv, 'in v 'yliyvgagıe 'ka 'ya we 'de -slolu -amıaa ku zv 'gbv. ¹¹ Nu, -a -ga 'yliyv, 'in -a mıa 'ylı weee nya tıtlıe nvwee -Zezuu 'gbv, 'in v 'yliyvgagıe 'ka 'ya we 'de -slolu -amıaa tıtlı ku 'wv.

¹² Sanee 'sa tıtlıe nva -amıa 'wv lubho, 'in 'yliyvgagıe 'ka lubho nv amıa 'wv.

¹³ Dlızvzve -we ka daa *-Lagvsebhe gbaae:

«In ka dlı zv, we 'gbv in yia gba.»
 'In -amıa 'ya, wee dlızvzve -bhlokpade nya, -amıa ka dlı zv, 'in we 'gbv -a gbaa. ¹⁴ Nu, -a -yi we 'jıe, -Lagv -v 'bhua Nyımaa -Kanyv -Zezu 'wv tıtlınya lv, m v 'yaa -amıa 'wv bhua tıtlıe lv -Zezu nya, 'in v 'ka -amıa -yv amıa 'sv v 'de 'klwlelı. ¹⁵ Nu, gbv weee -mını -ka -ain ylıda -mı, amıaa zvzvzv gbv -wa, 'in -Lagv 'nanı 'ka nyıma duun 'wv lamnenı. A 'ka 'ylı weee nya 'wv zumanı v fuoparıe nya, 'in we 'ka -Lagv 'nı -mnını.

-A nv dlızvzve 'wv

¹⁶ We 'de 'gbv, 'kva'a wla cı -amıa 'ylıla. -Amıaa dudu -gv ku -ka labhıda -mı -se -seoo, -zugba, sa zlı zlıa, -amıaa -Lagvsu ze 'lululu. ¹⁷ Cın, -amıaa desleeeen sıasıe 'nı 'wv wlv, 'in we'e -gwle. Nu, -Lagv 'nımnıe 'kadu 'nıa bhıloluda -ka, 'mı we mnazıa la -ain -yla. 'In wee 'nımnıe -mını 'ylı bhabha we -zi -amıaa sıasıe 'wv. ¹⁸ Nu, -amıa'a yla -lu -we nyıma yıa -yv. -We wa'a 'yıa -yv, 'mı -amıa ylaa. -We wa yıa -yv, we'e -gwle, 'in -we wa'a 'yıa -yv, -mı -gwle gwle 'nı bhıloluda -ka.

5

¹ -A -yi we 'jı nu, -amıaa ku mı *'naabudu 'bhısa dudu -gv. We -ka labhı, -Lagv ka -ain -budu celı yalı, wee -budu 'na 'ka labhı, 'in nyıma 'nı we lenv wa sv nya. ² 'In -sleeen, -a mı kluda -a 'ka -amıaa dudu -gv -ku -mını 'wv 'tla, nu, -a 'yıbha -kp v -a 'ka yalı -budu zv pla. ³ Nu, wee yalı -budu -mını -ka -ain -gv -mı, -Lagv 'na 'ka -ain

kpanv nya ylı. ⁴ Cın, -a -ka dudu -gv -ku -mını 'wv gwle da -mı, klu -a klua nee 'gba 'kadu zv -a mı. We 'nı nu, 'yıbha -a 'yıbha -a 'ka -amıaa dudu -gv -ku -mını 'wv 'tla. Nu, -a 'yıbha -a 'ka yalı ku 'wv pla -bana 'bhısa, 'in 'yliyvgagıe 'ka tıtlıe mna. ⁵ Nu, -Lagv 'degbolu -saa -bha -ain, -a 'ka sa 'bhıti. 'In m v 'nyea -ain v Zuzu, zvzvzvnya v 'kaa -ain 'nye we tıanv nya.

⁶ Nu, -amıaa dlı 'te 'wv bhabha 'kvmıv, 'in -a -yi we 'jı nu, -a -ka dudu -gv -ku -mını 'wv -mı, -zugba -a -tlılv Nyımaa -Kanyv -yıla. ⁷ Nu, dlızvzvee solv -a nva, -a'a nv -lu -a yıa -yv solv.

⁸ Nu, -amıaa dlı 'te 'wv bhabha, 'in -a 'yıbha sazıv sa nu, -a 'ka dudu -gv -ku -mını 'wv 'tla, 'in -a 'ka Nyımaa -Kanyv kwesi ladıla mı. ⁹ We 'gbv, -a 'ka ku -mını 'wv 'tlaoo, -a 'ka we 'wv -tvoo, -a 'yıbha -a 'ka Nyımaa -Kanyv dudunamanı tıa. ¹⁰ Nu, -a 'de weee yıa Klısv 'yu 'tlaa v 'ka -amıaa -yv gbv 'wv bhı. 'In -v -ka -mı, da -mı -gaa 'yliyv dudu -gv, -we -mı nva le, -de we zvzvzv, -de we 'nyuuu, -mı 'ka 'penıe 'yı -mı solv.

-Lagv ka v -yv -ain 'wv suslolu Klısv -gv

¹¹ Nu, -we -wa Nyımaa -Kanyv svsv, -a -yi we 'jı, 'in -a yıa 'klı -a 'ka nyıma lu. -Lagv -yi -ain kpeen kpeen, 'in in dı we dlı 'wv 'ya nu, amıa -yi 'mı kpeen kpeen. ¹² -A 'nı -amıaa 'de gbv lolu gbaa yı ain -yla. Nu, -a 'yıbha -a 'ka ain 'yoo 'nye, 'in a 'ka amıaa 'de 'yımıanı -amıaa 'gbv. 'In -wa 'yımıanı wa 'de gbınya wa yıa -yv 'wv, -we 'nıa dlızv gbv nya -mı, a 'ka we 'bıgvalı sayıbhıli wa -yla. ¹³ We -ka nu, -a mı -gvvıvınya nya, -Lagv -yla -wa, 'in -a -ka 'wlvıvıan nya -mı, -zugba amıa -yla -wa. ¹⁴ Nu, Klısv -amıaa zekalıe ka -ain nvılazılı, -amıa -yi we 'jı nu, nyıme -bhılgv ka tı nyıma weee 'gbv. We 'gbv nyıma weee ka tı. ¹⁵ Nu, v ka tı nyıma weee 'gbv, 'in -wa -gaa 'yliyv, -maa 'nı 'masleeen 'yliyvga -maa 'de -yla, nu, Klısv -v tıa, 'in v yıa 'wv sv tıtlınya lv wa 'gbv, m v -yla wa -gaa 'yliyv.

16 We 'gbu -a'a 'bhu 'masleen nyime yabhlogbɔɔ 'wu dɔdɔgbu -nyumaa sɔlv. 'In zlime -a ka Klisi 'wɔbhu dɔdɔgbu -nyumaa sɔlv, -sleen -a 'na 'ka ɔ 'wɔbhu -mɔv sɔlv. 17 Nyime -ka Klisi 'wu -mi, ɔ ka nyime lolu -ze. Gbu 'cinnya ka 'pli, gbu weee ka gbu lolu -ze. 18 -Lagɔ ɔ suslolua -a -yɔ ɔ 'de 'wu Klisi -gu, ɔ -gbe gbɔnya -mɔni bhua. 'In mɔ 'nyea -ain ɔ 'de -yɔ nyuma 'sɔɔ 'wɔsuslolu -lubho. 19 Nu, Klisi 'wu -Lagɔ 'plila, 'in ɔ mia ɔ 'de -yɔ dɔdɔgbu -nyuma 'sɔ 'wɔsusloluda. ɔ 'ni wa gbɔnyuu yla. 'In ɔ yia -ain ɔ 'de -yɔ nyuma 'sɔɔ 'wɔsuslolue weli gbanya 'wɔv.

20 Nu, Klisi 'ηni nya -a bhua weli 'wu, nee -Lagɔɔ de mi ain lada -amɔaa ηwe nya: amɔa -a bhuhoea Klisi 'ηni nya, a ηwnu a -yɔ -Lagɔ 'sɔɔ 'wɔsuslolue gbu -yɔ. 21 Klisi 'ni gbɔnyuu yabhlogbɔɔ lenv, 'in -Lagɔ yia -amɔaa gbɔnyuuu 'gba ɔ 'wlu di, 'in -a 'ka ɔ 'wu nyuma tiklu -ze -Lagɔ 'yu.

6

1 -Amɔa -yɔ -Lagɔ sɔ nva lubho dabɔvɔv 'gbu, -a zva ain 'di nu, 'nanɔ a 'yia -Lagɔ kwee, a 'na -nyumonu we la -ni. 2 Nu, -Lagɔ nee:

«Bhla -we nya in mia 'nanɔ nɔda, in ka -mi yukwli pɔlv.

Gbɔwɔbhu bhla, in ka -na -wawɔyi.»

Nu, -Lagɔɔ 'nanu -yɔηwnu bhla ni -sleen. 'In 'yɔ -we nya nyime 'kaa gbu 'wɔbhu, mɔ nu.

3 -A 'ni 'yibha -a 'ka nyime yabhlogbɔɔɔ mnɔmnɔgbu lenv gbu yabhlogbɔɔ 'wu, wa yi -Lagɔɔ lubho -a mia nɔdaa da gbɔnyuu gba. 4 'In gbu weee 'wu, -a slolua we nu, -a mi -Lagɔɔ lubhonɔnyaa 'degbolu nya. Saee 'sa -a dila laylagbu -duun ni 'wlu zɔ la dltie nya: siasie klaa, gbɔnyuu -amɔaa ylylie -yɔ -amɔaa lawlalɔgbɔnya klaa, 5 -amɔaa bhitie klaa, -amɔaa -kaslv 'wɔpapie klaa, nyumaa -zlo yia -ain -yɔwɔsɔlv, -a yia libho 'tite nv, 'in wa yia -ain 'yiaakple -gueli, wa yia -ain ηwɔ 'bhali. 6 -Slolu -a slolua we nu, -a mi -Lagɔɔ

lubhonɔnya nya, -amɔaa -mɔwlvwlv klaa, -amɔaa -Lagɔgbu yilo klaa, -amɔaa dltie klaa, -amɔaa zɔzɔnv lenve klaaa sɔlv. 'In Zuzu 'Pɔpaa lenvgbu -yɔ -amɔaa nyimee zekalidli tiklu klaa, 7 gbɔzɔnv gbagbie -yɔ -Lagɔɔ 'titee sɔlv. Nu, -we mia tiklu -Lagɔ 'yliya 'wu, 'mɔ -a bhua 'wu -amɔaa tvgu -li -yɔ -amɔaa -gɔladolu -li nya. 8 Wa -ka -ain 'ηnikwalida -mi, 'in wa bhali 'yaa -ain zɔ. Wa -ka -amɔaa daa gbɔnyuu gbada -mi, -zugba wa gba 'yaa -amɔaa daa gbɔzɔnv, wa yi -ain yocian 'bhisa, 'in -zugba gbɔzɔnv -a mia gbada. 9 'Wu wa bhua -ain nee wa 'ni -ain -yi, 'in -zugba wa 'de weee -yi -ain kpɛen kpɛen. 'Wu wa bhua -ain nee nyuma mi tɔda, 'in -zugba -a -ga 'yliyɔ sazɔnv sa. -Kaslv 'wu wa paa -ain, 'in wa'a 'bha -ain. 10 -Amɔaa dli wa sumania, -zugba -amɔaa dli mi 'muna 'wu 'yɔ weee nya. Wamɔa dli, bobabhanya -a -mia, -zugba -a pa nyuma duun 'ηmɔnie -gu. Wamɔa dli, -a 'ni -lu yabhlogbɔɔ -ka, -zugba -a ka -lu weee gbɔzɔnv sa.

11 -Amɔaa 'talea Kolenti -nyuma, -a ka ain -yla gbɔzɔnv gba, 'in -a yia dli 'wɔkali 'kadɔv ain -yla. 12 -A 'ni -amɔaa dli 'wɔkla ain -yla, amɔa klaa amɔaa dli 'wu -amɔaa gbegbɛin. 13 Nu, gbu na gbaa ain -yla nee na 'yua a -mi, a nu -amɔa 'bhisa, a -kali amɔaa dli 'wu 'kadɔv -ain -yla!

A vla gbɔnyuu gwe

14 Nyuma -wa'a ηwnua -Lagɔɔ gbu -yɔ, a -yɔ wa 'na suslolu 'wu, 'in a 'ka wa nya lubho nu dabɔv -ni. 'Lee, -we mia tiklu mneni we -yɔ -we -nyuayli 'ka 'wɔsusloluu? 'In sa zli mneni we -yɔ nikpise 'ka 'wɔsuslolua? 15 Sa Klisi mneni ɔ 'ka *'Kuzu* nya weli -bhlo -ka? 'In sa -Lagɔnyime mneni ɔ -yɔ -ɔ'ɔ ηwnua -Lagɔɔ gbu -yɔ 'ka -lu 'wɔgbɔlv? 16 Lee -lu -gu -Lagɔɔ -budu -yɔ yoyolagɔ 'ka weli -bhlo -ka? Nu, 'yliyɔga -Lagɔɔ -budu -a -mia, -Lagɔɔ 'de nee sae:

«La na -yɔ wa yia -dia, 'in nɔa na -yɔ wa yia, wa -Lagɔ na yia -zea,

* 6:15 Głekiweli nee: Belial.

'in wa 'ka na nyima -ze.»

17 We 'gbu, Jejitape nee:

«A 'bhu waa nyima ni nyidi,

'in a vla wa gwe 'pipi.

A 'na zili pɔinkalu kwe -ni,

'in amiaa 'lakpasu -ami na yia
kpa.»

18 -Lagɔɛbhe nee 'yae:

«Tite weee -Kanyɔ nee:

«Amiaa Dide na yia -zea,

'in amia 'ka na nokpasuyua -yɔ na
'ɲwɲiyua -ze.»

7

1 Nu, -we weee -Lagɔ gbaa ɔ 'ka wla, na jiji -talea, we nanɪ 'yli -amiaa -no nya. We 'gbu, -we plalia ku -yɔ dli pɔin, -a 'bhu we 'bi, 'in -a gu la, -a 'ka -mɔwlu 'wlalaa, -Lagɔɔ 'nɔɲwezɔvɔe nya.

Pɔlvv 'mɔna

2 Nu, a 'nyɛ -ain 'bi amiaa dli zɔ, -a 'ni nyime yabhlogbɔɔ -yla gbonyuu lenv, -a 'ni nyime yabhlogbɔɔɔ 'wlu -nyumɔ, 'in -a 'ni nyime yabhlogbɔɔ 'wluli. 3 We 'ni amiaa gbv 'wludidee 'gbu na gba 'sa. Nu, in ka we gba pepe, we yi tɪtɪe -zeɔɔ, we yi 'yliyɔgagie -zeɔɔ, amiaa gbv -su 'wv -amiaa dli zɔ. 4 In di ain dli 'wv bhabha, amiaa 'gbv na ylimania na 'de. Nu, -amiaa laylagbv weee 'wv, in ka 'kɔayli gege, 'in 'mɔna mia 'mi yeda.

5 Nu, da -a nynia Masedvanɪ, -a 'ni nyape -bhla yabhlogbɔɔ 'yi. -A ka stasie 'wlubhu sɔ weee lv, nyima dli -ain -gɔlv, 'in nyanɔ mia -amiaa dli zɔ. 6 Nu, -wa 'kva wlaa 'ylila, -Lagɔ -ɔ paa wa 'kɔayli, ɔ ka -amia 'kɔayli 'pa, Titu yiyie nya. 7 We 'ni Titu yiyiee 'dekpa 'pa -ain 'kɔayli, nu, sa a 'paa ɔ 'de 'kɔayli, ɔ ka -mɔv lvdɪ -ain -salɪ. 'In sa a 'yibhaa a 'ka 'mi 'yi lv klaa, amiaa dli sulo klaa, 'in sa a mia lamnazida a 'ka 'mi lupa, ɔ ka we gba -ain -yla. We 'gbv, na 'mɔna yia -gɔwɔlaylimanɪ.

8 Nu, 'debhie, 'sebhe in celia ain 'wv, we nokpla gbv ka amiaa dli sumanɪ, in 'ni -mɔv 'gbv dlilvda -mi -slɛɛn. Da in 'yia we -yɔ nu, wee 'sebhe -minu nokpla gbv ka amiaa dli sumanɪ bhla yabhlo nya, -bha in lva dli. 9 Nu, -slɛɛn, in mi 'mɔna 'wv, we 'ni amiaa dli in

sumanɪ gbv, -we ka gbv -wa, amiaa dli sulo -minɪ ka amiaa dli 'bhiti. Nu, -Lagɔɔ de 'yibhaa amiaa dli sulo -minɪ, -amia 'ni ain gbonyuu yabhlogbɔɔ -yla lenv. 10 Nu, dli sulo -we bhva -Lagɔɔ sɔlv, nyime dli we bhiti, 'in we kwaa nyime 'pɔpve lv, nyime'e lv dli -mɔv 'gbv. 'In dli sulo -we -wa dɔdv -gɔv dli sulo, nyime -mɔv kwaa tɪtɪe lv. 11 Amiaa dli sulo -we -wa -Lagɔɔ dɔmagbv, a yla -slɛɛn we lenvgbv: 'saa amiaa kwɛlapuloe, gbv lenve 'wv! 'Saa amiaa zukpa -wlawhie! 'Saa amiaa dlilve! 'Saa amiaa gbonyuu lenvee kwɛɛ nyanɔnɔvɔe! 'Saa na 'yiyie 'tv ain -yɔ! 'Saa amiaa -guladolue! 'Saa amiaa sulo gbonyuu -lenɔnyɔɔ -kaslv 'wɔpapie nya! A ka we -slolu sɔ weee lv nu, a 'ni gbv -minu 'ji -yi.

12 Nu, 'sebhe in celia da ain 'wv, ɔ nva gbonyuu le, in 'ni ɔ 'gbv we celɪ, 'in -ɔ -yla wa nva gbonyuu le, in 'ni -mɔɔ 'gbv we celɪ. In 'yibha in 'ka we ain 'kɔslolu -Lagɔ 'yu nu, amiaa dli mi -ain -gɔ gege. 13 We 'deɛ 'gbv, amiaa gbv lenve ka -amiaa dli lapalɪ.

Wee dli lapalie -minu -gɔ, -a ka 'ya 'mɔna 'kadv li, da -a 'yia Titu 'mɔna -lilie -yɔ, a 'de weee ɔ nyanɔɔ dli -sasiee 'gbv. 14 Nu, in ka na 'de 'ylimanɪ amiaa 'gbv Titu 'yu, 'in a 'ni 'mi zɔvhalɪ. Sa -bhloo 'de -a gbaa gbv zɔnv ain -yla, 'sa -bhloo 'de amiaa 'ɲni -zɔnv -a gbaa Titu 'yu, we yia gbv zɔnv -ze. 15 Nu, sa a 'de weee zva Titu 'nɔɲwe, 'in a yia ɔ 'lakpasu kpa, nyanɔ -yɔ -yɔtɪe nya, we ka amiaa zekalie -gɔwɔlaylimanɪ ɔ dli zɔ. 16 Nu, in mneni in 'ka ain dli 'wɔdɪ gbv weee 'wɔv 'gbv, 'mɔna mi na dli zɔ!

8

*'Gwɛzi wa -saa bhabha wa 'ka * -Zeluzalemv leglizinya 'nye*

1 Bhelian, 'nanɪ -we -Lagɔ nva Masedvanɪ leglizinya 'wv, -a 'yibha -a 'ka we 'di ain -salɪ. 2 Stasie duun ka -mɔɔ -Lagɔnyuma yli. 'In wa 'mɔna 'yiligwɔlaa 'gbv, wa yia nyima -li 'nye bhabha, -zugba boba zalv mi wa 'bhada. 3 Nu, sa waa -Lagɔnyuma mnenia wa 'ka wla, wa ka 'sa wla, 'in

wa yia we -guzi, wa 'dεε dlu da. 'In in mi we dayinyo nya. ⁴ Nu, wa ka -amīaa zukpapale ηwe -yokpali, 'in -a 'ka wa 'yoo 'nyε, -li -Lagonyima mia *-Zeluzalemoo -Lagonyima 'nyeda 'nani nya, wa 'ka wa -nu we lupali. ⁵ Sa we mi yaa -amīa dlu nu, 'sa wa yi wlaa, wa ka -moo -guzi. Tia wa ka wa 'dε Jεitape yoo 'nyε, 'in -moo 'bigu, wa yi 'yaa wa 'dε -amīa yoo 'nyε -Lagoo dlu da. ⁶ We 'gbu, -a yia Titu 'kwayli 'pa nu, lubho -zoo ka gwe o dia amīaa -gbε, o mni o 'ka we 'wlubha 'nanoo. ⁷ Nu, a mi 'ηnumnunya nya so weee lu: dliozobe 'wu, gbada, -Lagoo -lii yilo 'wu, -guladolue 'nia bhloluda -ka -Lagoyloogbu, we -yo -amīaa zekalidli a kaa 'wu. We 'gbu, wee -li -mini glaa, a -slolu amīaa 'dε 'nanician nya 'ya bhabha.

⁸ Nu, we 'ni tite yabhlo in pali ain -yla: in -ka ain -yla -Lagonyima tolbaa -guladolu gbu gbada -mi -Lagoyloogbu, in 'yibha amīaa zekalidli mia, a wleli -mo we gbuzoo sa. ⁹ Nu, a -yi -amīaa -Kanyo -Zezu Klisu 'nani. Mo -wa zlume 'ηnumninyo, o ka o 'dε bobabhanyo 'wono amīaa 'gbu, 'in o 'ka ain 'ηnumnunya -zeli o boba 'wu.

¹⁰ Nu, 'di na zua ain gbu -mini 'wu, we nani 'yli amīaa -nu nya, -we ka gwe a dia tia -zu 'wu, a -yo we lenve mni. 'In amīa -gaa 'yu -Zeluzalemoo -Lagonyimaa 'wosatie nya, 'in we 'ni -moo -bhlogbo -tolu, 'in amīa 'yibhaa a 'ka wa 'wosa tia. ¹¹ We 'gbu, -sleen, dli -zoo -we nya a dia we gwe, a 'bha 'sa we 'wlu, amīaa 'yiyulu so. ¹² Nu, nyime -ka -Lago -lu 'nyε dli -zoo nya, we gbu -Lago ηwnua -yo, -we nyime kaa we gbu -Lago kaa, -we nyime 'nia -ka -Lago 'ni -moo gbu -ka.

¹³ In 'ni -gba nu, a ti amīaa 'dε boba 'wu, nyima tolba -yobebie nya. -Innya, in neε: a mneni 'wu -lu -yida. ¹⁴ Da a kaa da -lu kwεε duun, -wa 'nia -lu -ka, a be wa -yo. 'Bhie, zli amīa 'ni -lu -ka, wamia -ka -lu duun -ka, wa mneni wa 'ka ain -yobe. Sanεε 'sa a 'kaa 'womneni 'yiyulu 'wu. ¹⁵ We mi 'sa celida -Lagosebhe 'wve:

«Nyime -o 'bhua -lu la duun,
we 'ni o ηwelazili,
'in -o 'bhua -lu la -ε,
we'e bo -mo kwεε.»

Titu -yo -Lagonyima tolba mnia Kolenti

¹⁶ -Lago na paa fuo! In 'yibha in 'ka ain 'wosa bhabha, 'in mu -bhlokpade -Lago zua Titu dli zo. ¹⁷ Nu, amīaa -gbε -mnumnie -a 'yibhaia Titu o ka we -yohwuu. 'In -yotitie nya 'ya, o 'dε 'yibha o 'ka amīaa -gbε mni. ¹⁸ Nu, Titu -yo -amīaa -Lagobheli yabhlo, -o leglizi weee kwalia 'ηni o -Lagoboo gbagbie -yo, 'ma -a tiea. ¹⁹ Nu, we 'ni bhia, 'mo leglizinya -saa -bha, -a -yo o 'ka no wee lubho -zoo -mini nuda. 'In wee lubho -a nua Nyimaa -Kanyo 'ηnumnie -yo -amīaa dli -zoo sloluee 'gbu.

²⁰ Nu, 'gwezi 'kadu wa 'nyea -ain yoo, 'kli -a yia, 'in -a kpaa we 'nanoo, -delee wa yi -ain 'ηnisa we 'gbu. ²¹ Nu, 'kli -a yia, 'in gbu nania 'yli Nyimaa -Kanyo 'yu, we -yo 'ya nyima 'yu, -a 'ka we lenu.

²² Nu, -a ka wa -yo -amīaa bheli tie. -A ka o layla gbu duun 'wu, 'in 'komo o slolua we nu, o -gu mi ladoluda. Nu, -sleen o -gu mi 'ya ladoluda bhabha, -we ka gbu -wa, o ka ain dli 'wudi 'kadoo. ²³ We -ka Titu, na nononyo -wa, 'in dabudu o -yo 'mi 'so nua lubho amīaa -gbε. We -ka bhelia -tolba -wa -yo o nua, leglizinya tiea -maa. Klisu 'ηnumnigbu wa nua le. ²⁴ A -slolu we leglizinya 'klu nu, a -kali nyima -manu ze sazoo sa. Leglizinya 'ka we 'jiyibheli nu, -a ka zukpa -a 'ka -amīaa 'dε 'ylimani amīaa 'gbu.

9

-O wlaa 'muna nya, -Lago -kali o ze

¹ Nu, -Zeluzalemoo -Lagonyimaa -yobegwezi wa -saa, wa 'ka we wa kwa, in 'ka ain 'woceli -moo 'gbu, we mi gbokpa nya. ² In -yi amīaa dli -zoo, wee gbu -mini 'wu. 'In in yia na 'dε 'ylimani amīaa 'gbu, Maseduan -nyima 'yu. In neε wa -ylae: «Akai -dudu -gu -Lagonyima ka lamnazi, wa 'ka wee -yobegwezi wla tia -zu 'wu.» 'In amīaa kwelapuloe ka wa lonyima

nya -ni. ¹⁰ Nu, -we wa gbaa mu ni, wa nee: «Pɔlv 'sebhenyaa nukpla -welnya wɔlv 'wɔ, 'in we tea. 'In ɔ -ka -ain glaa -mi ɔ tɔɔ tɔɔ ɔ lenɔgbu 'wɔ, 'in ɔ weli mia gbukpɔa nya.» ¹¹ Nu, -ɔ -ka 'sa gba, -mɔɔ yibheli we 'jie: -a -ka -mi 'pɔpɔ sa -amɔaa weli 'tea 'wɔ 'sebheli 'wɔ, -a -ka amɔaa -gbɛ mni, 'sa -amɔaa lenɔgbu yia 'wɔtemania!

¹² Nu, nyuma -tɔlv kwalia wa 'dɛ 'ɛni bhabha, -a'a pɔpali we 'wlukɔɔn la nu, -a 'ka wa nya 'wɔmneni, 'in -a 'ka 'ya -amɔaa 'dɛ wa yibhɔlv, we 'ni muɔ?! Wa 'dɛ wa 'bhua 'wɔ wa yibhɔlv -lu nya, wa 'ka wa 'dɛ yibhɔlv, 'in wa palia wa 'dɛ, wa 'dɛ 'wɔ. Nu, wa 'ni 'ylimna. ¹³ Nu, we -ka -amɔaa, -a'a 'ylimani -amɔaa 'dɛ we'e zi -bha -gv. Lubho -we -a 'kaa nu, da -Lagɔ palia we -bɔlv -bha -a -yɔ we nɔnɔvɛ bhlolua, 'in ɔ yia -ain 'yoo 'nyɛ -a 'ka amɔaa -gbɛ mni. ¹⁴ Da -a mnia amɔaa -gbɛ, -a 'ni wee -bɔlvnya -gvzi. Nu, -amɔaa mnia amɔaa -gbɛ tia, 'in -Lagɔgbu -we gbaa Klisu gbuzɔnɔ gbu, 'in -a yia ain -yla we gba. ¹⁵ -A'a zi -bɔlv -gv -amɔaa 'dɛɛ 'ylimaniɛ nya, nyuma -putuu lubhoo 'gbu. -A di we dli 'wɔ nu, amɔaa dliɔzɔvɛ yia -gvɔlaylimania, 'in -a 'ka mneni -a 'ka -amɔaa lubho -nɔnɔvɛ -gvɔlaylimani bhabha ain nyidi. 'In -bɔlv -we -Lagɔ palia -ain -yla, -a'a zi we -gv. ¹⁶ -Mɔv 'bigv, -Lagɔgbu -a yia gbaa, -mɔ amɔaa lvgbɛin -dɔdɔnya -gv. 'In -a 'ni mneni -a 'ka -amɔaa 'dɛ 'ylimani lubho -we nyuma -putu nɔa wa 'dɛɛ nu lubhonɔdaa 'gbu.

¹⁷ Nu, we mi celida -Lagɔsebheli 'wɔvɛ: «Nyime -ɔ -ka gba ɔ 'ka ɔ 'dɛ 'ylimani, -mɔɔ 'ylimani -mɔɔ 'dɛ lubho -we Nyumaa -Kanyɔ nɔa lɛɛ 'gbu.»

¹⁸ Nu, we 'ni nyime -ɔ kwali ɔ 'dɛ 'ɛni, 'mɔ wa sa -bha, nu, nyime -ɔ Nyumaa -Kanyɔ kwalia 'ɛni, 'mɔ wa saa -bha.

11

Pɔlv -yɔyocian -wa laa wa 'dɛ -Zezuu tietienya

¹ 'Aa! A -ka mneni a 'ka na -sabhe 'wlu zɔ laslɔlv -sɛ ni, we nani 'yli! Cɔn, a -tv na 'gba zɔ. ² In -kali amɔaa zɛ zenyidli nya, 'in wee zenyidli nya

zekalie -mɔni mia, -Lagɔ -gbɛ we bhua. Nu, in ka amɔaa sɔ kpa nɔkpasu -bhlogbɔɔ -nu nya: mɔ -wa Klisi. Cɔn, mɔ 'yu na kpa ain, nee 'ɛwɔnyu -ɔ -yɔ nɔkpasu 'ni -slɔ -budu 'wɔdi mɔ. ³ Nu, nyanɔ na nɔa, sa *tibhe nɔa *ɛvɔ -dawli 'wɔ, 'in we yia ɔ mɔnɔnɔ ni, wa yi 'sa amɔaa 'wlukɔɔn lapɔpaliɛ 'nyuu 'nyɛ, a yi Klisu -yɔlanɛniɛ sazɔnɔ sa gwevla 'pɔpɔ. ⁴ Zɔ a yligbea we gege nu, -Zezu ka gbu -amɔaa gbaa ain -yla, nyime yabhlo yi -Zezu -putuu gbu gba ain -yla. 'In a mi 'ya lamnazida, a 'ka zuzu -yɔ -Lagɔgbu -putu -we ka gbu -amɔaa 'nia ain -yla gba, a 'ka -mɔv gbu -yɔɛwɔnu.

⁵ In di we dli 'wɔ nu, in 'ni -mi 'kienyi -lu yabhlogbɔɔ 'wɔ amɔaa -Zezuu tietienya 'kadɔ -mani -yɔ. ⁶ Cɔn, in 'ni gba sa -yi, gbuzɔnɔ -wa, nu, we -ka -Lagɔ yilo, -mɔv mi -mɔv 'dɛɛ sa! -A ka we ain 'kɔslolu 'yli weee nya, -amɔaa lenɔgbu weee 'wɔ.

⁷ Da in gbaa ain -yla -Lagɔ gbuzɔnɔ gbu, bhe in gbaa we. 'In in yia na 'dɛ 'wɔti 'kienyi, in 'ka ain 'ylimani 'gbu. 'Lee, gbonyuu in nɔa lɛ yi? ⁸ Da in mia ain glaa lubho nɔda, leglizɔ -putunya penia 'mi, 'in na bhua wa 'gwezinya 'wɔ, -zugba na sa ain 'wɔ we nya. ⁹ Nu, da in mia amɔaa -gbɛ, in 'ni nyime yabhlogbɔɔ 'wlugba nya -mi, -lu bɔa 'mi 'wɔv 'gbu. Nu, bhelia -wa 'bhua Masedvani, -lu -we ka gbu mia 'mi -yɔ, -maa 'nyɛa 'mi we. In ka na 'dɛɛ dli lakpa nu, in 'na -zeli amɔaa 'wlugba -ni. 'In 'sa na yia na 'dɛɛ dli lakpaa 'kɔmɔv. ¹⁰ Nu, Klisu gbuzɔnɔ -weli mia 'mi 'wɔv 'gbu, in nee, Akai -dɔdɔ weee -mɔni -gv, nyime yabhlogbɔɔ 'na 'ka 'mi 'dɛɛ 'ylimani -gbu -mɔni ɛweɛ labhali. ¹¹ Lɛɛ -lu ka 'gbu na gba 'sa? In 'ni amɔaa zekali gbu -wa yi? Sa in -kalia amɔaa zɛ, -Lagɔ -yi we 'ji.

¹² Nu, -we in mia da lenɔda, 'mɔ na yia lenɔa 'kɔmɔv. 'In -wa mia yoyo -welnyaa dataida, wa 'ka wa 'dɛ 'ylimani, nu, -amɔaa nɔnɔlvubho -yɔ wa nɔnɔlvubho -bhlo, in 'ka wa 'ji gba. ¹³ Nu, waa nyuma -mani, tietienyaa nɔv yoyo -nu wa -mia. Yo wa tubhua wa nɔnɔlvubho 'wɔ, 'in wa nɔa wa

'de Klisu tietienya 'wv. ¹⁴ Nwegaga -sobhalıgbv yabhlogbɔɔ 'nı we 'wv -mı. 'Lee, -Saataan 'dεε 'bhıtılı we 'de zlu 'anzı 'wɔlaa? ¹⁵ Nu, -Saataan lubhonɔnya 'ka wa 'de -Lagɔ -ɔ mıa tıklıu lubhonɔnya 'wɔnɔv, -mɔv 'nı -yɔkali. Nu, sa wa lenɔgbɔnya mıa, 'sa wa yia wa dɔdɔ -gɔv bhıalıda 'yia.

Pɔlv siasie

¹⁶ Nu, 'mɔ na gbaa da: nyımε yabhlogbɔɔ 'na 'bhulu 'mı 'wv -sabhebhanyɔ 'bhısa -nı. 'In we -ka nı, a ka 'sa we 'wlukɔvɔn gbɔzɔnɔsa nı, a nɔnu we -yɔ nı, in mı -sabhebhanyɔ nya, 'in -amı 'ka 'ya mnenı, in 'ka na 'de 'ylimanı -sεε. ¹⁷ Cın, gbɔzɔnɔ -wa, in -ka na 'de 'ylimanı, -we na gbaa da, in 'nıa we gba Jeıtapeε sɔlv, -zugba -sabhebhanyɔ 'bhısa na gbaa. ¹⁸ Nu, nyıma -duun ylimanıa wa 'de dɔdɔgbv -gbɔnyaa 'gbv. Nu, nanɔ 'de na yı 'yaa 'ylimanıa. ¹⁹ Amıa -wa laa amıaa 'de gbɔyılonya, amıa nɔnunua -sabhebhanya, 'dεε 'yıbadı, we 'nı mɔv? ²⁰ Wa 'ka aın 'wɔbhı galı 'bhısa, wa 'ka aın 'wlulı, wa 'ka aın 'wie 'wɔyılı, wa 'ka aın 'ylılalılı, wa 'ka aın 'kpayukwılı 'wv sɔbha, 'wlu a dıla -mɔv weε zɔ la. ²¹ Zv mı 'mı 'bhada, we 'nı mɔv? In 'nı 'wlu 'tεmanı, we 'nı mɔv? A ka zukpa, gbɔnyuu in nɔa!

We -ka nyımε yabhlo mnenı ɔ 'ka ɔ 'de 'ylimanı -lu yabhlo 'wv, -amı mnenı in 'ka 'ya 'sa nɔ. Gba na gbaa -sabhebhanyɔ 'bhısa. ²² Eblee* wa -mıa yı? -Amı mı 'ya we nya! Izlaelnyıma wa -mıa yı? -Amı mı 'ya we nya! *Abłaamɔv 'yuoyua wa -mıa yı? -Amı mı 'ya we nya! ²³ Klısu lubhonɔnya wa -mıa yı? In mı we nya, in -zı wa. In -ka 'sa gba: -sabhebhanyɔ 'bhısa in gbaa! In ka lubho nɔ, in -zı wa, in ka -kaslv pla, in -zı wa! Wa ka 'mı selı duun bhabha, in -zı wa! 'In in ka tıtılee nɔwe -yɔ 'plılı bhla weε nya, in -zı wa. ²⁴ Nu, -pnı glv 'sɔ -we *Zuıfv paa nyıma, 'in -bhlo bhıa we nɔweε, in 'plılı we zɔ -zakpa gbv. ²⁵ *Wlɔmɔv -nyıma ka 'mı selı 'nyumı -zakpa ta. Wa lı 'mı -bho 'wv -zakpa -bhlo. 'Glv

'kadɔ -yɔ 'mı mı 'nyuglu -zakpa ta, 'in in yia 'yılı -bhlo lı 'nyu -gɔ -zakpa -bhlo.

²⁶ Na nɔnɔve duun 'wv, in ka tıtılee nɔwe -yɔ -dı, yeye nyu kwεε, 'wıenyaa nyıma -bhanya kwεε, na bhelia Zuıfv kwεε, -wa 'nıa Zuıfv kwεε, in ka tıtılee nɔwe -yɔ -dı, 'gbe 'kadı nɔkplε, da bebleεnya, gumunyu -gɔ -yɔ yoyobhelıa kwεε. ²⁷ In ka siasıa -libho duun nɔ, in ka 'ylaakplε -gɔ bhla tɔlvı nya. Nɔwɔ -yɔ 'nyumatv ka 'mı 'bha, 'in bhla tɔlvı nya, 'in 'yı lılı, nɔwɔtɔ ka 'mı 'bha, 'in in 'nı 'wɔplanaa -ka. ²⁸ 'In in 'nı gbv tɔlvı gba. Nu, leglızı weε -we -gɔ na lɔlvı dı, mɔ -wa na 'wlukɔvɔn lapɔpalıe 'yılı 'yılı. ²⁹ Nyɔv yɔmanı 'wv, 'in we 'nı 'ya -amı 'wv -bhıa, nyɔv bhlılı gbɔnyuu lɔ, 'in we 'nı 'mı -yɔkpa?

³⁰ We -ka nı, in 'ka na 'de 'ylimanı, -zugba na 'wɔyɔmanıe 'wv na yia na 'de 'ylimanıa. ³¹ -Lagɔ -ɔ -wa Nyımaa -Kanyɔ -Zezuu Dıde, -ɔ ka 'nı wa mınıa -zɔ weε nya, 'in we 'nıa bhlıluda -ka, ɔ -yı we 'jı nı, in 'nı yɔ 'tɔbhɔda -mı. ³² Da in mıa -Daması, dɔdɔv 'wlulapılınyɔ -ɔ mıa nyımaa 'wlulapılınyɔ Aletası lubho nɔda, ɔ yia 'sloja weε gbee plalıda 'yılıgbelı, wa 'ka 'mı kpaa 'gbv. ³³ Nu, weε gbee lɔv 'suoo fınetlı 'yılı wa wlelıa 'mı -cıce 'kadɔ nɔkplε, sanεε 'sa in -dıa ɔ kwεε.

12

Pɔlv 'yılıkake -yɔ -we -Lagɔ -slıua ɔ 'klv

¹ 'Lee, in 'ylimanı na 'dεε? -Mɔv 'nı -lu 'wv -ka. Nu, 'yılıkakeınya -yɔ gbɔnyaa 'klɔslıue -we -Lagɔ wlaa, we gbv na yia -sleεn da gbaa. ² Nu, nyımε yabhlo mıa Klısv 'wv in -yı ɔ. We -zɔ kugbua le -mɔva nı, wa 'bhıa ɔ 'wv, 'in wa yia ɔ yalı tanɔ* -gɔ kwa. (-De ɔ ka ɔ ku nɔkplε -tɔv, -de ɔ ka ɔ ku nɔkplε 'tlaa, in 'nı -mɔv 'jı -yı, -Lagɔv 'debhlogbɔɔ -yia we 'jı.) ³ In -yı we 'jı nı, -Lagɔ ka nyımε -mɔnı 'wɔbhı, 'in ɔ yia ɔ yalı kwa. 'Pıεın, -de ɔ ka ɔ ku nɔkplε -tɔv, 'in -de ɔ ka ɔ ku nɔkplε 'tlaa, in 'nı -mɔv 'jı -yı, -Lagɔv

* **11:22** Zuıfvıya. * **12:2** Yalı tanɔ: Zuıfv duun dlı nı, yalı -zakpa ta. Pɔlv nεε, ɔ ka yalı tanɔ -gɔ pla, mɔ -Lagɔv 'de dıla la.

'debhlogbɔɔ -yia we 'ji. ⁴ 'In welunya dɔdɔgbɔ -nyime 'nia mneni ɔ 'ka gba, 'in -we ka se wa'a 'nyɛa ɔ, ɔ ka we lɔsa, -mɔ ɔ 'nɔa we. ⁵ Nu, nyime -mɔnu 'gbɔ na yia na 'dɛ 'ylimani, 'in in 'na 'ka na 'dɛ 'ylimani na 'dɛɛ 'gbɔ, -we slɔlua na 'wɔyɔmanɛ, we 'wɔ na ylimani na 'dɛ. ⁶ 'In -ka yaa 'yibha in 'ka na 'dɛ 'ylimani, in 'na 'ka yaa -sabhebhanyɔ -zɛ, nu, gbɔzɔnɔɔ 'dɛkpɔa na gba yaa. 'In in 'ni 'yibha in 'ka na 'dɛ 'ylimani. -We ka gbɔ -wa, -we na nɔa lɛ, wa yia -yɔ, 'in -we na gbaa, wa nɔa, in 'ni 'yibha nyime yabhlogbɔɔɔ 'wlukɔɔn lapɔpale 'ylimani we -zi we 'wɔ.

⁷ 'In 'yiwɔgbɔnya -Lagɔ -slɔlua 'mɪ 'klɔ, in yi na 'dɛ 'ylimani we 'wɔɔ 'gbɔ, siasɛ 'tɛ yia na ku zɔ pla, -Saataan tietienyɔ 'bhisa, -zugba we bhiti 'mɪ, 'in we kolɔa 'mɪ 'yoo in yi na 'dɛ 'ylimani 'gbɔ. ⁸ -Zakpa ta in bhuhoea Jejitape nu, ɔ -sa 'mɪ siasɛ -mɪni 'wɔ. ⁹ 'In ɔ yia we 'bɪgɔpalɪ 'mɪ -ylaɛ: «Na 'nanɪ ka -na -nɔ nyini. Nu, -na 'wɔyɔmanɛ 'wɔ na 'tɛ slɔlua we 'dɛ tenyi tenyii.» In 'yibha in 'ka na 'dɛ 'ylimani na tɔɔtɔ -mɪmɛ 'wɔ, 'in Klisi 'tɛ 'ka 'mɪ -gɔ yi, 'in we 'ka 'mɪ 'wɔpa. ¹⁰ We 'dɛɛ 'gbɔ, na 'wɔyɔmanɛnya klaa, na velɛ klaa, na gbɔ sloo 'yɪyɛ klaa, na 'khiyɛ 'wɔpale klaa, we -yɔ na dlɔbenya mɪa, -we lɔ na plɪa Klisi 'gbɔ, 'mɔna nya na yia we. Nu, in -ka 'wɔyɔmanɪ, -bha in 'tɛa la tenyii.

Kolentu leglizɔ dlɔve mɪ Pɔlv -yɔ

¹¹ Gba na gbaa -sabhebhanyɔ 'bhisa, 'in amɪa dɛ nɔa 'mɪ we 'wɔ -gla nya. Amɪa 'ka yaa na -gɔgbɔ gba. Nu, in 'ni -lu yabhlogbɔɔ nya -mɪoɔ, amɪa tietienya 'kadɪ 'ni 'mɪ 'wɔzi -lu yabhlogbɔɔ 'wɔ. ¹² Na lenɔgbɔnya -we slɔlua we nu, -Zezuu *tietienyɔ in -mɪa sazɔnɔ sa ni, we ka lenɔ dlɛtie nya kpɛɛn kpɛɛn ain nyidi. We ka lenɔ -lu: -we -wa gwɛdigbɔnya -yɔ gbɔ 'kadɪ -yɔ ninee 'ɛnɪpalɪgbɔnya. ¹³ Nu, in 'ni amɪa 'wlugba -zɛ, we 'ni -mɔɔ 'wɔbhɔ, lɛɛ -lu in nɔ leglizɪ -putunya -yla lɛa, 'in in 'ni -mɔɔ ain -yla lenɔa? A -ka we -yɔyɪ gbonyuu nya ni, -zugba a ti na -yɔgbɔ 'wɔ!

¹⁴ A -talɪ, in mɪ lamnazɪda in 'ka amɪa -gbɛ mɪni -zakpa tanɔ nya, 'in in 'na 'ka amɪa 'wlugba -zɛ. Nu, amɪa da na talɪ, in 'nia amɪa 'gwɛzii datalɪ. We 'ni nu, yua 'ka 'gwɛzi lazɔ wa dideaa -nɔ nya, 'yua didea zɔa 'gwɛzi la wa 'yuaa -nɔ nya. ¹⁵ We -ka -amɪ, na -lu weee in kaa, 'nyɛ na nyɛa we ain, 'in na wlaa na 'dɛɛ -kpabhe amɪa 'wɔsasɛɛ 'gbɔ. 'Lee, amɪa zɛ in -kalia bhabhaa 'gbɔ, amɪa na zɛkalɛ mɪa zɔbɛda yi?

¹⁶ -Yɔ a yia we ɛwnua nu, in 'ni amɪa 'wlugba -zɛ. 'In nyuma -tɔlv yia gbaa nu, in ka -dawli, 'in -dawli nya in kpaa ain. ¹⁷ 'Lee, nyuma -wa in tiea amɪa -gbɛ, in ka wa 'yabhlo -gɔ 'plɪ, 'in in yia ain 'wlulɪ yi? ¹⁸ In ka Titɪ bhuhoe ɔ mɪni amɪa -gbɛ, 'in in yia bheli yabhlo a -yia, ɔ 'bɪ 'palɪ. 'Lee, Titɪ ka ain 'wlulɪ? ɔ -yɔ 'mɪ 'sɔ, dlɪ -bhlo nya -a 'ni nɔɔ, 'in 'yoo -bhlo -a 'ni bhlii?

¹⁹ We 'bɪ ka 'wɔgwɛ, -zugba a pɔpalɪ we 'wlukɔɔn la nu, -a mɪ -amɪa 'dɛɛ -mɪmɛ tiklɪ 'yilibanɔnɔda ain 'yliya 'wɔ. -Innya! Sa Klisi 'yibhaa, 'sa -a gbaa -Lagɔ 'yu. Na jɪli -talea, amɪa dlɔzɔvɛɛ -gɔwɔlaylimanɛɛ 'gbɔ, -a gbaa gbɔ weee -mɪni. ²⁰ Nu, in mɪ nyanɔ nɔda nu, da in -ka amɪa -gbɛ nyini, sa in 'yibhaa in 'na 'ka 'sa ain yli, 'in sa amɪa 'yibhaa, a 'na 'ka 'sa 'mɪ 'yi. In mɪ nyanɔ nɔda nu, in 'ka ain nyidi gbɔnya -mɪni yli: -zɛ -yɔ zenyi, 'cɛ -yɔ -yɔmɪmɛ, velɪ wɛli -yɔ nyuma tɔlv yɔ -golazɔvɛ, 'dɛɛ 'ylimanɛ -yɔ gbɔ bidi -bidi bidii lenɔvɛ. ²¹ In mɪ nyanɔ nɔda nu, da na -putu -ka amɪa -gbɛ mɪni lɔ, na -Lagɔ 'bhali 'mɪ zɔ ain 'yu. In mɪ 'ya nyanɔ nɔda nu, nyuma duun -wa mɪa gbonyuu lenɔda bha 'bhisa, 'in wa 'nia -slɔ pɔnplagbɔnya klaa, mɔnɪgbɔɔ lenɔvɛ -yɔ wa nɪmɛ -bhogbɔɔ lenɔvɛ 'bibhɔ, 'in in 'ka wa -gɔ wili.

13

'Wɔbhlolu gbɔvɔ lapale -yɔ fusawɛli

¹ Nu, na -zakpa tanɔ yia da amɪa -gbɛ mɪni. Sanɛɛ 'sa we mɪa cɛlɪda -Lagɔsɛbhɛ 'wɔvɛ:

«Gbɔvɔ dayɪnya 'sɔ,

gbɔvɔ dayɪnya taa wɛli -gɔ,

wa dia gbuv wli 'wv.»

² Nu, -wa weee nva 'cin gbonyuu le, we -yo nyuma -tolva weee -yla na palia gbv la. In ka we gba pepe da na 'sonu mnua amiaa -gbε, 'in 'mv na gba 'yaa -zeen da, da in 'nia ain glaa -mi. Da na -putu -ka ain 'yia mni, in 'na 'ka nyime yabhlogbɔɔ nyazi 'yɩ. ³ -We -slolua nu, -ami 'wv Klisi plia 'in ɔ gbaa, a 'yibha a 'ka we 'yɩ, 'in 'yia a yia we. Klisi 'ni 'wvɔlv amiaa gbεgbεin, ɔ 'tite ɔ slolua ain glaa. ⁴ Nu, gbvzɔnv -wa, ɔ 'wvɔlvε 'wv wa yia ɔ *su -gv laklv, 'in -slεen -Lagɔɔ 'tite nya ɔ -gaa 'yliyɔ. 'In -a mi ɔ 'wv 'gbv, -amia ylv 'yaa 'wv. Gbonyaa lenve nya amiaa gbεgbεin, 'klv -a yia we ain -slolua nu, -Lagɔɔ 'tite nya -a -yɔ ɔ -gaa 'yliyɔ.

⁵ A 'yibha amiaa 'de la, 'in a yla amiaa 'de, -de a mi -Lagonyuma nya 'piεun. Amiaa 'de -yi we 'ji nu, -Zezu Klisi mi ain 'wv, we 'ni mvv? Yaayɩ, a 'ni mneni a 'ka amiaa dlizvvee lenvgbv -sloluu? ⁶ In di we dli 'wv nu, 'ji a yia we yibhelia nu, we 'ni 'sa -mi -amiaa -nv nya, nu, -amia ka dlizvvee lenvgbv -Zezu Klisi 'wv. ⁷ -Lagɔ -a bhuhoea nu, a 'na nvv gbonyuu yabhlogbɔɔ le -ni. We 'ni nu, -a 'ka we ain 'klvslolu nu, -a ka zukpa we gbv. -Innya, -a 'yibha nu, a nv gbvzɔnv 'debhlogbɔɔ le. -Amia 'ni zukpa -kaoo, -mvv 'ni gbv yabhlogbɔɔ. ⁸ Nu, -a 'ni mneni -a 'ka -Lagɔɔ gbvzɔnvwεli -yɔwvsvlv, we lubho -a 'kaa nv -bhlogbɔɔ. ⁹ Cun, -a -ka 'wvɔlv, 'in amia -ka late, 'mvna -wa -amiaa -nv nya. -A -ka 'ya -Lagɔ bhuhoea -mi, -we -a yibhalia ɔ, mv -wa nu, a -ze -Lagonyuma tiklu. ¹⁰ We 'deε 'gbv, da in -tlvva -slɔ da ain -yɔ la, 'in na celia gbv weee -mni ain 'wv. Nu, zli in -ka ain glaa -mi, in yi ain kpa 'nyumu, se -we Nyumaa -Kanyɔ 'nyεa 'mi sɔlv. Wee se Nyumaa -Kanyɔ 'nyεa 'mi, amiaa dli -gvvlaylimanee gbv -wa, we 'ni amiaa lasasiee gbv.

¹¹ -Slεen, in ka we 'wlvbha, bhelia in -a gbeliε. A -tal amiaa -mimie tiklu da, a 'pɔpali 'kvayli, amiaa dli -mi -bhlo, a -di la -dlɔɔ, 'in zεkalɩli -yɔ 'wvɔtvε -dlɔɔ -Lagɔ -yɔ ain 'sɔ 'ka -mi.

¹² A sivali fv gbvblelie nya, -Lagabhelia 'bhisa. -Lagonyuma weee nεε wa -sa ain fv.

¹³ Nu, Nyumaa -Kanyɔ -Zezu Klisi ηvna ain 'nyu la, -Lagɔɔ zεkalɩli -yɔ Zuzu 'Pɔpa -ɔ suslolua -ain 'wv, -yɔ a 'de weee 'sɔ -tv.

'Sεbhε Pɔlv 'paa -Galasii -nyuma yoo

-Lagɔnyuma mia -Galasii -dɔdv -gv, 'ma *Pɔlv 'paa 'sεbhε yoo. Nyuma tɔlv nεε -Galasii -Lagɔnyuma -yla nu, wa 'nɪ Zuifv lɛnvgbv tɔlv -gv nɔ, wa 'na 'ka gbv 'wɔbhv. We 'dεε 'gbv Pɔlv yia wa 'wɔcɛlɪ, 'in ɔ nεε wa -yla nu, -ɔ -ka -Zezu *Klɪsɪ dlɪ -gv zv, 'in -mɔɔ bhva gbv 'wɔ. Nu, -amɪaa lɛnvgbvnya 'nɪ mneni we 'ka -aɪn gbv 'wɔsa.

Fvsawɛlɪ

1-2 -Amɪ -Zezu Klɪsɪ *tɪtɪenyɔ *Pɔlv -yɔ -Lagɔbhelia weee mia -selɪ, -amɪa cɛlɪa da -Galasii *leglizɪnya 'sεbhε nɪ 'wɔ. Nyuma 'nɪ 'mɪ lapalɪ, 'in nyɪmε yabhlogbɔɔ 'nɪ we 'kɔlv nya -mɪ. -Zezu Klɪsɪ -yɔ Dide -Lagɔ -ɔ 'bhua ɔ 'wɔ tɪtɪnya glaa, ma palɪa 'mɪ la. 3 -Amɪaa Dide -Lagɔ -yɔ -amɪaa -Kanyɔ -Zezu Klɪsɪ ŋwɪa aɪn 'nyu la, 'in wa 'nyε aɪn 'wɔtɔtɔε -dlɔɔ. 4 Klɪsɪ ka ɔ 'dε wla -amɪaa gbvnyuuu 'gbv, ɔ 'ka -aɪn pue, 'in ɔ 'ka -aɪn bhla 'nyii -mɪnɪ kwεε -sa, -amɪaa Dide -Lagɔɔ dɔmagnv nya. 5 -Lagɔɔ 'ŋnɪ 'ylɪmanɪ 'kɔmɔv! *-Amɛnɪ!

-Lagɔgbv -putu 'nɪ -mɪ

6 Amɪa -Lagɔ laa [Klɪsɪ] 'nanɪ nya, a 'ka ɔ 'bɪbhv sa slv, 'in a 'ka gbvslolusɔ -putu 'bɪbholu -Lagɔgbv 'bhɪsa, -mɔv ka 'mɪ ŋwεgaga -sɔbhali. 7 Nu, -Lagɔgbv -putu 'nɪ -mɪ. Nyuma tɔlv mɪ -bha, -wa 'yɪbhaa wa 'ka Klɪsɪ -Lagɔgbv 'bhɪtɪ saputu sa, ma nva amɪaa dlɪ zɔ bɪdɪ -bɪdɪ bɪdɪ. 8 'In, we yɪ -amɪaa 'dεgbolɪ -zε, we yɪ yalɪ 'anzɪ yabhlo -zε, -Lagɔgbv -a gbaa da aɪn -yla, -ɔ -ka we 'bhɪtɪ saputu sa, 'kplε kpa ɔ! 9 -A ka we gba aɪn -yla pepe, 'in 'mɔ na gba 'yaa da aɪn -yla -slɛn: -Lagɔgbv a 'nva tɪa, -ɔ -ka we 'bhɪtɪ saputu sa, 'kplε kpa ɔ!

10 'Lee, nyuma 'ka 'mɪ 'ŋnɪ kwalu da in mia -talɪda, yaayɪ, -Lagɔɔ -nv -wa yɪ? -Innya, -Lagɔɔ -nv in 'yɪbhaa. 'Lee, in 'ka nyumaa dɔvɔnamanɪ da in mia -talɪda yɪ? In -ka yaa nyumaa

dɔvɔnamanɪee datalɪda -mɪ, in 'na 'ka yaa Klɪsɪ lubhonvnyɔ -zε.

-Lagɔ ka -bha Pɔlv -sa -Zezuu *tɪ- etienyɔ nya

11 Nu, na bhelia, in nεε aɪn -ylɛ: -Lagɔgbv na gbaa da, we'e 'bhv nyɪmεε -gbε. 12 Nu, we -ka -amɪ, nyɪmε 'nɪ 'mɪ we 'nyε, 'in nyɪmε yabhlogbɔɔ 'nɪ 'mɪ we -slolɪ, -Zezu Klɪsɪ -slolua 'mɪ we 'klɔ.

13 In mɪ bhaa *Zuifv -Lagɔbɔvɔ -yloogblv, sa na nɔa a ka we 'nv. Sa na palɪa -Lagɔɔ *leglizɪnya 'kɪyɪε 'wɔ 'kɔa 'tɪtɪ nya, in 'ka wa lasaa 'gbv, a -yɪ we 'jɪ. 14 In mɪ bhaa Zuifv -Lagɔbɔvɔ -yloogblv, in -zɪ na -lɪma 'wɔ Zuifv glaa, 'in in dolu -gɔla bhabha, in -zɪ wa, -amɪaa dukpasɪ lɛnvgbv 'wɔ.

15-16 'In, -mɔv weee 'yu, -Lagɔ ka -bha 'mɪ -sa pepe, -zugba in mɪ -slɔ na 'nyaaa nɔkplε, 'in ɔ yia 'mɪ la ɔ 'nanɪ nya, in 'ka ɔ lubho nv. Da we namanɪa -Lagɔ dɔdv ɔ 'ka 'mɪ 'wɔ ɔ 'Yu -slolɪ, 'in in 'ka -mɔɔ gbv gba nyuma -wa 'nɪa Zuifv -yla, -bha -bhlokpade in 'nɪ nyɪmε yabhlogbɔɔ 'dɪzɔwɛlɪ layɪbha. 17 'In -wa -zεa 'mɪ 'yu -Zezuu tɪtɪenya, in 'nɪ -maa -gbε mnɪ *-Zeluzalɛmɔ, nu, -bhagɪgalɪda in mnɪa Alabii -dɔdv -gv, 'bhɪe, in yia lɔbhɪtɪ -Damasɪgbε nɔkplε.

18 -Zv ta 'plɪa, 'in in yia -Zeluzalɛmɔ mnɪ, Pɪɛlɪ yɪbhɛlɛε 'gbv. 'In in lɪ ɔ -gbε 'ylɪ kugbua lε gbv. 19 Nu, we 'nɪ Pɪɛlɪ -yɔ Nyumaa -Kanyɔɔ bhɛlɪ *'Zake 'wɔbhv, in 'nɪ -Zezuu tɪtɪenyɔ -putu 'yɪ 'ylɪ nya.

20 -We na cɛlɪa da aɪn 'wɔ, gbvzɔnv -wa, 'in -Lagɔɔ 'dε -yɪ we 'jɪ nu, in 'nɪa yɔtɔbhv. 21 -Mɔv 'bɪgv, 'in in yia Silii -yɔ Silisi -dɔdv -gv mnɪ. 22 Nu, Klɪsɪ leglizɪnya mia Zudee -dɔdv -gv 'nɪ -slɔ 'mɪ 'yɪ 'ylɪ nya. 23 -We wa gbaa waa leglizɪnya 'nva zlɪmε -bhlogbɔɔ, mɔ -wa nu: nyɪmε -ɔ palɪ bhaa wa 'kɪyɪε 'wɔ, 'in -Lagɔgbv -we ka 'gbv ɔ gɔla, ɔ 'ka we lasa, ɔ mɪ -slɛn we gbada. 24 'In wa yia -Lagɔɔ 'ŋnɪ -mnɪnɪda -tɔ na 'gbv.

2

Wa ka Pɔlv yibheli -Zezuu tietienyɔ nya

1 -Zɔ kugbua lɛ -mnɔa 'plia, 'in in -yɔ Banabasɩ 'sɔ yia -Zeluzalɛmɔ lɔmni, 'in in yia Titɩ 'wɔbhu, in -yɔ -mɔɔ yi 'yaa mni. 2 'In -Lagɔ -slɔlua 'mɩ we 'klɔv 'gbɔ, in yia -mɔ mni. In -yɔ nyimaa 'yugalinya 'kadɩ 'dɛkpɔa gbelia 'wlu, -Lagɔgbɔ na gbaa -wa 'nia Zuifɔ -yla, in ka we 'ji gba wa -yla. In 'nɩ 'yibha lubho in nɔa, 'in in mia nɔda, we tɔ 'wɔ bhe. 3 'In 'dɛbhiɛ, na nɔnɔnyɔ Titɩ mia *Glɛki nya, wa 'nɩ ɔ *knɩ 'wɔpa -gla nya. 4 -Mɔv bhla, yoyobhelia -tɔlvɔ -wa -bhɔa zlɛmɛ -aɩn lɔ 'wiemɩ, -maa 'yibha yaa ɔ *knɩ 'wɔpapɩɛ. Waa nyima nɩ ka -aɩn lɔbho, wa 'ka -amɩaa 'dɛ -yla -tɔtɔvɛ -Zezu Klisɩ nyɛa -aɩn -yɔlatitalɩ, 'in wa 'ka -aɩn titee galɩ 'wɔnɔ lɔ. 5 Nu, waa nyima -manɩ, -a 'nɩ wa 'wlu zɔ laslɔlvɔ 'kienyɩ -kpɔa, 'in -Lagɔgbɔ 'ka aɩn nyɩdɩ -tɔ gbɔzɔnɔ nya.

6 'In -wa mia leglizɩnyaa 'yugalinya 'kadɩ nya nɩ, -we wa -mia, we 'nɩ 'mɩ 'yɩliya 'wɔ -lu yabhlogbɔɔ nya -mɩ, -we ka gbɔ -wa, -Lagɔ'ɔ yla nyimaa ku -yɔ, in nɛɛ, waa nyima -manɩ 'nɩ 'mɩ -yla gba -gla nya nu, in nɔ gbɔ -putu yabhlo lɛ lɔ. 7 'In, wa ka we yibheli nu, sa -Lagɔ dia we 'gba Piɛli 'wlu, 'in ɔ gbaa Zuifɔ -yla -Lagɔgbɔ, 'sa ɔ dia 'mɩ we 'gba 'wlu, 'in na gbaa nyima -wa 'nia Zuifɔ -yla -Lagɔgbɔ. 8 Nu, -Lagɔ ɔ nɔa lubho, 'in ɔ yia Piɛli ɔ tietienyɔ -zɛli Zuifɔ nyɩdɩ, mɔ -bhlokpade nɔa lubho, 'in ɔ yi 'yaa -amɩ ɔ tietienyɔ -zɛli, nyima -wa 'nia Zuifɔ nyɩdɩ. 9 Nu, nyima -yi *'Zake, Sefasɩ* we -yɔ *Zaan, leglizɩnyaa 'yugalinya 'kadɩ nya, 'in 'nanɩ -Lagɔ nɔa 'mɩ 'wɔ, -maa ka we yibheli. 'In wa yia in -yɔ Banabasɩ kwɛɛ kpa. Sanɛɛ 'sa -a bhla wɛli -bhlo, -amɩ 'ka nyima -wa 'nia Zuifɔ nyɩdɩ lubho nɔ, 'in wamɩ 'ka Zuifɔ nyɩdɩ lubho nɔ. 10 Gbɔ yabhlogbɔɔ wa yibhaliɔ -aɩn: wa nɛɛ -a 'na dlɔlvɔ leglizɩnyaa bobabhanya 'wɔ -nɩ, 'mɔ -amɩ nɔa lɛ dlɩ weɛɛ nya.

* 2:9 Piɛli.

Pɔlv palɩ Piɛli -yla gbɔ la Antiɔsvgbɛ nɔkplɛ

11 'In da Piɛli nɩnia Antiɔsv, gbɔnyuu ɔ nɔa lɛ, in yia we ɔ 'klɔsɔbha. 12 Nu, da nyima 'Zake tiea, -maa 'nia -slɔ nyɩni, -zugba Piɛli -yɔ -Lagɔnyima -wa 'nia Zuifɔ lia dabɔdɔ. 'In da -maa nɩnia, ɔ yia wa nya lilie 'yɩligbeli, ɔ yia wa gwɛvɩa. -We ka gbɔ -wa, Zuifɔvɔ -Lagɔnyima gɔa nyimaa knɩ 'wɔpapɩɛ 'wɔ, 'ma ɔ sɔa. 13 'In -amɩaa -Lagɔbhelia Zuifɔ yia Piɛli dlɩ 'sɔ -bhogbɔ lɛnɔ, 'in Banabasɩ 'dɛgbɔlu yi 'yaa we lɔbho.

14 Da in 'yia we -yɔ nu, wa'a kpa wa 'dɛ tikli -Lagɔgbɔvɔ gbɔzɔnɔvɔ sɔlv, 'in in nɛɛ Piɛli -yla nyimaa -zejila 'wɔɛ: «-Mɩ mɩ Zuifɔ nya, 'in -in yia -wa 'nia Zuifɔ, -maa lɛnɔgbɔ lɛnɔ, -in 'nɩ we Zuifɔvɔ titee sɔlv lɛnɔ. 'In sa -in mneni -in 'ka gba nyima 'nia Zuifɔ, wa nɔ -gla nya Zuifɔvɔ lɛnɔgbɔ lɛa?»

Zuifɔ -yɔ -wa 'nia Zuifɔ ka nyima tikli -zɛ dlɩzɔzveɛ 'gbɔ

15 -Amɩa mia, Zuifɔvɔ 'zayli -a -mia, -a 'nɩ gbɔnyuu -lɛnɔnyaa, -wa'a zɔa -Lagɔvɔ tite 'nɔɩwɛ, wa nyɩdɩ. 16 -Mɔv bhla, -a -yi we 'ji nu, -Lagɔ'ɔ yibheli nyimɛ, nyimɛ tikli nya *Moizɩ titee 'nɔɩwɛzɔzveɛ 'gbɔ, nu, dlɩzɔzveɛ -bhlogbɔɔ -Zezu Klisɩ -gɔvɔ gbɔ -wa. We 'gbɔ, -amɩa yi 'yaa -Zezu Klisɩ gbɔ -yɔɩwɩnu, 'in -Lagɔ 'ka -aɩn yibheli nyima tikli nya, -amɩaa dlɩzɔzveɛ Klisɩ 'wɔvɔ 'gbɔ. Nu, we 'nɩ titee 'nɔɩwɛzɔzveɛ gbɔ. Nu, -Lagɔ 'na 'ka nyimɛ yabhlogbɔɔ yibheli nyimɛ tikli nya, titee 'nɔɩwɛzɔzveɛ 'gbɔ.

17 'In, we -ka nu, tiklimimɩɛ -Lagɔ 'yɩliya 'wɔvɔ da -a mɩ -talɩda Klisɩ 'gbɔ, 'in -a -ka 'ya gbɔnyuu -lɛnɔnyaa nya -mɩ, -wa 'nia Zuifɔ 'bhisa, 'lee, Klisɩ paa nyima 'kɔayli wa nɔ gbɔnyuu lɛ yi? -Innya! 18 In 'yibha zlɛmɛ in 'ka -mɩ tikli -Lagɔ 'yu, titee 'nɔɩwɛzɔzveɛ 'gbɔ, 'in in yia we 'bibhɔ. In -ka we lɔ lɔbhiti, -zugba na 'dɛ in 'nia titee 'nɔɩwɛzɔnyɔ 'wɔnɔ. 19 Nu, we -ka tite -bhlo, mɔ -laa 'mɩ tɩtɩɛ, 'in we -ka -amɩ, in ka tlɩ titee gbɛgbɛɩn, 'in in 'ka 'yɩliyɔgada -tɔ -Lagɔvɔ gbɛgbɛɩn. 'In in yia *su -gɔ

tlii Klisi nya. 20 'In, in -ka 'yliyogada -mi, we 'ni na de -ga 'masleen 'yliyog, nu, Klisi -gaa 'yliyog 'mi 'wu. Nu, -Lagoo 'Yu ka na zekalie -sloolu, 'in o yia o 'de wla na 'gbu, o dligovovove nya na ku -gaa -sleen da 'yliyog. 21 Nu, in 'na 'ka -Lagoo 'nanu daa gba -innya. We -ka nu, tite nu nyime tiklu -Lagoo 'yu, -zugba bhe Klisi tia.

3

-Lagoo yibhelia nyima, nyima tiklu nya Klisi dligovovove 'gbu

1 Oo -Galasii -nyima, -gobwotunya, nyoo -sali ain a? Wa 'ni da ain -Zezu Klisi *su -gu lakolve 'kluslolu vaa? 2 Nu, gbuu go -bhlo mia da, a 'pali we 'bigu. Zuzu 'Pupa a 'yia, tite 'nonywezovove 'gbu a yia o 'yi yaayu, -Lagoo gbu a 'nua, a zua dli -gbu gbu -wa yi? 3 Sa amiaa -gu 'ka 'ya sa 'wotua? A ka -Lagoo gbu gwedi -Lagoo Zuzu nya, 'in a 'yibha a 'ka -sleen we 'wlubha amiaa 'de 'tite nyaa? 4 -We weee 'wu a 'plia, bhe -wa yi? -Innya, we 'ni mneni we 'ka bhe -ze. 5 'In -Lagoo -ka o Zuzu ain 'nye, -zugba o nu gwedigbu le ain nyidi, amiaa titee 'nonywezovove gbu -wa yaayu, -Lagoo gbu a 'nua 'in a zua dli -gbu gbu, o nua we le yi?

*-Lagoo dligovonyo *Ablaamu*

6 Nu, *-Lagoo sebhe nee *Ablaamu daae:

«o ka -Lagoo dli -gu zu. o dligovove 'gbu, -Lagoo yia o yibheli nyime tiklu nya.»

7 We 'gbu, a yibheli we 'ji nu, -wa zua -Lagoo dli -gu, ma -wa Ablaamu 'yuoyuaa 'debbie. 8 -Lagoo sebhe ka we gba, nu, nyima -wa 'nia Zuifu, wa dligovove 'gbu -Lagoo yia wa yibhelia nyima tiklu nya, o 'de 'yu. We 'gbu, -Lagoo yia Ablaamu -yla wee gbuzovov -muni gba pepe nu:

«'Nyu wa yia dudugu -nyima weee lanwnaa -na 'gbu.»

9 Ablaamu ka -Lagoo gbu -yowonu, 'in -Lagoo yia o 'nyulanwna. 'Sa -bhloo 'de -wa weee nwnua -Lagoo gbu -yo, -Lagoo nwnaa wa 'nyu la.

10 Nu, -wa weee zua titee 'nonywezovove dli -gu, me yia wa kpa. Nu, -Lagoo sebhe nee:

«-We weee mia celida -Lagoo titee 'sebhe 'wu, -o zua we 'nonywe 'komuu, me yia o kpa.»

11 We mi 'ya gbuzovov nya, nu, nyime yabhlogbo 'ni mneni o 'ka -mi tiklu -Lagoo 'yu titee 'nonywezovove 'gbu. Nu, -Lagoo sebhe nee:

«o -Lagoo yibhelia nyime tiklu nya dligovove 'gbu, 'yliyogagie -moo yia 'yia.»

12 'In titee 'e 'bhv dligovove -gbe. Nu, we mi 'ya celida:

«o zua titee lenugbu weee 'nonywe, o -tu we lenuda 'komuu, 'in o 'ka 'yliyogagie 'yi.»

13 Klisi ka o 'de meyolatinyo -zeli -amiaa 'bigu, sanee 'sa o zitia -ain 'wu titee me kwee. Nu, we mi celida -Lagoo sebhe 'wue:

«Nyoo nyoo wa -ka bizi su 'wlu, me mi o -nu nya.»

14 Nu, sanee 'sa we nua, 'in 'nyulanwna -weli -Lagoo gbaa Ablaamu -yla, nyima -wa 'nia Zuifu, wa 'ka we 'yi -Zezu Klisi 'gbu. 'In Zuzu -Lagoo gbaa o 'ka wla, -a 'ka we 'yi dligovove 'gbu.

Tite -yo -lu -we -Lagoo gbaa o 'ka wla

15 Na bhelia, dudv -gu gbu yabhlo na yia da palia: we -ka nu, weli nyime 'kaa ti, o -ka we ti sazovov sa, nyime yabhlogbo 'ni mneni o 'ka -bha we lasali, 'in o 'na 'ka we -gu -lu yabhlogboo pali. 16 Cun, -li -we -Lagoo 'kaa wla, o ka we gba Ablaamu -yo o 'yuoyu -yla. 'In -Lagoo sebhe 'ni -gbae: «Ablaamu -yo o 'yuoyua,» 'in -muv 'ka 'wlu nee nyima duuun gbu wa gba, nu, -Lagoo sebhe nee sae:

«-In -yo -na 'yuoyu,» nyime yabhlogbo we saa 'nui, mo -wa Klisi. 17 -We in 'yibhaa in 'ka gba mu nu: -Lagoo ka weli ti Ablaamu -yla, 'in o nee, -gu o yia we 'yigbea -kli. -Zuv 'wlu 'so -zu gbu -bhlo 'ya kugbua (430) 'pia, 'bhie, Moizu tite yia yi. -Muv 'ni mneni -muv 'ka weli -Lagoo tia -bhalasali, 'in -lu -Lagoo gbaa o 'ka wla, we 'ni mneni

we 'ka we lasa. 18 'In we -ka nu, 'bi -we -Lagɔ wlaa, titee sɔlv wa yi we, -zugba we 'ni -lu -Lagɔ gbaa ɔ 'ka wlaa sɔlv 'bhu, 'in, -lu -we -Lagɔ gbaa ɔ 'ka wla, mu -yɔ ɔ -slolua ɔ 'nanu Ablaamu -yla.

-We ka 'gbv-Lagɔ yia tite pali

19 'In lɛɛ -lu ka 'gbv -Lagɔ yi tite pali nyima -ytaa? Pali ɔ palia we, 'in da nyima -saa ɔ domagbu 'nuɔwe ɔ 'ka we -slolu. 'In we 'ka 'sa lenɔda -tu tiklu, 'in Ablaamu 'yuoyu -ɔ ka 'gbv -Lagɔ gbaa ɔ 'ka Ablaamu -lu 'nye, 'in -mɔɔ yiyibhla 'ka nyini. -Lagɔ zva wee tite 'anzinya ɔweɛ, 'in 'anzinya yia Moizu 'wɔbhu 'kɔlv nya, -Lagɔ -yɔ nyima nyidi. 20 Nu, kɔlv mia, nyima 'sɔ nyidi ɔ mia. 'In, -Lagɔɔ 'debhlogbɔɔ: ɔ 'ni kɔlv -ka.

21 -Muu gbaa nu, -li -we -Lagɔ gbaa ɔ 'ka wla, tite mi we -yɔtv nya yi? -Innya! We -ka nu, -Lagɔ ka tite yabhlo pali, we mneni we 'ka nyima 'yliyɔgagie 'nye, -zugba nyime mneni yaa ɔ 'ka nyime tiklu -ze -Lagɔ 'yliya 'wɔ, titee 'nuɔwezɔvɔee sɔlv. 22 We 'ni 'sa -mi, nu, -Lagɔɛbhɛ nɛɛ, dɔdɔguli weee mi gbonyuuu 'tite zɔ. 'In -lu -we -Lagɔ gbaa ɔ 'ka wla, nyima -wa ɔwɔnua -Zezuu gbv -yɔ, -maa 'ka we 'yi, wa dɔzɔvɔe -Zezu Klisi -gɔv 'gbv.

23 Da -Zezu Klisi dɔgɔvɔv bhla 'nia -slɔ nyini, -zugba -a mi -kasɔcian nya tite kwɛɛ, wee dɔzɔvɔe -Lagɔ 'kaa -ain 'klɔslolu we wɔwɔe nya. 24 Sanɛɛ 'sa, tite -zea -amɔaa 'yliyɔzɔnyɔ tiklu, 'bhie, Klisi yia yi, 'in -a 'ka nyima tiklu -ze -Lagɔ 'yliya 'wɔ, ɔ dɔgɔvɔvɔee 'gbv. 25 -Slɛɛn, -Zezu Klisi dɔgɔvɔv bhla ka nyinii 'gbv, -a 'ni 'maslɛɛn ɔɔ 'yliyɔzɔnyɔ -mɔni kwɛɛ -mi.

26 Nu, a 'de weee mi -Lagɔɔ 'yua nya -Zezu Klisi dɔgɔvɔvɔee 'gbv. 27 Nu, amɔaa weee -wa wa batizea Klisi 'wɔ, a ka Klisi 'wɔwɔlv -ze. 28 We 'gbv, -Lagɔ 'yliya 'wɔ, 'wɔsɔsalɔda 'ni Zuifu -yɔ -wa 'nia Zuifu nyidi -mi, we 'ni galɔ -yɔ nyima -zɔnv nyidi -mi, 'in we 'ni nuɔkpasi -yɔ 'ɔwɔni nyidi -mi. Nu, a 'de weee -bhlo -Zezu Klisi 'wɔ. 29 A mi

Klisi -nu nyaa 'gbv, a mi Ablaamu 'yuoyua nya. 'Bi -Lagɔ gbaa ɔ 'ka wla, 'yia a yia we.

4

Nu, -a 'ni 'maslɛɛn galɔ, -Lagɔɔ 'yua -a -mia

1 -We in 'yibhaa in 'ka gba mu ni: 'bilinyɔ -ka -slɔ 'yisɔkpilɛ nya -mi, 'wɔsɔsalɔda 'ni ɔ -yɔ gaylo nyidi -mi, 'in -zugba mɔ -wa wee 'bi weee -kanyɔ.

2 Nu, nyima -wa zva ɔ, 'in -wa zva ɔ -li 'yliyɔ, ɔ mi wa kwɛɛ tiklu, 'in bhla -we ɔ dide 'paa ɔweɛ, 'in we nyinia. 3 Nu, 'sa -bhloo 'de we mia -amɔaa -nu nya. Da -a mia zɔmɛ 'yisɔkpilɛ 'bhisa, -a mi dɔdɔgɔv 'titenyaa galɔ nya. 4 'In, bhla -we -Lagɔ zva, da we nyinia 'cɛ, ɔ yia ɔ 'Yu yoo 'pa. Nwɔnɔ gwalia ɔ, 'in ɔ yia

Zuifu titee zɔnyime -ze. 5 'In -wa mia tite zɔ, ɔ 'ka wa 'wɔziti. Sanɛɛ 'sa ɔ 'kaa -ain -Lagɔɔ 'yua -zɛli.

6 -Lagɔ 'ka we -slolu a mi ɔ 'yua nyaa 'gbv, ɔ yia ɔ 'Yuu Zuzu yoo 'pa -amɔaa dibhe 'wɔ, Zuzu -ɔ kpia 'wɔ: «Aba* , 'oo Dide!» 7 We 'gbv, -in 'ni 'maslɛɛn gaylo, nu, -Lagɔɔ 'yu -in -mia. 'In -in mi ɔ 'yu nyaa 'gbv ni, -in mi 'ya 'bilinyɔ nya -Lagɔɔ 'nanu sɔlv.

Pɔlv lɔa dli -Galasii -nyimaa 'gbv

8 Zɔmɛ a -yɔ -Lagɔ 'ni wɛli -ka, -zugba a mi bɔbɔlii galɔ nya, 'in -mɔvɔnya 'ni -Lagɔ -zɔnv nya -mi. 9 'In -slɛɛn a -yi -Lagɔ, -we in 'kaa gba mu -wa nu, -Lagɔ -yi ain. Dɔdɔgɔv 'titenya, -we 'nia 'tite 'wɔ -ka, 'in -we 'na 'kaa ain -lu yabhlogbɔɔ -yla lɛnv, sa a bhiti 'ya lv -mɔv zɔa? Sa a 'yibha a 'ka 'ya -mɔv galɔ -zea? 10 'Yi klaa, 'cɔ klaa, bhla klaa, we -yɔ -zv tɔlvaa 'nuɔwezɔvɔe -wa amɔaa -yɔkpagbu. 11 Amɔaa 'gbv na nua nyanɔ: lubho weee in nua amɔaa 'gbv, bhe we yia 'wɔvɔa yi?

12 Na bhelia, amɔaa na bhuhoe, a -mi 'mi 'bhisa, -we ka gbv -wa, -ami ka na 'de nu amɔaa 'bhisa titee gbɛgbɛin. 'In a 'ni 'mi gbonyuu yabhlogbɔɔ -yla lɛnv, da in mia amɔaa -gbɛ. 13 'In -we nua lɛ, 'in in yia zɔmɛ amɔaa -gbɛ -tv, 'in in yia ain -yla -Lagɔgbv gba, a -yi

* 4:6 Zuifwɛli -wa. We ji -wa: «-Baba».

we. Gu in kaa -yɔɔ gbv -wa. ¹⁴ Na guzv -nv mɪ laylagbv nya amɪaa -nv nya, 'in a 'nɪ 'mɪ 'wɔnyɛ, 'in a 'nɪ 'mɪ kwnɛɛ -sa. Nu, -Lagɔɔ 'anzɪ yabhlo 'bhisa a kpaɔ 'mɪ, -Zezu Klisu 'dɛgbolu 'bhisa. ¹⁵ Da amɪaa zlimɛɛ 'mɔna -tɔlvɔ? -We in 'kaa gba amɪaa daa mv -wa nu, we -ka yaa 'yli wa sa -mɔ, -zugba a ka -mɔ amɪaa 'yli -sa, a ka 'mɪ we yoo 'nyɛ! ¹⁶ 'Lee, gbvzɔnvgbv na gbaa da ain -yla, we 'gbv in yia amɪaa tɔnyɪmɛ -zɛ -slɛɛn yɪ?

¹⁷ Waa nyuma -wa nɪnia ain -yɔla, wa 'nɪ amɪaa zɛkali sazɔnv sa. Wa 'yibha wa 'ka ain 'mɪ 'bɪ -sa, 'in a 'ka wa 'bibholu we gbv -wa. ¹⁸ Cɪn, gbvzɔnv -wa, nyɪmaa zɛkalɛ -ka ain ye sazɔnv sa, mv nania 'yli. We -zɛ dli -zɔnv nya. A nv we lɛ bhla weee nya, we 'na -zɛli na 'yibadɪ -bhlogbɔɔ -nɪ. ¹⁹ Na 'yua, amɪaa 'gbv in mɪ 'yaa da siada lv, nɛɛ ɲwnɔ -bho luzi, mɔ. 'In in mɪ 'sa siada tiklu, 'in Klisi 'ka ain 'wɔladɪ, 'in a 'ka Klisi 'wɔwlv -zɛ kpɛɛn kpɛɛn. ²⁰ Nu, in 'yibha in 'ka bhla -mɪnɪ nya ain kwesi -mɪ, in 'ka ain -yla gba sɔ -putu lv. -We in 'kaa lɛnv -slɛɛn, in 'nɪ we -yɪ. Amɪaa 'gbv dlɪvɛ mɪa da 'mɪ -yɔ.

**Aga -yɔ *Salaa gbv 'wɔpalɪgbv*

²¹ A gba -slɔ we 'mɪ -yla, amɪa -wa 'yibhaa a 'ka Moizu tite 'nɔɲwe zv, -we wee tite -mɪnu 'sɛbhɛ gbaa, a'a 'nv wee? ²² Nu, we mɪ cɛlɪda we 'wɔvɛ, Ablaamv 'yɪ nɔkpasuyua 'sɔ. 'Yabhlo ɔ -yɔ gaylonɲwnɔ *Aga gwalia, 'in -gɔɔv ɔ -yɔ nyɪmɛzɔnvɲwnɔ *Sala gwalia. ²³ Nu, 'yu ɔ -yɔ gaylonɲwnɔ Aga gwalia, nyɪmaa dɔmagbv sɔlv wa gwalia -mɔɔ. 'In ɔ ɔ -yɔ nyɪmɛzɔnvɲwnɔ gwalia, wɛli -Lagɔ wlaa, we sɔlv wa gwalia -mɔɔ. ²⁴ Wee gbv 'wɔpalɪgbv -mɪnu 'ji -tɔ 'wɔ, waa 'ɲwnɪ 'sɔ -manɪ 'wɔsusloluee gbv 'sɔ wa slɔlua. We tianv mɪa, *'wɔsuslolue -we -Lagɔ -yɔ Ablaamv -yɔ *Izlaɛlnyuma nva lɛ -gɔgɔ wa laa *Sinaii 'wlu, we yli -wa Aga, wee 'wɔsusloluee tite nva nyɪma galɪ 'wɔ. ²⁵ Nu, Aga mɪa, mɔ -wa Sinaii -gɔgɔ Alabii -dɔɔv -gv. Mɔ -wa dɔɔv -mɪnu -gv -Zeluzalɛmɔgbɛ, -we ka gbv -wa, we -yɔ we 'yua weee mɪ galɪ nya.

²⁶ Nu, yalɪ -Zeluzalɛmɔ mɪa, mv -wa -Zeluzalɛmɔ -we 'nɪa gaylo nya -mɪ, 'in mv -wa -amɪaa 'nyaa. ²⁷ Nu, we mɪ cɛlɪda -Lagɔsɛbhɛ 'wɔvɛ: «Gblotɔɲwnɔ, a li 'mɔna! Ama 'nɪa 'yugwalɛɛ kuu 'cɔnvɛɛ 'ji -yi, a 'kpɪ 'wɔ 'mɔna nya! Nu, 'wɔnyɛɲwnɔ yua yia 'wɔzumani, wa 'ka 'wɔyibhanɲwnɔ 'yua 'wɔzi.» ²⁸ 'In amɪa, na bhelia, wɛli -Lagɔ wlaa amɪa mɪa we -gvv 'yua nya, *Izakɪ 'bhisa. ²⁹ Zlimɛ, 'yu wa gwalia nyɪmaa dɔmagbv sɔlv, mɔ palɪa ɔ wa gwalia -Lagɔ Zuzuu sɔlv 'klyɛ 'wɔ. 'In 'sa -bhloo 'dɛ we mɪa dɛslɛɛn nɔda. ³⁰ 'In -Lagɔsɛbhɛ nɛɛ lɛa? We nɛɛ: «-In vu gaylonɲwnɔ -yɔ ɔ 'yu. Nu, gaylonɲwnɔ 'yu -yɔ nyɪmɛzɔnvɲwnɔ 'yu 'nɪ mneni wa 'ka wa dideɛ 'bɪ dlili.»

³¹ We 'gbv, na bhelia, -amɪa 'nɪ gaylonɲwnɔ yua, nyɪmɛzɔnvɲwnɔ 'yua -a -mɪa.

5

-Zezu Klisi ka -ain gaylo -flii -sa

¹ Klisi ka -ain gaylo -flii -sa, 'in -a 'ka -amɪaa 'dɛ -yla -mɪ sazɔnv sa. A -tv -mɔv sɔlv gege, 'in a zv amɪaa 'dɛ 'yliyɔ, a yi 'ya galɪ -zɛ lv.

² A yla, -amɪ Pɔlv nɛɛ ain -ylɛ: wa -ka ain *knɪ 'wɔpa, a 'ka -mɪ tiklu -Lagɔ 'yu nɪ, -zugba Klisi 'nɪ -lu yabhlogbɔɔ nya -mɪ amɪaa -nv nya. ³ In nɛɛ 'ya ain -yla -tapɛ, nyɔɔv nyɔɔ -ka knɪ pla, ɔ zv tite weee 'nɔɲwe -gla nya. ⁴ Amɪa -wa 'yibhaa -Lagɔ yibheli ain nyɪma tiklu nya tite sɔlv, a -yɔ Klisi ka 'wɔɔ. 'In -Lagɔɔ 'nanɪ ka ain 'wɔɔ. ⁵ Nu, we -ka -amɪa, -Lagɔ -a dia dli 'wɔ, mɔ yia -ain yibhelia nyɪma tiklu nya ɔ 'dɛ 'yu, 'in 'mv -a mɪa wɔda, -Lagɔɔ Zuzuu 'tite -we nva -amɪaa dlɪzvɔvɛ 'wɔ lubho, we nya. ⁶ Nu, -Zezu Klisi 'wɔ, -in 'ka knɪ 'wɔ -mɪɔɔ, -in 'nɪ knɪ 'wɔ -mɪɔɔ, -mɔv 'nɪ gbv yabhlogbɔɔ. Nu, -we nania 'yli, mv -wa dlɪzvɔvɛ -we nva gbv lɛ nyɪmɛ zɛkalɛ nya.

A 'na 'bhitili gaylo 'wɔ lv -nɪ

7 A ka -gwagwie gwedi 'nanuu, nyoo yomanu amiaa bhv 'wu, nu, a 'na zulu gbuzonu 'nuhwe -nia? 8 -We wa gbaa ain -yla, 'in wa yia ain lu, -Lagoo -o laa ain, we 'nia o -gbe 'bhv. 9 'Lee, wa'a gba da «*Goo -sele wa palia 'floo 'pue weee -yo, mu yilia wee?» 10 -Ami mia, Nyumaa -Kanyo 'wu, na dli mi ain -gu nu, amia 'na 'ka 'wlukoon lapupalie -putu 'yi. 'In nyime -o -ka amiaa 'wlu -nyumoo, -Lagoo yia o -kaslu 'wopaa.

11 We -ka -ami, na bhelia, we -ka kniplagbu in mi yaa gbada gbuzonu sa, lee ka 'gbu wa pa 'mi 'klyie 'wba? We -ka yaa 'sa -mi, -zugba, Klisu su -gu tligbu in mia gbada, we 'na 'ka nyime yabhlogboo 'cedlo -la. 12 Nu, -wa nua amiaa dli zo bidi -bidi bidi, wa lel 'ya wa 'de!

13 Na bhelia, amiaa 'de -yla -tutuee 'gbu -Lagoo yia ain la. A 'na 'ylibeli we -gu, 'in a 'ka amiaa yicee lenugbu lenu -ni. Nu, a nonnu lubho -yla zekalidli nya. 14 Nu, weli go -bhlo ni nukple tite weee 'bhaa 'wlu: «-In -kali -na -libheyii ze -na 'de 'bhisa.»

15 Nu, -fliinuma 'bhisa, a -ka munnuda -mi, a -ka lenunnoda -mi, a zo amiaa 'de 'yliyoo, a yi amiaa 'de klu lasa.

Zuzu 'Pupa-gali ain 'yu

16 In nee ain -ylae: a no -Lagoo Zuzuu solv, a yi 'masleen amiaa yicee dliwonyignbu lenu. 17 Nu, -amiaa yicee dliwonyignbu -yo -Lagoo Zuzu 'ni weli -bhlo -ka, 'in -Lagoo Zuzu -yo -amiaa yicee dliwonyignbu 'ni weli -bhlo -ka. Nu, -yo we munnua, 'in -we a 'yibhaa a 'ka lenu, a yi we lenue kweyomneni. 18 We -ka nu, -Lagoo Zuzu -gali ain 'yu, -zugba a 'ni 'masleen tite zo -mi, 'in we 'ni 'masleen ain nwezi.

19 'In -a -yi -amiaa 'de yicee lenugbu, -we -wa: motni klaa, pounplagbu klaa, we -yo gbonyuu weee lenue, 20 yoyolagoo weee bobue, -dlabhiaa lenue, nyuma 'wonyinyenie, -zlesasie, zenyinonue, 'cepapie, -yomunnue, zua 'wodidie, gwepapie -pue nwee, 21 nyime -putuu -luu dli 'wonyinyie, nu nyimee 'bhabhie, nyugbalilie, 'in

we -yo we 'wuwlu -gbu talvaa lenue. In ka we gbu ain -yla gba tia, 'in 'mu na gbaa -sleen da ain -yla: nyuma -wa nu 'saa, -maa 'na 'ka *-Lagoo nyumaa 'wlulapilie 'wu 'bi 'yi.

22 Nu, zuzoonugbu bhva -Lagoo Zuzuu -gbe, mu ni: zekalidli, 'munadli, 'wututue -dlao, dlie, gbu -zonuu lenue, dli -zonu -kakie -yo weli -gututue, 23 dli -dlao -kakie, we -yo 'de dli lakpakpie 'so. Tite'e -solv -muv weee -yo 'wu. 24 -Wa mia [-Zezu] Klisu -nu nya, wa yicee -yokpagbu -yo we dliwonyignbu, wa ka we lakulu *su -gu. 25 -Lagoo Zuzu ka -ain 'yliyogagie 'nyee 'gbu, -a no 'ya oo Zuzuu solv. 26 -A 'na 'ylimanu -amiaa 'de -ni, -a 'na lilali 'cedlo -ni, -a 'na nonnu zenyi -gbe -ni.

6

A sisali 'wu amiaa -yogbuu 'gba nya

1 Na bhelia, we -ka nu, nyime yabhlo ka gbonyuu lbbhlili, amia -wa noa -Lagoo Zuzuu solv, a 'slamanu 'wu -Lagoo 'yloogbu. 'In a nu we le dli -dlao nya. A zo amiaa 'de 'yliyoo, amia yi 'ya laylagbu lbbhlili. 2 A sisali 'wu amiaa -yogbuu 'gba nya. A -ka 'sa nu, -zugba Klisu tite a bhelia 'yli. 3 We -ka nu, nyime yabhlo pupali 'wlukoon la nu, o mi nyime 'kadu nya, 'in -zugba o 'ni -lu yabhlogboo nya -mi nu, o 'degbolu o nua -dawli 'wu. 4 Nu, nyime -o -ka -mi, o bhli o 'de lenugbu 'yliyoo la, 'in -we o nua le, we -ka 'ylinanu ni, o -ka o 'de 'ylimania yi we 'wu, we -ze o 'debhlogboo -yla, o 'na pali o 'de nyime -putu 'wu -ni. 5 'In nyime -o -ka -mi, mo 'kaa o 'de 'gba 'wobhu.

6 Nyime -o wa slolua -Lagoweli, o zuzoonunya mia, o 'nye we talva nyime -o slolua we o.

7 A 'na nonnu amiaa 'de -dawli 'wu -ni: nyimee pali -Lagoo gla. -We ka gbu -wa, -we nyime gla, we 'ya o yia 'kwaa. 8 -We nania nyimee yicee dudu, o -ka we glu, tlie 'nia bhloluda -ka, 'mu o yia 'kwaa. 'In, we -ka nu, -we nania -Lagoo Zuzu dudu, 'mu o glu, 'yliyogagie -we 'nia bhloluda -ka, 'mu o yia 'kwaa. 9 -A 'na sisali gbuzoonuu lenue 'wu -ni. We

-ka nu, 'kua 'ni -ain 'ylilawla, bhla -zɔnu yia yia, 'in -lu -a glua, -a 'ka we 'ya 'kwa. ¹⁰ We -ka 'sa -mi, da -a kaa bhla, -a nu nyuma weee -yla gbuzɔnu lɛ. -Amiaa bhelia -wa zua -Zezu Klisi dli -gu, ma -yla -a 'kaa we lenv tia.

'Dizvweli 'wvhlolunv -yɔ fvsaweli

¹¹ A yla 'sebhɛɛ 'ya 'kadɪ -mɪnɪ, na 'dɛɛ sɔ nya in cɛliɔ da we ain 'wv.

¹² Nyuma -wa 'yibhaa a pla knɪ -gla nya, -wa 'yibhaa wa 'yɪ wa -yɔ gbv weee lenvda, ma -wa. Nu, wa 'yibha tɛin wa 'na 'palɪ wa 'khiye 'wv, Klisu suu 'gbv -nɪ. ¹³ Nu, waa nyuma -wa dia knɪ la, wa 'dɛgbolu'u zɔ tite 'nɔŋwɛ. 'In wa 'yibha a pla knɪ, wa 'ka wa 'dɛ 'ylimanɪ nu, wa ka ain 'bɪ ku -yɔtɪ. ¹⁴ We -ka -amɪ, -amiaa -Kanyɔ -Zezu Klisu sugvtilɛ -bhlogbɔɔɔ 'gbv na ylimania na 'dɛ. Nu, wee suu 'gbv dɔdɔgɔli yia tɪ na gbɛgbɛin. 'In -amɪ yia tɪ dɔdɔgɔlii gbɛgbɛin. ¹⁵ Nyumɛ 'ka knɪ 'wv -mɪoɔ, nyumɛ 'nɪ knɪ 'wv -mɪoɔ, -mɔv 'nɪ gbv. Nu, -we nania 'yli, mɔ -wa, nyumɛ -zɛ nyumɛ lolu. ¹⁶ -Wa weee nɔa na gbvsloluweli -mɪnɪ -gu, -Lagɔɔ 'wɔtɔtɔɛ -dɔɔ -yɔ ɔ nyazɪdli -mɪ wa -gu, 'in we -mɪ 'ya -Lagɔɔ Izlaɛlnyuma weee* -nɔ nya.

¹⁷ Bhla -we yia yia, nyumɛ yabhlogbɔɔ 'na sɪalɪ 'maslɛɛn 'mɪ -nɪ. -We ka gbv -wa, 'kpakɔnnya mɪa da na ku -yɔ, mɔ slolua nu, -Zezuu -nɔ in -mɪa.

¹⁸ Na bhelia, -amiaa -Kanyɔ -Zezu Klisi ŋwna ain 'nyu la. -Amɛnɪ!

* 6:16 We ji -wa: -Lagɔnyuma tikli.

'Sεbhε Pɔlv 'paa Efezi -nyima yoo

-Lagɔnyima mia Efeziḡbe nokple, 'ma *Pɔlv 'paa 'sεbhε ni yoo. Ɔ mi -kaslv 'wv *Wlɔmv, 'bhie ɔ yia wee 'sεbhε ni celɩ. Ɔ neε we 'wv nu, -Lagɔnyima weee -bhlo, we 'dεε 'gbv wa kikalɩ zε.

Fvsawεli

¹ Amia -Lagɔnyima mia Efeziḡbe nokple, -wa zva -Zezu *Klisi dli -gv, -amɩ Pɔlv -zεa -Lagɔɔ dɔmagbv nya -Zezu Klisi *tietienyɔ, -amɩ celɩa da ain 'wv.

² Nu, -amɩaa Dide -Lagɔ -yɔ Nyimaa -Kanyɔ -Zezu Klisi ηwna ain 'nyu la, 'in wa 'nye ain 'wvɔtɔvε -dlɔɔ.

-Lagɔ ka -ain zɔzɔnv 'nye -Zezu Klisi 'wv

³ -A -mnɩni -amɩaa -Kanyɔ -Zezu Klisi Dide -Lagɔɔ 'ηni! Ɔ ka -ain 'nyulanηwna Zuzu 'Pɔpaa 'nyulanηwɩe weee nya, -mɔ yali 'pɩpɩ Klisi 'wv. ⁴ Nu, dɔdɔv lalalie 'yu -Lagɔ ka -bha -ain -sa, -a 'ka ɔ -nv -zε Klisi 'wv. 'In -a 'ka -mɔwlvɔda -tv, -zugba gbɔnyuu yabhlogbɔɔ 'ni -ain kwεyli -mɩ ɔ 'yliya 'wv.

-Lagɔ -kali -amɩaa zεε 'gbv, ⁵ ɔ yia 'cin gba nu, ɔ 'ka ɔ 'yua -ain 'wɔnv -Zezu Klisi 'wv. Nu, ɔ zɔzɔnv 'wv, -we ɔ 'yibhaa, mv mia dε. ⁶ We 'gbv -a -mnɩni -Lagɔɔ 'ηni bhabha, ɔ 'nanɩ 'kadɔv 'gbv. Dli weee nya ɔ nyεa -ain we, ɔ duma yuu 'ηni nya. ⁷ Nu, -Zezuu 'pɩɔn zɩtia -ain 'wv, 'in -Lagɔ yia -amɩaa -yɔgbv 'wvɩ. Sanεε 'sa -Lagɔ -slolua ɔ 'nanu 'ylilo, ⁸ wee 'nanɩ -we ɔ nva -ain 'wv bhabha, mv -wa nu, ɔ ka -ain gbɔyilo -yɔ 'ylimnee weee 'nye. ⁹ Ɔ dli da -gbv mia zizeda, ɔ ka we -ain 'klɔslolu. 'In ɔ ka 'cin gba nu, ɔ 'yibha ɔ 'ka we gbalɩ Klisi 'wv. ¹⁰ Wee gbv -Lagɔ gbaa, ɔ 'ka we lenve gbalɩ, bhlanɩya -mɩnu bhɩalɩda, mv -wa nu, ɔ 'ka yali -lu weee -yɔ dɔdɔv -gv -lu weee 'wlvugwlvɩ. 'In Klisi 'dεbhlogbɔɔ 'ka we 'wlvulapɩnyɔ -zε.

¹¹ -A -yɔ Klisi 'wɔsusloluee 'gbv, 'pɔpve ka gbv -Lagɔ gbaa, -a ka -amɩaa -nv 'yi. Nu, -Lagɔ ka 'cin -bha -ain -sa, gbv ɔ 'kaa lenv, we sɔlv. Cin, gbv -we ɔ gbaa 'in -we ɔ 'yibhaa, ɔ ka -lu weee lenv, we sɔlv. ¹² Nu, -amɩa dia Klisi dli 'wv tia, -a 'ylimanɩ -Lagɔɔ 'ηni! We 'gbv -Lagɔ yia -bha -ain -sa.

¹³ Amia 'ya, gbɔzɔnv -wεli -we amɩa pɔlva yukwli, -Lagɔgbv -we 'nyεa ain 'pɔpve, we 'gbv a ka Klisi dli -gv zɔ. 'In -Lagɔ yia amɩaa yibhelida zɔ, Zuzu 'Pɔpa ka gbv ɔ gbaa nya, 'in ɔ yia we ain 'nye. ¹⁴ Zɔzɔnvnya -Lagɔ dia la ɔ nyimaa -nv nya, Zuzu 'Pɔpa -wa we tianv, 'in mv temania -amɩaa dli la nu, -amɩaa 'wɔzɩtie -ka gba, 'in -a yia wee -li -mɩni. Nu, -a -mnɩni -Lagɔɔ 'ηni 'kadɔv we 'gbv!

Pɔlv bhuhoea -Lagɔ Efezi -Lagɔnyimaa 'gbv

¹⁵ We 'dε weee 'gbv, sa a zva Nyimaa -Kanyɔ -Zezu dli -gv, 'in a -kala -Lagɔnyima weee zε, -amɩ ka 'ya -mv 'nv 'gbv, ¹⁶ na paa -Lagɔ fuo 'kɔmv, amɩaa 'ηni nya. 'In in -ka -Lagɔ bhuhoea -mɩ, 'in na paa ain dli -gv. ¹⁷ 'In -we na yibhalɩ -amɩaa -Kanyɔ -Zezu Klisi 'ηnimni -Dide -Lagɔ mv ni: nu, ɔ 'nye ain gbɔyilo -Zuzu, we 'ka -Lagɔ ain 'klɔslolu, 'in a 'ka ɔ yibheli sazɔnv sa. ¹⁸ Ɔ -kali amɩaa dli 'wv ɔ zli 'ka -mɔ slo. 'In -we a dia dli 'wv, -we ka 'gbv ɔ yia ain la, a 'ka we 'wolanv. 'In zɔzɔnvnya ɔ nyεa ɔ -mɔwlvnya, a 'ka we 'ylilo 'kadɔv yibheli. ¹⁹ -Lagɔ na bhuhoea, 'in -amɩa zva Klisi dli -gv, -gblɔɔ -yɔtɩε 'kadɔv -Lagɔ dia la -amɩa -Lagɔnyimaa -nv nya, a 'ka we yibheli. 'In wee 'tɩε ɔɔ -Lagɔ -slolua 'kɔa 'tɩε weee nya, ²⁰ da ɔ 'bhua Klisi 'wv tɩtɩε lv, 'in ɔ yia ɔ ladi ɔ lilisɔlv -mɔ yali 'pɩpɩ. ²¹ Nu, yalu 'tɩε weee -gv, se weee -gv, ηwezilo weee -gv, nyimaa 'wlvulapɩe weee -gv, we -yɔ 'ηni ɔ ηni wa 'kaa la da, dɔdɔv -mɩni -yɔ dɔdɔv 'ka 'yaa yi -gv, Klisi pɩɩa we 'dε weee 'wlv la. ²² -Lagɔ ka -lu weee Klisi bhv zɔ lapali. 'In ɔ yia ɔ 'yigbeli *Leglizu 'yugalnyɔ 'kadɔv nya. Leglizɩ -kpabhiee 'wlv Klisi -mia, ²³ *Leglizɩ -wa Klisi ku -kpabhie. 'Mv

o yea kekε, 'in, -Lagoo lala -li weee o Klisi ye 'yaa.

2

-A ka tlitlie lv 'wvso, 'in -a yia yliyogagie 'yi

¹ Zlime a ka 'yliyoga -tlitlie tl, amiaa gbu -mnomnoe -yo amiaa gbonyiii 'gbu. ² Wee dudu -muni -gub lenugbu 'nyii a nua le zlime. 'Tite 'nyii -kanyo mia yali -yo dudu 'so nyidi, 'mo a zua 'nonywe. Nyuma -wa'a zua -Lagoo 'nonywe, wee zuzu mi 'yaa -sleen da wa 'wu lubhonoda. ³ -Amia weee mi 'ya zlime nyuma -manu 'bhisa. -Amiaa yicee dlwonyngbu 'cunya -a nua le. 'In -a nua -amiaa yice -yo -amiaa 'wlukoon lapopale 'nyiii domagbu le. 'Sa -bhloo 'de -amia miaa 'gbu, -a yi 'yaa -Lagoo 'ce zo 'plia nyuma talva 'bhisa.

⁴ 'In, -Lagoo nyazidi 'yli, 'in o -kali -amiaa ze bhabha. ⁵ We 'dee 'gbu, da -a tlia 'yliyoga tlitlie gbonyaa mnomnoe lv, 'in -Lagoo yia -ain 'yliyogagie 'nye Klisi nya. Cun, -Lagoo 'nanu 'gbu a yia 'pu. ⁶ -A mi -Zezu Klisi 'wvso 'gbu, -Lagoo yia -a -yo o 'so 'wobhu tlitlie lv. 'In o yia o -yo -ain 'so -mo yali 'pipi ladi. ⁷ Zuzonu -we -Lagoo nua -ain -yla le -Zezu Klisi 'wv, -we ka 'gbu o yi 'saa nu, mu -wa nu: o 'nanu 'kadu ka 'nyimnie 'nia bhloluda -ka, o 'yibha o 'ka we 'yli -slolu -zo weee yia yiaa -nu nya.

⁸ Nu, -Lagoo 'nanu 'gbu a yia 'pu, amiaa dluzove -yo. Wee 'pupue' e 'bhv amiaa -gbe, -Lagoo wlawlalu -wa. ⁹ Wee 'pupue' e 'bhv amiaa 'dee lenugbu -gbe. We 'gbu, nyime yabhlogbo 'na 'ylimanu o 'de -ni. ¹⁰ Nu, -Lagoo nua -ain le, 'in mo -laa -ain la -Zezu Klisi 'wv, gbuzonu -gbonyaa lenvee 'gbu. 'In wee gbuzonu -gbunya mia, -Lagoo ka we lamnazi pepe, -a 'ka we lenu 'gbu.

-A mi nyima -bhlo nya Klisi 'wv

¹¹ Nu, amiaa -mimi -kwikwi cin mia, a ligbe we! A 'ni *Zuifu tein nya -mi. 'In Zuifu laa ain «nyuma -wa 'ni kni 'wv -mi». 'In wa laa wa 'de «kni 'wv -nyuma», nyimee so ka wa kni 'wv 'paa 'gbu. ¹² We bhla a 'ni Klisi -yi, a mi 'lakpanya nya, 'in -Lagoo nyuma o -saa

-bha, a 'ni wa glaa -mi. Welinya -we -Lagoo -yo o nyuma bhla, -lu o 'kaa wa 'nye -gu, amiaa -nu 'ni we lv -mi. A 'ni dli 'wvdi -lu -ka, 'in a 'ni -Lagoo -yi dudugu. ¹³ 'In -sleen, -Zezu Klisi 'wv -mimiee 'gbu, amia -tlolva zlime -Lagoo -yo la, -Zezuu 'pion ka ain o -yo bel.

¹⁴ Nu, Klisi de -wa -amiaa 'wvotvotve -dlao. Zuifu -yo -wa 'nia Zuifu, 'ma o -zela nyime -bhlo. O wlaa o ku tlitlie -yla, 'suo -we sisalia wa -yo, 'in we nua wa tonyuma 'wv, o yia we -wlo, ¹⁵ 'in o yia Zuifu tite -yo we -gba -yo we lenu so lamumni. 'In o yia wa 'de 'so nyime lolu -bhlo -zeli o 'de 'wv. Sanee 'sa o zua 'wvotvotve -dlao wa nyidi. ¹⁶ Klisi *su -gu tlitlie nya o -zela waa nyuma -zakpa 'so nyime -bhlogbo, 'in o yia wa -yo -Lagoo 'wvsuslolu, o yia 'wvonyenyene lasa. ¹⁷ Amia -wa 'nia Zuifu, -wa -tlolva zlime -Lagoo -yo la, 'in -wa -wa -Zuifu, -wa cipaa -Lagoo -yo, sanee 'sa Klisi yia, 'in o yia ain -yla 'wvotvotve -dlao weli -zonu gba. ¹⁸ Nu, o Klisi 'gbu, -a 'de weee, Zuifu -yo -wa 'nia Zuifu, -a mneni -a 'ka Dide -Lagoo 'yu 'yigbe, -Lagoo Zuzu -bhlogbo nya.

¹⁹ We 'gbu, amia 'nia Zuifu, a 'ni -sleen 'lakpanya, a 'ni 'pliphnya, nu, -Lagoo -mawlonyuma bhelia a -mia -sleen, 'in a mia -Lagoo zwayli -nyuma nya. ²⁰ -Budu -we ka gwe mia -Zezuu tietienya -yo * -Lagobbu -falpanya nya, 'mu a -mia. 'In -Zezu Klisi 'de mia we gwigwi 'yli -tokpa -zonu nya. ²¹ Wee -budu wa mia 'sobhada, mo temania we da weee la, mo nua we le, 'in we -klu tlomania, 'in we zea -mawlv -budu 'kadu, Jeitape 'wv. ²² A -yo Klisi 'wvsuslolu 'wv, amia mi 'ya -budu wa sobhaa lv. Wee -budu -we zo -Lagoo dlia la o Zuzu nya, 'in a -yo amiaa bhelia -talva weee 'ka we -ze.

3

Lubho -we Polv 'kaa nu -wa 'nia Zuifu nyidi

¹ We 'gbu, -ami *Polv -wa -Zezu Klisi -kaslonyime amia -wa 'nia Zuifu 'gbu, -ami na bhuhhoa da -Lagoo.

² -Lagoo 'nanu nya, lubho o gbaa in nu amiaa 'gbu, a ka we 'di 'nu gbuzonu

sa. ³ -Lagɔ ka na 'yli -blo 'ylikakɛ 'wɔ, ɔ gbu mia zizada, ɔ 'ka 'mɪ we 'kɔslolu. (In ka 'cɪn wɛli ya 'sɔlɛ cɛli we 'gbu. ⁴ 'In a -ka we zɛlɪda -mɪ, a 'ka we 'jiyibheli nu, Klisi gbu mia zizada -de 'wɔ na nu we laa, -de 'in 'nu we 'wɔlaa!) ⁵ -Lagɔ 'nɪ zɪmɛ zizegbu -mɪnɪ -amɪaa dɔkpasɪ 'kɔslolu. Nu, ɔ ka -slɛɛn we -Zezuu tietienyaa -mɔwɔnɔ -yɔ -Lagɔgbu -falɪpanya 'kɔslolu ɔ Zuzu nya. ⁶ Wee zizegbu nɪ: -Lagɔgbu 'gbu, -wa 'nɪa Zuifu, wa -yɔ Zuifu 'sɔ ka ku -bhlo -zɛ. 'In -lu -Lagɔ zɔa la, 'yɪa wa -yɔ Zuifu yia we dabɔdɔ. 'In -lu -we -Lagɔ gbaa ɔ 'ka wa 'nyɛ -Zezu Klisi 'wɔ, 'yɪa wamɪa yi 'yaa we.

⁷ -Lagɔ ka 'mɪ ɔ 'nanɪ 'wɔnɔ, 'in ɔ yi 'saa 'mɪ -Lagɔgbu lubhonɔnyɔ 'wɔnɔ ɔ 'tɪtɛ nya. ⁸ Nu, -amɪ -wa -Lagɔnyuma weee 'kienyɪɛ. 'In -Lagɔ yia 'mɪ 'nanɪ nɪ 'wɔnɔ, nu, in gba Klisi 'ɲɪmɲɛ -we -tɔa 'wɔnɔ gbu, -wa 'nɪa Zuifu -yɪa. ⁹ Sa -Lagɔ nɔa ɔ zizegbu lɛ, -amɪ yia we nyuma weee 'kɔslolua vaa. -Lagɔ -laa -lu weee la, 'in ɔ yia gbu -mɪnɪ zizada tɪ ɔ 'dɛ 'wɔ pepe -zɔ duun nya. ¹⁰ 'In -slɛɛn, *Leglizɪ gbɛgbɛɪn, se -yɔ 'tɪtɛɛ -cɪan mɪa yalɪ, -maa 'kaa -Lagɔgbuyilo yibheli. Wee gbuyilo mɪa, sɔ weee lɔ -Lagɔ slolua we. ¹¹ Nu, gbu -Lagɔ gbaa ɔ 'ka lɛnɔ, -we ka gbagbɛ ɔ -ka bhaa bhli, we 'dɛ weee lɛnɔe ka gba -amɪaa -Kanyɔ -Zezu Klisi 'wɔ. ¹² -A mɪ Klisi 'wɔ, 'in -a zɔa ɔ dli -gbu 'gbu, -a mneni -a 'ka -Lagɔ -yɔlanyni -amɪaa 'dɛ nya, ɔ dliwɔdɪdɪe weee nya. ¹³ We 'gbu, in nɛɛ aɪn -ylɛ: sɪasɪe -we lɔ in mɪa da 'phɪlɪda amɪaa 'gbu, we 'na wlalɪ aɪn 'kɔaylɪla -nɪ: amɪaa 'ɲɪnɪ -yɔmɲɪnɪ -gbu -wa.

-Zezuu nyumaa zɛkalɪ gbv

¹⁴ We 'dɛ weee 'gbu, na sibhli 'kukulu Dide -Lagɔ 'yu. ¹⁵ Mɔ zɔa yalɪ -yɔ dɔdɔ -gbu zɔa weee 'ɲɪnɪ. ¹⁶ -We na zɪlɪa ɔ, mɔ -wa nu, ɔ 'tɛmanɪ amɪaa dli la, ɔ 'ɲɪmɲɛ 'kadɔɔ sɔlɔ, ɔ Zuzu 'tɪtɛ nya. ¹⁷ 'In amɪaa dliwɔzɔee gbɛgbɛɪn, Klisi -dli amɪaa dibhe 'wɔ la. 'In -Lagɔ na bhuhhoe 'yaa nu, a fa somi gege nyumɛɛ zɛkalɪdli 'wɔ. ¹⁸ 'In, sa Klisi nyumaa zɛkalɪdli 'yliagɔwɔla,

we -tlɔlɔ la, we 'paa 'wɔ, 'in we -tɔa 'wɔ, 'in a -yɔ -Lagɔnyuma weee 'ka we 'wɔlanɔnɔnɔe kwɛyɔmneni. ¹⁹ 'In, Klisi nyumɛɛ zɛkalɪe -we -zia -lu weee wa -yɪa 'wɔ, a 'ka we yibheli 'ya. Nu, -Lagɔ yeli aɪn ɔ lɛnɔ -lu weee -nya, 'in a 'ka ɔ 'wɔwɔlɔ -zɛ -kpɔ.

²⁰ -Lagɔ ɲɪnɪ ylimanɪ! ɔ 'tɪtɛ nɔa -aɪn 'wɔ lubho. 'In da -a -ka ɔ -lu -zɪlɪ, ɔ mneni ɔ 'ka we lɛnɔ, 'in ɔ -lu lɛnɔ se -zi -amɪaa -zɪlɪ -li weee -yɔ -amɪaa 'wlukɔn lapɔpalɪ -gbu weee 'wɔ. ²¹ ɔ 'ɲɪnɪ 'ylimanɪ *Leglizɪ 'wɔ, 'in we 'ylimanɪ -Zezu Klisi 'wɔ, bhla weee -yɔ -zɔ weee nya! *-Amɛnɪ!

4

A -ka dli -bhlo Klisi 'wɔ

¹ Nu, -amɪ mɪa -kasɔ 'wɔ Nyumaa -Kanyɔ lubhonɔnɔee 'gbu, -amɪ bhuhhoe da aɪn. -Lagɔ ka aɪn la, amɪaa nɔnɔbhɔ -ka we 'kɔ. ² A tɪ amɪaa 'dɛ 'wɔ 'kienyɪ, a -ka dli -dliɔ -yɔ dliɛ 'kɔmɔ. A bɪbɛli -yɔ zɛkalɪdli nya. ³ Nu, a gbɔ la, 'wɔsuslɔlue -Lagɔ Zuzu 'nyɛa aɪn, 'wɔtɔtɔe -dliɔ nya, a 'ka we lakpa. Mɔ kpɔkpalɪa aɪn la. ⁴ Ku -bhlogbɔɔ a -mɪa, 'in -Lagɔ Zuzu -bhlogbɔɔ. 'Sa -bhlokpɔdɛ dliwɔdɪ -lu -we ka 'gbu -Lagɔ yia aɪn la, -mɔ mɪ 'yaa -bhlogbɔɔ. ⁵ Nyumaa -Kanyɔ -bhlogbɔɔ, dliwɔzɔe -bhlogbɔɔ, -amɪaa batizee batizee Klisi 'wɔ -bhlogbɔɔ. ⁶ -Lagɔ -bhlogbɔɔ, mɔ -wa nyuma weee Dide, mɔ pɪlɪa nyuma weee 'wɔ la, mɔ nɔa nyuma weee 'wɔ lubho, 'in ɔ dliɪa wa 'dɛ weee 'wɔ la.

⁷ Nu, -Lagɔ ka -a 'dɛ weee 'nanɪ 'wɔnɔ -bhlo -bhlo, 'in -ɔ -ka -mɪ, sa Klisi yibhɔlɔ ɔ -nɔ, 'sa ɔ yɪa we. ⁸ We mɪ cɛlɪda *-Lagɔsɛbhɛ 'wɔɛ:

«Da ɔ -gblaa yalɪ,

ɔ -yɔ -kasɔnyuma ka -gbla.

'In ɔ yɪa nyuma -li 'nyɛ.»

⁹ «ɔ ka -gbla» sa -mɔ 'ji mɪa? Klisi 'kaa yalɪ -gbla, ɔ ka dɔdɔ zɔ lasibhli tɪa. ¹⁰ -ɔ kwɪlɪa, mɔ -bhlo 'dɛ -gbla 'yaa yalɪ 'pɪpɪ, 'in ɔ 'ka dɔdɔ weee -gbu ye. ¹¹ -Li Klisi 'nyɛa nyuma mɔ nɪ: mɔ -zɛlɪa nyuma tɔlɔa tietienyaa, tɔlɔa -Lagɔgbu -falɪpanya, tɔlɔa -Lagɔ gbɔgbanya,

tɔlva *leglizinyaa 'yugalnya -yɔ -slolunya. ¹² Saɛɛ 'sa ɔ mnazia -Lagɔnyama-yɔ, ɔ lubhononvee 'gbu, 'in Klisi ku 'ka -gɔwɔlaylimani dɔzɔzɔve 'wɔ. ¹³ Saɛɛ 'sa -a 'dɛ weee 'kaa 'wɔsuslolu -bhlo, -a 'ka dli -bhlogbɔɔ zɔ, 'in -a 'ka -Lagɔɔ 'Yu yibheli sazɔnɔ sa. -A 'ka 'yiligweladolu, 'in sa Klisi mia gbada -lu weee 'wɔ, -a -yɔ ɔ 'ka 'sa 'wɔmneni tɛin.

¹⁴ -Mɔv 'dɛɛ 'gbu, -a 'ni -slɛɛn 'nyenyeyua, -wa -yɔ 'glɔ -yule 'wɔwɔlva, 'in yoyogbɔv -slolunya gɔsɔloluɔ 'wɔlva 'nyugbɔgbu -yɔ -pɪpɛ, 'in we 'ka -ain kwa sɔ weee lɔ. 'Bhie, waa nyima -wa kwaa wa -lima -putu gbɔnyuu lɔ -dawli nya, 'in wa 'ka -ain daalasali. ¹⁵ Nu, -a -mɪ Klisi 'bhisa. -A -ka gbɔzɔnɔ gbada -mɪ zɛkale nya, 'in -a yilimania gbɔ weee 'wɔ, Klisi ɔ -wa -amɪaa 'yugalinyɔ, ɔ gbɛgbɛin. ¹⁶ Cɪn, Klisi mɪ ku -kpabhiee 'wɔ nya. ɔ 'gbu 'lali weee kɪkɪla la gege, 'in we mia -bhlo. 'Lali 'wɔgbelida -bhlo -bhlo mia, mɔ suslolu ku 'wɔ, 'in 'lali weee -ka we lubhonɔda -mɪ, ku -kpabhie yilimania, 'in we dolua 'wɔla zɛkale nya.

-Mɪmɪsɔ lolu Klisi 'wɔ

¹⁷ Nu, gbɔ na gbaa ain -yla, 'in na kpalia ηwe Nyimaa -Kanyɔɔ 'ηmɪ nya, mɔ nɪ: nyima -wa 'nɪa -Lagɔ 'wɔ -mɪ, 'in wa 'wlukɔvɔv lapɔpali gbɔ'v bhɪlia 'yoo -zɔnɔ, a 'na nɔnɔ wa 'bhisa -nɪ. ¹⁸ 'In wa 'ylimnee mɪ nikpise 'wɔ. 'Yliyɔgagie -we -Lagɔ wlaa, wa 'nɪ we -ka. -We ka gbɔ -wa, wa 'nɪ gbɔ -yi, 'in wa dli -gɔ 'tɛa la. ¹⁹ Wa ka zɔ kwɛɛ 'pa, 'in wa yia wa 'dɛ gbɔnyii suwɔlasali, pɔɪnplagbɔ weee lɛnɔve -yɔ lɛklɪ -kakiɛ nya.

²⁰ 'In amɪa, -we a 'kpɪa Klisi daa, we 'nɪ -mɔv mɪ dɛ! ²¹ A ka 'piɛin ɔ -gɔgbɔ weee 'nɔ. A mɪ -Lagɔnyama nya, 'in gbɔzɔnɔ mia -Zezu 'wɔ, wa ka we ain -slolu. ²² We 'gbu, a 'bhɔ amɪaa nɔnɔbhɔ 'cɪn 'bɪ. Amɪaa -mɪmɪsɔ 'cɪn -we ka dli 'wɔnyignɔv nɔa -dawli, 'in we kwaa ain mnɔmnɔe lɔ, a 'bhɔ we 'wɔ. ²³ A 'tide amɪaa 'dɛ 'yi, -Lagɔ 'ka ain nyima lolu -zɛlɪ kpɛɛn kpɛɛn, amɪaa dli -yɔ amɪaa 'wlukɔvɔv

lapɔpaliɛ 'wɔ. ²⁴ A -zɛ nyima -lolu -wa -Lagɔ -laa la ɔ 'dɛɛ 'wɔwɔlɔ nya. 'In, gbɔ tiklu -yɔ -mɔwɔlɔgbɔ -we bhɔa gbɔzɔnɔv -gbɛ, a -zɛ we lɛnɔnya.

²⁵ We 'gbu, a 'na 'tɔbhɔlɔ yo -nɪ! Nu, ɔ -ka -mɪ ɔ gba gbɔzɔnɔ ɔ -libheyi -yla. Nu, ku -bhlogbɔɔ 'lali -a 'dɛ weee -mɪa. ²⁶ 'In da a -ka 'cɛ 'pa, a zɔ amɪaa 'dɛ 'yliyɔ a yi gbɔnyuu lɔ bhɪli. Nu, amɪaa 'cɛ 'na -bhɪli 'yɔ -nɪ. ²⁷ A 'na 'nyɛnɪ *'Kuzu 'yoo, 'in we 'ka ain ηwɛzi -nɪ. ²⁸ ɔ -ka -benyi 'wienyɔ nya -mɪ, ɔ 'bhɔ 'wie 'bɪ. ɔ nɔ lubho ɔ 'dɛɛ sɔ nya, ɔ 'ka -lu 'yɪ sazɔnɔ sa, 'in ɔ 'ka bobabhanya 'wɔsa.

²⁹ Welɪ 'nyuu yabhlogbɔɔ 'na 'tlali ain ηwɛɛ -nɪ. A gba welɪ -zɔnɔv 'dɛkpɔa, -we 'kaa amɪaa -lima 'wɔsa, 'in we 'ka wa dɔzɔzɔve -gɔwɔlaylimani. 'In we 'ka -wa pɔlva ain yukwli, 'nanɪ 'wɔnɔ. ³⁰ A 'na tɪlɪ -Lagɔɔ Zuzu 'Pɔpaa -gɔ 'wɔ yuoyuo -nɪ. ɔ Zuzu nya -Lagɔ zɔa amɪaa yibhelida ɔ -nɔ nya, 'in 'wɔzɪtyɪlɪ nya, ɔ 'ka ain gbɔnyuu kwɛɛ -sa 'taataa. ³¹ Gbɔv dli 'wɔ ladɪɪɛ, 'cɛ -yɔ 'klɔkɔlɔ, -zɪɛ -yɔ vɛɪwɛɪ weee mia, a vlali we amɪaa 'dɛ gwe! A kpa amɪaa 'dɛ la, a 'na nɔnɔ 'nyii yabhlogbɔɔ -nɪ. ³² A nɔnɔv 'nanɪ 'wɔ, 'in a -ka nyazɪdli. A tɪlɪ -yɔgbɔ 'wɔ, sa -Lagɔ tɪa amɪaa -yɔgbɔ 'wɔ Klisi 'wɔ.

5

A nɔ zɪ 'klɔ

¹ Nu, a mɪ -Lagɔɔ 'wɔyɪbha yua nyaa 'gbu, a -zɛ ɔ 'tidɛlɪnya. ² Nu, a nɔ zɛkɪkɪlɪ bhɔ, sa Klisi -slolu we 'yɪ, 'sa. ɔ -kɪlɪ -amɪaa zɛ, 'in ɔ yia ɔ 'dɛ wla -Lagɔ -yla -amɪaa 'gbu, 'nyenyɛlu -yɔ -zila -bɔbɔlu ka ηnɛ nanɪa -Lagɔ dɔdɔ 'bhisa.

³ A mɪ -Lagɔɔ -mɔwɔlɔnyaa lɔ -nyima nyaa 'gbu, mɔtnɪgbɔ klaa, pɔɪnplagbɔ weee klaa, we -yɔ lɛklɪkagbɔ 'na 'tlali ain nyɪdɪ -nɪ. ⁴ Njwɛɛ 'nyuu welɪ, gbɔkpɔa welɪ -yɔ pɔɪnpla welɪ gbɔgbɪɛ mia, we 'nɪ 'yɪlinani, we 'na 'tlali ain ηwɛɛ -nɪ. Nu, a yibheli -Lagɔɔ 'nanɪ, a 'pa ɔ fuo. ⁵ A yibheli we 'jɪ nɪ: mɔtnɪgbɔv lɛnɔnyɔ, pɔɪnplagbɔv lɛnɔnyɔ -yɔ lɛklɪkanyɔ (lɛklɪ mɪ yoyolagɔɔ bɔbɔve 'bhisa), mɔv -kanyɔ 'nɪ

'bi -ka Klisi -yɔ *-Lagɔɔ nyumaa 'wlu-lapɩe zɔ.

6 Nu, nyime yabhlogbɔɔ 'na mnɔnu aɩn -dawliweli nya -ni. Sanee -sukpa -gbɔnyaa 'gbɔ, nyuma -wa'a zɔa -Lagɔ 'nɔɩwe, 'in ɔ palɩa wa 'ce -yɔ. 7 A -yɔ wa 'sɔ 'na gbɔɩ -lu yabhlogbɔɔ 'wɔ -ni. 8 -Benyi a mi nikpise 'wɔ, 'in -slɛɛn a -yɔ Nyumaa -Kanyɔ ka 'wɔsusloluu 'gbɔ, a mi zɩ 'klɩ. We 'gbɔ a nɔ zɩ 'klɩ -nyuma 'bhisa. 9 Nu, zɩ 'klɩ -nyuma mia, zɔzɔnu weee 'yɩgbe sɔ tiklu -yɔ gbɔzɔnu wa nɔa lɛ. 10 -We nania Nyumaa -Kanyɔ dɔdɔ, a -talɩ we 'wɔsɩsalɩdaa da. 11 Nikpise 'wɔ -gbɔ -we'e wlaa -lu yabhlogbɔɔ, a 'na nɔnu we lɛ -ni. Nu, a wleli we zɩ 'klɩ. 12 Nu, gbɔ waa nikpise 'wɔ -nyuma nɔa lɛ zizewiemɩ, we gbagbɩe ka 'debhie zɔ. 13 Wa -ka wa lɛnɔgbɔnyaa 'bhlesa, 'in we tlaa zɩ 'klɩ bebleɛ. 14 'In -we weee mia 'bhlewlɔda, zɩ we zɛa. We 'gbɔ wa nɛɛ:

«-Mi mia 'yɩaa 'wɔ, -in ganɔ,
-in -sɔ 'wɔ tɩtɩnya lɔ,
'in Klisi 'ka ɔ zɩ -mi -gɔ zɩɩ.»

15 A zɔ amɩaa nɔnɔbhɩ 'yɩiyɔ. A 'na nɔnu -gɔwɔtɔnya 'bhisa -ni, nu, a nɔ gbɔyɩlɔnya 'bhisa. 16 Nu, zɩnya -we 'wɔ -a mia da, we -nyu 'yɩi, a 'na -nyumɔnu bhla la -ni. 17 We 'gbɔ, a 'na -zɛɩ -gɔwɔtɔnya -ni. Nu, a gɔ la, a 'ka Nyumaa -Kanyɔɔ dɔmaggɔ 'wɔlanɔ.

18 A 'na lɔlɔ nu 'wɔ -ni. Nu duuun mamɩe mia, gbɔ bidi -bidi bidii lɛnɔe lɔ we kwaa aɩn. Nu, -Lagɔɔ Zuzu ye aɩn. 19 A 'pɔpalɩ 'kɔayɩi, -Lagɔsɛbhɛɛ lɔɔ nya, gbaɩe -yɔ Zuzu 'Pɔpaa lɔɔ nya. A bhɩ Jejitapɛɛ 'ɩnikwali -lɔɔ amɩaa dɩ weee nya. 20 A 'pa Dide -Lagɔ fuo 'kɔmɔɔ, 'in gbɔ weee 'gbɔ, -amɩaa -Kanyɔ Klisi 'ɩni nya.

-Lagɔnyuma kwɔkwalia, wa nɔnɔbhɩ

21 Klisi sɔsɔdɩ a kaa 'wɔɔ 'gbɔ, a zɔzɩ -bha.

22 'Nɔnu, sa a zɔa -bha Nyumaa -Kanyɔ, a zɔ 'sa -bha amɩaa 'lowlia.

23 Nu, 'ɩwnɔɔ 'lowli mi 'ɩwnɔɔ -kanyɔ nya, 'sa Klisi mia *Leglizɩ -Kanyɔ nya. Nu, Leglizɩ -we -wa Klisi ku, Klisi mi we 'wlu nya, 'in ɔ mi 'yaa we

Gbɔwɔsanyɔ nya. 24 Sa Leglizɩ zɔa Klisi -bha, 'ɩwnɩ zɔ 'sa -bha wa 'lowlia sɔ weee lɔ.

25 'Nɔnu 'lowlia, a -kalɩ amɩaa 'ɩwnu zɛ, sa Klisi -kalia Leglizɩ zɛ, 'in ɔ yɩa ɔ 'de wla we 'gbɔ. 26 Sanee 'sa ɔ wɔlɔa Leglizɩ -yɔ, weli -yɔ 'nyu nya, we 'ka -Lagɔɔ -nɔ -zɛ. 27 Nu, Klisi 'yɩbha ɔ 'ka Leglizɩ -slolu ɔ 'de 'yu we 'yɩlanɔ weee 'wɔ. -Zugba we mi -mɔwɩɔda, 'sla 'ni we -yɔ -mi, we ku 'ni 'pnada -mi, 'in 'ɩni yabhlogbɔɔ 'ni we -yɔ -mi. 28 Sanee 'sa, 'ɩwnu 'lowlia 'kaa wa 'ɩwnu zɛkalɩ, wa 'deɛ ku 'bhisa. -ɔ -ka ɔ 'ɩwnɔɔ zɛkalɩ, ɔ 'degboluu zɛ ɔ -kalia.

29 Nu, nyime yabhlogbɔɔ 'ni cɩ -slɔɔ 'deɛ ku 'wɔnyɛ, 'in ɔ ku ɔ nyɛa lililu, 'in ɔ kpaa we 'nanɔɔ. 'Sa Klisi nɔa Leglizɩ gbɛgbɛɩn, 30 -we ka gbɔ -wa, -a mi ɔ ku -kpabhiee 'lalinya nya. 31 Nu, we mi celɩda -Lagɔsɛbhɛ 'wɔɛ:

«We 'gbɔ,
nyime yɩa ɔ dide -yɔ ɔ 'nyaa kwesi
'bhɔa yɩa,
'in ɔ 'ka ɔ 'ɩwnɔ -yɔlanɛ,
'in wa 'de 'sɔ 'ka ku -bhlo -zɛ.»

32 Wee zizegbɔ -minɩ 'yɩi. 'In -amɩ, in nɛɛ aɩn -yɩaɛ: Klisi -yɔ Leglizɩ 'sɔɔ 'wɔpalɩgbɔ -wa. 33 'Sa we mi 'yaa amɩa 'ɩwnu 'lowliaa -nɔ nya, -ɔ -ka -mi, ɔ -kalɩ ɔ 'ɩwnɔɔ zɛ, ɔ 'de 'bhisa, 'in 'ɩwnɔ -ɔ -ka -mi, ɔ zɩ -bha ɔ 'lowli.

6

'Yua -yɔ wa didea

1 Amɩa 'yua, -we a 'kaa lɛnɔ mɔ nu: a zɔ amɩaa didea 'nɔɩwe, nu, mɔ mia tiklu Nyumaa -Kanyɔ 'yɩiya 'wɔ. 2 «-In zɩ -na dide -yɔ -na 'nyaa 'nɔɩwe», mɔ -wa titee tɩanɔ -we -Lagɔ dia zɔzɔnu ɔ 'kaa wlaa weli -gɔ: 3 mɔ -wa nu,
«-In 'ka zɔzɔnu -dlɔɔ 'yɩ,
'in -in 'ka -gwɩɛ dɔdɔ -gɔ.»

4 'Yuaa didea, a 'na palɩ amɩaa 'yua 'ce -ni. 'In a zɩ wa, wa 'wɔslamanɩe nya, 'in a 'ka wa 'dɩzɩ Jejitapɛɛ weli sɔlɔ.

Gali -yɔ wa -cian

5 Gali, a zɩ amɩaa -cian 'nɔɩwe -seli dɔdɔ -gɔ, wa sɔsɔe -yɔ wa -bhazɔzɔe dɩ -zɔnu nya. Sa a zɩa Klisi 'nɔɩwe, 'sa.

6 We 'ni nu, da wa mia ain -gotalida -bhlo, -bha a 'ka wa -yla lubho nu, 'in a 'ka wa dudunamanu 'gbu -ni. Nu, a nu -Lagoo domagbu le, amiaa dli weee nya, Klisu lubhonunya 'bhisa. 7 Nu, a nu amiaa -cian -yla lubho dli -zonu nya, nee Nyumaa -Kanyoo 'de -yla a mi we nuda, we 'ni nyuma -yla. 8 Nu, a yibheli we 'ji nu, we yi nyoo nyoo nya -mi, o -ka -lu -zonu lenu, o yi gali -ze, o yi nyume -zonu -ze, we 'penie o yia Nyumaa -Kanyoo kwee.

9 Amia -wa -cian, a nu 'sa amiaa galu gbegebein, a 'na pali wa -yla gbula 'ce nya -ni. A yibheli we 'ji nu, a -yo wa 'soo -Kanyoo -bhlogboo yali. Nu, o'g gbizi nyuma 'wu.

-Lagoo togv -li

10 'In -sleen, a titali amiaa 'titee da Nyumaa -Kanyoo -yo o -gbloo'yo 'tite 'kadu 'wu. 11 A 'bhu -Lagoo togv -lu weee 'wu, a 'ka 'yiligbe gege 'Kuzuu -dawli 'yu. 12 Nu, -a -yo -glonyuma 'ni tu nyidi -ka. Nu, yali 'pipu zuzu 'nyiii 'tite -yo nikpise -dudu -muni -gusu 'wlulapulunya -yo -wa kaa se -yo -cian, 'ma -a -yo wa kaa tu nyidi. 13 We 'gbu, a 'bhu -Lagoo togv -lu weee 'wu! 'In da 'yli 'nyuu -ka nyini, a 'ka amiaa tonyime 'yu 'yiligbe gege. 'In, a -ka gbu weee lu, 'in a 'ka amiaa 'yiligbe so -gu -tu gege.

14 A mnazi la, a 'bhu gbuzonu 'wu amiaa -jlaa 'bhisa. A -pla tiklumime 'wu nete -bana nya. 15 A -pla -guladolue bhu 'wu -sakwla 'bhisa, 'in -Lagoo -we wlaa 'wototue -doo, a 'ka we gba. 16 A 'bhu 'kamuu dliozoe 'wu, amiaa luzzize -lu nya. 'In we nya a mnenia a 'ka gbonyuuu didee 'gbio weee kaa -kosu nwee nyumonu. 17 A 'bhu 'pope 'wu kna -kloo 'bhisa, 'in a 'ka -Lagoo nwee weli 'wobhu togvgle -we -Lagoo Zuzu wlaa 'bhisa. 18 A -zlah we 'de weee -Lagoo, o bhuhoe nya. Bhla weee nya, a bhuhoe -Lagoo o Zuzu nya. Amiaa dli -tu -gada 'kamuu. A bhuhoe -Lagoo, -Lagonyuma weee 'gbu. 19 A bhuhoe 'ya nanuu 'gbu -Lagoo. 'In in -ka gbaa yi -Lagoo 'ka 'mi o weli tiklu nwee zu. 'In dli telu nya, in

'ka zizegbu mia -Lagoo'bu 'wu 'bhlesa, we gbagbie nya. 20 In yi -sleen -kaslo 'wu -moo, wee -Lagoo'bu -zonuu weli -kwanyo in -mia. We 'gbu a bhuhoe -Lagoo, 'in sa in 'kaa we gba, in 'ka 'sa we gba dli telu nya.

Fvsawelu 'wobhlolunv

21 -Amiaa bheli -zonu -yo -amiaa nononyo -zonu Tisiki, o -a -yo o nua Nyumaa -Kanyoo lubho, mo yia na -gugbu weee ain -yla gbaa. 'In -we in mia -zedda a 'ka we yibheli. 22 -Ami tiea o amiaa -gbe na 'de nya, o 'ka ain -amiaa -gbe di -sali, 'in o 'ka amiaa dli latemanu.

23 Nu, Dide -Lagoo -yo Nyumaa -Kanyoo -Zezu Klisu 'nye -Lagobhelia weee 'wototue -doo -yo zekalie, we -yo dliozoe. 24 Nu, nyuma weee -wa -kalia -amiaa -Kanyoo -Zezu Klisu ze, zekalidli -we'e 'bhua la nya, -Lagoo nwna wa 'nyu la.

'Sεbhε Pòlv 'paa Filipò -nyuma yoo

-Lagònyuma mia Filipògbe nukplε, 'ma *Pòlv 'paa 'sεbhε ni yoo. Ɔ mi -kaslv 'wv *Wlòmυ, 'bhie ɔ yia wee 'sεbhε ni celi. Nu, Filipòv -Lagònyuma 'paa Pòlv -lu yoo, we 'dεε 'gbv, ɔ yia wa 'wuceli ɔ 'ka wa fuo 'pa, wa ɔ 'wosastε -yɔ ɔ zε wa -kaliaa 'gbv.

Fvsaweli

1 -Amia -Zezu *Klisu lubhonnya, *Pòlv -yɔ Timotee 'sɔ, -amia celi da 'sεbhε ni ain 'wv. Amia, -Lagònyuma weee mia -mɔ Filipògbe nukplε, -wa mia -Zezu Klisi 'wv, we -yɔ amiaa 'yugalinya kpasɪ, we -yɔ amiaa *di-aklɪnya 'sɔ, -a -sa ain fu.

2 -Amiaa Dide -Lagò -yɔ -amiaa -Kanyɔ -Zezu Klisi ηwna ain 'nyu la, 'in wa 'nyε ain 'wɔtɔtɔε -dlɔɔ.

Pòlv paa -Lagò fuo Filipògbee -Lagònyumaa 'gbv

3 Sa na paa amiaa da dli 'kòmυυ ni, 'sa na paa na -Lagò fuo. 4 In -ka -Lagò bhuhhoeda -mɪ a 'dε weee 'gbv, 'mɔna nya na nua we lε 'kòmυυ. 5 -We ka gbv -wa, 'yli -we nya a zɔa Klisi dli -gυ, 'in we 'ka -zεεn yli, amia -saa 'mɪ 'wv, -Lagògbv 'ka lamneni. 6 Na dli mɪ we -gυ nu, -Lagò ɔ dia wee lubho -zɔnυ -mɪnu gwe -mɔ amiaa dli zɔ, we lεnɔda ɔ yia -tɔa tikli, 'in we 'ka 'wlubha -Zezu Klisu lɔyizli.

7 In -ka a 'dε weee daa 'wlukɔvɔn lapɔpalɪda -mɪ sa, we klv -wa, -we ka gbv -wa, amiaa zε in -kalia. Na 'dε yi -kaslv 'wv -mɪ, in yi -Lagògbv 'wɔgɔda -mɪ we gbagbie nya nyuma 'yu, 'nanɪ -we -Lagò nua 'mɪ 'wv, in -yɔ a 'dε weee 'sɔ, 'in -a yia we 'yɪ dabɔdɔ. 8 Nu, -Lagò 'dε -yi we 'ji nu, sa -Zezu Klisi 'yibha ain tetenyi ni, 'sa in 'yibhaa a 'dε weee.

9 In -ka -Lagò bhuhhoeda -mɪ amiaa 'gbv, -we na zlalia ɔ mɔ ni: amiaa -Lagò -yɔ nyumεε zεkalɪdli 'ylimanɪ -gɔwɔla bhabha, 'in we -sa ain 'wv, a 'ka -li -yɔyɪ vaa, 'in a 'ka -li 'wɔlanɔ

kpεεn kpεεn. 10 'In a 'ka gbv -zɔnυυ -bhasa sayibheli, a 'ka -mɔwɔlɔda -tɔ, a yi 'ηni -yɔ -ka Klisu lɔyizli. 11 Gbɔzɔnυ -gbv tikli -we -Zezu Klisi 'nyεa ain -nya ni, we nυ lubho 'nanɔ -mɔ amiaa dli zɔ tetenyi, 'in wa 'ka -Lagò 'ηni 'ylimanɪ -mɔv 'gbv, 'in wa 'ka ɔ 'ηni bhli.

Sa -Lagògbv mnenia la

12 Bheliaɪn, in 'yibha a 'ka we 'jiyibheli nu, -we ylia da 'mɪ ni, we ka -Lagògbv lamneni sazɔnυ sa. 13 -We ka gbv -wa, 'slɔja weee -wa kɔa nyumaa 'wlulapɪnyɔ 'kadɔ *Sezaaa -budu ηwε, wa -yɔ nyuma weee -yi we 'ji nu, Klisu 'gbv in mia -seli -kaslv 'wv. 14 Na -kaslv -plaplie 'gbv, -Lagòbhelia duun yia -amiaa -Kanyɔ dli 'wɔdɪ. Wa 'tεmanɪ dli bhabha, 'in wa yia -Lagògbv gba nyuma -yla, wa 'ni nyanɔ nυ.

15 Nu, gbɔzɔnυ -wa, wa glaa tɔlɔa gbaa Klisu gbv zenyi -nɔnɔε -yɔ -yɔmɪmniε nya. 'In tɔlɔa gbaa we dli -zɔnυ nya. 16 -Mama gbaa -Lagògbv 'nanɪdli nya, -Lagò -yɔ na zεkalieε 'gbv, -maa -yi we 'ji nu, in 'ka -Lagògbv 'wɔgɔv 'gbv in mia -seli -kaslv 'wv. 17 -Wa gbaa Klisu gbv -yɔmɪmni dli nya, wa'a gba ɔ gbv gbɔzɔnυ sa. Wa 'yibha wa 'ka na siasie -gɔpalɪ -seli -kaslv 'wv.

18 -Mɔv 'ni gbv, wa yi we gba dli 'sɔ nyaoo, wa yi we gba dli -bhlo nyaoo, Klisu gbv wa mia gbada. In mɪ we 'mɔna lida, 'in we 'mɔna na yia lia 'kòmυυ! 19 Nu, in -yi we 'ji, -Lagò a bhuhhoea na 'gbv, laylagbv weee -mɪni 'wv 'pɔpɔε na yia 'yia, -Zezu Klisu Zuzuu na 'wosastεε 'gbv. 20 Nu, -we in 'yibhaa tenyi tenyii, 'in in dia dli 'wv, mɔ -wa zɔ yabhlogbɔɔ 'na 'ka 'mɪ 'bha. We yi dεslεεn -zε, we yi 'kòmυυ -zε, na 'dε yi 'yliyɔgao, in yi tlɔo, in 'yibha Klisu 'ηni 'ylimanɪ 'mɪ 'wv, we 'gbv na dli 'tεa 'wv.

Pòlv nεε -Zezuu 'gbv ɔ -gaa 'yliyɔ

21 We -ka -amɪ, nu, Klisi -wa na 'yliyɔgagie. 'In in -ka tli, -tnɔv in 'yia. 22 'In in -ka 'yliyɔgada -tɔ dɔdɔ -mɪni -gɔ, in mneni in 'ka lubho -zɔnυ nυ -Lagò -yla. Nu, -we in 'kaa -bhasa, -de 'yliyɔgagieoo, -de tɪtlɪεoo, in 'ni we

-yi. ²³ Na dli mi so 'so lo. In 'yibha in 'bhv dudu -muni -gv, 'in in 'ka Klisi kwesi mni, mu nania 'yli bhabha na -nu nya. ²⁴ 'In in -ka 'yliyoga dudu ni -gv, -muv nani 'yli amiaa 'gbv. ²⁵ We 'gbv, na dli zo, -tva na -yo a 'de weee yia, in 'ka ain 'wvsa, 'in amiaa dli zozve 'ka -gwo laylimani, amiaa 'muna 'ka -gubho. ²⁶ 'Bhie, zli in -ka amiaa -gbe lvyi, -Zezu Klisi 'hni a yia -mniua bhabha -goladolue nya, na 'gbv.

-Lagonyimaa nonobhv

²⁷ -We nania 'yli, mu -wa nu, amiaa nonobhv -ka Klisi -Lagobv 'klv. We -ka 'sa -mi ni, in -ka ain 'yia mniuo, in 'ni mniuo, in 'nu nu, amiaa weli -yo amiaa dli mi -bhlo, 'in dli zozve -we -Lagobv wlaa, a gv we 'wv dabudu. ²⁸ A 'na nonv nyanv amiaa tonyima kwee -ni. Wa -ka ain -yovsoda -mi, mu slolua nu, wamia ka mnv, 'in mu slolu 'yaa nu, amia ka gv 'wubhv. 'In -Lagov -gbe we bhva. ²⁹ Nu, -we mia Klisi -nv nya, amia -Lagov nva 'nani 'wv, we 'ni v dli zozve -bhloo gv, nu, a sia 'ya v 'gbv. ³⁰ -Golv -we ka gvda a 'yia zlime 'mi, 'in a nva nu, in mi we gvda 'komv, mu -bhlokpade amia mi 'yaa de gvda.

2

-Zezu Klisi 'de 'kienyi -tite -yo v 'yilo

¹ Nu, Klisi temania ain la, v amiaa zekalie paa ain 'kvayli, v Zuzu nva ain -bhlo, we 'ni mvv? Klisi 'gbv a 'yibhali -yibhali, a ka nyazidl a 'dekpva nyidi -bhlo -bhlo, we 'ni mvv? ² Nu, we -ka 'sa -mi, amia na bhubhoea, a -ka dli -bhlo, amiaa 'wlukvun lapvpalie -mi -bhlo, a kikal zε. A -ka 'sa nuda -mi, 'in a yelia 'muna na dli zo. ³ A 'na nonv -lu yabhlogbv le -yovmnie -yo 'deε 'ylimanie klo nya -ni. A ti amiaa 'de 'wv 'kienyi. A 'bhu amiaa -lima 'wv neε ma 'yli ma -zi ain. ⁴ Nu, nyime 'na titali v 'deε zozv -bhlogbv da -ni. Amia weee titali 'ya amiaa -limaa nvv zozv da.

⁵ Dli -we -Zezu Klisi kaa, a -ka we a 'dekpva nyidi.

⁶ -Zezu Klisi, sa -Lagov mia,

'sa v mia -kpv.

Sa v -yo -Lagov 'so mnenia 'wv, v 'ni we 'klili.

⁷ 'In -we weee v kaa, v ka we -yovwv v 'ka we 'yitide, 'in v yia v 'de gaylo 'wvnu.

Cun, v ka nyimeε 'debbie -zε: v -yo nyima 'so yia 'wvwb weee.

⁸ V ka 'ya v 'de 'wvvi 'kienyi:

-Lagov 'novwezozvee 'gbv, 'in v yia tithree gv -yovwv.

Wa yia 'debbie v *su -gv lakvb, 'in v yia ti.

⁹ We 'gbv,

-Lagov yia v nyimaa 'wlulapilikpe 'kadv -gv ladi,

'in 'hni -we 'yia -we zia 'hni weee 'wv,

-Lagov yia we v 'nyε.

¹⁰ Nu, -Lagov 'yibha,

v lalalu weee mia yali, -we mia dudu -gv -yo dudu zo,

we 'sibhli 'kukolu -Zezu 'yu,

v -Zezuu 'hni 'novwezozvee 'gbv.

¹¹ 'In we 'ka lalalu weee hveε 'tla nu, -Zezu Klisi -wa Nyimaa -Kanyv.

'In Dide -Lagov 'hni 'ka mniua -tv.

-Lagonyima mi dudu -gv zli 'bhisa

¹² We 'deε 'gbv, na 'talea -zov, da in mia -benyi amiaa -gbe, a ka -Lagov 'novwe zv 'komv, 'in da in 'nia -sleen da amiaa -gbe -mi, a zv 'ya v 'novwe bhabha. A nu lubho, 'in a 'ka amiaa 'pvpve gbal. A nu we le -Lagov sove -yo -yotele nya. ¹³ Nu, -Lagov 'de mi amiaa dli zo lubho nuda, v dumagbv 'ka ain dudvnamani, 'in a 'ka 'ya we lenv.

¹⁴ Amiaa lenvgbv weee 'wv, a 'na 'hvwvweni zv -ni, 'in a 'na kpvkpele -ni.

¹⁵ 'In gbonyuu 'na -mi -ni ain kweyli -ni, 'in a -tv -mowlvda, a 'ka -Lagov 'yua tiklu -zε, gbonyuu -lenonya -yo -dawlician nyidi. A -nyuma wa nyidi dudu -gv ylv 'bhisa, nikpise 'wv. ¹⁶ 'In weli -we wlaa 'yliyogagie, a gba we nyima -yla, 'in zli -Zezu Klisi -ka lvyi, 'muna na yia lia v 'yu amiaa 'gbv. 'In 'ji na yia we yibhelia nu, lubho in nva, we 'ni bhe, 'in in 'ni sia bhe.

¹⁷ Amiaa -Lagov dli zozve -we mia 'slaka 'bhisa, wa yi 'debbie we 'gbv na

'pɔn laslu nɛɛ we nyu, 'mɔna na lia. 'In na -yɔ a 'dɛ weee lia 'mɔna dabɔɔv. ¹⁸ Nu, amia li 'sa -bhloo 'dɛ 'mɔna, 'in a -yɔ 'mɔ li we dabɔɔv.

Timotee -yɔ Epafloditi 'sɔ

¹⁹ Nyumaa -Kanyɔ -Zezu -ka we -yɔɔwɔnu ni, Timotee na yia dayli amiaa -gbɛ tiea. 'In da ɔ -ka luyi, ɔ 'ka 'mɔ -yia amiaa -zɔɔ di -sa, 'in -mɔv 'ka 'ya 'mɔ 'kɔayli 'pa. ²⁰ Nu, -wa -yɔ 'mɔ 'sɔ mia -seli, ɔ 'dɛbhlogbɔɔ kaa amiaa gbv. 'In mɔ 'yibhaa ɔ 'ka aɔn -yɔbɛ, ɔ 'ka aɔn 'wɔsa. ²¹ 'In -wa weee -tɔa 'wɔ, wa 'dɛɛ zɔzɔnɔ wa nɔnɔa 'yilibɔ, nu, wa'a lɔ -Zezu Klisu gbv 'gbv dli. ²² Amiaa 'dɛ -yi we 'ji nu, Timotee ka 'mɔ 'wɔsa bhabha. Sa 'yu saa ɔ dide 'wɔ, 'sa. ɔ -yɔ 'mɔ 'sɔ, 'in -a yia -Lagɔgbv gba dabɔɔv. ²³ In di we dli 'wɔ nu, da in -ka na 'dɛɛ gbɛgbɛɔn gbv -yɔyi tikli, 'mɔ na yia amiaa -gbɛ tiea slɔ. ²⁴ 'In na dli mɔ we -gv nu, Nyumaa -Kanyɔ ka we -yɔɔwɔnu, dayli na 'dɛ yi 'yaa aɔn 'yia.

²⁵ Na bheli Epafloditi a tiea zɔmɛ na -gbɛ, ɔ 'ka 'mɔ 'wɔsa, 'in -li in 'yibhaa, 'in a yia we ɔ kwɛɛ zɔ. 'Mɔ na -yɔ ɔ nɔa lubho, 'in 'mɔ na -yɔ ɔ gɔa tɔ dabɔɔv. 'In -slɛɛn, we mɔ nu, in 'bhiliti ɔ lɔ la amiaa -gbɛ. ²⁶ A 'dɛ weee 'tɔ mɔ ɔ 'bhadaa 'gbv, ɔ 'yibha ɔ 'ka aɔn 'yi. Da ɔ 'nɔa nu, a ka ɔ gunɔ di 'nɔ, 'in we yia ɔ dli sumanɔ. ²⁷ Gbɔzɔnɔ -wa, ɔ ka gu nɔ, ɔ fɛli 'dɛbhie tɔa, 'in -Lagɔ yia ɔ nyazi 'yili. We 'nɔ ɔ 'dɛ -bhlo, nu, -Lagɔ ka 'ya -amɔ nyazi 'yili, na -gv yi 'wɔtɔ -kɔvɔn bhabhaa 'gbv. ²⁸ We 'gbv, kwɛ na puloa la, in 'ka ɔ lɔlabhiliti amiaa -gbɛ, 'in a -ka ɔ 'yi, a 'ka 'mɔna li, 'in na siasie 'ka zɔbɛ. ²⁹ A kpa ɔ 'mɔna weee nya, -Lagɔbheli 'bhisa. 'In a zɔ ɔ -sɔkpa -nyuma 'nɔɔwɛ. ³⁰ -We ka gbv -wa, Klisu lubhoo 'gbv ɔ fɛlia tɔa. ɔ 'dɛɛ 'pɔpɔvɛ ɔ -saa dli, 'in sa a 'ka yaa 'mɔ kwali, 'in ɔ yi 'saa nɔ.

3

Sa nyime 'kaa -mɔ tikli -Lagɔ 'yiliya 'wɔ

¹ 'In -slɛɛn, na bhelia, a li 'mɔna Nyumaa -Kanyɔ 'gbv. Wɛli in cɛlia

* 3:5 Zuifɔv 'zayli -wa.

zɔmɛ aɔn 'wɔ, mɔ -bhloo 'dɛ na cɛlia da aɔn 'wɔ. Nu, we'e sialɔ 'mɔ, 'in we nanɔ 'yili amiaa -nɔ nya.

² A zɔ amiaa 'dɛ 'yiliyɔ lubho 'nyuuu nɔnyaa gbɛgbɛɔn, a zɔ amiaa 'dɛ 'yiliyɔ gwɔ -bhonyumaa gbɛgbɛɔn, 'in a zɔ amiaa 'dɛ 'yiliyɔ, nyuma 'yibhaa nyumaa *knɔ 'wɔpɔpɔ -gla nya, -maa gbɛgbɛɔn! ³ -We ka gbv -wa, -amia bɔbɔa -Lagɔ ɔ Zuzu nya, -amia mia knɔ 'wɔ 'dɛgbolu. -Zezu Klisu 'gbv -a yilimania -amiaa 'dɛ, 'in -we nyuma dia dli 'wɔ, -a'a di we dli 'wɔ.

⁴ 'In -amɔ mneni in 'ka na 'dɛ dli 'wɔdi, 'mɔ nyuma tɔbɔ -ka mneni -maa 'ka -maa 'dɛ dli 'wɔdi, na -nɔ -zi 'ya -maa -nɔ 'wɔ. ⁵ Nu, wa gwalia 'mɔ, we 'yili gbɛta zli wa 'paa 'mɔ knɔ 'wɔ. *Izlaɛli -dɔdɔwɔlakpɛ in -mia, Ebleee 'zayli* in -mia, Bezamɛɛɛ zɔayli, we -ka -Lagɔ titee 'nɔɔwɛzɔda, *Falizinyimɛ in -mia. ⁶ Na -gɔladolue *Zuifɔv -Lagɔyloogblɔv 'gbv, in yia *leglizinya 'kɔyɛ 'wɔpali. 'In we -ka -mɔmɔ tikli ka da nyuma mia -talɔda, -Lagɔ titee 'nɔɔwɛzɔzɔv 'wɔ, 'ɔmɔ yabhlogbɔɔ 'nɔ 'mɔ -yɔ -mɔ.

⁷ Nu, -li weee mia zɔmɛ 'mɔ 'yiliya 'wɔ -tɔvɔ nya, -slɛɛn -Zezu Klisu 'gbv -li -kpɔa nya na bhua we 'wɔ. ⁸ Cɔn, -li weee mia, -li -kpɔa 'bhisa na bhua we 'wɔ. -We ka gbv -wa, in -ka na -Kanyɔ -Zezu Klisu yibheli, -mɔv nanɔ 'yili -mɔv -zi -li weee. ɔ 'gbv, in yia -li weee kwɛ 'bisa, 'in na bhua we 'wɔ kalikɔ 'bhisa, in 'ka -Zezu Klisu 'yili 'gbv, ⁹ 'in in 'ka ɔ 'wɔ -mɔ. We 'nɔ na 'dɛɛ tiklɔmɔmɔ bhua -Lagɔ titee 'nɔɔwɛzɔzɔv -gbɛɛ gbv. -Cɔnyia, na dɔzɔzɔv Klisu -gv -gbɛ we bhua. Tiklɔmɔmɔ -we bhua -Lagɔ -gbɛ, 'in -we -Lagɔ nyɛa -zɔ zɔa ɔ dli -gv, mɔ -wa. ¹⁰ -We in 'yibhaa, mɔ -wa: in 'ka -Zezu Klisu yibheli ɔwɛɛɔwɛɛ, we -yɔ 'tite -we 'bhua ɔ 'wɔ tɔtɔ lɔ. In 'yibha in 'ka ɔ siasie yibheli, 'in sa ɔ tɔa, in 'ka 'sa tɔ. ¹¹ 'Sa -bhloo 'dɛ, in di we dli 'wɔ nu, 'wɔ -amɔ na yi 'yaa -sɔa tɔtɔnya glaa.

-A -gwa -a 'ka we 'wlulapalida nyini!

¹² In 'nɔ gba nu, in ka na -gwagwɛɛ 'wlulapalida nyini. 'In, in 'nɔ gba nu, sa

-Lagò 'yìbhaa in -mì, in mì 'sa -slò tɛɪn. 'In na -gwagwie na zva 'yliyò, -we ka 'gbv in mia -gwada, in 'ka we kpa. -We ka gbv -wa, -Zezu Klisi ka 'ya na 'dɛ kpa. ¹³ Na bhelia, in 'nì gba nu, in ka we 'pɛniɛ 'yì. Nu, gbv -we na nva lɛ: -we 'plia, 'wv na dlvà -muv, 'in na gva la, -we mia 'mì 'yu in 'ka we yì. ¹⁴ We 'gbv na gwaa, in 'ka we 'wlulapalida nyni. 'In 'pɛniɛ ka 'gbv -Lagò yia -ain la yali, in 'ka we 'yì -Zezu Klisi 'wv.

¹⁵ -Amia weee dolua da 'yiligwe la -Lagòyloogbv, -a pɔpali 'sa 'wlukvun la. 'In we -ka nu, saputu sa a pɔpali 'wlukvun la, -Lagò yia amiaa 'wlukvun -bloa we -gv. ¹⁶ Sa we -ka -mìoo, 'yoo -we -a bhlià tiklu, 'in we yia -zɛɛn yì, -a zv we 'yliyò.

¹⁷ Na bhelia, a 'dɛ weee 'tideli 'mì. -A ka we 'yì -slolu, -we -a -slolua nyuma -wa nva we -gv, a yla wa.

¹⁸ Nu, Klisi, -ò tɛlɛ *su -gv, nyuma -duun nva ò tɔnyuma 'bhisa. In ka ain -yla we gbada -gwɛ, 'in 'mù na gba 'yaa da -zɛɛn ain -yla, wie nya.

¹⁹ Wa nu we 'wlulapalida -wa, wa mnəmɲə. Wa nukpla -wa wa -Lagò. Zvbhalgbunya wa nva lɛ, we 'wv wa ylimania wa 'dɛ. 'In dɔdɔgv gbuv 'dɛkpvà -gv wa pɔpali dli la. ²⁰ Nu, we -ka -amia, yalinyuma -a -mia. 'In -amiaa Gbuvɔsanyò, Nyuma -Kanyò -Zezu Klisi, -ò 'kaa yali 'bhv, 'mò -a mia wvda. ²¹ Mò yia -amiaa ku -we 'kaa zen 'bhitià, 'in ò 'ka we ò 'dɛɛ liliku 'bhisa nɔ. -We ka gbv -wa, ò ka se 'kadv, -we nyɛa ò -li weee 'wlulapaliɛ.

4

'Dizweli

¹ Na bhelia -zòv, amiaa 'tò mì 'mì 'bhada bhabha, in 'yìbha in 'ka ain 'yì. 'Mona a laa 'mì 'wv. Amiaa 'gbv, na ylimania na 'dɛ. We 'gbv, na 'talea -zòv, a -tò Nyuma -Kanyò 'wv gege.

² Evodii -yò Sɛntisi, amia na bhuhoe, a 'nɔnnv 'wvla, 'in a -mì -bhlo Nyuma -Kanyò 'wv. ³ 'In -mì, -ò na -yò ò nva lubho dabvɔv nì, in nɛɛ -mì -ylaɛ: -in -sa waa 'ɲwni -manì 'wv. -We ka gbv -wa, wa -yò 'mì 'sò ka lagv, 'in -Lagògbv yia lamneni. Wamìa klaa,

Klema -yò bhelia -tòlvà -wa ka 'ɲnì mia cɛlida 'yliyògagiee 'sɛbhɛ 'wv, 'ma na -yò wa nva lubho dabvɔv.

⁴ A li 'muna 'kòmuv Nyuma -Kanyò 'wv. 'Mv na gba 'yaa da, a li 'muna!

⁵ Nyuma weee yìbheli amiaa dli -dlòòò 'jì. Nu, Nyuma -Kanyò ka cɔpa. ⁶ A 'na lɔlv -lu yabhlogbòòò 'gbv dli -nì. Gbv weee 'wv, -we a -ka 'yìbha a -zlati we -Lagò, ò bhuhoe nya, we -yò ò fuopaliɛ nya 'ya. ⁷ 'In a -ka 'sa nu, 'wvɔtɔvɛ -dlòò -we -Lagò wlaa, -we -zia nyuma 'ylimnee weee 'wv, mv yia amiaa dli -yò amiaa 'wlukvun lapɔpaliɛ 'yliyòzva, -Zezu Klisi 'wv.

⁸ Nu, na bhelia, gbv weee 'wv, -we weee nania 'yì, 'in -we ka 'ɲnì wa 'kaa -mnì, we ye amiaa dli zò: -we weee -wa gbvzòv, -we wa 'kaa 'nɔɲwɛ zò, -we weee mia tiklu, -we weee mia -mòwlvda, -we weee nania -Lagò -yò nyuma dɔdɔv, 'in we -yò -we weee wa 'kaa 'ylimani. ⁹ Nu, -we in -slolua ain, -we a 'yia 'mì kwɛɛ, -we a 'nva 'mì ɲwɛɛ, 'in -we in nva lɛ a 'yia -yò, a nu we lɛ. 'In -Lagò -ò nyɛa nyuma 'wvɔtɔvɛ -dlòò, -mòò -yò ain 'sò 'ka -mì.

Pòlv paa Filipvgbee -Lagònyima fuo

¹⁰ Nyuma -Kanyò 'muna -zu 'mì 'wv, -we ka gbv -wa, sa a -kalia na zɛ -benyi, a ka we -slolu -slɛɛn lɔgada. Gbvzòv -wa, na gbv ka ain -yòkpa bhabha. 'In sa a 'kaa 'mì we -slolu, 'sa 'nì -mì. ¹¹ 'In we 'nì nu, -lu in 'nì -kaa 'gbv na gba 'sa. Nu, in ka 'muna 'wv -mimie 'kpia, saa 'dɛ na gbɛgbɛin gbv yì -mì. ¹² In -ka boba 'wv -mì, in -yì na 'dɛ kpa sa. In -ka -lu duun -ka, in -yì na 'dɛ kpa sa. 'Yì weee -yò da weee, ɲwò yì 'mì 'bhada -mìoo, 'in in yì lɔòò, in -yì na 'dɛ kpa sa -lu duun -yò -lu -sɛɛ 'wv sazòv sa. ¹³ Klisi 'tite ò 'nyɛa 'mì 'gbv, in mneni we 'dɛ weee kwɛyò. ¹⁴ -Muv bhla, gbvzòv a nva lɛ, 'in a yia 'mì 'wvsa na siasie lv.

¹⁵ Filipò -nyuma, amiaa 'dɛ -yì we 'jì nu, in 'kaa -Lagògbv gbagbiee gwɛɛ, da in 'bhva Masedvanì -dɔdɔ -gv, *leglizì yabhlogbòòò 'nì 'mì 'wvsa 'gwɛzi nya, amia -bhlogbòòò -saa 'mì 'wv. ¹⁶ Cùn, da in mia zlimɛ Tesaloniki,

-zakpa -nyacun a 'paa 'mɪ -we in 'nɪa -ka yoo! ¹⁷ We 'nɪ nu, 'nyɛnyɛluu da na tali. Nu, in 'yɪbha -Lagɔ ɲwna aɪn 'nyu la, 'in amɪaa 'yɪyɪlu 'ka -gɔbho. ¹⁸ -Lu weee a 'paa 'mɪ yoo, Epafloɔɔɔ ka we wla. -Li in 'yɪbhaa, amɪaa wlawlalu ka we 'wɔzi. 'In -lu yabhlogbɔɔ'ɔ bɔ -slɛɛn 'mɪ 'wɔ. Amɪaa wlawlali 'wɔ *lasikɔ ka ɲɛ mɛnɪa, we -yɔ 'slaka -we nanɪa -Lagɔ dɔdɔ, mɔ. ¹⁹ We 'gbɔ, na -Lagɔ kaa 'ɲɪmɪnɪlu weee, -we weee a 'nɪa -ka, 'nyɛa ɔ yia we aɪn ɔ 'nanɪɔɔ 'kadɔ nya, -Zezu Klisɪ 'wɔ. ²⁰ -Amɪaa Dide -Lagɔɔ 'ɲɪ 'ylimanɪ -zɔ weee nya! *-Amɛnɪ.

Pɔlv 'wɔbhlolu wɛli

²¹ In -sa -Lagɔbhelia weee fɔ -Zezu Klisɪ 'wɔ. Na bhelia -wa -yɔ 'mɪ 'sɔ mɪa -seli, -maa -sa 'ya aɪn fɔ. ²² -Selii -Lagɔnyuma weee -yɔ nyɪmaa 'wlu-lapɪnyɔ 'kadɔ *Sezaaa -budu zɔɔ lub-honɔnya -sa aɪn fɔ.

²³ Nu, Nyɪmaa -Kanyɔ -Zezu Klisɪ ɲwna aɪn 'nyu la.

'Sεbhε Pɔlv 'paa Kolɔsv -nyima yoo

-Lagonyima mia Kolosugbe nukple, 'ma *Pɔlv 'paa 'sεbhε ni yoo. Ɔ mi -kaslv 'wv *Wlɔmv, 'bhie ɔ yia wee 'sεbhε ni celi. Nu, Epaflasi 'bhva Kolosugbe nukple, -zugba nyima mi -mɔ yoyogbv -sloluda, 'in ɔ yia Pɔlv 'di -la. -Bha Pɔlv celia -Lagonyima 'wv nu, -Zezu -wa -lu weee -Kanyɔ, 'in -a mneni -a 'ka gbv 'wɔbhv -we ka gbv -wa, ɔ ka -amiaa 'gbv tli.

Fvsaweli

1 -Ami *Pɔlv, -ami -wa -Zezu *Klisu *tietienyɔ -Lagɔɔ dɔmagbv nya, 'in -yɔ -amiaa bheli Timotee sɔ celia da 'in 'wv. 2 Amia, -amiaa bhelia, -wa mia -Lagonyima nya Kolosugbe 'wv, -wa'a 'bhulva -Lagɔweli -gv la, -a -sa 'in fu.

-Amiaa Dide -Lagɔ ηwna 'in 'nyu la, 'in ɔ 'nyε 'in 'wvɔtɔvε -dlɔɔ.

Pɔlv paa -Lagɔ fuo Kolosv -Lagonyimaa 'gbv

3 -Amiaa -Kanyɔ -Zezu Klisu Dide -Lagɔ -a paa fuo amiaa 'gbv, 'in -a mi -Lagɔ bhuhhoeda 'kɔmvv amiaa 'gbv. 4 Sa a zva -Zezu Klisu dli -gv, 'in sa a -kalia -Lagonyima weee zε, -a ka we 'nv. 5 Nu, -li -zɔnv -we mia 'in wɔda yali, -we ka 'di a 'nva we gwedilida ni, mv -wa -Lagɔweli -zɔnv. We 'gbv a zva -Lagɔ dli 'wv, 'in a -kalia nyima weee zε. 6 Wee -Lagɔgbv -we mia 'in nyidi, 'in we yia 'bhue 'pa ni, we mi 'ya gbuzɔnv lenve nya lamnenida -dɔv weee -gv. 'Yli -we nya wee -Lagɔgbv nynia amiaa -gbe tia ni, a ka we 'jiyibheli gbuzɔnv sa nu, -Lagɔ ka 'in 'nanɔ 'wvɔv. 7 -Amiaa jiji -tale Epaflasi, -ɔ -yɔ -'in 'sɔ nva -Lagɔlubho ni, -ɔ mia Klisu lubhononyɔ tiklu nya -'in nyidi, mɔ -slolua we 'in. 8 Zekalidli -we -Lagɔɔ Zuzu zva 'in 'wv, mɔ -sali we 'di -'in.

9 We 'gbv, 'yli -we nya -a 'nva amiaa -gvgbv ni, we 'bhv wee 'yli 'wv -a mi -Lagɔ bhuhhoeda amiaa 'ηni nya 'kɔmvv. -Lagɔ -a bhuhhoea, ɔ 'ka ɔ

dɔmagbv 'in a 'ka we yibheli kpeεn kpeεn. Nu, Zuzu 'Pɔpa 'nyε 'in gbvilo -yɔ 'ylimnee. 10 Amiaa nɔnɔbhv -ka 'sa we 'klv -Lagɔ 'yu, 'in a 'ka ɔ dɔvnamani weee. A 'ka 'bhue 'pa, 'in a 'ka gbuzɔnv -gbv weee lenv, amiaa -Lagɔ yibhelie 'ka -gvwɔlaylimani. 11 -Lagɔ -a bhuhhoea nu, ɔ 'tɛmani 'in la -lu weee 'wv, ɔ 'tite 'kadv -we -zia 'tite weee 'wv nya, 'in a 'ka 'sa we lakpa 'kɔmvv, dltie nya. 12 'In a 'ka Dide -Lagɔ fuo 'pa 'mɔna nya. Ɔ 'gbv, 'bi -we -Lagonyima yia 'yia zli 'klv, we mi amiaa -nv nya. 13 Nu, mɔ -saa -'in nikpisee 'tite kwεε, 'in ɔ yia -'in ɔ dɔma yuu nyimaa 'wlulapɔlie zɔ kwa. 14 Ɔ Yu zitea -'in 'wv, ɔ 'gbv -Lagɔ yia -amiaa gbvnyuu 'wvɔti.

Klisu 'dε -yɔ ɔ lenvgbv

15 Klisu -wa -Lagɔ wa'a 'yia -yɔɔ 'wvwlv. Mɔ mia la tia lalalu weee 'yu. 16 Nu, mɔ 'wv -Lagɔ nva yali -lu -yɔ dɔv -gv -lu weee lε, -we wa yia -yɔ, 'in -we wa'a 'yia -yɔ klaa. 'Nnimnikpe, 'wlulapɔlie, 'tite -yɔ se, mv weee -Lagɔ -laa la ɔ gbεlv, 'in ɔ -yla. 17 Ɔ Klisu mi la -lu weee 'yu, 'in ɔ 'gbv -lu weee kɔkalia la. 18 Sa 'wlu mia nyimεε -kpabhiee -kanyɔ nya ni, 'sa ɔ mia *Leglizu 'wlu nya. Mɔ -wa 'yliyɔgagie gwedilida, mɔ -sɔa 'wv tɔlɔnya glaa tia, 'in ɔ 'ka -lu weee 'yugalɔ. 19 Nu, -Lagɔ 'yibha sa ɔ 'dε mia, ɔ 'Yu mi 'sa -kpɔ. 20 -Lagɔ 'yibha 'ya ɔ 'ka ɔ 'Yu 'wvplli, 'in ɔ -yɔ ɔ lalalu weee 'ka 'wvslololu. -Zezu tia, ɔ 'pɔv jitea *su -gv, we 'gbv, -Lagɔ yia 'wvɔtɔvε -dlɔɔ wla yali -yɔ dɔv -gv.

21 Amia -wa mi bhaa 'lakpanya nya, 'in a mia -Lagɔɔ tonyima nya amiaa 'wlukvɔv lapɔpɔlie 'nyuu -yɔ amiaa gbvnyuu lenvee 'gbv ni, 22 -slεεn, -Lagɔ ka 'in 'wvslololu ɔ 'dε nya, -Zezuu nyimε kuu tɔlie lv. 'In a 'ka ɔ 'klv 'yiligbe -mɔwlvda, -zugba 'sla 'ni 'in -yɔ -mi, a 'ni 'ηni -yɔ -ka. 23 Nu, amiaa dliɔvɔvε -tv 'wv gege, 'in we 'tɛmani 'wv. -Lagɔgbv -we a dia dli 'wv, a 'na vlali we gwe -ni. Wee -Lagɔgbv -we a -ka bhaa 'nv, wa gbaa dɔvɔv -nyima weee -yla, we lubhononyɔ -ami Pɔlv -zεa.

Pɔlv mi ɔ -Lagɔlubhoo gbv gbada

24 -Slɛɛn, siada in mia da amiaa 'gbv ni, in mi we 'muna 'wɔ. Nu, Klisu siasie tɔba -tɔa lv ni, 'mɔ in mia gbalida nanɔv kuu siasie nya, ɔ ku -kpabhie -we wee *Leglizi -miaa 'gbv. 25 -Ami, in ka *Leglizi lubhonɔnyɔ -zɛ. -Lagɔ -saa -bha 'mi, in 'ka ain glaa ɔ lubho nɔ, 'in in 'ka ɔ gbv ain -yla gba kpɛɛn kpɛɛn. 26 -Lagɔɔ zizelu 'kadɔ -ka bhaa -benyi -mi, nu, 'mɔ -Lagɔ -saa -slɛɛn 'bhle ɔ -mɔwlonya -yla. 27 Nu, 'ma -Lagɔ 'yibhaa ɔ 'ka wa ɔ 'ɲnumni -zizelu 'kadɔ 'klɔslolu. Nyuma -wa 'nia *Zuifɔv 'gbv, ɔ yia ɔ zizelu 'bhlesa. Wee zizeluu ji ni: Klisi mi ain 'wɔ, 'in a -yi sa we 'ji nu, a ka 'bi -Lagɔɔ 'ɲnumnie 'kadɔ 'wɔ.

28 Ɔ Klisu gbv -a mia da gbada nyuma weee -yla, wa gbv -yla lapalie -yɔ wa gbɔslolue nya, gbɔyilo bhabha nya, 'in ɔ -ka -mi ɔ 'ka -mɔwlonyɔ -zɛ -Lagɔ 'yu, Klisi 'wɔ. 29 We 'gbv, Klisu 'tite 'kadɔ -we mia 'mi 'wɔ lubho nɔda, we nya na nɔa lubho, 'in na gɔa la.

2

1 Nu, in 'yibha a yibheli we 'ji nu, amia klaa, Laodiseee -Lagɔnyuma -yɔ nyuma weee -wa 'nia -slɔ 'mi 'yi wa 'yli nya, amiaa 'gbv in mia da lagɔda. Tu 'kadɔ -wa! 2 In -ka 'sa nɔda -mi ni, -zugba in 'yibha wa 'temani dli, wa kikalɔ zɛ, 'in wa 'ka nyime -bhlo -zɛ. 'In wa 'ka 'ylimna bhabha, 'in wa 'ka -Lagɔɔ zizelu yibheli kpɛɛn kpɛɛn. Wee zizelu mia, mɔ -wa Klisi. 3 Gbɔyilo -yɔ -luyiloo 'ɲnumnie weee bhua -Lagɔɔ -gbɛ, mɔ 'wɔ we mia zizada.

4 -We na gbaa da ain -yla ni, nyuma yi ain 'yloogblo lasali -dawliweli nyaa gbv -wa. 5 Nu, na 'debbie -gbolu 'ni ain glaa -mi ni, na dli -yɔ ain 'sɔ mi. Amiaa lenɔgbɔnya mia 'cɛcɛ, 'in a zɔa Klisi dli -gɔ gege ni, in -ka we -yɔyida -mi, na dli mɛni.

Dlizɔzve -we ka gbv wa -slolua ain ni, a -tv we -gɔ gege

6 Nu, sa a ɲwnua -Zezu Klisu gbv -yɔ amiaa -Kanyɔ nya ni, a nɔ 'sa ɔ 'wɔ. 7 Dlizɔzve -we ka gbv wa -slolua ain ni, a -tv we -gɔ gege. A -ka somi -Zezu

Klisi 'wɔ. Ɔ mi -buduu gwe nya: a -tv 'ylimanida ɔ -gɔ. A 'pa 'yli weee nya -Lagɔ fuo, -we weee ɔ nɔa ain -yla lɛɛ 'gbv.

8 A zɔ amiaa 'dɛ 'yliyɔ, nu, nyime yabhlogbɔɔ 'na 'pali ain yo -yɔ weli -kpɔaa lubhu ɲwe -ni. -We -wa dɔdɔgɔ -nyumaa gbɔslolue ni, dɔdɔgɔv 'titenyaa -gbɛ we bhua, nu, we'e 'bhv Klisi -gbɛ. 9 -We weee mia -Lagɔ 'wɔ, Klisi ɔ -zɛa nyime ni, mɔ 'wɔ we 'dɛ weee -dilia la. 10 A ka -lu weee 'yi ɔ 'wɔ, mɔ -wa 'tite weee -yɔ se weee 'wlulapɔnyɔ.

11 'In 'ya ni, Klisi 'wɔ wa 'paa ain kni 'wɔ, nyimeɛ sɔ 'ni we lenɔ, nu, Klisu nyimeɛ kni 'wɔpapie mia, -we saa nyime ɔ lenɔgbɔ 'cɔn 'bi, mɔ -wa.

12 Sa a -yɔ Klisi 'sɔ tlia amiaa batizee batizee lv, 'sa wa 'bhlua ain ɔ nya. 'In -Lagɔ yia a -yɔ ɔ 'sɔ 'wɔbhv tɔtɔnya glaa, dli -we a zɔa -Lagɔɔ 'tite -gɔv 'gbv. Wee 'tite nya -Lagɔ 'bhua Klisi 'wɔ tɔtɔnya glaa. 13 A ka zlime 'yliyɔga -tɔtɔ tli, amiaa gbɔnyii -yɔ kni a 'nia 'wɔ -mu 'gbv. Nu, -slɛɛn, -Lagɔ ka a -yɔ Klisi 'sɔ 'yliyɔgagie 'nyɛ, 'in ɔ yia -amiaa gbɔnyuu weee 'wɔti. 14 Tite -we mia cɛlida 'sɛbhɛ -gɔ, -we dia -ain 'gbv 'wlu ni, -Lagɔ ka we lamumni, 'in ɔ yia we lasa, we lakɔbe nya -Zezuu *su -gɔ. 15 Zuzu 'nyii -we kaa nyumaa 'wlulapɔie -yɔ senya ni, wee su -gɔ -Lagɔ -saa we 'tite kwɛɛ. Ɔ ka we lu, 'in ɔ yia we -zejila 'wɔ wleli -kaslonyuma 'bhisa.

16 We 'bhv -zɛɛn 'wɔ, -we a lia, -we a maa, 'fɛtu 'yli, 'cɔ lolu -yɔ *Nyapɛyli 'gbv, nyime yabhlogbɔɔ 'na 'bhulu amiaa -yɔgbv 'wɔ we 'gbv -ni. 17 -We mia da weee, -li -we yia yia, we zuzu -wa. We 'ni we 'debbie -gbolu. Nu, Klisi -wa we 'debbie -gbolu. 18 Nu, nyime ɔ -ka ɔ 'dɛ 'wɔti 'kienyi -dawli sa, 'in ɔ -ka ain -yla gba nu, a bɔbɔ -Lagɔɔ 'anzinya, a 'na ɲwnunu we -yɔ -ni. Nyime ɔ -ka 'sa nɔ ni, ɔ 'ka amiaa 'pɛnie -gɔsaa gbv -wa. Nu, -mɔɔ 'sasɔkpa -nyime mia, -we -nya yia ɔ 'yli -gɔ, 'mɔ ɔ tɔba dli, 'in ɔ yilimania ɔ 'dɛ, 'in ɔ pɔpaha 'wlukɔvɔn la

dudugv -nyuma 'bhisa. ¹⁹ Nu, Klisi -o -wa wlu, o'o ne -moo -yola. Klisu 'gbv ku lia 'nanov, 'in 'kuanya -yo tolunya munna 'wv. Sa -Lagoo 'yibhaa, 'in ku ylimani 'saa.

A ka tli, 'in a yia 'yliyogagie lolu 'yi Klisi nya

²⁰ A ka tli Klisi nya, 'in o yia ain dudugv 'titenya kwee -sa. 'In lee ka 'gbv, -we bhva dudugv -nyumaa -gbe, a nu we lea? Cun, lee ka 'gbv a tide nyuma 'yi, 'in wa pali ain -yla sanee -sokpa -titea, ²¹ 'in wa gba: «-In 'na 'bhulu we 'wv -ni», «-In 'na 'yili we nwe -ni», 'in «-In 'na zili we kwe -nia»? ²² Nu, wee titenya -mini mia, -we -wa 'plipli -li, -we 'kaa labhv, we gbv we gbaa. Dudugv -nyumaa gbuslolu so -yo wa titenya -wa. ²³ Gbuzov -wa, titenya -mini 'wlv gbuyilo nyuma 'yiliya 'wv, we -yo wa -Lagoo bubo -so bhva dudugv -nyumaa -gbe. Wa tia wa 'de 'wv 'kienyi -dawli sa, 'in wa pala wa ku 'klyie 'wv. Nu, we 'ni -lu yabhlogbooo nya -mi, we 'ni mneni we 'ka -amiaa dli 'nyuu lenugbv -ain 'bi -sa.

3

¹ A ka tltie lv 'wvso, 'in a yia 'yliyogagie luyi Klisi nya, we 'gbv, a titali yali -lii da, mo Klisi -dia -Lagoo lilisolv la. ² Amiaa dli -tv yali -li -yla, amiaa dli 'na -tulv dudv -gv -li -yla -ni. ³ Nu, a ka tli -nya, 'in amiaa 'yliyogagie mi zizada Klisu -gbe -Lagoo 'wv. ⁴ Klisi -wa amiaa 'yliyogagie tiklu, zli o yia 'bhlewlva, we zli a -yo o 'so wlvva 'bhle, 'in o 'nnumnie zea amiaa -nv 'ya.

'Wlvwbe lolu -Zezu Klisi 'wv

⁵ We 'dee 'gbv, gbunya mia ain 'wv, -we -wa dudv -gv -nv, a 'bhv we 'bi. Sabhisa: mutnigbv klaa, pvinplagbv lenve klaa, zvbhali gbv 'tv klaa, dli 'nyuu -lii 'wvnyinynie klaa, we -yo lekli. (Nu, lekli mia ni, yoyolagonyaa bubve -wa.) ⁶ Wee gbonyii -minu 'gbv, -Lagoo 'ce 'kaa nyuma -wa'a zva -Lagoo 'nvwwe bhiti. ⁷ Nu, bhla -we nya a mia wee gbonyii -mini lv ni, 'sa a nva -nya.

⁸ Nu, -sleen, 'cepapie klaa, nyime 'cedlalahie -yo nukplee 'ylinyuno mia, a vla we gwe. Nyime velivhie -yo weli 'nyuu 'na 'tlali ain nwee -ni. ⁹ A 'na 'tobholv -tobholv yo -yla -ni, amia -wa 'bhva amiaa -miniso 'cun -yo we lenugbv 'nyii 'bi. ¹⁰ Nu, a ka nyime lolu -ze. 'In nyime -lolu bhitia 'kamov, o 'ka o lala -Lagoo 'wvov -ze. 'In o 'ka 'ya -Lagoo yibheli kpeen kpeen. ¹¹ Nu, nyime -o 'nia Zuifv klaa, -o -wa Zuifv klaa, -o mia kni 'wv klaa, -o 'nia kni 'wv -mi klaa, yiyinyo klaa, titinanyo* klaa, gaylo -yo -o 'nia gaylo klaa, wa 'ni -seli -mi. Nu, Klisi mi we 'de weee nya, 'in o mia -a 'de weee 'wv.

¹² -Lagoo ka -bha ain -sa, o 'yibha a -ze o 'dee nyuma -kpo, o -kali amiaa ze. We 'gbv a -ka nyazidli, a -ka 'nanidli, a ti amiaa 'de 'wv 'kienyi, a -ka dli -dlao, 'in a -ka dltie. ¹³ A bibeli -yo, 'in 'yabhlo -ka o -libheyi -yo 'ce 'pali -we o nva o -yla lee 'gbv ni, a titli -yogbv 'wv. Sa -bhlokpade Klisi tia amiaa -yogbv 'wv ni, amia titli 'ya 'sa -yogbv 'wv. ¹⁴ We 'de weee 'wlv ni, a kikal ze. Nyime zekalidli mi amiaa nyollikpe nya tein: mo zelia ain nyime -bhlo. ¹⁵ Klisu 'wotutve -dlao, -we ka 'gbv -Lagoo yia ain la, a 'ka ku -bhlo -ze ni, wee 'wotutve -dlao 'bhv amiaa dli weee 'wv, we 'ka we -ka. 'In a 'pa -Lagoo fuo 'yili weee nya. ¹⁶ Nu, Klisu weli -mi ain nyidi duun e. A suslolu gbv, 'in a popali gbv -yla la, gbuyilo nya. A 'pa -Lagoo fuo, a bhli o 'nnumnini -lvv, -we mia Lvsebhe 'wv. A gbal o, a bhli o lvv weee, -we o Zuzu 'Popa zva ain 'wv, 'monadli nya. ¹⁷ -We weee a nva le, 'in -we weee a gbaa, we -mi Nyumaa -Kanyo -Zezuu 'nvi nya. A 'plili o gbegbein, 'in a 'ka Dide -Lagoo fuo 'pa.

-Lagonyumaa -gligbo 'yili gbv

¹⁸ Yikwovwvni, -o -ka -mi o zv o 'lowli 'nvwwe, 'sa we mia Nyumaa -Kanyo 'yiliya 'wv.

¹⁹ 'Nwvni 'lowlia, -o -ka -mi o -kali o 'nvwwe ze, o 'na 'sulu o 'klv -yo -ni.

* **3:11** Glek ni ee «Siti -nyime». Siti -nyumaa dudv mia, -mo tlvv la bhabha, 'in wa laa wa titinanya.

20 'Yua, a zu amiaa didea 'nuhwe gbu weee 'wu, mu nania Nyimaa -Kanyo dudv.

21 'Yuaa didea, a 'na -lali amiaa 'yua 'cedlo -ni, we yi wa 'kuayli lawla.

22 Gali, a zu amiaa -cian 'nuhwe -seli dudv -gu, gbu weee 'wu. We 'na -zeli wa 'yibadi -bhlo -ni, we yi 'wlv nee nyima a mi 'ylimanida. Nu, a zu wa 'nuhwe dli -zovu nya, Nyimaa -Kanyo səsədlı a kaa 'gbv. 23 We yi lee -lubho -ze, a nu we dli weee nya, nee Nyimaa -Kanyo lubho a mi nuda, a 'na 'yılı we nyimaa -nv 'bhisa -ni. 24 A yibheli we 'ji nu, Nyimaa -Kanyo yia ain 'penia. 'In zovovunya o zva la amiaa -nv nya, a 'ka we 'yılı. Nu, Nyimaa -Kanyo -Zezu Klisu lubho a mia nuda.

25 Nyime -o nva gbonyuu le, we 'penie o yia gbonyuu nya. Nu, -Lago'o gbizi nyima 'wu.

4

1 Amia nyimaa -cian, a zu amiaa gali 'nanuv, 'in a nu -we mia tiklu le wa -yla. A yibheli we 'ji nu, amia ka 'ya -Kanyo yali.

Dizoweli

2 A -tv -Lago bhuhhoeda 'kamuv, amiaa dli -tv -gada, 'in a 'ka -Lago fuo 'pada -tv 'yılı weee nya. 3 A bhuhhoe 'ya -Lago -amianuv 'gbv -nya, 'in -Lago 'ka -ain 'yoo 'nye, -a 'ka o gbu gba nyima -yla. Klisu gbu mia zizada, -a mneni -a 'ka we gba, we 'gbv in mia -seli -kaslv 'wu. 4 A bhuhhoe -Lago, 'in sa in 'kaa we -slovu, in 'ka 'sa we gba kpeen kpeen.

5 A zu amiaa nonobhv 'yliyö, -wa 'nia -Lago 'wu -mi gbegein, gbuyilo sa. Bhla -we -Lago nyea ain wa nya ni, a 'na -nyumov we la -ni. 6 Amiaa hwee weli -mi tiklu 'yılı weee nya, we -mi gumu 'bhisa, 'in a yibheli nyima -yla gbuv 'bigupalı sa 'nanuv.

Fvsaweli 'wobhloluv

7 -Amiaa bheli -zovu Tisiki, -o mia lubhononyo tiklu nya, -o na -yo o nva Nyimaa -Kanyo lubho, mo yia ain -yla na -gbe -gbv weee gbaa. 8 Na 'dee 'yibadi in tiea o amiaa -gbe, a 'ka -amiaa -gbe gbu yibheli, 'in o 'ka amiaa

dli latemanı. 9 Tisiki -yo amiaa 'yibha 'yibha -bheli tiklu Onezimu in tiea da ain 'wu, 'in wa 'ka -we weee mia -seli 'plıda -amiaa -gbe ain -yla gba.

10 Alisitaki in -yo o 'so mia -kaslv 'wu ni, o nee, o -sa ain fu. We -yo 'ya Banabası didee bheli 'yu Maliki, -o ka gbu wa gbaa ain -yla ni, o -ka amiaa -gbe mu, a kpa o 'nanuv. 11 -Zezu -o wa laa Zutusi sa 'yaa ain fu. -Zuifu -wa -zea -Lagonyima glaa, waa nyima ta -manı -bhlogbo nya na nva *-Lago nyimaa 'wlupalı -lubho. Ma paa 'mi 'kuayli.

12 Epaflasi -o -wa amiaa -zov -bheli ni, o nee, o -sa ain fu. -Zezu Klisu lubhononyo 'zaylı o -mia: 'kamuv, o mi lagoda, -zugba o bhuhhoe -Lago amiaa 'gbv. O 'yibha a -tv -Lagonyima genyii -yo -wa svan la nya -Lago 'yu, 'in a 'ka o dumagbu lenv 'yılı weee nya. 13 In mneni in 'ka o daa gba nu, amia klaa, Laodisee -yo Ielapolisı -nyimaa 'gbv, o mi siada. 14 -Dovlov -yu Lukı -o ka ze -a -kalia bhabha, o -yo Deması 'so nee wa -sa ain fu.

15 Amiaa bhelia -yo amiaa bhola mia Laodisee, a -sa wa fu, we -yo Nefaa -yo *leglizı -we gbelia 'wlv o -budu zo.

16 Nu, a -ka 'mu 'sebhe ni zeli amiaa -gbe ni, a 'pa we yoo Laodisee leglizı -gbe. 'In wa 'ka 'ya we zeli -maa nyidi. 'In -we in 'paa Laodisee -nyima yoo, we -ka amiaa -gbe nyini, amia zeli 'ya -muv.

17 A 'tulv Alisipv nu, o zu o 'de 'yliyö, Nyimaa -Kanyo lubho -we ka 'gba wa dia o 'wlv, o 'ka we nu tiklu.

18 -Amı Pölv mia -sleen da fvsaweli -mini celıda na 'dee so nya: in -sa ain fu. A 'na dlvlv -ni, nu, in mi -kaslv 'wu -ni. -Lago'o 'nanıdli -yo ain -mi.

Tia -sebhε Pɔlv 'paa Tesaloniki -nyuma yoo

-Lagɔnyuma -wa mia Tesalonikigbe nukple, 'ma *Pɔlv 'paa 'sebhε ni yoo. Pɔlv ka wee 'gbe nukple mni, 'in ɔ 'ni mneni ɔ 'ka -mɔ -tv, *Zuifɔnya ka ɔ -yɔwɔsɔlv 'gbv. 'Sebhe ni ɔ 'paa -mɔ -Lagɔnyuma yoo, ɔ 'ka -maa -yla -Lagɔweli 'ji gba kpɛen kpɛen, 'in sa -Lagɔnyuma 'kaa nɔ, ɔ 'ka we wa -slolu.

Pɔlv -saa Tesaloniki -nyuma fv

1 -Ami *Pɔlv celia 'sebhε ni, we -yɔ Silasi -yɔ Timotee 'sɔ. Amia, *leglizɔ -we mia Tesaloniki, Dide -Lagɔ -yɔ Nyumaa -Kanyɔ -Zezu *Klisu sɔ nya, amia -a celia 'wv.

-Lagɔ ηwna ain 'nyu la, 'in ɔ 'nye ain 'wɔtvɔve -dlɔɔ.*

-We Tesaloniki -nyuma nva le

2 'Yl weee nya, -a paa -Lagɔ fuo amiaa 'gbv. Nu, -a -ka -Lagɔ bhuhhoeda -mi, -amiaa dli'i 'bhv ain -gv.

3 -We a nva le, amiaa dli mi -Zezu -gvv 'gbv, we -yɔ lubho a nva, a -kali -Zezuu zεε 'gbv, a 'ni -amiaa -Kanyɔ -Zezu dliɔzvɔve 'yitidee 'gbv, -a -ka -Lagɔ bhuhhoeda -mi, we 'dε weee mi -amiaa dli zɔ. 4 -Amiaa bhelia, -a -yi we 'ji nu, -Lagɔ -kali amiaa zε, 'in ɔ yia -bha ain -sa, a 'ka ɔ -nv -zε. 5 -We ka gbv -wa, -Lagɔgbv -a gbaa ain -yla 'tite nya, 'in Zuzu 'Pɔpa yia -ain 'wusa, a -yi we 'ji nu, -we -a gba gbvzɔnv -wa. We 'ni gbagbaweli 'dεkpva. Nu, a yibheli we 'ji, -a -yɔ ain 'sɔ mia, a ka -amiaa nɔnɔbhv 'yl, amiaa zvzɔnv 'yiyee 'gbv -a yi 'saa nv. 6 Nu, amia, a ka -ain 'tideli, -a -yɔ -amiaa -Kanyɔ. Da a mia siada bhabha, 'in a yia -Lagɔweli 'wɔηwnu 'mɔna nya. Wee 'mɔna mia, Zuzu 'Pɔpa wlaa we. 7 -Slɛen amiaa nɔnɔbhv tiklu Masedvani -yɔ Akaii -Lagɔnyuma mia nɔda.† 8 Nu,

-Lagɔweli 'bhva amiaa -gbe, 'in we yia da weee lamneni. We 'ni Masedvani -yɔ Akai -bhlogbɔɔ, nu, amiaa -Lagɔ dliɔzvɔvee 'di ka da weee lamneni. -We ka 'gbv -a 'kaa we gba -tapa, we 'ni -mi. 9 -A mnia amiaa -gbe, sa a kpaa -ain, 'in su a telia -we -zεa amiaa -lagɔ, sa a 'bhva we 'bi, 'in a yia -Lagɔ -gbe 'bhiti, -ɔ -wa 'yliyɔga -Lagɔ, -Lagɔ -zɔnv, nyuma weee mi we gbada. 10 -Lagɔ mia, ɔ 'Yu a mia wɔda, -ɔ 'kaa yali 'bhv, mɔ -wa -Lagɔ 'Yu -Zezu. 'Mɔ, -Lagɔ -sɔlva titlɔnya glaa 'wv, 'in ɔ 'ka -ain -Lagɔ 'cε -we cipaa 'wusa.

2

-We Pɔlv nva le Tesaloniki

1 -Amiaa bhelia, amiaa 'dε -yi we 'ji nu, we 'ni bhe -a mni amiaa -gbe.*

2 'In, a -yi 'ya we 'ji nu, wa ka -ain kpa 'nyumεε, wa ka -ain veli Filipugbe 'wv. Da nyuma -sɔlva -ain -yɔ 'wv, 'in -Lagɔ yia -ain 'kɔayli 'pa -bhlokpade -a 'ka wee -Lagɔgbv gba. 3 Da -a mia ain 'dizɔda, -a 'ni yotɔbhv. Dli -zɔnv nya -a gbaa we. -A 'ni nyumε -dawli 'wɔnv.

4 Nu, we 'ni 'sa -mi, sa -Lagɔ 'yibhaa, 'sa -a gbaa we. -We ka gbv -wa, -Lagɔ ka -ain layla, 'in ɔ yia -amiaa gbv -yɔηwnu, -a 'ka ɔ gbv gba. -A 'ni nyumaa dudɔnamaniee dataɔda -mi, nu, we 'ni 'sa -mi. -Lagɔ dudɔnamaniee da -a talia. ɔɔ -Lagɔ mia, mɔ sɔsalia -amiaa dli -yɔ. 5 A -yi we 'ji nu, we 'ni ηwεε 'nuni nya -a gba ain -yla, 'in -Lagɔ mi -amiaa gbɔdayinyɔ nya. We 'ni amiaa kwεε -luu datalee 'gbv -a yi we gba. 6 Amia klaa, nyuma -putu klaa, -a 'ni ηwnu nyumε yabhlogbɔɔ 'ka -amiaa 'ηni -mnuni. -Amneni yaa -a 'ka nyuma 'kadɔ zε ain glaa, -we ka gbv -wa, -Zezu Klisu tietienya -a -mia. 7 Nu, we 'ni 'sa -mi. -A mi ain glaa -dlɔɔ nεε 'ηwnɔ ɔ mi ɔ 'yu kwε -yɔlatitlida. 8 -A 'ni ain 'yibha -se, 'in -a 'ni -Lagɔweli -bhlogbɔɔ ain 'nye, nu, -amiaa 'dε -a wlaa. -We ka gbv -wa, a ka -ain dudɔ namanɔ -slɛen.

* 1:1 Nu, a zeli -Zezuu tietienyaa lenɔgbunya 15.22 'in a 'ka Silasi -gvv 'wolanv. Timotee -nv mia, a zeli lenɔgbunya 16.1. Tesalonikigbe mia, mv -wa 'gbe 'kadɔ Glesɔ -dudɔ -gv. 'Mv wa laa -slɛen Saloniki (Lenɔgbunya 17.1-9). † 1:7 Nu, Masedvani, Wlɔmv -dudɔ -wa bha, -slɛen, Glesɔ -dudɔ kibhe -wa. Akai, Glesɔ -dudɔ kibhe -putu -wa. * 2:1 A zeli -Zezuu tietienyaa lenɔgbunya 16.19-24; 17.1-9

9-Amiaa bhelia, sa -a nva lubho, zluo, saboo, -a mi lubho 'wv -muv yi 'wlv nu, -a -tv nyume yabhlogbooo so nya.

10 Amia, a -yo -Lago 'so mi -amiaa gbodayinya nya. -We -a nva le, -Lagonyuma 'yu, we mi tiklu, we 'ni gbonyuu lv -ka. Nyume yabhlogbooo 'ni mnenei o 'ka -ain gbu dli. 11 A -yi we 'ji nu, sa dide kpa a o 'yua, 'sa -a kpa a ain -bhlo -bhlo. 12 -A 'paa ain 'kwayli, 'in -a yia ain -belv -yopal. 'Yi weee nya -a slolua ain, a 'ka amiaa lenvgbu 'bhiti, we 'ka -Lagoo dumagbu -ze. Oo -Lagoo laa ain, 'in nyuma -wa 'wlu o pulia la, a 'ka wa glaa -mi. 'In a 'ka o 'nyumnie 'yi.

13 -Lago -a pa 'yaa fuo 'yi weee nya. -We ka gbu -wa, da -a gbaa ain -yla -Lagoweli, a ka we yukwli pulv. A 'ni we -yohwuu nyumaa weli 'bhisa, -Lagoweli 'bhisa a nywua we -yo. 'Mu we -mia gbuzovv nya. 'Sa weee weli nva lubho -wa zva -Lago dli -gv, wa dli zo. 14 -Amiaa bhelia, gbu -we ylia Zudee -leglizinya -we mia -Zezu Klisu -nv nya, weee gbu -bhlokpade ylia ain. Sa Zuifu sialia Zudee -leglizinya, 'sa amiaa -zoo -bhelia sialia ain. 15 Waa Zuifu, wa ka *-Lagogbu -falipanya 'bha, 'in wa yia -amiaa -Kanyo -Zezu 'bha, 'in wa yia ain 'klyie 'wopalaa mn. Wa 'ni -Lago dudv nani, nyuma weee tonyuma wa -mia.† 16 Wa 'yibha wa 'ka yaa -ain 'yoo -kolv -a yi nyuma -wa 'nia Zuifu -yla -Lagogbu gba. Gbonyuu wa nva le, sanee wa yelia we -gv. We 'wlu lapalida, 'in -Lagoo 'ce yia wa yli.

Tesaloniki -nyumaa tv bhaa Polv

17 -We mia -amiaa -nv nya, mv -wa nu, bhelia, we 'yli 'sole ka 'pli. -A tia -bha ain, -amiaa 'yli ka ain -yobhv, nu, -amiaa dli mi ain -gv, 'in amiaa 'tv mi -ain 'bhada, 'in -a yia 'kli 'yi, -a 'ka ain 'yi. 18 -A 'yibha -a 'ka amiaa -gbelv mn. -Ami Polv, we 'ni -zakpa -bhlogbooo in ylali amiaa -gbelv mnimnie la. Nu, *-Saatan ka -ain 'yoo -kolv. 19 -We ka 'gbu -a 'yibhaa -a 'ka ain 'yi, mv -wa

nu, da -amiaa -Kanyo -Zezu Klisi -ka luyi ni, -mama ka 'gbu -a 'ka dli zo o 'yua? -Mama ka 'gbu -a 'ka 'muna lia? Nyoo slolu we nu, -a ka gbu weee 'wlvbha? Amia -wa, we 'ni nyuma -putu. 20 Gbuzovv -wa. -Wa laa -ain 'muna 'wv, -wa mia -amiaa 'nyumnu nya, amia -wa.

3

1 -Sleen, amiaa 'tv ka -ain 'bha bhabha. We 'dee 'gbu, -a yia weli bhli nu, na 'debhlo -tv Aten. *

2 'In -a yia -amiaa bheli Timotee tie, -o -yo -ain 'so nva -Lagolubho, 'in -o gbaa -Zezu Klisi gbu. 'Mo -a tiea amiaa -gbel, o 'ka ain 'kwayli 'pa, 'in o 'ka ain lateman -Lagoo dliguzovv 'wv, 3 -muv yi 'wlv nu, siasie -we mia -ain ylda, we yi -ain glaa nyume yabhlogbooo lazuklu. Amiaa 'de -yi we 'ji nu, -Lago ka nywuu wee 'sasokpa -siasie 'ka -ain yli. 4 Da -a mia -slv ain kwesi, 'in wee siasie 'nia -slv ain yli, -a ka ain -yla gba nu, -a 'de weee wa yia sialia. A -yi we 'ji nu, gbuzovv -wa, 'sa we 'plia sa. 5 We 'gbu in 'ni mnenei in 'ka we -gv ladi, 'in in yia Timotee tie, sa amiaa dli mia -Lago -gv, o 'ka we -yoyi. In ka nyanovv, -amunee yaa 'sa -Saatan yia ain laylaa, 'in -amiaa lubho 'ka 'wvovv bhe.

6 Nu, -sleen, Timotee ka amiaa -gbel 'bhv, 'in o yia lvmni, 'in o yia amiaa 'di 'nanv -ain -sali. Sa amiaa dli mia -Lago -gv, 'in sa a kikalaa ze, o nee nu, 'yli weee nya, amiaa dli mi -ain -gv 'muna nya. Sa -a 'yibhaa -a 'ka ain 'yi, 'sa -amiaa 'yiyiee 'tv bhaa ain.† 7 'Sa -bhlokpade, amiaa gbu ka -ain 'kwayli 'pa siasie -yo -yokali gbu nyidi. -We 'paa -ain 'kva 'yli, mv -wa amiaa dli mi -Lago -gv. 8 -Sleen, a ka -Lagogbu lakpa -klii 'gbu, we ka -amia pue. 9 'Muna a laa -ain 'wv -Lago 'yu. We 'gbu, sa -a 'kaa -sleen -Lago fuo 'pa, we 'ni -mi. 10 Zluo, saboo, -a mi -Lago bhuhhoeda bhabha, o 'ka -ain 'yoo 'nye, -a 'ka 'wogbeli, 'in -we a 'nia 'wolanv, a

† 2:15 A zeli -Zezu tietyyaa lenvgbonyaa 9.22-29; 13.45, 50; 14.2, 5, 19; 17.5, 13; 18.12 * 3:1 A zeli -Zezu tietyyaa lenvgbonyaa 17.15 † 3:6 A zeli -Zezu tietyyaa lenvgbonyaa 18.5. Polv 'paa Kolenti -nyuma 'sebhe yoo.

'ka we -ain -slolu, 'in we 'ka amiaa dli -gupalı.

¹¹ Nu, -amiaa Dide -Lagoo 'debbie -gbolu -yo -amiaa -Kanyo -Zezu -sa -amiaa 'yoo, -a 'ka ain 'yia mni. ¹² -Amiaa -Kanyo nu le, sa -a -kalia amiaa ze dli weee nya, a 'ka 'sa zekikalı, 'in a 'ka 'sa nyuma weee zekalı. ¹³ Sanee o yia amiaa dli latemania, 'in 'yli -we nya -amiaa -Kanyo -Zezu 'kaa yi, o -yo o -mawlonya 'so, a 'ka -mi tiklu, a yi gbu 'wlu -ka -amiaa Dide -Lagoo 'yu. [*-Ameni.]

4

Amiaa nanabhv -we nania -Lagoo dudu, mv nu

¹ -Sleen, -amiaa bhelia, sa a 'kaa no, 'in a 'kaa -Lagoo dudu namanı, a ka we yibheli -amiaa -gbe. Gbuzonu -wa. 'Sa a mia nada. Nu, amia -a palia zukpa bhabha -amiaa -Kanyo -Zezu Klisu 'hni nya, a nu we le -tapa. ² -Amiaa -Kanyo -Zezuu -gugbu -a slolua ain, amiaa 'de -yi we -sleen. ³ -We -Lagoo 'yibhaa mv -wa nu, a -mi tiklu, a -yo 'hwnı -putu -yo nukpasu -putu 'na -dılı -budu 'wv -ni. ⁴ A 'de weee glaa, -momo -ka -mi, o yibheli o 'hwno -kwa sa sa tiklu, wa yi ain 'hni sa.*

⁵ Amiaa 'hwnı latalı dli 'na -zili ain hwe la -ni, 'lakpanya -wa 'nia -Lagoo -yi 'bhisa. ⁶ Nyime yabhlogbo 'na nono o -libheyi gbonyuu 'wluo -ni. O 'na nono o -dawli 'wv -ni. -A ka 'cin gbu ni ain -yla gba 'klv 'cici nya. Nu, -wa -ka 'sasokpa -gbu ni lenv, -Lagoo yia wa -kaslv 'wopaa. ⁷ We 'ni nyime -putu nya -budu 'wodidee 'gbu, -Lagoo yi -ain la. -A 'ka -mi tiklu 'gbu o yia ain la. ⁸ -We ka gbu -wa, nyime -o 'ni wee gbu ni -yohwnu, we 'ni nyime o -sa kwnee, -Lagoo -o 'nyea ain o Zuzu 'Pupa, 'mo o -saa kwnee.

⁹ We -ka amiaa bheliaa zekalı gbu, weli -we in 'kaa we 'bigupalı, we 'ni -mi. Nu, sa a 'kaa amiaa bheliaa zekalı, -Lagoo ka we amiaa 'de -slolu. ¹⁰ 'Sa -bhlokpade, -amiaa bhelia -wa mia Masedvanı -dudu weee -gv, a -kalia wa

ze. Nu, bhelia, amiaa zukpa -wa, a kpa we la -kli. ¹¹ -We -a 'kaa amiaa dli zo zv, mv -wa nu, a -mi -dloo, a 'na plalı amiaa -limaa gbu 'wv -ni. A nu amiaa 'de lubho. -A ka 'cin we ain -yla gba. ¹² A -ka 'sa nu ni, -wa 'nia -Lagoo -yi, 'in wa zva ain 'nonwe, 'in a 'na 'ka nyime -putuu kwe nya -mi.

-Zezuu yiyigbu

¹³ -Sleen, bhelia -wa 'mua 'yli, -a 'yibha nu, a yibheli wa -gugbu, amiaa dli yi sumanı, -wa 'nia -Lagoo dli -gv zo 'bhisa. ¹⁴ -Amia dli 'wv nu, -Zezu ka tlı, 'in o yia 'wvso, we mi 'ya -amia dli 'wv nu, -wa 'mua 'yli, 'in wa dli mia -Zezu -gv, -Lagoo yia wa 'wvso lva wa -yo -Zezu 'so. ¹⁵ -We Nyumaa -Kanyo -slolua -ain, 'in -a yia we ain -yla gba, mv -wa nu, da Nyumaa -Kanyo -ka yi, -amia -gaa da 'yiyoo, -a 'na 'ka tıtlınya 'yugalı. ¹⁶ -Lagoo yia we hwe -gv -saa, 'in 'anzınyaa -kanyo 'ka 'wokpi. Nyima yia -Lagoo legle 'nva, toun, Nyumaa -Kanyoo 'debbie -gbolu yia yalı 'bhva, o 'ka lasibhli. -Wa ka dli mia -Zezu Klisi -gv, 'in wa yia tlı, -maa yia 'yiyogagie 'yia tia. ¹⁷ Toun, -amia -mama -gaa da -sleen 'yiyoo, -Lagoo yia -ain 'wobhua yalıpupa 'wv, -a -yo wa 'so, -a 'ka Nyumaa -Kanyo yoo mni -mo yalı. -Sleen, -a -yo o 'ka -mi 'yli weee -no nya. ¹⁸ We 'deee 'gbu, a 'pupalı 'kuayli weli ni nya.

5

¹ Bheliaın, we -ka we bhla -yo we 'yly gbu, -we -a 'kaa ain -yla gba, we 'ni -mi. ² Amiaa 'de -yi we 'ji nu, Nyumaa -Kanyo yiyılı mia, da nyime 'nia o woda -mi, -bha o yia yia, sa 'wienyo tlalı nyime 'bhisa. ³ Nyima -ka gbada -mi: «-A mi -dloo. Gbu 'ni -ain ylı!» -Bha -bhlokpade gbu 'kadı 'kadı ylia wa glagla sa! Wa 'ni mneni wa 'ka we 'wutla. Sa 'hwnoo gwalı gwalee sıaste tlalı o, 'sa we yia wa 'tlalı. ⁴ Nu, -amiaa bhelia, a 'na nono nee nyuma -wa mi nikpise 'wv 'bhisa -ni. Nu, wee 'yli 'na 'tlalı ain 'wienyo 'bhisa -ni. ⁵ A 'de weee, zlı nyuma a -mia, 'in

* **4:4** We 'ji -putu -wae: a 'de weee glaa, -momo -ka -mi, -moo yibheli -moo ku kpa sa sa tiklu, wa yi ain 'hni sa.

a mia saan nyuma nya. -A 'ni sabo -yo nikipisee nyuma nya -mi. ⁶ We 'dεε 'gbu, a 'na ηwɔnu 'ytaa nyime -putu 'bhisa -ni. A -tu 'yliyɔgada, 'in a 'ka -mi 'cε. ⁷ Nu, sabo wa ηwɔa 'ytaa, sabo wa lva nu 'wɔ. ⁸ -Amia mia, -a mi zlu nyuma nya. -A -tu 'wɔ 'cε. -A zɔ -Lago dli -gv, -a -kali ɔ zε, we 'ka 'wlv 'slɔjayu -pla ɔ nεtε -bana 'wɔ. -A dɪ we dli 'wɔ nu, -Lago yia -ain gbu 'wɔsa, 'in we 'ka 'wlv nεε, -a ka 'slɔjaa nεtε -kloo 'wluo -pla. ⁹ Nu, -Lago 'ni -bha -ain -sa, ɔ 'ka -ain 'klyie 'wɔpaa 'gbu. ɔ 'ka -ain gbu 'wɔsa -amiaa -Kanyɔ -Zezu Klisu 'ηni nyaa 'gbu, ɔ yia -ain -bha -sa. ¹⁰ -Zezu mia, -amiaa 'gbu ɔ yia tli, -a -ka 'yliyɔgaoo, -a -ka 'yli 'muoo, -a -yo ɔ 'sɔ 'ka -mi. ¹¹ We 'dεε 'gbu a 'pɔpali 'kɔayli, a sisali 'wɔ, sa a mia da nuda 'bhisa.

'Dizɔweli -yo fɔsaweli

¹² Bheliain, amiaa zukpa -wa. -Wa mia lubho nuda ain glaa, -wa -Lago tiea wa 'ka ain 'yugali, wa 'ka ain gbu -slolu, nu, a zɔ wa 'nɔηwe. ¹³ A zɔ -bha wa zekalɪdli nya wa lenugbuu 'gbu. 'Wɔtɔtɔe -dlɔɔ -mi ain nyidi.

¹⁴ Bheliain, amia -a bhuhhoea. -Wa 'yaa, a zɔ wa 'di. -Wa mia nyanɔ nuda, a 'pa wa 'kɔayli. -Wa 'nia late, a -sa wa 'wɔ. 'In a 'ka dlitie -ka nyuma weee gbεgbεin. ¹⁵ A zɔ amiaa 'dε 'yliyɔ, a 'na nɔnu 'nyii 'lεεji nyii lε -ni. -We a 'kaa lenv, we -zε gbɔzɔnu lenve a 'dekpɔa nyidi, we -yo nyuma -putuu gbεgbεin.

¹⁶⁻¹⁸ -We -Lago 'yibhaa, a nu lε -Zezu Klisi 'wɔ, mɔ -wa nu, 'yli weee nya a li 'mɔna. 'Yli weee nya a bhuhhoe -Lago, gbu weee -we 'wɔ a yia 'plɪa, a 'pa -Lago fuo.

¹⁹ A 'na -kɔlv -Lagoɔ Zuzu yoo -ni.

²⁰ Weli -we ɔ wlaa, a 'na nyeni we 'wɔ -ni. ²¹ A sisali -lu weee 'wɔ, 'in -we -ka 'ylinani a 'ka -mɔv lakpa. ²² A zɔ amiaa 'dε 'yliyɔ: a 'tide 'ylinyuno -lu weee 'yi.

²³ 'Wɔtɔtɔe -dlɔɔɔ -Lago nu lε a 'ka -dlɔɔ -mi. Amiaa zuzu klaa, amiaa dli klaa, amiaa ku klaa, we -yo a 'dε weee, 'in 'yli -we nya -amiaa -Kanyɔ -Zezu Klisi -ka yi, a yi gbonyuu yabhlogbɔɔ kwεε -ka. ²⁴ -Lago -ɔ laa ain, lε ɔ yia

we nua. -We ka gbu -wa, ɔ'ɔ -sali -bha ɔ weli la.

²⁵ -Amiaa bhelia, a bhuhhoe -Lago -amiaa 'ηni nya.

²⁶ A -sa -amiaa bhelia fɔ dli weee nya.

²⁷ In nεε ain -yla -Lago 'yu, a zeli 'sεbhε ni -Lagonyuma weee 'yibadi.

²⁸ Nu, -amiaa -Kanyɔ -Zezu Klisi ηwɔna ain 'nyu la.

'Sεbhεε 'sɔnu Pɔlv 'paa Tesaloniki -nyuma yoo

'Sεbhεε 'sɔnu *Pɔlv 'paa Tesaloniku -Lagɔnyuma yoo, mu -wa. Nu, sa -Lagɔnyuma 'kaa nɔ, -zugba wa wɔ -Zezuu lɔyiyie dɔdɔ -gu, 'mu ɔ -slolua wa 'sεbhε ni 'wɔ.

Pɔlv-saa Tesaloniki -nyuma fu

1 -Ami *Pɔlv cɛlia 'sεbhε ni, we -yɔ Silasi -yɔ Timotee 'sɔ. Amia, *leglizɪ -we mia Tesaloniki, Dide -Lagɔ -yɔ Nyumaa -Kanyɔ -Zezu *Klisi sɔ nya, amia -a cɛlia 'wɔ.

2 Nu, Dide -Lagɔ -yɔ Nyumaa -Kanyɔ -Zezu Klisi ηwna ain 'nyu la, 'in wa 'nye ain 'wɔtɔtɔe -dlɔɔ.

-Lagɔɔ gbɔwɔbhuhhue tiklu

3 Bhelian, we mi -amiaa dli zɔ, -a 'ka -Lagɔ fuo 'pa amiaa 'gbɔ 'yli weee nya. Nu, dli a zɔa -Zezu -gu, we mi -gɔbhoda, 'in amiaa zεkikalɪdli mi -gu 'wɔlaylimanɪda, we 'gbɔ, we mi tiklu, -a 'ka -Lagɔ fuo 'pa. 4 We 'gbɔ -bhlokpade, amiaa 'gbɔ -a slolua -amiaa 'dε -Lagɔnyuma glaa. Gbɔ -we ka 'gbɔ -a slolua -amiaa 'dε, mu -wa nu, a mi siada, wa mi ain 'kliyie 'wɔpalɪda, 'in a yia dltie 'yi, a 'ni -Lagɔ dli -gu -sa.

5 Wee gbɔ ni slolua nu, -Lagɔɔ gbɔwɔbhuhhue tiklu. Nu, gbɔ -we weee lɔ amia 'plɪlɪda, -wa -Lagɔ pɪlɪa 'wlu la, a 'ka wa -zεε gbɔa. -Lagɔɔ nyumaa 'wlulapɪlie mia, we 'gbɔ a mia siada. 6 Nu, -we mia tiklu, 'mu -Lagɔ yia lɛnɔa. -Wa mia ain siada, siada ɔ yia wa. 7 Mɔ yia ain siasie 'wɔsaa, a -yɔ -ain 'sɔ. Lε ɔ yia we nɔa, da wa yia -amiaa -Kanyɔ -Zezu 'yia, -mɔ yali, ɔ -yɔ ɔ 'anzi 'titɛnya 'sɔ. 8 Yia ɔ yia -kosuu mi -we 'yia nya, -wa 'nia -Lagɔ -yi we -yɔ -wa 'nia -amiaa -Kanyɔ -Zezu Klisi gbɔ -yɔηwnu, ɔ 'ka wa -kasɔ 'wɔpa. 9 Waa nyuma mia dε, -Lagɔ yia wa -kasɔ 'wɔpaa, 'in ɔ 'ka wa lasa 'yli weee -nu nya. Wa 'na 'ka -amiaa -Kanyɔ kwesi -mi. ɔ -ka yi, wa 'na 'ka ɔ 'tite -yɔ ɔ 'ηnumnie -yɔyi. 10 Wee yli mia, we nya ɔ yia yia, ɔ nyuma tiklu 'ka ɔ 'ηni

'ylimani, 'in -wa -ka ɔ dli -gu zɔ, wa 'ka ɔ yla 'mɔna nya. Amiaa 'dε, glaa a yia wa -mia. -We ka gbɔ -wa, a ka -amiaa gbɔdayiwɛli dli -gu zɔ.

11 We 'dεε 'gbɔ, -a bhuhhoea -Lagɔ 'yli weee nya amiaa 'gbɔ. A -zlali -Lagɔ, a 'ka -mi 'nanɔ, 'in 'yoo -we ka 'gbɔ ɔ yia ain la, a 'ka we -gu nɔ tiklu. Gbɔzɔnɔ lɛnɔee 'tɔ -we mia ain 'bhada, -Lagɔɔ 'tite 'ka ain -yɔbε, a 'ka we lɛnu, 'in -we a nɔa lε amiaa dli mi -Lagɔ -gɔɔ 'gbɔ, we 'ka we -gu yeli.

12 We -ka 'sa 'plɪda -mi ni, -amiaa -Kanyɔ -Zezuu ηni yia 'ylimania amiaa 'gbɔ, 'in amiaa 'ηni 'ka 'ylimani ɔnɔ 'gbɔ. -We ka 'gbɔ ɔ 'kaa we lɛnu, mu -wa nu, -amiaa -Lagɔ -yɔ Nyumaa -Kanyɔ -Zezu Klisi ka ain 'nani 'wɔnɔ.

2

Nɔkplε 'ylinyunonyɔɔ gbɔ

1 -We mia -amiaa -Kanyɔ -Zezu Klisi yiyigbɔ nya, -a 'yɪbha -a 'ka we ain -yla gba. Bhelian, amiaa zukpa -wa. Wa -ka gba -Zezu yiyiyli ka nyini,

2 a 'na nɔnɔ nyanɔ sa slɔ -ni, a 'na sumani amiaa 'dεε 'wlukɔn la -ni. Wa yi gba nu, Zuzu gbaa weoo, nyime gbaa weoo, wa -ka gba -we in cɛlia mu gbaa weoo, a 'na lali we gbɔzɔnɔ -ni.

3 Nyime 'na nɔnɔ ain -dawli 'wɔ -ni. -We ka gbɔ -wa, wee 'yli 'ni -slɔ nyini. Nu, nyime 'ni -slɔ -Lagɔ -yɔwɔsɔlv, 'in nɔkplε 'ylinyunonyɔ -ɔ -Lagɔ 'kaa lasa, ɔ 'ni -slɔ yi, wee 'yli 'na 'ka nyini. 4 ɔ nɔkplε 'ylinyunonyɔ mia, -lu weee -we nyima bɔbɔa, wa laa wa -Lagɔ, we -yɔ ɔ yia 'wɔsɔlv, ɔ 'ka we 'yu -gali, 'ya *-Lagɔbudu 'kadɔ zɔ ɔ yia plaa, ɔ 'ka -mɔ ladi, 'in ɔ 'ka gba nu, mɔ -wa -Lagɔ.

5 Da in mia ain kwesi, in ka -we weee mia ni ain -yla gba, 'lee, a ka we 'wɔdlɔɔ? 6 Nu, -we kɔlvɔ ɔ 'yoo, 'in ɔ ɔ yia, amiaa 'dε -yi we. 'Sa -bhlokpade ɔ bhla 'ni -slɔ nyini, ɔ nɔkplε 'ylinyunonyɔ 'na 'ka yi. 7 'Tite -we -nyua 'yli, 'in -we mia zizeda, we mi we lubho nɔda 'gamɔ. -ɔ kɔlvɔ we 'yoo, ɔ 'ni -slɔ labhɔ, wee gbɔ 'na 'ka nyini. 8 -Bha wa yia ɔ nɔkplε 'ylinyunonyɔ -yɔyia. 'Mɔ Nyumaa -Kanyɔ -Zezu yia 'bhaa ɔ ηwεε -pɪpɛ

nya. 'Mō -Zezuu yiyiee lile yia lasaa. ⁹ Ɔ nukplē 'ylinyunonyo yia -Saataan 'tite nya yia, gbu 'kadı -yō gwedigbu Ɔ yia lenva yo nya. ¹⁰ 'Ylinyuno -gbu weee Ɔ yia lenva, 'in Ɔ 'ka -wa mia mnoda -dawli 'wōnō. Mnoda wa yia. -We ka gbu -wa, gbuzōnō -we 'kaa wa gbu 'wōsa, wa 'nı we 'yibha, 'in wa 'nı we 'wōnōnu. ¹¹ We 'dēē 'gbu -Lagō paa wa yoyo -tite yoo, wa 'ka gbu 'nia gbuzōnō nya -mı, wa 'ka we dli -gū zū. ¹² Sa 'bhisa, -wa 'nia gbuzōnō dli -gū zū, 'in wa 'yibhaa gbonyuu, -Lagō yia wa gbu -dila.

A 'temanı dli

¹³ Nı, bhelia, -Lagō -kali amıaa zē, we mı -amıaa -nū nya -a 'ka -Lagō fuo 'pa amıaa 'gbu, 'yli weee nya. -We ka gbu -wa, we gwedida, -Lagō ka -bha ain -sa, a 'ka gbu 'wōbhu. -Lagō Zuzu nva we ē, a 'ka -Lagō -nū -zē, we -yō amıaa gbuzōnō dli gūzūzūzūe 'sō, mū -saa ain gbu 'wō. Nı, -Lagō ka -bha ain -sa, 'in -wa Ɔ -saa gbu 'wō tiada, a 'ka wa glaa -mı. ¹⁴ Ɔ ka ain la -Lagō gbu -a gbaa ain -yla, we gbēgbēin, a 'ka -Zezu Klisu 'nımnıe 'yı. ¹⁵ Bheliaın, we 'gbu a 'temanı dli, 'in gbu -a slolua ain we -yō -we -a cēlia ain 'wō, a kpa we la -kli.

¹⁶ -Amıaa Dide -Lagō, -Ɔ -kalia -amıaa zē, mō 'palia -amıaa dli bēlv -yō 'yli weee -nū nya, 'in Ɔ yia -ain dli wōdidie -zōnō 'nyē Ɔ 'nanıdli nya. Ɔ -yō -amıaa -Kanyō -Zezu Klisu 'dēbhie ¹⁷ 'temanı amıaa dli la, 'in wa 'nyē ain 'tite, gbu weee mia tiklu, a 'ka we lenō, 'in a 'ka we gba.

3

Pōlv nēē: «Wa bhuhhoe -Lagō, wa nū lubho»

¹ -Slēn, bheliaın, a bhuhhoe -Lagō -amıaa 'gbu, -amıaa -Kanyō wēli 'ka lamneni da weee, 'in nyıma 'ka -bha we zū, amıaa -gbē 'bhisa. ² A bhuhhoe 'ya -Lagō, Ɔ 'ka -ain nyıma 'nyii -yō nukplē 'ylinyunonya kwēē -sa, we ka gbu -wa, we 'nı nyıma weee zū -Lagō dli -gū. ³ Nı, Nyımaa -Kanyō mia, Ɔ mı Ɔ wēli -gū, la Ɔ yia ain 'temanıa, 'in Ɔ 'ka ain 'yliyōzū gbonyuuu dide kwēē.

⁴ -Lagō ka -amıaa dli 'wō 'temanı ain -gū, nı, -we -a 'yibhala ain, a mı we lenōda, 'in ē a yia we nva. ⁵ Nyımaa -Kanyō -slolua -ain, 'in sa -Lagō -kalia nyımaa zē, a zū we dli -gū, 'in -Zezu Klisu 'ka amıaa dli latemanı.

⁶ Bheliaın, -a nēē Nyımaa -Kanyō -Zezu Klisu 'nı nya, amıaa bhelia -wa 'yaa, 'in wa 'nia -amıaa -sloluwēli 'wōnōnu, a 'bhu wa kwesi. ⁷ Sa a 'kaa -ain 'tideli, amıaa 'dē -yi we, nı, -a mnia amıaa -gbē, -a 'nı 'ya. ⁸ -Amıa, -a ka nyıme yabhloo lililu li bhee? -Innya, we 'nı 'sa -mı. -A ka lubho nū, -a ka sia bhabha. Zlıoo, sabōoo, -a mı lubho nōda, -mōv yi 'wlv nı, -a -mı ain glaa nyımēē sō nya. ⁹ We mı yaa tiklu -a 'ka amıaa lililu li, we 'nı -a 'nı we mnenii 'gbu -a yi lubho nū. Nı, -we a 'kaa lenō, 'mū -a -slolua ain. ¹⁰ Nı, da -a mia amıaa -gbē, -a ka ain -yla gbu nı palı: «Nyıme -Ɔ 'nı 'yibha Ɔ 'ka lubho nū, Ɔ 'na lili -nı.»

¹¹ -A ka 'nū nı, ain glaa, nyıma tōlv 'ya, wa'a pla lubho, wa -limaa gbēgbēin -gbu wa plaa 'wō. ¹² Waa nyıma mia nı, -a 'pa wa 'kuayli -amıaa -Kanyō -Zezu Klisu 'nı nya, wa nū lubho -dlō, wa 'ka wa 'dēē lililu 'yı. ¹³ Amıa, bhelia, gbuzōnō lenve -ka ain sialıda -mı, a 'na 'tideli we 'yi -nı.

¹⁴ Nı, -we -a yibhala da ain 'sebhe nı 'wō, nyıme -mōmō 'nı we 'nūjwe zū, a zū Ɔ 'yliyō, a 'na nyıni -nı Ɔ -yō la -nı, 'in we 'ka Ɔ zū 'bhalı. ¹⁵ Nı, a 'na 'bhulu Ɔ 'wō amıaa tūnyıme nya -nı, a zū Ɔ dı amıaa bheli 'bhisa.

Wēlpapie

¹⁶ -Amıaa -Kanyō, -Ɔ -mia -dlō, Ɔ 'nyē -ain 'wōtōtōe -dlō 'yli weee nya sō weee lv. Nyımaa -Kanyō -yō a 'dē weee 'sō -mı.

¹⁷ -Amı Pōlv cēlia wee fūsavēli nı, 'sa na tlia na 'sebhe weee -gū na 'nı la sa. Mū -wa na cēliı.

¹⁸ Nı, -amıaa -Kanyō -Zezu Klisu nı a 'dē weee 'nyu la.

Tia -sɛbhɛ Pɔlv 'paa Timotee yoo

'Sɛbhɛ *Pɔlv 'paa ɔ 'tale Timotee yoo, mv -wa. Timotee mia, nyimeslɔyu, ɔ -saa Pɔlv 'wv ɔ lubho -nɔda, mɔ -wa. Sa -Lagɔnyumaa 'Yugalinyɔ 'kaa -mɪ tikli, 'mv Pɔlv cɛlia Timotee 'wv.

Fvsawɛli

¹ -Amɪ *Pɔlv cɛlia 'sɛbhɛ nɪ. -Zezu *Klisu *tietienyɔ in -mia. Nu, -Lagɔ ɔ -saa -ain gbu 'wv, ɔ -yɔ -Zezu Klisi -a mia wɔda, ma -zɛlia 'mɪ wa tietienyɔ.

² -Mɪ Timotee na cɛlia 'wv. -Amɪaa -Lagɔ dligɔzɔvɛ 'wv, -mɪ -wa na 'yuu 'zayli.

Nu, -amɪaa Dide -Lagɔ -yɔ -amɪaa -Kanyɔ -Zezu Klisi ŋwɔna -mɪ 'nyu la, wa 'yɪli -mɪ nyazi, 'in wa 'nyɛ -mɪ 'wɔtɔtɔvɛ -dlɔɔ.

³ Da in mia Masedvanɪ mnɪda, in nɛɛ -mɪ -yla: «-In -tv Efɛzi, -in -tv -bha.» Nyɪma -wa mia yoyogbu -sloluda, -in -kɔlv wa yoo. ⁴ -In 'tulv wa, wa 'sasɔkpa -ninenya nɪ -yɔ wa dukpasu zɛlizɛlie -we 'nɪa bhloluda -ka, wa 'bhv we 'bɪ. Wee gbɔnya mia dɛ nɪ, -zɛ we laa, 'in we'e kwaa -ain 'yloogblv we 'wv wa nɔa -Zezu 'bɪ dlɔzɔvɛ nya. ⁵ -We ka 'gbv in yia gbu nɪ gba, mv -wa nu, wa 'ka zɛkɪkali. Nyɪma 'ka wa -limaa zɛkali, wa -ka dlɪ -zɔnv, wa nv gbɔzɔnv 'dɛkpɔa lɛ, 'in wa zv -Lagɔ dlɪ -gv dlɪ weɛ nya. ⁶ Nyɪma tɔlv ka wee 'yloogblv labhɔlv. Wa'a nv -slɛɛn gbɔzɔnv lɛ, -zɛ -klo -kpɔa wa saa. ⁷ Wa 'yɪbha wa 'ka -Lagɔ tite -slolunya -zɛ. Nu, gbu wa slolua, wa 'nɪ we -yi, 'in wɛli -we wa mia gbada 'tɪtɛ nya, wa 'dɛ'ɛ 'nv we 'wɔla.

⁸ -A -yi we 'ji nu, -Lagɔ tite nanɪ 'yɪli. -In -ka we 'yliyɔzv sa we mia cɛlɪda, 'in we nanɪa 'yɪli. ⁹ -A 'nv we 'wɔla nu, -Lagɔ 'nɪ ɔ tite palɪ nyɪma tikliu 'gbv. Nu, nɔkplɛ 'ylinyunonyaa 'gbv ɔ yia we palɪ. -Wa nɔa 'ylinyuno gbu lɛ, ma -wa. -Wa sɔlv -Lagɔ -yɔ 'wv, -wa'a zɔv -Lagɔ 'nɔŋwɛ, -wa nɔa gbɔnyuu lɛ, -wa

'nɪa -mɪ tikli -Lagɔ 'yu, -wa nyɪma -Lagɔgbv, -wa bhaa we 'nɪ wa dide -zɛ wa 'nyaa, -wa bhaa nyɪma, ma -wa. ¹⁰ Nu, -wa kaa mɔtnɪ kwɛ, nɔkpasia -wa -yɔ nɔkpasia dia -budu 'wv, -wa paa galɪ pɛlv, -wa tɔbhɔa yɔ we -yɔ -wa'a gba gbɔzɔnv gbɔwɔbhunya 'yu. -Lagɔ palɪ 'yaa ɔ tite, gbɔnyuu pnɪu 'gbv, nu, mv nyumoa gbu -slolue tikli. ¹¹ Wee -slolue mia, we mɪ -Lagɔgbv -we -Lagɔ tia 'mɪ -yɔ lubho nya, we mɪ we glaa. Nu, mv gbaa 'wɔtɔtɔvɛ -dlɔɔ -Lagɔ ɔ ŋnylɪlo gbu.

Pɔlv paa -Lagɔ fuo ɔ nyazɪdlɪ 'gbv

¹² -Amɪaa -Kanyɔ -Zezu Klisi na paa fuo. Mɔ 'nyɛa 'mɪ 'tɪtɛ, in 'ka ɔ lubho nv. Mɔ 'yɪa 'mɪ nyɪmɛ ɔ kaa we 'klv, in 'ka ɔ lubho nv nya. ¹³ -Amɪ, ɔ gba bhaa ɔ daa gbɔnyuu, -amɪ, ɔ 'palɪ bhaa ɔ 'klyɛ 'wv, -amɪ, ɔ vɛli bhaa ɔ, nu, ɔ ka 'mɪ nyazɪ 'yɪli. -We ka gbu -wa, -we na nv bhaa lɛ, in 'nɪ we -yi. In 'nɪ ɔ dlɪ -gv zɔv 'gbv. ¹⁴ -Amɪaa -Kanyɔ ka 'mɪ 'nanɪ 'wluo nv, 'in dlɔzɔvɛ -yɔ zɛkalɛ -we -a gbɔlv 'wv -Zezu 'wv, ɔ yia 'mɪ -mɔv 'nyɛ.

¹⁵ Nu, wɛli -zɔnv -we nyɪma weɛ 'kaa -yɔŋwɔnu, mv -wa nu, -Zezu Klisi yia dɔdv -gv, ɔ 'ka gbɔnyuu -lɛnɔnya gbu 'wɔsa, -amɪ -wa gbɔnyuu -lɛnɔnyaa -kanyɔ. ¹⁶ Nu, -Lagɔ ka 'mɪ nyazɪ 'yɪli. -We ka 'gbv ɔ yia -amɪ gbɔnyuu -lɛnɔnyaa -kanyɔ nyazɪ 'yɪli, mv -wa nu, -Zezu Klisi 'ka ɔ dlɪtɛ weɛ -slolu nyɪma -yla. 'In sa -wa yia -Zezu dlɪ -gv zɔv, 'in wa 'ka 'yliyɔgagɛ 'yɪ, -amɪ 'ka wa 'yɪli -slolunyɔ -zɛ. ¹⁷ Nyɪmaa 'wlulapɪnyɔ ɔ ka nyɪmaa 'wlulapɪɛ 'nɪa bhloluda -ka, ɔ 'na 'kaa tlɪ, ɔ wa'a 'yɪa -yɔ, mɔ -wa -Lagɔ -bhlogbɔɔ. 'Nɪnmɪɛ -yɔ -bhazɔvɛ -mɪ ɔ -nv nya 'yɪli weɛ nya! *-Amɛnɪ!

¹⁸ Na 'yu Timotee, 'dɪ na yia -mɪ zɔv, we -yɔ wɛli -we -Lagɔ 'nyɛ bhaa ɔ gbɔv -falɪpanya, we 'dɛ 'sɔ -bhlo. -In kpa we wɛli la -kli, 'in -in 'ka -gɔlv -zɔnv gv. ¹⁹ Zv -Lagɔ dlɪ -gv, -in 'na nɔnv zɔbhali gbu lɛ -nɪ. Tɔlv ka wee 'yoo -zɔnv -gv labhɔlv, 'in wa yia dlɪ -Lagɔ -gɔsa, 'in wa dlɔzɔvɛ yia wa 'wv -nyumɔ. ²⁰ Imeneɛ -yɔ Alɛzandɪ mɪ wa

glaa. 'Ma in tilia *-Saatan, 'in wa 'ka we 'wola 'nu nu, wa'a veli -Lagɔ.

2

A bhuhhoe -Lagɔ nyima weee -nu nya

¹ Tiada, -we in gbaa a nu le, mu -wa nu, a bhuhhoe -Lagɔ nyima weee -nu nya, a 'pali -Lagɔ -belv -yɔ, a 'pali ɔ zukpa -yɔ wa -nu nya, 'in a 'ka ɔ fuo 'pa wa 'gbv. ² -Wa pɩla -ain 'wlu la -yɔ -wa -galia -ain 'yu, a bhuhhoe -Lagɔ wa 'ɲni nya, tu yi -amɩaa -gbɛ yi, -a 'ka 'wututvɛ -dlɔɔ 'yɩ -Lagɔɔ 'nuɲwɛzɔzɔvɛ nya, we -yɔ bhv tiklu nɔnɔvɛ nya ɔ 'yu. ³ -We mɩa da ni, we mɩ tiklu -amɩaa gbɔwɔsa -Lagɔ 'yu, 'in mu nania ɔ dɔdɔ. ⁴ Nu, ɔ 'yibha nyima weee 'bhv gbv 'wv, 'in wa 'ka ɔ gbɔzɔnɔ 'wɔɲwɩ. ⁵ Nu, -Lagɔ -bhlogbɔɔ, 'in -a -yɔ ɔ 'sɔ nyɩɩ 'kɔlv -bhlogbɔɔ, mɔ -wa nyɩmɛ -Zezu Klisi, ⁶ -ɔ wlaa ɔ 'dɛ ɔ 'ka nyima weee 'wɔzɩɩ. -We mɩa dɛ ni, mu slolua we bhlaa 'dɛbhie -gbolu nu, -Lagɔ 'yibha nyima weee 'bhv gbv 'wv. ⁷ -We mɩa daa 'gbv -Lagɔ yia -bha 'mɩ -sa, in 'ka ɔ *tietienyɔ -yɔ ɔ gbɔgbanyɔ -zɛ. Mɔ tiea 'mɩ 'lakpanya -wa 'nɩa *Zuifvɔ -gbɛ, in 'ka wa ɔ wɛli -zɔnɔ -yɔ wa dli ɔ -gv -zɔzɔvɛ -slolu. -We mɩa da, gbɔzɔnɔ -wa, in 'ni yo -tɔbhuda -mɩ.

Sa nukpasia -yɔ 'ɲwɩ 'kaa -Lagɔ bhuhhoe

⁸ We 'dɛɛ 'gbv in 'yibha nukpasia bhuhhoe -Lagɔ da weee. Wa -ka -Lagɔ bhuhhoeda -mɩ, wa 'bhu wa -mɔwlv sɔ 'wv -Lagɔ 'yu, wa 'na 'pali 'ɛɛ -ni, gbv 'na -mɩ -ni wa dli zɔ -ni.

⁹ -We mɩa 'ɲwɩ -nu nya ni, in 'yibha wa -pla -bana 'wv sa tiklu, wa 'dɛ 'nuɲwɛzɔzɔvɛ nya, wa 'na wleli wa 'dɛ -yɔ -ni. Wa 'na lɔali wa nyi 'nanvɔ, nyɩmaa dli 'wv gbizee 'gbv -ni. -Can klaa, tɔkpa yua -zɔnɔ klaa, 'naa -we ka -valɛ 'tɛa klaa, wa 'na -plali we 'wv -ni. ¹⁰ -We 'kaa wa 'ylinamanɩ mu -wa nu, wa nu -lu -zɔnɔ le, -we mɩa da ni, 'ɲwɩ -wa gbaa nu, wa mɩ -Lagɔ 'nuɲwɛ -zɔda, wa nu we le.

¹¹ Nu, wa -ka 'ɲwɩ -sloluda -mɩ, wa 'ɲwɩ we -yɔ -dlɔɔ, wa zɔ -bha we.

¹² 'In 'nyɛ 'ɲwɩ 'yoo ɔ 'ka nukpasia

gbv -slolu. Wa 'na -kali 'tɩɛ nukpasia -gv -ni, nu, wa 'na gbalɩ ɲwɛ -ni. ¹³ Nu, -Lagɔ -laa *-Adan la tia, -mɔv 'bigv, ɔ yia *ɛvɔ la -la. ¹⁴ -ɔ -Saatan nua -dawli 'wv, we 'ni -Adan, ɛvɔ -Saatan nua -dawli 'wv, 'in ɔ 'nɩa -Lagɔɔ tite 'nuɲwɛ zɔ. ¹⁵ We yi 'sa -mɩoo, ɲwɩ yia 'yua gwalia, 'in -Lagɔ yia wa gbv 'wɔsaa, wa -ka -Lagɔ dli -gv -zɔda -mɩ, wa -ka wa -limaa zɛkali, wa -ka -mɩ tiklu, wa -ka wa 'dɛ 'nuɲwɛ -zɔda -mɩ, 'in -Lagɔ saa wa gbv 'wv.

3

-Lagɔnyɩmaa 'yugalɩnya

¹ -We na yia gbaa gbɔzɔnɔ -wa, nu, nyɩmɛ -ka gba ɔ 'ka -Lagɔnyɩmaa 'yugalɩnyɔ -zɛ, lubho -zɔnɔ ɔ 'yibhaa.

² -Lagɔnyɩmaa 'yugalɩnyɔ mɩa, ɔ -mɩ tiklu, wa 'na 'ɲwɩwɛni ɔ zɔ -ni. ɔ -mɩ 'ɲwɩ -bhloo 'lowli nya, ɔ -mɩ sa 'ɛɛ. ɔ yibheli ɔ 'dɛ kpa sa. -We nania 'yli, 'mu ɔ 'kaa lenv, ɔ kpa 'lakpanya sa 'nanvɔ, 'in ɔ yibheli gbv -slolu sa. ³ ɔ 'na -zɛli nubhanyɔ -ni. ɔ 'na -zɛli -gɔlvɔnyɔ -ni. ɔ 'na -zɛli 'gwɛzii zɛ -zɔnyɔ -ni. ⁴ ɔ yibheli ɔ 'dɛɛ -budɩɲwɛɛ 'yliyɔzɔ sa. ɔ zɔ ɔ 'yua sɔ -we lv wa 'kaa ɔ 'nuɲwɛ zɔ sazɔnɔ sa. ⁵ Nu, nyɩmɛ -ɔ 'nɩa mneni ɔ 'ka ɔ 'dɛɛ -budɩɲwɛɛ 'yliyɔzɔ, ɔ 'ni mneni ɔ 'ka -Lagɔnyɩmaa 'yliyɔzɔ. ⁶ Nyɩmɛ -ɔ 'nyɛa ɔ 'dɛ -Lagɔ yoo 'lulolu, we 'na -zɛli -mɔɔ -ni, we 'ni -mɔvɔv, 'in -mɔɔ ylimania -mɔɔ 'dɛ, 'in -Lagɔ dɩla -mɔɔ gbv, sa ɔ dɩla -Saatan gbv. ⁷ -ɔ 'kaa -Lagɔnyɩmaa 'yugalɩ, ɔ nu gbɔzɔnɔ le, 'in ɔ -mɩ 'nuɲwɛzɔ sa, -wa 'nɩa -Lagɔ -yi, wa 'yɩya 'wv, we 'ni -mɔvɔv, 'in -maa nyɛa ɔ 'wv, 'in ɔ bhoo -Saatan -lubhu ɲwɛ.

**Diakli -lubho*

⁸ 'Sa -bhlokpade, *diakli -mɩ 'nuɲwɛzɔ sa. Wa 'na 'tɔbhɔlv yo -ni. Wa 'na 'ma -ni nu duun -ni. Wa 'na -tali 'gwɛzi la -dawli nya -ni. ⁹ Gbɔzɔnɔ -we -Lagɔ wlelia -ain -yla zli 'klv, wa -tv we 'klilida dli weee nya. ¹⁰ A -ka amɩaa diaklɩnya -bha -saa yi, a yla wa la. Wa 'ni gbɔnyuu kwe -ka, wa nu diakli -lubho. ¹¹ 'Sa -bhlokpade, wa 'ɲwɩ -mɩ 'nuɲwɛzɔ sa, wa 'na -zɛli fen

-cian -ni. Wa -mi 'ce. -We mia -lu -zɔnu nya, wa nu we le 'yli weee nya. ¹² Waa diakli mia, wa -mi 'ɲwni -bhlo -bhloo 'lowli nya. Wa yibheli wa 'yua -yɔ wa -buduɲwee kpa sa. ¹³ Wa -ka wa lubho nu 'nanuu, 'in wa zɔa wa 'nuɲwe, 'in wa zɔa wa dli weee -Zezu Klisi -gu, wa 'na 'ka dli lu.

Gbu 'kadɔ -Lagɔ -slolua -ain

¹⁴ In mi 'sebhe ni celida, -zugba na dli mi nu, in 'ka -mi 'yia mni dayli. ¹⁵ In -ka -seli -gwɛda -mi, -a 'ni 'yilida -mi -pa, 'sebhe ni -na yia 'yia, sanee -na yibhelia sa wa 'kaa -Lagɔ zɔayli nɔ, mu -wa 'yliyɔga -Lagɔ *leglizɔ. Wee leglizɔ -gu gbuzɔnu -dia la, 'in 'mu wa 'kaa lakpa -kli. ¹⁶ Nu, gbuzɔnu -wa, weli -we gbaa sa -a 'kaa -Lagɔ 'yloogblɔ nɔ, -we mi yaa zizada, -Lagɔ ka we -ain 'klɔslolu, wee weli 'yli.

'Mɔ wa 'yia nyime nya,

'mɔ Zuzu 'Pɔpa 'yia nyime tiklu nya,

'mɔ 'anzi 'yia -yɔ,

ɔ gbu wa gbaa 'lakpanya -yla.

'Mɔ wa zɔa dli -gu dɔdu -gu,

'mɔ -Lagɔ 'bhua 'wu ɔ 'ɲimni'e 'wu.

4

Yoyogbu -slolunya

¹ -Lagɔ Zuzu nee sa 'vayi nu, dɔdu bhia -bhla mia, nyima tɔba yia -Lagɔ dli -gɔsaa. -Dawli -ka -zuzu wa yia 'nuɲwe zɔa, 'in zuzu 'nyii yia wa gbu -slolua. ² Weli 'sɔ -nyima -wa tubhɔa yo, ma yia wa 'yloogblɔ -zɔnu -gu lasalia. Waa nyima mia, wa 'wlukɔn ka -gba 'wɔlabhɔ, wa 'ni 'masleen mneni wa 'ka gbonyuu -yɔ gbuzɔnu -yɔsɔsɔ. ³ Wa nee, wa 'na kwali 'ɲwnɔ -ni, wa 'na lili lililu tɔba -ni. Nu, -Lagɔ -laa wee lililu la, 'in -wa zɔa ɔ dli -gu, 'in -wa yia ɔ gbuzɔnu yibhelia, wa 'ka we li ɔ fuopapie nya. ⁴ -We weee -Lagɔ -laa la, we nani 'yli, -we wa 'kaa we glaa -sa, we 'ni -mi. A kpa we 'de weee la -Lagɔ fuopapie nya. ⁵ Nu, -Lagɔweli -yɔ -amɔaa -Lagɔ bhuhoe nɔa we le, 'in -lu weee yia -lu tiklu -ze.

-Zezu Klisi lubhonvnyɔ -zɔnu

⁶ Wee gbu mia da ni, -in -ka we -na bhelia -sloluda -mi ni, 'in -na zɛa -Zezu Klisi lubhonvnyɔ -zɔnu. Nu, -Lagɔ dli gɔzɔweli -yɔ gbuzɔnu -we 'bi -in mia, mu -wa -na lililu -zɔnu. ⁷ Titina -nine -we -Lagɔ 'nia 'yibha, -in 'bhu we 'bi. -We -in 'kaa lenɔ, mu -wa nu, -we -Lagɔ 'yibhaa -in -mi we 'bi. ⁸ Nyime -ka -gwa, ɔ ku 'ka latemani, we nani 'yli -se. -Lagɔ -yloogblɔ -gwagwie mia, we nani 'yli -lu weee glaa. Mu kaa -amɔaa -zeen gbu -yɔ -amɔaa 'yliyɔgagie -we mia yida kwee. ⁹ Wee weli mia, we mi dli gɔzɔ sa, 'in we nani 'yli wa 'ka we -yɔɲwnu dli weee nya. ¹⁰ -We ka 'gbu -a mia lubho nɔda, -a mia siada, mu -wa nu, -a ka 'yliyɔga -Lagɔ dli 'wɔdi. Nu, mɔ saa nyima weee gbu 'wu, 'in -wa zɔa ɔ dli -gu, 'ma ɔ saa gbu 'wu, we -zi nyima -putu.

¹¹ -We mia da, zɔ we 'di wa, 'in -in 'ka we wa -slolu. ¹² Wa 'na tili -mi 'yli la -ni nu, -in mi nyimesɔyɔ nyaa 'gbu. Nu, -we -na nɔa le, we -slolu sa -Lagɔnyima 'kaa nɔ. -Na weli -ze weli -zɔnu, -na lenɔgbu -mi 'nanuu, -in -kali -na -limaa ze, -in zɔ -Lagɔ dli -gu, -in -mi tiklu. ¹³ Bhla in 'nia -sɔ yi, -in tili -na 'de -Lagɔweli zɛie -zejila 'wu, nyimaa 'kɔayli -papie, we -yɔ nyimaa gbuslolu. ¹⁴ -We -Lagɔ 'nyea -mi, -we mia -mi 'wu, -we ɔ 'nyea -mi, da nyima gbaa -Lagɔweli -na gbegbein, 'in nyima kpasɔ yia -mi sɔ -gu lapali, -in 'na -sali we 'klɔ -gu la -ni. ¹⁵ Wee gbu mia de ni, -in nu we le dli weee nya, 'in nyima weee 'ka we -yɔyɔ nu, -in mi 'yu mni da -Lagɔ -yloogblɔ. ¹⁶ Zɔ -na 'de -yɔ -na -slolugbu 'yliyɔ. -In kpa we la -kli. -In -ka 'sa nɔda -mi, 'in -na saa -na 'de gbu 'wu, we -yɔ -wa mia -mi yukwli pɔlɔda.

5

Sa Timotee 'kaa -Lagɔnyima weee kpa

¹ -In 'na subhali nyima kpasɔ 'klɔ wa gbonyii 'klɔ 'ci ci nya -ni, nu, sa -in 'kaa -na dide -yla gba, -in gba 'sa wa -yla. -In 'bhu nyimesia 'wu -na bhelia 'bhisa, ² 'ɲwni -kpasɔ 'wu -na 'nyaa

'bhisa, 'yiesia 'wɔ -na bhɔlɔa 'bhisa. - Na dli -mɪ tikli -maa 'yu.

³ -Dugbanɔni -wa 'nia nyima -ka, -in kpa wa 'nanɔɔ. ⁴ -Dugbanɔni -ka 'yu -ka, we 'ni -mɔɔɔ, ɔ -ka 'yuoyu -ka, nu, -we nania 'yli -Lagɔgbɔ 'wɔ, -we -Lagɔnyima nua lɛ wa -budunwɛɛ, waa 'ylaashl 'kɔia we tia. -We wa didea -yɔ wa 'nyaanya nua wa -yla lɛ, wa nu we 'lɛɛji lɛ wa -yla. Mu nania -Lagɔ dɔɔ. ⁵ Nu, -dugbanɔni -zɔnu, ɔ 'nia nyime -ka, -Lagɔ ɔ dia ɔ dli weee 'wɔ, zlioo, sabɔoo, ɔ mi -Lagɔ bhubhoeda, ɔ mi ɔ zukpa 'palida -mɔɔ 'ka ɔ 'wɔsa. ⁶ -Dugbanɔni ɔ nua ɔ 'dɛɛ dɔmagbɔ lɛ, ɔ 'dɛ yi 'yliyɔgao, ɔ ka tli. ⁷ 'Di -in 'kaa wa zu, 'in nyima 'na 'kaa wa gbɔ dli, mu -wa nu, ⁸ nyime kpa ɔ zɔayli -nyima 'nanɔɔ, ɔ kpa ɔ -budunwɛɛ -nyima 'nanɔɔ we -zi -maa 'wɔ, ɔ 'ni 'sa nu, ɔ 'ni -Lagɔgbɔ -yɔɔni, ɔ -zi 'lakpanya -wa 'nia -Lagɔ -yi.

⁹ Nu, -dugbanɔni ɔ ka -zu 'nia -slɔ -zu gbɔ ta nyini, -in 'na 'bhulu ɔ 'ɛni 'wɔ -dugbanɔni 'sɛbhɛ -gɔ -ni. -Mɔɔ 'bɔgɔ, ɔ -ka nɔkpasu -bhlogbɔɔ ɛni, ¹⁰ 'in wa 'ka gba nu, gbɔzɔnu ɔ nua lɛ, ɔ ka ɔ 'yua zu 'nanɔɔ, ɔ ka ɔ 'lakpanya kpa 'nanɔɔ, ɔ ka -Lagɔnyimaa bhɔ -yɔwɔlɔ, 'in ɔ ka gbɔzɔnu -gbɔ weee lɛnu.

¹¹ -Dugbanɔni -dɔgbɔnya mia, -in 'na 'bhulu wa 'ɛni 'wɔ 'sɛbhɛ -gɔ -ni, we 'ni -mɔɔɔ, ylikwɔ -tu yia wa 'bhaa, 'in wa 'ka Klisi sɔ lɔ lapali. ¹² Nu, wa -ka 'sa nu, -Lagɔ yia wa -yɔgbɔ 'wɔbhua, -we ka gbɔ -wa, wa nɛɛ tia wa ka wa 'dɛ wla -Lagɔ -yla, 'in wa 'ni we lɛnu. ¹³ -Mɔɔ 'bɔgɔ, 'yamanɔ wa yamania, 'in wa -yɔ -ziezie plila -budu -bhlo -bhlo ɛni. We 'ni 'ya -bhlogbɔɔ wa 'ya, -zɛɛ -cian wa yia -zɛɛ, 'in wa 'ka wa -limaa gbɔ 'wɔsili, 'in -we wa 'na 'ka yaa gba, 'in wa gbaa we. ¹⁴ We 'dɛɛ 'gbɔ, in 'yibha waa -dugbanɔni -dɔgbɔ -kwɔ yli, wa gwali 'yua, wa zu wa -budunwɛɛ 'yliyɔ. -Amiaa tɔnyima yi -ain 'ɛni sa. ¹⁵ Nu, -dugbanɔni -dɔgbɔ tɔlɔa ka 'yoo -zɔnu -gɔlabhɔlɔ, 'in wa yia -Saatan 'bi mni. ¹⁶ -Lagɔni -ka -dugbanɔni -budunwɛɛ -ka, ɔ -sa -mɔɔ 'wɔ, ɔ 'gba yi leglizɔ 'wlu -mi. We -ka

'sa -mi, -dugbanɔni -wa 'nia nyima -ka, 'in leglizɔ saa wa 'wɔ.

¹⁷ Nyima kpasɔ -wa zua -Lagɔnyima 'yliyɔ 'nanɔɔ, -in zu wa 'nɔɔwɛ, a zu wa 'nɔɔwɛ -zakpa 'sɔ. Nu, -wa mia siada -Lagɔgbɔ gbagbie -yɔ we -sloluee gbɔ 'wɔ, wa zu wa 'nɔɔwɛ, wa 'ka nyima pni -zi. ¹⁸ Nu, *-Lagɔsɛbhɛ nɛɛ: «'Bhli -ka 'mɔɔ 'titlida -mi, -in 'na gbɔan -ni we ɛni -ni.» We nɛɛ 'yae: «Nyime ɔ nua lubho, we nani 'yli ɔ 'ka ɔ 'pɛnigwɛzi 'yi.» ¹⁹ Wa -ka nyima kpasɔ gbɔ 'wlu la dli, we gbɔdayinya 'sɔ, ta 'ni -mi, -in 'na pɔlɔ wa yukwli -ni. ²⁰ Nyime -ka gbɔnyuu lɛnu, gba ɔ -yla gbɔ -zejila 'wɔ, 'in we 'ka nyima tɔlɔa nyanɔ dli 'wɔpali.

²¹ -Mi na palɔ -belɔ -yɔ, -Lagɔ klaa, -Zezu klaa, we -yɔ -Lagɔɔ 'anzinya, wa 'yu. We gbɔ mia, -in zu we 'nɔɔwɛ, -in 'na sisali nyima -yɔ -ni, -in 'na 'bhulu nyime -yɔgbɔ 'wɔ yilo -ɛni. ²² -In 'na palɔ nyime sɔ -gɔ la slɔ ɔ 'ka -Lagɔlubho nu -ni. -In 'na plali nyime -putuu gbɔnyuu 'wɔ -ni, -in -mi tikli.

²³ -In 'na 'mani -slɛɛn 'nyuu 'dɛkpa -ni, nu, -in 'ma nu -sɛ, -na nɔkplɛɛ 'gbɔ. -We ka gbɔ -wa, 'yli tɔlɔa nya, 'in -na nɔkplɛ gloopa.

²⁴ Nyima tɔlɔaa nu gbɔnyuu mia, wa yi sa -mɔɔ -yɔ -gwɔ, 'bhie wa bhua wa -yɔgbɔ 'wɔ. 'In tɔlɔaa -nu mia, wa ka wa -yɔgbɔ 'wɔbhɔ 'bhie wa yia wa gbɔnyuu -yɔ. ²⁵ 'Sa -bhlokpade, lɛnɔgbɔ -zɔnu mia, -yɔ wa yi we, 'in -we wa'a yia -yɔ, we 'ni mneni we 'ka zizeda -tu.

6

¹ -Wa mia gali nya, wa zu wa -cian 'nɔɔwɛ dli weee nya, nyima yi -Lagɔ vɛli, 'in -we in -slolua ain, wa yi we daa gbɔnyuu gba. ² We -ka nu, wa -cian mi -Lagɔnyima nya, wa 'na nyɛni wa 'wɔ -ni, -maa mi wa bhelia nyaa 'gbɔ. We 'ni -mɔɔɔ, -we wa 'kaa lɛnu, mu -wa nu, wa nu wa zɔlubho sazɔnu sa. -We ka gbɔ -wa, -wa ka zɔlubho wa mia nuda, wa -Lagɔbhelia -wa, 'in wa 'yibha -maa.

'Nyimnili 'zayli

Gbu -in 'kaa -slolu, 'in 'di -in 'kaa wa zu, mu mia da: ³ nu, nyume -ka gbu -putu -sloluda -mi, o 'ni -amiaa -Kanyo -Zezu Klisi weli -zono 'wotwotu, we -yo -we -a -slolua ain -Lagobu 'wu, ⁴ o 'de o 'ylimania, o 'ni gbu -yi. -Zle gu mi o -yo, kpeli o kpelia. -We mia da ni, mu kwaa nyume zenyi -nonve 'wu, 'in wa gua -golu, 'in wa vela wa -lima, wa popalia 'wlukusun la 'nyumee. ⁵ -Zle wa saa we'e bhlo, wa dli -nyu 'yli, 'in wa 'ni gbuzono gbu -yii 'gbu, wamia nee nu, -wa mia -Lagoo 'yloogbu, 'ni wa yia mia.

⁶ Nu, gbuzono -wa, nyumee 'gba -ka o dli da nyi, -Lagoo 'yoo mneni we 'ka o 'nimnie -ze. ⁷ Kwe klo nya -a yia dudu -gu, kwe klo nya -a yia labhua. ⁸ We -ka 'sa -mi, -a -ka lililu -ka, -a -ka -bana -ka, -amiaa -nu -tu sa. ⁹ -Wa 'yibhaa wa 'ka 'nimninya -ze, -Saatan ylaa wa la, 'in wa bhoa lubhu nwe: wee lubhu mia, mu -wa gbu -klo wa 'yibhaa, -we nyuma nyume, 'in we saa wa la weee. ¹⁰ Nu, 'gwezii 'yibha -dli mia, gbonyuu 'yli -bhlo -bhloo gwe -wa. 'Gwezii 'yiyee 'tu ka nyuma toba 'bha, 'in wa yia -Lagoo 'yloogbu labhulu 'pupi. We ka siasie wa ple zo zu.

'Dizoweli

¹¹ Nu, -mi -Lagonyume, -in 'bhu wee gbu ni 'bi, -in -mi tiklu -Lagoo 'yu, -in -yo -Lagoo 'so -mi, -in zu o dli -gu, -in -kali -na -limaa ze, -in -ka dltie, -in -ka dli -dloo. ¹² -In gu -golu -zono -we mia -Lagoo 'yloogbulu -nu nya. -In kpa 'yiyogagie -zonu -lakli la. Wee 'yiyogagie mia, 'mu -Lagoo lalia -mi, -in -ka we yibheli, gbuzono -in nwnua -yo, 'in -in yia we gba nyuma duun 'yibadi. ¹³ -Lagoo o 'nyea -lu weee nyapeli, o -yo -Zezu Klisi, o mia gbuzonu dayinyo nya Pansi Pilati 'yu, wa 'yu in nee -mi -yla: ¹⁴ -in zu -Lagoo tite 'nonwe, -in 'na -nyumonu we -ni, -in -mi tiklu wa yi -mi gbu dli. -Amiaa -Kanyo -Zezu Klisi 'ni -slu yi, -in -mi 'sa. ¹⁵ Bhla -Lagoo -saa -bha, we nya o yia yia. Omoo, mo -wa 'wotutue -dluu -Lagoo, mo -wa -Lagoo -bhlogboo, mo pila nyumaa 'wlu -lapunya 'wlu la, mo -wa -cian weee -

Kanyo. ¹⁶ Mo -bhlogboo 'na 'kaa labhu, o ladida mia, san 'tite -we nyume 'nia mneni o 'ka -yolanyini, mu bibe we. Nyume 'ni mneni o 'ka o -yoyi. Nyume yabhlogboo 'ni -slu o 'yi, 'in wa 'na 'ka o 'yi. Wa -mnuni o 'ni, 'tite weee -mi o -nu nya 'yli weee nya. -Ameni!

¹⁷ -We -ka dudu -gu -nimninyaa -nu ni, -in gba wa -yla nu, wa 'na 'ylimani wa 'de -ni. Gba wa -yla nu, wa 'na dli wa 'nimnulu dli 'wu -ni, nu, we'e -gwle, wa zu -Lagoo dli -gu. Mo nyea -ain -lu weee, we -gu palie nya, 'in -a 'ka 'muna lili 'gbu. ¹⁸ Gba wa -yla, wa nu gbuzonu le, wa 'nimnie mia, we -ze gbuzonu le. Wa be wa -lima -yo wa 'ka wa 'wosa wa 'nimnulu nya. ¹⁹ Wa -ka 'sa nu, 'in wa subhaa wa 'nimnulu -zono -we 'na 'kaa lazuklu, wa ciu gbu, 'in wa 'ka 'yiyogagie -zono 'yi.

²⁰ Timotee, -we -Lagoo zu -mi kwee, zu we 'yiyoo sa 'nanuu. -Zle klo -yo -Lagobu 'u gba, we 'dee 'gbu, wa -ka we -sada -mi, -in 'na pali we nwee -ni. Wa -ka gbu wa laa -luyilo gbu gbada -mi, -in 'na pali we nwee -ni. Wee gbu mia, yo -wa yo. ²¹ Nyuma toba nee, wa ka wee -luyilo 'yi, nu, wa dli 'ni -sleen -Lagoo -gu -mi.

-Lagoo nwna ain 'nyu la.

'Sεbhεε 'sɔnu Pɔlv 'paa Timotee yoo

'Sεbhεε 'sɔnu *Pɔlv 'paa ɔ 'tale Timotee yoo, mv -wa. Pɔlv mɪ -kaslv 'wv *Wlɔmv, 'bhie ɔ yia wee 'sεbhε nɪ celi. 'Dɪzɔweli tɔlv Timotee 'kaa -Lagɔnyɪmaa 'yugalɪnya zɔ, wa 'ka -mɪ tiklu, 'mv Pɔlv celi ɔ 'wv.

Fvsaweli

1 -Amɪ *Pɔlv celi 'sεbhε nɪ, -Lagɔ ka we 'wɔɲwɪnu, 'in in yia -Zezu *Klisu *ti-etienyɔ -zε. -Lagɔ nεε gbuzɔnu nya nu, 'yliyɔgagie ɔ yia wlaa, wee 'yliyɔgagie mɪa, -wa -yɔ -Zezu 'sɔ -ka -mɪ, ma yia we. 'In ɔ yia 'mɪ tie, in 'ka we gbɔgbanyɔ -zε.

2 -Mɪ Timotee, na dɔdɔnanɔ -yu, -mɪ na celi 'wv. Nu, -amɪaa Dide -Lagɔ -yɔ -amɪaa -Kanyɔ -Zezu Klisi ηwna -mɪ 'nyu la, wa 'yɪli -mɪ nyazi, 'in wa 'nye -mɪ 'wɔtɔtɔe -dlɔɔ.

Pɔlv 'paa Timotee 'kvayli

3 -Lagɔ na paa fuo, na dɔkpasɪ ka ɔ bubɔ, wa 'bɪgv, -amɪ na bubɔ 'yaa ɔ dli tiklu nya. In -ka ɔ bhuhhoeda -mɪ, zlioo, sabɔoo, na dli 'i 'bhv -mɪ -gv, we 'gbv na paa -Lagɔ fuo. 4 Nu, na dli 'i 'bhv -na 'mɪw -gv, -na 'tɔ mɪ 'mɪ 'bhada, mv 'kaa 'mɪ 'mɔna 'wɔla. 5 In 'nɪ we 'wɔdlv. Nu, -na dli mɪ -Zezu Klisi -gv. Tɪada, -na 'nyaasa Loisi ka ɔ dli -gv zɔ, ɔ 'bɪgv, -na 'nyaa Enisi -wa. 'In in -yi we 'ji nu, -na dli mɪ 'ya ɔ -gv, we 'gbv na paa ɔ fuo. 6 We 'dεε 'gbv in nεε -mɪ -ylaε: 'tite -Lagɔ 'nyea -mɪ, -in 'ka ɔ lubho nɔ, da in paha -mɪ sɔ -gɔla, -in 'na 'tideli we 'yi -nɪ, we yi -nyumo. 7 Nu, Zuzu -Lagɔ faa -ain 'wv, we 'nɪ nyanɔ -zuzu: -we ɔ Zuzu nva lε, mv -wa nu, 'tite ɔ yelia -ain, amɪaa bheliiaa zεkalɪdli ɔ nyea -ain, 'in -a 'ka -amɪaa 'dε kpa sa -yi.*

8 Zv 'na 'bhalɪ -mɪ -amɪaa -Kanyɔɔ gbv -gbada -nɪ. -Amɪ, -ɔ wa 'paa -kaslv 'wv ɔ 'gbv, zv 'na 'bhalɪ -mɪ na 'gbv -nɪ. -We -in 'kaa lɛnv, mv -wa nu, wa -ka

-mɪ stalia yi -Lagɔgbv 'gbv, -in ηwnu we -yɔ 'tite -we -Lagɔ 'nyea -mɪ nya. 9 Mɔ -saa -ain gbv 'wv, 'in mɔ laa -ain, -a 'ka ɔnv nyɪma tiklu -zε. ɔ -ka 'sa nɔ, we 'nɪ -amɪaa lɛnvgbv -zɔnv gbv, nu, ɔ ka 'cɪn we -yɔɲwɪnu 'nanɪdli nya, -zugba ɔ 'nɪ -slɔ -lu yabhlogbɔɔ lala. 10 -Slɛɛn, -Lagɔ ka we -ain -slolu -amɪaa Gbɔwɔsanyɔ -Zezu Klisu gbεgbɛɪn. Nu, mɔ lua tɪtɪe. ɔ ka we -ain 'klɔslolu nu, -a -ka -Lagɔgbv -yɔɲwɪnu, 'yliyɔgagie -we 'nɪa bhloluda -ka, 'in -a 'yia we. 11 Wee -Lagɔgbv mɪa, -Lagɔ ka -bha 'mɪ -sa in 'ka we gba, in 'ka ɔ tietienyɔ -yɔ ɔ gbv -slolunyɔ -zε. 12 We 'gbv stasie -we 'wv in mɪa 'plɪɪda, we'e 'bhalɪ 'mɪ zɔ. -We ka gbv -wa, -ɔ in zva dli -gv, in -yi ɔ, 'in na dli 'teli we -gv nu, -we ɔ tia 'mɪ -yɔ, 'wv ɔ yia we 'paa, 'in gbɔwɔbhuyli 'ka nɪni.

13 Weli -zɔnv -in 'nva da 'mɪ ηwεε, -in gba we weli -bhlokpade -na -lima -yla. -In nɔ we lε dɪzɔzɔe -yɔ zεkalɪdli nya -Zezu Klisi 'wv. 14 Weli -zɔnv -Lagɔ tia -mɪ -yɔ, -in zɔ we 'yliyɔ, Zuzu 'Pupa ɔ -dɪli -ain 'wɔlaa 'gbv.

15 Nu, -in -yi we 'ji nu, -wa mɪa -Azii -dɔdɔ -gv, wa ka 'mɪ 'bɪ 'bhv, Fizeli -yɔ Elɪmɔzɛnɪ mɪ wa glaa. 16 Nu, Onezifɔlv mɪa, ɔ ka 'mɪ 'kvayli 'pa tenyii, zɔ 'nɪ ɔ 'bha in mɪ -kaslv 'wv 'gbv. -We ɔ nva lε, -Lagɔ 'palɪ we 'bɪgv ɔ nyɪma -yla. 17 Da ɔ nɪnia *Wlɔmv, 'in ɔ yia 'mɪ 'yilibɪlanɔnv bhabha, 'in ɔ yia 'mɪ 'yɪ. 18 -Lagɔ 'yɪli ɔ nyazi ɔ nyɪmaa gbɔwɔbhuzli. Da -a mɪa Efεzigbe nɔkplε, -na 'dε -yii 'dεbhie we 'ji nu, ɔ ka 'mɪ 'wɔsa sɔ weε lɔ.

2

-Zezu Klisu 'slɔja -zɔnv

1 -Mɪ na 'yu, -mɪ -Zezu Klisi 'nyea 'nanɪdli -in kpa we la -kli, 'in we 'ka -mɪ latɛmanɪ. 2 -We -in 'nva 'mɪ ηwεε nyɪma duun 'yibadi, -in zɔ we 'dɪ nyɪma -zɔnv, 'in -maa mneni -maa 'ka we nyɪma -putu -slolu. 3 -In -ka siada -mɪ -Zezu Klisu 'gbv, -in ηwnu

* 1:7 We 'ji -putu -wae: -Lagɔ 'nɪ -ain nyanɔdli nɔkplε zɔ, 'tite klaa, nɪnname klaa, we -yɔ 'dε -kpakplε 'nanɔv, we dli ɔ zva -ain nɔkplε.

we -yɔ ɔ 'slɔja -zɔnɔ 'bhisa. ⁴ Nyɔma -ka 'slɔja pla, ɔ -ka gba ɔ 'ka ɔ -kanyɔ dɔdɔ namanɔ, ɔ'ɔ pla nyɔma -kpɔaa gbu 'wɔ. ⁵ Nyɔma -ka -gwagwada gbeli, ɔ 'nɔ wee -gwagwɛe tite 'nɔɲwe zɔ, wa 'na 'ka gba nɔ, -mɔɔ nɔɲia tia. ⁶ Kpaapanyɔ ɔ nɔa ɔ kpaalubho sa 'titeɛ, mɔ yia we lililuu tianɔ. ⁷ -We in mia gbada, pɔpali we 'wlukɔɔn la sa 'nanɔɔ, 'in -Lagɔ 'ka -mɔ 'tite 'nyɛ -in 'ka we 'dɛ weee 'wɔlanɔ.

⁸ -Na dli -bho -Zezu -gɔ, mɔ -sɔa 'wɔ tɪtlɪnya glaa, *-Davidɪ mɪ ɔ dukpasa nya, mɔ -wa -Lagɔgbɔ -we na gbaa nyɔma -yla. ⁹ Wee -Lagɔgbɔ 'gbɔ in mia siada, wa ka 'mɔ gbɔan, 'in wa yia 'mɔ -kasɔ 'wɔpa gbɔnyumonyɔ 'bhisa. Nɔ, -Lagɔwɛli mia, we 'nɔ gbɔanda -mɔ. ¹⁰ We 'dɛɛ 'gbɔ, in 'nɔa wee siasiɛ 'wluzɔlasali -mɔ, -wa -Lagɔ -saa -bha ɔ -nɔ nya, 'in wamɔa 'ka 'yoo 'yi. Wee 'yoo -gɔ -Zezu Klisi -sali wa gbu 'wɔ, 'in ɔ 'ɲɔmnɛ -we 'nɔa bhɔlɔda -ka, wa 'ka we 'yi. ¹¹ Wee wɛlɪnya nɔ mɔ gbɔzɔnɔ nya:

«-A -yɔ ɔ 'sɔ ka tɪ,
 'yɪlyɔgagɛ -a -yɔ ɔ 'sɔ yia 'yia.

¹² -A 'nɔ siasiɛ 'wluzɔlasali,
 -a -yɔ ɔ sɔ yia nyɔma 'wlulapɪta.

-A -ka ɔ gbu kpɛli,
 'in ɔ kpɛli -amɔaa gbu.

¹³ -Amɔaa dli -ka ɔ -gɔbhɔ,
 ɔnɔ dli mɔ -ain -gɔ,
 -we ka gbu -wa,
 ɔ 'nɔ mnɛni ɔ 'ka ɔ 'dɛ kpɛli.»

-We nania -Lagɔ dɔdɔ, mɔ nɔ

¹⁴ -In -sa wa dli glu gbu nɔ -gɔ, zɔ wa 'di nɔ, wa 'na kpɛli wɛli 'ji -gɔ -nɔ. Wee kpɛli kpɛliɛ mia, we mɔ bhe. Nɔ, -lu -bhlogbɔ we nɔa lɛ, mɔ -wa nɔ, -wa pɔba we yukwli, 'ma we bhɔla la. ¹⁵ Nɔ, -we mia -na -nɔ nya, -in gɔ la, 'in nyɔma wa ylaa la, 'in wa yia ɔ 'yi nyɔma tikli nya -Lagɔ 'yu, -in 'ka ɔ -zɛ, mɔ -wa lubhononyɔ ɔ ɔ lubho'o 'bhali zɔ, 'in ɔ gbaa wɛli -zɔnɔ tikli.

¹⁶ Nɔ, -zɛ -klo wa saa nɛɛ -Lagɔ 'nɔ yaa lamɔ, -in 'na pali we ɲwɛɛ -nɔ. -Wa pali we ɲwɛɛ, -Lagɔ -yɔ wa mia 'bhɔda. ¹⁷ Wa wɛli mia, 'gbia vou -wa, 'in we lia yɪɛ. Imeneɛ -yɔ Filɛti

mɔ waa nyɔma glaa. ¹⁸ Wa ka wɛli -zɔnɔ 'yloogbu labhuɔ, wa nɛɛ: «-Lagɔ ka -ain tɪtlɪnya glaa 'wɔsɔɔ pepe.» 'In we yia nyɔma tɔba -Lagɔ dliɔzɔzɔɛ -nyumɔ. ¹⁹ -Mɔ bhla, *-Lagɔbuduu bhɔ 'tite ɔ pali glu, we mɔ -bha gege, -mɔ wa cɛli: «-Lagɔ -yi ɔnɔ nyɔma, 'in nyɔma weee gbaa nɔ, wa -mɔ -Lagɔ -nɔ nya, wa 'bhɔ gbɔnyuu 'bɔ.»

²⁰ Nɔ, 'ɲɔmnɔnyɔ -budu zɔ mia, we 'nɔ -can kna -yɔ 'gwɛzi knaa 'dɛkpɔa wa yɪ -mɔ. Nɔ, tɔba mɔ mameɛ nya, 'in tɔba mia su nya. We tianɔ mia, 'fɛti 'kadɔ zɪ wa lilia we 'wɔ. 'In we 'sɔnɔ mia, 'yɪ weee nya wa lilia -mɔ 'wɔ.

²¹ We -ka 'sa -mɔ, nyɔma ɔ -ka gbɔnyii nɔ 'bɔbhɔ, -Lagɔ yia ɔ 'dɛɛ nɔ lubho wlaa kna -zɔnɔ 'bhisa. Nɔ, ɔ -kanyɔ yia -bha ɔ -saa -mɔ 'dɛɛ -nɔ nya, ɔ gbu -su 'wɔ -mɔ kwɛɛ. ɔ sɔ mɔ lubho -zɔnɔ weee -yla. ²² Nyimesiaa dliwɔnɔnɪlu mia, -in -gwa we kwɛɛ. -We -yɔ -in 'kaa lanɔni, mɔ -wa nɔ, -in nɔ gbu tikli lɛ, -in zɔ -Zezu dli -gɔ, -in -kali -na -limaa zɛ, -in -mɔ -dlɔɔ. -Wa kaa dli tikli, 'in wa bhuhɔea -Lagɔ, -in -yɔ wa 'sɔ nɔ gbu nɔ lɛ. ²³ Wa -ka kpɛli -mɔ, we -tukwlaa, -we wa gbaa, wa 'nɔ we -yi, -in 'na pali we ɲwɛɛ -nɔ. -In -yi we 'ji nɔ, we kpɛliɛ mia dɛ, -gɔ -gɔ we pali 'wlu la. ²⁴ We 'nɔ 'yɪlanɔ -Lagɔ lubhononyɔ 'ka -gɔ gɔ, -we ɔ 'kaa lɛnɔ, mɔ -wa nɔ, ɔ -ka 'nanɔ nyɔma weee gbɛgbɛn. ɔ yibheli gbu -slɔlu sa, ɔ 'na zɔlɔ gbu nɔkpɛ la -nɔ. ²⁵ Nyɔma -wa kpɛli ɔ, ɔ pali wa -yla gbu la dli -dlɔɔ nya, -zugba ɔ dli mɔ nɔ, -Lagɔ yia we lɛnɔ, 'in wa 'ka wa dli 'bhiti. ²⁶ Sa 'bhisa, wa -ka 'wlu -gɔ -ka, 'in wa bhɔa *'Kuzuu lubhu ɲwɛɛ, mɔ kpaalubho wa, wa 'ka we dɔmagbu lɛnɔ.

3

Dɔdɔ 'wɔbhɔlu -bhla -gbɔnya

¹ -In yibheli we 'ji nɔ, dɔdɔ 'wɔbhɔlu bhla, dɔdɔgɔ -gbɔ yia 'tɛmanɔ. ² Nɔ, nyɔma yia wa 'dɛ 'yibhaa, 'gwɛzii 'talea wa yia -zɛa, wa 'dɛ wa yia -slɔlu, wa 'dɛ wa yia 'yɪlanɔ, -Lagɔ wa yia vɛli. Wa 'na 'ka wa dide -yɔ wa 'nyaa 'nɔɲwe zɔ.

Wa 'na 'ka 'nanɪ yibheli, wa 'na 'ka -Lagɔɔ -lu 'nɔŋwe zɔ. ³ Wa 'na 'ka wa nyima 'yibha, wa 'na 'ka nyazɪdlɪ -ka. Nyima wa yia yɔ -yɔ zɔlba, -gɔlɔ wa yia kwɛ -kaa, wa 'na 'ka wa 'dɛ kpa sa -yi, wa 'na 'ka gbɔzɔnɔ 'yibha. ⁴ Waa nyima mia, wa -lima wa yia -dawli 'wɔnɔa, dlɪ -slo wa yia -kaa, wa 'dɛ wa yia 'ylimania bhabha. -We nania wa 'dɛ dɔdɔ, mɔ wa yia 'yibhaa we 'ka -Lagɔ -zi. ⁵ Ma yia 'wlɔa nɛɛ nyima mɪ -Lagɔɔ 'yloogblɔ, wa 'ka ɔ 'tɪtɛɛ 'zayli -bhalasalɪ. Waa mia dɛ, -ɪn 'na nynini wa kwesi la -nɪ. ⁶ Tɔlɔa dɪlɪa -budɔŋwɛɛ la -dawli nya, 'ɪn 'ŋwɪ -wa -yɔlɔa 'wɔ 'ɪn wa kpa -maa. Waa ŋwɪ mia, wa ka gbɔnyuu lɛnɔ duun, 'ɪn gbɔ -kpɔa wa 'yibhaa, 'ɪn wa mɪa we 'bɪ. ⁷ -Lu -kpɪakpɪɛ nanɪ wa dɔdɔ, 'ɪn wa 'nɪ mneni wa 'ka gbɔzɔnɔ yibheli. ⁸ Zanɛsɪ -yɔ -Zablɛsɪ ka *Moizɪ -yɔwɔsɔlɔ, 'sa -bhlokpɔdɛ waa nyima nɪ -sɔlɔa -Lagɔɔgbɔ -yɔwɔ. Wa 'wlukɔɔn ka -nyumɔ, 'ɪn wa dlɪzɔzɔɛ bhe. ⁹ Nɪ, wa 'na 'ka 'yugbɛɪn mɪ, wa -sabhe wa yia -yɔyɪa, sa wa 'yɪa waa nyima sɔ nɪ -nɔ -yɔ.

'Dɪzɔwɛli

¹⁰ Nɪ, -mɪ, sa ɪn kpa na 'dɛ, -ɪn ka we -yɔyɪ, -we na slɔlua nyima, -we ɪn nɔa lɛ, -we ɪn gbɔa ɪn 'ka lɛnɔ na lubho 'wɔ, -ɪn -yi we. Sa na zɔa na dlɪ -Lagɔ -gɔ, sa ɪn kaa dlɪtɪɛ, sa ɪn -kala na -limaa zɛ, sa na tɛmanɪ dlɪ, -ɪn -yi we. ¹¹ Sa wa palɪa 'mɪ 'klɪyɛ 'wɔ, sa wa sɪalɪa 'mɪ, -ɪn -yi we. Sa wa sɪalɪa 'mɪ Antɪɔsɔ, Ikoniumɔ we -yɔ Lisɪtlɪgbe nɔkplɛ, -ɪn -yi we. Nɪ, Nyimaa -Kanyɔ yɪa 'mɪ we 'dɛ weee 'wɔsaa. ¹² Gbɔzɔnɔ -wa, nyima weee -wa 'yibhaa wa 'ka -Lagɔɔ 'yoo bhli, wa -yɔ -Zezu 'sɔ, 'klɪyɛ 'wɔ wa yia wa 'palɪa. ¹³ Nɪ, -mɔmɔ -wa 'nyii -cian -yɔ -dawli -cian, gbɔnyuu lɔ -maa yia plaa. Nyima wa yia -dawli 'wɔnɔa, 'ɪn wa 'ka wamɪa -dawli 'wɔnɔ. ¹⁴ Nɪ, -mɪ, -we -ɪn 'nɔa, -we -ɪn ŋwnua -yɔ dlɪ weee nya, -ɪn 'tɛmanɪ dlɪ we -gɔ. -Wa -slɔlua -mɪ we, -ɪn -yi wa. ¹⁵ Nɪ, we 'ka -na 'yɪslɔ bhla 'bhɔ, -ɪn -yi -Lagɔwɛli. Wee wɛli mia, we mneni we 'ka -mɪ gbɔyɪlɔ 'nyɛ, 'ɪn -ɪn 'ka -Zezu dlɪ -gɔ

zɔ, -Lagɔ 'ka -mɪ gbɔ 'wɔsaa. ¹⁶ Wɛli weee -we mia cɛlɪda *-Lagɔsɛbhɛ 'wɔ, -Lagɔɔ 'wɔnyapɛliwɛli -wa. -We we nɔa lɛ, mɔ nɪ: nyima we slɔlua, nyimɛ -ka gbɔnyuu lɛnɔ, 'ɪn we slɔlua we ɔ, nyimɛ we mnazɪa, 'ɪn we slɔlua -aɪn sa -a 'kaa tɪklɪ -mɪ, ¹⁷ 'ɪn we 'ka -Lagɔnyimɛ la mnazɪ 'cɛ, ɔ 'ka gbɔ -zɔnɔ weee lɛnɔ.

4

¹⁻² ɪn nɛɛ -mɪ -yɪa: -ɪn gba -Lagɔgbɔ. -Mɪ na zɔa 'dɪ -Lagɔ -yɔ -Zezu Klɪsɪ 'yɪ. -Zezu ɔ 'kaa tɪtlɪnya -yɔ 'yɪiyɔganyaa -yɔgbɔ 'wɔbhɪ, ɔ 'kaa lɔyɪ, ɔ 'ka nyima 'wlɔlapɪ, ɔ 'gbɔ na zɔa -mɪ 'dɪ. -ɪn gba wa -yɪa -Lagɔgbɔ, -ɪn 'tɛmanɪ 'wɔ we -gɔ. Da -ka 'yɪlinanɪoo, da -ka 'yɪlɪnyunoo, -ɪn gba we, -ɪn lu wa. Nyima -ka gbɔnyuu lɛnɔ, gba we wa -yɪa, 'ɪn -wa -ka gbɔ -zɔnɔ lɛnɔ, 'pa wa 'kɔayli. -ɪn nɔ -we weee mia nɪ lɛ, nɔ we lɛ gbɔslɔlue -yɔ dlɪtɪɛ nya. ³ Nɪ, bhla mia yɪa, wa 'na 'ka gbɔslɔlue tɪklɪ yukwli pɔlɔ. -We nania wa 'dɛ dɔdɔ, 'mɔ wa yia lɛnɔa. Gbɔ -slɔlɔnyaa -zɔlɔ wa yia 'wɔlɔ gɔgwɪlɪa, 'ɪn -we mɛnɪa wa yukwli 'yoo 'wɔ, 'ɪn -maa 'ka we gba. ⁴ Gbɔzɔnɔ -yɪa wa yia yukwli 'sumania, 'ɪn wa 'ka we -kalɪ nɪnɛnya -yɪa. ⁵ Nɪ, -mɪ, -ɪn kpa -na 'dɛ 'nanɔ, -ɪn dɪ sɪasɪɛ 'wɔlɔ zɔla, -ɪn gba -Lagɔgbɔ, gbɔlɪ -na lubho -Lagɔɔ 'yloogblɔ.

⁶ Nɪ, -amɪ mia, ɪn ka na 'dɛ wɪa 'slaka nya pepe, 'yɪ -we nya ɪn 'kaa labhɔ, we ka cɪpa. ⁷ ɪn ka -gɔlɔ -zɔnɔ gɔ, ɪn ka we -gwagwɛ bhloɔlɔda nyɪnɪ, ɪn 'nɪ -Lagɔgbɔ 'yɪtɪdɛ. ⁸ -Slɛɛn, ɔ nyɪnɪ -gwagwɛ nya tɪa, ɔ -tɪnɔɔ mia, -Lagɔ ka we la mnazɪ 'mɪ -yɪa, mɔ -wa nɪ, mɔ bhua nyimaa -yɔgbɔ 'wɔ tɪklɪ. We 'nɪ na 'dɛ -bhlo -yɪa, nɪ, -wa weee mia ɔ yɪyɪɛ wɔda zɛkalɪdlɪ nya, ma yia we -tɪnɔ 'yɪa.

Pɔlɔ 'wɔbhloɔ -gbɔnyɪa

⁹ -ɪn 'yɪ 'klɪ -ɪn 'ka na -gbɛ yɪ slɔ. ¹⁰ Nɪ, Demasɪ 'yɪbha dɛslɛɛn -dɔdɔgbɔ gbɔ 'gbɔ, ɔ ka 'mɪ 'bɪbhɔ, 'ɪn ɔ yɪa Tɛsalonikɪ mɪ. Klesansɪ ka -Galasii mɪ, 'ɪn Tɪtɪ yɪa Dalɪmasɪ mɪ. ¹¹ Lukɪ 'dɛbhlo -tɔa 'mɪ -yɔ. -ɪn -ka yɪa -mɪ, -ɪn

'bhu Maliki 'wɔ, -in -yɔ ɔ 'sɔ yi, nu, 'wɔ ɔ saa 'mɪ bhabha na lubho 'wɔ. ¹² In ka Tisiki tie Efɛzi. ¹³ Nu, na -gɔslunaa in tia Tloasi -mɔ Kalipusu -buduŋweɛ, -in -yɔ we yi, we -yɔ na glɪglɪ -sɛbhɛ. Nu, -in 'na dɪlɔ we nɪmɛku -nɔ 'wɔ -nɪ.

¹⁴ Alɛzandli, -ɔ mia bhlabhlanɔ nya, ɔ ka 'mɪ gbɔ -yɔkpalɪ bhabha. - We ɔ nɔa lɛ, Nyɪmaa -Kanyɔ 'kaa we 'lɛɛji wla. ¹⁵ 'In -mɪ, -in zɔ -na 'dɛ 'yliyɔ ɔ gbɛgbɛin, nu, ɔ ka -amɪaa wɛli -yɔwɔsɔlɔ bhabha.

¹⁶ Da wa kwaa 'mɪ gbɔwɔbhunya 'yu tiada, nyɪmɛ yabhlogbɔɔ 'nɪ 'mɪ gwɛlɔ -mɪ. Wa 'dɛ weɛ ka 'mɪ 'bɪbhɔ. Nu, -Lagɔ 'na dɪlɪ weɛ gbɔ wa 'wlu -nɪ. ¹⁷ Nu, -amɪaa -Kanyɔ mia, ɔ mɪ 'mɪ kwesi, 'in ɔ ka 'mɪ 'tɪtɛ 'nyɛ, 'in in yia ɔ wɛli gba we -gɔ yelie nya, 'in 'lakpanya weɛ -wa 'nɪa *Zuifɔ, wa yia we 'nɔ. 'In -Lagɔ yia 'mɪ -jla ŋwɛɛ -sa. ¹⁸ Nyɪmaa -Kanyɔ yia 'mɪ gbɔnyuu weɛ zɔ 'wɔbhua. Mɔ yia 'mɪ gbɔ 'wɔsaa, 'in da ɔ pɪla nyɪma 'wlu la yali in 'ka -mɔ nyɪni. Wa -mɪnɪ ɔ 'ŋnɪ 'yɪ weɛ nya. *-Amɛnɪ!

Pɔlɔ 'paa wɛli

¹⁹ Nu, in -sa Plisilɪ -yɔ Akilasɪ fɔ, we -yɔ Onezifɔlɔlɔ -buduŋweɛ -nyɪma. ²⁰ Ewlasɪtɪ ka Kolɛntɪ -tɔ, 'in Tlofimu ka gu bhli, we 'gbɔ in yia ɔ Milee tɪ. ²¹ Da ŋwɔtlɔyibhla 'nɪa -slɔ da nyɪni, -in 'yɪ 'klɪ -in 'ka na -gbɛ nyɪni. Ebulusɪ klaa, Pudɛn klaa, Linusɪ klaa, Klodia klaa, we -yɔ -amɪaa bhelia weɛ, wa nɛɛ wa -saa -mɪ fɔ.

²² -Amɪaa -Kanyɔ -yɔ -mɪ 'sɔ -tɔ. - Lagɔ ŋwana aɪn nyu la.

'Sεbhε Pɔlv 'paa Titu yoo

Titu mia, *Pɔlv 'tale yabhlo -ɔ -saa ɔ 'wv ɔ -Lagɔlubho nɔda, mɔ -wa. Nu, -Lagɔnyɔmaa 'yugalɔnyɔ yabhlo ɔ -mɪ bhaa Kletu. Sa nyɔmε 'kaa -Lagɔnyɔmaa 'yugalɔnyɔ -zɔnv -zε, 'mv Pɔlv cεlia ɔ 'wv. 'Sεbhε 'sɔ Pɔlv 'paa Timotee yoo, we nɔkpla gbv -yɔ -we ɔ 'paa Titu yoo 'wɔwlv.

Fvsawεli

¹ Nu, -amɪ *Pɔlv, -ɔ -wa -Lagɔɔ lubhɔnyɔ -yɔ -Zezu *Klisu *tietienyɔ, -amɪ cεlia 'sεbhε nɪ. Lubho -we -Lagɔ 'nyεa 'mɪ, mv -wa nu, -wa ɔ -saa -bha, in kwa wa dlɪzɔvɔee 'yoo -gv, 'in in -slolu wa, wa 'ka gbɔzɔnv yibheli, wa 'ka -Lagɔɔ sɔlv nɔda -tv. ² We -ka 'sa -mɪ nu, -maa mneni -maa 'ka we dlɪ 'wɔdɪ nu, 'yliyɔgagɪe -we 'nɪa bhloluda -ka, -Lagɔ yia we -maa 'nyεa. Nu, -Lagɔ, -ɔ'ɔ 'tɔbhva yo, ɔ ka ɔ wεli wla wee 'yliyɔgagɪe -mɪnu -maa 'nyenyɪee daa, -zugba -lu yabhlogbɔɔ 'nɪ -slɔ lamɪ. ³ Nu, bhla -we -Lagɔ 'paa ηwεε, we nɪnɪa, 'in ɔ yia ɔ wεli zli 'klv wleli. Wee wεli mia nɪ, mv -wa gbv -we ɔ tia 'mɪ -yɔ nu, in mɪnɪ gbaa da weee, sa -amɪaa Gbɔwɔsanyɔ -Lagɔ gbaa we -mɪ, we sɔlv.

⁴ Titu, na 'yuu 'zayli -amɪaa dlɪzɔvɔe -bhlo Klisu 'wv, -mɪ na cεlia da 'wv: Nu, Dide -Lagɔ -yɔ -amɪaa Gbɔwɔsanyɔ -Zezu Klisu nv -mɪ 'nanɪ 'wv, 'in wa 'nyε -mɪ 'wɔtɔvɔe -dlɔɔ.

-Lagɔnyɔmaa 'yugalɔnyɔɔ lapalie

⁵ Nu, in -ka -mɪ Kletɪdɔvɔ -gv tɪ nɪ, -in 'ka gbv -we -tva 'wv 'wlubhaa gbv -wa. 'Gbeo 'gbe -we -ka -mɪ, we mɪ nu, -in palɪ -mɔ -Lagɔnyɔmaa kpasɪ la, sɔ -we in -slolu -mɪ lv: ⁶ -Lagɔnyɔmε kpasɪ mia, ɔ -mɪ 'cε, ɔ -mɪ 'ηwnɔ -bhloo 'lowli nya. ɔ 'yua -mɪ dlɪzɔnyɔ nya,* 'in nyɔma 'na -salɪ wa 'yliyɔtɛlv dɪ -yɔ wa gbv 'nɔηwe -sa dɪ -nɪ. ⁷ Nu, -Lagɔnyɔmaa 'yugalɔnyɔ mia, ɔ kwε nya -Lagɔlubho mia. We 'dεε

'gbv, ɔ lɛnvgbv -mɪ 'cε: ɔ 'na -mɪ -nɪ 'dεε 'ylimanɔnyɔ klaa, 'cεkanyɔ klaa, nɔbhanyɔ klaa, we -yɔ -gɔlvɔnyɔ nya -nɪ. ɔ 'na titalɪ dlɪ 'nyuu nya 'gwεzi la -nɪ. ⁸ Nyɔma -ka ɔ -gbε yi, ɔ yibheli wa kpa sa, 'in ɔ -kalɪ zɔzɔnv lɛnvεε zε. ɔ yibheli ɔ 'dε, ɔ -mɪ nyɔmε tiklu nya, -mɔwlvɔda, 'bhie ɔ yibheli ɔ 'dε kpa sa. ⁹ Wεli -we mia dlɪgvɔv sa, 'in -we -yɔ -we wa -slolu ɔ 'sɔ mia -bhlo nɪ, ɔ -tv we -gv. We -ka 'sa -mɪ nu, 'in ɔ mnenia ɔ 'ka nyɔma 'kɔayli 'pa gbv tiklu sloluε nya. 'In ɔ slolu ɔ kpɛlikpɛlɪnyɔ sa -maa mɔa.

Yoyogbv sloluε labɔbalɪnyɔ

¹⁰ Nu, gbv -nyumɔnyɔ -zu 'wv. Wa glaa, dumadu mɪ *Zuifv -wa -zεa -Lagɔnyɔma nya. Gbɔkpvagbv gbagbɪεε lubho -yɔ -dawli wa kaa. ¹¹ We mɪ nu, -in 'munu wa ηwe. -We ka gbv -wa, -glɪgbɔ -kpabhie wa mumnia la, -we wa 'na 'kaa -slolu, we sloluε nya wa 'ka 'gwεzi 'yɪ zɔbhali sɔlv. ¹² Nu, wa 'dεε bheli Kletu -nyɔmε yabhlo, -ɔ -wa gbv -falɪpanyɔ, ɔ nεε: «Kletu -nyɔma, yocɪaan klu, nɪma 'nyii, 'yalɔnyɔ -wa ka -yɔkpagbv weε -wa lilie.» ¹³ 'In wee gbɔdayɪwεli nɪ mɪ gbɔzɔnv nya. We 'dεε 'gbv, -in gba wa -yla 'klv 'cɪcɪ nya, 'in wa 'ka dlɪ tiklu zv. ¹⁴ Wa 'na nɛnɪ 'maslɛn Zuifv nɪnɛnyɔ -yɔ nyɔma -wa 'bhɔlvɔ gbɔzɔnv 'yoo -gvlaa 'wlukvɔn -tɪtenyɔ -yɔla -nɪ. ¹⁵ Nu, -lu weε mɪ -mɔwlvɔda nyɔma -wa ka dε mia -mɔwlvɔda -yla. -Wa kaa pɔn, 'in wa'a zva dlɪ nɪ, -lu yabhlogbɔɔ 'nɪ -mɔwlvɔda -mɪ wa -yla, -we ka gbv -wa, wa 'ylimnee -yɔ wa 'wlukvɔn ka pɔn. ¹⁶ Wa -ka ladɪ, wa nεε nu, wa -yi -Lagɔ, 'in wa lɛnvgbv -nanv palɪ -Lagɔ -blɪgv. Zεn wa kaa, yukwliyɔsulonyɔ -yɔ -wa 'nɪa -lu -zɔnv yabhlogbɔɔ lɛnvε mneni, 'ma wa -mia.

2

Gbvsloluε tiklu

¹ Nu, -mɪ, -we -yɔ -sloluε tiklu 'sɔ mia -bhlo, -in -sloluε we. ² -In gba nyɔma kpasɪ -yla nu, wa -mɪ 'cε. Wa -mɪ

* 1:6 Tɔlvɔ nεε: ɔ 'yua -mɪ 'yua -zɔnv nya.

'nɔŋwɛzɔ sa, wa yibheli wa 'dɛ, 'in wa -mɪ gege wa dɪzɔzɔvɛ klaa, zɛkalie klaa, we -yɔ wa dɪtie 'wɔ.

³ 'Sa -bhlokpade, gba 'ɲwɪ kpasɪ -yla nɪ, wa tɪli wa 'dɛ-Lagɔ. Wa 'na -zɛli nyɪmaa 'ɲɪ -nyumɔnya -yɔ nɔv galɪ -nɪ. Wa -mɪ 'ɲwɪ 'dɪzɔnya -zɔnɔ nya.

⁴ We -ka 'sa -mɪ, 'in wa slolua 'ɲwɪ -dɔgbɔ -maa 'lowlia -yɔ -maa 'yuaa zɛkalie. ⁵ 'In wa slolua -maa -maaa 'dɛɛ yibhelie -yɔ -maaa 'lowlii 'dɛbhlo -yla -mɪmɪɛ, we -yɔ -glɪgbɔkɔɲwɪ -zɔnɔ -wa zɔa wa 'lowlia 'nɔŋwɛ. Nɪ, -mɔv yi 'wɔv nɪ, nyɪmɛ yabhlo gba gbɔ 'nyuu -Lagɔwɛli daa.

⁶ 'Sa -bhlokpade, gba nyimesia -yla nɪ, wa yibheli wa 'dɛ. ⁷ -Mɪ, -na 'dɛ, -in -mɪ sɔ weee lɔ ladɪɪɛ -zɔnɔv 'yɪlɪslɔl -unyɔ nya. -In -ka -sloluda -mɪ, -in nɔ we lɛ sazɔnɔ sa, -in 'na kpɔkplalɪ -nɪ.

⁸ Nɪ, -in gba wɛli tɪklɪ -we zɔ wa 'nɪa mneni wa 'ka 'ɲwɪwɛ. We -ka 'sa -mɪ nɪ, 'in -na kpɛlɪkpɛlɪnya zɛa zɔv nɪma, gbɔ 'nyuu yabhlogbɔ -we wa 'kaa gba -amɪaa daa, we 'nɪ -mɪ 'gbɔ.

⁹ We mɪ nɪ, galɪ pɪli wa -cian zɔla gbɔ weee 'wɔ, 'in wa -tɔ -maa dɔmagbɔ lɛnɔda. Wa 'na kpɛli -maa 'ɲwɛ -yɔ -nɪ, ¹⁰ 'in wa 'na yɪli -maa -lu yabhlogbɔ -nɪ. Nɪ, -we wa 'kaa lɛnɔ, mɔ -wa nɪ, wa -slolu 'yɪ weee nya nɪ, wa mɪ galɪ -zɔnɔ nya wa -cian -yla. We -ka 'sa -mɪ nɪ, gbɔslolue -we gbaa -amɪaa Gbɔwɔsanyɔ -Lagɔ gbɔ, 'in wa nyɛa we 'ɲɪ sɔ weee lɔ.

¹¹ Nɪ, -Lagɔ ka ɔ 'nanɪdlɪ zɪ 'klɔ wɛli. Mɔ 'wɔ nyɪma weee gbɔwɔbhɔbhɔvɛ bhɔa. ¹² 'In nɔnɔbhɔ -we -yɔ -Lagɔ 'sɔ'ɔ gbaa -yɔ dɔdɔgbɔ -nyɪmaa dɪwɔnɪnɪli, sa -a 'kaa we 'bɪbhɔ, mɔ slolua we -aɪn. 'In -amɪaa nɔnɔbhɔ 'ka -mɪ 'cɛ dɔdɔ nɪ -gbɔ, we 'ka -mɪ tɪklɪ -Lagɔ 'nɔŋwɛzɔ sa. ¹³ Nɪ, 'mɔna -yɪ -we -a dɪa dɪ 'wɔ, 'sa -a 'kaa we wɔ. -Zɛzu Klɪsɪ -ɔ -wa -amɪaa -Lagɔ 'kadɔ, we -yɔ -amɪaa Gbɔwɔsanyɔ, we zɪ ɔ 'ɲɪmɪɛ 'kaa bhɛwɔ. ¹⁴ ɔ -Zɛzu ka ɔ 'dɛ wɪa -amɪaa 'gbɔ, ɔ 'ka -aɪn 'wɔzɪtɪ gbɔnyuu weee kwɛɛ, 'in ɔ 'ka -aɪn -mɔwɔlɔ -a 'ka nyɪma -wa mɪa ɔ 'dɛbhlogbɔ -nɔ nya -zɛ, 'in -a 'ka -gɔladɔluda -mɪ -lu -zɔnɔ lɛnɔda.

¹⁵ Nɪ, -we -in 'kaa -slolu 'tɪɛ nya, -zugba -na pa -na yukwɪlɔlɔnya 'kuayli, we -yɔ -na sɔbha wa lɛnɔgbɔ 'nyɪ wa 'klɔ, mɔ mɪa dɛ. Nyɪmɛ yabhlogbɔ 'na tɪli -mɪ 'yɪ la -nɪ.

3

-Lagɔnyɪmɛ nɔnɔbhɔ

¹ Nɪ, ligbe -Lagɔnyɪma nɪ, wa pɪli nyɪmaa 'yugalɪnya -yɔ 'gbee -cian zɔla. Wa zɔ -maa 'nɔŋwɛ, 'in wa -mɪ -kli wa 'ka lubho -zɔnɔ weee nɔ. ² Wa 'na gbalɪ wɛli 'nyuu nyɪmɛ yabhlogbɔ daa -nɪ. Wa -mɪ -dlɔ, wa -ka dɪ -zɔnɔ, 'bhie wa -yɔ nyɪma weee -mɪ nnada 'yɪ weee nya. ³ -We ka gbɔ -wa, bha, -amɪa mɪ 'ya 'sa titinanya -yɔ gbɔv 'nɔŋwɛsanya nya, -a ka mɔ. Dɪwɔnɪnɪli -yɔ dɔdɔnanɔlii 'yɪ -bhlo -bhloo galɪ -a -mɪa -benyi. Nɔkplɛ 'yɪlɪnyunɔ -yɔ -luu 'tɔ 'wɔ -a mɪa -benyi, 'in -a mɪa bha 'wɔnyɛ sa, 'in -a -yɔ -amɪaa -lima nyɪnyɛnɪa 'wɔ.

⁴ Nɪ, da -amɪaa Gbɔwɔsanyɔ -Lagɔ -slolua ɔ 'nanɪdlɪ -yɔ ɔ nyɪmaa zɛkalɪdlɪ nyɪma 'klɔ, ⁵ ɔ ka -aɪn gbɔ 'wɔsa. We 'nɪ nɪ, libho -zɔnɔ -a nɔv gbɔ, nɪ, nyazɪ ɔ 'yɪlɪ -aɪn gbɔ -wa. ɔ ka -aɪn gbɔ 'wɔsa, 'in ɔ yɪa Zuzu 'Pɔpaa 'tɪɛ nya -amɪaa 'lulolu gwali -a 'ka 'yɪlɪyɔgagɪ lolu 'yɪ, -amɪaa -yɔwɔlɔvɛ nya. ⁶ ɔ Zuzu 'Pɔpa -Lagɔ yɪa -aɪn -gbɔslua sa duun, -amɪaa Gbɔwɔsanyɔ -Zɛzu Klɪsɪ gbɛgbɛɪn. ⁷ 'In, ɔ 'nanɪdlɪ nya -a 'ka nyɪma tɪklɪ nya -mɪ -Lagɔ 'yɪ, 'in 'yɪlɪyɔgagɪ -we 'nɪa bhɔlɔluda -ka, -we -a mɪa dɪ 'wɔdɪda, a 'ka we 'yɪ.

⁸ Nɪ, wɛli nɪ mɪ dɪgɔzɔ sa. 'In 'yɪbha nɪ, -in gba wee gbɔnya mɪa da -zakpa duun, 'in -wa zɔa -Lagɔ dɪ -gbɔ, wa 'ka libho -zɔnɔv nɔvɛ 'yɪlɪyɔzɔ 'nanɔv, 'in wa 'ka wa 'dɛ we tɪli. -We nana 'yɪ, 'in -we kaa 'nɔŋwɛ nyɪmaa 'yɪlɪa 'wɔ, mɔ mɪa dɛ.

⁹ Nɪ, gbɔkpɔagbɔ -gbɔ kpɛlie klaa, -we weee -wa dukpasɪ 'ɲɪ 'sɛbhɛ klaa, we -yɔ -zɛ -yɔ *Moizɪ tɪɛ -gbɔ kpɛlie, -in bhɪli we -yɔla. We bhebhe, 'in we 'nɪ 'jɪ -ka. ¹⁰ -ɔ sɪsɪlɪa nyɪma -yɔ, -in 'palɪ ɔ zɪ -zakpa -bhlo, -zakpa 'sɔ, 'bhie, -in 'ka ɔ -na 'dɛ -yɔjlalɪ.

¹¹ We -ka 'sa -mɪ nɪ, -in -yɪ we 'jɪ

nu, 'sasokpa -nyime ka 'yoo -zono -
gulabhob, o gbonyii slolua nu, o mi
'yoo 'nyuu -gb.

'Wobhlolu-yibhali-gbonya

¹² Nu, Alitemasi -yo Tisiki 'so nyidi,
nyoo in -ka -mi 'wotie, -in 'yi 'kli -in
'ka 'mi 'yia mni Nikopolisi, in ka dli -
sa in 'ka -memε ηωτlεyibhla 'paa 'gb.

¹³ 'In, titee yilonyo 'kadu Zenasi -yo
Apoloso 'so -ka 'lakpa 'wu mnida -mi,
-in 'yi 'kli -in 'ka wa -yobe. Sa -in 'kaa
nu, 'in wa -yogbu weee 'ka gba, -in
nu 'sa. ¹⁴ Cui, we mi nu, -amiaa -
Lagonyima 'kpa libho -zonoo nonoe,
wa tili wa 'de we, 'in wa 'ka nyimaa -
yobebie kweyomneni. Nu, wa 'na -dli
la bhe -ni.

¹⁵ Nu, nyima weee -wa -yo 'mi 'so
mia -seli, wa nee wa -sa -mi fu. Nyima
-wa -kalia -amiaa ze dliozoe 'wu, -in -
sa wa fu -ain -yla.

-Lago ηwna a 'de weee 'nyu la.

'Sεbhε Pɔlv 'paa Filemō yoo

'Sεbhε *Pɔlv 'paa ɔ 'tale Filemō yoo, mv -wa. Filemō ka gaylo yabhlo -ɔ wa laa Onezimv. Ɔ Onezimv ka -flii -bho ɔ -kanyɔ kwεε. Ɔ -yɔ Pɔlv gbelia 'wv -kaslv 'wv, 'in ɔ yia -Lagɔgbv -yɔŋwnu. 'Sεbhε nɪ 'wv, -we Pɔlv yibhaha Filemō, mv -wa nu, ɔ ŋwnu ɔ gayloo 'wvbbhu gbv -yɔ, 'in ɔ kpa -mɔɔ -Lagɔbheli 'bhisa. Nu, ɔ 'na kpalɪ ɔ gaylo -ɔ -bhoa ɔ kwεε -flii 'bhisa -nɪ.

Fvsaweli

¹ Filemō, -na fuv! -Amɪ *Pɔlv, -amɪ mia -Zezu *Klisu 'gbv -kaslv 'wv nɪ, in -yɔ -amɪaa bheli Timotee sɔ paa da -mɪ 'sεbhε yoo. ² -Mɪ, -amɪaa jiji -tale Filemō, -mɪ -yɔ -aɪn 'sɔ nva -Lagɔlubho dabɔv nɪ, -in -yɔ -amɪaa bhɔɔ Afia klaa, -Lagɔɔ tɔgɔnyɔ Alisipv klaa, we -yɔ *leglizɪ -we gbelia 'wlv -na -buduŋwεε, in -sa aɪn fv. ³ Nu, -amɪaa Dide -Lagɔ -yɔ Nyɪmaa -Kanyɔ -Zezu Klisɪŋwna aɪn 'nyula, 'in wa 'nyε aɪn 'wɔtɔvε -dlɔɔ.

Pɔlv paa -Lagɔ fuo Filemō 'gbv

⁴ Filemō, na jijli -tale, 'kɔmvv in -ka -Lagɔ bhuhhoeda -mɪ nɪ, 'in na paa -mɪ dli -gv, -Lagɔ na paa fuo -na 'gbv. ⁵ Nu, sa -in zva dli Nyɪmaa -Kanyɔ -Zezu Klisɪ 'wv nɪ, 'in -in -kala -Lagɔnyɪma weε zε, in ka we 'nv. ⁶ Nu, -Lagɔ na bhuhhoea -na 'gbv, dli zɔvε -bhlo -a kaa, we -slolu zɔzɔnv weε lεvε tenyi tenyii -in 'ka Klisɪ lubho nv. ⁷ Na bheli -zɔnv, sa -in -kala -Lagɔ -yɔ ɔ nyɪmaa zε, mv -laa 'mɪ 'mɔna 'wv, 'in mv 'paa 'mɪ 'kɔayli. -We ka gbv -wa, -in ka -Lagɔnyɪmaa dli -belv -yɔpalɪ.

Pɔlv bhuhhoea Filemō Onezimv 'gbv

⁸ Nu, -we -in 'kaa lεnv, we se mɪ 'mɪ -yla, in 'ka -mɪ -yla we gba Klisɪ 'wv. ⁹ -Amɪ Pɔlv, -ɔ -wa nyɪsɔa, 'bhie, -ɔ mia -kaslv 'wv -Zezu Klisɪ 'gbv, in nεε -mɪ -ylaε: -a kɪkalɪ zε, we 'gbv na bhuhhoea -mɪ. ¹⁰ -In -talɪ, da in mia -seli -kaslv

'wv, Onezimv ka na 'yu -zε -Zezu Klisɪ 'wv, ɔ 'gbv na bhuhhoea -mɪ. ¹¹ Cɪn, -benyi, ɔ 'nɪ nyɪmε 'wv -ka -mɪ 'yliya 'wv, nu, -slεn mia da, ɔ mɪ nyɪmε nya -a 'dε 'sɔɔ -nv nya.*

¹² -Ɔ na bhiti da lv -na -gbε, na 'dεε dibhe -wa. ¹³ Da in mia da -kaslv 'wv, -Lagɔgbv gbagbieε 'gbv, in 'yibha yaa, in 'ka ɔ na 'dε kwesi tɪ, ɔ 'ka 'mɪ 'wvsa -na 'bɪgv. ¹⁴ Nu, -we ka gbv -wa, in 'nɪ 'yibha, in 'ka -lu yabhlogbɔɔ lεnv, -zugba in 'nɪ -na ŋwεε wεlɪ 'nv. In 'na 'ka gba nu, -in nv 'mɪ -yla zɔzɔnv lε -gla nya, nu, we -zε -na 'dεε dli da gbv.

¹⁵ Na dli nεε nu, -we ka 'gbv ɔ yia -mɪ -yɔ 'bhv bhla -sεε nya nɪ, ɔ 'ka -mɪ kwesi -tv 'ylɪ weε nyaa gbv -wa. ¹⁶ Nu, ɔ 'nɪ 'maslεn gaylo -kpva nya -mɪ, ɔ -zi -slεn gaylo 'wv. Ɔ mɪ na yɪε nya -Zezu 'wv, 'in ɔ mneni ɔ 'ka -na yɪε nya -mɪ, we 'ka na -nv 'wvzi. Filemō, ɔ mɪ -na gaylo nya, 'in ɔ mɪ 'yaa -na -Lagɔbheli -zɔnv nya.

¹⁷ -In -ka 'mɪ 'wvbbhu -na nɔnɔnyɔ nya nɪ, in -ka yaa -na -gbε yi, sa -in 'kaa 'mɪ kpa, -in kpa 'sa ɔ. ¹⁸ Ɔ -ka -mɪ -yla gbɔnyuu lεnv, -na kpagbv -ka ɔ 'wlv -mɪ, nu, -in zv 'mɪ we 'wlv. ¹⁹ -Amɪ Pɔlv, na 'dεε sɔ nya na cɛlia da we: -amɪ yia weε kpagbv -saa. 'In in 'na 'ka -mɪ ligbe nu, na kpagbv mɪ -mɪ 'wlv. -Na 'yliyɔgagie -we mia -Lagɔ 'wv, mv -wa na kpagbv -mɪ 'wlv, we 'nɪ mvv? ²⁰ Cɪn, na bheli, -we na gbaa -in nv lε nɪ, -in nv we lε -amɪaa -Kanyɔɔ 'ŋnɪ nya. -In 'palɪ na dli belv -yɔ Klisɪ 'gbv.

²¹ In mia 'sεbhε nɪ cɛlɪda, -zugba na dli 'tε -mɪ -gv 'wv. Nu, -we na yibhaha -mɪ, in -yi we 'ji, lε -na yia we nva, we 'ka -mvv 'wv -zi. ²² -Mv 'bɪgv, -in mnazɪ -buduu 'yu yabhlo zɔ la 'mɪ -yla. -Lagɔ a mia bhuhhoeda na 'gbv, in dɪ we dli 'wv nu, -yɔ -Lagɔ yia we ŋwnua, 'in in 'ka aɪn 'yia mɪ.

'Wvbbhulu -fvsaweli

²³ Epaflasi, -ɔ -yɔ 'mɪ mia -kaslv 'wv -Zezu Klisɪ 'gbv nɪ, ɔ nεε, ɔ -sa -mɪ fv. ²⁴ -Wa na -yɔ wa nva -Lagɔɔ lubho: Malɪkɪ klaa, Alisɪtakɪ klaa, Demasi klaa, we -yɔ Lukɪ 'sɔ, wa nεε, wa -sa -mɪ fv.

* 1:11 Onezimv ji -wa glεkɪweli 'wv: «ɔ mɪ nyɪmε nya!»

²⁵ Nu, Nyımaa -Kanyo -Zezu Klisi
ɲwna an 'nyu la.

'Sεbhε wa 'paa Eblenya yoo

-Lagonyima wa mia 'klyie 'wupalida, wa 'ka wa 'kwayli 'paa 'gbu wa yia 'sεbhε ni celi. Wee 'sεbhε slolua we -ain nu, *Klisi ka -amiaa 'gbu tli. We 'dεε 'gbu, -a 'ni 'maslεen mneni -a 'ka 'slaka -putu -sa -Lagō -yla. Mu gba 'yaa -ain -yla *'wosuslolue soaa 'sεbhεε nukpla -nyima -wa zua -Lagō dli -gu bhabhaa -gugbu.

-Zezuu gbεgbεin -Lagō gbalia -slεen -ain -yla

¹ Bha mia, -amiaa dukpası -yla -Lagō gbaa o gbuv -falıpanyaa gbεgbεin. O ka wa -yla gbu gba -zakpa duun, we -yo soo 'yli -bhlo -bhlo lu. ² -Slεen, -lu weee bhia bhla, o 'Yuu gbεgbεin o gbalia ain -yla. Oo 'Yu gbεgbεin o -laa dudv la, 'in o nεε nu, mo yia -lu weee 'yia. ³ Sa -Lagō mia, o ka we -ain -slolu, 'in o mo mi 'ya 'sa. O weli 'tite nya o kaa dudv. O ka nyimaa gbonyuu -bhasa, 'in o -dia 'tite -ka -Lagōo lilisolv la.

-Lagōo 'Yu 'yli o -zi 'anzinya

⁴ Nu, oo Yu mia, 'kadv -we -Lagō -zεlia o, sa we -zia 'anzinyaa -nu 'wv, 'sa -bhlokpade 'ηni -we o 'yia o kwεε -muv -zia 'anzinyaa 'ηni 'wv.

⁵ Lee, -Lagō ka -slō 'anzı yabhlo -yla gbaε:

«-In mi na 'Yu nya, nu -zεen,
in ka -na Dide -zεε»?

Yaayu:

«O Dide na yia -zεa, 'in o mo 'ka na 'Yu -zεε»?

⁶ Da -Lagō tiea o 'Yu tianv dudv -gu, o nεε:

«-Lagōo 'anzı weee -gbli 'wlu la o 'yu.»

⁷ Nu, -we -Lagō gbaa 'anzinyaa da, mu ni:

«-Pıpe 'bhisa 'anzinya yia na lubho nua,

-kosuu mio 'bhisa we yia we nua.»

⁸ 'In -Lagō nεε o 'Yu -yla:

«-Mi -Lagō, -mi yia nyima 'wlulapılia 'yli weee -nu nya.

Sa -na pılia nyima 'wlu la we tiklu.

⁹ -We mia tiklu, 'mv -in 'yibhaa.

Gbonyuu mia, 'wv -na nyεa we,
we 'dεε 'gbu, -Lagō, -na -Lagō,
o yia -bha -mi -sa o -nu nya.

'In, o yia -mi 'muna yeli -na 'bı -zōnv 'nyenyie nya,

we 'ka -na nōnōnyaa -nu 'wvzi.»

¹⁰ -Lagō nεε 'yae:

«Nyimaa -Kanyō, -lu weee gwedıda,
-mi mia,

-mi -laa dudv la,

'in -in yia yalı lenv -na so nya.

¹¹ We 'dε weee mia,

'pha we yia.

'In, -mi mia,

-in mi -bha 'yli weee nya.

-Bana 'bhisa we 'dε weee yia gōa,

¹² 'naa 'bhisa -na yia we gla.

Gbozōnv -wa,

'naa 'bhisa -na yia we 'bhıtia.

'In -mi, -ı'in 'bhıti,

-na 'yliyōgagıe 'ni bhıoluda -ka.»

¹³ -Lagō 'ni -slō 'anzı yabhlo -yla gbaε:

«Yi na lilisolv ladılia,

'in in 'ka -na tonyıma -na bhv zo lapalı.»

¹⁴ 'Anzinya mia, zuzunya -we nua -Lagōo lubho, 'mv we 'dε weee -mia.

We 'ni mvv? Nu, 'mv -Lagō tiea nyima -wa o 'kaa gbu 'wvsa, we 'ka wa kwalı.

2

Gbovwsasıe 'kadv

¹ We 'dεε 'gbu, weli -we -a 'nua, -a zv we 'yliyō 'nanvv, we 'ni -muv, 'in -a bhıva 'yoo -zōnv -gula. ² Weli -we -Lagō zua 'anzinya ηwεε, nyima ka we 'jiyıbheli nu, we mi gbuzōnv nya.

Tōva 'ni we -bha zv, tōva 'ni we 'nuηwe zv, 'in -Lagō yia wa -kaslv 'wupa wa lenvgbv 'gbu.

³ We -ka 'sa -mi, 'bhie, -amia -ka -Lagōo 'sasvpa gbvwsasıe 'kadv yōlvkpalı ni, 'lee, sa -a 'na 'ka -kaslvnyıma nya -mia? Wee gbvwsasıe mia, Nyimaa -Kanyō gbaa we gbu tia. -Muv 'bıgv, -wa 'nua wee gbu wa yia we -gu nō, 'in wa yia -ain -slolu nu, we mi gbuzōnv nya.

⁴ -Lagōo 'dε ka 'ya wee gbu gwelupa. Gbu 'kadı -yo gwedıgbv 'yli -bhlo -bhlo nya o 'palia we gwelv, we -yo o

Zuzu 'Pɔpaa 'titeε 'yli -bhlo -bhlo -we
ɔ dlilia ɔ dɔmagbu nya, we nya.

⁵ Nu, dɔdɔ -we mia yida, we gbu -a
gbaa. -Lagɔ 'ni 'anzinya 'tite 'nye we -
gbu. ⁶ -Lagɔwelu beta yabhlo nεε:

«-Lagɔ, nyɔɔ nyime -mi,
'in -na pɔpali ɔ -gbu dli laa?

'In nyɔɔ nyimeε 'yu -mi,
'in -na mnazi ɔ -yɔgbua?

⁷ -In ka ɔ 'anzinya zɔ -gali bhla -seleε -
nu nya.

-In ka ɔ 'ηni -mnini, -in ka -bha ɔ -zu,

⁸ 'in -in yia ɔ 'tite 'nye -lu weee -gbu.»

-Lagɔ ka nyime 'tite 'nye -lu weee -gbu,

-mɔv ji -wa nu, ɔ pili -lu weee 'wlu la,

'in -zeεn yli nya, -a yi we -yɔ nu, nyime

'ni -slɔ 'tite -ka -lu weee -gbu. ⁹ -We -a

yia -yɔ mɔ ni: nu, -Zezu ka 'anzinya zɔ -

gali bhla -seleε -nu nya, 'in -Lagɔɔ 'nanu

nya ɔ 'ka tli nyuma weee 'gbu. Nu, ɔ ka

tlihee siasie ηwe 'yu 'gbu, -a yia -slεen

ɔ -yɔ, -zugba ɔ 'ηni mni, 'in wa zu -bha

ɔ.

¹⁰ -ɔ -laa dɔdɔ la, -Lagɔ -wa, 'in mɔ

kaa we 'de weee la. We 'dεε 'gbu, we

mεni nu, ɔ gbal -Zezuu tiklimmie -

mɔɔ siasie 'wɔ, -mɔɔ 'ka 'yuaa -zlo ɔ

'ηnimie 'wɔkwa. Nu, mɔ saa wa gbu

'wɔ.

¹¹ Nu, -Zezu ɔ wlvba -mɔ nyuma -

yɔ -wa ɔ wlvba -mɔ, wa 'de weee ka

Dide -bhlo. We 'dεε 'gbu -Zezu -ka wa

la bhelia ni, we'e 'bhali ɔ zu. ¹² -Zezu

nεε -slεen -Lagɔ -yla:

«-Na -gɔgbu na yia na bhelia -yla gbaa.

-Mɔ nyimaa -zlo nyidi,

-na 'ηni na yia bhlia.»

¹³ ɔ nεε 'yae:

«-Ami mia, -Lagɔ -gbu na yia na dli zua.»

We 'bigu:

«-Ami mi -bha, in -yɔ 'yua,

-wa -Lagɔ 'nyεa 'mi yoo.»

¹⁴ Waa yua mia, yiε -yɔ 'pɔn wa

gbɔba 'wɔ. We 'dεε 'gbu -Zezuu

'debhie -gbolu yia nyime -ze wa 'bhisa,

'in ɔ yia tli ɔ 'ka *'Kuzu, -we kaa

tlihee 'tite kwεε, lu. ¹⁵ Nu, nyuma

'wlv gali, wa mi tliε sɔda dɔdɔ -gɔv

'gbu. -Zezuu tliε ka wa gaylo 'wɔsa.

¹⁶ We -slεen 'vayi nu, we 'ni 'anzinya

ɔ yi 'wɔsaa, nu, *'Ablaamɔv 'yua ɔ yia

'wɔsaa. ¹⁷ -We mia dεε 'gbu, ɔ 'ka

yaa ɔ bhelia nya 'wɔwlv sɔ weee lv,

'in *-Lagɔbɔbɔnyaa -kanyɔ 'kadɔ kaa

nyazidli, -ɔ nua -Lagɔlubho 'nanɔv, ɔ

'ka we -ze wa -yla. 'Sa ɔ nua, 'in -Lagɔ

tia nyimaa gbonyuu 'wɔ. ¹⁸ Nu, -Zezuu

'de ka sia bhabha, 'in 'Kuzu yia ɔ layla.

We 'dεε 'gbu, -wa 'Kuzu -ka laylaa yi, ɔ

mneni ɔ 'ka wa 'wɔsa.

3

-Zezu 'yli ɔ -zi *Moizi

¹ Na -Lagɔbhelia, amia weee -wa -

Lagɔ laa, a yla ɔɔ -Zezu. 'Mɔ ɔ tiea,

-amiaa dliɔgbu -we -a gbaa, -mɔɔ

'ka we -Lagɔbɔbɔnyaa -kanyɔ 'kadɔ -

ze. ² Sa *Moizi nu bhaa -Lagɔɔ lubho

'nanɔv -mɔ -Lagɔɔ -budu zɔ, 'sa -Zezu

nua ɔnɔv lubho -we -Lagɔ 'nyεa ɔ.

³ Nu, -ɔ 'sɔbhaa -budu, 'mɔ wa zua -

bha we 'ka -buduu 'debhie -zi. 'Sa

-bhlokpade, -Zezu mi -bhazusa ɔ 'ka

Moizi -zi. ⁴ -Budu, -we -ka -mi, we

ka wɔnɔv 'sɔbhanyɔ. 'In -ɔ 'sɔbhaa -lu

weee, -Lagɔ -wa. ⁵ Bha mia, Moizi -wa

lubhononyɔ -zɔnɔv -mɔ -Lagɔɔ -buduu -

kpabhie zɔ. -We -Lagɔ 'kaa gba, 'mɔ ɔ

gbaa. ⁶ -Slεen, Klisi -wa 'Yu -ɔ -wa wee -

Lagɔɔ -buduu -kanyɔ. Wee -budu mia,

-amia -wa, -zugba we -ka nu, -a 'te dli,

'in -we -a dia dli 'wɔ we'e 'bhali -ain zu.

-Lagɔnyimaa nyapelida

⁷ Nu, Zuzu 'Pɔpa nεε:

«A -ka -zeεn -Lagɔɔ gbagbaweli 'nu,

⁸ a 'na 'temani amiaa dli la -ni,

nεε da a -sɔlva zlime -Lagɔ -yɔ 'wɔ

da bebleε,

'in a yia ɔ layla, we 'bhisa -ni.

⁹ -Mɔ wee da bebleε,

-we in nua le -zu glv 'sɔ zɔ,

amiaa dukpasɔ ka we -yɔyi.

We mi 'sa 'bhie, wa yia 'mi layla.

¹⁰ We 'dεε 'gbu in yia wa -yɔ 'cepalɔ.

'In in nεε na 'de -ylae:

«Waa nyuma mia de,

'kɔmɔv wa mɔɔa wa 'wlukuɔn

lapɔpalie nya,

wa'a ηwnu na gbagbaweli 'wɔ.»

¹¹ In 'paa 'ce, 'in in yia bi:

«In nεε nu, nyapelida in mnazia la wa

-yla,

wa 'na 'ka -bha pla.» »

¹² Bhelian, a nu 'nanɔv, -mɔv yi

'wlv nu, ain glaa nyime yabhlogbɔɔɔ

'nanıdli mı -bha. -A -ka -bha nyini, 'in -Lagɔ ylia -ain nyazi, 'in ɔ saa -ain 'wɔ -amıaa sıasia bhla 'nanıdli nya.

5

1 -Lagɔbɔbɔnyaa -kanyɔ 'kadɔ -mɔmɔ -ka -mı, nyıma glaa wa -saa ɔ, 'in ɔ nua -Lagɔlubho nyıma -yla. Mɔ wlaa -li -yɔ 'slaka nyımaa gbɔnyuu 'gbɔ. 2 Ɔɔ -Lagɔbɔbɔnyaa -kanyɔɔ dɛ mıa, ɔ 'nı 'wɔtɛ. We 'dɛɛ 'gbɔ -wa 'nıa gbɔ -yi, -wa mnɔa, ɔ mnɛni ɔ 'ka wa gbɛgbɛin gbɔ kpa sayibheli. 3 Ɔ 'dɛ 'nı 'wɔtɛɛ 'gbɔ, we 'nı nı, nyımaa gbɔnyuu -yɔ -slaka -bhlogbɔɔ ɔ 'ka -sa, nı, ɔ 'dɛɛ -yɔ -nɔ klaa 'ya. 4 -Ɔ 'kaa ɔ 'dɛɛ 'ylimanıe nya ɔ 'dɛ -sa -Lagɔbɔbɔnyaa -kanyɔ nya, ɔ 'nı -mı. -Lagɔ -bhlogbɔɔ mnɛni ɔ 'ka nyımɛ *-Lagɔbɔbɔnyaa -kanyɔ -zɛli *-Awlɔɔn 'bhısa.

5 'Sa -bhlokpade, Klısi 'nı ɔ 'dɛ 'ylimanı, ɔ 'nı ɔ 'dɛ la -Lagɔbɔbɔnyaa -kanyɔ 'kadɔ. -Lagɔ gbaa ɔ -ylae:

«Na 'Yu -ın -mıa, nı,
-zɛɛn ın ka -na Dıde -zɛ.»

6 -Lagɔ nɛɛ 'ya -Lagɔɛbhɛɛ beta -putu 'wɔɛ:

«Mɛlikısedɛku -bho *-Lagɔbɔbɔnyɔ -ın -mıa,
'ylı weee -nɔ nya.»

7 Da Klısi mıa dɔdɔ -gɔ nı, 'in ɔ yia -Lagɔ bhıbhoe. -Mɔ ɔ bhıbhoe wɛli 'wɔ, -Lagɔ ɔ -zlalıa -li, 'wɔkpıkpıe -yɔ wıe nya. -Lagɔ ɔ mnɛni ɔ 'ka ɔ tıtıe gwevlalı, 'mɔ ɔ bhıbhoea. 'In ɔ pılı -Lagɔ zɔlaa 'gbɔ, -mɔɔ yia ɔ yukwlı pɔlɔ. 8 Klısi mıa dɛ nı, -Lagɔɔ Yu -wa. We mı 'sa 'bhıe, 'in ɔ yia ɔ sıasıe 'wɔ -Lagɔɔ 'nɔɲwɛzɔzɔe 'kpıa. 9 Ɔ tıklımımıe gbaa, nyıma weee -wa zɔa ɔ 'nɔɲwɛ, 'in ɔ yia wa Gbɔwɔsanyɔ -zɛ, 'ylı weee -nɔ nya. 10 'In -Lagɔ yia ɔ -bhısa ɔ bɔbɔnyaa -kanyɔ 'kadɔ nya, Mɛlikısedɛku lɛnɔgbɔɔ sɔlɔ.

A li lilılu 'tıtɛ

11 Wee gbɔ nı -gɔ, gbɔ -duun -a yia gbaa. Nı, a'a 'nɔ gbɔ 'wɔla slı, we 'gbɔ amıaa gbɔɔ 'ji -yla gbagbıe -kalı -yɔ. 12 Amıaa 'bı ka -Lagɔgbɔ -yɔwɔgwɛ. A mnɛni a 'ka yaa -slɛɛn

gbɔslolunya -zɛ 'bhıe, amıa 'ka yaa -mɔɔ lɛnɔ, we mı tɛin nı, wa -slolu an -Lagɔwɛlu tıanɔ. Amıa 'kaa lilılu 'tıtɛ li, amıa mıa nyıtınyu 'nyɛda. 13 -Ɔ tɔa nyıtınyu 'nyɛda, 'yuyolu -wa. Ɔ 'nı gbɔzɔnɔ -yɔ gbɔnyuu -yɔsısalı sa -yi. 14 'In lilılu 'tıtɛ mıa, nyıma kpası -nɔ -wa. Gbɔ weee -we 'wɔ wa 'plıa, we ka wa 'wlukɔɔn latɛmanı, 'in wa yia gbɔnyuu -yɔ gbɔzɔnɔɔ -yɔsısalıe 'kpıa.

6

1 We 'dɛɛ 'gbɔ, Klısi -gɔgbɔ sloluee gwɛdılıda mıa, -a 'na -tɔlɔ -mɔɔ -bhlogbɔɔ -gɔ -nı, nı, -a nɔ -slɛɛn nyıma kpası -sloluwɛli -zɔnɔ -gɔ. Wee sloluee gwɛdılıda, mɔ -wa nı, -a 'bhı gbɔ -kpıa 'bı, -a zɔ -Lagɔ dlı -gɔ. 2 Nı, batıze batıze* gbɔ klaa, nyımaa sɔ 'wlu lapalıe klaa, tıtınyı glaa 'wɔsɔsɔe klaa, we -yɔ -Lagɔɔ nyımaa -yɔgbɔ 'wɔbhuzlı, -a 'na -tɔlɔ we -gɔ nı. 3 -A bɛ 'yu, nı, -Lagɔ -ka ɲwı, 'mɔ -a yia lɛnɔa.

4 'Lee, nyıma -wa bhıa, wa mnɛni wa 'ka lıyıı? Nı, wa ka -Lagɔɔ san 'ylı, wa yia -Lagɔɔ wlawlalu -we bhıa yalı ɲwɛylı, 'in wa yia Zuzu 'Pıpa yıbheli.

5 Wa ka -Lagɔwɛli ɲwɛylı, 'in wa yia we 'jıyıbheli nı, we nanı 'ylı. 'In da -Lagɔ -ka nyıma 'wlulapılıda -mı, 'tıtɛ -we 'kaa yi, wa ka we yıbheli. 6 -Mɔɔ 'bıgɔ, wa -ka bhıli nı, waa nyıma mıa, wa 'nı wa dlı bhıtıe 'sɔnɔ mnɛni, -we ka gbɔ -wa, -zakpa 'sɔnɔ wamıa kɔlɔa -Lagɔɔ 'Yu *su -gɔ la, 'in wa yia nyıma 'yoo 'nyɛ wa 'ka ɔ vɛli.

7 Kpaa dɔdɔ mıa nı, 'nyu -ka lɔa -zakpa duun, 'in we maa we, 'in -wa nua -bha lubho, 'in we wlaa wa -yla kpaa -lu -zɔnɔ. We -ka 'sa -mı nı, -Lagɔ ɲwınaa we 'nyu la. 8 'In wee dɔdɔ -ka 'wıa -sunya -yɔ -petu 'nyuu wla nı, -zugba wee dɔdɔ 'nı -lu 'wɔkɔ, -Lagɔ yia we mɛ -yɔlatıa slı, 'in sıea we yia.

9 Na bhıa -zɔnɔ, -a -ka 'sa gba, -a mı we -gɔ nı, 'yoo -zɔnɔ a bhıa. Wee 'yoo mıa, gbɔwɔsa -yoo -wa. 10 -We 'nıa tıklı -mı, -Lagɔɔ nɔ we lɛ: -we a nua lɛ, we -yɔ sa a -slolu nı, a -kalı

* 6:2 Nı, Zuıfɔ budobudoe -yɔ batıze batızeee -gɔgbɔ we gba 'yaa.

o ze -Lagonyumaa 'wosaste nya, 'in a mia we lenuda, o 'na 'ka we 'wodlo. ¹¹ -We -a yibhalia ain, mu -wa nu, a 'de weee -gu -tu ladoluda, 'in a 'ka we 'wlulapalida nyini, 'in -we weee a dia dli 'wu, we 'ka lenu. ¹² We 'dεε 'gbu a 'na 'yamanu -ni, nu, a 'tideli nyima -wa zua -Lago dli -gu, 'in -wa kaa dltie o gbu 'wu. Waa 'sasokpa -nyuma mia, ma yia -Lago kwelu -we ka weli o wlaa.

-Lago wlaa Ablaamu -yla o weli

¹³ Da -Lago wlaa Ablaamu -yla o weli, o ka o 'dεε 'ηni nya bi. Nu, o 'yia o -zia -Lago, o -kanyo 'ni -mi, we 'gbu, o 'dεε 'ηni nya o bia. ¹⁴ O nεε: «Cun, 'nyu na yia -mi lanwnaa, 'in in 'ka -mi 'yuoyuaa -zlo 'nyε.» ¹⁵ Ablaamu nua dli tiee, 'in -we ka weli -Lago wlaa, 'in o yia we 'yi.

¹⁶ Nyuma -ka bia yi ni, nyime o 'yia o -zia wa 'wu, -moo 'ηni nya wa bia. Wa -ka 'sa nu, -bha wa yia we gbu zonu nya. Nu, mu saa -zle la.

¹⁷ 'Sa we mia Ablaamu zwayli -nyumaa -nu nya. Nu, -lu -zonu -we ka weli -Lago wlaa ma 'kaa we 'yi. -Lago 'yibha o 'ka -slo lu nu, o 'bhulu o weli -gu la, we 'dεε 'gbu, o wlaa o weli, 'in o yia bi.

¹⁸ Nu, gbu 'so -we'e 'bhitia, mu -wa o weli -wlawlie -yo bibie. -We mia de -gu, -Lago 'ni mnene o 'ka yo 'tubhu. We 'dεε 'gbu, -amia -wa 'yia zizada -Lago zo dliwodide -we o dia -ain 'yu la we 'kninie nya, we ka -ain 'kwayli 'pa bhabha.

¹⁹ -We -a dia dli 'wu, mu zua -ain 'yliy. -A mi we -gu -kli, we 'te la, 'in we plaa -Lago -mowluda 'tata, -we ka gbu -wa, we gege -buduu gwe 'bhisa.

²⁰ Nu, we 'wu -Zezu plaa tia -ain 'yu o 'ka -ain 'wosa. O ka Melikisedeki -bho * -Lagobubonyaa -kanyo 'kadu -ze, 'yli weee -nu nya.

7

-Lagobubonyo Melikisedeki

¹ Nu, oo Melikisedeki mia, mo -wa zime Salemogbee 'wlulapinyo, 'in -Lago o mia -mo yali 'pupi, -moo bubonyo o -mia. Da Ablaamu mia tu -yo 'bhuda, -zugba o ka nyumaa

'wlulapinya lu ni, 'in oo Melikisedeki yia o yoo mu. Wa gbelia 'wu, 'in o yia Ablaamu 'nyulanwna. ² 'In -moo yia -we weee -moo 'yia waa nyumaa 'wlulapinya kwεε, we kugbuaa -gu -bhlonu o 'nyε. Oo Melikisedeki 'ηni ji -wa nyumaa 'wlulapinyo tiklu. 'In, o mi 'yaa Salemogbee 'wlulapinyo nya, mu ji -wa, o pili nyuma 'wlu la 'wututue -dloo nya. ³ Oo Melikisedeki mia, o dide klaa, o 'nyaa klaa, we -yo o dukpasi, -a 'ni wa -yi. O gwalgbu -yo o titligbu 'so, wa'a gba -mu -gu gbu. O 'wlu -Lago 'Yu, o mi -Lagobubonyo nya 'yli weee -nu nya.

⁴ Amiaa 'de yia sa o 'yia, 'in -amiaa dukpasa Ablaamu yia -lu o 'yia tu -guda, we kugbuaa -gu -bhlonu o 'nyε. ⁵ Nu, -Lago tite nεε nu, *Leviii 'yuoyua -wa mia -Lagobubonyo nya, wa 'yibhalu -lu weee kugbuaa -gu -bhlonu Izlaelinyuma. Wa 'yibhalu we wa, -maa 'de yi, Ablaamu 'yuoyua nya -mi wamia 'bhisa. ⁶ Melikisedeki 'ni Leviii zwayli -nyime, 'in Ablaamu yia o -luu kugbuaa -gu -bhlonu 'nyε, 'in Ablaamu o -yla -Lago wlaa weli, o mo yia -moo 'nyulanwna. ⁷ -A -yi we 'ji nu, kpasa ηwna 'biswayu 'nyu la. -Mu 'ni kpelie -gula -ka. ⁸ -Lagobubonyo mia, ma yia nyuma kwεε -luu kugbuaa -gu -bhlonu. Nu, nyuma -maa -mia, 'in 'yli yabhlo nya, tia -maa yia. 'In Melikisedeki mia, o mo ka 'ya wee -luu kugbuaa -gu -bhlonu 'yi, 'in o mi 'yliyogada 'yli weee -nu nya, 'sa -Lagoweli gbaa. ⁹ Leviii zwayli -nyuma yia nyuma kwεε -lu kugbuaa -gu -bhlonu. 'In wa mnene wa 'ka gba nu, Ablaamu gbegebein Leviii 'debhie ka wee -lu kugbuaa -gu -bhlonu 'peni.

¹⁰ Nu, Ablaamu mi *Leviii dukpasa nya. 'In da o -yo Melikisedeki 'kaa 'wogbeli ni, -zugba Levii mi o 'pion 'wu, wa 'ni -slo o gwali.

-Zezu -yo Melikisedeki

¹¹ Leviii solu -Lagobubue -wa Moizu titee gwe. Nu, Leviii solu -Lagobubue -ka yaa gba ni, wa 'na 'ka yaa -Lagobubo so -putu ligbe: -we mia Melikisedeki -bho -nu nya, 'in -we 'nia

-Awlɔɔn -bho -nu. We 'ni muu? 12 'In wa -ka -Lagɔbɔbɔ sɔ 'bhiti ni, we ni nu, wa 'bhiti tite. 13-14 Nyɔmaa -Kanyɔ -ɔ ka -gɔgbɔ -Lagɔwɛli gbaa, zua -putu 'yli -nyɔmɛ ɔ -mia. Nyɔma weee -yi we 'ji nu, Zudaa zɔayli -nyɔmɛ -wa. Nu, -Lagɔbɔbɔnyɔ yabhlogbɔɔ 'ni wee zua ni 'yli 'bhɔlɔ. 'In Moizu mia -Lagɔbɔbɔnyaa -gɔgbɔ gbada, ɔ 'ni wee zua ni 'yli -nyɔmaa -gɔgbɔ gba.

15 -A yi -slɛɛn we -yɔ 'nanuu nu, -Lagɔbɔbɔnyɔ -putu -ka yi ni, -mɔɔ 'wɔlɔ Melikisedɛki. 16 We 'ni zɔayli -tite -gɔ ɔ -zɛli -Lagɔbɔbɔnyɔ. 'Yliyɔgagie -we 'nia bhɔlɔluda -ka, we 'tite -gɔ ɔ -zɛlia we. 17 Gbɔzɔnu -wa, -Lagɔwɛli nɛɛ:

«-Mɪ -wa Melikisedɛki -bho -Lagɔbɔbɔnyɔ 'yli weee -nu nya.»

18 -Slɛɛn mia, tite sɔa ka 'pli, -we ka gbɔ -wa, we 'ni 'tite -ka, 'in we bhe.

19 Nu, Moizu tite 'ni mnɛni we 'ka -lu yabhlogbɔɔ -mɔwɔlɔlɔ, 'in -muu 'ka gba. Nu, dlɔwɔdidie -we -zia tianu 'wɔ, -Lagɔ ka we -aun -slɔlu. We gbɛgbɛin -a nɔnia ɔ -yɔla.

20 We bhli -muu -gɔ, -Lagɔ yia bi. Nu, -wa -zɛa ɔ bɔbɔnya tiada, ɔ 'ni -maa 'gbɔ bi. 21 Nu, -Zezu ɔ -zɛlia -Lagɔbɔbɔnyɔ bibie nya, ɔ nɛɛ ɔ -yla:

«Jejitape ka bi, 'in ɔ 'na 'ka ɔ wɛli -gɔ luyi: <-Mɪ -wa na bɔbɔnyɔ 'yli weee -nu nya.> »

22 We 'dɛɛ 'gbɔ, -slɛɛn, *'wɔsuslɔlue -we -Lagɔ -yɔ -aun nɔa lɛ -Zezuu gbɛgbɛin, we 'yli we -zi 'wɔsuslɔlue -we ɔ -yɔ nyɔma nɔa lɛ Moizu gbɛgbɛin.

23 -Muu 'bɔgbɔ, gbɔ -putu mɪ -bha. Nu, -Lagɔbɔbɔnya duun ka 'pli, -we ka gbɔ -wa, -bhɔ ka tli, 'in wa palia -bhɔ ɔ 'bɔgbɔ. Wa 'yabhlogbɔɔ 'ni -Lagɔbɔbɔda -tɔ 'yli weee -nu nya. 24 Nu, -Zezu mia, -mɔɔ mɪ -bha 'yli weee -nu nya, 'in ɔ 'kaa ɔ 'bɔgbɔ 'plili -Lagɔbɔbɔnyɔ nya, -mɔɔ -kanyɔ 'ni -mɪ. 25 We 'dɛɛ 'gbɔ -wa nɔnia -Lagɔ -yɔla ɔ gbɛgbɛin, ɔ mnɛni ɔ 'ka wa gbɔ 'wɔsa, 'yli weee -nu nya. -We ka gbɔ -wa, -Zezu -ga 'yliyɔ 'yli weee nya, 'in ɔ mɪ -Lagɔ bhɔbhoeda -maa 'gbɔ.

26 We mɪ tiklu nu, -Zezu -mɪ -amɔaa *-Lagɔbɔbɔnyaa -kanyɔ 'kadɔ nya, -we ka gbɔ -wa, ɔ mɪ -mɔwɔlɔda, 'sla -yɔ gbɔnyuu yabhlogbɔɔ 'ni ɔ 'wɔ -mɪ. ɔ -yɔ gbɔnyuu -lɛnɔnya mɪ -yɔbhɔbhɔlɔda, 'in -Lagɔ yia ɔ 'wɔbhɔ yali, ɔ pɔli -lu weee 'wlu la. 27 ɔ 'ni -Lagɔbɔbɔnyaa -cian 'kadɔ tɔlɔa 'bhisa -mɪ. We 'ni nu, sa zli zlia -bhɔ, 'sa ɔ 'ka 'slaka -sa -Lagɔ -yla ɔ 'dɛɛ gbɔnyuu -yɔ nyɔmaa gbɔnyuuu 'gbɔ, -maa 'bhisa. We 'ni -muu. Nu, -zakpa -bhlogbɔɔ ɔ -saa 'slaka ɔ 'dɛɛ wlawɔie 'slaka nya. 28 Nyɔma 'ni 'wɔtɛ, 'in 'ma Moizu tite saa -Lagɔbɔbɔnyaa -cian 'kadɔ nya. 'In titee 'bɔgbɔ -Lagɔ bia. Wee bibie mia, mu -zɛlia -Lagɔɔ 'Yu ɔ mia tiklu we 'ka gba 'yli weee -nu nya, ɔ bɔbɔnyaa -kanyɔ.

8

-Zezu -wa 'wɔsuslɔlue loluu 'kɔlɔ

1 -We -a mia gbada, we ji ni: -a ka 'sasɔkpa -Lagɔbɔbɔnyaa -kanyɔ 'kadɔ ɔ -dia 'tite -ka -Lagɔɔ 'ɲumɔkpee lilisɔlɔ la -mɔ yali. 2 -Lagɔɔ -mɔwɔlɔda ɔ nɔa lubho. -Mɔ -wa nɔmekupalɔ dɛbhie. 'Mu Jejitape 'sɔbhaa, we 'ni nyɔmɛ 'sɔbha we.

3 -Lagɔbɔbɔnyaa -cian 'kadɔ weee wa -saa -bha wa 'ka -lu wla, 'in wa 'ka 'slaka -sa -Lagɔ -yla. We -ka 'sa -mɪ ni, da -Zezu yia, -lu -we ɔ 'kaa wla, we mɪ ɔ kwɛɛ. 4 Klisi -ka yaa dɔdɔ -gɔ -mɪ, ɔ 'nia -Lagɔbɔbɔnyɔ -zɛa yi, -we ka gbɔ -wa, Moizu titee sɔlɔ, -Lagɔbɔbɔnya -wa wlaa -li -Lagɔ -yla wa mɪ dɔdɔ -gɔ. 5 Waa -Lagɔbɔbɔnya mia, *-Lagɔbudu zɔ wa nɔa lubho. Wee -Lagɔbudu -yɔ yali -nu 'wɔwɔlɔ, 'in yalili -zɔnɔu zuzu -wa. Da Moizu 'kaa 'wɔsuslɔluee nɔmekupalɔ 'sɔbha ni, -Lagɔ nɛɛ ɔ -ylaɛ: «-In -mna 'wɔ, -in 'sɔbha we, we 'wɔwɔlɔ -nu -we in -slɔlua -mɪ 'kɔ -gɔgɔ 'kadɔ 'wlu 'bhisa.» 6 Sa lubho -we -Lagɔ 'nyɛa -Zezu 'yilia we -zia waa -Lagɔbɔbɔnyaa -nu, 'sa -bhlokpadee wee 'wɔsuslɔlue -we ka 'kɔlɔ -Zezu -miaa 'ylilo -zia 'wɔsuslɔluee tianu. -We ka gbɔ -wa, wee 'wɔsuslɔlue mia, -Lagɔɔ wlawlawɛlnya -gɔ we bhɔa.

⁷ We -ka yaa nu, wee 'wɔsusloluee tianɔ mi gbada, wa 'na 'ka yaa we 'lulolu lɛnu.

⁸ Nu, -Lagɔ dila ɔ nyima gbu:

«Jejitape nɛɛ:

«'Yli -we nya in 'kaa *'wɔsuslolue lolu lɛnu,

in -yɔ Izlaelinyima -yɔ Zudaa nyima 'sɔ nyidi,
wee 'yli mi yida.

⁹ 'Wɔsuslolue -we in -yɔ wa dukpasɩ nva lɛ

-maa sɔ -yɔwɔbhulɔe -yɔ
-maa Ezipɔtɔ -nyimaa kwɛɛ -sasɩ
nya,
wee 'wɔsuslolue -lolu -mɔni -yɔ
we 'na 'ka 'wɔwɔ.

Wa 'ni wee 'wɔsuslolue 'nɔɔwe zɔv
'gbu,

'in in yia wa sɔ 'bisa,
'sa Jejitape gbaa.

¹⁰ Wee 'ylinya -minu 'bɩgɔ,
sa in -yɔ Izlaelinyima 'sɔ 'kaa
'wɔsuslolu,

mɔ ni: na tite na yia wa 'wlukɔɔn zɔa,
'in in 'ka we cɛli wa dli zɔ,
'in in 'ka wa -Lagɔ -zɛ,
'in wamia 'ka na nyima -zɛ.

¹¹ Wa 'na 'ka 'maslɛɛn wa -lima gbu -
slolu.

Nyime yabhlogbɔɔ 'na 'ka ɔ bheli -yla
gbaɛ:

«-In yibheli Jejitape» -we ka gbu -
wa,
we 'ka 'nyɛnyɛyua -gɔ 'bhɔ we 'ka
nyima kpasɩ yli,
yibhelia wa 'dɛ weee yia 'mi.

¹² Wa gbonyii na yia 'wɔtia,
'in in 'na 'ka 'maslɛɛn wa lɛnɔgbu
'nyii dli -gɔ 'pa.»

¹³ Nu, -Lagɔ -ka 'wɔsuslolue lolu
gbu gba ni, -zugba ɔ ka we tianɔ 'sɔa
-zɛli. 'In -we -ka sɔa, we ka gɔ, 'in la we
yia dayli 'bhɔa.

9

'Wɔsusloluee tianɔv 'slaka

¹ 'Wɔsusloluee tianɔv mia, we ka
tite, sa nyime 'kaa -Lagɔ bubɔ, 'mɔ we
slolua. We ka -Lagɔbubɔda yabhlo
dɔdɔ -gɔ. ² We 'dɛɛ 'gbu nyima yia -bha
nimɛkupalɔ 'subha. We nɔkplɛɛ tianɔ
mia, 'mɔ wa laa -Lagɔɔ -mɔwɔlɔda. We

nɔkplɛ mia, 'napɛ -yɔ 'tabhle -yɔ 'floo
wa 'nyɛa -Lagɔ, we mi -bha. ³ -Mɔ we
lɔv, 'naa yabhlo -dia wee nimɛkupalɔ
'wɔ 'sɔ. Wee 'naa lɔv -wa we nɔkplɛɛ
'sɔnɔ -we wa laa -Lagɔɔ -mɔwɔlɔda
'tata. ⁴ -Bhɛɛ mia, 'wɔgɔsielilu -we
mia -can nya, we mi -bha. 'In 'kesu -
we nɔkplɛ 'wɔsusloluee wɛli mia, we
mi -bha. Wee 'kesuu ku -yɔ mi -can
nya. We nɔkplɛ mia, -can -tɔkpɔ -we
kaa *manɩ 'wɔ klaa, -Awɔɔn kɔɔsu -
we minia -yɔ klaa, we -yɔ tukpanya -
we -gɔ -Lagɔ cɛli ɔ 'wɔsusloluee wɛli,
we mi -mɔ. ⁵ -Mɔ we -gɔ *selubɛɛn 'sɔ -
we wa tɛli, we mi -bha. Mɔ slolua nu,
-Lagɔ mi -bha. 'Kesuu 'wlu -we -gɔ wa
mnia nimɛɛ 'pɔɔn gbonyuu lamumnie
saa, -mɔ we -kapuenya nynia. Nu, we
'ni we 'ji -gba -bhla.

⁶ Nu, we nɔkpla -luu ladidie -ka
sa bhia, 'yli weee nya, -Lagɔbubɔnya
plaa we nɔkplɛɛ tianɔ 'wɔ, 'in wa
nva wa -Lagɔbubɔ -lubho. ⁷ We
nɔkplɛɛ 'sɔnɔ mia, -Lagɔbubɔnyaa -
kanyɔ 'kadɔ -bhlogbɔɔ plaa -mɛmɛ. -
Zɔ 'wɔ, ɔ pla -mɔ -zakpa -bhlogbɔɔ.
Nimɛɛ 'pɔɔn 'ni ɔ kwɛɛ -mi, ɔ 'ni mneni
ɔ 'ka -mɔ pla. ɔ -ka -mɔ pla ni, 'in ɔ
wlaa we -Lagɔ -yla, ɔ 'dɛɛ 'gbu, we -yɔ
nyimaa gbonyii -we ka 'ji wa 'nia -yii
'gbu. ⁸ Sanɛɛ 'sa Zuzu 'Pɔpa slolua -
ain nu, yali -mɔwɔlɔda 'tataa 'yoo 'ni -
slɔ -kali. 'Mɔ, wee nimɛkupalɔv tianɔ
'ni -slɔ labhɔ, we 'na 'ka -kali. ⁹ -We
mia dɛ, we 'yli yabhlo -wa. Mɔ slolua -
zɛɛn -ain nu, -we weee wa wlaa -Lagɔ -
yla, 'slaka weee wa -saa, we 'ni mneni
we 'ka nyime -ɔ bubɔa -Lagɔ, ɔ dli dli
tiklu -zɛli we 'ka gba. ¹⁰ Wee wlawlali
-yɔ 'slakanya mia dɛ ni, lilie klaa,
'mamie klaa, we -yɔ budobudoe gbu
'dɛkpɔa we gbaa. We'e nɔnɔ nyimaa
dli -lu yabhlogbɔɔ, 'in bhla -we nya -
Lagɔ nva -lu weee 'wɔsuslolue lolu lɛ,
-bha wee 'sasɔkpa -tite 'bhɔa la.

Klisu 'pɔɔn 'yilo

¹¹ Nu, Klisɩ yia *-Lagɔbubɔnyaa -
kanyɔ 'kadɔ nya. 'In -li -zɔnɔ -we
mi bhaa la, mɔ yia we -ain 'nyɛa.
Nimɛkupalɔ -we zɔ ɔ nva ɔ lubho ni,
we 'yli, 'in we mia 'nanɔv we 'ka dɔdɔ

-gv -nv -zi. We 'ni nyima 'subha we. - We -Lagɔ -laa la dɔdɔ -gv, we 'ni we glaa -mi. ¹² Nu, Klisi pla -Lagɔ -mɔwɔda 'tata -zakpa -bhlogbɔɔ 'yli weee -nv nya. ɔ ka -mɔ pla, 'in we 'ni -vlɔɔ 'pɔɔn -yɔ 'bhliyyuu 'pɔɔn ɔ wla 'slaka nya, nu, ɔ 'dɛɛ 'pɔɔn ɔ wlaa. 'Sa ɔ -saa -ain gbu 'wɔ 'yli weee -nv nya. ¹³ Nu, -vlɔɔ 'pɔɔn klaa, 'bhligblɔɔ 'pɔɔn klaa, we -yɔ 'bhlii 'tɔtɔ, 'mɔ wa slua, -wa plaa pɔɔn, wa 'wluo. Tɔɔn, 'in wa pɔɔn mumnia la, 'in wa wɔɔa -mɔ. ¹⁴ We -ka 'sa -mi, Klisi 'pɔɔn 'yli, we ka 'tite 'wɔ we -zi nyima -nv. Nu, -Lagɔ Zuzu -ɔ mia la 'yli weee -nv nya, we 'tite nya ɔ wlaa ɔ 'dɛ, 'slaka -we 'nia 'sla -yɔ -ka nya -Lagɔ -yla. We 'dɛɛ 'gbu, ɔ 'pɔɔn mneni we 'ka -amɔaa dli zɔ lawɔɔ, 'in gbu -we kwaa -ain tɔtɔ 'wɔ, we 'ka we -ain 'wɔsa. 'In -a 'ka 'yliyɔga -Lagɔɔ lubho nv.

'Wɔsuslolue loluu 'kɔɔ

¹⁵ We 'dɛɛ 'gbu, Klisi mia -Lagɔ -yɔ nyima 'sɔ nyidu 'wɔsuslolue loluu 'kɔɔ nya. Nu, nyima -wa -Lagɔ laa, 'in -wa -yla ɔ wlaa ɔ wɛli zɔzɔnv -we mia 'yli weee -nv nyaa daa, -maa 'ka we 'yi Klisi tɔtɔee 'gbu. 'In ɔ 'ka wa 'wɔziti gbonyuu -we wa nɔa lɛ 'wɔsusloluee tianɔv bhla, we gbɛgbɛin.

¹⁶ Wɛli nyimɛ tia, wa 'ni -slɔ we -sɔlɔ nu, ɔ ka tli, wa'a nɔ we -gv. ¹⁷ Nu, nyimɛ -ka wɛli ti 'bhie ɔ 'ka tli, we ka 'nɔɔwɛ. -Mɔɔ -ka 'yliyɔga, we sa bhe. ¹⁸ We 'dɛɛ 'gbu 'pɔɔn 'ni laslue ni, 'wɔsusloluee tianɔ 'na 'ka lɛnv. ¹⁹ Nu, tiada mia, Moizi zɛha -Lagɔɔ titee nɔkpla -wɛli weee nyima weee -yla. Tɔɔn, ɔ gbɔania *isɔpɔsuu 'kliya 'wluo 'kwleeni zalɔ la, ɔ faa we 'bhliyuaa 'pɔɔn klaa, -vlɔɔ 'pɔɔn klaa, we -yɔ 'nyu lɔ, 'in ɔ yia we 'mni -Lagɔɔ titee 'sɛbhɛ -yɔ nyima weee -gv. ²⁰ 'In ɔ nɛɛ: «-We mia da ni, mɔ -wa 'wɔsusloluee 'pɔɔn. 'Wɔsuslolue -we -Lagɔ gbaa a zɔ 'nɔɔwɛ, mɔ -wa.» ²¹ 'Ya 'sa -bhlokpade ɔ 'mnia 'pɔɔn nɛkupalɔ -gv, we -yɔ -li -we 'wɔ wa bɔbɔa -Lagɔ, -mɔv weee -gv. ²² -Mɔ tite 'wɔ, -lu -we 'pɔɔn 'nia -mɔwɔlɔ, we 'ni 'wɔzu. 'Pɔɔn 'ni laslue ni, nyimaa -yɔgbu 'wɔtɔtie 'ni -mi.

Klisi plaa yali nyimaa 'gbu

²³ Wee nɛkupalɔv nɔkplali mia, yalɔli zuzu we -mia, 'in nyimaa 'pɔɔn nya wa 'kaa we -mɔwɔlɔ. Nu, we mi nu, wee yalɔli -yɔ -slaka 'yli we -zi dɔdɔ -gv -nv. ²⁴ We 'ni nyimaa 'subha 'subha -mɔwɔlɔda -we -wa yali -nv zuzu, we 'wɔ Klisi pla. Nu, -mɔ yali 'dɛbhie -gbolu ɔ plaa, 'in ɔ mia -slɛn -Lagɔ 'yu -amɔaa 'gbu. ²⁵ -Zɔ ɔwɛɛ *-Lagɔbɔbɔnyaa -kanyɔ 'kadu plaa -mɔwɔlɔda 'tata nyimaa 'pɔɔn nya. Nu, Klisi 'ni yali pla ɔ 'ka ɔ 'dɛ wla -zakpa duun. ²⁶ We -ka yaa 'sa -mi, we 'ka dɔdɔv lalabhla 'wɔbhɔ, ɔ ka yaa sia -zakpa duun. -Innya, we 'ni 'sa -mi. Nu, -slɛn mia, dɔdɔv bhia bhla Klisi 'wɔɔa dɔdɔ -gv -zakpa -bhlogbɔɔ ɔ 'ka gbonyuu lasa, ɔ 'dɛɛ wlawɔie 'slaka nya. ²⁷ Sa nyima weee yia tɔa -zakpa -bhlogbɔɔ, 'in we 'bɔgv -Lagɔ 'ka wa -yɔgbu 'wɔbhɔ, ²⁸ 'sa -bhlokpade Klisi wlaa ɔ 'dɛ -zakpa -bhlogbɔɔ ɔ 'ka nyima duun gbonyuu lamumni. ɔ -zakpa 'sɔnv yia 'wɔɔa. -Mɔv mia, we 'ni gbonyuu ɔ yi lamumnia, nu, -wa mia ɔ wɔda, 'ma ɔ yia gbu 'wɔsaa.

10

Klisi yia -Lagɔɔ dɔmagbu lɛnv

¹ Moizi tite mia, we 'ni yalɔli 'yɔli 'dɛbhie. Nu, zɔzɔnv -we 'kaa lɛnv, we zuzu -wa. We 'dɛɛ 'gbu, -zɔ ɔwɛɛ -slaka -bhlokpade -we wa tɔa -sada, nyima -wa nyina -Lagɔ -yɔla, we 'ni mneni we 'ka wa nv tiklu we 'ka gba. ² We -ka yaa -mɔv ni, -zugba -mama bɔbɔa -Lagɔ, -maa dli 'na 'ka -maa gbu dli -maa gbonyiii 'gbu, 'in wa 'na 'ka 'slaka -sada -tv, wa ka -mɔwɔ 'yli weee -nv nyaa 'gbu. ³ Nu, we 'ni 'sa -mi. Wee 'slaka wa saa da -zɔ ɔwɛɛ, mɔ nɔa lɛ, 'in wa ligbea wa gbonyii. ⁴ -We ka gbu -wa, 'bhligblɔɔ 'pɔɔn -yɔ -vlɔɔ 'pɔɔn 'ni mneni we 'ka nyimɛ gbonyii lamumni.

⁵ We 'dɛɛ 'gbu Klisi 'kaa dɔdɔ -gv yi ni, ɔ nɛɛ -Lagɔ -ylaɛ:

«-In 'ni 'slaka -yɔ wlawlali 'yibha. Nu, -in ka 'mi ku 'nyɛ.

⁶ 'Slaka -nɔma -we wa siea we -yɔ gbonyuuu 'slaka

'ni -mi dudu nani.
 7 We nya, in gbaε:
 <-Lagɔ, -ami ni.
 Yi in yia in 'ka -na domagbu lenu.
 Mu mia na daa celida,
 -mɔ -Lagɔɔ ghigli -sebhε 'wu. > »
 8 Klisi neε tiaε: «'Slaka klaa, wlawlali
 klaa, 'slaka -nimaa -siesie klaa, we -
 yɔ gbonyuuu 'slaka, -in 'ni we 'yibha,
 'in we 'ni -mi dudu nani.» Ɔmɔ ka 'sa
 gba, 'in Moizu tite -nanu neε nu, wa nu
 we ε. 9 Ɔ neε 'yaε: «-Ami, yi in yia, in
 'ka -na domagbu lenu.» Bhlasabhla -
 slaka mia, 'mu Klisi -saa la ɔnuu 'slaka
 nya. 10 -We -Lagɔ 'yibhaa, 'mu -Zezu
 Klisi nua ε, nu, ɔ 'dε ɔ wlaa -zakpa -
 bhlogbɔɔ 'slaka nya 'yli weee -nu nya.
 We gbegebein -a wlvba -mɔ.

11 Zliɔ zli, -Lagɔɔɔɔɔɔɔɔ -mɔmɔ -ka -
 mi, -mɔɔ yligbe bhv -gu -mɔɔ -Lagɔɔɔɔɔ
 -lubho nuda. 'Slakaa 'yli -bhlo ɔ saa -
 zakpa duun, 'in we 'ni mneni we 'ka
 nyimaa gbonyii -bhasa. 12 Nu, Klisi -
 sa 'slaka -zakpa -bhlogbɔɔ 'yli weee -
 nu nya nyimaa gbonyiii 'gbv, 'in ɔ yia
 -Lagɔɔ lilisɔlv ladi. 13 -Sleεn mia, ɔ
 mi -Lagɔ wɔda -mɔɔ 'ka ɔ tonyima ɔ
 bhv zɔ lapali. 14 Nu, 'slaka -bhlogbɔɔ
 nya ɔ nua nyima weee -wa ɔ mia -
 mɔwlvɔɔɔɔɔ, tiklu we 'ka gba 'yli weee
 -nu nya.

15 Zuzu 'Pupa mi 'ya we gbodayinyɔ
 nya -ain 'yu. Ɔ neε:

16 «Jeditape neε:
 <'Wɔsuslolue na -yɔ wa 'sɔ yia ci lenua,
 mu ni:

na tite na yia wa dli zɔ zɔa.
 'In, in 'ka we celɔ wa 'wlukuu.» >

17 Ɔ neε 'yaε:
 «In 'na 'ka wa gbonyii -yɔ wa
 mnɔmnɔe dli -gu 'pa.»

18 Nu, -Lagɔ -ka wa gbonyii 'wɔti
 ni, -zugba wa 'ni 'masleεn gbonyuuu
 'slakaa gbv -ka.

A -tv dli zɔda

19 Na bhelia, -amɔaa dli 'tε 'wɔ -
 mɔwlvɔɔɔɔɔɔɔɔ 'tataa plada -Zezuu 'pɔɔɔɔ
 'gbv. 20 Ɔ ka 'yoo -lolu -we kwaa nyima
 'yliyɔgagie 'wɔ -ain -yla lapali. We
 ka nimekupaluu nyidi naa 'wɔplili. -
 Muu ji -wa nu, ɔ 'dεε ku 'wɔ we 'plilia.

21 -Muu 'bɔgv, -a ka *-Lagɔɔɔɔɔɔɔɔɔ
 -kanyɔ yabhlo, mɔ -wa -Lagɔɔɔ -buduu

-kanyɔ. 22 -Amɔaa dli mi -mɔwlvɔɔ
 gbonyuu -we dliɔ -ain gbvɔ daa, -
 amɔaa ku mi -yɔwlvɔɔɔɔɔɔɔɔ 'nyu -zɔnu
 nya, we 'gbv, -amɔaa -gu -bi, 'in -a
 nyini -Lagɔ -yɔla dli weee nya. 23 Nu,
 dliwɔdidiε -we ka gbv -a mia nyima -
 yla gbada, -a kpa we la -kli, -we ka gbv
 -wa, -Lagɔ ɔ wlaa ɔ weli, ɔ'ɔ 'bhvlv we
 -gu la. 24 -A 'yi 'kli sa -a 'kaa 'kuayli
 'pɔpali, -a 'ka nyimaa zεkali, 'in -a 'ka
 'nani nu, we daa. 25 Nu, 'wlu -a gbelia
 da zli tɔlvɔ zli, -a 'na -sali -muu kwe
 'bi -ni, sa tɔlvɔ mia we nuda 'bhisa. -
 A 'pɔpali 'kuayli, we mi nu, -a nu we
 ε bhabha, da a mia we -yɔyida nu,
 Nyimaa -Kanyɔɔ yiyibhla ka cɔpa.

26 -A ka gbɔzɔnu 'kpia, 'in -sleεn, -
 a -ka gbonyuu lenuda -tu -amɔaa 'dε
 'yibadi ni, 'slaka -we 'kaa -amɔaa
 gbonyii lamumni, we 'ni -mi. 27 We
 -ka 'sa -mi, -we -bhlogbɔɔ -a 'kaa wɔ
 nyanɔ dli nya, mu -wa nu, -Lagɔ yia
 -amɔaa -yɔgbv 'wɔbhua, 'in ɔ 'ka ɔ
 tonyima -sie -kosu 'kadu 'wɔ. 28 Nyime
 ɔ 'ni Moizu tite 'nuhwe zɔ, nyima 'sɔ,
 nyima ta -ka we gbodayinyɔ nya -mi,
 wa 'na 'ka ɔ nyazi 'yuli, 'in wa bhaa
 ɔ. 29 We -ka 'sa -mi, nyime -ka -Lagɔɔ
 'Yu 'wɔnyε, -kaslv 'wɔ -Lagɔ yia ɔ 'paa
 'nyumεε. We 'ni muu? Nu, ɔɔ nyime
 mia, 'wɔsuslolueε 'pɔɔn -we 'wlvba -
 mɔ ɔ, ɔ -ka we 'yi gbv -kpɔa nya, 'in -
 Lagɔɔ Zuzu ɔ slɔlua -ain -Lagɔɔ 'nani,
 ɔ -ka ɔ veli ni, -a -yi we 'ji nu, -Lagɔ yia
 ɔ -kaslv 'wɔpaa 'nyumεε. 30 «Kpasasie
 mia, na -nu -wa. -We ka 'klv nyime
 kaa, -ami wlaa we.» -Ɔ gbaa we, -
 a -yi ɔ. 'In ɔ neε 'yaε: «Jeditape yia ɔ
 nyimaa -yɔgbv 'wɔbhua.» 31 'Yliyɔga -
 Lagɔɔ kwεε bhililie mia, we -kali -yɔ.

32 A ligbe amɔaa -Lagɔgbv
 gwedida, da -Lagɔɔ san 'mnia ain 'wɔ.
 -Muu 'bɔgv, a yia sia bhabha, 'in a yia
 we 'wɔ amɔaa 'dε lakpa -kli. 33 Zli tɔlvɔ
 zli, 'in wa vɔlia ain, 'in wa palia ain
 'klyie 'wɔ -zejila 'wɔ. -Wa wa mi 'saa
 nuda, 'in a yia -maa lvv 'yligbe. 34 A
 -yɔ -wa mia -kaslv 'wɔ ka sia. Wa -saa
 ain amɔaa zɔzɔnu kwεε, 'in a yia we -
 yɔhwnu 'mɔna nya. -We ka gbv -wa, a
 -yi we 'ji nu, a ka 'hɔnmnie yabhlo, we
 -zi -lu weee 'wɔ, 'in we mia 'yli weee

-nu nya. ³⁵ 'Kua 'na wlahi ain 'ylila -ni, nu, -lu -we ka 'klu a kaa, we mi we bhialida. ³⁶ We mi nu, a -ka dlitie, 'in a -ka -Lagoo dumagbu lenu, 'bhie a yia -we ka weli -Lagoo wlaa ain -yla. ³⁷ 'In -mo -Lagoweli 'wu, -Lagoo nee:

«Bhla -sele nya, sa -sele,
'in -o 'kaa yi, -mo 'kaa yi.
O 'na 'ka 'masleen -mo -gwle.

³⁸ -O zua 'mi dli -gu,
-mo mi nyime tiklu nya 'mi 'yu,
'in 'yliyogagie -mo yia 'yia.

Nu, o -ka lobbhiti nu,
o 'na 'ka 'masleen 'mi dudonamani.»

³⁹ -Wa bhitia lu, 'in wa moa, -amia 'ni wa glaa -mi. Nu, -wa zua -Lagoo dli -gu, 'in o saa wa gbu 'wu, wa glaa -a mia.

11

Nyima wa yibhelia wa dlizovee 'gbu

¹ Nyime -ka -Lagoo dli -gu zu nu, -lu -we -gu o dli mia, o mneni o 'ka gba nu, o 'ka we 'yi. O -yi we 'ji nu, -lu -we o 'yia -yo, we mi la gbuzonu nya. ² Bhlasabhla -nyima ka -Lagoo dli -gu zuu 'gbu, o yia wa 'yi nyima tiklu nya. ³ -A ka -Lagoo dli -gu zuu 'gbu, -a nua we 'wola nu, o ka dudv lala o weli nya. -Lu weee wa yia -yo, o ka we lala, -lu wa 'nia mneni wa 'ka -yoyi, we nya.

⁴ *Abeli ka -Lagoo dli -gu zu, we 'dee 'gbu 'slaka o -saa -Lagoo -yla, we yia o bheli kpasaa Kaenen -nu 'wozi. Dlizovee 'gbu Abeli yia nyime tiklu -ze, 'in -Lagoo yia o wlawlaluu gbu -yoywuu. Abeli ka tli, 'in o mi gbada 'yil weee nya, -we ka gbu -wa, o ka -Lagoo dli -gu zu.

⁵ Enaku ka -Lagoo dli -gu zu, 'in -Lagoo yia o 'wobhu -moo yi 'wlu nu, o tli. -Lagoo yia o 'de kwesi o belu. We 'dee 'gbu wa 'ni mneni wa 'ka o 'yi. -Lagoweli nee nu, da -Lagoo 'nia -slo Enaku 'wobhu, -mo nanu o dudv.

⁶ Nyime -o 'ni -Lagoo dli -gu zu, -mo 'ni mneni -mo 'ka o dudv namanu. Nyime -o -ka -Lagoo -yolanyini, dli o zua nu, -Lagoo mi, 'in -wa talia o da, 'in o nua wa 'nanu 'wu.

⁷ *Nowee ka -Lagoo dli -gu zu. Gbunya -we 'kaa ci lenu, 'in -we wa'a 'yia -slo -yo, we -gugbu -Lagoo gbaa o -yla, 'in o yia we -yoywuu. We 'dee 'gbu o bhlaa batoo 'kadu nu, 'in we yia o -yo o -budunwee -nyima gbuwusa. 'Sa Nowee dlia dudv -nyima gbu. Nu, -Lagoo 'yia o nyime tiklu nya, -we ka gbu -wa, o ka -Lagoo dli -gu zu.

⁸ Ablaamu ka -Lagoo dli -gu zu. Da -Lagoo laa o, 'in o yia -mo weli 'woywuu, -mo 'nonyezuzue nya. -Lagoo nee nu, o 'ka o dudv 'nye o -nu nya. O yia wee dudv gbegbein mi, -zugba o 'ni -bha da -yi. ⁹ Dlizovee 'gbu, dudv -we -Lagoo 'kaa o 'nye, o yia -mo ladu 'lakpayu 'bhisa. -Mo o -dlia *'naabudu zo la. 'Sa *Izaki -yo *Zakobu 'so nu 'yaa. -Lu -we ka weli -Lagoo wlaa Ablaamu -yla, wamia yi 'yaa we 'yia. ¹⁰ Nu, 'gbe yabhlo, -we ka -budunya mia 'gwlu sa 'nanuu, 'mu Ablaamu mia woda. Wee gbe mia, -Lagoo de tlia we la, 'in o yia we 'sobha.

¹¹ Ablaamu 'nyoo *Sala ka -Lagoo dli -gu zu. We nya -Lagoo 'nye o 'yu -yiyee 'tite, -zugba o ka go. -We ka gbu -wa, o mi we -gu nu, -Lagoo o 'bhulu o weli -gu la. ¹² We 'dee 'gbu, o nyime yabhlogbo yia zua 'kadu lala, -zugba o gove kapa kapaa 'gbu o 'wlu nyime -o mi tida yida. Waa zwayli -nyimaa 'wuzulo 'wlu sa -zeli we mi yali. Wa 'wlu 'ya gumunyu nyeyo -buse, nyime 'ni mneni o 'ka wa zeli.

¹³ Dlizovee nya waa nyima weee tlia. Zuzunya, -we ka weli -Lagoo wlaa wa -yla, wa 'ni we kwezi, nu, wa ka we -yoyi 'pipi, 'in we yia wa 'muna 'wola. Wa nee nu, 'lakpanya wa -mia, 'in wa mia nonunya nya dudv -gu. ¹⁴ Wa -ka 'sa gba nu, mu slolua nu, dudv -we -gu wa 'kaa ladi, wa mi we dataida. ¹⁵ Da wa 'bhua nu, wa'a pupali wa 'wlukoon we -gula. We -ka yaa wa dli mi we -gu, -zugba wa mneni wa 'ka lobbhiti. ¹⁶ Nu, dudv -zunu -we -gu wa 'kaa ladi, -we ka da wa mia talida, -we mia yali, mu -wa. We 'dee 'gbu wa -ka -Lagoo la wa Dide,

* 10:38 We ji -wa 'yae: nyime -o mia nyime tiklu nya 'mi 'yu, dlizovee 'yoo -gu o yia nada -tua.

we'e 'bhali ɔ zu. Nu, ɔ ka wa -yla 'gbe yabhlo 'sobha.

17 Ablaamu ka -Lago dli -gu zu. We nya ɔ wlaa Izaki 'slaka nya da -Lago ylaa ɔ la. Nu, ɔ ka ηwnu ɔ 'ka ɔ 'yu yabhlogboɔ wla 'slaka nya, -zugba -Lago ka ɔ -yla weli wla. 18 -Lago neɛ 'cin ɔ -ylaɛ: «'Yuoyua -wa in gbaa -mi -yla nu, 'yia -na yia wa, Izaku gbegebein -na yia wa 'yia.» 19 -Bha Ablaamu pupalia 'wlukoon la nu, -Lago ka 'tite ɔ 'ka Izaki 'wosob tithinya glaa. We 'deɛ 'gbu, -Lago 'nyea ɔ 'yu ɔ yoo lu, we 'wlo sa tithinya glaa -mɔɔ bhu.

20 Izaki ka -Lago dli -gu zu. We nya ɔ ηwnaa *Zakobu -yo *Ezau 'nyu la, -we 'kaa wa 'yli cu 'gbu.

21 Zakobu ka -Lago dli -gu zu. We nya ɔ tithi bhla cipaa, 'in ɔ yia *-Zezefuu 'yua 'nyulanwana -bhlo -bhlo. ɔ kwlia 'wu ɔ kɔosu -gu, 'in ɔ yia -Lago bobo.

22 -Zezefu ka -Lago dli -gu zu. We nya, ɔ tithi bhla cipaa, 'in ɔ yia Izlaelnyimaa Ezipotu -tla gbu gba. 'In -we wa 'kaa ɔ 'kwie nonu, ɔ yia we gba.

23 Moizu dide -yo ɔ 'nyaa ka -Lago dli -gu zu. We nya wa gwalia ɔ, 'in wa yia ɔ zize 'cu ta zo. Wa 'yia nu, ɔ 'yu nani 'yli, wa 'ni tite 'nonwe -sasiee daa nyanɔ nu Ezipotu -nyimaa 'wlulapilnyo kwɛɛ.

24 Moizu ka -Lago dli -gu zu. We nya ɔ 'ylimania, ɔ 'ni 'yibha wa gbaa nu, Moizu mia, Ezipotu -nyimaa 'wlulapilnyo ηwnoyuu yu -wa. 25 ɔ ka we -yohwnu ɔ 'ka sia -Lagoɔ nyima glaa. We mi 'sa 'bhie, ɔ mnene yaa ɔ 'ka gbonyuuu lenue 'wu -mɔna li bhla -seleɛ -nu nya. 26 Ezipotuu 'ηnimnili -zu 'wu, nu, wa 'ka ɔ veli -Lagoɔ -Bhasanyo 'bhisa, -mɔu nani ɔ dudu we -zi -lu weee. Nu, -we -Lago 'kaa ci ɔ 'nyɛ we -gu ɔ 'yli mia.

27 Moizu ka -Lago dli -gu zu. We 'gbu ɔ yia Ezipotu 'bhu, 'in ɔ 'ni wa 'wlulapilnyo kwɛɛ nyanɔ nu. ɔ ka dli 'temani neɛ nyime -ɔ yi -Lago -yo, -Lago -ɔ wa'a 'yia -yo. 28 ɔ dli zɔvee 'gbu ɔ yia *'Wozitilyu 'fetu -sasiee ladi. 'In ɔ neɛ Izlaelnyimaa -yla wa tli klolo 'pɔn -yo, -mɔu yi 'wlo nu, 'anzi -we -Lago

zua tithi kwɛɛ, we 'bha Izlaelnyimaa 'yuaa tianu.

29 Izlaelnyimaa ka -Lago dli -gu zu. We nya wa yia *gumunyu Zalu lɔplili dudu klo -gu 'bhisa. 'In Ezipotu -nyimaa -wa mia wa 'bi 'kaa 'plia yi, 'in 'nyu yia -maa -gu yeli.

30 Izlaelnyimaa ka -Lago dli -gu zu. We nya wa bibeaa Zelikogbe 'yli gbeso, 'in we suo yia bhli.

31 'Naabizihwno *Wlaabu ka -Lago dli -gu zu. We nya -wa'a zua -Lago 'nonwe, 'in ɔ -yo wa 'nia tli dabudu. Nu, nyimaa didedidenya -wa mia Izlaelnyimaa nya, ɔ ka wa zize.

32 Sa in 'ka 'ya gbaa? Nu, Zedeon klaa, -Balaki klaa, Samoson klaa, Zefote klaa, -Davidi klaa, Samueli klaa, we -yo *-Lagobbu -falipanya, -maa -gugbuu gbagbie -tlɔɔ 'mi -yla la.

33 -Maa ka -Lago dli -gu zu. We nya -maa lua dudu duuun -gu -nyima, -maa plia nyima 'wlu la tiklimimie nya, -we ka weli -Lago wlaa -maa -yla, 'in -maa yia we 'yi. Nu, -maa ka -jlaa ηwe gban, 34 'in -maa yia -kosu 'tite nyumonu, 'in -lu 'nia -maa yli tugugble 'yu. Nu, wa 'ni bha late, 'in wa yia latemani. Tu 'wu, wa ka latemani, 'in wa yia wa tonyima -gugali. 35 'Nwni talba ka -Lago dli -gu zu. We nya wa 'yia wa tithinya 'wosoda, 'in wa -yo wa 'so yia -mi.

Nu, talba wa 'palia 'klyie 'wu bhabha. We mi 'sa 'bhie, -maa 'ni -maa 'deɛ 'yitide gbu -yohwnu. Nu, 'klyie 'wu -maa tlia, 'in we 'bigu, -maa 'ka 'yliyogagie -zɔnu 'yi. 36 Talba mia, -maa wa velia, 'in wa selia -maa. Talba wa gban nete -llukpe nya, 'in wa yia wa -kasu 'wopa. 37 Talba wa 'bhaa gbaku 'wu, wa yia talba 'wodi 'so, 'in wa yia talba 'bha tugugble nya. Talba gwaa la, bhabhlee ku -yo wlii ku -wa -maa -bana. Wa yia -maa boba 'woti, wa yia -maa 'klyie 'wopali, 'in wa yia -maa gbonyuu 'wluo nu. 38 Dudugbu -nyima 'ni waa nyima -manu 'klu -ka. -Maa -yo lagwagwie ka da weee 'plili: wa ka da bebleɛ 'plili, wa ka -gogo 'wlu mi, 'in wa yia tokpanya -yo 'bhokanya 'wu ladi.

39-Lagɔ ka wa yibheli dlizɔnya nya, -we ka gbv-wa, wa 'dɛ weee ka ɔ dli-gv zv. Nu, -we ka wɛli-Lagɔ wlaa wa -yla, wa 'ni 'maslɛn we 'yi. 40-Lagɔ ka 'ya -a 'dɛ weee -yla -lu -zɔnv ladi, we 'dɛɛ 'gbv, wa 'ni mneni wa 'ka -mi tiklu we 'ka gba, -zugba -a 'ni wa glaa -mi.

12

A 'tɛmanɪ dli siasie 'wv

1 Waa gbɔdayinyaa -zlo bibeaa -ain, 'in wa mia -ain ylada. We 'dɛɛ 'gbv, -we weee nyenia -ain -a 'bhv we 'bi. Gbɔnyuu, -we bhla -ain la bhebhe, -a 'bhv we 'bi. Gwagwa -yoo wa palaa -ain -yla la, -a 'tɛmanɪ dli -a -yɔ gwagwɛ 'ka we bhloluda nyini. 2 -A yla -Zezu 'yɪ weee nya. Mɔ -wa -amɪaa dlizɔvɛe gwedɪda, 'in mɔ -wa we gbalinyɔ. ɔ yi 'mɔna -we ɔ 'kaa li -yɔɔ 'gbv, ɔ ŋwnua wa 'ka ɔ *su -gv lakɔlv, ɔ 'ni -mɔv zv -lu la. -Slɛn mia, ɔ -dɪli -Lagɔɔ 'ŋɪmɪkpee lilisɔlv la.

3 Cɪn, a 'pa -Zezu dli -gv. Sa gbɔnyuu -lɛnɔnya -sɔlvɔ ɔ -yɔwɔ, 'in ɔ 'ni -maa kwɛɛ -gwa, a ligbe we, 'kɔa yi ain 'ylila wla, 'in a yi -Lagɔ dli -gv -sa. 4 A ka gbɔnyuu nya gv, 'in a 'ni we nya tɪtlie 'yu nyini. 5 -Lagɔ ka ain 'dɪzv, 'in a yia dlv. ɔ 'yua 'bhisa ɔ gbaa ain -ylae:

«Na 'yu, Jejitape -ka -mi 'wɔslamanɪ ni, -in zv -na 'dɛ 'yliyɔ.

ɔ -ka -mi -yla -na gbv lapali ni, 'kɔa 'na wlali -mi 'ylila -ni.

6 Jejitape mia,

-wa ka zɛ ɔ -kala,

'ma ɔ slamanɪ 'wv.

-Wa weee ɔ yia ɔ 'yua 'bhisa,

'ma ɔ paa -kaslv 'wv.»

7 A -ka siada -mi, -Lagɔ 'ka ain 'wɔslamanɪ gbv -wa. ɔ 'yua 'bhisa ɔ bhua ain 'wv. 'Yu, -ɔ ɔ dide'e 'slamanɪ 'wv, -mɔɔ 'ni -mi. 8 -Lagɔ mia, ɔ 'yua weee ɔ slamanɪ 'wv. ɔ 'ni ain 'wɔslamanɪ ni, -zugba bhoyi -gv -yua a -mia, a 'ni ɔ 'yuaa 'dɛbhie -gbolu. 9 -Amɪaa dɔdv -gv -didea ka -ain 'wɔslamanɪ, 'in -a yia wa 'nɔŋwe zv. Nu, we -ka 'sa -mi, -amɪaa Dide -Lagɔ -ɔ mia yali, -a pɪli ɔ zɔla, -a 'ka 'yliyɔgagɛ 'yi. 10 -Amɪaa dɔdv -gv -didea mia, 'wv wa slamanɪ -ain

bhla -sɛɛ yabhlo nya wa dlu da. 'In -Lagɔ mia, -amɪaa 'dɛɛ zɔzɔnv 'gbv ɔ slamanɪ -ain 'wv, -a 'ka -mɔwɪluda -mi ɔ 'dɛ 'bhisa. 11 Wa -ka -ain 'wɔslamanɪda -mi, we'e namanɪ -ain dɔdv, we'e -la -ain 'mɔna 'wv. 'In cɪci, -wa wa 'slamanɪ 'saa 'wv, 'in -maa tɔa 'wv tiklu 'wɔtɔvɛ -dlɔɔ nya.

12 We 'dɛɛ 'gbv amɪaa sɔnya -we sia, 'in -we a bɛɪa zɔ, a 'bhv we 'wv. Amɪaa 'kukulu -we sia, a 'tɛmanɪ we la. 13 A pali 'yoo -zɔnv la amɪaa bhv -yla, -ɔ mia 'tɪgɪda ɔ yi bhli, ni, ɔ 'ka 'pv.

'Yibhalgbvnya

14 Nu, a fa -mɔ 'kɔa la a 'ka 'wɔtv -dlɔɔ nyima weee nya, 'in bhv -we nania -Lagɔ dɔdv, a 'ka we nɔ. We 'ni -mɔv ni, nyimɛ yabhlogbɔɔ 'na 'ka Jejitape 'yi. 15 A zɔ amɪaa 'dɛ 'yliyɔ, -mɔv yi 'wlv ni, a pali -Lagɔɔ 'nanɪdli -blɪgv. 'In -petu 'nyuu yabhlogbɔɔ 'na mini ain glaa -ni, we 'ka gbv duun -nyumo, 'in we 'ka we gu nyima 'wɔlamneni -ni.

16 A zɔ amɪaa 'dɛ 'yliyɔ -mɔv yi 'wlv ni, ain glaa nyimɛ yabhlogbɔɔ -ka mɔtnɪ kwɛ, 'in a yi -we mia -Lagɔɔ -nv nya 'wɔnyɛ Ezau 'bhisa. Nu, mɔ 'paa ɔ 'dɛɛ kpasabi pɛlv ɔ 'bɪsɔayu kwɛɛ lililuu -kaklv -bhlogbɔɔɔ 'gbv. 17 A -yi we 'ji ni, -mɔ 'yu gbɛgbɛɪn, ɔ 'yɪbha ɔ dide ŋwna ɔ 'nyu la, 'in -mɔɔ 'ni we -yɔŋwnu. Nu, wie nya ɔ bhuhhoea ɔ dide -mɔɔ 'ka -mɔɔ wɛli 'bhiti, 'in -mɔɔ 'ni we mneni.

18 Amianv -Lagɔɔ -yɔlanynie -yɔ bhlasabhla -Izlaɛlnyɪmaa -nv 'ni -bhlo -mi. Nu, -gɔgɔ 'kadv -we wa mnenia wa 'ka kwɛzi, amɪa 'ni we -yɔlanyni. -Kosu 'kadv klaa, nikpise klaa, -sabɔ klaa, we -yɔ 'nyuu -pɪpɛ 'kadv, a 'ni we -yɔyi. 19 A 'ni lɛglɛ -yɔ wɛli 'nv. Nu, Izlaɛlnyɪma ka 'sasɔkpa wɛli 'nv, 'in wa nɛɛ wa 'nia we -putu yukwli pɔlv. 20 -We ka gbv -wa, -Lagɔ nɛɛ wa -yla: «-ɔ -ka -gɔgɔ 'kadv ni kwɛzi, we yi numɛ -zɛ, a 'bha ɔ gbɔkv 'wv.» Wee wɛli mia dɛ, we -kali -yɔ wa -yla. 21 -We wa 'yia -yɔ, we ka wa nyanɔdli 'wɔslu, 'in Moizɪ nɛɛ: «In mi tɛɪda, nyanɔ ka 'mi dli 'wɔslo.»

22 'In amɪa, a ka -gɔgɔ 'kadv wa laa *Siɔn -yɔ 'yliyɔga -Lagɔɔ 'gbe -yɔlanyni. Yalu *-Zeluzalɛmv, mɔ 'anzu

'wlu -nyacun mia 'mōna lida, -mō -wa. ²³ -Lagō tīa -yua -wa ka ḡnī mia yalī cēlida, da wa gbēlia 'wlu, a ka -bha -yōlanyni. -Lagō, -ō bhua nyūma weee -yōgbu 'wū, a ka -yōlanyni. A ka nyūma tiklū -wa ka tiklīmūmie gbāa -yōlanyni. ²⁴ -Zezu -ō -wa *'wūsuslōlue loluu 'kōlv, a 'ka -yōlanyni. 'In -yōlanyni -we wa slua la, 'in -we 'yilia we -zia Abēlu 'pōn, a 'ka we -yōlanyni.

²⁵ We -ka 'sa -mī, a zū amīaa 'dē 'yliyō, a yī -ō mia aīn -yla gbū gbada, -bligūpalī. Da dūdū -gū, Moizī ka Izlaēlnyūma 'dīzū, -maa 'nī -ō wēli 'wōḡwū, 'in -Lagō yia wa -kaslv 'wōpa. -We -ka -amīa, yalī -Lagō mia -aīn -yla gbū gbada. Nū, -a -ka -ō -bligūpalī, -a 'nī mnēni -a 'ka -ō kwēē 'tīa. ²⁶ Bha mia, -Lagō wēli zuklūa dūdū. -Zēēn mia, -ō ka we gba -aīn -yla, -ō nēē: «Dūdū -tapa na yia zuklūa, 'in -slēēn we 'nī dūdū -bhlogbōō, nū, dūdū -yō yalī 'sō na yia zuklūa.» ²⁷ -ō -ka gba «-tapa» nī, gbū yabhlo we slōlūa -aīn. Mv -wa nū, -lu -we -Lagō -laa la, -we 'kaa zuklū, la we yia 'bhva. Nū, -we 'nīa mnēni we 'ka zuklū, -bha we yia -tva.

²⁸ -Amīa mia, -Lagō ka -aīn 'tīe 'nyē, -a -yō -ō 'sō 'ka nyūma 'wlulapūlī. Wee 'wlulapalīe 'nī mnēni we 'ka zuklū, we -ka 'sa -mī, -a 'pa -Lagō fuo, -a bōbō -ō -ō dūmasa, 'nōḡwēzūzūe -yō sōsūe nya. ²⁹ Cūn, -amīaa -Lagō mia, -kosu -we saa -lu la, 'mū -ō -mīa.

13

Sa -a 'kaa -Lagō dūdūnamanī

¹ Nū, a -tv zēkīkalīda, sa -Lagōbhēlia 'kaa we nū, 'sa. ² 'Lakpanya, -wa yia amīaa -gbe, a kpa wa sō 'sō nya. Nyūma tōlvā nū 'saa, 'in wa yia 'anzīnyaa 'lakpasu kpa, wa 'nī we 'jīyībhēli. ³ -Wa mia -kaslv 'wū, a 'pa wa dlī -gū nēē amīa -yō wa sō mī -kaslv 'wū. -Wa, wa mia sīalīda, a 'pa 'ya -maa dlī -gū, -we ka gbū -wa, amīa ka ku, 'in wa mnēni wa 'ka aīn sīalī.

⁴ Nū, nyūma weee zū kōkwalīe 'nōḡwē. 'Lowlī -yō -ō 'ḡwōnō mīmūnī -yla tiklū. Mōtnī kwē -cīan -yō -wa -yō nyūma weee dīa -budu 'wū, -Lagō yia wa -yōgbu 'wōbhua.

⁵ 'Gwēzīi 'ylibīlanōnōe 'na -zēli amīaa dlī zō gbū -bhlogbōō -nū. -We a kaa, we namanī aīn dūdū. -Lagō 'dē nēē:

«In 'na 'ka cī 'sa -mī tī,
in 'na 'ka cī -mī 'bībhū.»

⁶ We -ka 'sa -mī, -a mnēni -a 'ka gba, -amīaa -gū nya -bīē:

«Jējitapē yia 'mī 'wōsaa.

In 'na 'ka nyanō nū.

Lēē -lu nyūma 'ka 'mī nōnva?»

⁷ A ligbe amīaa 'yugalīnyaa tīanū -wa gbāa aīn -yla -Lagōgbū. Da wa -gaa 'yliyō, bhū -we wa nōa, amīaa 'dē ka we -yōyī. Sa wa nūa -Lagō dlī -gū -zūda, a nū 'sa. ⁸ -Zezu mī -Zezu -bhlokpādē nya. Zūbha klāa, -zēēn klāa, we -yō 'yī weee nya, -ō 'bhīti. ⁹ -Slōlue loluu 'yī -bhlo -bhlo -we bhva da -putu, a 'na 'tīdēli nyūma 'yī wa 'ka aīn -dawlī 'wōnū we nya. -We 'kaa aīn 'kōaylī 'pa, we nanī 'yī nū, we -mī -Lagō 'nanī nya, līlīlū tīte 'nōḡwēzūzūe -we'e -saa we 'nōḡwē -zōnyā 'wū, we 'na -zēli -mōv -nū.

¹⁰ -Amīa ka 'slakagōsalū yabhlo. We -gū -slaka mia, -Lagōbōbōnyā, -wa saa *Zūifūv nūmekupalū zō 'slaka, wa 'nī we 'klū -ka wa 'ka we lī. ¹¹ Wanū -gbe, *-Lagōbōbōnyāa -kanyō 'kadū mia, -mōwlvōda 'tata -yō nūmaa 'pōn plāa. Nū, mū -wa nyūmaa gbōnyūū 'slaka. Wee nūmaa -kpabhīe mia, wa 'gbe -glīma wa sīea we. ¹² We 'dēē 'gbū, -Zezu yia -Zeluzalēmōgbee -glīma tūlī, -ō 'ka nyūma -mōwlvō -ō 'dēē 'pōn nya.

¹³ -We mia 'dēē 'gbū, -a 'tīa -mō, -a -yō -ō 'sō 'ka 'wōgbēli 'gbe -glīma, 'in wa 'ka -aīn vēlī -ō 'bhīsa. ¹⁴ Da dūdūgū -gbe -we 'wū -a mia, 'plīa we yia. Nū, 'gbe -we 'kaa cī yī, we da -a mia -talīda. ¹⁵ Nū, 'slaka -we -a 'kaa -sa -Lagō -yla -Zezū gbegbēin, mū -wa nū, -a bhīlī -Lagō 'ḡnī 'yī weee nya. -Mūv jī -wa nū, ḡwēē -a wlēlia we nū, -Lagō 'yī. ¹⁶ A 'na dlōlv gbūzōnūv lēnōe -yō 'wōsīsalīe 'wū -nū, nū, mū -wa 'slaka -we nanīa -Lagō dūdū.

¹⁷ A zū amīaa 'yugalīnyā 'nōḡwē, a pūlī wa zōla. Ma zōa amīaa zūzū 'yliyō. -We ka gbū -wa, 'ma -Lagō yia we -gūgbū layībhaa. A -ka wa 'nōḡwē zū, 'in

wa nua wa lubho 'muna nya. We 'ni -
muvv, 'klu -susue nya wa yia we nua,
'in -muv 'na 'ka ain 'wusa.

¹⁸ A bhuhhoe -Lagɔ -amɪaa -nɔ nya.
A -yi we 'ji nu, -amɪaa 'wlukuv'un dɪlɪ
-ain gbv, nu, gbvzɔnɔv lɛnɔv 'klɪ -a mɪa
'yɪda 'ylɪ weee nya. ¹⁹ Amɪaa zukpa -
wa, -we na yɪbhaliɪ aɪn 'dɛbhiɪ mɔ -
wa nu, a bhuhhoe -Lagɔ ɔ 'ka 'mɪ 'yoo
'nyɛ, 'in in 'ka ain glaa nɪni sɔv.

²⁰ -Lagɔ, ɔ nyɛa -ain 'wɔtɔtɔv -dlɔɔ,
mɔ 'bhua bhlabhlɛɛ 'yliyɔzɔnyɔ 'kadɔ,
-amɪaa -Kanyɔ -Zezu 'wɔ tɪtɪlɪnya glaa,
'wɔsuslɔlue -we 'nɪa bhloluda -kaa
'pɪɔn nya. ²¹ ɔɔ -Lagɔ 'nyɛ ain 'tɪtɛ a
'ka gbvzɔnɔ ɔ 'yɪbhaa lɛnɔv. -We naniɪ
ɔ dɔdɔv, ɔ nɔ we lɛ -ain 'wɔ -Zezu Klisu
gbɛgbɛɪn. 'Nɪmɪnɪɛ -mɪ -Zezuu -nɔ
nya 'ylɪ weee nya. *-Amɛnɪ.

Welpapɪe

²² Bheliɪn, amɪa na paliɪ zukpa.
Nu, a pɔlv 'kɔayli -pa -wɛli nɪ yukwli
dlɪtɪɛ nya. Nu, -we in cɛliɪ da 'sɛbhɛ nɪ
'wɔv, we 'nɪ tlɔlv bhabha. ²³ In 'yɪbha a
yɪbheli we 'ji nu, wa ka -amɪaa bheli
Timotee -kasɔv 'wusa. ɔ -ka na -gbɛ yi
-pa nɪ, in -yɔ ɔ 'sɔ, 'in -a mɪni amɪaa -
gbɛ.

²⁴ A -sa amɪaa 'yugalɪnya weee -yɔ
-Lagɔnyɪma weee fɔv. Italiɪ -dɔdɔv -gv -
bheliɪ nɛɛ, wa -sa ain fɔv.

²⁵ -Lagɔ ŋwɪna a 'dɛ weee 'nyu la.

'Zakee 'sɛbhɛ

*'Zake -wa bha *-Zeluzalɛmɔv -Lagɔnyɪmaa 'yugalɪnyɔ yabhlo. 'Sɛbhɛ nɪ ɔ cɛlɪa, ɔ 'ka -Lagɔnyɪma we -slolu nɪ, wa -ka -Zezu dli -gɔ zɔ, we mɪ nɪ, wa nɔnɔbhɔ -mɪ tɪkli.

Fɔsawɛli

1 -Amɪ, *'Zake, saa aɪn fɔ. -Lagɔ -yɔ Nyɪmaa -Kanyɔ -Zezu *Klɪsɪ lub-honɔnyɔ in -mɪa. *Zuɪfɔ weee mɪa -Lagɔnyɪma nya, wa palɪa 'kɪlyɛ 'wɔ, -wa mnenɪa la dɔdɔ weee -gɔ, 'ma na paa na fɔsawɛli yoo.

Dlɪzɔzɔve -yɔ gbɔyɪlo

2 Na bhelia, laylagbɔ -bhlo -bhlo -nya -we lɔ a yɪa 'plɪlɪa, a yɪa we 'mɔna 'kadɔ nya. 3 A yibheli we 'jɪ nɪ, a -ka dli 'tɛmanɪ laylagbɔ 'wɔ, dlɪtɪe we nyɛa aɪn. 4 Nɪ, amɪa dlɪtɪe ɛnɔgbɔ -zɔnɔ nɔ ɛ tɪkli, 'in a 'ka -mɪ tɪkli gbada, -lu yabhlogbɔɔ 'na bɔlɔ aɪn 'wɔ -nɪ. 5 Amɪa lɔnyɪmɛ yabhlo 'nɪ gbɔ -yɪ nɪ, ɔ -zlalɪ we -Lagɔ, ɔ 'kaa we ɔ 'nyɛ. -Lagɔ nyɛa nyɪma weee -lu bhe 'nanɪdlɪ nya, 'in ɔ'ɔ kpɔtɔa we, ɔ 'ka we ɔ 'nyɛ. 6 Nɪ, ɔ -zɪa we dlɪzɔzɔve weee nya, ɔ 'na lɔlɔ dli -nɪ. Nɪ, nyɪmɛ ɔ lɔa dli, ɔ 'wɔlɔ gumunyuu -gbɔgbɔ, -we -pɪpɛ bhua 'wɔ, 'in we kwaa we sɔ weee lɔ, mɔ. 7 -Mɔv 'sasɔkpa -nyɪmɛ 'na -dɪlɪ dlɪ zɔ, ɔ 'na gbali -nɪɛ: «Jejɪtapɛɛ kwɛ -lu na yɪa 'yɪa.» 8 Nɪ, dlɪlɔnyɔ -wa, dli ɔ lɔa ɔ ɛnɔgbɔ weee 'wɔ.

Boba -yɔ 'ɲɪmɪnɪe

9 Na bheli bobabhanyɔɔ dli namanɪ, nɪ, -Lagɔ yɪa ɔ 'ɲnɪ 'wɔbhua. 10 'In 'ɲɪmɪnɪnyɔɔ dli namanɪ, nɪ, -Lagɔ ka ɔ 'ɲnɪ zɔbɛli. Nɪ, bhɪa ɔ 'ɲɪmɪnɪe yɪa -fliii -petuu -bɔ 'bhɪsa. 11 Sa 'yɪlɔ -ka 'wɔsɔ we suloo 'tɪtɛ nya, we yɛlɪa -petu, we -bɔ bhɪlɪa, 'in we 'yɪlɪnɔ bhɔa la, 'sa 'ɲɪmɪnɪnyɔ yɪa labhɔa ɔ ɛnɔlu glaa.

12 Nyɪmɛ ɔ dɪa laylagbɔ zɔ la dlɪ 'tɪtɛ nya, 'wɔtɔtɔve -dlɔɔ mɪ ɔ -nɔ nya. Nɪ, ɔ laylaylɛe 'bɪgɔ, ɔ yɪa ɔ 'pɛnɪe 'yɪa. ɔ 'pɛnɪe mɪa, 'yɪlɪyɔgagɪe -we 'nɪa bhɪlɔluda -ka, -we -Lagɔ gbɪa ɔ 'ka -wa -kɪlɪa ɔ zɛ 'nyɛ, mɔ -wa.

Gbɔnyuuu ɛnɔ tɔ'v 'bhɔ -Lagɔɔ -gbɛ

13 Nɪ, gbɔnyuuu ɛnɔ tɔ -ka nyɔɔ 'bha, ɔ 'na gbali -nɪɛ:

«-Lagɔ ka 'mɪ we 'tɔ 'bhali».

Gbɔnyuuu ɛnɔ tɔ'v 'bha -Lagɔ, 'in ɔ'ɔ 'bhali nyɪmɛ gbɔnyuuu ɛnɔ tɔ. 14 Nɪ, nyɪmɛɛ 'dɛɛ dli 'wɔnynɪ -gbɔnyuu mɪa, mɔ yɪa ɔ la. Mɔ gbɪzɛa ɔ 'wɔ, 'in ɔ bhɔa we lubhu ɲwɛ. 15 'In wee dli 'wɔnynɪ -gbɔnyuu mɪa, mɔ plaa nɔkplɪa, 'in we gwɪlɪa gbɔnyuu. 'In da gbɔnyuu -ka 'yɪlɪmanɪ 'kadɔ, 'in -mɔv gwɪlɪa tɪtɪe.

16 Na bhelia -zɔnɔ, a 'na nɔnɔ amɪa 'dɛ -dawli 'wɔ -nɪ. 17 'Nyɛnyɛlu weee -we nanɪa 'yɪlɪ, 'in -we mɪa tɪkli, -Lagɔɔ -gbɛ we bhɔa. 'Yɪlɔ klɪa, 'cɔ klɪa, -zɛlɪ klɪa, mɔ -laa we la. 'Bhɪtɪ wee -lɪ -mɪnɪ bhɪtɪa, 'in we tɪa -aɪn nɪkpɪsɛ 'wɔ. -Lagɔ'ɔ 'bhɪtɪ we 'bhɪsa. 18 ɔ dɔmagbɔ nya, ɔ -la -aɪn la gbɔzɔnɔ wɛlɪ nya. 'In -a 'ka ɔ lalalu weee 'yugalɪnyɪ -zɛ.

Wɛlɪ yukwli pɔlɔve -yɔ we -gɔgbɔv ɛnɔve

19 Na bhelia -zɔnɔ, a yibheli we 'jɪɛ: nyɪma -mɪ yukwli -pɔnyɪa slɔɪ nya, 'in wa -mna 'wɔ gbɔ -gbada, wa -mna 'wɔ 'cɛ -pada. 20 Nɪ, 'cɛpanyɔ mɪa, ɔ'ɔ nɔ gbɔ tɪkli ɛ -Lagɔ 'yɪlɪa 'wɔ. 21 We 'gbɔ, a palɪ pɔɪnplagbɔ -yɔ ɛnɔgbɔ 'nyuu weee -blɪgɔ. Wɛlɪ -Lagɔ faa aɪn dlɪ zɔ, a ɲwɪnɔ 'dɛɛ 'wɔtɪtɪe 'kɪenyɪ nya we gbɔ -yɔ. Nɪ, mɔ mnenɪa we 'ka aɪn gbɔ 'wɔsa.

22 A 'na nɔnɔ amɪa 'dɛ -dawli 'wɔ -nɪ: a 'na pɔlɔ -Lagɔwɛlɪ yukwli bhe -nɪ, a nɔ we -gɔ zɔzɔnɔ sa. 23 Nɪ, ɔ pɔlɔa -Lagɔwɛlɪ yukwli, 'in ɔ'ɔ nɔa we -gɔ, ɔ 'wɔlɔ sa nyɪmɛ -mɔnɪ: nyɪmɛ ɔ yɪa ɔ 'dɛ -vlɪgnɪ 'wɔ, 24 'in -mɔv 'bɪgɔ, ɔ -ka ɔ 'dɛ yɪlaylɛ bhɪa, ɔ mɪnɪa -bha -bhɪlɔkpadɛ sa ɔ mɪmɪnɪa 'wɔlɔ, 'in ɔ dlɔa we 'wɔ. 'Sa ɔɔ nyɪmɛ mɪa. 25 Nɪ, nyɪmɛ ɔ bhɪlɪa -Lagɔɔ tɪtɛ tɪkli 'yɪlɪyɔ la, 'in ɔ nɔa we -gɔ, 'mɔ -Lagɔ yɪa 'nyulɪnɔwɪnɔa ɔ ɛnɔgbɔ 'wɔ. Wee tɪtɛ 'gbɔ, ɔ 'kaa ɔ 'dɛ -yɪa -tɔ. ɔ 'na pɔlɔ we yukwli bhe -nɪ, 'in ɔ 'na dlɔlɔ we 'wɔ -mɔv 'bɪgɔ -nɪ. Nɪ, ɔ zɔ we 'nɔɲwɛ.

26 Nyɪmɛ ɔ dɪa we dlɪ 'wɔ, 'in ɔ gbɪa: «-Lagɔnyɪmɛ in -mɪa», ɔ 'nɪ ɔ mɪa kpa sa -yɪ, ɔ 'dɛ ɔ nɔa -dawli

'wɔ: bhe ɔ mia -Lagɔ 'wɔ. 27 Nu, -we Dide -Lagɔ ylaa sa -mɔwɔ -Lagɔ 'wɔ -mɔmɛ -yɔ -Lagɔ 'wɔ -mɔmɛ -zɔnu nya, mɔ nɪ: -Lagɔnyɛ kpa kwiiyua -yɔ -dɔgbɔwɔ 'nanɔ wa siasie 'wɔ, 'in ɔ 'ka ɔ 'dɛ 'yliyɔzɔ dɔdɔgɔ gbɔnyuuu gbɛgbɛin.

2

Amiaa lenɔgbɔ -mɪ -bhlo nyɪma weee gbɛgbɛin

1 Na bhelia, -amiaa -Kanyɔ -Zezu Klisi ɔ ka 'ɲɪ -zia 'ɲɪ weee 'wɔ, amia zɔa ɔ dli -gɔ. Amiaa lenɔgbɔ -mɪ -bhlo nyɪma weee gbɛgbɛin. 2 Sabhisa, 'ɲɪmɔnyɔ yabhlo plaa amiaa *-Lagɔbudu zɔ sɔwɔ -can -yɔ 'ylinanɔ -bana -zɔnu bhabha nya, 'in bobabhanyɔ yabhlo yia -mɔ pla 'ya -bana -zɔzɔ nya. 3 A 'bhitia ɔ kaa -bana -zɔnu 'wɔ -gbɛ la, a yia ɔ 'nɔɲwe zɔ, 'in a nɛɛ ɔ -yla: «-Mɪ, -in -dɪ da la 'ɲɪmɔnyaa ladɪda!» 'In a nɛɛ bobabhanyɔ -ylaɛ: «-Mɪ, -in -tɔ dɛ 'yɪgbɛda! We 'nɪ -mɔwɔ, -in -dɪ da la, dɔdɔ na bhɔ -yɔ.» 4 We -ka 'sa -mɪ, -yɔsɪsalɔgbɔ a nɔa lɛ a 'dɛkɔa nyɪdɪ, 'in a bhua nyɪmaa -yɔgbɔ 'wɔ wa ku -yɔ, 'wlukɔn lapɔpalɛ 'nyuu nya.

5 A pɔ yukwli, na bhelia -zɔnu: dɔdɔ -gɔwɔ bobabhanya -Lagɔ -saa -bha wa 'ka 'ɲɪmɔnyaa -zɛ dlizɔzɔe 'wɔ. 'In -Lagɔ 'ɲɪmɔgbɛ -Lagɔ gbaa -wa 'yibhaa ɔ, ɔ 'ka we wa 'nyɛ, wa 'ka we 'yɪ, we 'nɪ mɔwɔ? 6 'In amia, amia nyɛa bobabhanya 'wɔ! 'ɲɪmɔnyaa 'nɪ aɪn 'nyii 'wɔnɔda -mɪ? 'In ma 'nɪ aɪn gbɔwɔbhunya dli kwada -mɪ? 7 -Zezuu 'ɲɪ -zɔnu -Lagɔ 'nyɛa aɪn, maa'a -nyumɔ wee?

8 Cɪn, na bhelia, -Lagɔ 'ɲɪmɔ -tite, sa we mia cɛɪda *-Lagɔsɛbhɛ 'wɔ, mɔ nɪ:

«-In -kali -na -libheyii zɛ -na 'dɛ 'bhisa.»

A -ka we -gɔ nɔ, -zugba -lu -zɔnu a nɔa lɛ. 9 Nu, amiaa lenɔgbɔ 'nɪ -mɪ -bhlo nyɪmaa gbɛgbɛin, gbɔnyuu a nɔa lɛ. 'In -Lagɔ tite luelia aɪn gbɔ, a 'nɪ we

'nɔɲwe zɔwɔ 'gbɔ. 10 Nu, nyɛɛ ɔ 'nɪ -Lagɔ tite weee lɔ -tite yabhlo 'nɔɲwe zɔ, we 'dɛ weee ɔ 'nɪa 'nɔɲwe zɔ. 11 Nu, -Lagɔ ɔ gbaa:

«-In -yɔ 'ɲɔwɔ -putu 'na -dɪɪ -budu 'wɔ -nɪ»,* ɔ nɛɛ 'yaɛ:

«-In 'na 'bhali nyɛɛ -nɪ.» -Mɔwɔ 'gbɔ, -in -yɔ 'ɲɔwɔ -putu 'nɪ -budu 'wɔdɪ, -in -ka nyɛɛ 'bha, -in 'nɪ -Lagɔ tite 'nɔɲwezɔnyɔ.

12 -Lagɔ tite -we ka 'gbɔ a 'kaa amiaa 'dɛ -yla -tɔ, amiaa -yɔgbɔ -Lagɔ yia 'wɔbhua we gbɛgbɛin. A gba 'sa, 'in a nɔ 'sa. 13 Nu, nyɔzɔ nyɔzɔ 'yɪɪa ɔ -lima nyazi, -Lagɔ 'nɪa ɔ nyazi 'yɪɪa yi ɔ gbɔwɔbhɔ zɪ. Nu, nyazɪdli mia, mɔ lua gbɔwɔbhubhue.

Dlizɔzɔe -yɔ lenɔgbɔ -zɔnɔnyaa

14 Na bhelia, nyɛɛ ɔ gbaa nu, ɔ ka dlizɔzɔe, 'in we lenɔgbɔ -zɔnɔnyaa 'nɪa -mɪ, lɛɛ -lu ɔ 'yɪ we 'wɔa? -Mɔwɔ 'sasɔkpa -dlizɔzɔe mneni we 'ka ɔ gbɔ 'wɔsaa?

15 Sabhisa, -de amiaa bheli yabhlo, -de amiaa bhɔɔ yabhlo, wa 'nɪ 'naa -ka, 'in ɲwɔ -ka wa 'bhada -mɪ 'yɪ weee nya, 16 'in amiaa lɔnyɛ yabhlo -ka wa -yla gba: «A nɔ 'nanɔ -nyɛɛ, ɲwɔtɔ 'bhɔ aɪn -gɔ la, 'in a lɔ -nyɛɛ!» 'in -we wa ku 'yibhaa, ɔ 'nɪ we wa 'nyɛ, lɛɛ -lu ɔ 'yɪ we 'wɔa? 17 'Sa we mia dlizɔzɔe -nɔ nya. We lenɔgbɔ -zɔnɔnyaa 'nɪ -mɪ, -zugba we ka tɪ.

18 Nu, nyɛɛ yabhlo yia gbaaɛ: «-Amɪ, in ka dlizɔzɔe, 'in -mɪ, -in ka lenɔgbɔ -zɔnɔnyaa.»

Gbaa na yia ɔ -yla: «-Na dlizɔzɔe 'nɪa lenɔgbɔ -zɔnɔnyaa -ka, sa we 'ka -mia? -Slolu 'mɪ we. 'In -amɪ 'ka -mɪ na dlizɔzɔe -slolu na lenɔgbɔ -zɔnɔnyaa gbɛgbɛin.» 19 -In -yi we 'ji nu, -Lagɔ -bhlogbɔ, we nanɪ 'yɪ bhabha! Zuzu 'nyii -yi 'ya we 'ji, 'in we tɛɪa nyanɔ nyaa 'dɛbhie.

20 -Gɔwɔtɔnyɔ, dlizɔzɔe -we 'nɪa lenɔgbɔ -zɔnɔnyaa -ka, we 'nɪ -lu 'wɔkɔ, -in 'yibha -in 'ka we 'jiyibhelii? 21 'Lee, sa -Lagɔ yibheli -amiaa dɔkpasa *Ablaamɔ, nyɛɛ tikli nya? ɔ lenɔgbɔ -zɔnɔnyaa gbɔ -wa, da ɔ wlaa ɔ 'yu

* 2:11 Glɛkɪwɛɪ 'wɔ, we ji -wa nu: -wa kɔkwalia, wa -yɔ nyɪma -putu 'na -dɪɪ -budu 'wɔ -nɪ.

1 -Gəlbnya -yɔ -zlenya mia ain nyidi, da we bhulba? Amiaa dliwənyinili, -we sumania amiaa dli, mu nva we le, we 'ni muv? 2 A 'yibha -lu yabhlo, 'in a'a 'yi we. A ka nyime -bha dli nokple, 'in amiaa dli nynia -lu 'wv, 'in a 'ni mneni, a 'ka we 'yi. A ka -zlenya -yɔ -gəlbnya kwε. 'In a'a -zlali -Lagɔ -lu, we 'gbv, a'a 'yia we. 3 'In we 'ni 'sa -mi ni, -lu a zlaa 'nyumu a 'ka amiaa dliwənyinilu dvmagbv lenv, we 'gbv, a'a 'yia we.

4 -Lagɔɔ -dawlinunya a -mia! A 'ni we 'ji -yi nu, dɔdɔgɔlii 'yibhayibhie sisalia nyime -yɔ -Lagɔ -yɔɔ? Cɔn, a -yɔ dɔdɔgɔ -li -ka 'tale li, -Lagɔɔ tonyuma a -zea. 5 -Lagɔsɛbhεε 'ya nεε: «Zuzu -zɔnv -Lagɔ zɔa -ain 'wv, 'mu ɔ yibhaa -yɔla zenyidli nya.» Amiaa dli nu, weli -we we gbaa, bhe -wa yi? 6 Nu, 'nanɪ 'kadu -Lagɔ nva -ain 'wv, we 'gbv -Lagɔsɛbhε nεε 'yae:

«'Temanɪ -Lagɔ tɛmanɪa 'dεε 'yilimanɪya -yɔ.

'In -wa tia wa 'dε 'wv 'kienyi,
ɔ nva wa 'nanɪ 'wv.»

7 Nu, a ti amiaa 'dε 'wv 'kienyi -Lagɔ 'yu. A 'tɛmanɪ amiaa 'dε 'Kuzu -yla, 'in we 'ka ain -yɔbhv 'pɪpɪ. 8 A nɪni -Lagɔ -yɔla, 'in ɔ 'ka ain -yɔlanɪni. Gbonyuu -lenunya, a -wɔlv amiaa kwɛnya -yɔ! Dli 'sɔ -nyɪma, a mnazi amiaa dli -yɔ! 9 A yibheli amiaa 'dεε nyazu 'ji. A wi, 'in amiaa 'mɔ kwli! A 'bhitili amiaa nyanyɛ wie 'wv, 'in a 'bhitili amiaa 'mɔnalilie dli sulo 'wv! 10 A ti amiaa 'dε 'wv 'kienyi Jejitapε 'yu, 'in ɔ 'ka amiaa 'ɲni 'wɔbhv 'kadu.

-In 'na 'bhulu -na bheli -yɔgbv 'wv -ni

11 Na bhelia, a 'na gbalɪ weli 'nyuu bheliaa daa -ni. -ɔ -ka ɔ bheli daa weli 'nyuu gba, -ɔ -ka ɔ bheli -yɔgbv 'wɔbhv, -zugba -Lagɔɔ tite -yla ɔ gbaa weli 'nyuu, 'in we -yɔgbv ɔ 'bhua 'wv. -In -ka titee -yɔgbv 'wɔbhv, -in 'ni we 'nɔɲwɛzɔnyɔ, we -yɔgbv 'wɔbhunyɔ -in -mia. 12 -Lagɔɔ 'dεbhlogbɔɔ palɪa tite, 'in ɔ 'dεbhlogbɔɔ -wa gbv wɔbhunyɔ. Mɔ mnenia nyimeε puepue, 'in mɔ

mnenia nyimeε mnɔnvε. 'In -mi, nyɔɔ -in -mia, 'in -na bhv -na -libheyii -yɔgbv 'wv?

A 'na 'yilimanɪ amiaa 'dε -ni

13 Amia -wa gbaa: «-Zεεn, cɪzɪ, 'gbe -mɪni 'wv -a yia mɪa, -a 'ka -mɔ -zv -bhlo li, -a 'ka -valε 'pa, 'in -a 'ka 'gwɛzi 'yi», a pɔlv 'mɪ yukwli -slεεn. 14 Amia -wa 'nia -we 'kaa cɪzɪ lenv -yi! Sa amiaa dɔdɔ -gv mia? 'Nyuu bhuhui -we sɔa 'wv, 'in we mnɔa la -bha -bhlokpade, 'mu a -mia.

15 Sanεε a 'ka yaa gba: «-Lagɔ -ka 'ɲwɪ, -a -ka 'pɔda -mi, sanεε -yɔ sanεε -a yia nva.» 16 Nu, -slεεn a mi 'dεε 'yilimanɪya nya, 'in a yilimanɪa amiaa 'dεε 'ɲni. 'Dεε 'yilimanɪe mia, 'yili we -nyua. 17 -Muv 'gbv, -ɔ -yia gbv zɔnv -we ɔ 'kaa lenv, 'in ɔ 'ɔ nva we le, gbonyuu ɔ nva le.

5

Gbv lapalɛ 'ɲimnɪya -yla

1 'In -slεεn amia 'ɲimnɪya pɔlv 'mɪ yukwli! A wi, 'in a klu, gbonyii yia ain yliaa 'gbv. 2 Amiaa 'ɲimnɪli ka zen pla, 'in -muta yia amiaa 'naanya pla. 3 'Gɪ ka amiaa -can -yɔ amiaa 'gwɛzi kpa, wee ghɪ yia amiaa -yɔgbv dayɪlu -zea, 'in mu yia amiaa yɪcɛ lia -kosu 'bhisa. A ka 'ɲimnɪli 'wɪugwɪlali 'wɔbhlo -yɪ weε 'wv. 4 Amiaa lubhonunya -wa nva amiaa kpaanya lubho, a 'ni wa 'pɛnɪgwɛzi wla. A pɔlv wa gbv lapalɛwɛlnya yukwli! -Wa palɪa amiaa kpa -lii 'ya, wa 'wɔkpɪwɛli ka 'Tɪtε -ka -Lagɔɔ yukwliyoo mɪ tikli. 5 Amiaa 'dεε 'ɲimnɪli -yɔ amiaa 'dεε dvmagbunya a nva le dɔdɔ -gv, -zugba a li 'kpɪlv -li, a zv ku nεε nɪma -we wa 'ka 'bha we 'bha yɪ nya, 'in wa 'ka li mu. 6 A ka nyɪma tikli gbv 'wɪladɪli, 'in a yia wa 'bha, wa 'ni -gla zv ain -yla.

Dltie -yɔ -Lagɔ bhuhoe

7 We 'dε weε 'gbv, na bhelia, a -ka dltie tikli, 'in Nyɪmaa -Kanyɔ 'ka yi. A yla, kpaapanyɔ wva ɔ kpa -luu 'ya -zɔnv dɔdɔ 'kaa wla, dltie nya tikli, 'in 'nyu tianv -yɔ 'wɔbhlo lunyu lva ɔ kpa. 8 We 'gbv, amia -ka 'ya

dlitie, a 'temanı dlı, nu, Nyımaa - Kanyɔɔ yibhla ka cıpa. ⁹ Na bhelia, a 'na 'pupalı ylv -yɔ -nı, nu, -Lagɔ yi amıaa -yɔgbv 'wɔbhv. Gbɔwɔbhunyɔ ka cıpa, ɔ ka plada cıpa 'le!

¹⁰ Na bhelia, a 'pa *-Lagɔgbv -falpanya dlı -gv, -wa gba bhaa -Lagɔgbv Jejitapeεε'ηnı nya. A 'tideli wa dlitie, wa sıasıe 'wv. ¹¹ A yla, nyıma -wa sıa dlitie nya -a nεε 'wɔtɔtve -dlɔɔ mı wa -nv nya. A ka *Zɔbv dlitiee 'dı 'nv, 'ın -we Jejitape nva ɔ -yla le lɔgada, a ka we -yɔyı. Nu, Jejitape mı yeda zɔzɔnv -yɔ nyazıdlı nya.

¹² Na bhelia, gbv weee 'yu, a 'na bili yalı -nı, a 'na bili dɔdɔ -nı, a 'na bili -lu yabhlogbɔɔ gwεzε nya -nı. Nu, amıaa ın -zε ın, 'ın amıaa -ınnya -zε -ınnya, -Lagɔ yi amıaa -yɔgbv 'wɔbhv.

¹³ Amıaa lɔnyıme yabhlo mı sıadaa? ɔ bhubhoe -Lagɔ. Amıaa lɔnyıme yabhlo mı 'mɔna 'wɔv? ɔ bhli -Lagɔlvnya. ¹⁴ Amıaa lɔnyıme yabhlo ka gu -yɔɔ? ɔ la *leglızu nyıma kpası, 'ın waa nyıma kpası 'ka ɔ 'kpı -yɔtli Nyımaa -Kanyɔɔ 'ηnı nya, 'ın wa 'ka ɔ -Lagɔ bhubhoe. ¹⁵ -Lagɔbhubhoe dlızvve nya, mɔ yia guzvnyɔ -mɔnı puea, 'ın Jejitape yia ɔ 'wɔbhua. 'ın ɔ -ka gbonyii lɔnv, -Lagɔ yia ɔ gbonyii 'wɔtia. ¹⁶ We 'gbv, a gbvbalı amıaa gbonyii -yla -bhlo -bhlo, 'ın a 'ka -Lagɔ bhubhoe -bhlo -bhlo, 'bhie, a 'ka 'pv. -Lagɔɔ bhubhoevelı -zɔnv -we nyıme tiklı 'bhua 'wv -Lagɔ 'yu, we ka 'tite 'kadv 'wv.

¹⁷ 'Sa -mɔv mı 'yaa -Lagɔgbv -falpanyɔ *Eliiı gbv nya. ɔ mı zlıme nyıme nya -aın 'bhisa. 'ın ɔ yia -Lagɔ bhubhoe dlı weee nya nu, 'nyu 'na lvalı -nı, 'ın -zv ta 'cv gbelibhlo 'wv 'nyuu 'ya 'nı dɔdɔ -gv bhli. ¹⁸ -Mɔv 'bıgv, ɔ yi 'yaa -Lagɔ bhubhoe, 'ın 'nyu yia lva, 'ın dɔdɔ -gv -lı yia zv.

-Lagɔnyıma mnɔa, wa lvalie

¹⁹ Na bhelia, amıaa lɔnyıme yabhlo -ka gbvzɔnv 'bıbhv ɔ -ka mnɔ, 'ın nyıme yabhlo -ka ɔ lvalı, gbvzɔnv ɔ nva le. ²⁰ A yibheli we 'ji nu, gbonyuu -lɔnvnyɔɔ 'yloogbv 'nyuu, -we -gv ɔ

mıa, ɔ salıa we -gv ɔ la, ɔɔ gbonyuu -lɔnvnyɔɔ zuzu ɔ -saa tlıtie 'wv. 'ın ɔ 'gbv -Lagɔ yia gbonyuu duun lamumnia.

Tia 'sebhε Pieli 'paa yoo

Pieli cεlia 'sebhε ni. Nu, -Zezuu *'binanya kugbua le 'saa glaa -nyime yabhlo o -mi bhaa. -Lagonyima -wa wa palia 'klyie 'wu, 'ma o 'paa 'sebhε ni yoo. O nεε wa -yla nu, wa ka -Zezu 'klyie 'wopal, 'in o yia sia. We 'dεε 'gbu, -Lagonyima -ka siada -mi, wa -ka wa 'klyie 'wopalida -mi, we mi nu, wa 'yligbe gege, 'in wa 'ka -Lago dli -gu zu.

Fvsaweli

1 -Ami Pieli -wa -Zezu *Klisu *ti- etienyo, amia -wa -Lago -saa -bha, 'in -wa mia lamnenida laga -dudu -gu, -mo Poon, -Galasii, Kapadusu, -Azii -yo Bitinii, amia na cεlia 'wu.

2 Dide -Lago ka -bha ain -sa, o gbu o gba bhaa tiaa solv, 'in a mi o -nu nya, o Zuzuu 'gbu, 'in a 'ka -Zezu Klisi 'nonye zu, 'in o 'pion -ka ain -gu slo, a 'ka -mawlv.

Nu, -Lago 'nyε ain zuzonu -yo 'wotvve -dlv bhabha.

Dliwvdiε -we'e 'bhva la

3 -A -mnini -amiaa -Kanyo -Zezu Klisu Dide -Lago 'ηni! O nyazidl 'kadu nya o 'nyea -ain 'yliyogagie lolu, -Zezu Klisu 'wobhubhue nya tlitinya glaa. We 'dεε 'gbu -amiaa dli 'tea 'wu 'komv. 4 -A wv zuzonu -Lago zva la o nyimaa -nu nya. Wee zuzunya -mini 'ni mneni we 'ka -nyumv, we 'ka pvinpla, 'in we 'yli 'na 'ka tl. -Lago ka wee zuzonu -mini lazv yali amiaa -nu nya. 5 Amia -Lago mia 'yliyovvda o 'tite nya, amiaa dliozvvee 'gbu, 'povve -Lago yia -slolua 'wobhlolu bhla, amia yia we 'yia.

6 A li we 'wu 'muna, we -ka nu, laylagbv 'yli -bhlo -bhlo -mumu -ka ain yli desleen, 'in we 'ka amiaa dli sumani, bhla -selee bhla, -bhlokpade a li 'muna. 7 We -ka nu, -Lago ka laylagbv 'yitide we yli ain, amiaa dli 'yiyie gbu -wa. Amiaa 'de -yi we 'ji nu, -can mneni we 'ka labhv, 'in wa paa we -kosu 'wu, wa 'ka we 'degbolu 'yi. 'In amiaa dliozvvee 'yia -we zia -can, 'mv wa ylaha la. 'In zli -Zezu Klisi -ka

loyi, wa 'ka amiaa 'ηni 'ylimani, wa 'ka amiaa 'ηni -mnini, wa 'ka ain 'nonye zu. 8 A 'ni -Zezu 'yi, 'in a -kalia o ze. 'In a'a 'yi -slo o -yo, 'in a zva o dli -gu. O 'gbu a lia 'muna 'kadu -we ka gba -weli wa 'nia -ka. 9 -We ka gbu -wa, a ka amiaa dliozvvee 'penie 'yi, amiaa zuzuu 'povve nya.

10 *-Lagobv -falipanya ka 'kli 'yi, wa 'ka wee 'povvee 'ji 'wolanv. 'In zuzonu -Lago 'kaa ain 'nyε, wa yia we -fali 'pa. 11 Gbu -we Klisu Zuzu gbaa wa -yla, bhla -we nya we 'kaa lenv, 'in sa we 'kaa lenv, 'in wa gva la, wa 'ka we yibheli. Nu, o Zuzu mia wa 'wu, mo gbaa wa -yla tia Klisu siasia gbu -yo o 'ηnimnie 'kadu 'kaa we 'bigv yi. 12 -Lago ka o gbv -falipanya we 'kvlolu nu, gbu wa mia zlime gbada, we 'ni wa 'dεε -nv, nu, amiaa -nv -wa. Wee weli -zonu -mini waa -Lagobv gbanya mia -sleen da ain -yla gbada, Zuzu 'Pvpa 'tite bhva yali nya, wa gbaa we. 'In 'anzinyaa 'debhie -gbolu 'yibha we 'ka we 'ji 'wolanv.

A -tv -mawlvda amiaa lenvgbv weε 'wv

13 We 'dεε 'gbu, a mnazi amiaa 'de la amiaa 'wlukvun lapvpalie 'wu, 'in a 'ka gbu lenv! A zv amiaa 'de 'yliyv. 'In -lu -zovu -we -Lago 'kaa ain 'nyε -Zezu Klisu yiyizli, amiaa dli 'temanv we -gu 'wu. 14 Sa 'yua zva wa didea 'nonye, a zv 'sa -Lago 'nonye. Amiaa dliwvnyili a nu bhaa le, -zugba a 'ni -slo -Lago -yi, a 'na mnini 'masleen we 'bi -ni. 15 'In -we ka gbu -wa, -Lago -o laa ain, o mi -mawlvda. Amia -tv 'ya -mawlvda amiaa lenvgbv weε 'wu. 16 Nu, we mi celida *-Lagvsebhε 'wvε,

«In mi -mawlvdaa 'gbv, a -tv -mawlvda.»

17 -Lago -o bhva nyimeε -yvgbv 'wu, nyimeε lenvgbv solv, 'in o'v gbizia nyima 'wu, 'in a laa «Dide», amiaa -Lagvhubhoe weli 'wu, da a -gaa -slo 'yliyv dudu -gu, amiaa nonvhu 'wu a zv -Lago 'nonye, 'in a so o. 18 Amiaa 'de -yi we 'ji nu, we 'ni 'gwεzi -yo -can -we bhva la nya -Lago ziti ain 'wu, amiaa

nɔnɔbhɔ -kpɔa amiaa dɔkpasɪ tɪa aɪn -yɔ kwɛɛ. ¹⁹ Nu, Klisi 'wɔa bhlabhleyu, 'sla -yɔ gbu yabhlogbɔɔ 'niɑ -yɔ -mɪ, ɔ 'pɔn -zɔnɔ nya -Lagɔ zɪtɪa aɪn 'wɔ. ²⁰ -Lagɔ 'nɪ -slɔ dɔdɔ lala, 'ɪn ɔ yia -bha Klisi -sa, amiaa Gbɔwɔsanyɔ nya. 'ɪn ɔ yia ɔ -slɔlu 'wɔbhlɔlu -ylɪnya nɪ nya, amiaa zɔzɔnɔɔ 'gbɔ. ²¹ -Lagɔ ɔ 'bhua Klisi 'wɔ tɪtɪlɪnya glaa, 'ɪn ɔ yia ɔ 'ɪnɪmɪnɪe 'nyɛ, Klisi 'gbɔ a ɪnwɔnɔ ɔ gbu -yɔ. We 'gbɔ a zɔa dɪ, 'ɪn a dɪa -Lagɔ dɪ 'wɔ.

²² A ka gbɔzɔnɔ 'nɔɪwɛ zɔɔ 'gbɔ, -Lagɔ ka aɪn -yɔwɔɔ. 'ɪn a 'ka amiaa -Lagɔbhelia 'yɪbha sazɔnɔ sa. A kɪkɪlɪ zɛ dɪ weee nya. ²³ -Lagɔ ka aɪn nyɪma lolu -zɛɪ, we 'nɪ -luu 'ya -we tɪa nya. -Luu 'ya we'e tɪa, we nya -wa. -Lagɔwɛɪ -we -gaa 'yɪlɪyɔ, 'ɪn -we mɪa la 'yɪ weee nya, mɔ nya ɔ -zɛɪa aɪn nyɪma lolu. ²⁴ Nu, we mɪ cɛɪɪda -Lagɔsɛbhɛ 'wɔɛ:

«Nyɪma weee 'wɔ -petu,
 'ɪn wa 'ɪnɪmɪnɪe weee 'wɔ -petuu
 -bɔɪ.
 -Petu -ka yɛ, 'ɪn we -bɔɪ bhlɪa.

²⁵ 'ɪn -Lagɔ wɛɪ mɪ la 'yɪ weee nya.»
 Wee wɛɪ nya wa gbaa aɪn -yɪa -Lagɔgbɔ.

2

'Yɪlɪyɔga -tɔkpa -yɔ -mɔwɔɔ -nyɪma

¹ We 'gbɔ, nɔkplɛylɪnyunɔ, yɔ, wɛɪ 'sɔ -kakɪɛ, zenɪyɪ -yɔ vɛɪ -wɛɪnya mɪa, a 'bhɔ we 'dɛ weee 'bɪ. ² Sa 'yuyɔluɑ 'yɪbhaa nyɪtɪnyu, a 'yɪbha 'sa nyɪtɪnyu 'wɪlala -we -wa -Lagɔ wɛɪ. A -ka we 'nyɛda -mɪ, a 'ka 'yɪlɪmanɪ, 'ɪn a 'ka 'pɔpɔɛ 'yɪ. ³ Nu, a ka we ɪwɛ 'yɪ, 'ɪn a yia we 'jɪyɪbhɛɪ nɪ, Jɛjɪtɪpɛ mɛnɪ.

⁴ A nyɪ Nyɪmaa -Kanyɔ -Zɛzɔ -yɔla, mɔ -wa 'yɪlɪyɔga -tɔkpa, -we nyɪma -saa kwnɛɛ, 'ɪn -Lagɔ -saa -bha ɔ dɪ da -tɔkpa tɪkɪlɪ nya. ⁵ Amia -zɛ 'ya 'yɪlɪyɔga -tɔkpa, 'ɪn -Lagɔ 'ka ɔ -budu 'sɔbhɑ aɪn nya, -budu -we zɔ a 'kaa -Lagɔɔ 'dɛɛ bɔbɔnya -zɛ. 'Slakanya -we nanɪa -Lagɔ dɔdɔ -Zɛzɔ Klisi 'gbɔ, a 'ka we -sa. ⁶ We mɪ cɛɪɪda -Lagɔsɛbhɛ 'wɔɛ:

«A yɪa! Tɔkpa tɪkɪlɪ ɪn -saa -bha,
 'mɔ ɪn mɪa ladɪda *Sɪngbe
 nɔkplɛ,

'ɪn we 'ka -buduu gwɪgwɪyɪlɪ -tɔkpa -zɔnɔ -zɛ.

ɔ -ka we dɪ -gɔ zɔ,
 'kɔa 'na 'ka ɔ 'yɪlɪlawɪa -gba.»

⁷ Amia -wa ɪwɔnɔ -Lagɔɔ gbu -yɔ, wee tɔkpa ka 'ɪnɪ -gɔ, amia -Lagɔɔ 'yuaa -nɔ nya. 'ɪn -wa'a ɪwɔnɔ -Lagɔɔ gbu -yɔ, «Tɔkpa -budusɔbhanya -saa kwnɛɛ, mɔ -zɛa -buduu gwɪgwɪyɪlɪ -tɔkpa -zɔnɔ.»

⁸ We mɪ 'ya cɛɪɪdaɛ:
 «Tɔkpa -we nyɪma gozɔa,
 'ɪn we bhlɪa wa la, mɔ -wa.»

Wa'a ɪwɔnɔ -Lagɔɔ wɛɪ -yɔɔ 'gbɔ, wa gozɔa we. 'Sa -Lagɔ zɔa we la, wa -nɔ nya.

⁹ 'ɪn amia, amia -Lagɔ -saa -bha, a ka nyɪmaa 'wɪlɪlɪpɪlɪnyɔɔ -Lagɔbɔbɔnya -zɛ. A ka -Lagɔɔ -mɔwɔɔnya -yɔ ɔ 'dɛbhlogbɔɔɔ -nɔ -zɛ, 'ɪn a 'ka ɔ lɛnɔgbɔ 'kadɪ gba. -We ka gbu -wa, mɔ -saa aɪn nɪkpɪsɛ 'wɔ, 'ɪn ɔ yia aɪn ɔ zɪ 'kadɔ 'klɔ -la. ¹⁰ -Benɪyɪ, amia 'niɑ -Lagɔɔ nyɪma, a ka -slɛɛn ɔ nyɪma -zɛ. 'ɪn amia -Lagɔɔ 'yɪlɪa -benɪyɪ nyazɪ, 'ɪn -slɛɛn amia ɔ yɪlɪa nyazɪ.

A nɔ -Lagɔɔ lubhɔnɔnya 'bhɪsa

¹¹ Na jɪlɪ -talea, ɪn nɛɛ aɪn -yɪaɛ: a mɪ 'lakpanya -yɔ 'plɪplɪnya nya dɔdɔ -gɔ. A zɔ amiaa 'dɛ 'yɪlɪyɔ nyɪmaa dɪwɔnɔnyɪlɪ 'nyɪlɪ gbɛgbɛɪn, -we gɔa amiaa zuzuu -gbɛ tɔ. ¹² Amiaa nɔnɔbhɔ -mɪ tɪkɪlɪ -wa 'niɑ -Lagɔ -yɪ 'yɪlɪyɔ 'wɔ. Wa -ka sa aɪn gbɔnyɪlɪ lɛnɔnya 'wɔpɪlɔɔ, amiaa lɛnɔgbɔ -zɔnɔ wa yia yɪbhelia. 'ɪn da -Lagɔ -ka yɪ, ɔ 'ɪnɪ wa yia -mɪnɪa.

A zɔ nyɪmaa 'wɪlɪlɪpɪlɪnya 'nɔɪwɛ

¹³ Nyɪmaa -Kanyɔɔ 'gbɔ, a zɔ nyɪma weee 'wɪlɪlɪpɪlɪnya 'nɔɪwɛ. A zɔ nyɪmaa 'wɪlɪlɪpɪlɪnyɔ 'kadɔ 'nɔɪwɛ, mɔ kaa sɛ 'kadɔ aɪn -gɔ. ¹⁴ 'Gbee -cɪan, -wa nyɪmaa 'wɪlɪlɪpɪlɪnyɔ 'kadɔ tɪɛa, wa 'ka gbɔnyɪlɪ -lɛnɔnya -kasɔ 'wɔpɪa, 'ɪn wa 'ka gbɔzɔnɔɔ lɛnɔnya 'ɪnɪkwɪlɪ, a zɔ wa 'nɔɪwɛ. ¹⁵ Nu, -Lagɔ 'yɪbha a nɔ gbɔzɔnɔ lɛ, 'ɪn a 'ka tɪtɪnɪnya -yɔ gbɔkpɔaa gbanya ɪwɛ 'munu. ¹⁶ A mɪ amiaa 'dɛ -yɪa, 'ɪn a 'na -tɔɔ -mɔɔ dɪ, a 'ka gbɔnyuu lɛnɔ -nɪ. Nu, a nɔ -Lagɔɔ lubhɔnɔnya 'bhɪsa. ¹⁷ A zɔbha nyɪma

weee, a -kali amiaa -Lagobheliaa ze, a so -Lago, 'in a zubha nyumaa 'wlu-lapilunyo 'kadu.

A no -Zezuu nanobhu

18 Lubhonunya, a ti amiaa 'de 'wu 'kienyi amiaa -cian 'yu, 'in a so wa. We 'ni -wa mia -dlao, 'in wa kaa 'nanu -bhlo -yla a 'ka we lenu, a nu we le 'ya -wa 'tea -yla. 19 We -ka nu, -in 'ni gbu lenu, 'in wa palu -mi 'klyie 'wu, -in -ka we 'gba 'wluzoladi -Lago 'gbu, 'in -Lago ηwnaa -mi 'nyu la. 20 Nu, wa -ka ain 'klyie 'wopalu gbonyuu a nua lee 'gbu, 'in a -ka we 'wluzoladi, 'ηni -mumu we nye ain a? Nu, a -ka gbu -zonu lenu, wa -ka we 'gbu ain 'klyie 'wopalu, a -ka we 'wluzoladi, 'in -Lago ηwnaa ain 'nyu la. 21 -We mia dee 'gbu -Lago yia ain la. Nu, Klisu 'de ka 'ya sia amiaa 'gbu, o ka ain 'yoo da -slole, a 'ka o nanobhu no.

22 «O 'ni gbonyuu yabhlogbo lenu, 'in o 'ni yoweli ηwee -ka.»

23 Da wa vela o, o 'ni we 'bigopali velle nya. Da wa palu o 'klyie 'wu, o 'ni wa 'wluo 'kpili. Nu, -Lago -o bhua nyumee -yogbu 'wu tiklu, 'mo o tila o 'de. 24 'In mo 'bhua -amiaa gbonyuuu 'gba 'wu, o 'dee ku zo, o 'dee *su -gu. 'In -a 'ka tli gbonyuuu gbegein, -a 'ka 'yliyogagie tiklu 'yi. O lenonve -yo a 'ya 'pope. 25 Nu, a 'wlu zlume mnomno -bhlable. 'In -sleen, nyume -o -wa amiaa 'Yliyozonyo, 'in -o kua amiaa zuzu ηwe, a ka o -gbe luyi.

3

-Lagonymaa ηwnu -yo wa 'lowliaa ladi so

1 'Nwnu, amia zu 'ya amiaa 'lowlia 'nshwe. 'In wa talu -wa'a ηwnua -Lagobu -yo, amiaa nanobhu -zonu 'gbu, wa 'ni wa -yla -Lagobu gbaoo, wa 'ka -Zezuu gbu -yohwnu. 2 'In wa 'ka amiaa nanobhu mia -mawluda -yo nyumee 'nshwezove -yoyi, 'in we 'ka wa dli kwezi. 3 Amiaa 'ylinano 'na -zeli ku -yoo 'ylinano -ni, -we -wa 'nyii -yomnaze, -can kpelle, we -yo -bana -zonu 'wuplaplie. 4 Nu, amiaa 'ylinano -ze kuzoo 'ylinano -we mia dibhe 'wu,

we'e 'bhua la. -We -wa dli -zonu -yo dli -dlao, mu 'yia -Lago 'yliya 'wu. 5 Zlume -Lagohwnu -wa dia -Lago dli 'wu, 'sa wa namania wa 'de 'yli sa. Wa 'lowlia wa zuo 'nshwe. 6 'Sa *Sala zuo *Ablaamu 'nshwe, 'in o yia o la: «Na -kanyo», 'in -sleen a ka o 'ηwniyua -ze, a -ka gbuzonu lenuda -mi, -zugba a'a nu nyanu gbu yabhlogbo kwee.

7 Amia 'ηwnu 'lowlia 'ya, a yibheli amiaa 'ηwnu kpa sa, a -yo wa 'soo lenugbu weee 'wu. A yibheli we 'jini nu, wa 'ni late ain 'bhisa. A zubha wa, -we ka gbu -wa, 'yliyogagie -we 'nia bhloluda -ka, -we -Lago wlaa, 'ya wa yia we ain 'bhisa 'ya. A -ka 'sa nu, -lu yabhlogbo 'na 'ka amiaa -Lagobhubhoe weli 'yoo -kolu.

A yi dli -bhlo

8 Nu, -sleen, a 'de weee 'yi dli -bhlo. A kikal ze -Lagobhelia 'bhisa. A -ka nyazidli, 'in -o -ka -mi, o ti o 'de 'wu 'kienyi o -libheyi 'yu. 9 A 'na 'palu gbonyuu 'bigu gbonyuu -ni, a 'na 'palu velle 'bigu velle -ni. Nu, a 'palu we 'bigu 'nyulanwana weli nya. We 'gbu, -Lago yia ain la, o 'ka ain 'nyulanwana. 10 -Lagosebhe nee:

«Nyume -o -ka gba o 'ka 'pipee -zonu 'yi, 'in o 'ka 'muna 'wu -mi 'yli weee nya, gbonyuu 'na 'tali o ηwee -ni, 'in o 'na 'tubhuo yo -ni.

11 O palu gbonyuu lenve -bligu, o nu gbuzonu le.

'In o -tali 'wututue -dlao da so 'so nya.

12 Nu, nyuma -wa mia tiklu, Jejitapee 'yli mi wa -yo, 'in o pulu wa -Lagobhubhoe weli yukwli.

'In o solu gbonyuu -lenunya -yo 'wu.»

A mnazi la, -we ka 'gbu, amiaa dli 'tea 'wu, a 'ka we gba

13 A -ka gbuzonu lenuda -mi dli weee nya, nyoo 'ka ain -yla gbonyuu lenuda?

14 We -ka nu, gbuzonuu lenvee 'gbu a mi siada, 'muna mi amiaa -nu nya.

«A 'na nu nu nyanu nyuma kwee -ni, 'in amiaa dli 'na sumanu -ni.»

15 Nu, a 'ylimanu Klisu -mo dibhe 'wu, amiaa -Kanyo nya. 'In a mnazi la

'kómóv, -we -gv amíaa dlí 'tɛa 'wó, nyɔɔ nyɔɔ -ka aín layíbhá, a 'ka we 'jǐ gba ɔ -yla. ¹⁶ 'In a nɔ we ɛ dlí -dlɔɔ -yɔ nyímɛɛ 'nɔŋwɛzɔzɔvɛ nya. Amíaa 'wlukóvɔn -dlɔɔ -mǐ tiklí, 'in -wa díá aín gbu 'wlu, 'in -wa gbaa amíaa nɔnɔbhú Klísí 'wóv daa gbonyuu, 'in zó 'ka wa 'bha. ¹⁷ We -ka -Lagɔɔ dómagbu, nɔ, a -ka gbúzɔnɔ ɛnɔda -mǐ, a síá, -móv naní 'yí, we -zǐ a 'ka síá gbonyuu ɛnɔvɛ nya.

Sa Klísí síá amíaa 'gbv

¹⁸ Nɔ, Klísí 'dɛbhíe -gbolu tǐlí 'wó -zakpa -bhlogbɔɔ, gbonyuuu 'gbv. Mɔ -wa gbúzɔnɔv ɛnɔnyɔ, mɔ tǐá 'nyíicíaan 'gbv, 'in ɔ 'ka aín -Lagɔɔ -gbɛ kwa. Wa ka ɔ nyímɛ ku 'bha, 'in -Lagɔ yía ɔ 'wóbhú tǐtǐe ló Zuzu 'Pópá nya. ¹⁹ Ɔ Zuzu nya ɔ mǐá gbu gbaa zuzunya mǐa -kasí 'wó -yla. ²⁰ Nyíma -wa 'nǐa zímɛ -Lagɔɔ wɛlí 'nɔŋwɛ zó, da -Lagɔ mǐa wóda díitíe nya, bhla -we nya *Nowee bhlaa batoo 'wó, wa zuzu -wa. We bhla, nyíma yá 'sɔ -ɛ -wa -gblaa wee batoo 'wó, wa gbɛta, ma 'póá 'nyu -gv. ²¹ Wee 'nyu -mǐnǐ, batizee batizee -we saa -zɛɛn da aín gbu 'wó, we 'wówlv -wa. Wee batizee batizee 'nǐ póvín ku -yɔsásíe 'nyu nya. Nɔ, mɔ slólúa -Lagɔ 'bǐ -a yía nɔá 'wlukóvɔn -dlɔɔ nya. -Zezu Klísí ka 'wóvɔ tǐtǐe lóv 'gbv, wee batizee batizee puea aín. ²² -Zezu Klísí mǐá yalí, ɔ -dí -Lagɔɔ lílísóló la. -Mɔ ɔ píla 'anzǐ -yɔ senya, we -yɔ yalí 'títɛ weee 'wlu la.

4

A nɔ -Lagɔɔ dómagbu ɛ

¹ Klísí ka síá ɔ ku zó, we 'gbv, amíaa kpa 'yá amíaa 'dɛ la -móv sólv. - Ɔ -ka síá ɔ ku zó, ɔ -yɔ gbonyuu ka 'yílibhóbhlo. ² -Slɛɛn da, ɔ dódó -gv pǐn -tǔá 'wó, ɔ 'na nɔnɔ nyímaa díwóvnyí -gbonyuu ɛ -nǐ, ɔ nɔ -Lagɔɔ dómagbu ɛ. ³ Cún, amíaa mǐa dɛ, zímɛ a ka nyíma -wa 'nǐa -Lagɔ -yíi dómagbu ɛnɔ. 'In a nɔá mótǐgbv ɛ, amíaa dlí nǐnǐa nyímaa -lu 'wó 'nyúmɛɛ, nɔ bháa aín, a líá duun, a maa bhábha, 'in a bóbáa yoyolagɔnya

titína sa. ⁴ Wa ka we -yɔyǐ nɔ, a -yɔ wa 'sɔ 'nǐ gwagwabhv -bhlo 'wó -mǐ, wa gbonyuu -ɛnɔvɛ -we -zúa 'wó nya. Mɔ súbháa wa ŋwɛgaga, we 'gbv wa véla aín. ⁵ -Lagɔ ɔ mǐnǐa lá, 'in ɔ yía 'yíliyɔgánya -yɔ tǐtǐnyáa -yɔgbv 'wóbhúa, mɔ 'yú wa yía wa ɛnɔvɔgbunya gbaa. ⁶ We 'gbv, wa yía -Lagɔgbv gba 'dɛbhíe tǐtǐnyáa -yla. Gbu -we wa nɔá ɛ, da wa mǐa dódó -gv, 'in wa yía wa -yɔgbv 'wóbhú we 'gbv, nyíma weee 'bhísa. -Slɛɛn, sa -Lagɔ -gaa 'yíliyɔ, wa 'ka 'sa 'yíliyɔga ɔ Zuzu 'Pópáa sólv.

A yíbheli -Lagɔɔ wlawlalu kpa sa

⁷ -Lu weee labhv bhla ka cǐpa. A -zɛ gbóyílonya -yɔ -góládólunya, 'in a 'ka -Lagɔ bhúbhóe mǐnǐ. ⁸ Nɔ, -lu weee 'yú, a kíkálí zɛ dlí weee nya. Nɔ, zɛkálíe mǐa, gbonyíi -duun we mǐmǐnǐa lá. ⁹ A kpókpálí 'lakpasu 'nanóv, a 'na 'ŋwúŋwɛnǐ -ŋwúŋwɛnǐ zó -nǐ. ¹⁰ -Lu -Lagɔ 'nyɛa aín -bhlo -bhlo, a nɔnɔnɔ 'naní 'wó we nya. A -ka 'sa nɔda -mǐ, 'in a zɛá -Lagɔɔ wlawlálíi 'yíliyɔzúnýa -zónɔ. ¹¹ -Ɔ -ka gbagbíe -nɔ 'yǐ, ɔ gba wɛlí -Lagɔ zúa ɔ ŋwɛɛ. -Ɔ -ka nyímaa 'wóvɔsátee -nɔ 'yǐ, ɔ nɔ we ɛ 'títɛ -we -Lagɔ nyɛa ɔ, we nya. 'In -lu weee 'wó, -Lagɔɔ 'ŋnǐ 'ka 'yílimánǐ -Zezu Klísí 'wó, -Zezu ɔ kaa 'ŋnǐmǐnǐe -yɔ 'títɛ, -zó weee nya. *-Amɛnǐ!

Wa -ka aín 'klyíe 'wópalída -mǐ Klísí 'gbv, a lí 'móna

¹² Na 'táléa -zónɔ, síásíe -kosu 'kadó -we yía aín yíá, 'in we 'ka aín láyá, we 'na súbháa aín ŋwɛgaga -nǐ. 'In a 'na 'bhúlu we 'wó, nɛɛ gbu -we 'na 'ka yáa aín yǐ 'bhísa -nǐ. ¹³ Sa wa síálá Klísí, wa -ka 'sa aín síáláda -mǐ, a lí 'móna. 'In zǐ ɔ 'ŋnǐmǐnǐe yía 'bhléwlvá, amíaa dlí 'ka namánǐ, 'in a 'ka 'móna lí. ¹⁴ Wa -ka aín vélí Klísí 'ŋnǐ 'gbv, 'wóvótóvɛ -dlɔɔ mǐ amíaa -nɔ nya. Nɔ, 'ŋnǐmǐnǐ -Zuzu, -Lagɔɔ Zuzu mǐ aín -gv. ¹⁵ Nɔ, aín gláa wa 'na síálí nyímɛ yábhlogbɔɔ nyímɛ -bhábhíe kláa, 'wíe -yílyíe kláa, gbonyuu ɛnɔvɛ kláa, we -yɔ nyímɛ -putuu gbu 'wóyílgíe 'gbv -nǐ. ¹⁶ 'In ɔ -ka síáda -mǐ, ɔ mǐ Klísí -nɔ

nyaa 'gbu, o 'na nono zu -ni, o 'pa -Lago fuo, Klisu 'nini o -gu -mumiee 'gbu.

17 Bhla -we nya gbuwobhubhue 'kaa gwedi, we ka nyini. 'In -Lagonyima -gu we yia gwedilia tia. 'In wee gbu 'wobhubhue -ka -amia -gu gwedili, sa we 'ka 'wlulapali -wa'a nwnua -Lagobgu -yoo -nu nya? 18 -Lagosebhe nee:

«Nyima tiklu nu 'pupue -ka -yokamanu ni,
sa we 'ka -mi gbonyuu -lenunya -yo
-wa'a nwnua -Lagobgu -yoo -nu nya?»

19 We 'gbu, sa -Lago 'yibhaa, -wa weee mi 'saa siada, -lu weee lalanyo -o'o 'bhulva o gbagbaweli -gu la, wa zu wa 'de o kwee. 'In wa -tu zuzonu lenuda.

5

Piel zva -Lagonyima kpasu 'di

1 Nu, -sleen -wa mia ain glaa -Lagonyima kpasu nya, ma -yla na gbaa gbu. -Ami mi 'ya -Lagonyime kpasu nya. In ka Klisu siasiee da 'yi. 'In 'nimmnie 'kadu yia 'bhlewlva, na -nu mi we glaa. 'Di -we na zva ain mu ni: 2 sa 'nooluu zanyaa 'yliyozunya zva 'noolu 'yliyoo, -Lagonyima -Lago 'nyea ain yoo, a zu 'sa wa 'yliyoo, dli -zono nya, we 'na -zeli -gla -ni, sa -Lago 'yibhaa we, 'sa. A 'na nono we le 'gwezi -yiyiee 'gbu -ni. A nu we le, -guladolue nya, wa zekaliee 'gbu. 3 Nyima -wa 'wlu -Lago pala ain la, a 'na nono wa 'nyii 'wu -ni. Amiaa gbulenu so -ze -Lagonyima -yla gbu 'yislolue. 4 'In zli bhlabhlee 'yliyozunyaa -Kanyoo 'kadu -ka luyi, -can -kloo -we'e 'bhva 'yiligola, a 'ka we 'yi.

Piel zva -Lagonyima toba 'di

5 'Sa -bhlokpade, nyimesia, a ti amiaa 'de 'wu 'kienyi nyima kpasu 'yu. 'In a 'de weee, a ti amiaa 'de 'wu 'kienyi, -o -ka -mi o 'ka o -libheyii zolubho nu. Nu, -Lagosebhe nee:

«Nyima -wa ylimania wa 'de,
-Lago solva wa -yoo 'wu,
'in -wa tia wa 'de 'wu 'kienyi,

-Lago nva -maa zuzonu 'wluo.»

6 A ti amiaa 'de 'wu 'kienyi -Lagoo so 'tite zo, 'in 'yli -we o zva, we -ka nyini, o 'ka ain 'ylimani. 7 A zu amiaa -yokpagbu weee -Lago kwee. Nu, mo zva ain 'yliyoo.

8 Amiaa -gu -tu ladoluda, 'in a zu amiaa 'de 'yliyoo! Nu, amiaa tonyime, *'Kuzu, mi 'ce 'pada, nwo -bha -jla 'bhisa, 'wokpikpie nya, 'in -o we 'ka lii datahe nya. 9 A 'yiligbe we 'yu gege dliozube nya. Nu, amiaa 'de -yi we 'ji, amiaa -Lagobhelia mnenia dudu weee -gu la, wa mi siada ain 'bhisa.

10 'In a -ka sia bhla -sele nya, -Lago -o -wa 'nani weee -kanyoo, -o laa ain, o 'nimmnie 'nia bhloluda -ka, -we 'wlva 'bhle -Zezu Klisu 'wu, a 'ka we yibheli. O de yia ain -yomnasia, mo yia ain 'wotemania, mo yia ain 'tite 'nyea, mo yia ain 'yigbelia gege. 11 'Tite -mi o -nu nya -zu weee nya. *-Ameni!

'Wobhlolu -fvsaweli

12 'Sebhe na paa da ain yoo, Silivien* so celia we. -Ami 'yliya 'wu -Lagobheli tiklu yabhlo -wa. Wee 'sebhe -kibhe 'ni na paa ain yoo, in 'ka ain 'kuayli 'pa, 'in in 'ka ain -yla gba nu, -Lagoo wlawlalu -zono ni, a kpa we la -gli.

13 -Lagonyima mia -seli Babilonogbet nokple, -wa -Lago -saa -bha ain 'bhisa, wa nee, wa -sa ain fu. 'In na 'yu Maliki nee, -moo -sa 'ya ain fu. 14 A sisali fu, a gbigbleli zekikalie nya.

Amia weee mia Klisu 'wu, 'wutotue -dloo -tu amiaa -nu nya.

* 5:12 Silasi. † 5:13 Babilonu: Wlamuu 'tuajni -wa.

'Sεbhεε 'sɔnu Pielh 'paa yoo

'Sεbhεε 'sɔnu -we Pielh cεlia, mɔ -wa. Pielh mɔ -Zezuu *'binɔnya kug-bua lε 'sɔɔ glaa -nyime yabhlo nya. -Lagɔnyima -yla ɔ cεlia 'sεbhε ni, ɔ 'ka wa -yla gba nu, wa zu wa 'dε 'yliyɔ yoyogbuu -slolunyaa gbεgbεin. Nu, wa 'na nɔnu yoyogbuu -slolunya 'bi-ni.

Fɔsawεli

1-Amɔ Simɔ Pielh, -ɔ -wa -Zezu *Klisu lubhonnyɔ -yɔ ɔ *tietienyɔ, -amɔ cεlia da aɩn 'sεbhε ni 'wɔ. -Amɔaa -Lagɔ -yɔ Gbuwɔsanyɔ -Zezu Klisu mɔ tiklu, we 'gbu a yia dɩzɔzɔve -zɔnu 'yi -amɔa 'bhisa. 2 A -yi -Lagɔ -yɔ -amɔaa -Kanyɔ -Zezuu 'gbu, wa 'nye aɩn zɔzɔnu -yɔ 'wɔtɔtɔve -dlɔɔ bhabha.

-Lagɔɔ -amɔaa lalee -yɔ -amɔaa -bhasasie

3 -Li -we -a 'kaa -ka, 'in sa -Lagɔ 'yibhaa -a -mɔ dɩdɩ -gu, -a 'ka 'sa -mɔ, ɔ ka we -aɩn 'nye ɔ 'tite nya. -ɔ laa -aɩn, 'in -a 'ka ɔ 'dεε 'ηnumnie -yɔ ɔ zɔzɔnu dlili, -Lagɔɔ 'gbu -a yia ɔ yibheli. 4 Sanεε 'sa -Lagɔ gbaa ɔ 'ka -aɩn -li -zɔnu -yɔ -li 'kadɩ 'nye. -Li -Lagɔ gbaa ɔ 'ka -aɩn 'nye, -a 'yia, mɔ saa aɩn 'wiewliyie -yɔ dɩdɩgɔu -lii dɩwɔnyinyie 'nyii 'bi. 'In we nyεa aɩn we se, 'in amɔaa dɩ 'ka -Lagɔɔ dɩ 'bhisa -mɔ.

5 We 'dεε 'gbu, a gu la, a 'ka amɔaa dɩzɔzɔve -gu amɔaa lɛnɔgbu -zɔnu palɩ, 'in a 'ka amɔaa lɛnɔgbu -zɔnu -gu -Lagɔɔ yibhelie tiklu palɩ. 6 A gu 'ya la, a palɩ -Lagɔɔ yibhelie -gu amɔaa 'dεε kpakpie tiklu, a palɩ amɔaa 'dεε kpakpie tiklu -gu dɩtie, 'in dɩtie -gu a palɩ -bha gbɩu 'klɩ -gu zɔzɔve, 'in gbɩu 'klɩ -gu zɔzɔve -gu a palɩ -bha -Lagɔɔ -yɔlanɛnie. 7 Amɔaa -Lagɔɔ -yɔlanɛnie -gu, a -yɔ amɔaa -Lagɔbhelia 'yibhalɩ -yibhalɩ, 'in -Lagɔbheliaa 'yibha 'yibhie -gu, a palɩ -bha nyimeε zεkalie. 8 -Kwɩkwɩ -zɔnɔnya a 'kaa -ka mɔ ni, a -ka wee -kwɩkwɩ -zɔnɔnya -mɩni -ka duun, 'in we ylimania amɔaa lɛnɔgbu -guwɔla, -amɔaa -Kanyɔ -Zezu Klisu

yibhelie 'wɔ. 9 Nu, -ɔ 'ni -kwɩkwɩnya -mɩni -ka, ɔ 'wɩs sa 'lɔlɔnyɔ ɔ ɔ 'yi la 'pɩpɩ, 'in sa -Lagɔ -saa ɔ gbonyii 'cɩn -yɔ, ɔ ka we 'wɩdlɩ.

10 We 'gbu, bheliaɩn, a 'tεmani amɔaa 'dε la 'ya bhabha, -Lagɔ ka aɩn la, 'in ɔ yia aɩn -bhasa, a kpa we gbɩ -kli. Nu, a -ka 'sa nɔda -mɔ, a 'na 'ka cɩ gbonyuu lɔbhili. 11 -Amɔaa -Kanyɔ -yɔ -amɔaa Gbuwɔsanyɔ -Zezu Klisu 'ηnumnie 'na 'kaa labhu, sanεε 'sa -Lagɔ 'kaa we 'yoo -kahi aɩn -yla.

Gbuɔlɔue -we -wa gbɩzɔnu

12 We 'dεε 'gbu na yia aɩn ligbea, wee -li -mɩni 'gbu 'kɔmɩu. In -yi we 'ji nu, a -yi -li -mɩni, 'in -Lagɔgbu -zɔnu wa -slɩua aɩn, a mɔ we -yɔlanɛda. 13 'In, in 'yibha tɛnyu, in 'ka amɔaa dɩ glusa, amɔaa ligbeligbie nya, da in -gaa -slɩ da 'yliyɔ na ku -mɩni 'wɩ. 14 Nu, in -yi we 'ji dayɩ na bhɩa wee tɩtɩku -mɩni 'wɩ, sanεε -amɔaa -Kanyɔ -Zezu Klisu -slɩua 'mɔ we 'klɩ. 15 Nu, la na yia gu, 'in, in -ka tɩ, na 'bigu, a 'ka gbɩnya -mɩni ligbeda -tɩ 'kɔmɩu.

-Wa 'yia -Zezu Klisu 'ylilo -yɔ

16 Nu, -a 'kaa da -amɔaa -Kanyɔ -Zezu Klisu yiyigbu -yɔ ɔ 'titeε gbɩ gba aɩn -yla, we 'ni nine wa -dɩ 'wlukɩuɩn wa 'pa, 'mɩ -a 'nu. Nu, -amɔaa ka ɔ 'ylilo -yɔyi -amɔaa 'dεε 'yɩ nya. 17 -Amɔaa 'yibadɩ Dide -Lagɔ 'paa ɔ 'ηnumnie -gu, 'in ɔ yia ɔ 'ylimani. -Lagɔɔ 'ηnumnie 'kadɩ 'wɩ ɔ nεε ɔ -ylaε: «-ɔ mia da na duma -yu -wa, mɔ 'wɩ na zɩa na 'mɩna weεε.» 18 Weε wεli -we 'bhɩa yalɩ -amɔaa 'dε ka we 'nu, da -a -yɔ ɔ 'sɔ mia -mɔwɩ -gɔgɔ 'wɩ.

19 We 'dεε 'gbu, -amɔaa zɩa -Lagɔgbɩu -falɩpanyaa wεli dɩ -gu gbɩzɔnu nya. A -ka wa wεli yukwɩ pulɩ, gbɩzɔnu a nɩa lε. Weε wεli 'wɩs sa 'nape mɩ -nyumada nikpise 'wɩ tiklu, 'in zɩ yi zɩ, 'in zɩkpa -zεli 'ka amɔaa dɩ zɩ li. 20 A yibheli we 'ji tia nu, -Lagɔgbɩu -falɩpanyaa wεli mia cεlida *-Lagɔsεbhε 'wɩ, *-Lagɔgbɩu -falɩpanyɔ yabhlogbɔɔ 'ni mneni, ɔ 'ka we 'ji gba ɔ 'dε nya. 21 Nu, nyimeε yabhlogbɔɔ 'ni cɩn -slɩ -Lagɔgbɩu -falɩ 'pa ɔ 'dεε dumagbu nya. Nu, Zuzu

'Pupa sua wa 'bhie, weli -Lagɔ zva wa ηweε, 'in wa gbaa we.

2

Yoyogbɔɔ -slolunya (Zudi 4-13)

¹ Bha bhlasabhla, yoyogbɔɔ -falipanya ka 'tla *Izlaɛlɛnyɪma nyɪdɪ. 'Sa -bhloo 'dɛ yoyogbɔɔ -slolunya yia 'tlaa aɪn nyɪdɪ. Yoyogbɔɔnya mɔnɔva nyɪmɛ, we sloluenya suaa. 'In wa 'ka 'dɛbhie Nyɪmaa -Kanyɔ, ɔ zɪtɪa wa 'wɔ, kwnɛɛ -sa. Sanɛɛ 'sa wa yia wa 'dɛ lasaa slɔɪ. ² Nyɪma -duun yia wa 'bibholua, wa pɔɪnpla -gbɔɔnyaa lɛnve nya. Wa 'gbɔ, wa yia -Lagɔɔ 'yoo -zɔnɔ gla palɪa. ³ Wa 'gwɛzii dɔdɔnanɔv 'gbɔ, yoyogbɔɔnya wa yia aɪn -slolua, 'in wa 'ka aɪn 'gwɛzi 'wlusa. 'In wa -kaslɔ mɪ lamnazɪda pepe we 'bɪ ka 'wɔgwɛ. 'In wa lasanyɔ 'nɪ 'yɪlaa ηwɔda -mɪ.

⁴ Nu, 'anzɪnya -we nɔa gbɔnyuu lɛ, -Lagɔ 'nɪ we 'wɔtɪ, ɔ ka we gbɔan, 'in ɔ yia we *glukaslɔ 'wɔ viteli nɪkpise 'wɔ. -Mɔ ɔ dɪa we la tɪklɪ, 'in gbɔwɔbhɪ yɪ 'ka nyɪnɪ. ⁵ Nu, -Lagɔ 'nɪ bhabeɪnyɪ -nyɪma 'wɔtɪ. ɔ -lɔalɪ zezeguda, 'in 'nyu yia gbɔnyuu -lɛnɔnya weɛɛ lasa. -Lagɔɔ titee gbɔ tɪklɪ mɪa, 'mɔ *Nowee gbaa, 'in ɔ 'dɛbhlogbɔɔ -yɔ nyɪma gbesɔ -Lagɔ puea. ⁶ -Lagɔ ka *Sodɔmɔgbe -yɔ *-Gomɔlɔgbe lasasɪɛ -dɪlɪ -kosu nya, gbɔ yia gbɔnyuu -lɛnɔnya weɛɛ yɪa, we 'yɪlɪslɔlue -wa. ⁷ *Lɔtɔ -wa nyɪmɛ tɪklɪ, ɔ mɪa mɔtɪngbɔɔ lɛnɔnya nyɪdɪ, 'in -maa lɛnɔgbɔ sumanɪa ɔ dɪlɪ, -Lagɔ ka ɔ pue. ⁸ Nu, ɔɔ nyɪmɛ tɪklɪ ɔ mɪa wa nyɪdɪ, wa -sabhebhagbɔ 'nyuu wa nɔa lɛ, ɔ yia -yɔ, 'in ɔ nɔa 'kɔmɔv, mɔ sumanɪa ɔ nyɪmɛ -zɔnɔ dɪlɪ -weɪɪ -weɪɪ. ⁹ Sanɛɛ 'sa, Jeɪtɪapɛ -yɪa nyɪma, -wa nɛa ɔ -yɔla, laylagbɔ 'wɔsa sa, 'in ɔ yia gbɔnyuu -lɛnɔnya sɔ yabhlo lɔ ladɪa, 'in ɔ 'ka wa -kaslɔ 'wɔpa gbɔwɔbhɪ zɪ. ¹⁰ Nu, -wa nɔa wa 'dɛɛ yɪɛɛ dɔmagbɔ lɛ, 'in wa nyɛa -Lagɔɔ wa 'wlulapɪlɛ 'wɔ, 'ma -Lagɔ yia -kaslɔ 'wɔpaa yia tɪa.

Waa yoyogbɔɔ -slolunya 'tɛyɪlɪyɔ, 'in wa yɪlɪmanɪa wa 'dɛ. Wa'a zɔ yalɪ ηɪnɪmɪnyɪa 'nɔnɔwɛ, 'in wa vɛlɪa -maa.

¹¹ 'Anzɪnya ka 'dɛɛ latɛlɔ -yɔ 'tɪtɛ -zia yoyogbɔɔ -slolunya 'wɔ, -mɔvɔnyɪa'a dɪlɪ yalɪ ηɪnɪmɪnyɪa gbɔ 'wɪlɔ la, Jeɪtɪapɛ 'yu, 'in we'e vɛlɪ wa. ¹² 'In waa nyɪma -manɪ vɛlɪa -lu wa'a 'nɔa 'wɔla. Nyɪmɛɛ zuzu slolua wa 'yoo da. Wa 'wɔ -fliinɪma 'nɪa 'yɪlɪmɪna, -we we gwala, wa 'ka we kpa, 'in wa 'ka we 'bhaa gbɔ -wa. 'Bhaa wa yia wa -fliinɪma 'bhisa. ¹³ Sanɛɛ 'sa wa yia sɪa, sa wa sɪalɪa nyɪma tɔlɔa. We nanɪ wa dɔdɔ wa 'ka wa dɔmagbɔ 'nyɪlɪ lɛnɔ zɪ bɛblɛɛ. Da wa -yɔ aɪn 'sɔ -ka amɪaa 'fɛtɪ -sada -mɪ, 'in wa nɔa aɪn -dawli 'wɔ. Wa amɪaa nyɪdɪ -mɪmɪɛ mɪa, pɔɪnplagbɔ -yɔ zɔbhɪalɪgbɔ -wa. ¹⁴ Nu, nyɪma -putuu -budu 'wɔdɪ -lubho wa kaa. Gbɔnyuu'u -lɔvɛlɪ wa -gba, nyɪma -wa yɔlɔa 'wɔ 'in wa salɪa -bha -maa la. 'Gwɛzi 'yɪyɪɛ -bhlogbɔɔ wa dɪlɪ nyɪnɪa 'wɔ. We 'gbɔ -Lagɔɔ mɛ mɪa wa -gɔ! ¹⁵ Wa ka 'yloogbɔ -zɔnɔ -gɔ 'bhɔ, 'in wa yia wa 'dɛ mɔnɔv. 'In wa yia Bozɔɔɔ 'yu *-Balamɔv 'yoo bhɪlɪ. -Mɔɔ 'yɪbha bhaa gbɔnyuuu 'pɛnɪgwɛzi. ¹⁶ Nu, -Lagɔ ka -Balamɔ gbɔ -yɪa lapalɪ, ɔ 'nɪ ɔ 'nɔnɔwɛ zɔv 'gbɔ. -Sokofalɪ ηwɔnɔ -we'e gbaa, 'in we yia ɔ -yɪa nyɪmɛ wɛlɪ gba. 'In we yia -Balamɔ, ɔ -wa -Lagɔgbɔv -falipanyɔ, ɔ gbɔkpɔagbɔv lɛnve 'yɪlɪgbɛlɪ.

¹⁷ Waa yoyogbɔɔ -slolunya 'wɔ sa 'nyuu 'wlukɔa mɪa, 'in wa 'wɔ yalɪpɔpa -pɪpɛ 'kadɔ mɪ 'suda. -Lagɔ ka wa 'bɪ lazɔ nɪkpise -dlugba tɪlɪtɪlɪ 'wɔ. ¹⁸ Wa 'dɛɛ 'yɪlɪmanɪ -gbɔkpɔpanya wa gbaa, 'in nyɪma -wa 'bhɔa 'lulɔlu gbɔnyɪlɪ lɛnɔnya nyɪdɪ, 'in wa salɪa -maa 'yloogbɔ la, wa yɪɛɛ dɔmagbɔnyaa lɛnve -yɔ wa mɔtɪngbɔv lɛnve nya. ¹⁹ Wa nɛɛ -maa -yɪlɛ: «Amɪaa 'dɛ -yɪa a yia -tɔa.» -Zugba wa 'dɛ mɪ lɛnɔgbɔv cɪn saa wa la, we galɪ nya. Nu, nyɪmɛɛ lɛnɔgbɔv -zɪlɪa ɔ ηwɛ la, we gaylo ɔ -mɪa.

²⁰ Nu, nyɪma -wa -ka dɔdɔ -gɔv pɔɪnplagbɔv lubhɔ, -amɪaa -Kanyɔ -yɔ -amɪaa Gbɔwɔsanyɔ -Zezu Klɪsɪ yɪbhe-lee 'gbɔ, 'in -mɔv 'bɪgɔ, wa -ka wa 'dɛ 'yɪtɪde, -mɔv -ka wa lu, wa 'wɔbhɔlɔlu -kwɪkwɪ nyumanɪa 'yɪlɪ, 'in we zɪa we tɪanɔ. ²¹ Wa ka 'yoo tɪklɪ yɪbhɛlɪ, 'in

-Lagoo tite wa -slolua wa, wa yia we -bligopal. Nu, wa 'ni yaa wee 'yoo tiklu yibheli, -muv nanu 'yli wa -nu nya. ²² -We ylia wa, mu slolua we nu, -we gbuv nine ni gbaa gbuzonu -wa:

«-We gwI gwεZεa 'mu we lia lu.»

'In

«-Bobo -we wa budoa, plapli we mnu 'yaa dlilia.»

3

Lv-Zezu yia yia

¹ Na jijli -talea, 'sebheε 'sonu na paa da ain yoo. We 'de 'so nukple, amiaa dli na saa glu, amiaa -guladolue nya, 'in amiaa 'wlukuvn lapopal so 'ka -mi tiklu. ² Nu, weli -Lagoo gbuv -mowlu -falpanya gbaa zlme, amiaa dli -tu we -gu. We -yo Nyimaa -Kanyo -yo Gbuwsanyoo tite, tietienya -slolua ain.

³ A yibheli we 'ji gbuv weee 'yu nu, 'wobhloluylnya 'wu, nyimaa glapalinya yia 'tlaa, wa 'deε dumagbu 'nyii lenve nya. 'In wa 'ka ain gla pal.

⁴ 'In wa gbaε: «o neε lu o yia yia, we 'ni muv? Gbuwonu -wa, da o mia? -Amiaa didea ka tli 'bi ka 'wugwle, 'in sa -li mia duduv gwedilida 'cin, 'sa -bhlokpade we mia!» ⁵ 'Deε 'yibadi waa nyima dlva gbunya -minu 'wu, nu, -Lagoo -laa yali la o weli nya, we 'bi ka 'wugwle. 'Nyu lu duduv 'tlaa, 'in 'nyu nya o nva we le. ⁶ 'In -bhlokpade zezeguda lva, wee 'nyu yea tia -duduv -gu, 'in we yia we lasa. ⁷ Wee -Lagoweli -bhlokpade zva bhla -minu yali -yo duduv la, we 'ka gbonyuu -lenonyaa -yogbu 'wobhu bhla -yo wa lasa bhla yli. Wee bhla -bhloo 'de nya -kosu 'kadu yia wee yali -yo duduv lasaa.

⁸ 'In na jijli -talea, -lu -we a 'na 'kaa 'wudlv mu nu: nu, Jejitapeε -gbε, 'yli -bhlo 'wlv -zuv 'wlu gbu, 'in zuv 'wlu gbu 'wlv 'yli -bhlo. ⁹ Jejitape'ε kpeke gbuv o gbaaa lenve nya, sa nyima talva popalia we 'wlukuvn la 'sa. 'In dltie o kaa amiaa gbεgbein. Nu, o 'ni 'yubha nyime yabhlogbo o 'bhv la, o 'yubha nyima weee dli 'bhiti.

¹⁰ Sa 'wienyo tllia nyime, 'sa Nyimaa -Kanyo yia yia. Wee 'yli nya

yali yia labhva -jiji 'kadu nya, 'in -kosu 'ka yali -li -sie. 'In duduv -yo we -gu -lu weee 'ka labhu. ¹¹ Nu, la wee -li weee -minu yia 'bhva saa 'gbuv, -we a 'kaa lenu, a 'nu we 'wola 'nanuv! Amiaa nōnōbhv -mi -mowluda, 'in a neε -Lagoo -yola. ¹² A wv -Lagoo yiyiyl, 'in a gu la so weee lu, 'in wee 'yli 'ka nyini dayli. Wee 'yli nya -kosu yia yali lasaa, 'in yali -li weee 'ka nyanu -kosuu slo kwεε. ¹³ 'In -Lagoo neε: yali lolu -yo duduv -lolu -we -gu tiklumie mia, 'mu o yia wlaa, 'in 'mu -amia mia wuda.

¹⁴ Na jijli -talea, -we ka gbuv -wa, a -ka 'yli -minu wuda -mi, a gu la, a 'ka -mowlu, gbonyuu 'na -minu ain kweyli -ni -Lagoo 'yu, 'in 'wototve -dlao 'ka a -yo o 'so nyidi -mi. ¹⁵ A zv we 'wlukuvn nu, -amiaa -Kanyoo dltie -wa -amiaa puepue. 'Mu -amiaa bheli -zonu *Palo celia ain 'wu, gbuyilo -Lagoo 'nyea o, we nya. ¹⁶ 'Mu o celia o 'sebhe weee 'wu, da o gbaa wee gbuv -minu daa. -Mo we nukple weli talva 'wolanve 'te. Titinanya -wa 'nia -Lagoo -yi 'nanuv, -maa kamania wee weli 'ji 'wu. Sa wa nva -Lagoweli, datolva 'sa. Sanεε 'sa wa saa wa 'de la.

¹⁷ 'In amia, na jijli -talea, -slεen a -yi gbunya -minu 'gbuv, a zv amiaa 'de 'yliyoo, nyima 'nyii palia -Lagoo -bligv, wa yi ain mnōnv. 'In a 'ka 'yiligbeda -tu gege amiaa dlizuvve 'wu. ¹⁸ 'In a -tu 'ylimanida -amiaa -Kanyo -yo -amiaa Gbuwsanyoo -Zezu Klisu 'nanu -yo o yibhelie 'wu. O 'ηni mnu deslεen -yo 'yli weee nya!

*-Ameni!

Tia -sebhε Zaan 'paa yoo

*Zaan -o cεlia -Zezuu -gugbu, mε -bhlokpade cεlia 'sebhε ni. -Lagonyima -yla o cεlia 'sebhε mia da o 'ka wa -yla gba nu, wa zu wa 'dε 'yliyε yoyogbuu -slolunyaa gbεgbεin. -We ka gbυ -wa, -maa 'yibha -maa 'ka wa -dawli 'wυnυ. O nεε nu, -Lagonyima -ka zεkikalida -mi, 'in wa -ka -Lagoo tite 'nυηwe zuda -mi, wa mneni wa 'ka we 'jiyibheli nu, wa mi -Lagoo 'yua nya.

Weli -we nyεa nyime 'yliyεgagie

1 Weli -we nyεa nyime 'yliyεgagie, we -gugbu -a cεlia ain 'wυ. Nu, da -Lagoo 'nia -slε -lu weee lala, we mi la. Wee Weli mia da ni, -a ka we 'nυ, -a ka we -yoyi -amīaa 'yli 'sε nya. -A ka we yla, 'in -amīaa sε yia we kwεzi. 2 Nu, wee 'yliyεgagie 'wlvα 'bhle, -a ka we -yoyi. We gbυdayinya -a -mia. 'Yliyεgagie -we 'nia bhloluda -ka, -we -yε -amīaa Dide -Lagoo 'sε mia, -mεε ka we -ain 'klυslolu. Wee 'yliyεgagieε gbυ -a gbaa ain -yla. 3 Nu, -we -a 'yia -yε, -we -a 'nυa, we gbυ -a gbaa ain -yla, a -yε -ain 'sε 'ka dli -bhlo -ka. We -ka 'sa -mi ni, -a 'dε weee 'ka dli -bhlo -ka, -a -yε Dide -Lagoo -yε o 'Yu -Zezu *Klisi 'sε. 4 Nu, 'mυ -a cεlia ain 'wυ, 'in -amīaa 'mυna 'ka gba.

-A nε zli 'klυ

5 Gbu -we -a 'nυa -Zezu Klisi ηweε, 'in -a mia ain -yla gbada, mυ mia da: -Lagoo mi zli nya, 'in nikpise 'ni o 'wυ -mi -gba. 6 -A -ka gba nu, -a -yε -Lagoo 'sε ka dli -bhlo, -zugba -a nε nikpise 'wυ, yo -a kaa, 'in gbυzεnυ 'ni -amīaa lenυgbυ 'wυ -mi. 7 Nu, -Lagoo mi zli 'klυ 'gbυ, -a -ka zli 'klυ nε, -zugba -a -yε -amīaa -lima 'sε ka dli -bhlo, 'in o 'Yu -Zezuu 'pυon wlvα -ain -yε -amīaa gbυnyuu weee gbεgbεin.

8 -A -ka gba nu, -a'a nυ gbυnyuu lε, -amīaa 'dε -a nυa -dawli 'wυ, 'in gbυzεnυ 'ni -ain 'wυ -mi. 9 -Lagoo mi tiklu, 'in -we o -ka gba, 'mυ o nυa lε. We

'dεε 'gbυ -a -ka -amīaa gbυnyii o -yla gba, 'in o tia -amīaa gbυnyii 'wυ. 'In o wlvα -ain -yε, -we weee 'nia tiklu -mi, we gbεgbεin. 10 -A -ka gba nu, -a 'ni gbυnyuu lenυ, yokanyε -a -zεlia o, 'in o weli 'ni -ain 'wυ -mi.

2

1 Na 'yilaasli, a yi gbυnyuu lenυ 'gbυ na cεlia ain 'sebhε ni 'wυ. Nu, we -ka nu, nyime yabhlo ka gbυnyuu lenυ ni, -a ka 'wυplalinyε Dide 'yu, mε -wa -Zezu Klisi, nyime tiklu. 2 Omε mia, o ka o 'dε wla -amīaa 'slaka nya -Lagoo 'ka -amīaa gbυnyii 'wυti. We 'ni -amīa -bhlogbεεε gbυnyii o 'ka 'wυti, nu, dυdυgυ -nyima weee gbυnyii o 'kaa 'wυti.

-A -kalι -amīaa bheliaa zε

3 -A -ka -Lagoo tite 'nυηwe zuda -mi, -a mi we -gυ nu, -a -yi o. 4 Nyime -o -ka gba nu, o -yi -Lagoo, 'in -zugba o'ε zu o tite 'nυηwe, yokanyε -mεε -mia, 'in gbυzεnυ 'ni -mεε 'wυ -mi. 5 We 'ni -mυssυ ni, -o -ka o weli 'nυηwe zu, -Lagoo zεε 'dεbhie -mεε -kalia we 'ka gba. Sa -a 'kaa we 'jiyibheli nu, -a mi -Lagoo 'wυ, mυ ni: 6 nyime -o -ka gba o mi -Lagoo 'wυ, sa -Zezu nεa, o nε 'sa.

7 Na bhelia -zεnυ, -we in cεlia ain 'wυ, we 'ni tite lolu, nu, tite sva -wa, 'in we -yε ain 'sε mi we gwedilida. Wee tite sva mia, weli -we a 'nυa, mυ -wa. 8 We mi 'sa 'bhie, tite lolu in cεlia ain 'wυ. Sa wee tite mia gbυzεnυ nya -Zezu -yε ain 'wυ, wa mneni wa 'ka we -yoyi. Nu, nikpise mi mnida, 'in zli 'zayli mi lida pepe.

9 -O -ka gba nu, o mi zli 'klυ nεda, -zugba o nyε o bheli 'wυ, εε nyime mia, o mi -slε nikpise 'wυ. 10 -O -ka o bheli zεkali, o mi zli 'wυ. -We 'kaa o labhli, we 'ni o 'wυ -mi.* 11 Nyime -o nyεa o bheli 'wυ, o mi nikpise 'wυ. Nikpise 'wυ o nεa. Mε o mia mnida, o 'ni -bha da -yi, nikpise ka o 'lεlvυ 'gbυ.

A 'na zlv dvυgvlυ dli -gυ -ni

12 Na 'yilaasli, -we ka 'gbυ na cεlia ain 'wυ, mυ -wa nu, -Lagoo ka amīaa gbυnyii 'wυti -Zezuu 'gbυ. 13 Na didea,

* 2:10 We 'ji yabhlo ni: -we 'kaa o bheli labhli, we 'ni o 'wυ -mi. We 'jii 'sεnυ ni: -we 'kaa o labhli, we 'ni we 'wυ -mi.

-we ka 'gbu na celia ain 'wu, mu -wa nu, -o mi bhaa -bha da -lu 'kaa gwedi, a -yi o. Nyimesia, -we ka 'gbu na celia ain 'wu, mu -wa nu, a ka gbonyuu dide lu. ¹⁴ Na 'ylaasli, a -yi Didee 'gbu, na celia ain 'wu. Didea, -o mia we gwedida, a -yi o, we 'gbu na celia ain 'wu. Nyimesia, a 'te la, -Lagaweli mi ain 'wu, a ka gbonyuu dide lu, we 'gbu na celia ain 'wu.

¹⁵ A 'na -kali dudubu ze -ni. A 'na -kali dudugulu yabhlogbodo ze -ni. Nyime -o -ka dudugulu zekali, o 'ni Dide -Lagoo zekali. ¹⁶ -Lu weee mia dudugu, mu ni: nyimee dliwonyinili 'nyii klaa, nyima -wa yia -lu -yo, 'in we 'tu bhaa wa klaa, we -yo nyima -wa ylimania wa 'de wa 'hnumnee 'gbu. Wee -li mia de, we'e 'bhu Dide -Lagoo -gbe, dudugu we bhua. ¹⁷ A yibheli we 'ji nu, dudub mi 'plida, we -yo nyimaa dliwonyinili. Nu, nyime -o nua -Lagoo domagbu le, o 'yliyogagie 'ni bhloluda -ka.

Klisu tonyime

¹⁸ Na 'ylaasli, dudubu bhia bhla ka cipa. A ka 'nu nu, Klisu tonyime mi yida. 'In -sleen, Klisu tonyimaa -zlo ka yi, we 'de 'gbu, -a -yi we 'ji nu, dudubu bhia bhla ka cipa. ¹⁹ Waa nyima mia, -ain glaa wa 'bhua. Nu, wa 'ni -amimaa lonyima nya -mi. We -ka yaa nu, -amimaa lonyima wa -mi, -zugba wa ka -ain glaa -tu. Wa jlajle slolua sa 'vayt nu, wa 'yabhlogbodo 'ni -amimaa lonyime nya -mi.

²⁰ -Mumu -ka amimaa, -Zezu Klisi ka ain Zuzu 'Pupa 'nye. We 'de 'gbu a 'de weee -yi gbuzonu. ²¹ We 'ni nu, a 'ni gbuzonu -yii 'gbu, in yi ain 'woceli. Nu, a -yi gbuzonu, 'in a -yi we 'ji nu, gbuzonu'v gwali yoo 'gbu na celia ain 'wu.

²² Nyoo -wa yokanyaa? Nyime -o gbaa nu, -Zezu 'ni *-Lagoo -Bhasanyo nya -mi, mo -wa yokanyo, mo -wa Klisu tonyime. 'In o 'ni Dide -Lagoo -yo o 'Yuu gbu -yohwuu. ²³ Nyoo nyoo 'ni o 'Yu -Zezuu gbu -yohwuu, Dide -Lagoo gbu o 'ni 'yaa -yohwuu. -O -ka o 'Yuu gbu -yohwuu, Dide -Lagoo gbu o hwnu 'yaa -yo. ²⁴ We 'de 'gbu, weli -we a 'nua we gwedida, we -tu ain dli zo. We -ka

'sa -mi, 'in a tua -Lagoo -yo o 'Yu 'so 'wu. ²⁵ -We ka weli -Zezu wlaa, mu -wa nu, 'yliyogagie -we 'nia bhloluda -ka, 'mu o yia -ain 'nye.

²⁶ -Wa 'yibhaa wa 'ka ain -dawli 'wunu, wa 'gbu in yia ain gbu ni 'woceli.

²⁷ Amia mia, -Zezu Klisi ka ain Zuzu 'Pupa 'nye, 'in we -dli ain 'wola. -Sleen, a 'ni gboslolunyaa gbu -ka. Nu, oo Zuzu slolua ain gbu weee, 'in gbu o slolua ain, we mi gbuzonu nya, we 'ni yo. We 'de 'gbu, a -tu Klisi 'wu, sa oo Zuzu -slolua we ain 'bhisa.

²⁸ Cui, na 'ylaasli, a -tu Klisi 'wu, 'in zli o -ka yi ni, -amimaa dli 'ka 'wote, -muv yi 'wlu nu, zu 'bha -ain o 'yu -muv zli.

-Lagoo yua

²⁹ A -yi we 'ji nu, Klisi mi tiklu, we 'de 'gbu a mneni a 'ka 'ya we 'jiyibheli nu, nyime -o nua gbu tiklu le, o mi -Lagoo 'yu nya.

3

¹ A yla, Dide -Lagoo 'ni -amimaa zekali -se! O ka 'debbie -ain la o 'yua. Nu, gbuzonu -wa, o 'yua -a -mia. -We ka 'gbu dudugu -nyima 'nia -ain -yi -Lagoo 'yua nya, mu -wa nu, wa 'ni -Lagoo 'de -yi. ² Na bhelia -zonu -wa ka ze in -kali, -sleen, -a mi -Lagoo 'yua nya, 'in -we -a 'kaa -ze, we mi zizeda. -A -yi we 'ji nu, Klisi -ka yi ni, sa o mia, 'sa -a yia -mia, -we ka gbu -wa, -yo -a yia o 'yia sa -gwuu. ³ Nyime -o ka dli 'te 'saa Klisi -gv 'wu, sa Klisi mia -mowloda, 'sa o yia -mowloda -tua.

⁴ Nyime -o nua gbonyuu le, -Lagoo -yo -moo -saba 'wu. Nu, gbonyuu lenve mia, -Lagoo -yowsabe -wa. ⁵ Nu, a -yi we 'ji nu, -Zezu Klisi ka yi o 'ka nyimaa gbonyuu lamumni, 'in gbonyuu 'ni o 'wu -mi. ⁶ Nyime -o -ka -Zezu 'wu -mi, o o -tu gbonyuu lenoda. -O tua gbonyuu lenoda, -moo 'ni o 'yi, -moo 'ni o -yi.

⁷ Na 'ylaasli, nyime 'na nonu ain -dawli 'wu -ni. Nyime -o nua gbu tiklu le, sa -Zezu mia tiklu, 'sa o mia tiklu. ⁸ Nyime -o nua gbonyuu le, o mi '*Kuzuu -nu nya. -We ka gbu -wa, we 'ka we gwedida 'bhu, 'Kuzu mi gbonyuu lenoda. Nu, -we ka 'gbu

-Lagoo 'Yu yia yi, mu -wa nu, o 'ka 'Kuzuu lenugbu lasa.

⁹ -Wa weee mia -Lagoo 'yua nya, wa'a -tu -sleen gbonyuu lenoda, -we ka gbu -wa, -Lagoo 'yliyogagie mi wa 'wu. Wa mi -Lagoo 'yua nyaa 'gbu, wa 'ni mneni wa 'ka gbonyuu lenoda -tu.

¹⁰ Sa wa sisalia -Lagoo 'yua -yo 'Kuzuu 'yua 'wu, mu ni: nyima -wa'a nua gbu tiklu le, 'in nyima -wa 'nia wa bheliaa zekali, waa nyima mia, wa 'ni -Lagoo 'yua nya -mi.

-A kikalizε

¹¹ Cun, weli a 'nua we gwedilida, mu ni: -a kikalizε. ¹² -A 'na -mi -ni *Kaen 'bhisa -ni, -o mia gbonyuuu didde -nu nya, 'in o yia o bheli 'bha. -We ka 'gbu o yia -moo 'bha, mu -wa nu, o lenugbu -nyu 'yli, -zugba o bheli nua gbu tiklu le.

¹³ Bhelian, dudugu -nyima -ka ain 'wonyeda -mi, we 'na subhali ain ηwegaga -ni. ¹⁴ -Amia, -a kikalizε 'gbu, -a -yi we 'ji nu, -a ka yaa tli, 'in -a yia 'yliyogagie 'wuphli. -Wa'a kikalizε, tlithe 'wu -maa tua. ¹⁵ Nyime -o nyεa o bheli 'wu, nyimebhanyo o -mia, 'in a -yi we 'ji nu, 'yliyogagie -we 'nia bhloluda -ka, we 'ni nyimebhanyo yabhlogboo 'wu -mi. ¹⁶ Sa -a 'kaa nyimaa zekali, -a ka -sleen we yibheli. -Zezu Klisi ka o 'yliyogagie wla -amiaa 'gbu. We 'dεε 'gbu, -a wla -amiaa 'yliyogagie -amiaa bheliaa 'gbu.

¹⁷ We -ka 'sa -mi, nyime 'ka 'ylile -ka, 'in o bheli 'ka gbu 'yi, 'in o 'ka -moo -yo nukple 'wokla, wa 'ni mneni wa 'ka gba nu, -Lagoo zekalie mi o nyime 'wu. ¹⁸ 'Ylaasli, a 'na kikalizε ηwee la -yo gbagbawelu 'dekpua 'wu -ni. A kikalizε gbuzonu sa amiaa lenugbu 'wu. ¹⁹ Wee gbu ni 'wu, -a -yi we 'ji nu, -a mi gbuzonu 'yoo -gu, 'in -amiaa dli pia la -Lago 'yu. ²⁰ We -ka nu, -amiaa dli ka -ain gbu dli, -a -yi we 'ji nu, -Lago 'yli o -zi -amiaa dli, 'in o -yi gbu weee.

²¹ Nu, na bhelia -zonu, -amiaa dli 'ni -ain gbu dli ni, 'in -a yia -Lago 'yu kalo nya, ²² 'in -we weee -a -ka o -zlali, 'nyε o nyεa we -ain. -We ka gbu -wa, o titenya -a zua 'nuηwe, 'in -a nua o dudunanu gbu le. ²³ O tite ni: -a zu o 'Yu -Zezu Klisi

dli -gu, 'in -a kikalizε, sa Klisi gbaa, we solu. ²⁴ -O -ka -Lagoo titenya 'nuηwe zu, o mi -Lago 'wu, 'in -Lago mi o 'wu. Nu, -Lago ka -ain o Zuzu 'nyε, we 'dεε 'gbu -a -yi we 'ji nu, o mi -ain 'wu.

4

A sisali -Lagoo Zuzu -yo yoyo -zuzu 'wu

¹ Na bhelia -zonu, -wa -ka gba nu, wa ka -Lagoo Zuzu 'wu, -a 'na zulu wa 'de weee dli -gu -ni. Yoyogbuu -falpanya duun mneni da weee la. We 'dεε 'gbu a yla wa 'de weee la, 'in -wa -ka -Lagoo Zuzu 'wu -ka, a 'ka we 'jyibheli. ² Sa a 'kaa -Lagoo Zuzu yibheli, mu ni: -wa weee gbaa nu, -Zezu Klisi ka yice 'wu yili, wa ka -Lagoo Zuzu 'wu. ³ -Wa wee'e gba 'saa, wa 'ni -Lagoo Zuzu 'wu -ka. Zuzu -we mia wa 'wu, Klisi tunyimeε -nu -wa. A ka 'nu nu, yia we yia, 'in -sleen, we mi dudu -gu.

⁴ Cun, amia na 'ylaasli, a mi -Lagoo -nu nya. A ka yoyogbuu -falpanya lu. -We ka gbu -wa, Zuzu -o mia ain 'wu, o -zi -we pia dudugu -nyima 'wlulaa -nu. ⁵ Wamia mi dudugu -nyima nya, 'in wa gbaa dudugu -nyimaa gbogba solu. We 'dεε 'gbu dudugu -nyima pulva wa yukwli. ⁶ Nu, -amia mia, -a mi -Lagoo -nu nya. Nyime -o -yia -Lago, mo pulva -ain yukwli. 'in -momo 'nia -Lagoo -nu nya -mi, -moo salia -ain yukwli -gula. Wee gbu ni -gu -a sisalia gbuzonu -Zuzu -yo yoyo -zuzu 'wu.

-Lago mi zekalie nya

⁷ Na bhelia -zonu, -a kikalizε, -we ka gbu -wa, zekalie mia, -Lagoo -gbe we bhua. -Wa weee -ka zekalidli -ka, -Lagoo 'yua wa -mia, 'in wa -yi -Lago. ⁸ -Wa 'ni zekalidli -ka, wa 'ni -Lago -yi, -we ka gbu -wa, -Lago mi zekalie nya. ⁹ Sa -Lago -slolua -ain nu, o -kali -amiaa zε, mu ni: o ka o 'Yu yabhlogboo tie dudu -gu -a 'ka 'yliyogagie 'yi -moo gbεgbεin.

¹⁰ Zekalie mia, we 'ni nu, -amia -kali -Lagoo zε. Nu, -Lago -kalia -amiaa zε, 'in o yia o 'Yu tie, -moo 'ka -moo 'de wla 'slaka nya, 'in -Lago 'ka -amiaa gbonyii 'woti.

11 Na bhelia -zɔnu, -Lagɔ -ka 'sa -amɪaa zɛkali ni, we mi nu, -a kɪkali zɛ.
 12 Nu, nyɪmɛ yabhlogbɔɔ 'ni -slɔ -Lagɔ 'yi. -A -ka zɛkɪkali, -zugba -Lagɔ mi -ain 'wɔ, 'in ɔ zɛkalie ka gba -ain 'wɔ.
 13 Sa -a yibhelia we 'ji nu, -a mi -Lagɔ 'wɔ, 'in -Lagɔ mi -ain 'wɔ, mu ni: ɔ ka -ain ɔ Zuzu 'nye. 14 'In -a ka -Lagɔɔ 'Yu 'yi. Dide -Lagɔ ka ɔ 'Yu tie -mɔɔ 'ka dɔdɔgbɔ -nyɪma gbɔ 'wɔsa. Nu, -amɪa ka we da 'yi, 'in we gbɔdayiwɛli -a mi da gbada. 15 Nyɪmɛ -ka gba nu, -Zezu mi -Lagɔɔ 'Yu nya, -Lagɔ mi -mɔɔ 'wɔ, 'in -mɔɔ mi -Lagɔ 'wɔ. 16 'In sa -Lagɔ -kalia -amɪaa zɛ, -a -yi -mɔɔ, 'in -amɪaa dli mi we -gbɔ. -Lagɔ mi zɛkalie nya. -ɔ -ka zɛkalɪdli -ka, ɔ mi -Lagɔ 'wɔ, 'in -Lagɔ mi ɔ 'wɔ. 17 -We slɔlua nu, -Lagɔɔ zɛkalie ka gba -ain 'wɔ, mu ni: -Lagɔɔ gbɔwɔbbhu zli, dli -a yia 'tɛmanɪa ɔ 'yu, -we ka gbɔ -wa, sa -Zezuu Klisi mi, 'sa -amɪa mi dɔdɔ ni -gbɔ. 18 Nyɪmɛ -ka zɛkalɪdli -ka, ɔ ɔ nu nyanɔ. Nu, zɛkalɪdli -we gbaa, mu vua nyanɔdli. Nyɪmɛ -ka nyanɔdli -ka, we 'wɔ sa nu, -Lagɔ dli ɔ gbɔ. We -ka 'sa -mi, -ɔ nva nyanɔ, -mɔɔ zɛkalie 'ni gba.

19 -Amɪa mi, -a ka zɛkalɪdli. -We ka gbɔ -wa, -Lagɔ -kalia -amɪaa zɛ tia.
 20 Nyɪmɛ -ka gba nu, ɔ -kali -Lagɔɔ zɛ, 'in ɔ -ka ɔ bheli 'wɔnye, yokanyɔ -mɔɔ -mi. Gbɔzɔnu -wa, nyɪmɛ 'ni ɔ bheli -ɔ ɔ yia -yɔɔ zɛkali, ɔ 'ni mnɛni ɔ 'ka -Lagɔ -ɔ ɔ ɔ 'yia -yɔɔ zɛkali. 21 Nu, tite -we -Lagɔ 'nyɛa -ain, mu ni: nyɪmɛ -ɔ -ka -Lagɔɔ zɛkali, we mi nu, ɔ -kali ɔ bhelii zɛ.

5

A zv -Lagɔɔ 'Yu dli -gv

1 -Wa weee zva dli nu, -Zezu mi -Lagɔɔ -Bhasanyɔ nya, -Lagɔɔ 'yua wa -mi. 'In -wa -kalia didee zɛ, wa -kali 'ya ɔ 'yuaa zɛ. 2 -A -ka -Lagɔɔ zɛkali, 'in -a -ka ɔ titɛnya 'nɔɲwɛ zɔ ni, -bha -a yibhelia we 'ji nu, -a -kali ɔ 'yuaa zɛ.
 3 Nu, sa wa kalia -Lagɔɔ zɛ, mu ni: ɔ titɛnya wa zva 'nɔɲwɛ. 'In ɔ titɛnya 'ni 'tɛ -ain -yla, -we ka gbɔ -wa, 4 -wa weee mi -Lagɔɔ 'yua nya, wa ka dɔdɔ lu. Sa -a mnɛni -a 'ka dɔdɔ lua? Nu, -amɪaa

dliɔzɔve nya -a mnɛni -a 'ka dɔdɔ lu.
 5 Nyɔɔ mnɛni ɔ 'ka dɔdɔ lu, we 'ni -ɔ zva dli nu, -Zezu mi -Lagɔɔ 'Yu nya 'wɔbbhua?

6 -Zezu Klisi mi, mɔ -yɔ 'nyu -yɔ 'pɪɔn 'sɔ yia.* We 'ni 'nyu -bhlogbɔɔ nya ɔ yi. 'Nyu -yɔ 'pɪɔn nya ɔ yia. Nu, Zuzu -ɔ -wa gbɔzɔnu, ɔ mi we gbɔdayinyɔ nya. 7 Gbɔdayinya ta mi -bha: 8 -Lagɔɔ Zuzu klaa, 'nyu klaa, we -yɔ 'pɪɔn. 'In we 'dɛ ta ka wɛli -bhlo. 9 Nyɪma -ka gbɔɔ da 'yi, wa -ka we gba, 'in -a laa we gbɔzɔnu. -Lagɔ -ka gbɔdayinyɔ nya -mi, ɔ wɛli 'yili we -zi -mɔɔ. Gbɔ -we ka da -Lagɔ 'yia, mu ni: ɔ 'Yuu gbɔdayinyɔ ɔ -mi. 10 Wee gbɔ mi da, -ɔ zva -Lagɔɔ 'Yu dli -gv, we mi ɔ dli zɔ. Nu, -ɔ ɔ zva -Lagɔ dli -gv, mɔ zɛlia ɔ yokanyɔ, -we ka gbɔ -wa, -we ɔ gbaa ɔ 'Yuu -gbɔgbɔ nya, -mɔɔ 'ni we gbɔzɔnu la. 11 -Lagɔɔ gbɔdayiwɛli ni: ɔ ka -ain 'yliyɔgagie -we 'ni bhloluda -ka 'nye, 'in ɔ Yu -wa wee 'yliyɔgagiee 'bhɔlɔda. 12 -ɔ -ka -Lagɔɔ 'Yu 'wɔ -ka, wee 'yliyɔgagie mi ɔ -nu nya, -ɔ 'ni ɔ 'Yu 'wɔ -ka, we 'ni ɔ -nu nya -mi.

'Yliyɔgagie -we 'ni -bhloluda -ka

13 Nu, -we ka 'gbɔ in yia ain 'sɛbhɛ ni 'wɔcɛli, mu -wa nu, a 'ka we 'jiyibheli nu, 'yliyɔgagie -we 'ni bhloluda -ka, mu -wa amɪaa -nu, amɪa, -wa zva -Lagɔɔ 'Yu dli -gv. 14 -We ka 'gbɔ -a tɛmanɪa dli -Lagɔ 'yu, mu ni: -a -ka -Lagɔ -lu -zlali ɔ dli da, 'in ɔ pɔlva -ain yukwli. 15 -A -yi we 'ji nu, -a -ka ɔ -lu -zlali, yukwli ɔ pɔlva -ain 'gbɔ, -a yibheli we 'ji nu, -luo -lu -a yia ɔ -zlalia, 'yia -a yia we.

16 Gbɔnyuu -we'e kwaa nyɪmɛ tɪtɪe 'wɔ, -ɔ -ka ɔ bheli 'yi we lɛnɔda, -mɔɔ bhuhhoe -Lagɔ -mɔɔ bhelii 'gbɔ, 'in -Lagɔ yia ɔ bheli 'yliyɔgagie 'nyɛa. 'Sa we mi -wa ka gbɔnyuu'u kwaa wa tɪtɪe 'wɔ daa. Nu, gbɔnyuu -we kwaa nyɪmɛ tɪtɪe 'wɔ, -mɔɔ mi. -Wa nva gbɔ -mi ni lɛ, in 'ni -gba nu, a bhuhhoe -Lagɔ -maa 'gbɔ. 17 Gbɔ weee -we 'ni tiklu -mi, gbɔnyuu -wa. Nu, gbɔnyuu -we'e kwa nyɪmɛ tɪtɪe 'wɔ, -mɔɔ mi.

* 5:6 Wee 'nyu mi, we lu Zaan batizea ɔ. 'In we 'pɪɔn mi, we jitea ɔ tɪtɪe bhla, mu -wa.

¹⁸ -A -yi we 'ji nu, -wa weee mi
-Lagoo 'yua nya, wa'a -tu gbonyuu
lenoda, -we ka gb -wa, -Lagoo 'Yuu
debbie zba wa 'yiyoo, 'in gbonyuuu
dide 'na 'ka wa 'yi.

¹⁹ -A -yi we 'ji nu, -a mi -Lagoo -nu
nya, 'in dudu weee mi gbonyuuu didee
'tite kwεε.

²⁰ -A -yi we 'ji nu, -Lagoo 'Yu ka dudu
-gu yi. O ka -an gboyilo 'nye, -a 'ka -
Lagoo 'zayli yibheli. -A mi -Lagoo 'za-
yli 'wu, o 'Yu -Zezu Klisu gbεgbεn. Mo-
wa -Lagoo 'zayli, 'in mo -wa 'yiyogagie
-we 'nia bhloluda -ka.

²¹ 'Ylaash, a zu amiaa 'de 'yiyoo yoy-
olagoo gbεgbεn.

'Sεbhεε 'sɔnu Zaan 'paa yoo

'Sεbhεε 'sɔnu *Zaan cεlia, mu -wa. Zaan nεε wee 'sεbhε 'wɔ nu, we nanu 'yli -Lagɔnyɔmaa -nu nya wa 'ka zεkikali.

Fɔsawεli

¹ -Ami -Lagɔnyɔmε kpasaa, ama 'ɲwɔɔ -ɔ -Lagɔ -saa -bha, ɔ -yɔ ɔ 'yua 'sɔ, 'in amiaa ka zε in -kalia gbuzɔnu sa, amiaa na cεlia 'wɔ. We 'ni na 'dεbhlogbɔɔ -kali amiaa zε. Nu, -wa weee -yia gbuzɔnu, wa -kali 'ya amiaa zε. ² -We ka gbɔ -wa, gbuzɔnu -dili -ain 'wɔla, 'in 'wɔ we yia -ain -tɔa 'yli weee -nu nya.

³ Nu, Dide -Lagɔ -yɔ ɔ 'Yu -Zezu *Klisi ɲwɔna -ain 'nyu la, wa 'yili -ain nyazi, 'in wa 'nyε -ain 'wɔtɔtɔe -dlɔɔ. Wa nu we lε gbuzɔnu sa, zεkalɪdlɪ nya.

Gbuzɔnu -yɔ zεkalɪdlɪ

⁴ In 'yia nu, amaa 'yua tɔba mi gbuzɔnu 'yloogblɔ nɔda, sa Dide -Lagɔ gbaa -ain -yla, we sɔlɔ, -mɔɔ ka 'mi 'mɔna 'wɔla bhabha. ⁵ -Slεen, 'ɲwɔɔ -zɔnuɔma, -we a 'kaa lɛnu, mu ni: -a kɪkali zε. We 'ni tite lolu in cεli ain 'wɔ, nu, -we -a 'nɔa we gwedɪda, mu -wa. ⁶ Zεkalie mia, mu -wa -Lagɔɔ titenyaa 'nɔɲwεzɔzɔe. 'In tite -we a 'nɔa we gwedɪda, mu -wa nu, a kɪkali zε.

A zɔ amiaa 'dε 'yliyɔ yociaan gbεgbεin

⁷ Nu, -dawlɪcian duun ka dɔdɔ weee -gɔlamneni. Sa -Zezu Klisi -zεa nyime, 'in ɔ yia dɔdɔ -gɔ yi, wa'a la we gbuzɔnu. Nu, 'sasɔkpa -nyime mia, -dawlɪkanyɔ -yɔ Klisi tɔnyime ɔ -mia.

⁸ A zɔ amiaa 'dε 'yliyɔ, -we ka 'gbɔ a yia lubho ni nu, a yi we mɔnɔnu, a 'ka we -tɔnu weee 'yi. ⁹ Nyime -ɔ'ɔ -tɔa Klisi -slɔluwεli -gɔ, 'in ɔ palɪa we -gɔ, -mɔɔ 'ni -Lagɔ 'wɔ -ka. -ɔ tɔa Klisi -slɔluwεli -gɔ, -mɔɔ kaa Dide -Lagɔ -yɔ ɔ 'Yu 'sɔ 'wɔ. ¹⁰ Nu, nyime -ka amiaa -gbε gbɔ -slɔlua yi, we -yɔ Klisi -nu 'ni -bhlo -mi ni, a 'na 'nyε -ni ɔ kpe -ni. A 'na -salɪ ɔ

fu -ni. ¹¹ A -ka ɔ fu -sa ni, gbɔnyuu ɔ nɔa lε, we lɔ a bhlilia.

Welipapɪe

¹² In 'yɪbha in 'ka gbɔ duun gba. In 'nia we 'sεbhε 'wɔcεlia yi. Nu, -we na dli mia -gɔ ni, mu -wa nu, in mni -mɔ amiaa -gbε, 'in -a 'ka we 'klɔ gbɔgbali, 'in -amiaa 'mɔna 'ka gba.

¹³ Nu, amaa bhɔlɔ -ɔ -Lagɔ -saa -bha, ɔ 'yua nεε nu, wa -sa ain fu.

'Sεbhεε tanυ Zaan 'paa yoo

'Sεbhεε tanυ *Zaan cεlia, mυ -wa. Ɔ 'tale Gayusι Ɔ 'paa wee 'sεbhε yoo. Nu, Gayusι mι bha -Lagɔnyιmaa 'yugalinyɔ yabhlo nya. Ɔ 'dizυzee 'gbυ Zaan yia Ɔ 'wυcεli. Diotlefv mι Gayusι *leglizυ nυkpla -nyιmε yabhlo nya, 'in Ɔ Ɔ zυ Gayusι 'nυηwe. -We Gayusι 'kaa lεnυ, 'mυ Zaan cεlia Ɔ 'wυ, 'in Ɔ nεε 'ya nu, Diotlefv bhli Gayusι 'nυηwezυe.

Fvsaweli

¹ -Amι, -Lagɔnyιmε kpasa, -mι Gayusι, -Ɔ -wa na bheli -zɔnυ, 'in -Ɔ ka zε in -kali gbυzɔnυ sa, -amι cεlia -mι 'wυ.

² Na bheli -zɔnυ, in 'yιbha nu, -in -ka 'kυayli gbυ weee 'wυ. In -yi we 'ji nu, we nanι 'yli -na zuzuu -nυ nya, nu, we -mι 'ya 'sa -na kuu -nυ nya.

³ Bhelia talva yia -amιaa -gbε, wa gbaa nu, gbυzɔnυ mι -mι 'wυ, 'in -in mι gbυzɔnυy 'yloogblυ nɔda, -mυυ ka 'mι 'mυna 'wυla bhabha. ⁴ In -ka 'nυ nu, na 'yua mι gbυzɔnυy 'yloogblυ nɔda, 'mυna -mυυ laa 'mι 'wυ, we -zi gbυ weee.

Gayusι -saa Ɔ bhelia 'wυ

⁵ Na bheli -zɔnυ, -mι saa -na bhelia 'wυ, 'in 'lakpa -bhelia -wa mιa wa glaa, 'in -na saa wa 'wυ. -In -ka 'sa nυda -mι, we mι tiklu -Lagɔ 'yu. ⁶ Sa -in -kalia wa zε, -maa ka -seli we gba -Lagɔnyιma 'yu. -Maa -ka 'lakpa 'wυ mνia yi, sa -in 'kaa -maa -yɔbε, 'in we 'kaa -Lagɔ dυdυ namanι, -in -ka 'sa wa -yɔbε, we nanι 'yli. ⁷ Nu, *Klisυ 'ηnι nya wa bhelia 'yoo! 'In -wa 'nιa -Lagɔ -yi, wa 'nι -maa kwεε -lu yabhlogbɔɔ 'wυbhυ. ⁸ We -ka 'sa -mι, we mι nu, -amιa bε 'sasυkpa -nyιma -yɔ. -A -ka 'sa nυ, -zugba -a -yɔ wa 'sɔ mι lubho -bhlo -gυ -Lagɔɔ gbυzɔnυ labubanie 'wυ.

Diotlefv -yɔ Demetliusυ

⁹ In ka leglizι wεli kibhe 'wυcεli. Nu, Diotlefv -Ɔ 'yιbhaa nyιmaa 'yugalie, Ɔ Ɔ ηwnunu -ain 'wυ. ¹⁰ We 'dεε 'gbυ, in -ka -mɔ yi nι, -we Ɔ nυa lε, 'in gbυnyuu

Ɔ gbaa -amιaa daa, zli 'klυ na yia we wlelia. We 'nι -we mιa dε -bhlo Ɔ nυ lε, Ɔ Ɔ kpa -amιaa bhelia sɔ 'sɔ nya. 'In -wa 'yιbhaa wa 'ka we lεnυ, 'in Ɔ pania -maa 'wυ, 'in Ɔ -vua -maa -Lagɔnyιma glaa.

¹¹ Na bheli -zɔnυ, -Ɔ nυa gbυnyuu lε, -in 'na 'tideli Ɔ -nι. Nu, -Ɔ nυa gbυzɔnυ lε, 'mɔ -in 'kaa 'tideli. -Wa nυa gbυzɔnυ lε, wa mι -Lagɔɔ -nυ nya, 'in -wa nυa gbυnyuu lε, wa 'nι -Lagɔ -yi. ¹² Nyιma weee nεε nu, Demetliusυ mι nyιmε -zɔnυ nya, 'in gbυzɔnυ gba 'yaa we, Ɔ daa. 'In -amιa, -a nεε 'ya nu, Ɔ mι nyιmε -zɔnυ nya. 'In, -in -yi we 'ji nu, -amιaa gbυdayiwεli mι gbυzɔnυ nya.

Welipapie

¹³ Nu, gbυ duun na yi yaa -mι -yla gbaa, 'in in 'nι 'yιbha in 'ka we cεli 'sεbhε 'wυ. ¹⁴ Na dlι mι nu, 'yιylia -a yia dayli, 'in -a 'ka we 'klυ gbυgbalι.

¹⁵ Nu, 'wɔtυtυe -dlɔɔ -mι -na -nυ nya. -Na 'talea mιa -seli, wa nεε nu, wa -sa -mι fv, 'in -amιaa 'talea mιa -mɔ, -in -sa wa fv -bhlo -bhlo.

Zudi 'sebhε

-Lagonyima -yla Zudi cεlia 'sebhε ni, o 'ka wa -yla gba ni, gbv -we yoyogbv -slolunya paa nyima ηwe, wa zu wa 'de 'yliyō we gbεgbεin. Yoyogbv -slolunya slolua -Lagonyima ni, wa mneni wa 'ka gbonyuu lenv. Zudi nεε ni, -Lagō yia waa yoyogbv -slolunya -kaslv 'wupa.

Fvsaweli

¹ Amia -Lagō laa, -wa ka ze -amīaa Dide -Lagō -kalia, 'in -wa o paa 'wv -Zezu *Klisu -nv nya, amīa, -amī -Zezu Klisu lubhononyo, *Zakee bheli Zudi paa da 'sebhε ni yoo.

² Ni, -Lagō nyazidlī klaa, o 'wōtōtōve -dlōō klaa, we -yō nyīmaa zεkale 'yīmani -gōwōla tenyi tenyii ain glaa.

Yoyogbv -slolunya (2 Pi 2.1-17)

³ Na jijli -talea, in 'yibha zlīme bhabha ni, in 'ka ain 'wv celi, 'pōpōve -we -a 'de weee gbōlva 'wv, we gbv -gv. 'In na dlī ka -slēen 'mī 'su -glā nya ni, in celi 'sebhε -mīni ain 'wv, 'in in 'ka ain 'kwayli 'pa, a 'ka dlīzōzōve Klisi 'wōv -yōtō gv, -we -Lagō 'nyēa o nyīma -zakpa -bhlogbōō, -zō weee -nv nya. ⁴ Ni, gbonyuu lenvnyā tōlva ka ain nyīdlī pla 'wiemi, -wa'a sōa -Lagō. Weli -we gbaa -amīaa -Lagō 'nanu gbv, ma kamanīa we 'wv, 'in wa nva wa pōinplagbv, gbv tiklu 'bhisa. -Zezu Klisi -o -wa -amīaa 'wlulapīnyō -yō Nyīmaa -Kanyō -bhlogbōō, 'in wa kpēlia o gbv. Ni, wa -kaslv 'wv -pa -gbv -we mīa wa wōda, *-Lagōsebhε ka we gbv gba, -mōv 'bī ka 'wōgwle.

⁵ Ni, gbv na yia da gbaa, amīaa 'de yi we 'jī -yīoo, amīaa dlī na sibhliā we -gōla. Ni, Jejitape -saa o nyīma gbv 'wv Ezipōtō -dōdō -gv, 'in -mōv 'bīgō, nyīma -wa 'nīa o dlī -gv zō, 'in o yia wa 'bha. ⁶ A ligbe 'ya 'anzīnyā 'nīa se wa 'nyēa we -gv -tō, 'in we yia we 'dēē ladīda 'bhv: -Lagō yia we *glukaslv

'wupa, nikpise -dlugba 'wv, gbvan -llukpe 'na 'kaa do 'wv, 'in we 'ka -mō gbōwōbhū -yī 'kadō wōlv. ⁷ Ni, a ligbe *Sodōmō klaa, *-Gomōlv klaa, we -yō we kwesi -gbenyāa gbv. Wee 'gbenyā -mīnu nōkplā -nyīma ka wee 'anzīnyā -mōnu mōtnī -bho -gbv weee lenv. Nōkpasi -yō nōkpasīa dīa -budu 'wv, 'in 'ηwnī -yō 'ηwnī dīa -budu 'wv. 'In -slēen, wa mī -kosu -we'e nyūmōaa -kaslv 'wv. Wee wa gbv -mīni, gbv 'kaa cī lenv, we 'yī -slōlue -wa.

⁸ Ni, waa yoyogbv -slolunya -manī, sanēē -sōkpagbv -bhlokpade wamīa nva lē: wa 'wlukōv lapōpālī -gbōkpōanyā 'wlv 'yīaaylāyē 'dēkpōa, mō sua wa, 'in wa nva wa 'dēē ku -yīa gbonyuu lē. Wa tīlīa -Lagōō se 'yīlīa, 'in wa vēlīa yalū 'ηmīmnyā 'kadī.

⁹ 'Dēbhīe, 'anzīnyāa -kanyō Mīselī 'nī -mōv lenv. Da Mīselī -yō 'kuzūnyāa 'yūgalnyō mīa *Mōizū 'kwīe 'tōtōda, vēlī wēlī 'nī we ηwēē 'tla *'Kuzū gbεgbεin. We nēē 'Kuzū -yīa sa -bhlogbōōē: «Jēitape 'kpīlī -mī 'wluo!»

¹⁰ Ni, waa nyīma -manī, -lu wa 'nīa -yī 'mō wa vēlīa, 'in -lu wa -yīa dōdō -gv -luyīlō ηwēē, -fīlīnīmaa -luyīlō 'bhīsa, -mōv mōnōvā wa. ¹¹ Gbonyuu yī wa! Wa ka Kāēēn yōō -gv nōō 'gbv, wa ka nyīma -dawlī 'wōv 'gwēzīī 'gbv *-Balamō 'bhīsa, 'in wa zōa yīa labhō, wa ka nyīmaa 'yūgalnyā -yōwōsōlv Kōlēē 'bhīsa 'gbv.

¹² Ni, wa -ka ain nyīdlī -mī, amīaa -Lagōsukwe 'kadō a gbōlva 'wv, we gwe, -nana -wa. 'In zō'v 'bha wa, wa 'dēē lōlvē -bhlogbōō wa nōnōvā 'yī 'bīla. Wa 'wlv sa yalīpōpa -we -pīpē su, 'in we'e lōalī 'nyū. Wa 'wlv sa su we'e 'pa 'bhue, we 'bhue -pa bhla. 'In we -ka 'tlu, tītīhēē -zakpa 'sō we tīa.

¹³ Wa 'wlv sa gumūnyū -bhālībhla -gbōgbv, 'in wa nva wa zōbhālīgbōnyā lē, nēē 'nyū 'fūlīī pōinplanū. Wa 'wlv sa -zēlī mōō -we mīnī mō, -we yī mō, 'in -Lagō ka wa 'bī lazō nikpise dlugba 'wv, 'yī weee -nv nya.

¹⁴ Waa nyīma -manū daa, Enōkv -o -wa *-Adaan 'yuoyūa gbesōnv, -mōō 'paa gbv -falī -mīni, o nēē: «A -talī, Jejitape -yō o -mōwlv -anzīnyā 'wlv

sanime yia yia, ¹⁵ 'in o 'ka dudugv -nyima weee -yogbv 'wobhu. 'In nyima weee -wa'a saa -Lago, o 'ka wa -kaslv 'wopa, wa lenv -gbonyuu weee -we nya wa -solva o -yowuv 'gbv. 'In 'yliyotite -weli waa gbonyuu -lenonya gbaa o -yla, 'in wa 'nia o 'nshwe zv, we 'gbv.» ¹⁶ Nu, waa nyima -mani, 'yli weee nya wa hwanwenia zv, 'in wa bhua gbuvv: wa 'dee dhwonynigbv solv wa na. 'In wa gbaa 'dee 'yimanweli, 'in wa nva nyima -dawli 'wv -maa 'hnikwalie nya, wa 'ka -maa -tnuv kwee 'yu 'gbv.

-Lagonyimaa 'dizweli

¹⁷ Nu, na jijli -talea, a ligbe gbv -amiaa -Kanyo -Zezu Klisi tietienya gbaa zlme ain -yla. ¹⁸ Wa nee ain -yla nu: «'Wobhlolu -bhlanya nya, nyima -wa yia -Lago -yo ain glapalia, yia wa yia, 'in wa 'ka wa 'dee dhwonynili 'nyii solv -mi.» ¹⁹ Nu, ma sisalia nyima -yo, nyimee zuzu mia wa 'wv, mv sua wa, 'in -Lago Zuzu 'ni wa 'wv -mi.

²⁰ 'In, amia, na jijli -talea, amiaa -mawlv dlvzve 'wlv sa -buduu gwe wa palv glu. A di we -gv la 'kamuv. 'In a bhuhoe -Lago o Zuzu 'Pupaa 'tite nya. ²¹ 'In a -tv -amiaa -Kanyo -Zezu Klisi wvda, 'in o 'ka ain 'yliyogagie -we 'nia bhloluda -ka 'nye, o nyazidli nya. Sanee 'sa a 'kaa -Lago nyimaa zekalidli 'wvuv.

²² A 'yili dli 'so -cian nyazi. ²³ A pue talva, wa gbuvobhu -kosuu 'wvsaie nya. 'In a 'yili 'ya talva nyazi, nyanv dli nya. 'In wa -bananya wa lenv -gbonyii plalia pvuv, a nye we 'wv.

'Nyulanwana weli 'wobhloluv

²⁴ -Lago -o mnenia o 'ka ain 'yliyovv, 'in a 'na 'kaa gbonyuu lvbhlili, o mneni o 'ka ain o 'hnmnie 'kadv 'yu wleli, -zugba 'sla yabhlogbv o 'ni ain -yo -mi, 'in a mi yeda 'muna 'kadv nya. ²⁵ -Lago -o -wa -Lago -bhlogbv, -o 'pliva -amiaa -Kanyo -Zezu Klisi 'wv, mo -saa -ain gbv 'wv. Mo kwee 'hnmnie klaa, 'ylilo klaa, we -yo 'tite -yo se mia, bhabenyi bhla, desleen -yo 'yli weee -nv nya!

*-Amenu.

Zaaan 'yiliwogbunya 'sebhε

*Zaan -o cεlia -Zezuu -gugbu, mε cεlia 'sebhε -muni. -Mε Zaaan 'yli -kakiε 'wυ, -li -we 'kaa ci lenυ, 'mυ -Lagε -slolua ε 'klυ. Sa -Zezu 'kaa -lu weee 'wlulapili, 'in sa ε -yε -Lagonyuma yia 'yliyεgada -tva 'yli weee -nυ nya, wee 'sebhε slolua we -ain. -We weee mia dε Zaan cεlia -ain 'wυ, -a 'ka we zεli, 'in we 'ka -ain 'kwayli 'pa -zugba -a wυ -Zezuu yiyiyl.

-We -Zezu wlelia zli 'klυ

¹ Ni, zizegbυ weee -we -Zezu *Klisi wlelia zli 'klυ, 'mυ 'sebhε ni slolua. -Lagε 'nyεa we -Zezu yoo, ε 'ka we ε lubhonunya 'klsololu. 'In -we yia dayli lenυa, wa 'ka we yibheli. We 'dεε 'gbυ -Zezu yia ε 'anzunya tie ε lubhononyε Zaaan -gβε, ε 'ka weee gbunya ε 'klsololu. ² 'In -we *Zaan 'yia -yε, ε yia we nyuma -yla gba. ε nεε -Lagεweli -wa, -Zezu mi we gbodayinyε nya. ³ ε -ka 'sebhε ni zεli, 'wυtυtυε -dlεε mi ε -nυ nya. -Wa -ka weee weli -we 'bhυa -Lagεε -gβε yukwli pυb, 'in wa -ka we 'nυηwe zυ, 'wυtυtυε -dlεε mi wa -nυ nya. Ni, wee gbonyaa bhla ka cipa.

Fvsaweli

⁴⁻⁵ -Ami, Zaan, cεlia *leglizi gbesε, -we mia -Azii -dυdυ -gυ 'wυ. -Lagε, -ε mi -bha, -ε mi bhaa -bha, -ε yia yia, ε mε klaa, zuzu gbesε -we mia ε 'ηnimnikpe 'yu klaa, we -yε -Zezu Klisi ηwna ain 'nyu la, 'in wa 'nyε ain 'wυtυtυε -dlεε. ε -Zezu Klisi mia, -we 'plia, 'mυ ε gbaa gbuzεnυ nya. Mε -sεa tltlunya glaa 'wυ tia, mε pilia dυdυgυ -nyuma weee 'wlulapilunya 'wlu la. -Zezu Klisi -kali -amiaa zε. ε tlia, ε 'pion nya ε -saa -ain gbonyuu kwεε. ⁶ ε suslolua -ain 'wυ ε 'ka -ain 'wlulapili, ε ka -ain ε bubunya -zεli -a 'ka ε Dide -Lagεε lubho nυ. Ni, nyuma weee -muni ε 'ηni. 'In 'tite weee 'ka ε -nυ nya -mi 'yli weee nya. *-Ameni!

⁷ A yla, yia ε yia -mε yalipupa 'wυ, nyuma weee yia ε -yεyia. Ni, -wa

ka 'dεbhie tνva ε, 'yia wa yia ε, 'in 'lakpanya weee yia wia ε 'gbυ. Cun, we -mi 'sa. -Ameni!

⁸ Jejitape nεε: «-Ami -wa we gwedida, -ami -wa we bhialida. 'Tite weee mi 'mi kwεε, in mi -bha, in mi bhaa -bha, yia na yia.»

Zaan 'yia -Zezuu 'tite -yε

⁹ -Ami, amiaa bheli Zaan, wa mi in -yε ain 'sε sialida bhabha. In -yε ain 'sε, -Lagε pili -ain 'wlu la, in -yε ain 'sε, -a 'temanι dli, -a -yε -Zezu 'sε mi. -Ami Zaan, -ε gbaa -Lagεgbυ, in mi -Zezuu gbodayinyε nya, we 'gbυ wa yia 'mi kpa, in wa yia 'mi 'nyunyididυdυ -gυ ti. Wee dυdυ wa laa Patimεsυ. ¹⁰ -Lagεyli nya, 'in -Lagεε Zuzu yia 'mi 'wυbhυ. -Mε 'mi lυb, weli 'tite -we 'wlvε leglε, 'mυ in 'nυa. ¹¹ We nεε: «-We -na yia -yε, -in cεli we 'sebhε 'wυ. -In -ka we cεli, -in 'pa we yoo leglizi gbesεε -gβε. Efezigbee -nυ mi, Siminigbee -nυ mi, Peligamugbee -nυ mi, Tiatiligbee -nυ mi, Salidigbee -nυ mi, Filadelifigbee -nυ mi, 'in Laodisegbee -nυ mia.»

¹² In 'bhitia la, in 'ka -ε mia 'mi -yla gbυ gbada yibheli, 'in in yia -can -napε gbesε -yεyι. ¹³ Wee 'napε nyidi, -bha in 'yia nyimεε 'wυwlvε -yε, ε ka -bana -blεlεε 'wυ, ε 'kiklε 'yli mi gbυanda -can -cεsli nya. ¹⁴ ε 'wluo nyi pεbε 'pampain 'kwleeni 'bhisa, 'in ε 'yli nyumaa -kosu 'bhisa. ¹⁵ ε bhυ lia nεtε wa fa -kosu 'wυ 'bhisa, 'in ε weli mia -wlowlo gumunyuu -jiji 'bhisa. ¹⁶ -Zεli gbesε mi ε lilisε 'wυ. 'In 'nenε 'yilisε -tυgugble mia ε ηwεε. ε klυ lia 'ylobgagbυ ylv 'bhisa. ¹⁷ In 'yia ε, 'in in yia ε bhυ -yε bhlili, 'in in yia -gblo. 'In ε yia 'mi ε lilisε -gυlapali. ε nεε: «-In 'na nυnυ nyanε -ni. -Ami -wa we gwedida, -ami -wa we bhloluda. ¹⁸ -Ami -wa 'yliyεganyε. In ka bha tl, -slεen in -ga 'yliyε 'yli weee nya. Tltlie mi 'mi kwεε, 'in in pilia tltlunyaa 'gbe 'wlu la. ¹⁹ -We -in 'yia -yε, -in cεli we. -We -na yia -yε, we -yε -we -na yia -yεyia dεslεen, -in cεli we. ²⁰ -We mia -zεli gbesεε -nυ nya, -we mia 'mi kwεε, we -yε -can -napε gbesε, we 'ji -we mia zizeda, 'mυ na yia gbaa. Wee -zεli

gbeso mia, mu -wa 'anzi gbeso -we -Lago tiea leglizı gbeso 'wu. Wee -can -napε gbeso mia, mu -wa wee leglizı gbeso.»

2

'Sεbhe -we Zaan cεlia Efεzu leglizı

'wu

¹ «Nu, leglizı -we mia Efεzigbe nokple, -in celi we 'anzi 'wu:

«Nyime -o kaa -zεli gbeso liliso 'wu, 'in o naa -can -napε gbeso nyidi, o weli ni: ² -We weee -in nua ε, in -yi we. Sa -in nua lubho 'tite, 'in -in yia dltie 'yi, in -yi we. In -yi we 'ji nu, -in -yo 'nyii -cia'an nna. Tolva neε, -Lagoo tietienya wa -mia, 'in wa 'ni we nya -mi. -In ylaa wa la, 'in -in yia we 'jiyibheli nu, yocian wa -mia. ³ -In ka dltie, wa ka -mi siali na 'gbu, 'in 'kva 'ni -mi 'ylila wla.

⁴ «Cun, 'sa we mia, 'bhie gbu -we mia -ain nyidi, mu ni: sa -in -kalia na ze we gwedıda, -in 'ni -sleen 'sa na zεkali. ⁵ We -ka 'sa -mi, sa -in -kali bhaa na ze, -in 'pa we dli -gu. 'Bhiti -na dli, 'in -we -in nua ε we gwedıda, nu we ε lv. -In 'ni 'bhiti ni, 'in na yia -na -gbe, 'in na salia -na 'napε we 'bi 'wula. ⁶ Cun, gbu yabhlo gbaa -na daa: 'Nikolaa 'binyimaa lenugbu -na nyεa 'wu -ami 'bhisa.

⁷ «-o -ka 'nunv -yukwli 'wlu -ka, -we -Lagoo Zuzu gbaa -Lagonyima -yla, o 'nu we. -Gogalinya na yia suu 'bhue 'nyεa. Wee su mi -Lagoo -gbe. We bhue mia, mu nyεa nyime 'yliyogagie.»

'Sεbhe -we Zaan cεlia Siminu leglizı

'wu

⁸ «Nu, leglizı -we mia Siminıgbe nokple, -in celi we 'anzi 'wu:

«-o mia tia, -o mia we bhloluda, -o ti bhaa, 'in o yia 'yliyogagie 'yi lbgada, o weli ni: ⁹ Wa mi -mi sialıda, -in mi bobabhanyo nya, in -yi we 'ji. Nu, -in mi 'nimninyo nya. In -yi we 'ji nu, tolva ka -mi vεli 'nyumεε. -Maa neε -maa mi *Zuifu nya, 'in -maa 'ni we nya -mi. *-Saataan 'nim nya wa suslolua 'wu. ¹⁰ Nu, sia -na yia, -in 'na nunv nyanv -ni. A yibheli

we 'ji nu, *Kuzu yia ain laylaa: -kaslv 'wu wa yia amıaa tolva 'paa we 'ka ain siali 'yli kugbua 'wu. Nu, wa -ka -mi 'bhaa yi, -in 'na -sali 'mi dli -gu -ni. 'In, in 'ka -mi -can -kloo 'nyε. Wemu -can -kloo mia, nyima -wa ka 'yliyogagie 'nia bhloluda -ka, ma plaa we 'wluo.

¹¹ «-o -ka 'nunv -yukwli 'wlu -ka, -we -Lagoo Zuzu gbaa -Lagonyima -yla, o 'nu we. -Gogalinya mia, tltılee 'solv 'na 'ka wa 'bha.»

'Sεbhe -we Zaan cεlia Pelıgamuv leglizı 'wu

¹² «Nu, leglizı -we mia Pelıgamuvge nokple, -in celi we 'anzi 'wu:

«-o kaa 'nenv 'yilıv -tugvble, o weli ni: ¹³ In -yi -na ladıda da, mo *-Saatan pulıa nyima 'wlu la. In -yi we 'ji nu, -na dli mi 'mi -gu. Da wa 'bhaa Antipası -o gbaa na gbu tiklu, -mo -Saataan ladıda, -in 'ni 'mi dli -gusa.

¹⁴ «Cun, we mi 'sa 'bhie, gbu 'kienyi mi -ain nyidi. -Mo -na -gbe, nyima tolva slolua *-Balamuv gbu. -o -Balamv slolua -Balakı sa o 'kaa *Izlaelinyima gbonyuuu 'yoo 'wukwa. -o neε wa li -zila -bobonıme, 'in wa -ka motni kwε. ¹⁵ 'Sa -bhlokpade tolva -wa njwnua 'Nikolaa 'binyimaa gbu -yo, -maa mi 'yaa -na -gbe. ¹⁶ We 'dεε 'gbu, -in 'bhiti -na dli. We 'ni -muvv, 'in na yia amıaa -gbe dayli, 'in na dılia ain tv na njweε -tugvble nya.

¹⁷ «-o -ka 'nunv -yukwli 'wlu -ka, -we -Lagoo Zuzu gbaa -Lagonyima -yla, o 'nu we. -Gogalinya mia, -Lagoo lilılu -we mia zizeda, 'mu na yia wa 'nyεa we -yo tukpa 'pupa. Wee tukpa mia, 'nim lolu mi we -gu celıda. Nyime yabhlogbov 'ni we -yi, we 'ni -o 'yia wee tukpa 'wobhu.»

'Sεbhe -we Zaan cεlia Tıatılu leglizı 'wu

¹⁸ «Nu, leglizı -we mia Tıatılgbe nokple, -in celi we 'anzi 'wu:

«-o -Lagoo 'Yu -o ka 'yli nyumaa neε -kosu, 'in o bhv ha teltelınetε 'bhisa, o weli ni: ¹⁹ In -yi -na lenugbu. In -yi we 'ji nu, a kıkalı ze. -Na dli mi

'mɪ -gʊ, 'in -na saa -na -lima 'wʊ, 'in -in kaa dɪtɪe. In -yi we 'ji nɪ, -we -na nʊa -slɛɛn lɛ, we -zi -we gwedɪdaa -nʊ 'wʊ.

20 «We mɪ 'sa 'bhie, gbʊ yabhlo mɪa in -yɔ -mɪ 'sɔ nyɪdɪ, mʊ nɪ: 'ɲwnɔ -ɔ wa laa Zezabelɪ, -ɔ laa ɔ 'dɛ -Lagɔgbʊʊ -falpaɲwnɔ, 'in -ɔ a 'tidea 'yi amɪaa 'dɛɛ -gbɛ, mɔ nʊa na lub-honʊnya -dawli 'wʊ ɔ gbagbawɛli 'wʊ. Mɔ kwaa wa gbʊnyuu lʊ, 'in wa kaa mʊtnɪ kwɛ, 'in wa lia -zila -bʊbɔli. 21 In ka ɔ 'yɪ zʊ ɔ 'ka ɔ dɪ 'bhiti, 'in ɔ 'nɪ we -yɔɲwnu. 22 We 'dɛɛ 'gbʊ, lɛ na yia we nʊa, 'in ɔ 'ka gu 'kadʊ bhli ɔ -yɔ -wa ɔ -yɔ wa dia -budu 'wʊ 'sɔ. Nɪ, -maa 'nɪ -maa dɪ 'bhiti, 'in -maa 'ka ɔ lɛnʊgbʊ 'bɪbhʊ nɪ, 'in na paa -maa sɪasɪe ɲwɛ. 23 ɔ 'yua na yia 'bhaa. 'In leglizɪ weee 'ka we 'jiyibheli nɪ, -ɔ yia nyɪmɛɛ dɪ zɔ -yɔ ɔ 'wlukʊʊn la, -amɪ -wa. -ɔ -ka -mɪ, -we -in -ka lɛnʊ, we 'klɔlʊ -na yia 'yia 'mɪ kwɛɛ. 24 Nɪ, amɪa Tiatilɪnyɪma tɔlʊa, a 'nɪ wee slolue -yɔɲwnu. Wee gbʊ wa laa: <Saataan naci -we mɪa zizeda.> In nɛɛ aɪn -yɪa, in 'nɪ aɪn 'gba -putu 'wludɪda -mɪ. 25 Nɪ, in 'nɪ -slɔ lʊ yi nɪ, -we mɪa aɪn kwɛɛ, a kpa we la -kli.

26-28 «-Wa -ka -gʊgali, -wa -ka na dʊmagbʊ -yɔɲwnu we 'ka we bhɪloluda nɪni, 'tɪtɛ -we in 'yɪa na Didee kwɛɛ, 'mʊ na nyɛa wa. 'In na nyɛa wa 'tɪtɛ wa 'ka laganya 'wɪlʊ -lapɪ, wa 'ka wa kpa -gla nya, 'in wa 'ka wa -wɔ bla -nyida 'bhisa. 'In na nyɛa wa zɔkpa -zɛɪyɪa. 29 -ɔ -ka 'nʊnʊ -yukwli 'wɪlʊ -ka, -we -Lagɔɔ Zuzu gbaa -Lagɔnyɪma -yɪa, ɔ 'nʊ we.»

3

'Sɛbhɛ -we Zaan cɛɪa Salɪdɪ leglizɪ 'wʊ

1 «Nɪ, leglizɪ -we mɪa Salɪdɪgbɛ nʊkplɛ, -in cɛɪ we 'anzɪ 'wʊ:

«Nɪ, -ɔ kaa -Lagɔɔ zuzu gbesɔ -yɔ -zɛɪ gbesɔ kwɛɛ, ɔ wɛli nɪ: In -yi -na lɛnʊgbʊ. Wa nɛɛ: -in -ga 'yɪiyɔ, -zugba -in ka tɪ. 2 -In ganɔ, -we -tʊa 'wʊ, 'in we mɪa -mɪ kwɛɛ, -in 'tɛmanɪ we la, we yi tɪ. -We ka gbʊ -wa, in

ka we 'jiyibheli nɪ, -na lɛnʊgbʊ 'nɪ -mɪ tɪklɪ na -Lagɔɔ 'yɪiyɪa 'wʊ. 3 Nɪ, -in ligbe wɛli -we -in 'nʊa, 'in -in yia we -yɔɲwnu. -In zʊ we 'nʊɲwɛ, 'in -in 'ka -na dɪ 'bhiti. We 'nɪ -mʊʊʊ, -in 'nɪ ganɔ nɪ, 'in na tɪlɪa -mɪ 'wʊ 'wienyɔ 'bhisa, 'in bhla -we nya in 'kaa -na -gbɛ yi, -in 'na 'ka we yibheli.

4 «We mɪ 'sa 'bhie, -Lagɔnyɪma tɔlʊa mɪa Salɪdɪgbɛ nʊkplɛ, wa 'nɪ -slɔ wa -bana pʊnplalɪ. Waa nyɪma mɪa -bana 'pʊpa wa yia 'wʊplaa, wa -yɔ 'mɪ 'sɔ ka nɔ, -we ka gbʊ -wa, wa ka we 'klʊ. 5 'Sa -bhlokpade, -wa -ka -gʊgali, ma plaa wee -bana 'wʊ, 'in wa 'ɲnɪ -we mɪa cɛɪda 'yɪiyɔga -sɛbhɛ 'wʊ, in 'na 'ka we lamumni. 'In na gbaa wa 'ɲnɪ -zɔnʊ na Didee -yɔ ɔ tɪtɪenya 'yɪ. 6 -ɔ -ka 'nʊnʊ -yukwli 'wɪlʊ -ka, -we -Lagɔɔ Zuzu gbaa -Lagɔnyɪma -yɪa, ɔ 'nʊ we.»

'Sɛbhɛ -we Zaan cɛɪa Filadɛɪfɪ leglizɪ 'wʊ

7 «Nɪ, leglizɪ -we mɪa Filadɛɪfɪgbɛ nʊkplɛ, -in cɛɪ we 'anzɪ 'wʊ:

«-ɔ mɪa tɪklɪ, -ɔ gbaa gbʊzɔnʊ, -ɔ kaa nyɪmaa 'wɪlʊlapɪnyɔ *-Davidɪ -lakɪ kwɛɛ, -ɔ -ka klolo -kalɪ, 'in wa 'nɪa mneni wa 'ka we kla, 'in -ɔ -ka -bha kla, wa 'nɪa mneni wa 'ka -bha -kalɪ, ɔ wɛli nɪ: 8 In -yi -na lɛnʊgbʊ, in -yi we 'ji nɪ, -in 'nɪ late 'nanʊʊ, -zugba -na zʊ na wɛli 'nʊɲwɛ, 'in -in 'nɪ na gbʊ kpɛli. -In -talɪ, in ka klolo yabhlo -kalɪ -mɪ -yɪa, -we nyɪmɛ yabhlogbɔɔ 'nɪa mneni ɔ 'ka kla. 9 Nyɪma -wa suslolua 'wʊ -Saataan 'ɲnɪ nya, 'in wa laa wa 'dɛ Zuifʊ, 'in wa 'nɪa we nya -mɪ, yocɪan wa -mɪa. -In -talɪ, -we in 'kaa wa -yɪa lɛnʊ, mʊ nɪ: 'kʊa 'tɪtɛ nya na yia wa -mɪ 'yɪ -laa, 'in wa 'ka -mɪ 'yɪ 'kukolu 'sɪbhli, 'in wa 'ka we 'jiyibheli nɪ, in -kalɪ -na zɛ. 10 -In ka na wɛli dɪ -gʊ zʊ dɪtɪe nya, we 'dɛɛ 'gbʊ na yia -mɪ 'wʊkʊa sɪasɪa bhla. Nɪ, wee sɪasɪe mɪa dʊdʊ weee -gʊ yida, we 'ka nyɪma weee layla.

11 «Dayɪ na yia. -We -in kaa, -in kpa we la -kli. We -ka 'sa -mɪ, nyɪmɛ yabhlogbɔɔ 'nɪ mneni ɔ 'ka -mɪ -na -can -kloo kwɛɛ -sa. 12 -ɔ -ka -gʊgali, mɔ yia *-Lagɔbudu

'kaduu bhv -zea, 'in wa 'na 'ka -bha o vu. O -gugalinyo -gu na yia na -Lagoo 'hni ceha we -yo -Lagoo 'gbee 'hni. Wee -Lagoo gbe mia, mu -wa *-Zeluzalemv -lolu, -we 'kaa -Lagoo -gbe 'bhv yali, 'in we 'ka lasibhli. O -gugalinyo -gu in 'kaa na 'hni lolu celi. 13 -O -ka 'nunu -yukwli 'wlu -ka, -we -Lagoo Zuzu gbaa -Lagonyuma -yla, o 'nu we.»

'Sebhe -we Zaan ceha Laodisee leglizl 'wv

14 «Nu, leglizl -we mia Laodisegbe nukple, -in celi we 'anzl 'wv:

«O gbaa -Lagoo dumagbu, o -wa gbudayinyo tikli, -o'o 'tubhua yo, -o ka so nya -Lago -laa -lu weee la, o weli ni: 15 In -yi -na lenugbu. -In 'ni woto, -in 'ni -su. Na dli nee, -in -ze we 'yabhlo. 16 Nu, -in 'ni -su, -in 'ni woto, -in wlowlo, we 'dee 'gbv, gwexea na yia -mi. 17 -In nee nu, 'hnumninyo -in -mia. -In ka -lu duun 'yi, 'in -in ka -lu weee -in 'yibhaa. -In mi 'sa gbada, -zugba -in mi poli poli nyazinyo nya, bobabhanyo -in -mia. -In mi kpanv nya, -in mi 'lobonyo nya. -In mi 'sa, 'in -in 'ni we 'ji -yi. 18 We 'dee 'gbv, 'di -we na zva -mi, mu ni: -in yi na -gbe, -can -we wa 'kplia 'wv -kosu 'wv, -in 'ka we zo, 'in -in 'ka 'hnumninyo -zono -ze. Yi, -in 'ka -bana 'pupa zo, -in 'ka we 'wopla, -na kpanv yi -mi zvbhali. -In zo 'ya nyakpo, -in 'ka we 'yilia 'wv pali, 'in -in 'ka layl.

19 «-We mia na -nu nya, nyuma -mama ka ze in -kalia, -maa na sialia, in 'ka -maa gbv sloluu 'gbv. We -ka 'sa -mi, -in 'bhiti -na dli, -in yi 'mi 'bi -guladolue nya. 20 -In pu yukwli! In 'yigbe -budunwee, in mi kaka bhlida. -O -ka na weli 'nu, 'in o -ka -bha -kali, 'in na plaa o -budu zo, 'in na -yo o 'so lia dabhlo.

21 «-Ami, in mi -gugalinyo nya. In -yo na Dide ka o 'hnumnikpe -guladi. We 'dee 'gbv, -o -ka -gugalinyo nya -mi, mo -yo 'mi 'so 'kaa na 'hnumnikpe -guladi. 22 -O -ka 'nunu -yukwli 'wlu -ka, -we -Lagoo Zuzu gbaa -Lagonyuma -yla, o 'nu we.»

4

-Mo yali wa -mninia -Lagoo 'hni

1 -Muu 'bigv, 'in in yia -mo na 'yli -katie 'wv gbv -putu -yoyi: klolo yabhlo mi hwekalida yali. Wee weli -we in 'nva tiada, -we 'wlv a legle, we nee 'mi -yla: «-Gbla -seli, -we 'kaa ci lenv, in 'ka -mi we 'klvslolu.» 2 Toun, -Lagoo Zuzu 'bhua 'mi 'wv, 'in in yia 'hnumnikpe -yoyi -mo yali ladida -zugba we -guladinyo mi we -gu. 3 -O -dia kpe -gula, li o lia tukpa -zono wa laa zasivo -yo salidvanl 'bhisa. -Zuku lia tukpa -zono wa laa emewlodv 'bhisa, mu bibe a wee kpe. 4 Wee 'hnumnikpe mia, 'hnumnikpe -putu glv -bhlo 'ya -mnva bibe a we. Nyuma kpasl glv -bhlo 'ya -mnva, -wa kaa -bana 'pupa 'wv, 'in wa kaa -can -kloo 'wluo, ma -dia wee kpenya -gula. 5 'Nyuu 'yika -papie klaa, welyn a klaa, we -yo -dee -gangie, mu bhva wee 'hnumnikpe 'wv. We 'yu, ylv gbeso mi -nyumada sa 'titee, mu -wa zuzu gbeso -we mia -Lago 'yu. 6 Wee 'hnumnikpe 'yu, we 'wlvsa gumunyu ka klv mi 'sese 'veli 'bhisa, mu mi -bha.

Wee 'hnumnikpe kwesi, 'yliyogali -mnva mi -bha. 'Yli mneni we ku -yola weee. We mi we 'yugbein -yo we logbein. 7 Wee 'yliyogaluu tianv -yo -jla 'wvwlv. We 'sonv -yo 'bhligblv -yule 'wvwlv, we tanvv klv -yo nyumee -nu 'wvwlv, 'in we -mnvanv 'wlv a -galibha -cice -we mia -bhluda. 8 Wee 'yliyogali -mnva mia de ni, we 'yabhlo ka -kapue gbelibhlo. 'Yli mnenia we ku -yola. We mi we -kapue dli, 'in we tolv a mia we -gu. Zlloo, saboo lvv we bhla -nya. We nee:

«Jejitape, -o mi tikli, -o mi tikli, -o mi tikli,
'tite weee mi o kwee,
-o mi bhva -bha, -o mia -bha, -o yia yia.»

9 We mia lvv bhlida -zugba we mninia -o -dia 'hnumnikpe -gulaa 'hni, -o -gaa 'yliyogali 'yli weee nya, 'in we gbaa o 'hni -zono, 'in we paa o fuo. 10 Da wee 'yliyogali -ka lvv bhli -bhlo, 'in waa nyuma kpasl glv -bhlo 'ya -mnva sibhla 'kukolu -o -dia 'hnumnikpe -gu

la 'yu. 'In wa bubaa -o -gaa 'yliyoo 'yili weee nya, 'in wa vitelia wa -can -kloo o 'nnumnikpe 'yu, -zugba wa gbae:

11 «Jeditape, -amiaa -Lago,
we mi tiklu -a 'ka -na 'nmi -mni,
-a 'ka -bha -mi zu,
'in we mi tiklu -a 'ka -mi fuo 'pa
-na 'titee 'gbu.
-We ka gbu -wa, -mi -laa -lu weee la.
-In nee, -lu yi la, 'in -lu yia layi,
'in -in yia we lala.»

5

Gligli -sebhε klalili wa -wlaa

1 'In in yia gligli -sebhε -yoyi, we mi o 'nnumnikpee -guladinyoo liliso 'wu. We -gu -yo we dlu mi celida. We mi klada -luu klalili gbeso nya. 2 'In 'yia 'anzi 'tite yabhlo -yo, we 'yibhaa la weli 'tite nya, we nee: «Nyoo ka we 'klu o 'ka -luu klalili gbeso ni -wlo, 'in o 'ka 'sebhε ni -bloa?» 3 Nu, nyime -o 'kaa we -kali, o 'ni -mi. O 'ni yali -mi, o 'ni dudu -gu -mi, o 'ni glu -mi. Nyime yabhlogbo 'ni mneni o 'ka wee 'sebhε 'wotali. 4 Nyime -o kaa we 'klu o 'ka 'sebhε ni -blo, o 'ka we zeli, o 'ni -mi. We 'gbu in yia wi -wawo. 5 Toun, waa nyima kpasu 'yabhlo nee 'mi -ylaε: «-In 'na wili -ni. -In -tali, omo Zudaa zwayli -jla, -o -wa 'wlulapilinyo -Davidu yu, o ka -gugali, mo kaa we 'klu o 'ka wee -luu klalili gbeso -wlo, 'in o 'ka 'sebhε ni -blo.»

6 -Bha in 'yia *Bhlabhleyu -yo 'yiligbeda. O mi 'nnumnikpe kwesi 'yliyogali -mnua -yo nyima kpasu nyidi. Oo Bhlabhleyu 'wlsa -blu wa -di o 'slakaa -nu nya. O ka 'gwi gbeso -yo 'yili gbeso. Mu -wa zuzu gbeso, -we -Lago 'paa yoo dudu weee -gu. 7 Oo Bhlabhleyu bea -o -dia 'nnumnikpe -gu la -yo, 'in o yia wee 'sebhε 'wobhu -moo lilikweo 'wu. 8 O 'bhua wee 'sebhε 'wu, toun wee 'yliyogali -mnua -yo nyima kpasu glu -bhlo 'ya -mnua yia o 'yu 'kukolu 'sibhli. -O -ka -mi, o ka o -pete kwεε, 'in -can -doko -we nukple 'wli mia, -moo ka -muv kwεε. Wee wli mia, mu -wa -Lagonyimaa bhuhhoe -weli. 9 -Bha wa bhlia luv lolu: «-O kaa we 'klu o 'ka 'sebhε ni 'wobhu,

-mi -wa.
-O kaa we 'klu o 'ka we -luu klalili -wlo,
-mi -wa,
-we ka gbu -wa,
-o jitea o 'pwn o 'ka nyima 'woziti -Lago
-yla,
-mi -wa.
Nyima -wa 'bhua zua weee 'yili klaa,
weli 'yili -bhlo -bhlo -gbanya klaa,
klu weee nyima klaa,
we -yo -wa 'bhua laga dudu weee
-gu,

-o zitia wa 'wu -Lago -yla,
-mi -wa.

10 Nu, -o nua we le,

'in -Lago pilia -maa 'wlu la,
-mi -wa.

-O nua we le -maa 'ka -Lagobubunya -
ze,

'in -maa 'ka o dumagbu lenu,
-mi -wa.

-Mi nua we le -maa 'ka nyima weee
'wlulapli
dudu weee -gu.»

11 'In -tali 'yaa -bha, 'in in yia 'anzinyaa weli 'nu. We -zu 'wu, wa 'ni mneni wa 'ka we zeli. Nu, wee 'yliyogali -mnua klaa, nyima kpasu klaa, we -yo 'nnumnikpe, 'mu we bibea -nya. We 'de weee mia luv bhliida 'titeε,
12 we nee:

«Nu, Bhlabhleyu -o wa -dia -blu 'slaka
nya,

'tite klaa, 'nnumnie klaa, gbuyilo klaa,
we -yo latelo mi o -nu nya.

We 'deε 'gbu, we mi tiklu nyima 'ka -
bha o zu,

wa 'ka o 'nmi -mni,

'in wa 'ka o 'nmi -zovu gba.»

13 'In in yi 'yaa luv -putu 'nu. -Lu weee -Lago -laa la, -we mia yali, -we mia dudu -gu, -we mia glu, we -yo -we mia gumunyu lu, we 'de weee bhlia luv, we nee:

«-O -dia 'nnumnikpe -gu la,

o -yo Bhlabhleyu 'so,

'tite weee mi wa -nu nya,

'nnumnie weee mi wa -nu nya.

Wa bhli wa 'nmi, 'in wa zu -bha wa

'yili weee -nu nya.»

14 'In wee 'yliyogali -mnua nee: «- Amen!» Nyima kpasu 'sibhli 'kukolu, 'in wa yia o bubo.

6

Bhlabhleyu -wla -luu klalili gbeso

¹ Toun, 'in in yia do Bhlabhleyu -yoyi. 'In o yia wee gligh -sebhεε klaliluu tianu -wlo. -Bha -bhlokpade 'yliyogali -mnuaa 'yabhlo 'kpa 'wu 'titeε, -de 'bhisa. 'In in yia we 'nu. We nεε: «Yi!»

² In -talia -bha, 'in in yia nimesuun 'pupa -yoyi. -O -dia we -gu la, o ka pnu kwεε, 'in wa yia o -can -kloo yoo 'nye. Nu, o ka -gugali, 'in -gu o yi 'yaa -galia mia.

³ -Muu 'bigu, do Bhlabhleyu yia wee -luu klaliluu 'sonu -wlo. -Bha -bhlokpade, 'in in yia 'yliyogaluu 'sonu weli 'nu. We nεε: «Yi!» ⁴ In nimesuun -putu yabhlo yia 'tla, we -za -kosu 'bhisa. -O -dia we -gula, 'mo wa 'nyea 'yoo, o 'ka dudu -gu tu -la, 'in dudu -nyima 'ka 'bhobhali. -Bha wa 'nyea o tugugble yoo.

⁵ -Muu 'bigu, do Bhlabhleyu yia wee -luu klaliluu tanu -wlo. -Bha -bhlokpade, 'in 'nua 'yliyogaluu tanu weli. We nεε: «Yi!» In -talia -bha, 'in in yia nimesuun -ylukpa -yoyi. -O -dia we -gu la, o ka kilo kwεε. ⁶ Weli yabhlo 'tlaa wee 'yliyogali -mnua nyidi, we nεε: «'Mno -yo -gooo 'kli yia yia. Nu, 'mno kilo -bhlo kaa 'yli -bhlo -lubhoo 'penigwεzi, -gooo kilo ta kaa 'yli -bhlo -lubhoo 'penigwεzi. -Mumu -ka 'kpa -yo nu, -in 'na zili we kwε -ni, we -vale -tu sa 'ce.»

⁷ -Muu 'bigu, do Bhlabhleyu yia wee -luu klalilu -mnuanu -wlo. -Bha -bhlokpade in 'nua 'yliyogalu -mnuanu weli. We nεε: «Yi!» ⁸ In -talia -bha, 'in in yia nimesuun -yoyi, we fuakaa. -O -dia we -gula, o 'ni wa laa tilitie. Tilitinyaa 'gbe -yo o 'so no. 'In wa yia wa 'tite 'nye wa 'ka nyima 'bhaa mu dudu kibhe -mnuanu -bhlo -gu. 'Sa wa mia wa 'ka nyima 'bha tugugble klaa, ηwo klaa, tilitigu klaa, we -yo -fliinama 'nyii nya.

⁹ -Muu 'bigu, do Bhlabhleyu yia wee -luu klaliluu gbunu -wlo. -Bha -bhlokpade, in yia nyima wa 'bhaa, wa zuzu -yoyi 'slakagusalilu zo. Waa nyima mia, wa ka -Lagoweli -yohwuu, 'in wa mia we gbodayinya nya, we 'gbu wa yia wa 'bha. ¹⁰ Wa 'kpa 'wu

'titeε, wa nεε: «-Amiaa -Kanyoo 'zayli -o mi -mawloa, dudu -nyimaa -yogbu -na yia 'wobhua, 'in -in 'ka wa gbu dli -amiaa -yokpasasiee saa. 'Lee, bhla -mumu -na wulu wea?» ¹¹ Toun, wa yia -maa -bana 'pupa 'woladlili, 'in wa nεε -maa -yla, -maa wu -se, nu, -maa bhelia -yo -maa lubhonu -lima -wa wa yia 'bhaa -maa 'de 'bhisa, -maa ηwe -ka gba 'bhie.

¹² In -talia -bha, 'in in yia Bhlabhleyu -yoyi, 'in o yia -luu klaliluu gbelibhlonu -wlo. -Bha dudu zuklua 'titeε. 'In 'ylo yia ylumanu nεε -gbenaa, 'in 'cu yia zamanu 'pion 'bhisa. ¹³ In -zeli yia bhli dudu -gu, su wa zubhaha, -pipe -ka 'pli, sa we 'bhue jitea, 'sa -zeli jitea dudu -gu. ¹⁴ In yali yia labhu nyimaa 'yilia 'wu, nεε -bita wa gli. -Gogo weee -yo dudu weee mia 'nyu nyidi, 'in we yia 'tlu. ¹⁵ Toun, dudu -nyimaa 'wlulapinya klaa, nyimaa 'yugalinya klaa, 'slujaa 'yugalinya klaa, 'ηnumunya klaa, nyima 'tite klaa, gali klaa, we -yo -wa 'nia gali nya -mi, wa 'de weee yia zize -gogoo 'bhuka 'wu, we -yo tukpa -nyidi. ¹⁶ Wa nεε tukpa -yo -gogo -yla: «A bhili -an -gu. A zize -an 'pipi, -o -dia 'ηnumukpe -gu la kwεε. A zize -an 'pipi Bhlabhleyuu 'ce kwεε. ¹⁷ Nu, we ka nyini, wa 'cepayli 'kadu ka nyini. Nyoo mneni o 'ka we 'yu 'yigbea?»

7

Nyima 'wlu glw ta -zakpa kugbua le 'so (144.000)

¹ -Muu 'bigu, 'in in yia 'anzu -mnua -yoyi 'yigbeda dudu gwigu -mnua 'yli. -Muu mi dudu -pipe -mnua 'yoo -koluda, -muu yi 'wlu nu, -pipe yabhlogbo 'pli dudu -gu, gumunyu -gu we -yo su 'wlu. ² In, in yia 'anzu -putu yabhlo -yoyi 'wusoda 'ylo 'wusoloda. -Lu -we nya wa zua -Lagoo yibhelida nyima -yo, we mi we kwεε. 'Anzu -mnua -we -Lago 'nyea 'tite we 'ka gumunyu -yo dudu siali, we 'kpa 'wu 'titeε we -yla, we nεε: ³ «A 'yigbe -slu, nu, -a 'ni -slu 'yliyoga -Lagoo yibhelida -Lagoo lubhonunya 'klu -yo zu, dudu klaa, su klaa, we -yo gumunyu, a 'na

sialı we -nı.» ⁴ 'In -wa -Lagɔ zva ɔ 'dɛɛ yibhelida -yɔ, 'in in yia wa ηwe yibheli. *Izlaɛlu zva weee 'yli, nyıma 'wlu glv ta -zakpa kugbua lɛ 'sɔ (144.000).
⁵ Zudaa zwayli, nyıma 'wlu glv ta (12.000).
 Lubɛnu zwayli, nyıma 'wlu glv ta (12.000).
 Gadu zwayli, nyıma 'wlu glv ta (12.000).
⁶ Asɛlu zwayli, nyıma 'wlu glv ta (12.000).
 Nɛfotalii zwayli, nyıma 'wlu glv ta (12.000).
 Manasee zwayli, nyıma 'wlu glv ta (12.000).
⁷ 'Simeɔɔ zwayli, nyıma 'wlu glv ta (12.000).
 *Leviii zwayli, nyıma 'wlu glv ta (12.000).
 Isakaaa zwayli, nyıma 'wlu glv ta (12.000).
⁸ Zabalɔɔn zwayli, nyıma 'wlu glv ta (12.000).
 *-Zɛzɛfɔv zwayli, nyıma 'wlu glv ta (12.000).
 Bɛzamɛɛɛ zwayli, nyıma 'wlu glv ta (12.000).
 Wa 'dɛ weee 'klv -yɔ wa zva -Lagɔɔ yibhelida.

Nyımaa -zlo bibeaa 'ηnumnikpe

⁹ -Mɔv 'bıgv, in -talia -bha, 'in in yia nyımaa -zlo -yɔyı. Waa nyıma -zu 'wɔ, -ɔ mnenia ɔ 'ka wa zɛli, ɔ 'nı -mı. Nu, dɔdɔ weee -gv -nyıma wa -mıa: laga weee -gv -nyıma mı -bha. Zva weee 'yli -nyıma mı -bha. Klu weee nyıma mı -bha. Welı weee nyıma mı -bha. Wa 'yligbe 'ηnumnikpe -yɔ Bhlabhleyu 'yu. Wa ka -bana 'pɔpa 'wɔ, 'in saɔn mıa wa kwɛɛ. ¹⁰ Wa 'kpi'a 'wɔ 'tıtɛɛ, wa nɛɛ: «-Amıaa -Lagɔ -ɔ -dia 'ηnumnikpe -gv la, ɔ -yɔ Bhlabhleyu 'sɔ, gbɔwɔsasıe mı wa -nɔ nya!»
¹¹ Nu, 'anzı weee bibeaa weee 'yliyɔgali -mnɔa klaa, waa nyıma kpası klaa, we -yɔ 'ηnumnikpe. Wa -gbli'a 'wlu la 'ηnumnikpe 'yu, 'in wa yia -Lagɔ bubɔ.
¹² Wa nɛɛ: «-Amɛnı!
 Nyıma weee gba ɔ 'ηnı -zɔnɔ.
 Nu, nyıma weee -mnıni ɔ 'ηnı,
 gbɔyilo weee mı ɔ -nɔ nya,

nyıma weee 'pa ɔ fuo, nyıma weee zɔ -bha ɔ,
 'tıtɛ -yɔ latɛlo weee mı ɔ -nɔ nya.
 We -mı 'sa, 'in we 'ka 'sa -tɔ 'yli weee -nɔ nya.»
¹³ -Bha nyıme kpasaa yabhlo 'yıbhaa 'mı laɛ: «'Lee, waa nyıma kaa dɛ -bana 'pɔpa 'wɔ, mɔɔ -nyıma wa -mı, 'in mɔ wa 'bhɔlɔa?»
¹⁴ In nɛɛ ɔ -yla: «Na -kanyɔ, -ɔ -yia we 'ji, -mı -wa!»
 ɔ nɛɛ: «Waa nyıma mıa dɛ, wa ka wa sialı bhabha. Wa ka wa 'dɛɛ -bana -wɔlv Bhlabhleyuu 'pıɔn lv, 'in we yia pɔmanı tenyii. ¹⁵ We 'gbv wa 'yligbea -Lagɔɔ 'ηnumnikpe 'yu, zlıɔɔ, sabɔɔɔ, wa 'ka ɔ dɔmagbv lɛnɔ ɔ -budu 'kadɔ zɔ, 'in -ɔ -dia 'ηnumnikpe -gv la, 'in -mɔɔ kva wa 'wɔ. ¹⁶ Nwɔ 'na 'ka 'maslɛɛn wa 'bha, 'nyumatv 'na 'ka 'maslɛɛn wa 'bha, 'yly -yɔ slo 'na 'ka 'maslɛɛn wa 'bha. ¹⁷ Nu, Bhlabhleyu -ɔ mıa 'ηnumnikpe kwesi, mɔ yia wa 'nyuwlukɔa lv kwaa, bhlabhlee 'yliyɔzɔnyɔ 'bhısa. 'In -Lagɔ yia wa 'mıɔ weee sıa.»

8

Bhlabhleyu -wlɔa glıglı -sɛbhɛɛ klalıluu gbesɔv

¹ Nu, Bhlabhleyu -wlɔa weee glıglı -sɛbhɛɛ klalıluu gbesɔv, 'in -Lagɔɔ -gbe yia 'wɔtv blenyii 'lɛlv kibhe -bhlo. ² 'In, in yia 'anzı gbesɔ -yɔyı 'yligbeda -Lagɔ 'yu. ɔ yia we lɛglɛ gbesɔ 'wɔladlılı.
³ 'Anzı -putu yia, 'in we yia 'slakagɔsalılu kwesi 'yligbe, -can -dɔkɔ mı we kwɛɛ, we nɔkplɛ wa sıea 'wlı. Wa 'nyɛa we 'wlı duun yoo, we suslolua -Lagɔnyıma weee bhuhhoewɛlı -yɔ 'wlı 'wɔ, 'in we -yɔ we yia 'slakagɔsalılu 'yu mni, we 'ka we -Lagɔ 'nyɛ. Wee 'slakagɔsalılu mı -can nya, 'in we mıa -Lagɔɔ 'ηnumnikpe 'yu.
⁴ 'In 'wlu gbeylo -yɔ -Lagɔnyıma weee bhuhhoewɛlı yia 'wɔsɔ 'anzı kwɛɛ -Lagɔ 'yu. ⁵ Tɔɔn, 'anzı 'bhua -dɔkɔ 'wɔ, we yia we yeli 'slakagɔsalıluu -kosu nya, 'in we yia we dɔdɔ -gv 'mni. -Bha -bhlokpade, -dɛ -gaan, welınya gbaa, 'nyu 'paa 'yika, 'in dɔdɔ yia zuklu.
Tıa -lɛglɛ -mnɔaa welı

6 'Anzi gbeso, -we kaa legle gbeso kwεε, mu mnazia we 'de la we 'ka we bhli.

7 We tianu bhlia we legle, 'in -zeli nyu klaa, -kosu klaa, we -yo 'pion, -we mia 'wusluloda, in we yia we dudv -gv 'mni. Dudv kibhe ta -gv -bhlo yia si, su ta glaa -bhlo -yo -petu yalv weee yia si.

8 We 'sonv bhlia we legle: -kosu 'kadv 'wlv -gogv -we mi sida, 'mu wa vitelia gumunyu lv, 'in gumunyu taa nuv -bhlo yia 'pion -ze. 9 Gumunyu lv -li ta glaa -bhlo yia tl, 'in we yia 'glv ta glaa -bhlo lasa.

10 We tanv bhlia we legle: -zeliya 'kadv 'bhva yali, 'in we yia bhli, wee -zeliya mia, -kosuu mio 'bhisa we nyu-maa, mu bhilia 'nyuwlukvanya -yo -gbva 'kadv ta glaa -gbva -bhlo lv.

11 Wee -zeliya wa laa kalvu, 'in wee -gbva ta glaa -bhlo 'nyu yia kaman. 'In wee 'nyu yia nyuma duun 'bha we 'kikaloo 'gbv.

12 Wee 'anzu -mnuanv bhlia we legle, 'in 'ylov kibhe taa nuv -bhlo klaa, 'cuv kibhe taa nuv -bhlo klaa, we -yo -zeli ta glaa -bhlo yia -nyumo. Sa zlu taa nuv kibhe -bhlo -tva nikpise 'wv, 'sa sabov taa nuv kibhe -bhlo 'nia 'cv -yo -zeli san 'yi.

13 Nu, in -talia -bha, 'in in yia -galbhacice mia -bluda -mo yali 'pipu 'wokpiveli 'tite 'nu, we nee: «Gbonyuu, gbonyuu, gbonyuu mi dudv -nyumaa -nu nya 'anzu taa pnu -ka wa legle bhli!»

9

Legle gbunv

1 Nu, 'anzu gbunv bhlia we legle, -zeliya yabhlo -we bhlia dudv, 'in in yia we -yoyi. 'Bhoka -we 'nia bhloluda -ka, we -lakv wa 'nyea wee -zeliya yoo. 2 We -kalia wee 'bhoka, gbeylo -we 'wlv -klaaa gbeylo mu 'tlaa -mo, 'in we yia 'ylo -yo -pive yluman. 3 Wee gbeylo 'wv -gangannya 'tlaa, 'in we yia dudv -gv lamneni. 'In -Lagv yia 'tite -we -yo -klagbetaa 'tite 'wolv wa 'nyε. 4 Wa nee we -yla we 'na nuv gbonyuu -petu -yla le -ni, we -yo sunya

-yo -titi -wotv. Nu, nyuma -wa 'nia -Lagv yibhelida 'klv -yo -ka, 'ma we 'kaa gbonyuu -yla lenv. 5 Wa 'ni wee -gangannya 'yoo 'nyε we 'ka nyuma 'bha. Wa nee nu, we sialv wa bhabha 'cv gbu zv. Sa -klagbeta -ka 'pa, 'in -bha glopva ni, we nu 'sa we. 6 We bhla, tlithree da wa yia -talia, 'in wa 'na 'ka we 'yi, we tv yia nyuma 'bhaa, 'in kwεε -muv yia wa -gwaa.

7 Wee -gangannya 'wlvsa nimesvun, -we wa mnazia la togv -nu nya, 'in -we ka 'wluo 'wlv nee -can -kloo mi -bha. We 'klv -yo nyumaa 'klv 'wolv.

8 We 'nyi 'wlv 'nwnu 'nyi. 'In we gla 'wlv -jlaa gla. 9 We ka netebana 'wv, 'in we -kapuee paa -jiji. We -jiji mia, we 'wlv nee nimesvun duun mi -wotloo 'wv gbizada -gwagwie nya we 'ka tv -gva mni. 10 Wee -gangannya gun 'wlvsa wee -klagbetaa gun, -we mia 'ylitelida seeni 'bhisa. We gun nya we mnenia we 'ka nyuma -yla gbonyuu lenv 'cv gbu zv. 11 Wee -gangannya ka 'wlulapivnyo: 'bhoka -we 'nia bhloluda -ka, we 'wv -Kuzuu 'anzu we -mia. Nu, we 'nvi -wa Abadon zuifweli 'wv, Apolion *glekiveli 'wv. We ji -wa -Lunyumonyo. 12 Tiatia -gbonyuu 'plia de, nu, we -tv lv 'so.

Legle gbelibhlonv

13 Nu, 'anzu gbelibhlonv bhlia we legle ni, 'in, in yia weli yabhlo 'nu. -Lagv 'slakagv saluu gwivwi -mnuv 'yli we 'bhva. Wee 'slakagv salu mi -can nya, 'in we mia -Lagv 'yu. 14 Wee weli nee wee 'anzu gbelibhlonv kaa legle kwεε -yla: «'Anzi -mnuv -we mia gbvanda, -gbva 'kadv wa laa Eflatv kwesi, -in -blo we -nya.» 15 Wee 'anzu -mnuv mia, -Lagv ka we lamnav v lubhoo -nu nya. Wee -zv nu cv nu yli nu 'leli teun -nu nya v mnazia we la, we 'ka mni, we 'ka nyuma 'wv siali, 'in we 'ka nyuma ta glaa -bhlo 'bha. Nu, weli gbaa, 'in wa yia we -blo. 16 'Slvja -wa mia nimesvun -gv, wa zelia wa 'mi -yla, wa nve nyini minion 'wlv -bhlo. 17 -Mo na 'yli -kake 'wv, -wa -dia wee nimesvun -gola, sa in 'yia wa

-yɔ mu ni: nɛtɛbana mia wa 'wɔ, we -za -kosu 'bhisa, we ylu yali 'bhisa, we -za lu -bhuhɛɛ nukplɛ 'bhisa. Wee numɛsɔnnnyaa 'wlu 'wɔsa -jlaa 'wlu. 'In -kosu klaa, gbeylo klaa, we -yɔ -bhuhui slo tlaa we ηwɛɛ. ¹⁸ Nu, -kosu klaa, gbeylo klaa, we -yɔ -bhuhui slonya 'tlaa da we ηwɛɛ ni, mu -wa siasie ta. Mu 'bhaa dɔdɔgɔ -nyima ta glaa -bhlo. ¹⁹ Nu, wee numɛsɔnnnyaa 'tite mia, we mi we ηwe -yɔ, 'in we mia we gɔn -yɔ. We gɔn 'wɔsa tibhɛ. We ka 'wlu, we nya we nɔa nyima -yla gbonyuu lɛ.

²⁰ Wee siasie 'ni dɔdɔgɔ -nyima weee 'bha. Nyima -wa -tɔa -bha, wa 'ni wa tɛtɛlilu 'bibhu. Wa mi -bhlokpade 'kuzunya bɔbɔda, tɛtɛlilu mia -can nya klaa, 'gwɛzi nya klaa, nɛtɛ nya klaa, tɔkpa nya klaa, we -yɔ su nya, wa 'ni we bɔbɔe 'bibhu. 'In wee tɛtɛlili mia, we'e 'yi la, we'e 'nɔ 'in we'e nɔ. ²¹ Nu, wa 'ni wa dli 'bhiti, wa mi nyima 'bhada -bhlokpade, wa mi ylisi lɛnɔda, 'in wa -yɔ nyima weee dia -budu 'wɔ, 'in tɔlɔa ylia 'wie.

10

'Anzi -yɔ gligli -sɛbhɛ -yule

¹ 'In in yi 'yaa 'anzi 'tite -putu -yɔyi yali 'bhɔda. Yalɔpɔpa wɛlia we 'wɔ -bana 'bhisa, 'in -zuku yia we 'wlu bibe. We kɔv nyumaa 'yɔv 'bhisa, 'in we bhɔgɔ 'wɔva -kosuu -dɔv. ² Gligli -sɛbhɛ -yule mi we kwɛɛ, we mi ηwɛkalida. Gumunyu -gɔ we dia lilibhu la, 'in we yia dɔdɔ -gɔ kɔpɛbhɔ ladi. ³ Sa -jla kpia 'wɔ 'titeɛ, 'sa we 'kpia 'wɔ. We 'kpia 'wɔ tɔn, 'in -dɛ gbesɔ yia -gan. ⁴ Wee -dɛ gbesɔ -gangɛe 'bigɔ, in 'yibha yaa in 'ka we wɛli cɛli. -Bha -bhlokpade, 'in wɛli yabhlo yia gba -mɔ yali. We nɛɛ 'mi -ylaɛ: «Wɛli -we wee -dɛ gbesɔ gbaa, -in zize we. -In 'na cɛli -lu yabhlogbɔɔ -ni.»

⁵ Nu, wee 'anzi in 'yi yaa -yɔ 'yigbeda, -we ka bhɔ yabhlo mia gumunyu -gɔ, 'in we 'yabhlo mia dɔdɔ -gɔ, we yia lilisɔ 'wɔbhɔ yali. ⁶ 'In we yia bi -Lagɔ -ɔ -gaa 'yiyɔ 'yɔl weee nya, ɔ 'ηni nya, -Lagɔ -ɔ -laa yali -yɔ we 'wɔ -lu weee la, -ɔ -laa dɔdɔ -yɔ

we -gɔ -lu weee la, we -yɔ gumunyu -yɔ we lɔ -lu weee. Wee 'anzi nɛɛ: «We bhla 'ni 'maslɛɛn latlɔlɔ. ⁷ Nu, zli 'anzi gbesɔnɔ yia we lɛglɛ bhla, -Lagɔɔ 'wlukɔn -gbɔ mia zizeda, we zli ɔ nɔa we lɛ. Cɔn, lɛ ɔ yia we nɔa, sa ɔ gbaa we, ɔ lubhonɔnya -wa mia ɔ gbɔv -falɔpanya nya -yla, 'sa.»

⁸ 'In wɛli -we in 'nɔ yaa -mɔ yali, we nɛɛ 'ya 'mi -ylaɛ: «'Anzi yligbea gumunyu -yɔ dɔdɔ -gɔ, -in mni we -gbɛ, 'in 'sɛbhɛ -we mia ηwɛkalida we kwɛɛ, -in 'bhu we 'wɔ.»

⁹ 'In in yia we -yɔbɛ. In nɛɛ we -yla nu, we 'nyɛ 'mi wee 'sɛbhɛ -yule yoo. We nɛɛ 'mi -yla: «-In 'bhu we 'wɔ, -in 'ka we li. Nu, kamanɔ we yia -na nukplɛ, nu, lɔv 'kpɔ 'bhisa we yia mɛnɔ -na ηwɛɛ.» ¹⁰ In -saa wee 'sɛbhɛ we kwɛɛ, in lia we, lɔv 'kpɔ 'bhisa we mɛnɔ 'mi ηwɛɛ. -Slɛɛn in mnaa we, 'in we yia kamanɔ na nukplɛ.

¹¹ Wa nɛɛ 'mi -yla, we mi 'ya nu, in gba -we -Lagɔ yia lɛnɔa, klu duun klaa, laganya klaa, wɛli 'yɔl -bhlo -bhlonɔa klaa, we -yɔ nyimaa 'wlu -lapɔnyaa daa.

11

-Lagɔɔ gbɔdayɔnya 'sɔ

¹ -Mɔv 'bigɔ, gblee yabhlo -we -yɔ su -we nya wa yibhɔlɔ -lu 'sɔ 'wɔwɔva, wa yia 'mi we yoo 'nyɛ. 'In wa nɛɛ 'mi -ylaɛ: «-In -sɔ 'wɔ -in 'ka -Lagɔbudu 'kadɔ -yɔ we 'slakagɔsalilu yibhɔlɔ mni. -Wa mia -mɔ -Lagɔ bɔbɔda, -in zeli wa. ² Nu, -in ti -budunɔwɛɛ 'wɔ. -In 'na yibhɔlɔ -bha -ni, -we ka gbɔ -wa, -wa 'nɔa Zuifɔ, wa ka we wa 'nyɛ, 'in ma yia -Lagɔɔ -mɔwɔlɔ gbe -gɔnɔa 'in wa 'ka we lawɔwɔlɔ 'cɔ glɔ 'sɔ, 'cɔ 'sɔ zɔ. ³ Nu, na gbɔdayɔnya 'sɔ na yia yoo 'paa wa 'ka -Lagɔwɛli gba wee 'yɔl 'wlu gbelibhlo 'yɔl glɔ ta nya, -gbɛnaa nya 'wɔ.» ⁴ Nu, ma -wa *olivusu 'sɔ -yɔ 'napɛ 'sɔ -we 'yigbea dɔdɔv -Kanyɔ -Lagɔ 'yu. ⁵ Nyimɛ -ka we -yla gbonyuu lɛnɔa yi, 'in -kosu tlaa we ηwɛɛ, 'in we bhaa ɔ. Nyimɛ -ɔ -ka we -yla gbonyuu lɛnɔa yi, 'sa -bhlokpade -mɔ yia tlia. ⁶ Waa gbɔdayɔnya ka 'tite wa

'ka 'nyu 'yiligbeli -mɔv yi 'wlv we lva wa -Lagɔgbɔv -falipa bhla. Nu, wa ka 'tite wa 'ka 'nyu 'pɔn 'wɔlabhitili. 'In wa ka 'tite wa 'ka dɔdɔ -gv siasiee 'yli -bhlo -bhlo lala wa dlu da.

⁷ 'In gbu -we ka da wa 'yia ni, wa -ka we gbagbie bhia, 'in 'bhoka -we 'nia bhloluda -ka, -mɔ nimε yabhlo yia 'tlaa, we 'ka wa tɔ dli, we 'ka wa lu, 'in we 'ka wa 'bha. ⁸ 'In wa 'kwienya 'ka lasluda -tɔ -mɔ 'gbe 'kadɔv -gblɔgbɔv 'wɔ, da nyima kulva wa -Kanyɔ *su -gɔla. Wee gbe mia, 'mɔ wa palia *Sodɔmɔ -yɔ Ezipɔtv 'wɔ. ⁹ Nu, nyimaa 'yli -bhlo -bhlo -wa 'bhva zva -bhlo -bhlo 'yli, -wa gbaa weli 'yli -bhlo -bhlo, we -yɔ -wa 'bhva laga -bhlo -bhlo -gv, -maa yia wa 'kwie ylaa 'yli ta kibhe nya. Wa 'na 'ka wa 'bhlubh-lugbv -yɔnwnu. ¹⁰ Waa *-Lagɔgbɔv -falipanya sɔ nu titlie yia dɔdɔgv -nyima 'mɔna 'wɔlaa, 'in wa 'ka -lu 'nyinyeni 'mɔna nya. Waa nyima sɔ ni ka wa sialɔ tenyiii 'gbv.

¹¹ Nu, 'yli ta kibhe -ka 'pli ni, 'in nyapelie bhva -Lagɔv -gbe, 'in we plaa wa 'wɔ, 'in waa nyima sɔa 'wɔ. -Maa -ka wa -yɔyi, 'in -nyanigbɔ kpalia -maa. ¹² 'In weli 'tite yabhlo yia wa 'de 'sɔ -yla gba yali: «A -gbla -seli.» 'In wa yia -mɔ yali -gbla yalipɔpa 'wɔ -zugba wa tɔnyima yla wa. ¹³ -Bha -bhlokpade dɔdɔ zuklua 'titeε, 'in wee 'gbe kibhe kugbuaa -gv -bhlonv yia labhv. 'In nyima 'wlu gb -bhlo 'wlu kugbua ε gbu (7.000) yia tli wee dɔdɔ zuklueε 'biyv. Nyima tɔlva -wa -tva -bha, -nyanigbɔ yia -maa -kpalɔ, 'in wa yia -Lagɔ -ɔ mia yalu 'ηni -mnɔni.

¹⁴ Gbonyuuu 'sɔnv ka 'pli, -slɛn, wee gbonyuuu tanv yia dayh yia.

Lεgleε gbesɔnv

¹⁵ 'Anzu gbesɔnv bhla we lεgle, 'in wa yia weli 'tite -nya 'nv yali. We nεε: «Dɔdɔv 'wlulapilie mi -slɛn -amɔaa -Lagɔ Jejitape -yɔv -Bhasanyɔ 'sɔ kwεε. Ma yia nyima weεε 'wlulapɔla, 'yli weεε -nv nya.»

¹⁶ 'In waa nyima kpasɔ gb -bhlo 'ya -mnva, -wa -dia 'ηnimnikpenya -gv la

-Lagɔ 'yu, wa -gblia 'wlu la, 'in wa yia -Lagɔ bɔbɔ. ¹⁷ -Mɔ wa -Lagɔbɔbɔweli 'wɔ wa nεε:

«Jejitape, 'tite weεε -Kanyɔ -Lagɔ,

-mi -ɔ mi bhaa, 'in -ɔ mia,

-mi -a paa fuo.

Nu, -na 'tite nya -in pilia -slɛn nyima weεε 'wlu la

¹⁸ Nu, laga ka 'cε 'pa,

'in -na 'cεpapie yia 'wɔsɔ.

'Yli -we nya -in 'kaa tilitnyaa -yɔgbv 'wɔbhv we ka nyini.

Wee yli nyinia -in 'ka -na gbɔv -falipanya

-wa nva -na lubho,

we -yɔ -na nyima -wa sɔa -na 'ηni -yɔ,

we 'ka nyima kpasɔ -zεoɔ,

we 'ka 'nyenyeyua -zεoɔ,

-in 'ka wa -tnɔv wla,

'in -wa -saa dɔdɔ la,

-in 'ka wa lasa.»

¹⁹ Nu, -Lagɔbudu 'kadɔ -we mia yali -kala ηwe, 'in wa yia -mɔ 'kesu -yɔyi. Nu, wee 'kesu nɔkplε, weli -we sus-lolua -Lagɔ -yɔv nyima 'wɔ, 'in -we wa celia -li -gv, mɔ mia -mɔ. Tɔvn, 'nyu 'paa 'yika, weliɔnya gbaa, -de -gaan, dɔdɔ zuklua, 'in -zeli nyu yia lva.

12

*-Zatibhe -sɔlva 'ηwnɔ yabhlo -yɔwv

¹ Nu, gwɛdilu yabhlo 'tlaa yali: 'ηwnɔ yabhlo -wa. 'Ylv mi ɔ 'wɔ -bana nya, 'in 'cɔ mi ɔ bhv zɔ. -Zeli kugbua ε sɔ mia ɔ 'wluo -kloo 'bhisa. ² ɔv 'ηwnɔ mi nɔkpla. ɔ gwalɔ bhla ka nyini, ɔ mi luzii 'gbv ɔ kpia 'wɔ. ³ 'In gwɛdilu -putu yi 'yaa yali 'tla. *-Zatibhe 'kadɔ -wa, we -za. We ka 'wlu gbesɔ, we -yɔ 'gwɔ kugbua. We 'wlu -mɔmɔ -ka -mi, -mɔv ka -can -kloo -gv. ⁴ We gvɔ nya we yilipea -zeli ta glaa -bhlo la, 'in we vitelia we dɔdɔ. Nu, ɔv 'ηwnɔ mi gwalɔda yida, 'in wee -zatibhe yia ɔ 'yu 'yigbe, nu, ɔ -ka gwalɔ ni, we 'ka ɔ 'yu mna. ⁵ 'In ɔv 'ηwnɔ yia nɔkpasuyu gwalɔ. Nu, nɔkpasuyu -ɔ 'kaa dɔdɔ weεε -gv nyima 'yoo da -slolu 'klv 'cɔcɔ nya, mɔ -wa. 'In wa yia -Lagɔ -yɔv 'ηnimnikpe kwesi ɔv 'yu belɔ. ⁶ Tɔvn, ɔv 'ηwnɔ yia -flii -bho, 'in ɔ yia da beblεε

mn̄i, da -Lagɔ mn̄azɪa ɔ -yɪa 'bɪ la. ɔ li -mɔ 'yɪ 'wlu gbelibhlo, 'yɪ gl̄o ta (1.260), 'in -zugba ɔ yɪ lililu ɔ li.

7 -Sl̄ɛn, tɔ yia yalɪ bhli. 'Anzɪnyaa -kanyɔ Mis̄ɛɪ -yɔ ɔ -anzɪnya, we -yɔ -zatɪbh̄ɛ yia gv, 'in -zatɪbh̄ɛɛ 'anzɪnya yia we 'wɔsa. 8 'In we yia -zatɪbh̄ɛ -yɔ we 'anzɪnya lu. Nu, we 'nɪ we 'kl̄o -ka we 'ka yalɪ -tɔ. 9 'In wa yia wee -zatɪbh̄ɛ 'kad̄ɔ 'dɛ 'pipee viteli. Mv -wa da bhlasabhla *-tɪbh̄ɛ -we wa laa *'Kuzu, 'in wa la 'yaa -Saatan. Mv nɔa dɔdɔgv -nyɪma weee -dawli 'wɔ. Wa vitelia we dɔdɔ, 'in wa yɪ 'yaa we 'anzɪnya we 'bɪ viteli.

10 -Mvɔ 'bɪgv, in yia wɛɪ 'tɪtɛ yabhlo 'nɔ -mɔ yalɪ. We n̄ɛɛ: «Nyɪmaa gbɔwɔsabhla ka nyɪni. -Sl̄ɛn mɪa, -amɪaa -Lagɔ ka ɔ 'tɪtɛ -sl̄olu, 'in dɔdɔwɔ 'wl̄ulapɪɪɛ mɪ ɔ kwɛɛ. -Sl̄ɛn mɪa da, ɔ -Bhasanyɔ ka we -sl̄olu nu, mɔ kaa se. Nu, -we dɪɪa -amɪaa bhelia gbɔ 'wlu la, wa ka we 'pipee viteli. Cɪn, zhoo, sabɔo, -we dɪɪa -amɪaa bhelia gbɔ 'wlu la -Lagɔ 'yu, 'mɔ wa vitelia. 11 Nu, -amɪaa bhelia ka -gv̄galɪ, Bhlabh̄ɛyuu 'pɪɔn -yɔ gbɔdayɪwɛɪ 'gbɔ. Wee wɛɪ 'gbɔ wa yia ɪw̄nu wa 'ka wa 'yɪɪyɔgagɪɛ wla, 'in wa 'ka tɪ. 12 We 'dɛɛ 'gbɔ yalɪ -in li 'mɔna. Wa ka wee -zatɪbh̄ɛ viteli, we 'dɛɛ 'gbɔ, -wa weee -dɪa yalɪ la, a li 'mɔna! Nu, gbɔnyuu mɪ dɔdɔ -yɔ gumunyuu -nɔ nya. -We ka gbɔ -wa, 'Kuzu ka -mɔ lasibhli 'cɛ nya. Nu, we 'yɪ 'nɪ 'wɔzu, we 'dɛ -yɪ we 'jɪ.»

13 Wee -zatɪbh̄ɛ 'yɪa nu, wa ka we dɔdɔ viteli nɪ, ɔ ɪw̄nɔ ɔ gwalia da nɔkpasuyu, 'in we yia ɔ 'bɪ vuvue bhli. 14 Nu, -Lagɔ 'nyɛa ɔ -galɪbhacɪɛɛ -kapue 'sɔ, ɔ 'ka -bl̄u, da b̄ɛbl̄ɛɛ -Lagɔ mn̄azɪa la ɔ -nɔ nya, ɔ 'ka -mɔ mn̄i. -Mɛmɛ mɪa ɔ mn̄eni ɔ 'ka -mɔ -zɔ ta kibh̄ɛ* lililu 'yɪ ɔ 'ka we li. 'In tɪbh̄ɛ 'nɪ ɔ -yɔcɪpa. 15 Wee tɪbh̄ɛ yia 'nyu gwɛzɛ ɔ 'bɪ, 'in we yia -gbɔa -zɛ, we 'ka yaa ɔ ɪw̄nɔ mna. 16 'In dɔdɔ yia ɔ ɪw̄nɔ 'wɔsaa yɪ. Wee dɔdɔ -kalia ɪw̄ɛ, -gbɔa -we -zatɪbh̄ɛ gwɛzɛa, 'in we yia we 'ma. 17 'In wee -zatɪbh̄ɛ yia ɔ ɪw̄nɔ -yɔcɛpalɪ, 'in we yia ɔ 'yua pn̄u -

yɔ ɔ 'yuoyuaa -gbɛ tɔ kwa. -Maa mɪa, -Lagɔ tite -maa zɔa 'nɔɪwɛ, 'in -maa mɪa -Zezuu gbɔdayɪnya nya. 18 -Bha wee -zatɪbh̄ɛ b̄ɛa gumunyuu -gɔgɔ -gv, 'in we yia -bha 'yɪlɪgbɛda -tɔ -bɔsɛ -gv.

13

Nimɛ -we 'tlaa gumunyu -gv

1 -Mvɔ 'bɪgv, in yia nɪmɛ yabhlo -yɔyɪ gumunyu -gv 'tɪada, we 'gwɪ kugbua, 'in we 'wlu gbesɔ. 'In we 'gwɪ -mɔmɔ -ka -mɪ, -mɔv ka -can -kloo -gv. 'In we 'wlu -mɔmɔ -ka -mɪ, -Lagɔ vɛɪ ɪn̄i mɪ we -gv cɛɪda. 2 Wee nɪmɛ in 'yɪa -yɔ, we 'wɔsa gbi. We bh̄u 'wɔ sa 'cɛkanɪmɛ 'kad̄ɔ yabhlo bh̄u, 'in we ɪw̄ɛɛ 'wɔa -jɪaa ɪw̄ɛɛ. 'Mv -zatɪbh̄ɛ 'nyɛa we latɛɔ, we -yɔ we 'ɪn̄um̄ɪkpe -yɔ we 'tɪtɛ. 3 Wee nɪmɛɛ 'wlu yabhlo 'wɔ sa tɪtɪɪɪɪ mɪ we -yɔ, -mɔv 'bɪgv 'in we yɪ 'pɔ. Nu, ɪw̄ɛgaga -sɔbh̄alia nyɪma weee, 'in wa yia we 'bɪ mn̄i. 4 Nu, wee -zatɪbh̄ɛ mɪa, 'mɔ dɔdɔgv -nyɪma weee bɔbɔa, -we ka gbɔ -wa, mɔ 'nyɛa wee nɪmɛ 'tɪtɛ. 'In nyɪma weee bɔbɔ 'yaa wee nɪmɛ, -zugba wa gb̄aɛ: «Nyɔɔ mɪ nɪmɛ nɪ 'bhisa? 'Lee, nyɔɔ 'ka we nya gɔa?»

5 We ka 'yoo 'yɪ we 'ka we 'dɛ 'yɪmani, 'in we 'ka -Lagɔ vɛɪ. 'In we ka 'tɪtɛ 'yɪ, we 'ka we l̄ɛnɔ 'cɔ gl̄o 'sɔ 'cɔ 'sɔ nya. 6 We -bloa ɪw̄ɛ 'in we yia -Lagɔ vɛɪɪɪ bhli: we vɛɪ ɔ ɪn̄i, we vɛɪ ɔ ladɪda, 'in we yia -wa -dɪa yalɪ la vɛɪ. 7 Wee nɪmɛ ka yoo 'yɪ we -yɔ -Lagɔnyuma 'ka tɔgv, 'in we 'ka wa lu. We yia 'yoo 'yɪ we 'ka zɔa weee 'yɪ -nyɪma klaa, nyɪmaa klu weee klaa, wɛɪ 'yɪ -bhlo -bhloo gbanya weee klaa, we -yɔ laga weee 'wlu-lapɪɪ. 8 'In dɔdɔgv -nyɪma weee yia we bɔbɔa. Nu, dɔdɔv lalabhla, nyɪma ka ɪn̄i 'nɪa 'yɪɪyɔga -sɛbh̄ɛ 'wɔ cɛɪda -mɪ, ma yia we bɔbɔa. Wee 'sɛbh̄ɛ mɪa, Bhlabh̄ɛyuu wa 'bhaa 'slaka nya, ɔ -nɔ -wa.

9 Nu, -ɔ -ka 'nɔnɔ -yukwli 'wlu -ka, ɔ 'nɔ we.

10 Nu, -lu -we 'yɪ nyɪmɛ 'kaa mn̄ni, we 'yɪ ɔ mn̄ni.

Nyɪmɛ -ɔ 'kaa -kasɔ 'wɔ mn̄i,

* 12:14 -Zɔ ta kibh̄ɛ we -yɔ 'cɔ 42 -yɔ 'yɪ 1.260 mɪ -lu -bhlo nya.

-kaslv 'wv o mnia.
Nyime -o tugugble 'kaa 'bha,
tugugble bhaa o.
We -ka 'sa -mi, -Lagonyima -ka dltie,
wa -tv -Lago dli -gv -zuda.

Nime-we 'tlaa glu

¹¹ Toon, in yia nime -putu -yoyi glu 'tlada. We ka 'gwi 'so 'wlu, -muv 'wlv bhlabhleyuu 'gwi, nu, -zatibhe 'bhisa we gbaa. ¹² Nime tianu 'tite we kaa. We -ka nyima 'yu 'tla, mu nva le, 'in -maa bubaa nime tianu -we titile felia 'bhaa. ¹³ 'In wee nime nva gwedigbu 'kadile, 'in we subhalia -maa hwegaga. Sa 'bhisa, we sa -kosu yali, 'in we laa we dudu -gv, nyima weee 'yibadi. ¹⁴ Gwedigbunya -we wee nime nva le nime tianu 'yu, we nya we nva dudugv -nyima -dawli 'wv. 'In we gbaa -maa -yla nu, nime -we tugugble nva le, 'in we yia 'pu, wa telu we 'wvwlv. ¹⁵ Nime -we 'tlaa glu, mu 'yia 'tite we 'ka wee telitelu nyapehe 'nye -muv 'ka gbagbie mneni. 'In -wa 'nia we bubu hwnu, we 'ka wa 'bha. ¹⁶ Mu nva we le, 'in nyima weee, 'yuaoo, nyima kpasoo, 'hnumnyaaoo, bobabhanyaoo, -wa 'nia galoo, we -yo gali, 'in wa yia we yibhelida -yoka -gla nya. We 'ni wa liliso -yo -mi, -zugba wa 'klv -yo -wa. ¹⁷ Nu, nyime -o 'ni wee nime yibhelida -yoka, -o 'ni we 'hni -yoka, -o 'ni we nimeloo -yoka, wa'a 'nye o 'yoo o 'ka -lu zo, 'in o 'ka -lu pelu 'pa.

¹⁸ Nu, gbuyilo -bhla bea. -o -ka 'ylimna, o sisali wee nime nimeloo 'wv, 'in o 'ka we 'wolanu. Nu, wee nimeloo mia, nyime yabhloo hni -wa: mu -wa 'wlu ta glv ta 'ya gbelihlo (666).

14

Nyima wa zitia 'wv, wa lv

¹ In -tali 'yaa -bha, 'in in yia Bhlabhleyu -yoyi. o mi *Siogogoo 'wlu 'yigbeda, we -yo nyima 'wlu glv ta -zakpa kugbua le 'so (144.000). o Bhlabhleyu -yo o Didee 'hni mi wa 'klv -yo celida. ² Welu yabhlo yia yali 'bhv. Wee welu 'wlv gumunyuu -jiji, we 'wlv

'ya sa -de -gan. Wee welu mneni -pete wa mia bhidaa welu 'bhisa. ³ Waa nyima mi 'hnumnikpe klaa, 'yliyogali -mna klaa, we -yo nyima kpasu 'yu lv lolu bhida. Wee lv mia, nyime yabhlogbo 'ni mneni o 'ka we bhli, we 'ni waa nyima 'wlu glv ta -zakpa kugbua le 'so (144.000) -wa -Lago zitia 'wv dudugv -nyima glaa 'wvvhv. ⁴ -Maa mia, -maa 'ni -maa 'de puin -plali 'hwni duun nya. Cun, 'sa -maa -tua 'wv sa 'painpain. Da Bhlabhleyu -ka 'plli, -maa mi o 'bi. -Lago ka -maa 'wvziti dudugv -nyima glaa -maa 'ka o -yo Bhlabhleyuu tia -nyima -ze. ⁵ -Maa 'ni yotvvhv. Cun, -maa 'ni gbonyuu 'wlu -ka -Lago 'yu.

'Anzi ta

⁶ Toon, in yia 'anzi -putu -yoyi -bluda -mo yali 'pupi. Mu yia -Lagobv gbaa yia, dudugv -nyima -yla. Wee -Lagobv 'ni bhloluda -ka. Nu, laga weee klaa, zva weee 'yli -nyima klaa, wlvu 'yli -bhlo -bhloo gbanya klaa, we -yo nyimaa klu weee -yla we yia we gbaa. ⁷ Wee 'anzi nee welu 'tite nyae: «A so -Lago! A bhli o 'hni! Nu, bhla -we nya o 'kaa nyimaa -yogbv 'wvvhv, we ka nynii 'gbv. Yali klaa, dudu klaa, gumunyu klaa, we -yo 'nyuwlukvanya, -o -laa we la, a bubu o.»

⁸ 'Anzi 'sonu yia tianu 'bi yi, -zugba we gbae: «o ka bhli, Babilonugbe 'kadu ka bhli. o ka o 'mama nu laga weee 'nye sa duun, wa 'ka we 'ma. Nyime -o -ka wee nu 'ma, 'in -mo bhilia o motni lv.»

⁹ Toon, 'in 'anzi tanu yia so -gaa 'yu 'bi yi. We nee welu 'tite nyae: «Nyime -o -ka wee nime -yo we telitelu bubu, -o -ka we yibhelida 'klv -yo -kaoo, o -ka we so -yo -kaoo, ¹⁰ oo nyime yia -Lagoo 'cee nu 'maa. Wee nu mia, we 'te, 'in -Lago yia we o 'ce -kpv 'wvslua. o nyime yia sia -kosu -yo -bhuhui slo 'wv. Sia o yia -Lagoo -mowlv -anzinya -yo Bhlabhleyu 'yu. ¹¹ -Kosu -we yia wa siala sa bhabha, we gbeylo yia -gblada -tua 'yli weee -nu nya. -Sleen, -wa bubaa wee nime klaa, we telitelu klaa, we -yo -wa kaa we yibhelida -yo,

saboo, zlooo, wa mi siada, wa siasie 'na 'ka bhlo.»

12 We 'gbu -wa mia -Lagoo -nu nya, -wa zva o tite 'nuhwe, 'in wa dli tva -Zezu -gu ni, -maa mia, -maa -ka -sleen dltie.

13 Toun, 'in in yia weli yabhlo 'bhva yali 'nu, we nee: «-We na yia -mi -yla gbaa ni, -in celi we: «-Wa tlia -Lagobuduhoo 'wu ni, 'wototue -dlao mi wa -nu nya.»

«-Bha -bhlokpade, -Lagoo Zuzu nee: «Nyapaa wa yia wa lubhoo 'bigu. Wa lenugbu -zonunya -yo wa no.» »

**-Dloya -sa bhla*

14 In yia 'yaa -bha, 'in in yia yalipopa -yoyi. -o mia we -goladida, o 'wlv sa nyime. -Can -kloo mi o 'wluo, 'in 'nenoo -bhleka mi o kwee. 15 'Anzi -putu 'tlaa -Lagobudu 'kadu zo, we 'kpi'a 'wu 'titee, we nee -o -dia yalipopa -gu la -ylae: «-In 'bhu -na -bhleka 'wu, -in bhli -lu -didi. Nu, -luu -didi bhla nynia, -we ka gbu -wa, -didi bhla bea dudu weee -gu.» 16 Toun -o -dia yalipopa -gu la, o yia o -bhleka latli dudu -gu, 'in we yia -li -di dudu -gu.

17 -Muu 'bigu, 'in 'anzi -putu yia -Lagobudu 'kadu, -we mia yali, zo 'tla. -Muu ka 'ya 'nenoo -bhleka kwee.

18 Toun, 'yabhlo yia 'slakagosaluu gbegein 'bhulu. -Muu mia, -muu ka -kosu -gu 'tite. We nee, we kaa 'nenoo -bhleka kwee -yla weli 'tite nyae: «-In 'bhu -na -bhleka 'wu, -in -sa *-dloya, 'in -in 'ka we 'wlugwllali. Nu, -dloya -we mia -mo su 'wlu dudu -gu, we ka zali.»

19 Wee 'anzi tlia we -bhleka la dudu -gu, 'in we yia -dloyaa gwaa -sa. 'In we yia we -dloyaa 'wonyazolu 'kadu nukple viteli. -Muu -wa -Lagoo 'ce.

20 Nu, 'gbe luv wa 'nyazaa wee -dloya 'wu, 'in 'pion yia -mo 'tla. Wee 'pion mia, mu 'mnia kilo 'wlu gbeta (1.600) -gu, 'in we -gubwopapie yia nimesuun nyee -yo nyini.

15

'Anzi gbeso -yo 'wobhlolu -siasie gbeso

1 -Muu 'bigu, 'in in yia gwedilu -putu -yoyi -mo yali: we 'yli, 'in we yia nyima

nyegaga subhali. 'Anzi gbeso ka siasie gbeso kwee. Wee siasie -wa 'wobhlolu -siasie. Nu, mu nya -Lagoo gbalia o 'ce.

2 Toun, in yia -lu yabhlo -yoyi, we 'wlv sa gumunyu 'sese -we -yo -kosu mi 'wosusloluda. -Wa lua nime klaa, we telitelinu klaa, we -yo we nimeloo, wa 'yigbe gumunyu -gu. Wa ka -Lagoo -pete kwee. 3 Wa mi -Lagoo lubhonyoo *Moizi -yo Bhlabhleyuu luv bhliida. Wa nee:

«Jeditape,
'tite weee -Kanyoo -Lagoo,
-na lenugbonya 'yli,
'in we nania 'yli.

Nyima weee 'wlulapilnyoo,
-na yoo mi tiklu,
'in we nania 'yli.

4 -o 'nia nyuu o 'ka -mi so,
'in o 'ka -na 'nyim 'ylimani,
-moo -kanyoo 'ni -mi.

-We ka gbu -wa,
-mi -bhlogboo mia -mawlooda.

Nu, dudugu -nyima weee yia -mi 'yu
'wlulagblia
wa 'ka -mi bubo,
-we ka gbu -wa,
wa ka -na lenugbu tiklu -yoyi.»

5 -Muu 'bigu, 'in in yia -Lagobudu 'kadu -yoyi nyekalida -mo yali. -Mo we nukple, -Lagoo -mawlv -ladilida mi -mo. 6 'Anzi gbeso -we siasie gbeso mia kwee, mu 'tlaa -Lagobudu 'kadu zo. We ka -bana 'pupa 'painpain 'wu. We 'kikleyli mia, -can -cesli mia -bha.

7 Wee -yliyogali -mnuaa 'yabhlo 'nyea wee 'anzi gbeso -can -kavu gbeso yoo. Wee 'kavu mi yeda 'yliyoga -Lagoo 'ce nya. 8 Gbeylo yabhlo 'bhua -mo -Lagoo 'tite -yo o 'nyimnye 'wu, mu yea -Lagobudu 'kadu. Nu, siasie gbeso -we mia 'anzi gbeso kwee, we 'ni -slu 'pli ni, nyime yabhlogboo 'ni mnene o 'ka -Lagobudu 'kadu zo pla.

16

Siasie gbeso

1 -Muu 'bigu, in 'nua weli 'tite yabhlo -we 'bhua -Lagobudu 'kadu zo, we nee 'anzi gbeso -ylae: «-Lagoo 'cee kavu gbeso ni, a mni we nukpla -li jitea dudu -gu.»

Siasiee tianu

² 'Anzu tianu mnia, 'in we yia wenuu 'kɔpuu nukpla -lu jite dudu -gu. 'Gbia 'nyii -we cɔnɔa, 'in we yia nyuma -yɔyi. Nu, nyuma -wa kaa wee nimeε yibhelida -yɔ, 'in wa bɔbɔa -we wa tɛlia, 'ma wee 'gbianya yia -yɔ.

Siasiee 'sɔnu

³ -Muu 'bigu, 'anzu 'sɔnu yia wenuu 'kɔpuu nukpla -lu jite -mɔ gumunyu lu, 'in 'nyu yia 'pɔn -ze, 'kwiee 'pɔn 'bhisa. 'In gumunyu lu -lu weee yia tli.

Siasiee tanu

⁴ Wemu 'anzu tanu yia we -nu jite -mɔ -gbuanyaa -yɔ 'nyuwlukunya lu, 'in we 'de weee yia 'pɔn -ze. ⁵ 'Anzi -we kaa 'nyi weee -gu weli, 'in in yia we weli 'nu, we neε:

«-Mi ɔ mi -bha,

-mi ɔ mi bhaa tiada,

-mi -wa -Mɔwlonu.

Sa -na bhua duduɔ -nyumaa -yɔgbu 'wu ni,

we tikli.

⁶ -We ka 'gbu we mia tikli,

mu -wa nu,

maa jitea -Lagonyuma -yɔ ɔ gbuu -falpanyaa 'pɔn.

We 'dεε 'gbu,

-in ka wa 'pɔn 'nye,

'in wa yia we 'ma,

mu -wa wanuu 'penie.»

⁷ Nu, -mɔ 'slakagɔsalilu 'wu weli yabhlo 'bhua, in 'nua we, we neε:

«Jejitape,

'tite weee -Kanyɔ -Lagɔ,

gbuzɔnu -wa:

-na gbuwɔbhubhue mi gbuzɔnu nya,

'in we mi tikli.»

Siasiee -mnvanu

⁸ -Muu 'bigu, 'anzu -mnvanu yia -mɔnuu 'kɔpuu nukpla -lu jite 'ylo -gu. 'In 'ylo san yia 'wɔtɛmani, 'in we yia nyuma -sie. ⁹ Tɔn 'ylo 'pɔa, 'in we yia nyuma -sie 'nyumεε, -zugba wa velia -Lagɔ ɔ 'paa wee gbonyii yoo. 'Sa we mia 'bhie, wa'a 'bhiti wa dli 'in wa'a ηwnu wa 'ka -Lagɔɔ 'ηni 'ylimanu.

Siasiee gbunu

¹⁰ -Muu 'bigu, 'anzu gbunu jitea wenuu 'kɔpuu nukpla -lu wee nimeε

'ηnumnikpe -gu. Tɔn, 'in sabɔ yia be da wee nimeε pilia -lu weee 'wlu la. Nu, nyuma mua wa 'dεε -kwitaya wa siasiee 'gbu. ¹¹ Wa kuu 'cɔnve -yɔ wa 'gbianyaa 'gbu wa velia -Lagɔ ɔ mia yali, -zugba wa zu wa gbonyii lenve 'yliyɔ.

Siasiee gbelibhlonu

¹² Nu, wee 'anzu gbelibhlonu yia -mɔnuu 'kɔpuu nukpla -lu jite -gbua 'kadu -we wa laa Eflatu lu, 'in we yia mna, nyumaa 'wlulapilunya -wa mia 'ylo 'wɔsɔlɔda, wa -ka yi, wa 'ka 'plu 'gbu. ¹³ -Muu 'bigu, in yia zuzu 'nyii* ta -we -yɔ gbonwu 'wɔwɔba -yɔyi, -zugba we tlaa -zatibhe klaa, wee nimeε klaa, we -yɔ yoyogbuu -falpanyɔ ηweε. ¹⁴ Nu, 'Kuzu 'paa wee zuzunya yoo, gwedigbunya we nua le. Dudu weee -gu we mnia we 'ka nyumaa 'wlulapilunya weee 'bomni, we 'ka wa 'wlugɔgwali, 'in wa 'ka tu gu, 'tite -ka -Lagɔɔ 'yli 'kadu zli.

¹⁵ Nyumaa -Kanyɔ neε: «Nu, 'wienyɔ 'bhisa na yia yia. -Mɔmɔ 'ni 'ytaa 'wu -mi, 'in ɔ -ka ɔ -bana lazɔ ɔ 'de kwesi ni, 'wɔtɔtɔe -dlɔɔ mi ɔ -nu nya. 'In ɔ nyimeε 'na 'ka nɔ kpanu nya, nyuma -ka ɔ ylada -mi, zu 'na 'ka ɔ 'bha.»

¹⁶ Wamia nyumaa 'wlulapilunya weee, 'ma zuzu 'nyii gɔgwalia 'wlu da yabhlo. -Mɔ wa laa zuifweli 'wu Amagedɔn.

Siasiee gbesɔnu

¹⁷ Nu, wee 'anzu gbesɔnu jitea wenuu 'kɔpuu nukpla -lu -mɔ yali -pɔpe 'wu. -Mɔ -Lagɔbudu 'kadu zɔ, ɔ 'ηnumnikpe 'wu weli 'tite yabhlo 'tlaa, we neε: «We ka bhia.» ¹⁸ Tɔn, 'nyu 'paa 'yika, wɛlɛnya gbaa, -de -gaan, 'in dudu yia zuklu 'titeε. Nu, nyuma -ka bhaa dudu -gu lamu we 'ka -zeεn yli, dudu 'nia -slɔ 'sa zuklu. ¹⁹ 'Gbe 'kadu yia ladɔdli ta, 'in laga -gbenya yia labhu. -Lagɔɔ dli yia Babilɔnu -gu -bho, 'in ɔ yia we nu -kɔpu 'nye, we 'ka 'ma. Wee 'kɔpu mi yeda ɔ 'ce 'kadu nya. ²⁰ Dɔdɔnya -we mia gumunyu nyidi, 'nyu ka we 'de weee mna, wa'a 'yi

* **16:13** Zuzu 'nyii: 'sebhε tɔba neε pɔn -ka zuzu.

'maslɛɛn -gɔgɔnyaa 'wlu -yɔ. ²¹ Nwɔtlɔ -pue bhua yali, -zugba we bhlili nyima -gu tukpa 'kadi 'bhisa. We 'wɔwɔlɔbe mneni we 'ka kilo glɔ 'sɔ nyini. 'In nɔwɔtlɔ -pue nu 'gbɔ nyima vɛlia -Lagɔ, -we ka gbɔ -wa, 'yli wee siastɛ 'yia.

17

-Lagɔ 'bhua Babilɔnɔv -yɔgbɔ 'wɔ

¹ Wee 'anzi gbesɔ -we kaa 'kɔpɔ gbesɔ kwɛɛ, we 'yabhlo bea 'mɪ -yɔ, 'in we nɛɛ 'mɪ -yla: «Yi, sa -Lagɔ yia 'naabizɪnɔwɔ 'kadu -kasɔ 'wɔpaa, in 'ka -mɪ we 'kɔslɔlu. ɔɔ nɔwɔ -wa 'gbe 'kadu -we mia 'nyii -zlo kwesi. ² Nu, dɔdɔgbɔ -nyimaa 'wlulapɪnya -yɔ ɔɔ 'nɔwɔ 'sɔ ka -budu 'wɔdi. Dɔdɔgbɔ -nyima ka ɔ nu 'ma sa duun. 'In -mɔmɔ -ka ɔ nu 'ma, -mɔɔ -kanyɔ ka ɔ mɔtnɪ lu bhlili.»

³ -Lagɔɔ Zuzu 'bhua 'mɪ 'wɔ, 'in 'anzi yia 'mɪ da beblɛɛ kwa. -Mɛmɛ mia, 'in in yia 'nɔwɔ yabhlo -yɔyi, -zugba ɔ -di nɔmɛ zalɔ -gɔla. Wee nɔmɛɛ -gu wlu gbesɔ, 'in we 'gwɪ kugbua, 'in -Lagɔɔ vɛli -nɔnyina mia we -yɔcɛlɪda da weee. ⁴ ɔɔ 'nɔwɔ ka 'naa -zɔnɔ -bana zalɔ 'wɔ. Nu, -can klaa, tukpa -zɔnɔ klaa, we -yɔ 'nɔnɔnɔli wa laa 'pɛli, mɔ nya ɔ -kpea. -Can -kɔpɔ mia ɔ kwɛɛ. Nu, -nyani yea wee 'kɔpɔ: mɔ -wa ɔ -yɔ nukpasiaa -budu 'wɔdidɛe pɔin. ⁵ 'Nɪ yabhlo, -we ka ji mia zizeda, -mɔv mɪ ɔ 'klɔ -yɔ cɛlɪda. Mɔ -wa:

BABILɔNɔGBE 'KADU
'NAABIZɪNɔWɔ 'NYAA -Yɔ
DUDU -GUU -NYANI GWEDɪDA

⁶ 'In in yia we 'jiyibheli nu, -Lagɔnyimaa 'pɔn -yɔ -Zezuu gbɔdayinyaa 'pɔn -we ɔ 'maa, we nu mɪ ɔ 'bhada.

'In 'yia ɔ -yɔ, 'in we yia 'mɪ nɔwɛgaga -sɔbhali. ⁷ 'Anzi nɛɛ 'mɪ -ylaɛ: «Lɛɛ -lu ka 'gbɔ we yi 'sa -mɪ -lɔvɛlia? Nu, ɔɔ 'nɔwɔ -yɔ nɔmɛ -we -gu ɔ -dia la, nɔmɛ -we kaa 'wlu gbesɔ -yɔ 'gwɪ kugbua, we 'ji -we mia zizeda, 'mɔ na yia -mɪ -yla gbaa.

⁸ Nɔmɛ -we -in 'yia dɛ -yɔ, we mɪ bha la. -Slɛɛn mia, we 'nɪ lamɪ. 'Bhuka -we 'nia bhloluda -ka, we 'wɔ we yia 'tlaa, 'in wa 'ka we lasa. We 'ka dɔdɔv gwedɪda bhlili, nyima -wa ka nɪ 'nia 'yliyɔga -sɛbhɛ 'wɔ cɛlɪda -mɪ, nɔwɛgaga

yia wa sɔbhaa wa -ka wee nɔmɛ 'yɪ. -We ka gbɔ -wa, wee nɔmɛ mɪ bha la, -slɛɛn mia, we 'nɪ lamɪ, nu, lu we yia yia.

⁹ «-Slɛɛn mia, -in 'nɔ gbɔ 'wɔla gbɔyilo nya. We -gu wlu gbesɔ mia, -gɔgɔ gbesɔ -wa. -Mɔ ɔɔ 'nɔwɔ -dia la. 'In we mɪ 'yaa nyimaa 'wlu-lapɪnya gbesɔ nya. ¹⁰ Nu, nyimaa 'wlulapɪnya gbu mia waa gbesɔ -manɪ glaa, -maa ka bhli, wa 'nɪ -slɛɛn wa 'bɪ 'wɔ -mɪ. Nu, wa gbelibhlɔnɔ pɪlia -slɔ nyima 'wlu la. Wa gbesɔnɔ 'nɪ -slɔ nyini. 'In ɔ -ka yi, ɔ 'na 'ka -gwɛ. ¹¹ Bhlasabhla -nɔmɛɛ tɪanɔ mia, -we mɪ bhaa la, 'in -we 'nia -slɛɛn lamɪ, mɔ -wa nyimaa 'wlulapɪnyɔɔ gbetanɔ. We mɪ waa nyimaa 'wlu-lapɪnya gbesɔ -manɪ glaa. La wa yia wɛ -saa.

¹² «'Gwɪ kugbua -in 'yia dɛ -yɔ nɪ, nyimaa 'wlulapɪnya kugbua -wa. Wa 'nɪ -slɔ wa 'tɪɛ 'yɪ. Nu, wa -ka wa 'tɪɛ 'nyɛ nɪ, 'in wa -yɔ wee nɔmɛ 'sɔ pɪlia nyima 'wlu la, bhla -sɛlɛɛ -nɔ nya. ¹³ Waa nyimaa 'wlulapɪnya weee mia, wa 'wlukɔngbɔ -bhlo. We 'dɛɛ 'gbɔ wa yia wa latɛlo -yɔ wa 'tɪɛ wee nɔmɛ -yla tɪ. ¹⁴ Ma yia Bhlabhɛyɔ tu dia, 'in lua ɔ yia wa. -We ka gbɔ -wa, mɔ pɪlia nyimaa 'wlulapɪnya weee 'wlu la, 'in ɔ mɪ -ciaan nɔ -kanyɔ nya. Nyima -Lagɔ laa, 'in ɔ yia -bha wa -sa, 'in wa mia tiklu -Lagɔ 'yu, -maa -yɔ ɔ sɔ yia wa lua.»

¹⁵ -Mɔv 'bɪgbɔ, 'anzi nɛɛ 'mɪ -ylaɛ: «'Nyɪ -we -in 'yia dɛ -yɔ, da 'naabizɪnɔwɔ -dia la, mɔ -wa nyimaa klu klaa, nyimaa -zlo klaa, laga klaa, we -yɔ wɛlu 'yli -bhlo -bhlo gbanya. ¹⁶ 'Gwɪ kugbua -we -in 'yia dɛ -yɔ, we -yɔ wee nɔmɛ, mɔnya yia ɔɔ 'naabizɪnɔwɔ 'wɔnyɛa. -We weee ɔ kaa kwɛɛ, kwɛɛ we yia we ɔ -saa -nya, 'in we 'ka ɔ tɪ kpanɔ nya. ɔ yɪɛ we yia lia, 'in we 'ka ɔ pɪnɪ -kosu 'wɔpa. ¹⁷ -We ka 'gbɔ we 'kaa we lɛnɔ -nya, mɔ -wa nu, -Lagɔ zɔa we we dli 'wɔ, we 'ka dli -bhlo -ka, 'in we 'ka we 'tɪɛ nɔmɛ -yla tɪ ɔ dɔmagbɔ nya. We 'dɛɛ 'gbɔ, 'tɪɛ weee waa nyimaa 'wlulapɪnya yia wee nɔmɛ yoo 'nyɛa. 'Sa we yia

-mia, 'in we 'ka -Lagoo weli -gogbuo lenobhla yli. ¹⁸ Nu, 'nwon -in 'yia de -yo, wee 'gbe 'kadu -wa. Mu pila da dudu -nyimaa 'wlulapilinya weee 'wlu la.»

18

Babilonugbe bhlibhie

¹ -Muu 'bigu, 'in in yia 'anzi -putu -yoyi yali 'bhoda. We ka 'tite, 'in we san nynia dudu da weee. ² We 'kpa 'wu 'tite, we nee:

«O ka bhli, Babilonugbe 'kadu ka bhli. -Bha zuzu 'nyii dila -sleen la. Pookazuzu weee -yo pookazia weee -we wa nya 'wu, mu dila -bha la.

³ Nu, o ka laga weee o nu 'nye sa duun, 'in -momo -ka o nu 'ma, 'in -moo -kanyo bhlibia o mutni lu.

Dudu -nyimaa 'wlulapilinya -yo o 'so ka -budu 'wudi.

'Ya, o 'numnie 'kadu 'gbu, dudu -guo -valepanya ka 'gwezi duun 'yi.»

⁴ 'In in yia weli -putu 'bhua yali 'nu, we nee:

«Na nyima, a 'tla Babilonugbe nokple. A -ka we lenu, a 'na 'ka o gbonyuu glaa -mi,

'in siasie -we yia o bhita, a 'na 'ka we 'wu -mi.

⁵ Nu, o gbonyii yia yali. -Lago 'ni o lenugbu 'nyii 'wudlu.

⁶ Sa o nua o nyima, a nu 'sa o. -We o nua nyima -yla le, a nu we -zakpa 'so le o -yla.

'Koo -we 'wu o 'nyenia nyima nu, a pali -mo 'telonu -zakpa 'so o -yla.

⁷ 'Dee 'ylimanie -yo 'numnie o 'yibhaa. We 'dee 'gbu, a 'nye o 'sasokpa -siasie -yo guwowlwobe.

O nee o 'de -yla: <In -di 'numnikpe -gula.

In 'ni -dugbanwo, 'in gu 'na 'ka 'mi 'wowlu.»

⁸ We 'dee 'gbu, siasie 'kadi -we yia o yia 'yil -bhlo nya, mu ni: nyime -bhagu klaa, guwowlwobe klaa, we -yo nwo.

We 'de weee yia o -gbe yia. 'In -kosu 'ka o -sie.

Cun, Jeitape o 'bhua o -yogbu 'wu, o ka 'tite.»

⁹ Nu, dudu -nyimaa 'wlulapilinya -yo o ka -budu 'wudi. Wa ka o 'gwezi li. We mi 'saa 'gbu, -kosu -we yia o -sisa, wa -ka we gbeylo -yoyi, wia wa yia. -Gle wa yia 'paa wee 'gbe 'gbu.

¹⁰ Wa 'na 'ka we kwesi lanyini, -we ka gbu -wa, nyanu wa yia nua weee siasie 'kadu 'gbu, 'in wa 'ka gbae:

«Gbonyuu! Gbonyuu!
Babilonugbe 'kadu, 'gbe 'tite,
-Lagoo 'ce 'kadu ka o lasa
'eli -bhlogbo nya.»

¹¹ Nu, dudu -guo -valepanya mi wida, wa mi -gle 'pada wee 'gbe 'gbu. Wa -vale'e zo -sleen. ¹² Wa pelu -li ni:

-can klaa, 'gwezi 'pupa klaa, tukpa -zonu klaa, 'pelu klaa, 'naa -zonu klaa, 'naa -zalu -we ka -vale 'tea klaa, -mislo naa klaa, we -yo suu 'yil -bhlo -bhlo -we wa'a 'yia bhebhe. Teliteli mi 'ya -bha, talu mi luegla nya, talu mi su -zonu nya, talu mi nete -zonu nya, 'in talu mia tukpa 'nani nya. ¹³ -Zapoo nnanli mi -bha, -li -we ka nne menia, we mi 'ya -bha, -mu -wa: *-lasiklo klaa, *mili klaa, we -yo 'wli. Nu, nu klaa, 'kpi klaa, bleya -yo we bhobhu klaa, 'bhinya klaa, bhlabhanya klaa, numesunya klaa, we -yo -numesunya

'wogbizewotlonya mi 'ya -bha. 'Bhie, gah -yo nyima talu mi -bha. ¹⁴ Nu,

-valepanya nee wee 'gbe -yla: «-Lu weee a 'yibhaa, wa'a 'yi -sleen we amaa -gbe. -We ka -vale 'tea, -we nania 'yil, we ka amaa -gbe mo, wa 'na 'ka 'masleen we 'yi amaa -gbe.» ¹⁵ -Valepanya, -wa 'yia 'gwezi wa -vale

'bi wee 'gbe 'wu, wa 'na 'ka we kwesi lanyini. Nyanu wa yia nua weee siasie

'kadu 'gbu. Wia wa yia, -gle wa yia 'paa. ¹⁶ 'Wu wa yia 'kpiae:

«Gbonyuu! Gbonyuu!

Gbe 'kadu mia da ni,

'naa -zonu -yo 'naa -zalu

-we ka -vale 'tea,

zime mu kaa we kuu.

-Can klaa, tukpa -zonu klaa, we -yo

'pelu,

'mu o kpelia zime.

¹⁷ Nu, 'eli -bhlogbo nya

we-li -zɔnɔ weee 'bhua la.»
 Batoo -panya weee klaa, -wa plilia gumunyu -gbv klaa, we -yɔ -wa nva batoo 'wɔ lubho -yɔ -wa yia wanɔɔ lililu 'nyu -gbv -valɛpapɛ 'bi, wa 'dɛ weee ka wee 'gbe gwevla. ¹⁸ -Kosu mia wee 'gbe -sieda, wa -ka we gbeylo -yɔyi, 'in wa 'kpia 'wɔɛ: «Gbe mia dɛ, we 'sɔnɔ 'ni -mi.» ¹⁹ Bla wa slua 'wluo, -zugba wa wi, wa pa -gle, wa gbaɛ:

«Gbonyuu! Gbonyuu!
 Babilɔnɔgbe 'kadɔ,
 nyima weee -wa plilia amaa -gbɛ
 batoo 'wɔ gumunyu -gbv,
 wa ka 'gwɛzi -ciɔn -zɛ amaa 'gbv.
 Ama 'bhua la 'lɛli -bhlo nya.»

²⁰ Yali, wee 'gbe ka labhu, a li 'mɔna. -Lagɔnyima, ɔ tietienya, ɔ gbɔɔ -falɔpanya, amia li 'ya 'mɔna. Nu, -Lagɔ ka wee 'gbe ɔ 'cɛ 'klɔslolu gbv -we we nva lɛ aɔn -yla, we 'gbv.

²¹ Tɔɔn, 'anzi 'tite yabhlo yia tukpa 'wɔbhv. Nu, wee tukpa wɔɔ 'wɔ -gɔgɔ 'bhisa. We 'bhua we 'wɔ, we vitelia we gumunyu lɔ, 'in we nɛɛ:

«A yla, 'sa -bhlokpade wa yia Babilɔnɔgbe vitelia,
 'in we 'ka labhu.

²² Wa 'na 'ka 'masɛɛn lɔɔ 'nɔ Babilɔnɔgbe nɔkplɛ.

Wa 'na 'ka -petee wɛli 'nɔ.
 Wa 'na 'ka 'masɛɛn lɛgle 'nɔ.
 Wa 'na 'ka lubho -yɔ lubhonɔnya 'yi.
 Wa 'na 'ka 'masɛɛn 'wuu -jiji 'nɔ.

²³ 'Napɛɛ san 'na 'ka 'masɛɛn li -mɔ Babilɔnɔgbe nɔkplɛ.

Wa 'na 'ka nyimesɔyu -yɔ ɔ 'ɲwɔɔ wɛli 'nɔ.

Nu, amaa -valɛpanya 'yilia -benyi dɔdɔ weee -gbv,

'in a yia laga weee -dawli 'wɔnɔ amaa ylisi nya.»

²⁴ Nu, -Lagɔgbɔɔ -falɔpanya -yɔ -Lagɔnyimaa tɛtɛ, we -yɔ nyima weee -wa wa 'bhaa dɔdɔ -gbɔɔ tɛtɛ mi ɔ 'wlu.

19

Luluee lɔv

¹ -Mɔɔ 'bɔgɔ, 'in in yia nyimaa -zloo wɛli 'nɔ -mɔ yali gbada. Wee wɛli nɛɛ:
 «*Aleluya!

-Amiaa -Lagɔ ka -aɔn gbv 'wɔsa.

-Lagɔ -ɔ 'yilia, 'in -ɔ 'tɛa la,
 'mɔ ɔ -mia.

² Nu, ɔ gbɔwɔbhuhue tikli,
 'in ɔ gbaa gbɔzɔnɔ.

'Naabizɔɲwɔ 'kadɔ mia,
 ɔ ka ɔ gbv dili.

ɔ ka dɔdɔgbv -nyima duun pɔɔnplali
 wa nya mɔtni lɛnve nya.

ɔ ka -Lagɔnyima 'bha:

we 'dɛɛ 'gbv, -Lagɔ yia wa kpasaa.»

³ Wee wɛli nɛɛ 'yaɛ:

«Aleluya!

Wee 'gbe 'kadɔɔ gbeylo mi
 'wɔsɔda

'yɛ weee -nɔ nya.»

⁴ Waa nyima kpasɔ glɔ -bhlo 'ya -mɔna -yɔ 'yliyɔgali -mɔna -kɔlɔa 'kukolu -Lagɔ -ɔ -dia 'ɲnumnikpe -gbv la, ɔ 'yu, 'in wa yia ɔ bɔbɔ, -zugba wa gbaɛ:

«-Amɛnɔ! Aleluya!»

Bhlabhleyuu 'ɲwɔkwafɛti

⁵ 'Ya, wɛli yabhlo 'tɛa 'ɲnumnikpe 'wɔ, we nɛɛ:

«Amia, -Lagɔɔ lubhonɔnya,
 amia sɔa da ɔ,

we 'dɛ yi 'yua -sɛsɛ -zɛɔɔ,

we 'dɛ yi nyima 'kadɔ -zɛɔɔ,

a 'dɛ weee bhli -amiaa -Lagɔɔ 'ɲni.»

⁶ Tɔɔn, in yia wɛli -we 'wɔna nyimaa -zloo mia gbadaa wɛli 'nɔ. -We 'wɔ 'ya gumunyu -yɔ -dɛɛ -jiji. We nɛɛ:

«Aleluya!

Cun, -slɛɛn mia, Jejitape,

'tite weee -Kanyɔ -Lagɔ pili
 nyima weee 'wlu la.

⁷ -A li 'mɔna,

-a 'ylimani -Lagɔɔ 'ɲni 'mɔna nya.

Nu, -slɛɛn mia,

Bhlabhleyuu 'ɲwɔkwakwɛ -wa.

'ɲwɔɔ -ɔ ɔ -saa -bha ɔ -nɔ nya,

-mɔɔ ka -mɔɔ 'dɛ 'ylinamani.

⁸ ɔ ka 'wɔpla -bana yabhlo 'yi.

'Naa -zɔnɔ -bana -wa,

li we lia,

'in we mia -mɔwɔda.»

(Nu, wee 'naa -zɔnɔ mia, mɔ -wa -Lagɔnyimaa libho -zɔnɔ.)

⁹ 'Anzi nɛɛ 'mi -yla: «-We in mia gbada, -in cɛli we, -Lagɔwɛli 'dɛbhie

-gbolu -wa. Nu, -wa wa laa Bhlabhleyuu 'hwnakwafeti 'wu, 'wotutue -dlao mi wa -nu nya.»

10 Toun, in yia 'kukolu 'sibhli 'anzu bhv -yo, in 'ka we bubo. 'In we nee 'mi -ylaε: «-In nu 'nanuu, -in 'na nuuu 'sa -ni. Nu, -ami mia, -Lagoo lubhononyo in -mia, -mi -yo -na bhelia -yo -na bhola -wa mia -Zezuu gbodayinya nya, au 'bhisa. -Lagoo 'de -bhlo -in 'kaa bubo.»

Cun, -Zezuu gbodayiweli -wa -Lagoo -falpanyaa weli somi.

Nimesuun 'pupaa -guladinyo

11 -Muu 'bigu, 'in in yia yali hwekali -nu -yoyi. -Bhede mia, nimesuun 'pupa mia -bha. Wee nimesuun -guladinyo wa laa Weli -bhlo -yo Gbozonu. O gbuwobhuso -yo o tuguso tiklu. 12 O 'yili nyumaa -kosu 'bhisa. -Can -klooo -zlo mia o 'wluo. 'Nni yabhlo mi o -yocelida, nyime yabhlogbo 'ni we -yi, we 'ni o 'de -bhlo 'wubhu. 13 -Bana -we mia o 'wu, 'pion wotomania we, tugonyoo -bana 'bhisa. O nni -wa -Lagoweli. 14 Yali 'sluja mi o 'bi, wa 'de weee mi nimesuun 'pupanya -gu. -O -ka -mi, 'naa -zonuu -bana 'pupa 'painpain mi o 'wu. 15 -O -dia wee nimesuun -gu la, o ka 'nenoo -tugugble hwee. Wee tugugble nya o yia dudugu -nyima bhitia. 'Ma o yia hwe -gu zua 'tite nya. Mo yia -dloya 'wonyazoo 'tite -ka -Lagoo 'ce 'kadu 'wu. 16 Nu, 'nni yabhlo mi o -bana -yo o bhoo -yo celida. Wee nni -wa:

NYIMAA 'WLULAPILINYAA
'WLULAPILINYO
WE -YO

NYIMAA -CIAAN NU -KANYO

17 -Muu 'bigu, 'in in yia 'anzi yabhlo -yoyi 'yib nukple. 'Zia weee, -we mia -bluda -mo yali 'pupi, we 'kpi a 'wu 'titee we -yla, we nee: «A yi. A suslolu 'wu, -Lagoo lililu 'kaduu 'gbu. 18 Nu, a yi nyumaa 'wlulapilinya klaa, 'slujaa 'yugalinya klaa, we -yo nyima 'tite, a yi wa 'kwie lia. A yi nimesuunnya -yo we -guladinyaa 'kwie lia. A yi nyumaa 'yili -bhlo -bhloo 'kwie lia: we 'de yi gali -zeoo, we yi -wa 'nia gali nya -mi -zeoo, we yi 'yilaasu -zeoo, we yi nyima kpasu -zeoo, a yi wa 'de weee 'kwie lia.»

19 Toun, wee nime klaa, nyumaa 'wlulapilinya klaa, we -yo we 'sluja, 'in in yia we -yoyi. Wa ka 'wlugowlali wa -yo oo nimesuun -guladinyo -yo -mo 'sluja 'so 'ka tu gu. 20 Nu, wa ka wee nime -yo wee yoyolagoo -falpanyo kpa. Wee yoyogbu -falpanyo ka gwedigbu lenu wee nime 'yu we 'ka nyima -dawli 'wunu. Nyima -wa kaa wee nimee yibhelida -yo, 'in wa buboo we telitelu, 'ma we nua -dawli 'wu. Nu, we 'de 'soo 'yliyoganu wa vitelia -kosu 'kadu -yo -bhuhui -slo 'wu.

21 'In nimesuun -guladinyo yia nyumaa pnu 'bha o 'nenoo -tugugble -we mia o hwee, we nya, 'in 'zia weee yia wa 'kwie li.

20

-Zezu pila nyima 'wlu la -zu 'wlu gbuu -nu nya

1 -Muu 'bigu, 'in in yia 'anzi yabhlo -yoyi yali 'bhuda. -Laki yabhlo -yo -peklee 'kadu yabhlo mi we kwee. Nu, 'bhuka -we 'nia bhloluda -ka, we -laki -wa. 2 'In we yia -zatibhe kpa. *-Zatibhe mia, *tibhe, -we mi bhaa, mu -wa. Nu, 'Kuzu wa laa *-Saatan, mu -wa. Wee 'anzi kpa we, 'in we yia we gbuu wee -peklee nya, -zu 'wlu gbuu -nu nya (1.000). 3 We vitelia we 'bhuka 'wu, we 'paa we -laki hwe, 'in we yia we -gugbalu: -muu yi 'wlu nu, we 'tla wee 'bhuka 'wu, -zugba -zu wa -dila we, we 'ni -slo gba, we yi -mo 'tla, we yi dudugu -nyima -dawli 'wunu. Nu, we bhla -ka bhia ni, 'in wa 'ka we 'yitide bhla -selee -nu nya.

4 Toun, 'in in yia 'nnimnikpenya -yoyi. -Wa -dia we -gula, ma 'yia 'tite wa 'ka nyumaa -yogbu 'wobhu. Nyima wa -dia 'wlu -gu, 'in in yia wa zuzunya -yoyi. -We ka 'gbu wa yia wa 'bha, mu -wa nu, -Zezuu gbodayinya wa -mia, 'in wa yi 'yaa -Lagoo gba. Waa nyima mia, wa 'ni wee nime -yo -we wa teta bubo. Wa 'ni wee nimee yibhelida 'klv -yo -ka, 'in wa 'ni we so -yo -ka. Waa nyima mia, wa ka tlitlunya glaa 'wuso, 'in wa -yo Klisi 'so yia nyima 'wlulapili -zu 'wlu gbuu (1.000) -nu nya. 5 Ma -wa tiatia -nyima -wa -Lagoo

-sɔlba tɪtlɪnya glaa 'wɔ. Wee -zɔ 'wlu gbu 'nɪ -slɔ bhɪa nɪ, nyɪma tɔlba 'na 'ka 'wɔsɔ. ⁶ Nyɪma -wa -Lagɔ -sɔlba 'wɔ tɪa tɪtlɪnya glaa, 'wɔtɔtɔe -dlɔɔ mɪ wa -nɔ nya, -Lagɔɔ -nɔ wa -mɪa. Tɪtlɪee 'sɔnɔ 'nɪ 'tɪtɛ -ka wa -gɔ. Waa nyɪma mɪ -Lagɔ -yɔ Klisu bɔbɔnya nya. Wa -yɔ Klisi sɔ yia nyɪma 'wlulapɪa -zɔ 'wlu gbuu -nɔ nya.

-Saataan lulue

⁷ Zɪ wee -zɔɔ 'wlu gbu -ka bhɪa nɪ, 'in wa tidea -Saatan 'yi. ⁸ 'In we mɪa dɔdɔɔ beta -mɪnɔaa -gɔ -nyɪma -wa wa laa Gɔgɔ -yɔ Magɔgɔ* -dawli 'wɔnɔa. 'Wlu we yia wa gɔgwɪlɪa, wa 'ka tɔ gɔ. 'Wɔ wa yia zamanɪa gumunyuu ŋwɛyɔ -bɔsɛ 'bhɪsa. ⁹ Dɔdɔ weee -gɔ wa yia 'plɪa, 'in wa 'ka -Lagɔnyɪmaa ladɪda -we -wa 'gbe -we -Lagɔ 'yɪbhaa, wa 'ka we gbɛli. Nɪ, -kosu yabhlo yia yalɪ 'bhɔa, nyɪma -wa -Saatan gɔgwɪlɪa 'wlu, we 'ka wa lasa.

¹⁰ Tɔn, *'Kuzu -we nɔa -benyi nyɪma -dawli 'wɔ, wa kpaa we, -kosu 'kadɔ -yɔ -bhuhui -slo -we 'wɔ wa vitelia wee nɪmɛ -yɔ yoyogbɔɔ -falɪpanyɔ, 'in wa yia -mɔ we viteli. Sabɔɔ, zɪhɔ, sɪa wa yia 'kɔmɔɔ.

'Wɔbhlolu gbɔwɔbhuhue

¹¹ -Mɔɔ 'bɪgɔ, 'ŋnɪmɪkpe 'kadɔ -we pɔlba, we -yɔ we -gɔladɪnyɔ mɪa, 'in in yia wa -yɔyɪ. Dɔdɔ -yɔ yalɪ ka ɔ kwɛɛ -gwa: wa'a 'yɪ 'masɪɛn we -yɔ. ¹² Nyɪma 'kadɪ -yɔ nyɪma -kpɔa -wa tɪa, 'in in yi 'yaa -maa -yɔyɪ 'ŋnɪmɪkpe 'kadɔ 'yu. 'In 'anzɪnya yia 'sɛbhɛnya 'wɔkɪlɪ. Nɪ, 'in wa yi 'yaa 'sɛbhɛ -putu 'wɔkɪlɪ: 'yɪlyɔga -sɛbhɛ -wa. Tɪtlɪnya mɪa, wa lɛnɔgbɔ -gɔ wa bhua wa -yɔgbɔ 'wɔ, sa we mɪa cɛɪda wee 'sɛbhɛnya 'wɔ, 'sa. ¹³ Tɪtlɪnya mɪa gumunyuu lɔ, -maa ka -mɔ 'tɪa. Tɪtlɪe -yɔ tɪtlɪnyaa -zɔɔ ka 'ya -mɔɔ -nɔ wɪa. -ɔ -ka -mɪ, -mɔɔ lɛnɔgbɔ -gɔ -Lagɔ 'bhua -mɔɔ -yɔgbɔ 'wɔ, 'sa. ¹⁴ 'In wa yia tɪtlɪe -yɔ tɪtlɪnyaa -zɔɔ -kosu 'kadɔ 'wɔ viteli. Mɔ -wa tɪtlɪee 'sɔnɔ. ¹⁵ 'In nyɔɔɔ nyɔɔ ka ŋnɪ 'nɪa 'yɪlyɔga -sɛbhɛ 'wɔ cɛɪda

-mɪ, 'in wa yia -mɔɔ -kosu 'kadɔ 'wɔ viteli.

21

-Zeluzalɛmɔ lolu

¹ -Mɔɔ 'bɪgɔ, 'in in yia yalɪ lolu -yɔ dɔdɔ lolu -yɔyɪ. Yalɪ tɪanɔ -yɔ dɔdɔɔ tɪanɔ ka labhɔ, 'in gumunyuu 'nɪ -slɛɛn lamɪ. ² 'In -Lagɔɔ 'gbe -we -wa -Zeluzalɛmɔ -lolu, 'in in yia we -yɔyɪ yalɪ -bhɔda. We yia we 'dɛ 'yɪlinamanɪ nɛɛ 'ŋwɔnyuu -ɔ mɪ ɔ 'lowli wɔda. ³ Tɔn, wɛɪ 'tɪtɛ yabhlo 'bhɔa -mɔ 'ŋnɪmɪkpe 'wɔ, 'in in yia we 'nɔ. We nɛɛ: «-Slɛɛn mɪa, -Lagɔɔ ladɪda mɪ nyɪma glaa, wa glaa ɔ yia ladɪa. Ma yia ɔ nyɪma -zɛa. -Lagɔɔ 'dɛbhɛ -yɔ wa sɔ yia -mɪa, 'in ɔ 'ka wa -Lagɔ nya -mɪ. ⁴ Wa -ka wɪ nɪ, -Lagɔ yia wa 'mɪɔ weee sɛa. Tɪtlɪe 'na 'ka lamɪ. Guwɔwɔwɔwɔe klaa, wɪwɪe klaa, we -yɔ kuu 'cɔnɔe, -mɔɔ weee 'na 'ka lamɪ. Nɪ, gbu -sɔanya ka labhɔ.»

⁵ -ɔ -dɪa 'ŋnɪmɪkpe -gɔ la, ɔ 'bhua wɛɪ 'wɔ, ɔ nɛɛ: «'In ka -lu weee 'bhɪti, 'in we yia -lu lolu -zɛ -slɛɛn.» ɔ nɛɛ 'yaa: «-We na gbaa, -in cɛɪ we, nɪ, wee wɛɪ nɪ mɪ dlɪgɔzɔ sa, 'in we mɪa gbɔzɔnɔ nya.»

⁶ 'In ɔ nɛɛ 'ya 'mɪ -yɪa: «Nɪ, we ka -slɛɛn bhɪa. -Amɪ -wa we gwɛɪda, 'in in mɪa we bhɪalɪda nya, we tɪanɔ -yɔ we 'wɔbhlolunɔ. Nyɪmɛ, -ɔ 'nyumatɔ -ka 'bhada -mɪ, bhe na nyɛa ɔ 'nyu. 'Nyu, -we na nyɛa ɔ nɪ, 'wɔwɔwɔ nyu -we wɪaa 'yɪlyɔgagɛ, mɔ -wa. ⁷ -ɔ -ka -gɔgalɪnyɔ nya -mɪ, mɔ kaa we 'yɪyɪ klɔ: ɔ -Lagɔ na yia -zɛa, 'in ɔmɔ 'ka na 'yu -zɛ. ⁸ Nɪ, -wa 'nɪa dlɪ 'tɛ klaa, -wa 'nɪa 'mɪ dlɪ -gɔ zɔ klaa, gbɔnyɪi 'kadɪ lɛnɔnya klaa, nyɪma -bhanya klaa, mɔtɪnɪ kwɛ -cɪan klaa, yɪlɪsɪnɔnya klaa, -wa bɔbɔa yoyo -lagɔ klaa, we -yɔ yocɪan weee, -wa weee mɪa dɛ, -kosu 'kadɔ -yɔ -bhuhui slo mɪ wa -nɔ nya: mɔ -wa tɪtlɪee 'sɔnɔ.»

⁹ Nɪ, 'anzɪ gbesɔ, -we kaa 'kɔpɔ -we mɪa yɛda 'wɔbhlolu -sɪasɛ gbesɔ nya kwɛɛ, we 'yabhlo bɛa 'mɪ -yɔ, 'in we nɛɛ: «Yɪ, in 'ka -mɪ 'ŋwɔnyuu 'klɔslolu, -ɔ Bhlabhɪyuu -saa -bha ɔ 'ka ɔ 'ŋwɔnɔ -zɛ.» ¹⁰ -Lagɔɔ Zuzu 'sɪbhɪa 'mɪ -gɔla,

* **20:8** Gɔgɔ -yɔ Magɔgɔ: nɪ, 'ŋnɪ -we wa zɔa -Lagɔɔ tɔnyɪma, mɔ -wa.

'in we yia 'm₁ -g_og_o 'kad_o 'wlukwa. Wee -g_og_o -g_u m₁ 'w_opada. 'In we yia 'm₁ -m_ow_lo gbe 'kluslolu. M_u -wa -Zeluzalem_u -we m₁a yal₁ 'bh_oda -Lag_o -gb_e. ¹¹ -Lag_o san lia wee 'gbe n_okpl_e. We like 'w_lo sa t_okpa -z_on_u, we 'w_lo sa t_okpa 'nuonuo -we ka n_okpl_e wa yia la 'v_el₁ 'bhisa. ¹² 'Suo -we bibe_e wee 'gbe, we 'tu 'w_o, 'in we m₁a yal₁ 'pada. Wee 'gbe ka klo_lo kugbua l_e 's_o, 'in 'anz₁ kugbua l_e 's_o k_ua we n_uw_e. 'N_u m₁ wee klolonya -y_ocel₁da, n_u, *Izlael_u *z_ua kugbua l_e s_oo n_u -wa. ¹³ Klo_lo ta m₁a beta yabhlo -g_u, -m_o wee 'gbe 'w_o. Ta m₁ 'y_lo 'w_os_ol_oda, ta m₁ 'y_lo bhlilida, we gbelibhloo p_uny₁l₁al₁ 'kl_o -y_o, ta beta yabhlo, 'in ta m₁a beta -putu. ¹⁴ Wee 'gbee 'suoo gwe m₁a, t_okpa kugbua l_e 's_o nya we m₁a. Bhlabhleyuu tietienya kugbua l_e 's_oo 'n_u m₁ wee t_okpanya -y_ocel₁da.

¹⁵ 'Anz₁, -we m₁a 'm₁ -y_la g_u gbada, -can gblee -we nya we y₁bh_ol_o -lu, we m₁ we kw_ee, we 'ka 'gbe klaa, we klolonya klaa, we -y_o we 'suo y₁bh_ol_o. ¹⁶ Wee 'gbee beta -m_una weee -bhlo. N_u, 'anz₁ 'bhua we -can gblee 'w_o, 'in we yia wee 'gbe y₁bh_ol_o. We t_lo_lo klaa, we 'w_olaylilo klaa, we -y_o we -g_uw_opalo, we 'd_e weee -bhlo. We n_uny₁ -luu y₁bh_ol_olu 'w_lu gl_o ta. ¹⁷ 'Anz₁ yia we 'suonya y₁bh_ol_o: we t_lo_lo n_uny₁ y₁bh_ol_olu gl_o gbes_o 'ya -m_una. -Luu y₁bh_ol_olu -we 'anz₁ kaa, m_u -bhlokpade d_ud_ug_u -ny₁ma kaa. ¹⁸ Wee 'gbee suo m₁a, t_okpa -z_on_u -we wa laa zas₁p_u, we nya wa 's_ubhaa we. -Caan 'zayli nya wa 's_ubhaa wee 'gbe. L₁ we lia 'v_el₁ 'bhisa, 'in wa yia we 'w_ola. ¹⁹ N_u, wee pa m₁a, t_okpa -we -g_u we m₁a 's_ubhada, t_okpa -z_on_u 'y_lo -bhlo -bhlo nya we m₁a. T_okpa_u t₁an_u m₁ zas₁p_u nya, we 's_on_u m₁ safil₁ nya, we tan_u m₁ agat₁ nya. We -m_unan_u m₁ emewlod_u nya. ²⁰ We gbun_u m₁ onis₁ nya, we gbelibhlon_u m₁ sal₁dan₁ nya. We gbes_on_u m₁ klisolit₁ nya, we gbetan_u m₁ belil₁ nya. We gbomnan_u m₁ topaz₁ nya. We kugbuan_u m₁ klisopaz₁ nya. We kugbua l_e -bhlon_u m₁ tul₁k_oaz₁ nya. We kugbua l_e 's_on_u m₁ ametisit₁ nya. ²¹ Wee klo_lo kugbua

l_e s_o m₁a, 'p_el₁l₁ kugbua l_e s_o -wa, 'in klo_lo -bhlo m₁a wee 'p_el₁l₁ -bhlo nya. Wee 'gbee -gbl_ogbl_o 'w_o m₁a we m₁ -caan 'd_ebhie -gbolu nya, 'in wa yia we 'w_ola 'v_el₁ 'bhisa.

²² N_u, wee 'gbe n_okpl_e, in 'n₁ * -Lag_obudu yabhlogb_o -y_oy₁, -we ka g_u -wa, Jejitape, 't₁te weee -Kany_o -Lag_o 'd_ebhie -gbolu -y_o Bhlabhleyu m₁ we nya. ²³ Wee 'gbe 'n₁ 'y_lo -y_o 'c_uo saan g_u -ka. -We ka g_u -wa, -Lag_o 'n_umn₁ee san lia we 'w_o, 'in Bhlabhleyu m₁a we z_l nya. ²⁴ N_u, d_ud_ug_u -ny₁ma yia wee 'gbee z_l 'kl_o n_oa, 'in d_ud_ug_u -ny₁maa 'wlulap₁nya -y_o wa 'n_umn₁li yia yia. ²⁵ We klolonya 'na 'ka kla 'mnumnu, -we ka g_u -wa, sab_o 'na ka wee 'gbe n_okpl_e b_e.

²⁶ D_udu -g_u 'n_umn₁ee weee -y_o we 't₁te yia wee 'gbe n_okpl_e yia. ²⁷ P_uinkalu -we 'kaa wee 'gbe n_okpl_e pla, we 'n₁ -m₁. Ny₁ma -wa n_ua z_ubhal₁g_u l_e, we -y_o yoc₁an, wa 'n₁ mn₁eni wa 'ka wee 'gbe n_okpl_e pla. N_u, -wa ka n_u m₁a Bhlabhleyuu 'y_liy_oga -s_ebhe 'w_o cel₁da, ma -bhlogb_o 'kaa -m_o pla.

22

¹ N_u, 'anz₁ yia 'm₁ -gbua yabhlo 'kluslolu. -Gbua -we 'w_o 'nyu -we w_laa 'y_liy_ogag₁e w_laa, m_u -wa. L₁ wee 'nyu lia l₁l₁ v_el₁ 'bhisa. -Lag_o -y_o Bhlabhleyuu 'n_umn₁kpe 'w_o we t_laa, ² 'in wee 'nyu pl₁aa wee 'gbee -gbl_ogbl_o 'w_o. Da wee -gbuaa s_o bh_ubhl_o -y_o su yabhlo m₁ -bha, m_u w_laa 'y_liy_ogag₁e. -Z_u -bhlo 'w_o, we t_un_u 'w_ola -zakpa kugbua l_e 's_o. 'C_u -bhlo, 'in we t_una. 'In we kp₁ jipea d_ud_ug_u -ny₁ma weee. ³ M_e 'na 'ka -sl_een lam₁. N_u, -Lag_o -y_o Bhlabhleyuu 'n_umn₁kpe yia wee 'gbe 'w_o -m₁a, 'in -Lag_o lubhon_unya yia s_o b_ub_oa. ⁴ 'C_u 'kl_o wa yia -y_oy₁, 'in s_o 'n_u 'ka wa 'kl_o -y_o cel₁da -m₁. ⁵ Sab_o 'na 'ka b_e, ny₁me yabhlogb_o 'na 'ka 'nap_e -y_o 'y_lo saan g_u -ka, Jejitape yia s_o z_l wa -g_u 'm₁naa 'g_u, 'in wa 'ka ny₁ma 'wlulap₁ 'y_ll₁ weee -n_u nya.

-Zezuu yiyigbu

⁶-Muu 'bigu, 'anzi nɛɛ 'mi -ylaɛ: «Wee wɛli mi dliɔzɔ sa, 'in we mia gbɔzɔnu nya. Nu, Jejitape ɔ 'nyɛa ɔ gbɔɔ -falipanya ɔ Zuzu, mɔ tiea ɔ 'anzi, -we 'kaa dayli lɛnu, we 'ka we ɔ lubhonɔnya 'klɔslolu.»

⁷-Zezu nɛɛ: «A pu yukwli, yia na yia dayli! -Falipawɛli -we mia 'sebhe ni 'wu, -wa zɔa we 'nuɔwe, 'wɔtɔtɔe -dlɔɔ mi wa -nu nya.»

⁸Nu, -ami *Zaan, -ami 'nuɔa wee wɛli, 'in -ami 'yia wee -li -yɔ. Da in bhia we 'nuɔve -yɔ we -yɔyiyie, 'anzi -we -slolua 'mi we 'klɔ, 'in in yia we bhɔ -yɔ bhili in 'ka we bubɔ. ⁹'In we nɛɛ 'mi -ylaɛ: «-In nu 'nanɔ, -in 'na nuɔ 'sa -ni. Nu, -mi klaa, -na bhelia -Lagɔgbɔɔ -falipanya klaa, we -yɔ -wa weee zɔa 'sebhe ni wɛli 'nuɔwe klaa, -Lagɔɔ lubhonɔnyɔ -ami -mia ain 'bhisa. Nu, -Lagɔɔ 'de -bhlo -in 'kaa bubɔ!»

¹⁰-Muu 'bigu, we nɛɛ 'mi -ylaɛ: «-Falipawɛli -we mia da 'sebhe ni 'wu, -in 'na zizeli we -na 'debhloo -nu nya -ni. Nu, we lɛnu bhla ka cipa. ¹¹-ɔ -ka nyime 'nyuu, ɔ -tu gbɔnyuu lɛnuɔda, -ɔ -ka puɔn -ka, ɔ -tu puɔnplada, -ɔ -ka nyime tikli, ɔ -tu gbɔzɔnu lɛnuɔda. -ɔ -ka -mɔwɔda -mi, ɔ -tu -mɔwɔda.»

¹²-Zezu nɛɛ: «A pu yukwli. Dayli na yia. In -ka yida -mi, celili nya na yia yia. 'In -ɔ -ka -mi, -we ka 'yiyiklɔ ɔ -ka -ka, 'in na nyɛa we ɔ, ɔ lɛnu gbɔɔ 'gbɔ.

¹³-Ami -wa *Alifa -yɔ *Omega, -ami -wa we gwedida, 'in in mia we bhialida nya, we tianɔ -yɔ we 'wɔbhlolunu.»

¹⁴-Wa wɔlɔa wa -bana, 'wɔtɔtɔe -dlɔɔ mi wa -nu nya. Nu, ma kaa

we 'klɔ su -we wlaa 'yliyɔgagie, wa 'ka we 'bhue li, wa ka we 'klɔ wa 'ka 'gbee klolo ŋwɛɛ plali. ¹⁵-Wa 'na 'kaa wee 'gbe nukple pla, ma ni: -wa nuɔa nuɛgbɔ lɛ klaa, ylisinɔnya klaa, mɔtni kwɛ -cian klaa, nyima -bhanya klaa, -wa bubɔa yoyo -lagɔ klaa, we -yɔ -wa 'yibhaa yo 'in wa tubhɔa yo. 'Pipee wa tɔa.

¹⁶«-Ami -Zezu tiea na 'anzi ain 'wu we 'ka wee wɛli ni gba -mɔ leglizinya -yla. We 'de weee mi gbɔzɔnu nya. Nyimaa 'wlulapilinyɔ -Davidu zɔayli -nyime in -mia: zɔkpa -zeliya in -mia.»

¹⁷-Lagɔɔ Zuzu -yɔ 'ŋwɔnyu ɔ Bhlabhleyu -saa -bha ɔ 'ka ɔ 'ŋwɔ -ze, wa nɛɛ: «Yi!» Nyime ɔ -ka we 'nu, -mɔɔ -kanyɔ gba: «Yi!» -ɔ 'nyumatɔ -ka 'bhada -mi, ɔ yi. Nyime ɔ -ka 'nyu -we wlaa 'yliyɔgagie 'yibha, sa bhe ɔ yia we.

'Wɔbhlolu -yibhalgbɔ

¹⁸We 'dɛɛ 'gbɔ, -ami Zaan nɛɛ ain -yla: -wa weee -wa 'nuɔa -falipawɛli -we mia 'sebhe ni 'wu celida, -ɔ -ka we -lu -lɛ -gɔpali, -Lagɔ yia siastie, -we mia da 'sebhe ni 'wu celida, ɔ siastie -gɔpalia. ¹⁹Wee -falipawɛli -we mia *Lagɔsebhe ni 'wu celida, -ɔ -ka we -gɔsa, su -bhue -we wlaa 'yliyɔgagie, -mɔɔ -kanyɔ 'na 'ka we li, 'in ɔ 'na 'ka -mɔwɔ gbe nukple pla.

²⁰-Zezu nɛɛ: «-We weee mia de, gbɔzɔnu -wa.» 'In ɔ nɛɛ: «Cun, yia na yia dayli.»

-Amɛni! Yi, Nyimaa -Kanyɔ -Zezu!

²¹Nu, Nyimaa -Kanyɔ -Zezu ŋwɔa nyima weee 'nyu la.